pNjøøøDŽƀǐǁƐ hwyDŽƒǁ
ƒƐqǑƐ hǔǂǀ
hǔǴƀyǁƐ hwƧǂǁƐ !ƨ5

ƘǐqΘǁƐ qǂdžǁƐ ƀNjŢ Ǐʒ DžǐDŽǂƨDŽǁƐ hwƨƨǘƨǁƐ qdžY üǐNjƀǂǁƐ

Hermeneutic of Muslim Philosophers in light of Modern Critics

qƐqYª

qǐǴY Ǐǂ‡Y qNjDŽΘDŽ ƀkNj|

ƨƐƀǀª

hwƨǴƐƀq qNjDŽΘDŽ ƀNjǂ|qǁƐ ƤƒǂƨŬƐ

ǏǴqŬƐ qǂdžǁƐ ı ţ ŢqǂǁƐ üǂΘ

!2012

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

قرار لجنة المناقشة

التأويل عند الفلاسفة المسلمين في ضوء النقد الحديث

إعداد

كوثر محمود عبيد

ماجستير اللغة العربية، جامعة اليرموك 2006 م

قُدمت هذه الأطروحة استكمالاً لمُتطلبات الحصول على درجة الدكتوراه

في تخصص النقد الأدبي

في جامعة اليرموك، إربد، الأردن

أ. د. محمود محمد درابسة .....مشرفاً

أستاذ في النقد الأدبي العربي القديم، جامعة اليرموك

أ. د. قاسم محمد المومني ..... عضواً

أستاذ في النقد الأبي العربي القديم، جامعة اليرموك

أ. د. نبيل يوسف حداد ..... عضواً

أستاذ في الأدب العربي الحديث، جامعة اليرموك

أ. د. خليل محمد الشيخ .....عضواً

أستاذ في الأدب المقارن، جامعة اليرموك

أ. د. محمد أحمد المجالي ..... عضواً

أستاذ في الأدب العربي الحديث، جامعة الزيتونة

30 جمادى الأولى 1433 هـ

تاريخ تقديم الأطروحة 22 / 4 / 2012

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

قَالَ تَعَالَىٰ:

﴿ رَبِّ قَدْ ءَاتَيْتَنِي مِنَ ٱلْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِن تَأْوِيلِ ٱلْأَحَادِيثِ ﴾

﴿Čċč : ɛ ƨNjĭ﴾

"لا يوجد معنى حقيقي لنص ما، إنما هي فكرة هرمسية"

بول فليري

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

الإهداء

إلى روح والدي الحبيب... رحمه الله

إلى من كانت كلماتها إكسير الحياة والحياة لا تكون إلا بها

... إلى أمي الحنونة

إلى صاحبة القلب الكبير... ماجدة

تحية حب وإجلال وإكبار

إليكم جميعاً

أهدي ثمرة هذا الجهد المتواضع

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ا فَتَنْهَى الْمَدْرَسَةُ

المقدمة	الصفحة
المقدمة	٥
الفصل الأول: الأدب والتربية	١١
الفصل الثاني: الأدب والتربية	٢٤
الفصل الثالث: الأدب والتربية	٣٩
الفصل الرابع: الأدب والتربية	٥٤
الفصل الخامس: الأدب والتربية	٦٩
الفصل السادس: الأدب والتربية	٨٤
الفصل السابع: الأدب والتربية	٩٩
الفصل الثامن: الأدب والتربية	١١٤
الفصل التاسع: الأدب والتربية	١٢٩
الفصل العاشر: الأدب والتربية	١٤٤
الفصل الحادي عشر: الأدب والتربية	١٥٩
الفصل الثاني عشر: الأدب والتربية	١٧٤
الفصل الثالث عشر: الأدب والتربية	١٨٩
الفصل الرابع عشر: الأدب والتربية	٢٠٤
الفصل الخامس عشر: الأدب والتربية	٢١٩
الفصل السادس عشر: الأدب والتربية	٢٣٤
الفصل السابع عشر: الأدب والتربية	٢٤٩
الفصل الثامن عشر: الأدب والتربية	٢٦٤
الفصل التاسع عشر: الأدب والتربية	٢٧٩
الفصل العشرون: الأدب والتربية	٢٩٤
الفصل الحادي والعشرون: الأدب والتربية	٣٠٩
الفصل الثاني والعشرون: الأدب والتربية	٣٢٤
الفصل الثالث والعشرون: الأدب والتربية	٣٣٩
الفصل الرابع والعشرون: الأدب والتربية	٣٥٤
الفصل الخامس والعشرون: الأدب والتربية	٣٦٩
الفصل السادس والعشرون: الأدب والتربية	٣٨٤
الفصل السابع والعشرون: الأدب والتربية	٣٩٩
الفصل الثامن والعشرون: الأدب والتربية	٤١٤
الفصل التاسع والعشرون: الأدب والتربية	٤٢٩
الفصل الثلاثون: الأدب والتربية	٤٤٤
الفصل الحادي والثلاثون: الأدب والتربية	٤٥٩
الفصل الثاني والثلاثون: الأدب والتربية	٤٧٤
الفصل الثالث والثلاثون: الأدب والتربية	٤٨٩
الفصل الرابع والثلاثون: الأدب والتربية	٥٠٤
الفصل الخامس والثلاثون: الأدب والتربية	٥١٩
الفصل السادس والثلاثون: الأدب والتربية	٥٣٤
الفصل السابع والثلاثون: الأدب والتربية	٥٤٩
الفصل الثامن والثلاثون: الأدب والتربية	٥٦٤
الفصل التاسع والثلاثون: الأدب والتربية	٥٧٩
الفصل الأربعون: الأدب والتربية	٥٩٤
الفصل الحادي والأربعون: الأدب والتربية	٦٠٩
الفصل الثاني والأربعون: الأدب والتربية	٦٢٤
الفصل الثالث والأربعون: الأدب والتربية	٦٣٩
الفصل الرابع والأربعون: الأدب والتربية	٦٥٤
الفصل الخامس والأربعون: الأدب والتربية	٦٦٩
الفصل السادس والأربعون: الأدب والتربية	٦٨٤
الفصل السابع والأربعون: الأدب والتربية	٦٩٩
الفصل الثامن والأربعون: الأدب والتربية	٧١٤
الفصل التاسع والأربعون: الأدب والتربية	٧٢٩
الفصل الخمسون: الأدب والتربية	٧٤٤
الفصل الحادي والخمسون: الأدب والتربية	٧٥٩
الفصل الثاني والخمسون: الأدب والتربية	٧٧٤
الفصل الثالث والخمسون: الأدب والتربية	٧٨٩
الفصل الرابع والخمسون: الأدب والتربية	٨٠٤
الفصل الخامس والخمسون: الأدب والتربية	٨١٩
الفصل السادس والخمسون: الأدب والتربية	٨٣٤
الفصل السابع والخمسون: الأدب والتربية	٨٤٩
الفصل الثامن والخمسون: الأدب والتربية	٨٦٤
الفصل التاسع والخمسون: الأدب والتربية	٨٧٩
الفصل الستون: الأدب والتربية	٨٩٤
الفصل الحادي والستون: الأدب والتربية	٩٠٩
الفصل الثاني والستون: الأدب والتربية	٩٢٤
الفصل الثالث والستون: الأدب والتربية	٩٣٩
الفصل الرابع والستون: الأدب والتربية	٩٥٤
الفصل الخامس والستون: الأدب والتربية	٩٦٩
الفصل السادس والستون: الأدب والتربية	٩٨٤
الفصل السابع والستون: الأدب والتربية	٩٩٩
الفصل الثامن والستون: الأدب والتربية	١٠١٤
الفصل التاسع والستون: الأدب والتربية	١٠٢٩
الفصل السبعون: الأدب والتربية	١٠٤٤
الفصل الحادي والسبعون: الأدب والتربية	١٠٥٩
الفصل الثاني والسبعون: الأدب والتربية	١٠٧٤
الفصل الثالث والسبعون: الأدب والتربية	١٠٨٩
الفصل الرابع والسبعون: الأدب والتربية	١١٠٤
الفصل الخامس والسبعون: الأدب والتربية	١١١٩
الفصل السادس والسبعون: الأدب والتربية	١١٣٤
الفصل السابع والسبعون: الأدب والتربية	١١٤٩
الفصل الثامن والسبعون: الأدب والتربية	١١٦٤
الفصل التاسع والسبعون: الأدب والتربية	١١٧٩
الفصل الثمانون: الأدب والتربية	١١٩٤
الفصل الحادي والثمانون: الأدب والتربية	١٢٠٩
الفصل الثاني والثمانون: الأدب والتربية	١٢٢٤
الفصل الثالث والثمانون: الأدب والتربية	١٢٣٩
الفصل الرابع والثمانون: الأدب والتربية	١٢٥٤
الفصل الخامس والثمانون: الأدب والتربية	١٢٦٩
الفصل السادس والثمانون: الأدب والتربية	١٢٨٤
الفصل السابع والثمانون: الأدب والتربية	١٢٩٩
الفصل الثامن والثمانون: الأدب والتربية	١٣١٤
الفصل التاسع والثمانون: الأدب والتربية	١٣٢٩
الفصل التسعون: الأدب والتربية	١٣٤٤
الفصل الحادي والتسعون: الأدب والتربية	١٣٥٩
الفصل الثاني والتسعون: الأدب والتربية	١٣٧٤
الفصل الثالث والتسعون: الأدب والتربية	١٣٨٩
الفصل الرابع والتسعون: الأدب والتربية	١٤٠٤
الفصل الخامس والتسعون: الأدب والتربية	١٤١٩
الفصل السادس والتسعون: الأدب والتربية	١٤٣٤
الفصل السابع والتسعون: الأدب والتربية	١٤٤٩
الفصل الثامن والتسعون: الأدب والتربية	١٤٦٤
الفصل التاسع والتسعون: الأدب والتربية	١٤٧٩
الفصل المئة: الأدب والتربية	١٤٩٤

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ϒƀƐƥƨǁƐ ƕǐǂƋŽϒ ƐƐƥƯƈ Ǐƺ ƕƈƥƦƨƋŽ : ǏǁƦƧǁƐ ƒƦƈǁƐ

59 (Σǒ!ƈƱ ǍƱǁƨƲǏ ƨƶT!ƒ LJ5 ϒƈƧǂ) ƈǍƨǂdž!ƒ ƒ ǁ!ƒ :ǏǍNjƈ

60 ϒƈƧǂ!ƒ ǂǒǁƕ .1

62 .(ƥTƨ LJƕƒ Ǔƈǁǒǁ LJƕƒ ǓǑƕƒƨƈƨ!ƒ) (ƨǍǁǂǒƨ!ƒ lƈƨƥ ƨ5D) ǑǂǂƧdž!ƒ :ƦǐǂƦƧk

62 .ƨƱǁdž!ƒǍ ǂƺǂ!ƒ LJǒƕ ǂpǂƶ!ƒ .1

65 .ΣƺǍǂ!ƒǍ Ǎƣǁ!ƒ .D

68 .ǐƨƶT!ƒ Σƈǒǂ!ƒ .ϒ

72 .LJǒdžǂǁdž!ƒ ǂ5ǁǂ5!ƒ ƥǁƶ ƨƶT!ƒ Ǒ5 ƈNjƨƛ̀DǍ Σ5ǁ!ƒ ǎǍƥ .2

73 .ǑƕƥǂƦƒ ƒ ǁ!ƒ Ǒ5 ǁjƨƛ̀DǍ ýƈǒPǁ!ƒ .D

79 ǂ5ùǁǂ5!ƒ ǂùƣƈƕdž Ǒ5 Nǁƶƨƛ̀k!ƒ ƚƈǒǍkǁdžǍ Ǐǁƶƶdž!ƒ ýǂTk ƨƱƱ .ϒ
.ǂǒǁ5ǁ!ƒ

81 .ƚƈǒnj!ǂƒǍ ƨƶT!ƒ .3

83 ǂǒƨƶT!ƒ ǂǒƱƨ!ƒ Ǐǂƶ Ư'ǒ5!ƒ ǂǒƨƱǁ ƨƛ̀D .D

88 ǂǒƨƶT!ƒ ǂǒƱƨ!ƒ Ǐǂƶ ƥǍηǍ!ƒ lƥƣǍ ƨƛ̀D .ϒ

91 .(N! ƈǍƨǂdž!ƒ ƨ5D) ƒ ǁ!ƒ JNkǁdž :ƦkǁƦk

93 .N! ƈǍƨǂdž!ƒ ǂ5ƈǂƛ̀ Ǒ5 ǑƕƥǂƦƒ Σǁη!ƒ .1

96 DžǐDǂƨDǂǁƐ ƕƨƨƐǁƐ qƱƶY üǐNjƥǂǂǂ ƕǐƥƣƱǂǁƐ ƨ ƨǍƱƐ :ƚǁǂƦƧǁƐ ƒƦƈǁƐ

96 .ƥǒnjdžk!ƒ

97 .ǍƱǁƨD ƥǁƶ lƈƨƈƣdž!ƒ .1

105 LJdž Ǐ!ǍǂƦƒ ǂ5ǁǂ5!ƒ ƒ ǍƬǁ!ƒ Ǒ5 ƨǒǒƶk!ƒǍ lƈƨƈƣdž!ƒǍ ýǒǒPk!ƒ DžǒNjƈƨdž ýƨTk .2
ǑƦƈǁ!ƒ Ǐ!ǫ ǐƥǁƨ!ƒ

105 ƥǒnjdžk!ƒ -

106 .Ǐ!ǍǂƦƒ ǂ5ǁǂ5!ƒ ƒ ǍƬǁ!ƒ Ǒ5 ýǒǒPk!ƒ .D

110 .NǒƕTk!ƒǍ lƈƨƈƣdž!ƒ .ϒ

114 .ƨǒǒƶk!ƒ .Ш

117 .ǑƕƥǂƦƒ ƒ ǁ!ƒ Ǒ5 ƈNjƨƛ̀DǍ ǂƨƨƨƨdž!ƒ ǂǒƨƶT!ƒ DžǒNjƈƨdǂ! ǂ5ǁǂ5!ƒ ýǒǍƱk .3

117 .ƥǒnjdžk!ƒ

119 .lƈƨƈƣdž!ƒ DžǍnjsdž ýǒǍƱk .D

127 .ƨǒnjƱk!ƒ DžǍnjsdž .ϒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.ýŏŏPk!f DžĂnjsdž ýŏĂdk .Ш 134

.1 ýŏŏPk!f Ŏ5 ljƧƛƊĂ ƒ ℓ lj!f . ĭƧzT!f 140

.2 ýkfƧdž Ɣ!f ŭ5ʅ ĭ!f ƥljZ Ɨ5ʅ ĭƧzT!f ƒ ℓ lj!f Ŏ5 ĠNjƧƛƊĂ 149

.4 Ŏ5 ƟĠŏƨljŰƒ ƤŏƧUlj ýĂl!f ĭƧzT!f (Ƨŏŏƨk!f) 156

.Ɗ ƤŏƧzT!f Ƥƨ!Ġu ýŏŏPk!f Ƥpŭƨ 158

.Ɣ Ƥŏƨŭu!f YƒĂljŰƒĂ Ƨŏŏƨk!f 163

.Ш ƤuƒƧƨ!f 165

.ƥ YĠlŏŰƒĂ ýŏŏPk!f 169

ƒƒĠllƐ ƥĠƐUĠ

:ŰNjĠ LJŏdžĠʅdž!f Ƥ5ʅ ĭ!f ƥljZ Ƥ5ƒƧP!ƒĂ lĠʅadž!f ýŏĂdk 174

.1 ýŏĂdk lĠʅadž!f Ĭ!ϱ Oŏƥdž!f. 174

.2 ýŏĂdk Ƥ5ƒƧP!f. 177

.3 ýŏĂdk lƥơĂ ýzs!f ŎdžƒƧƥ!f. 182

.4 ýĂơk!f ƨƧzk!fĂ (ýŎƥkʅŎƒ) 188

.5 ýơ!f ƨƧĠuƧ!fĂ. 194

.6 Ƙƒƥ̄ĠƒĂ ŭPŰƒĂ ƨ. 197

.7 ƧUljdž!fĂ Ƨ+s!f ŎơƧʅdž!f. 203

.1 Ƨ+s!f (ƥĠlkƵŎƒĂ ĭ ƊƧ!f). 203

.2 ƧUljdž!f ŎơƧʅdž!f (ljĂnĂ!Ġu ƘPŰƒ). 207

.8 ƥŏTlj!f 211

:ƒĭdžƒk ĈƒƨnƊ lĠʅadž!f Ƥ+dž!f. 212

:ƒkllƒk ƤdžơĠdž!f ĠŏƥŏdžĂ+!fĂ. 216

.1 ýŏĂdk ƤdžơĠdž!f (ƤŏŢŢl!f ƧĠzTŰƒ). 216

.2 ýŏĂdk ĠŏƥŏdžĂ+!f. 219

ƥĠƒƧƨ!f ƤơĠklƒĂ ƤnƒĠklƒĂ 224

ƥĠŢơ ƥƒĠƧdž!fĂ ƨnƒ 228

ƤĠŢdž!f Ƥƨ!Ġu ƒ Ƥơƨŏnƒ 246

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

3ΙΙΖΗΕΛΟ 1

Ł ù ŏ!Ǵ ƶ5 ýŏĂƋk!Ǵ5 ÜĎƋnjs!f LJ5 ǴNjƧǴhƶǴhu ÜŁơĂƧƱŪ̄f ljŖNj Ŏ5 ǴLjĺŏhu ỵ ýŏĂƋk!f ŁŏƧUlj ƚLjǴ‡ ƥl!

fŖù! Ü ƒ Ljĺ! Ł!ŏƥ!f Łŏ!ǴdƋn!f NƶkŬĂ!ƥdž LJƶ Ł ơǴhu!fĂ ƒ Ljĺ! ƏƧǴl!f ,Ŏl!ĺkdž!f Ǵnjhu Ư nj!Ljŏ ŁŏhƥD ŁŏƧ‡5

.ýŏĂƋk ŎNj lǴfƧp ý‡Ă Ü ƒ Ljĺ! Ł!ŏƥ!f lǴfƧl!f ĂNj ýŏĂƋk!f LJD ýĂl!f LJ‡džŏ

ýl!j!f ăĂkỵdž Ĭ!ĺƶ ŁdžƋfƧk!f ýƹT ƥp (Dž .ƨ 322) Σŏ!ǴƱ ĂƱỵƧŪ̄ ƧƶT!f LJ5 Ɣǵk‡ LJǫ

Ǵ!jỏỵ LJhf Ü(ùNj339) ŎhfƧǴs!f) :ýλdž LJdž LJŏdžĺỵdž!f Łsỵŭs!f ƚǴdžǴdžkNjf LJdž ǴhuǴƋ ýƹTĂ ÜŁdžƋk!fĂ

ÜNJùĺŏĂƋkĂ Ńdžnjshu fĂsk‡ŏ Dž! DžnjLj‡!Ă Džnjs!fĂ ƱƧT!f ăĂkỵdž Ĭ!ĺƶ ((ùNj 595) ƥTƧ LJhf Ü(ùNj 428)

ШǴùkLjǫ fĂƥǴùƶDĂ ŁŏĺŏĂƋk ƚfǴfƧp fĂỵƧǴdž5 Ü ĭ ƧUlj!f NJFǴLjhu lƥǴƶǫĂ NJFfĂkơfĂ Ńĺλdžk Ŏ5 fĂƶỵ ǴdžLjǫĂ

Ü ƒ Ljù!f ШǴùkLjǫ Łŏĺdžƶ Ŏ5 ƱƧƱơ LJĂĺλdžŏ Džnjks Ţhu ĂĬŏĂƋkĂ ƱdžnjƧ NJŏĺƶ fĂỵƧǴdžĂ ÜŎơỵƧŪ̄f ỴǴơP!f

Džnơ!f Łơơ LJdž Džnj!ǴdžƶD Ƨ ŭkPf LJƶ ĨŭƷ Łơsỵĺs!f DžnjĺƹǴTdžĂ DžnjnNjǴLjdž Ƨ ŭkPf LJdž Dž!Ƨ!f Ĭ!ĺƶ

.lƥǴdž!fĂ

LJùƶ ŁùŏhƧƶ!f Ĭù!ǫ ŁùdžnƧk!f Ỵhỵlu ÜƧŢǴLjƶ NJLjdž DžnjkǴ5Ă ĂƱỵƧD LJdž ỴƧƶ!f ƥǴ5D ƥl!

LJù‡k Dźù! lƧǴơơ Ĭ!ǫ Łhỵlj!Ǵhu ýĂǴLjk!f Ỵƶ Ţ LJǴ‡ ŎLjǴLjĂŏ!f ŎdžfƧƥ!f ƧƶT!f LJD Ỵhỵlu Ł Ł!f

LJćƧùl!f ĂùNj ƶùnƶdž ƒ LjĂ ÜŎƒǴLjƶ!f ǴNjƧƶThu lƥkƶdž lƧǴơơ ŎNjĂ Ü ýŏλdžk!f LJ5Ă ƱỵƧỵdž!f Ƨ Ƨƶk

.DźŏƧ‡!f

DžnjLjŪ̄ ÜDźdžŪ̄f yŏdžn LJŏhu Ł‡ƧkTdž LJĂ‡k Ŏk!f Łŏĺ‡!f ŁdžǴƶ!f LJŏLjfĂl!Ǵhu Łsỵŭs!f DźǴdžkNjf LJǴ‡ ƥl!

ƧƶTù!f LJƶ Dźnjλŏƥơ CǴn5 ÜŎƒǴLjƶ!f ŎhƧƶ!f ƧƶT!fĂ ŎLjǴLjĂŏ!f ƧƶT!f LJŏhu ŁŏƧNjĂn!f ƚĂƧ5!f fĂ‡ƥD

ƧƶTùĺ! Ŭ ŁdžǴƶ ƧƶT!f Ŏ5 ŁŏƧUlj lƧĂĺhu Ŏ5 ƚdžNjǴỵ Ŏk!f ÜŁŏĺ‡!f LJŏLjfĂl!f ll ĺk CĂơ Ŏ5 ŎhƧƶ!f

.ýŏŏPk!Ǵhu ýĂl!f ǴNjǴnjƚLjdž LJ‡!Ă lǴ‡Ǵơdž!f Ǵnjl!ĺƱLjdž ŎLjǴLjĂŏ!f ĂD ŎhƧƶ!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƥùƥ Ɨùdžƞƨk!ƒ LJŪ ÜƗùdžƞƨkǹ! ȣǒưù!ƒ DžĂnjȣdž!ƒ ƨĂǴƞkǒ LJĂdžǹǸdž!ƒ ƗȣǸŭȣ!ƒ ljƨƞLjD Ǵdž LJD

ƴǴùƱƤ Ǐ!ǫ ƴǴƱƤ LJdžĂ Ɨȣ! Ǐ!ǫ Ɨȣ! LJdž Üȣǒǹȣk!ƒĂ ƟƨT!ƒ ƨnjƱdž LJǒdžǹǸdž!ƒ ƗȣǸŭȣ!ƒ ƥLjƵ ƚǸk+ƒ

.LJ+džǒ Ǵdž ǏƬƥD Ǐ!ǫ ǑƱǸƨŪƒ ƒ Lj!Ǵh ƵhǴNjƦĂ ƵǒƵƒƥhǫ ƵŭdžƵ DžnjǹdžƵ LJdž ýƶƞ Ǵdždž

ĂƱùǸƨŪ "ƨƶT!ƒ LJ5" ƴǴk+! ƗȣǸŭȣ!ƒ ƚǴdžƞƨk lǴƒƨƥ lƥǴƵǫ ƗǸƒƨƥ!ƒ ljƦNj ƚ!ĂǴơ ǴLjNj LJdž

ƨdžƒƥǴùƞ ШƨĂùƞ ΣLjǴùNj yƱdž ƗƬǴP LJǒǒhƨƵ!ƒ ƥǴlLj!ƒ ƥLjƵ ƚƨĂǹhk Ǵdž+ ýǒĂƵk!ƒ ƚǴǒƨƱLj ǴĂư Ǒ5

ƚƨhĂƨ Ü (Dž2002 IJ 1926) (**WOFGANGE ISER**) ƨƨǒǫ ƲLjǴƵ!Ă5 Ü(Dž2002 - 1900)

IJ 1916) (Paul Ricoeur) Ă+ǒƨ ýĂh Ü(Dž1997 IJ Dž1921) .(**H. R. Jauss**) ΣĂǴǒ ΣLjǴNj

ƗȣǸŭȣ!ƒ ƚŭǒĂƵk yưk LJD ǴnjLjƵT LJdž Ǒk!ƒ Ü(1932) (**Umberto Eco**) Ă+ǒƒ Ăkƨhdžƒ Ü(Dž2005

Ǒùȣ ǑƱùǸƨŪƒ ƨùƛŪƒ Ɨ!ƵǸdž Ǒȣ ƨŪLj!ƒ ƥǒƵkĂ ÜƱǒơƬ!ƒ ǴnjƶưĂdž ƗǒƱǸƨŪƒ ƗǒƨƶT!ƒ DžǒNjǴȣdžǹ!

.Ɨǒhƨƶ!ƒ ƗƲŭh!ƒ

ƥùƵk ÜΣǒ!ǴùƱ ĂƱǸƨŪ ƨƶT!ƒ LJȣ ƴǴk+! LJǒdžǹǸdž!ƒ ƗȣǸŭȣ!ƒ ƚƒǴƨƥ LJD ƗǸƒƨƥ!ƒ ƚȣT+

DžǒdžùƬ LJdž ǐD ǑȣǴƛ!ƒ DžnjƵƥƒĂ LJdž ƥpŭƱLjƒ ÜƗǒƨ+ȣ ƚǴǒƵƨdžĂ ƗǒƨǴươ ƚǴǒȣǹPh ƗdžĂ+ơdž ƚƒǴƨƥ

ƒĂdžnjȣĂ ǐƨƶT!ƒ DžNjƥǒƬƨ LJdž ƒĂǹƱLjǴȣ ÜǑdžƒƨƥ!ƒ ǑLjǴLjĂǒ!ƒ ƨƶT!ƒ LJdž Ů ÜƗǒdžŭǸÚƒ Ɨǒhƨƶ!ƒ ƗȣǴƛ!ƒ

.Ɨŭhƨƶ!ƒ DžǹƵ ΣǒǸdkĂ ƗhǴƱP!Ǵh Dž!nj!ǴƵTLjƒĂ Ɨǒȣ!ƒ Ɨǒ!ƱLjdž!ƒ DžnjkǴdžǴdžkNjƒ ýŭP LJdž ĂƱǸƨD

ýŭùP LJùdž ƴƨƶ!ƒ ƥLjƵ ƨƶT!ƒ Ɨǒƨ!LJ ǑȣƨƱLj ƨǒƛdk ƒƦ LJǴ+ ĂƱǸƨD LJD ƗǸƒƨƥ!ƒ ƚȣT+ Ǵdž+

LJĂdžǹǸdž!ƒ ƴƨƶ!ƒ NǒȣȣƨƬkǐǒ Dž! ƨǒƛdk NLjD Ůǫ ΣȣLj!ƒ Ǒȣ NhƵk+ ƨFǴǸĂ "ƗhǴƱP!ƒ" Ă "ƨƶT!ƒ LJȣ" NǒhǴk+

.ƗǒƨǴươ!ƒĂ Ɨǒȣ!ƒ DžnjȣĂƨƱ yƱdž DžǴŭkǒ Ǵdžh ljĂƨĂƱ LJ+!Ă ÜƨǒƵ!ƒ LJƶ ƦPŪƒ ƥƨƞdž Ǐǹƶƶ

.Ǒdžƒƨƥ!ƒ ǑLjǴLjĂǒ!ƒ ƨƶT!ƒ ÜýǒǒPk!ƒ ÜlǴ+Ǵơdžǹ!ƒ ÜLJĂdžǹǸdž!ƒ ƗȣǸŭȣ!ƒ ÜýǒĂƵk!ƒ :hǐƟƒƗ2Džǹƶƶƶƶ lƒDž+!lƶƶ

:hvDŽqsDŽII3

ýŭùP LJùdž YSz!f ƥljZ SzT!f ƦŏSUlj Ŏ5 Σŏ!ĞŎ ĂŎlSD SλD Cŭηklf Ĭ!ϱ ĞljIdžZ 2 ƥnjŏ

Ƥù!ĂĞσdž Σŏ!Ğù0 ĂŎlSŬ "ƦhĞŎP!f" Ă "SzT!f LJ5" ŎhĞk‡! LJŏdžIlf!f Ƥslŭs!f KŭŏĂdkĂ KfCfSp

ýùTŪf Ĭù!ϱ ĞNjƥTŏ Ğdžŏ5Ă ĞnjLjŏhv Ğdžŏ5 ĞnjŎhfSk Ŏ5 SULj!fĂ ÜDznj!ĞdžZD Nŏŏŏŏ5 ШSƥljk ĭR!f SĂTk!f Dznjs!

.ƦŏljĞλ ƦŏσĞlj LJdž

ăSùPD Ƥ! Ĭ!ϱ Ƥ! LJdž ýlLj ƥSηdž ŎŎlSŪf f lj!f ydž Ƥslŭs!f ýdžĞzk LJ‡ŏ Dl! Ŏ!Ğk!ĞhvĂ

ĞùpŭŎljfĂ ƦŏS‡5 ƦdžĂULjdž Ŏ5 ‖Sσkŏ ĞŭdžĞzk LJĞ‡ Ğdž Spl‖v ŎIlTŪf f lj!f Ŏ5 Ưdžξ Ğdž! ĞσST ĂD

.ƦŏSUlj KĞŏsIlP Ğnjdž‡σkĂ ƦŏS‡5 KĞŏzηSdž Ĭ!ϱ ƥljklk ƦŏIldžZ ŎNjĂ Ƥlvlldž lCfSp Ƥ‡hT LJdž

ÜƤsùlŭs!f Nhv DĞĞp Ŏk!f ÜlCfSl!f LJdv ŋlfS ƥĞlkZf LJdž ĞzhĞlj ÜYĂưĂdž!f fRnj! ĞljSĞŏkPf LJĞ‡

.ýdžfĂŽĂ KĞŏŎzdž Ğnjŏưklk ĞdžLjϱĂ ÜƦŏŎĞhvkZf Sŏξ ƦηĞσ ŎNj

CĂùưŎù5 ÜΣŏ!ĞùŎ ĂŎùlSŪ "SzT!f LJ5" YĞk‡! ÜƤslŭs!f KĞdžηSk lCfSp lƥĞZϱ LJϱ

ýĂùhv ÜΣĂĞŏ ΣljĞNj ÜSzdžƥĞη ydž ƦTĞP LJŏŏhvSξ!f ƥĞlLj!f ƥljZ KSĂIlhk Ğdž‡ ÜýŏĂdk!f KĞŏSULj

ĞnjzùưĂdž ƦŏŎlSŪf ƦŏSzT!f DžŏNjĞ5džIl! Ƥslŭs!f KŭŏĂdk yưk LJD ĞnjLjdT LJdž ÜĂ‡ŏf Ăk‡hdžϱ .SĂ‡ŏS

.ƦŏhvSz!f Ƥξŭhv!f Ŏ5 ŎŎlSŪf SλŪf Ƥ!dldž Ŏ5 SULj!f ƥŏzkĂ ÜOŏoTl!f

ĂŎùlSŪ "SzTù!f LJ5" YĞk‡! Ƥslŭs!f KfCfSp yưĂ ýηD LJdž ĞljdžĞdžD Ăƥξŏ Ŭ ĞljNj LJdžĂ

ĞfŏùT Σŏù! f lj!f NI!ĂIŏ Ğdž LJD ‖!R Ü"ýŏĂdk!f" SULj ƦnjηĂ ŎLjhk ăĂl ÜOŏoTl!f ĞnjzưĂdž Σŏ!ĞŎ

fĂùnjηĂ LJŏRù!f LJŏùlSfƥ!f LJdž Sŏλ‡ ĬIlZ ƥS ‖!R Ŏ5Ă ÜNŏŏ5 Sŏξk Ŭ ĞkhvĞλ ĞfŏT Σŏ!Ă ÜĞŏZĂưĂdž

ƦùLjĞdžŪĞhv ýùlIjk Dlù! ĞnjLjD SĞhvkZf ĬIlZ ÜSzT!f LJ5 YĞk‡! Ƥdžŏƥ!!f Ƥŏhv Sz!f KĞdžηSk!f Ĭ!ϱ DznjkfƥĞlklJf

Ŏùk!f ýĞdžZŪf ƤzŏhvŎ ydž Ĭ5GljkĂ ƦŏZĂưĂdž ƦZsLjhv LJŏσIlldž CŬĂNj LJĞ‡ ƥpĂ .ýĂŪf DlIlzdž!f ƥTĞldž

.ýŏĂdk!fĂ KfCfSl!f ƥƥzk ΣĞlD ĬIlZ DlĂlk

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĭ Ŗù!f ýƒđ!f :ƴƒĂŋ!fĂ ýƒđ!f Ħõ!þŋ ŧ5Ă ǁ Ƨơƙõ ƭþlŭ ĂD LJĠ‡ ƶƵƒþhƣ ÕhþD ýdžƵ ý‡ LJƣ

DžĂnjƽdž yõ!ĂƙhƴƒĂŋ!fĂ ýƒđ!f Ħõ!c ýŭƷƙ!f LJŨ ÜƏƧĠl!f NƠƧƙlõ ĭ Ŗ!f ƴƒĂŋ!fĂ Ü ƒ Lj!f NƠƧƵõ

Ĭ ù!ƣ þùƙdžk lCƒƧl!f ýƶŋõ LJD NŭjđT LJdž ÜƧdžƒþĠŋ Ƨõhƶk ƴ!ơ ĬŇƵ ŧĠ5Ũƒ ŰĠdžþŭƒ ĂD ƧĠUƙŭŨƒ ŧ5D

.ăƧPD ƙƒCƒƧp

ƒĂŭĠù‡ Ġùdž Ƨþlh ÜĂƵ!ƧŨ ƶơƒƧT ƒĂ!õ! DžnjŭD ĬŇƵ ýþk Ħƽ!ŭƽ!f Ġnjdžþp Õk!f ƙƒCƒƧl!f LJƣ

.Õ5Ġlƛ!f Džnjŭjdžƶ Õ5 ĦơŇdž!f ĦŇF!Ũƒ ĬŇƵ ƴõŋkĂ ĭ ƧĠ ơơ!f DžnjpĠõ! yđž ýƵĠƽkk NƛƒƧk! lCƒƧp LJĂdžþlõ

Ĭ ù!ƣ Ƨõù TD LJD LJù‡džõĂ ÜNlõdžƶkĂ YĂ ơĂdž!f CƒƧƛƣ Õ5 ƙdžNjĠ! Ġnjŭjdž ƙþ5D ƙĠ!ƒƧþ Ħdžƛ

Dżùƛ ĂƵ!ƧDĂ LJĂƵŭ5D þŭƵ lĠ‡Ġơdž!f DžĂnjƽdž LJƵ ĭ ĂĠdžŭp Ƨõnj! .þ Ħ!ƒƧþ ƙĠ!ƒƧþ!f ljŖNj LJdž Ư ƶh

lƧĂ T ù!f" Ă "ƧƶT!f DžĂnjƽdž" NõhĠk‡ Õ5 ƧĂ5 T Ƶ ƧhĠŋ .þ Ħ!ƒƧþĂ Ü Ħ õþơ!f Ƨ T ƶ!f Ĭ!ƣ Nhh ƙŭ!ƙŭŭƒ

lĠù‡Ġơdž!fĂ ýùõõPk!f" lþõŋ þõdžơ!f þhƵ .þ Ħ!ƒƧþĂ "ƴƧƶ!f þŭƵ Õƨŭh!fĂ ĭ þlŭ!f ĦƒƧk!f Õ5 Ħõŭ5!f

ýõù T ăk!f LJõh" þTƧ LJhƒ þŭƵ ƧƶT!f þlŭ" ÕŭjdžĂdž!f Dżl!Ġp .þ Ħ!ƒƧþĂ Õƨŭh!fĂ Õ5 l!5!f ĦƒƧk!f Õ5

Ħù!ƒƧþĂ "Dżõþl!f þlŭ!f Õ5 lĠ‡Ġơdž!f Ħõ!ƧUŭ" ÕŋhT p DżĠ T Ƶ .þ Ħ!ƒƧþĂ "Õŭdžƶ!f ŧõhƵk!fĂ ĭ ƧUŭ!f

.þ Ħù!ƒƧþĂ Ü"þùTƧ LJhƒ Ĭkơ ĭ þŭ‡!f LJdž LJõdžŭl!dž!f Ħ!ŭ5!f þŭƵ ƧƶT!f Ħõ!ƧUŭ" ÕhĂƧ!f ƙ5!f.þ

ÕhĠùNjĂ DżõơƧ!fþhƵ .þ Ħ!ƒƧþĂ Ü"Ħõdžŭ!ŭƒ Ħõhƶ!f Ħ!ŭ5!f Õ5 ƧƶT!fĂ ýõõPk!f" Õ!õƧþŨƒ 2 !Ăõ

LJù5 ƴĠùk‡! Ħ!ŭ5!f lCƒƧp Nõ5 ýĂĠŭjkõ ĭ Ŗ!f "Σõ!ĠƵ ĂƵ!ƧŨ ƧƶT!f LJ5 ƴĠk‡! Ħõhƶ!f lCƒƧl!f"

.Õlŭk!f ƙĠõ!Ġdžŋ NnjŭjdžƧĠƵƣ Õ5 ƧƶT!f

DžnjkŭõĂdùk CĠƵƵƣ Õ5 Ħ!ŭ5!f ĠnjõŇƵ þdžkƵƒ Õk!f Σ !Ũƒ LJĠõh ĂNj ÜĦ!ƒƧþ!f ljŖNj 2 Ƨƶõ Ġdž

ƒĂŭĠù‡ DžnjŭjùŦ!Ă ÜĦõ T ùPT!f DžnjkƒþĠùnjkŋƒ lþõ!Ă Ġnjŭ‡ LJ‡k Dż! Õk!f ĠõĠơl!f LJdž Ƨõƛ‡! DžnjkƒƧĂ T kĂ

Ƨùõƛ‡ Õù5 Ġnj! LJõƶhĠk ƒĂŭUĂ ÜýFƒĂŨƒ ƟƒƧT!fĂ LJõdžŋƧkdž!f LJdž Dżnj5ŭ!D NŭkơŭjĠdždž Ġnjŭjdž LJĂlŭƵŭjõ

Ħùõƨŭh!f Ħùơhdž!f Ƨƛ!D LJĠõh ǁ !Ŗ‡Ă ÜDżnjŭjdž Ġnj! ĠhĠƶõk!ƒĂ ƶdžnj5 Ƨƛ‡D LJĂþƶõ DżnjŭjD LJdž Dżƨ!Ġh Ġnjŭjdž

ƧƶTù!f ÕhĠk‡ ƙĠơŭƵ T dž! DżnjŭlŭjĂ Ħõŭ!ĠŭjĂõ!f Ħõ!ƧƶTŭ! ýFƒĂŨƒ LJõdžŋƧkdž!f lCƒƧp NõŋĂk Õ5 ĦFTĠŭ!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƨƶTù!f Ɣ̌ùƙǂ Ǒù5 ƕùǒƨǂƨdž ƕơǁƱƮdž ǴNjƨǴƫkƶǴƫ lǴǂǴơdž!f LJǒƫ ǂpǔƶ!f LJǴǒƫ ǁ!ƦǂĂ ÜǂƫǴƱP!fĂ

ƴƨùƶ!f ƸƨƨTù!fĂ LJǒdžƞƨùƙdž!f ýƛdžƙ ǂƫƨǂ LJǴǒƫ Ɣ̌ǁƱƙǒ ƒƦNjĂ ÜýǒǒPƙ!f Oǁ̌ƱƮdž LJǒƫĂ ǑƱƪƨŪƒ

ǂƫƨƨTù!f Ǒ5 ǂƫƨǂƨdž!f DžǒNjǴƨdžǁ! DžnjǁLj ǂƫƨƨƱ! ƥƮƨĂ ÜǂdžǴƶ ǂƫLjǴLjĂǒ!f ǂƫƨƨTǁ! ǂƫƨƨULj!f ýĂƮū!

ǂù!ĂǴơdž ĂƱƪƨD ýǔP LJdž ƨƶT!f LJ5 Ɣ̌ƙǂ lǴƨƨp ǂƪƨǔƨ!f ǁǁƶ LJǴǂ ǴLjNj LJdžĂ ÜǂƮǴP ǂƱƪƨŪƒ

.ǂƫƨƨƶ!f ǂƫLjNjƦ!f ǁ!ǫ NJdžǒNjǴƨdž Ɣ̌ǒƨlƙ!

Ɣ̌ùƫ!f Ǒ5 Ƙ!ĂǴLjƙ ÜǂdžƙǴPĂ ƴƨĂƫD ǂƶƫƨD ǁ!ǫ ǂơĂƨƱŪƒ DžƱƪlƙ ǂơƫ!f ǂƶƫƱƪ Ƙưƙpƒ ƥpĂ

Ü ǂƱƥùơ!f ƨƮƶ!f Ǒ5 LJƱƫƨƨƷ!f ƥǴlLj!f ƥLjƶ Ƙǁ̌ƞƙ ǴdžǂƶƫĂƙ!f ǂƫƨULj DžĂnjƨdž! ǁƨULj!f ƥǴnjdž!f ýĂŪƒ

LJùƶ ƘƨĂùǁƫƙ ǴùdžǂƶƫĂƙ!f ǂƫƨULj ǴĂƱ Ǒ5 LJƱdžǁƪdž!f ǂƪƨƱƪƙ ƘǴdžƞƨƙ lǴƨƨp ƥǴƶƨ DžƶĂ LJdžĂ

ĂƱƪƨD Ɣ̌ƙǂ LJƱƫ ǂǁƮǴƪ!f ǂƱ!Ǵdžƞ!f ǂ5ǴƪƱdž!f ƥƱƥơƙĂ ÜDžNjƨǴUƙLjf ƪ5D ǴǴLjƫ ƥǴƶƨĂ ÜLJƱƫƨƨƷ!f ǴnjƫǴƱƥD

.LJƱdžǁƪdž!f ǂƪƨǔƨ!f ƥLjƶ NJkǴƨƨp ƪ5D LJƱƫĂ (ƨƶT!f LJ5)

:lǴƨƨl!f ǂƱǁdžƶ ƨƨƱƨŪƒ LJƱƫ ǂƫƨǴldž!f ýĂơ ƨĂơdžƙ ƥl5 ÜǑLjǴƛ!f Ɣ̌ƫ!f ǴdžD

DžǒNjǴùƪdž ǂùdžƛ NJƱ5Ă IJ ƕƱ!ǴǂTǫ ƕƫǴƙǂ ƥƶƱ ǁ Ƨ!f (ƨƶT!f LJ5) Ɣ̌ƙǂ ǴĂƨldž!f ƒ Lj!f :ǴdžNjǑĂD

.ƨƱnjƱƙ!fĂ lǴǂǴơdž!ǴǂǴnjƙǑĂ!ƥdž Ǒ5 Dž ƱơƱ!f DžƙƱ Dž! ǂƫƨNjĂƞ

ƘǴùƱƨULj!ƫ ƨƶTù!f ǂùƥǔƶ ǁǁƶ ƨĂpĂ!f NJƱ5 Ƙ!ĂǴơ ƨĂƱǁƱƱƪ!f ƨƨǴl!f ƪ5D :ǴdžnjƱLjǴƛĂ

ƨƶTù!f ǂƱƱơĂ ǑLjǴùLjĂƱ!f ƨƶT!f ǂƱƥƱƨƞƙ LJƱƫ Ɣ̌Ʊƨlƙ!f NJƱ5 fĂ!ĂǴơ LJƱƦ!f ǂƪƱƪ!f ƥLjƶ ǂƫ5ƨƶdž!f

.ǂƱnj!ÚfĂ ǂƱƪLj!fĂ ǂƱlƨLjdž!f ǂơǴƫdž!f ăĂƙƱdž ǁǁƶ ǂLjƱƙdž!f ǂƫƪƱƪ!f lƥƶǴl!f LJdž ƕpǔƨLjf ÜƱƫƨƨƶ!f

ƨfƨƶŪǴƫ ǂnjƞĂdž ƘLjǴǂ ǂƪƱƪ!f lǴƨƨp LJD Oƫơ ĂƙƱ Ƙ!ĂǴơ NJ! ǴĂƨldž!f ƪ5D :Ǵdžnjƛ!ǴƛĂ

ƘLjǴǂĂ Üǂƫƨƨƶ!f ǂFƫƫ!f Ǒ5 ƥFǴƱ!f Üƥƫơ!f ǁƨƶT!f ΣLjƞ!f ĂNj ǑFǴLjƷ!f ƨƶT!f LJǴǂĂ ÜƱƥFǴƱ!f ǂƫƫƥŪƒ

ƨƨƱùdž!f Ǒù5 ǴùdžǂƶƫÜýǴƶ5ŪƒlǴǂǴơdžƫ Ǵnj! ǂpǔƶ Ǔ Ǒƙ!f ƨƫƫǴƶdž!f Σ ƪLjƫ ǂnjƞĂdž ǂƫƨƶT!f ΣǴLjƞŪƒ

.ǑLjǴLjĂƫ!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ÞùŁŽ łĆ‡ĆơdžŁf DźĂnjsdž NłŏŠ ĶŁĂĆŁjk ÜŁ‡ŠłŭŠŁf ÞŁjŽ ýŏĂdžłŁ! Ł‡ŏŽŬŁjŁf Σ łŬf :Ł!ĆĂŁf ŶĆłŁf ĆdžĐ

DźnjkŭŏĂdùk ŎŠ LJĂdžłŁłŁŁdžŁf Ł‡ŠłŭŠŁf NłŏŁŽ ÞdžkŽf ĭŘŁf ĭŽŬŁjŁf ΣĆłŬf ýłdžŏ ljŽĂŢk LJĂ‡! ÜĂŏŠłŽĐ

.Ł‡ŏŽŽŢŁf DźŏNjĆ‡sdžŁ!

Ł‡ŏŠłùŁŁŠŁf ĭĂŢùŁjŁf ŎŠ ŽŏŏŽkŁf ĂŁ NłŏłŢkŁf ĂłĆơdžŁf ĂŁ ýŏŏŢkŁf ĶĆơŁŏŢdž ÞŁjŽ ĶŠÞĂ DźŁ

DźnjkŭŏĂdk CĆŏŽŽŠ ŎŠ Ł‡ŠłŭŠŁf ĆnjŁjdž ŠŁŏŽŁjf ŎkŁf Ł‡ŏŬŽŬf ÞŽk ŎkŁf ÜŎŢĆŁjŁ!f ŎŁ!Ł łÞŁj‡!f LJdž ŎŁ!ĂŬf

.Ł‡ŏŽŽŢŁf DźŏNjĆ‡sdžŁ!

Ł‡ùŢĆŢłŁĂ ŎùłÞŬf ĭŁjŁf ŎŠ ĆdžNjŽŁĐĂ ýŏŏŢkŁf ĂłĆơdžŁf DźĂnjsdž ŎŁŽ Ł‡łfŽÞŁf ĶłŢŁjfĂ

.NŁjdž łŽŽŢŁf

ĭŁjŁf ŽfŽłŁŬ ĶĂĆ‡kk ŎkŁf Ł‡łŠŁjŁf ýĂŢŬfĂ ÜłŽŽŢŁf ĭŁjŁf ŎŠ ýĆŏŢŁf Ł‡dźNjĐ ĶŽŽłŁĐĂ

.ÞĂłĂŁf ŎŁ!Ł

ŶŁk‡! Ł‡dźŏÞŁ!f Ł‡ŏłŽŽŁf ĶĆdźłŽkŁf LJdž ljĂÞĆ‡kłf ĆdźdŽ ýŏŏŢkŁf DźĂnjsdž! Ł‡ŠłŭŠŁf ŽŏŬĂk ĶŁjŏłŁĂ

ĶfŽĂŢùkŁf ŽŽłŁĐ LJdž LJĆ‡ ĭŁjŁf DźĂnjsdž ŎŁŽ ýŏŏŢkŁf ŽłĐĂ ÜŁłĆŏŢŁf ŽŽŢŁfĂ ΣŠŁjŁf ŎŠ ĂŏŠłŽĐ

.ĆdźnjŁŽĆ‡kĂ ýŏŏŢkŁf ŽŽŢŁf ŏłfŽk DźNjÞŏ‡ĐkŠĆŏłŁ ŎŠ ĆnjŏŁ!ł fĂnjkŁjf ŎkŁf

łjĆùłkf ŎùŠ ŎdźfŽÞŁf ŽŽŢŁf ŽŢĆŁjŽŁ! Ł‡ŠłŭŠŁf ĶŭŏĂĐk LJŽ ŽŢ‡ŁŁ! yłfŽŁf ŶĆłŁf ŬnjŁjĂ

.ŎłŽŽŁf ŽŽŢŁf ĶĆŏŢĂŢP ydž DźĆŭkk! Ł‡ŏFĆŁjŽŁf łÞŏŢŁ!f

.Ł‡ĂŽŏŬf łjŘNj ĆnjŏŁ!ł ĶŁŢĂk ŎkŁf JNFĆkŁjŁf ŽŽłŁĐ Ł‡dźkĆPŁf ŎŠ ĶŽŽZĂ

ýùŽĆ‡Łf ĭŘĆkłŬ LJĆŁjkdźŬf Šŏdź‡ZĂ Ž‡ŢŁf ýŏŽłłŁ DźÞłkĐ LJĐ DźĆłdźŁf fŘNj ŎŠ ŎŁj‡ŽŢŏ ĆdźĆkPĂ

NłùkĆŬơŭdž LJùdž ĶÞ‡ĐŠ ÜĭÞĆŢŽłĂ ŎnjŏłĂk ŎŠ ÞnjłŁ ýĐŏ DźŁ ĭŘŁf Ł‡łfŽÞ ÞdźơdźŽ ÞĂdźơdźŽĂk‡Þ!f

.Ł‡dźŏł!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

CĞ ư ùZD ý ư Ğ5Ǖf lRkĞ l Ǖf Ĭ!ę LJĞ5Ƨz!fĂ Ƨ ǂT!f KfƧĞhZ f ĬPdh NŋĂkD LJD ŎLjƧ l ŏ Ğdž ǂ

RĞk ù l ǕfĂ Üþfþơ Ƨ l Ăŏ ýŏhLj ƧĂk ǂþ!f RĞk l ǕfĂ ŎLjdžĂdž!f þdžơdž Dž l Ğp ƧĂk ǂþ!f RĞk l Ǖf ǂTpĞLjdž!f ǂLjŋ!

ljRNj ǂTpĞLjdž ýĂhIh DžnjĬ ư sk ĬĬZ Ŏ!Ğŋdž!f þdžơD þdžơdž ƧĂk ǂþ!f RĞk l ǕfĂ Üơŏ T!f þdžơdž ýŏĬP ƧĂk ǂþ!f

Ğ ù dždž Ğ ù njLjdž þ ù ŏ5D Ül þŏþ l KĞnjŏŋĂkĂ ǂdžŏp CfƧcĂ KĞUơŭdž LJdž DžnjLjdž ljĞIĬkƨ l Ğdž ĬĬZĂ ǂơĂƧƱǕf

.ƒƧPcĂ ĎĂD þdžơ!f ŸĂ ÜǂơĂƧƱǕf ljRNj DžŏĂIk Ŏ5 Ɛ!Ghv!f ƧĂǕf NI! LJĂǂŏ l

üDŽyMENj üNjsME Ĭ ǯ ǫEǫ ƨ ME üD ƨ c Ŷ ENj

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

(ăþưđžllε ơ]FNJDŽllε) :üNjŬε ƒ ƑĞllε

:ĬDžűƨŪε ĬĞþyllε þ!ƨllε Ĭƺ üĭNjÐHllε :ÚNjĞ

.ĭƧUlj ýƤþdž .1

.Ŏljöþ!f ƒ lj!f Ŏƽ NJhĞTkdž!fĂ Dž‡ơdž!f .2

.LJŏdžl̀ldž!f Ħƽlŭƽ!f þljƵ ýöĂdk!f .3

(Hermeneutics) (ƑƽĭŬNjĭdžDŽþNJllε) hưĭĞþƆllε hưƵƑƽkllε Ĭƺ üĭNjÐHllε :ƑĭdžƑk

.ĭƧUlj ýƤþdž .1

.(Ħŏl̀Ğl̀Ūf ƧĂĞơdž!f) ƧdžfþĞη þljƵ ĞlŏƱĂŏljdžƧnj!f DžĂnjƽdž .2

.Ƨ!đdž!fĂ ƒ lj!f .D

.ƧĞUkljŬf ƽ5D .Y

.ĦŏPŏƧĞk!f .III

.Ħŏljdžƨ!f Ħ5Ğl̀dž!f .þ

.(H. R. Jauss) ΣĂĞŏ þljƵ ĶĞƵpĂk!f ƽ5D Ĭ!ϱ …ƧĞUkljŬf ƽ5D LJdž .3

.(WOFGANGE ISER) Ƨƨŏϱ þljƵ Ŏljdžư!f ƏƧĞl!f .4

.ĦdžηƧk!fĂ ýöĂdk!f .5

.Σŏ!ĞƱ ĂƱlƧŪ̄ "ƧƵT!f LJƽ" YĞk‡! LJŏdžl̀ldž!f Ħƽlŭƽ!f ĦdžηƧk .6

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ü Nj Ů ε f ƒ Ğ ǁ ε

ă ƀ ư ž ǁ ε ǫ F N J D Ž ǁ ε

h ř D ž ǘ ƨ Ū̄ ε h ř Ğ ƀ y ǁ ε h ƺ F ƭ k ǁ ε Ǐ ƺ ü ř Nj Þ ǁ ε : Ů Nj c

: ă ƀ ư ž ü Ǫ ǫ D Ž .**1**

ƨ ù ǂ ƽ ! f ǫ ǒ ƨ Ğ ù k Ǒ ù 5 Ğ ù Nj ƨ Ʊ P Ă Ğ ù n j k ǒ d ž N j D Ğ n j ! Ǒ k ! f Ǩ ǒ Ă ƺ ǁ ! f ƨ N j f Ă Ů ! f L J d ž l ƨ N j Ğ Ů ý ǒ Ă d k ! f "

l j Ř ù n j ! L J Ğ ù ǂ ƀ ù p Ă Ü Ǩ ǒ Ă Ğ d ž ǫ ! f Ɣ k ǂ ! f D ž n j ƽ k Σ Ğ l j ! f ý Ă Ğ ơ L J D Ř l j ǒ ƥ ! f ƨ ǂ ƽ ! f ǫ ǒ ƨ Ğ k Ă ý h Ü Ǒ d ž ǔ ǫ Ů f

ǁ ù ! Ř Ă Ü Ǩ 5 Ğ l λ ! f Ă ƨ ǂ ƽ ! f Ǒ 5 Ğ n j k Ğ d ž Ă l d ž ƨ ǔ k P f Ǐ ǁ Z Ǩ ǒ d ž ǔ ǫ Ů f К Ğ F ǒ h ! f ý ǂ Ǒ 5 Ɛ ! Ğ h ! f Ğ N j ƨ Ă ƥ l ƨ N j Ğ Ů ! f

.[1] " l ƥ Ă Ţ l d ž ! f Ǩ ǒ Ğ ƺ ! f Ǐ ! ǫ ý Ţ Ă k ! f Ǩ ! Ă Ğ ơ d ž Ă Ǩ ǒ h Ă ǁ ǫ Ū̄ f Ǩ ! Ǔ ƥ ! Ğ h Ğ̈ ǫ Ğ ǫ D Ğ n j Ʊ Ğ h k ƨ Ů

: Ǒ 5 Ǩ ǒ h ƨ z ! f D ž n Ğ z d ž ! f Ǒ 5 l ƥ ƨ f Ă ! f ý ǒ Ă d k ! f Ǒ l j Ğ z d ž f P ǁ j L J D L J ǂ d ž ǒ Ă

ý Ă ù p N L j d ž Ă Ü y ɳ ƨ Ă N ǒ ! ǫ ƨ Ğ Ţ ǐ D f Ř ǂ Ǐ ! ǫ ý Ă d ǒ ý c L J d ž l Ř Ă P d ž : ƨ ǒ Ţ d ž ! f Ă y ɳ ƨ d ž ! f .1

. Ǐ T Z Ū̄ f

ƨ F Ğ ɳ ! f ă Ă n j ! Ğ h Ǒ F Ğ ư p Σ ǒ ! N n j ɳ Ă Ǐ ǁ Z D ž ǂ ơ ! f ý Ă d D

.ƨ λ P ǐ D L J h ǁ ! f ý c : ƨ ǒ ǒ ƺ k ! f .2

.ƨ Ă n j Ů ! f Ă Θ Ă ư Ă ! f .3

.[2] ƨ h ƥ k ! f Ă ƨ ǒ ǫ ƽ k ! f .4

---

(1) ƨ Ğ ƽ ƺ ! f ƥ h Z ƥ d ž ơ D ƥ ǒ ǫ ! f L J d ž l ƨ N j Ğ Ů : ƨ Ğ ƽ ƺ ! f Ü ƥ ǒ T ƨ ! f ƨ f ƥ Ü Ǩ ƺ ǁ ! Ğ h Ğ n j k ǁ Ţ Ă ý ǒ Ă d k ! f 1980 Ü Ư Ğ ǒ ƨ ! f .15 f

(2) Ü N ǫ ƽ l j y ɳ ƨ d ž ! f .15 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJŏƧ ỏ ùɔdž LJdž Ŏljöþ!f f ljǃǴh LJöǁǯkTdž!f þljZ ýöĂƌkǁ! Ƕơŭƿ Ţŭf ƚǴɔöƧzk!f Ư ƶh ǁ ǴljNjĂ

. ĭ Ƨɳnj!f yhƒƧ!f LJƧǀ!f þzh Ƕljöþ!f DžĂǁz!f Ɲ ư lj ǶǁơƧdž Ŏ5 Ƕ Ţ ǴPĂ Üƶỏŭ5Ă CǴnjl5Ă

ÜNh Ƨö Ţ ö Üýö!þ ljþ ư zö ýǴdžkơf LJZ lƧǴhZ ýöĂƌk!f" NǃĂlh (ùNj 505 ƚ) Ŏ!fɔǯ!f N5Ƨzö

LJùdž Ùùɔǁ! ƸƧ Ţ ýöĂƌk ý‡ LJĂ‡ö LJD NhTöĂ ƧNjǴU!f NöǁZ ýþö ĭ Ɽ!f Ĭ ljzdž!f LJdž LJU!f Ĭ ǁZ Ɣǁ ƐD

.(1)"ƨǴɳdž!f Ĭ !ǫ Ƕlơ!f

ƶùöŬf ƨƧ Ţ ýöĂƌk!f" :(ùNj 516 ƚ) ĭ Ăǯh!f ýĂp (ùNj 911 ƚ) ŎƸĂöỏ!f þƧĂD ƥpĂ

ƽùöƧƸ LJùZ Ƕj ỏ ù!fĂ ƔǴùk‡ǁ! ƨ !ǴPdž ƧöƐ ƶöŬf NǁdžkơƙĜNjþzh ǴdžĂ Ǵnjǁhƥ Ǵdž! ƽ5fĂdž Ĭ ljzdž Ĭ !ǫ

.(2)"ƸƸǴhljkỏŬf

þ Ţ ùpĂ Ɣ Ăǁù ỏ Ū̄f ƽǴỏ! Uɔǁ!f Nö!ǫ ýĂƌdž!f Ĭ ljzdž!f Ƕ5fĂdž Ƹƒ ƧkTƒ NɔöƧzk LJdž Ơ ư fĂ!fĂ

.Ƕj ỏ!fĂ Ɣ Ǵk‡!f yƌž ƽǴ5Ă Ŏ5 Ɣ ǴƸP!f

ÜǴnjljdž ƥơfĂ Ĭ !ǫ Ƕɔǁ ǴPdž LJǴzdž Ĭ !ǫ NɳĂkdž Uɔ! Nöɳ Ăk" ùh ýöĂƌk!f ƨ ƨZ þ5 ŎƸĂöỏ!f Ǵdž D

.(3)"Ƕ!þŬ̄f LJdž ƧnjU Ǵdžh

:(ùNj 595ƚ) þTƧ LJhƒ LJǴỏ! Ĭ ǁZ NɔöƧzk CǴɳ þ5 Ƕɔỏǁɔ!f ýǴɳdž Ŏ5 Ǵdž D

ýùPö LJD ƧöƐ LJdž ǶöɔǴɳdž!f Ƕ!ŬÞ!f Ĭ !ǫ Ƕlơ!f Ƕ!ŬÞ!f LJdž Uɔǁ!f Ƕ!ŬÞ ƩƒƧPǫ ýöĂƌk!fĂ"

fƦùNjĂ ÜƶöhƧz!f Ƕǯǁ!Ǵh Ƕzỏ!fĂ!f Ƕ5Ƨzdž!f Ĭ !ǫ NɔöƧzk ƧöTöĂ .(4)"ƨĂɳk!f Ŏ5 Ɣ Ƨz!f LJǴỏ! lÞǴzh ǁ !Ɽ

.Ƕöɔỏǁɔ!f Ƕỏ Ƨþdž!f ljǴɳkf ýλdžö

---

(1) ǶöƧǴɳk!f Ƕùhk‡dž!f ÜýĂ Ţ Ū̄f DžǁZ LJdž Öɔ Ţ kỏdž!f :Ŏ!fɔǯ!f þdžơdž LJh þdžơdž þdžǴơ ŎhD Džŭỏ Úf Ƕơ DžǴdžÚf
Ü1 Ш ÜDž1937 Ü1 ƸƸ ÜlƧNjǴl!f Üă Ƨh‡!f .157 f

(2) Ü2 Ш Ü1951 Ü1 ƸƸ ÜŎhǁơ!f Ɣ Ǵh ÜlƧNjǴl!f ÜLJcƧl!f DžĂǁZ Ŏ5 LJǴlkÚf :ŎƸĂöỏ!f LJöÞ!f ýŭɳ
.173 f

(3) .884 f ÜNỏ ỏlj Ƨþ Ţ dž!f

(4) ƽölơk ÜüƒTƶÚƐ DžDŽ hDŽlƟlƐNj hyĭÞỏ lƐ DžĭǴ ƒDŽ þĭÞƽƶNj üƒƽDŽlƐ üTǯ :(þdžơD LJh þdžơdž) þö!Ă!f ĂhD ÜÞTƧ LJhƒ
Ü2 ƨǴzdž!f Ƨfþ ÜlƧǴdžZ þdžơdž Ü1983 Ü2 ƸƸ ÜlƧNjǴl!f .16 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĂùNj ýŏĂdk!fĂ" :N!Ăp (ùNj 597 K) ĭ ƨĂƞ!f LJhŬ ŕƨŏƨzk ΣĂƨz!f ШĞk ϒơĞΤ ƥƨĂDĂ

.[1]"Uƨ!f ƨNjĞU ‖ƨk Ğdž ljŬĂ! ýŏ!ƥ Ĭ!ǫ NkĞhƛǫ Ŏ5 ШĞkơŏ Ğdž Ĭ!ǫ Nƨ ư Ădž LJƵ Dĭŭ‡!f ýlLj

yďž NLjdž ƨNjĞU!f N!Ă!ƥdž ƨŏ Ĭ!Z Uƨ!f ýdžơ ĂNj ýŏĂdk!fĂ" (ùNj 631 K) ĭƥdžŪf ýĂlŏĂ

Nù!Ğdžkơf yďž NLjdž ƨNjĞU!f N!Ă!ƥdž ƨŏ Ĭ!Z Uƨ!f ýdžơ Ănj5 OŏơΤ!f ýĂhldž!f ýŏĂdk!f ĞdžDĂ ÜN!Ğdžkơf

.[2]"ljƥ ư ƨŏ ýŏ!ƥh N!

Dĭùnjsk LJĂdžl!ldž!f ýĂĞơ LJD RLjdž ÜŎLjŏƥ!f f Lj!f KhơĞΤ ƥp KLjĞ‡ ýŏĂdk!f lƨNjĞU LJD Ơ ư kŏ

ϒùk‡!f Ŏù5 ljƨùλ‡D ýdžzklùŏ ýŏĂdk!fĂ" :ϒƐƒƨ!f ýĂp Ŏ5 fRNj ƨnjUŏ ÜNdžĞ‡ơD ŎĞhLjklƒĂ LJcƨl!f

.[3]"Łŏnj!Úf

Ol!ŎΤdž‡ ýdžzklŏ Dĭ! NLjD Ŭǫ ĞlĞlD Ł!Ŭƥ!fĂ Uƨ!Ghh ŎhkƨĂk Łŏ ĂƵ! lƨNjĞU LJĞ‡ LJǫĂ ýŏĂdk!Ğ5

Dĭùlk Dĭ! ŁŏĂƵ!f DĭĂl!z!Ğ5 fRNj Ŏ5 Ăƨ Ŭ Ă ÜŁŏLjŏƥ!f KĞlƒƨƥ!f Ŏ5 ýdžzklƒ Ğdž ƨƥlh ŁŏĂƵ!f ŁFŏh!f Ŏ5

.ŎLjŏƥ!f f Lj!f Łdžƥ P! Ŭǫ

Ĭ ùLjzdž!f Ĭ ùl!Z Uùƨ!f ýdžơ :ĂNj ýĂΤŪf CĞdžl!Z ƨULj ŁnjƞĂ ϒlơ ƨhl Ğdždž f l!Pklj

ŎĞhLjkùlƒĂ f Ljùl! Dznj!ĂĞLjk Ŏ5 NŏŎl!Z LJĂƥdžkzŏ LJŏR!f yŏƨTk!f ϒĞơΤD ƥLjƵ NkŏdžNjD Kƥh Ğdž‡ Üýŏ!ƥh

Łƨùlŭƨ!f ƥùLjƵĂ ÜŁùŏ!ƥƞ!f DznjkfƨĂĞùơdž ΣĞùlD LJŏdžl!‡kdž!f ƥLjƵ ĂNjĂ ÜŎLjcƨl!f f Lj!f LJdž Dĭ‡ơ!f

ýĞùƞdž Ŏù5 ‖ù!RĂ Nƨdž Kư ƨĞzk fRǫ ýlƨ!f ƨ5fĂŏ Ğdž Ĭ!ǫ KĞŏƵƨT!f ƨNjĞU 2 ƨΤ ÜLJŏdžl!ldž!f

.LJŏƥ!fĂ Łƨl!ƨ!f LJŏh ƨŏ5Ăk!f

---

(1) ÜlƨNjĞl!f Ü1 ŎÜΣĂdžĞl!f ƨNjfĂƞ LJdž ΣĂƨz!f ШĞk :Ĭ ư kƨdž ƨdžZ ƥŏl!f Ü ĭƥŏhƨ!f 1306 ÜùNj 7/ 314.

(2) ÜlƨNjĞl!f Ü1 ŎÜDĞ‡ơŪf ýĂΤD Ŏ5 DĞ‡ơŪf :ƥdžơdž LJh Ĭŏơŏ ŎhD LJh ŎlƵ Ü ĭƥdžŬf 1968 Ü1/ 2 199.

(3) ÜƥdžơD LJh ƨĞhƞ!f ƥhƵ Ŏ ư ĞlĞl! ÜLJZĞŎdž!f LJƵ LJcƨl!f NŏƨLjk ϒĞk‡h Łlơlldž!f ƨŏlƨk!f Łdžƥldž :ŎLjĞnjƨΤŪf ϒƐƒƨ!f

ÜùNj 1329 Ü1 Ŏ ÜŁŏƨNjƨŪf Łhk‡dž!f ÜlƨNjĞl!f f 402.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŽNjĞùU!f ĬŽPkk łlŽĞdždž ljŽĞhkZĞh łŏLjŏþ lŽĂŽư! łŏdžŭlÚf łŽĞlλ!f Ŏ5 ýŏĂdk!f ŽnjU ĺRq

łùMŽdž ýùλdžŏ NUjŪ ll!RłĂ ÜKĞŏMŏþfŽlÚĞh ljŽŏl5k Ŏ5 ŎLjcŽl!f YĞŽP!f Σhk!D LJD þzh LJŽĞh!f Ĭ!q

.Žŏl5k!f DŽλ Dznjs!fĂ ΘŽT!f ĬMZ Ĭ Tzkl5 ÜłŏhŽz!f łzM! ŎhĂMlŪf YĂLjk!f ýœfŽdž LJdž łŏ!ĞZ

ÜłùzM!f YĞưĂD ŎNj Ŏk!f lþŽ5dž!f UĞs!Ūf LJq" :þþT!f fRNj Ŏ5 ŎLjĞηŽη!f ŽNjĞl!f þhZ ýĂlŏ

.(1)"LJcŽl!f ýĂzLj ýhp ŽĞTĂŪf ll Mk LJłk Dž! ĞŽĞTAD ĞnjFfþTDĂ ÜĞnj5ĂŽœ łpfRœ Ŏ5 łþœ þp

LJD łZĞŽkùlŬf Ŏù5 LJłŏ Dž! NUjD Ŭq ÜYŽz!f łzMh ýzLj þp DžŏŽł!f LJcŽl!f LJD LJdž DžŽ!ĞhĂ

LJùdž ŎMlz!f ŎpŽ!f KĂĞ5k LJ35 ÜŎzŏhŽŽ ŽdžD fRNjĂ ÜNlZĞdžl þŽηdžh ŭŏTskĂ łMdžη ŎhŽZ ýł NdžnjsŏŽ

.(2)"łŏŽThh!f KĞzdžkηdž!f ŽNjfĂU LJdž łMŏTD lŽNjĞU ŽPc Ĭ!q f PT

ýùFfĂŪf LJŏdžMldž!f YœĞTŏ LJĞł ĭR!f MŽœk!f ŽMhdž "KĞl5fĂdž!f" NhĞk łŏ5 ŎhŽĞT!f Ž łRŏĂ

.(3)ýŏĂdk!f ĂD Žŏl5k!Ĝh DžŏŽł!f LJcŽl!f KĞŏŬ Ư Žzk!f LJdž

ljRùNjĂ (f) ýĂùlŽ!f lĞù5Ă þùzh łŏdžŭùlÚf sŽs!f dTLjdž Ŏ5 Ĭ!ĂŪf lŽRh!f KLjĞł þl!

Ŏù5 łpŽ5 ýł Kþnjkη fĂ ÜŽŏLjŏþ ŭłT KRPDĂ LJdžz!f ydž KŽĂŽk LJD łhMk Dž! sŽs!f LJŏh KĞ5ŭP!f

.ĞnjhNjRdž ydž s5kk Ŭ Ŏk!f f ĂTLj!f ýŏĂdkĂ (f) Ŏhlj!f łŏþĞœdhĂ LJfŽl!f LJdž KĞŏDh ĞnjhNjRdž þŏŏdk

łŏkùTfþŽz!fĂ łùŏĂLjĞdž!fĂ ăŽĞTùLj!fĂ þĂnjŏ!f LJdž KĞZĞdžη KĞF5 KLjĞł ăŽPD łnjη LJdžĂ

N!Ăœ fĂŽĞλDĂ Dŭlŭf fĂdžηĞnj5 ÜłŏLjĞLjĂŏ!f łŽĞlλ!Ĝh Kœ!lk þp KLjĞłĂ ÜDŭlŭf fĂMPþ þp ÜΣAη dž!fĂ

.Žþl!f łl!aldžĂ ÜŸf KĞsTĂ ÜLJcŽl!f sMP łl!aldž ýλdž ll Ăłt!f

---

(1) þùdžœdžĂ ÜłηĞsP DzLjdž!f þhZ þdžœdž :sŏMzkĂ ΘŽT ÜŎLjĞzdž!f DMZ Ŏ5 zĞηZÚf ýFŬþ :ŎLjĞηŽη!f ŽNjĞl!f þhZ
.36 f Ü(K .þ) ÜŽTdž ÜLJĞdžŏÚf łhk łdž ÜĞLjnjdž LJfĂưŽ

(2) yùdžηdž ÜĞLjŏl LJhf þLjZ łTĞPĂ ŎhŽz!f sŽTdž!f Ŏ5 Dŭlŭf ĭŽłsdž þLjZ ŎMlz!f ýŏĂdk!f łMłTdž :þŏfz þŏzl
.13 f ÜDz1985 ùNj 1405 ÜłlþĞl!f łŏ!Ăœ!f ÜYfþŬf łŏMł KĞŏ!Ăœ ÜlŽNjĞl!f ÜłŏhŽz!f łzM!f

(3) sŽTùdž!f Ŏù5 Dŭlŭf ĭŽłsdž þLjZ ŎMlz!f ýŏĂdk!f łMłTdž :þŏfz þŏzl LJZ ŭlLj ÜKĞl5fĂdž!f YĞk łł :ŎhŽĞT!f
.13 f ÜĞLjŏl LJhf þLjZ łTĞPĂ ŎhŽz!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÜŦùŏlƱljdž!f Ŧ!þŪfĂ Ŧŏl̈lz!f ʃNηơ!Ĝh Dźnjljŏþ LJƵ LJĂþĂŘŏ LJĂdźl̈ʅdž!f Dźnj! ăƧhljf ÜfŘNj ý‡ DźĜdźDĂ

.LJŏdźl̈‡kdž!f ŧƧ5 ŦŢĜPĂ ŦŏþĝơŪfĂ ƚĜŏŬf LJĂ!ĂđŏĂ

ŧŭùƱljŬf LJǫ Řǫ ýlz!fĂ ŎƵƧT!f f lj!f LJŏh ŧŏ5Ăk!f LJŏdźl̈‡kdž!f ƚŬĂĜơdž DźNjD LJdž ƚLjĜ‡5

ÜlƧƵĜTŪf ĂD Ŧ!ƨkƵdž!f CfĂʅ Ŧŏdžŭ‡!f ŧƧ5!f þljƵ NŏŏƵ Ʊlŧkdž Ʊηnjljdž OhŢD þp f lj!f Ĭ!ǫ ýlz!f LJdž

Ŧŏ‡Tùdž! ƱùŏŏdźƵ ŭùơ NƚkŧŢùh ýùŏĂđk!f ƱƧƱŏ ΣƧfþdž!f fŘNj Ŏ5 f lj!Ĝh ýlz!f DźþƱŢŏ ĜdźþljƵĂ

Dźù‡ơdž!f NùhĜk‡ Ŏù5 ĜljþùηĂ fŘǫĂ" :ŧĜŏʅ!f fŘNj Ŏ5 ÜƧĜhη!f þhƵ ŎơĜl!f ýĂlŏ Ŧŏơ ÜƯƧĜƵk!f

ƠŢŏ Ƨŏ‡5 ÜƧPŬf yźž ŧĜ5Ă ĬŏƵ ĜdźNjþơD ýdźơlj! ÜĜljhĂŏlp Ŏ5 Nhv‡Ƨ Ĝdź ĬŏƵ ‖!Ř ĜljƧƧƵ ÜNhĜTkdž!fĂ

.[1]"lƧŏŢh!f Nhv ƧƧƵlj Ĝdź ýlz!f LJdź Ÿf ĜljĜkĉ þpĂ :ƧŏŏŦ!f ýĂp yhklj LJD LJŏþ!f NlŏƧƱ Ĝdźŏ5

Ưpĝùljk!fĂ ƯƧĜƵk!f þĜƵhD LJdź DźnjLj‡dźk Ŧŏʅ Ĝ ĂĜljĜ‡5 Ŧŏŧʅŏs!f ŦFŏh!f Ŏ5 ýŏĂđk!f lƧNjĜƱ Ĝdźŏ5

fĂljĜù‡5 ÜŎùŏl̈lz!f LJĜNjƧh!f lƧdźX Ŏkđk Ŏk!f Ŧŏljŏŏŏ!f ŧFĜlơ!f LJŏhĂ f ĂŢlj!f ƧNjfĂƱ LJŏh Ăþhŏ ĭ Ř!f

f ljù!f LJĂùnjηĂŏ5 Üýlz!f ŦƵŏƧT!f ƧNjĜƱ Ƨ!ĜPŏ ĜdźþljƵ Ůǫ ýdźƵkʅk Ů ýŏĂđk!f lƧNjĜƱ LJD LJĂƧŏ

Ŏù5 ƱơùưfĂ ljĜùljƵdź Ŏ5 ƱƧNjĜƱ f lj!f LJĜ‡ fŘǫ ĜdźD Üýlz!f yźž ŧŧskŏ! ýŏĂđk!f ‖!Ř Ŏ5 LJŏdźþPkʅdź

.DźNjþljƵ ýŏĂđk ŭ5 ýlz!f yźž ƯƧĜƵkŏ Ů ljþĂŢldź

NùnjηĂD yùdź ŧùʅĜljk!fĂ ÜŎùhƧƵ!f ŲĂl̈ʅŪf Ŧ15fĂdź ýŏĂđk!f Ŏ5 LJĂƱƧkTŏ DźnjLjD þηlj Ĝdź‡

Ŏùŧ5 ÜþTƧ LJhf þljƵ ƧnjƱŏ Ĝdź‡ [2]Dźnjŧŏ ƧĜƵk Ŏ5 ƨĜηdž!Ĝh ýŏĂđk!f DźnjƱhƧ ƱơŭljĜ ĜljLj35 fŘ!Ă ÜŦŧl̈kPdž!f

ýùλdźŏ ƱhƧù!f fŘNj LJDĂ ÜljƧƧhk ŦljŏƧlh ƱƱhkƧdź ƱdźFfþ NŏŏƵzηŏ ƨĜηdž!f Ĭ!ǫ Ŧŏlơ!f þljƵ Ŧŧŧl̈!f ƧƧŢ

.Nŏ!ǫ ýĂđdž!f ĬljƵdź!fĂ ŎŏŢŪf Ŧŧŧl̈!f LJŏhh ŦpŭƵ!f

---

(1) ÜΣljĂùk ÜŦŏŢljĂk!f Ƨfþ!f ÜþŏŢ þfđ5 :Ơk ÜŦ!ƨkƵdž!f ƚĜlhƱĂ ýfƨkƵŬf ýơ5 :ŎljfŘdźnj!f þdźơD LJh ƧĜhη!f þhƵ

.189 f ÜDźl1986

(2) .16 f ÜýĜldž!f ýŢ5 :þTƧ LJhf

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÐžùnjÙÐĂ Ðùžù! ÞùÞfĂdž!f ýõĂdk!f Ž!ÿ ÐžnjÙõdž ‖ÞßÙj ýõĂdk!f LJdž ÐÞlůÞ!f ÞpĂdž ýůP LJdžĂ ÜŽùõÙjõlõ ÕÞlůÞ!f ýõĂdk!f ýznõ Ðõůlz!f Ðl5fĂdž!Gh NŽÕhÞ Õ5Ă ÜÐõĂž! ΣlÐ ŽůŽ ÐžnjÙGơhÐ Nõ5 LJĂßõÞõ .Õ!ßn Ănj5 Ðžů÷!f ýGnđž Õ5 GđžÐ

NùÞ f kPõ ýõĂdk!f LJÐ Ž!ÿ ßTÞ LJhf ÞGTÐ Gđž÷ ÜÐđžGzů! ýõĂdk!f ÞTj ÐÞlůÞ!f Ư ÞGZ ßpĂ NpůÕÿ LJÐĂ ljßGzhÐ ÐÞÞzđžĂ N÷fÞßÿ LJđž NUj÷đžk ÐljõzđžKÕÞGlÙĂ ÐTGP lÞßlđž Ž!ÿ ŰGkơõ NUjÐĂ CGđžůz!f lÞùÜlj Kùljg÷Þ ÜN!Gđžzkùlf Õ5 đÕP!fĂ ÜNõ!ÿ lCGlÚf Ž!ÿ KßÐ Õk!f YGhlŰf LJõh LJđž LJG÷ ÐđžGzů! LJõ!ĂGùơđž ÞùõÞÕ!f LJZ KßGơ Õk!f ÞÞ!f KůõĂdk LJĂ!ĂGljkõ fĂljG÷ ßl5 ÜÐđž÷ơ!Gh lCĂůđžđž ÐÞlůÞ!f "Gư ùzh Dznjưzh Þß÷ Ž kơ Ðžůl Úf ÞÞ5 KđTlj ...ýõĂdk!f ýhp LJdžĂ" :ßTÞ LJhf ýĂlõ ÜGnjơõơŤk Gùnjljđž ý!ÞÞ!f LJÕfĂdž LJõơưĂdž ÜÞÞ!f Gnjh K!ßÐ Õk!f ÞUlj!f KGnjnĂ yđžnh LJĂđžĂlõ ÐÞlůÞ!f LJG÷5 NhGk÷ Õ5 LJõđžÐ ßđơÐ RGklŰf NlůŽÕÐ Þ pĂđž fRNjĂ "ýßGZ GƯ Gp Þ pĂđž÷ ÐznjÞpĂđž5 ÜGnjNjGnkf fĂơơŤõ! .[2]"Ðžůl Úf Žơư

2. Žđžĩqllε ţ đllε Žţ LjGFlÐŽllεNj !lΘDŽllε:

KÞGùλ Õùk!fĂ ÜNhGTkđž!fĂ Ðž÷ơđž!f YĂưĂdž K!ĂGljk Ðõđžůl Úf Ðõ÷Þ!f KGNjGnkŰf ÐžUzđž

﴿ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ مِنۡهُ :ÐžõÞ÷!f LJcÞl!f Õ5 GNj÷R ßÞĂ Õk!fĂ Ülßõßz CfÞcĂ KGTpGljđž Gnj!Ăơ

ءَايَٰتٞ مُّحۡكَمَٰتٌ هُنَّ أُمُّ ٱلۡكِتَٰبِ وَأُخَرُ مُتَشَٰبِهَٰتٞۖ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمۡ زَيۡغٞ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنۡهُ ٱبۡتِغَآءَ ٱلۡفِتۡنَةِ وَٱبۡتِغَآءَ تَأۡوِيلِهِۦۖ

وَمَا يَعۡلَمُ تَأۡوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُۗ وَٱلرَّٰسِخُونَ فِي ٱلۡعِلۡمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلّٞ مِّنۡ عِندِ رَبِّنَاۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٧ ﴾[3].

---

(1) ÜýGldž!f ýŤ5 :ßTÞ LJhf .16 f

(2) LJõđžÐ ßđơÐ :Ðžůl Úf Žơư :Ülßnjl!f ÜÐđžÞk!fĂ Þõ!ĂÞk!f Ðjn! 1952 Ü3/ 18.

(3) Ðõć :LJfÞđžZ ýć lÞĂl .7

Ƨ pĂdžĂ ÜDž‡ơdž!fĂ NhuĆTkdž!f LJdž ýŏĂƫk!f Ƨ pĂdž ĆdžNj ÜDž‡ơdž!fĂ NhuĆTkdž!f LJdž LJĆ5pĂdž ǁ ĆljNjĂ

.ýŏĂƫk!f LJdž DžĎz!f ýNjD

ƶƵĆ ƫ ù kf ýŏĂƫk!f ýĆdžzk ƫ f lƵƒf ƥƥơŏ ĭ Ř!f ĭ Ăƶ!f ýĆŋdž!f ĂNj NhuĆTkdž!fĂ Dž‡ơdž!f LJĆ‡ Ćdž!Ă

LJĆ ù ŏljzdž!fĂ ƵNjĆ ù U!f Ŏù5 U ù5!f U ù5!f NhuTŏ LJD NhuĆTk!f ý Ţ D" LJD Ł hŏkp LJhf ăDƵ ƥ15 ÜƶĆlŏ ư Ă

.(1) "....NhuĆTkdž ƨ ƥĂ Ư džƹ Ćdž ý‡! ýĆlŏ DžĂ ...LJĆ5!kPdž

ĂD ÜLJŏnjŏhTù!f LJŏù h ƨŏŏdžk!f ŁhĂƶ Ţ Ĭ!ƹ ĭ ƥƫk Ŏk!f ŁĎĂĆdždž!! Ćdžƹ :DžĆk!f ƟĂ ư Ă!f DžƥƵ ĂNj NhuĆTk!Ć5

.ƶ ư džĆƹ Ĭ ljzdž!f Ć h Ţ ŏ Ł ŏơ h ƵdžŪf Σ Ćhk!ƹ

ĆĆ ù dž!z!f Ư zh ƵhkzŏĂ ýŏĂƫk!f LJdž ƶNjĂŋĂ ýdžkơŏ Ŭ Ł ŏơ h ljĆljzdž Dž‡ơD Ćdž Ănj5 Dž‡ơdž!f ĆdžD

LJù dž ĆĆnjhĆTù kdž!f ýĂù ơ Ƨ ŭP ƳTlj fƦƹ ÜLJĆŏơŪf LJdž ƵŏĂ‡ Ŏ5 Nŏ!ƹ yŋƵŏ ƶŏ!Ŭƥ ƶƨ‡Ƶdž Dž‡ơdž!f

.ĆĆŏŭf

ĆfƵĆ ù ŏk!f DžĆ ù džD Ü Ĭ ù ljzdž!f ƥŏƥơk Ŏ5 ƵŏŏĆzdž!f Ŏ5 Ƨ ŭkPŭ NhuĆTk!fĂ DžĆ‡ơŭf y ư P ƥ!

Ü ĭ Ƶƥù!f ƥljƵ NhuĆTkdž Ŏlj ƫ!f ƥljƵ Dž‡ơdž!Ć5" NŋnjljdžĂ NdžĂnj5dž Ƨ ŭkPĆ5 ÜYNjƦdž ý‡h ŁŢĆP!f Łƥƫƨ!f

.(2)"ĭ ù λdž

NUjdž ýzŋkĂ ƵĂĆơkĂ NU!Ăơ ýƥĆŋk ƶƵŏh‡ ƶƥĆdžkƶf f lj!f Ĭ ƶ ƥdžkzk Łƥljƥ!f ƨƵ!f ĆơhŢDĂ

.NhuĆTkdž!f f lj!Ćh ÜDž‡ơdž!f f lj!f ƱŭkPĆ5 ."Nh LJŏƵPŭf YĆljpƹĂ ÜĆnjhNjƦdž ƵŏƵhk Ćnjŏ ƶ ýnj ƫ ƶlŏƵƱ

Dž ù ƶ!f ý ù NjD LJù‡ŏ Dž! fƦƹ" :ƥTƵ LJhf ýĂp Ŏ5 Ơ ư kŏ5 ÜýŏĂƫk!f LJdž Džƶƶƶƶ!f ýNjD Ƨ pĂdž ĆdžD

﴿ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ :Nù!Ăp Ŏ5 CĆ η Ćdž‡ ÜNh LJĆdžŏŭf YηĂk ƨŏƥ Ţ k ŁƱƵdž DžNjƥljƶ LJ‡ŏ Dž! ÜýŏĂƫk!f LJĂdžƶƶƶŏ

مِّنْ عِندِ رَبِّنَا ﴾.(3)

---

(1) ýŏĂƫk ÜDžƶƶƶ!f ŏ Ţ dž!f :Ćk ÜLJĆƵ!f ýŏĂƫk ÜDžƶƶƶ!f ýŏĂƫk ÜDžƶƶƶ!f ýŏĂƫk ÜDžƶƶƶ

Ƨ pĂ!Ǵùȣ ȿùǶzkŏ Ǵùdžŏ5 Ʀùdžŏƨ‡!f ƦŏŬf ýĂơ ƦŏȣNjȒdž!f ȿƨ5!f LJŏȣ ǨǴ5ŭP LJdž ƨfþ Ǵdž LJǫ

NȣǴTkdž!f ýŏĂƫk LJĂþŢlŏ LJŏȒ!f LJŪ ǁ!Ȓ ÜǴnjlŏưŏĂ NȣǴTkdž!f lƨFfþ LJdž yŢĂŏ Ü Ƨ ȣz!fĂ Ƨ ǴljFkŢŬfĂ

lƨùFfþ LJùdž LJĂzùŢĂŏ ýùŏĂƫk!f Ŏ5 CǴdžǶz!f ǁfƨTƎȣ LJĂǶjFǴl!f ǴdžD ÜNȣkƨFfþ LJĂlŏưŏ Ÿf DžǶZ ŬǶZ

.DžnjkƨþldžĂ ȿ5kŏ Ǵdžȣ NȣǴTkdž!f Ƨƨzdž Ŏ5 CŬƫNj ǁƨTŏ NǴjǴơȣŢ Ÿf LJDĂ ÜNȣǴTkdž!f

LJD Ŭù!ǫ NǴùljdž f ǶPlj LJD LJ‡džŏ ÜNȣǴTk!fĂ DžǴ‡ơŬf DžĂnjsdž þŏþơk Ŏ5 lþþzkdž!f CƒƨŬf LJD Ŭǫ

ýĂǴljkŏĂ ýŏĂƫk!f ýdžkơŏ Ŭ Ǵdž ýdžTŏĂ Üljƨŏƹ Ŭ!ǫ ƦŋǴơ LJĂþ ǨkȣŏĂ ÜNȣk!ŬÞ ǨƨnjU Ǵdž ĂNj :Dž‡ơdž!f

.ǴzƵp Nȣ ýdžz!f YŋŏNdž‡ơĂ Ülþŏlz!f ýFǴŢdžĂ Ư FfƨȣS!f

þùŋĂk ŬĂ ÜOŏŋƨùk LJĂþ NŋĂ LJdž ƨƛ‡D ýdžkơŏ ýȣ ÜljǴljzdž þþơkŏ Ŭ ŭȒ!f ĂNj :NȣǴTkdž!fĂ

f Ţùl!f UǴùS!D ÜƨĂŢ!f OkfĂ5 Ŏ5 ƦzƵldž!f Ƨ Ăƨơ!f NȣǴTkdž!f ýĂǴljkŏĂ ÜljþljǴŢkĂ NŏǶZ ýþk ƦljŏƨP

.ýǴƛdžŪfĂ

ÜDžù‡ơdž!f ǨǴơǶƵŢùdž!f LJŏùȣȣ ƨŏŏdžk!f Ŏ5 CǴdžǶz!f LJŏȣȣ Ư ƨǴzk ǁ!Ȓ Cƒƨŋ LJdž ƫTlj Ǵdž‡

.[1]ý‡Tdž!f ÜŎ5P!f Üýdžŋdž!f ÜƨNjǴU!f

Ŏùl̈kdž! ƦȣŢùLj!Ǵȣ NǴùljĂþþơŏ Ȓǫ ÜNȣǴTkdž!f þŏþơk Ŏ5 ƨPƈ ǴNjǴŋkf UơǶlj Ƨ5Ţŭ5!f ƦjŏȣŎ5Ă

CǴùdžǶz!f þùljZ ǴùdžDĂ" :þùTƨ LJȣf ýĂlŏ Ȓǫ ÜNȣǴTkdž!f ƨǴ‡Ljǫ þơ Ŭ!ǫ Dznj! ƨdžŪf ýŢŏĂ Ü f ĂŢlj!f

.[2]"NȣǴTkdž!f Dznjsŏ LJD ŎƵȣLjŏ ŬljzdŽ!f fȒNj ŬǶz5 ÜNȣǴTk YƨT!f Ŏ5 Σ ŏǶ5 ÜƨĂnjdžŋ!fĂ

fĂù5ƨZ Ŭǫ ÜNȣùUǴ5!D LJdž NȣǴTkdž ŬǶZ DžNjƨUlj yŏ Ŭ LJƨƨl!f ýŏĂƫk LJĂdžǶzŏ LJŏȒ!f CǴdžǶz!Ǵ5

Ŭ LJŏȒ!f Ü Σ Ǵlj!f ƦdžǴZ DžǴdžD f lj!f Ŏ5 NȣǴTk!f Ŏ5lj Ŭ!ǫ þTƨ LJȣf YNjȒŏ Ǵdž‡ ÜljþŢldž fĂdžnj5Ă ÜljǴljzdž

Ʀùŏ5P!f ǴnjŏljǴzdž LJZ fĂƛơȣŏ LJD LJĂþ Ü f ĂŢlj!f ƨNjfĂU LJdž NǴjĂdžnjsŏ Ǵdžȣ fĂljdžƵŏ LJD Ŭǫ DznjljdŽ YǶƵŏ

---

(1) ýŏĂƫk!f lƨNjǴU :ƨǴ5ƨ!f ȣǶZ ȣdžơD ȣŏŢ!f Ü ƧǶ!Ǵȣ Ǵnjk̈ŢĂ

ǁ Tù!ƒĂ lƧŏơ!ƒ LJdž ƺ5ĂP ÜƧĂnjdžnŲ! ýŏĂƫk!Ġu NJơŏƧ Ţk Ŏ!ƒƨƹ!ƒ ŤŲZ Ɣŏzŏ Ănj5 ÜĠnjŲŏĂƫk Ł!ĂĠơdžĂ

.NhuĠTkdž!ƒ ýĂơ

Ŏù5 ƥùTƧ LJhƒ LJD Ŭǫ Ü ĭ Ăƹ! Σ Ġ ǫD ŤŲZ ƧĂƥŏ Łŏ5 ǫŲs!ƒ ŁFŏhu!ƒ Ŏ5 ýŏĂƫk!ƒ LJD Ƨ ĂƧzdžĂ

yùdž ȣ ù5kŏ ƒRùNjĂ ÜŁŏŲlz!ƒ ĶĠnjhuĠTkdž!ƒ ýĂĠljkŏ Ġdž Ƨƥlu ŁŏĂƹŲ!ƒ Łŏơ Ġlj!ƒ Ť!ǫ NhuljŏŬ Łnjhu Ġ TkdžƒƥŏƥơĶ

. Ƨ Ăǫ ŲŏȣŁ NŲdžZ

Ķƥ TƧ LJhƒ ÜùNj428 Ķƥ Ġljŏǫ LJhƒ ÜùNj339 Ķƥ ŎhƒƧĠȣ!ƒ) :DžŤDŽŁƨ ø DŽŲ hu2 ƨ ű2Ų ƫdžY üŤNjÐŁŲ **.3**

(ùNj595

ƺǫùηĠNj ÜŁŏZƧT!ƒ ƒ Ă Ţlj!ƒ LJŏhuĂ ŁŏljĠljĂŏ!ƒ Łȣǫ Ųs!ƒ LJdž ýlljĠdž LJŏhu ȣŏ5Ăk!ƒ Ł!ƫǫdž ĶŲƹT

ƒ ùPŪƒĂ ŁùŏljĠljĂŏ!ƒ Łȣǫ Ųs!ƒ ĶpŬ Łŏơ (ƥTƧ LJhƒ ÜĠljŏǫ LJhƒ ÜŎhƒƧĠȣ!ƒ) LJŏŏdžŭǫŬƒ Łȣǫ ŭs!ƒ ƥljZ

Ƨƥù Ţ ĠdžĂ" :ŎhƒƧĠȣ!ƒ ýĂlŏ ÜĠnjhu LJŏŲƹkTdž!ƒ ƥljZ ƨƧĠnjhuljƒĂ ƺhuĠηZǫ LJĂƱŭ5DĂ ĂƱǫƧD LJZ Ł!Ălljdž!ƒ

(Dž.ȣ 428 Ķƥ) LJĂƱŭ5DĂ (Dž .ȣ 322 Ķƥ) (**ARISTOTLE**) Σŏ!ĠƱ ĂƱǫƧD ƥ Ţ lŏ IJ Ġdžnjljz

LJǫù!ŪƒƥĶùlƱlj ǁ !Ŗu ÜƧƥ+!ƒĂ ƔŢƒĂT!ƒ LJdž ljĂŲP! NŏŲZ ƥdžkzdž ý Ţ Ūƒ Ŏ5 ĂNj ĠdžLjǫ LJ5 ý+ Ŏ5 IJ

.[1]"Łŏ5Ġ Ţ!ƒ ýĂlz!ƒĂ Łz Ţ Ġlj!ƒ ƔĠhu!Ūƒ ĭ ĂŖ LJdž5 LJŏƧλ+Ūƒ LJdž LJ+k Dž! LJǫ ÜýĂlz!ƒ ĶƥnjTĂ

ŁŏZƧTù!ƒ ƒ Ă Ţlj!ƒ ydž ĶdžƥĠ Ţk Łŏnj!Ůƒ Łơ Ġhudž!ƒ Ŏ5 Ł Ţ ĠPĂ ŁŏljĠljĂŏ!ƒ ĶƒƧĂ Ţk!ƒ LJǫ

ýùλdžkŏĂ :ýĂŪƒ :Łù5Ƨzdž!ƒ LJdž LJŏƱdžlj DžĠdžD NǫȣlJ Ŏdžŭǫ Ůƒ Ŏȣǫ Ůs!ƒ Ɣ Ġ Ʊ!ƒ ƥηĂ ǁ !Ŗ!Ă ÜŁŏzƱl!ƒ

ƒ Ă Ţ ùlj!ƒ Ġnjhu ĶĠη Ŏk!ƒ Ł5Ƨzdž!ƒ Ŏ5 ýλdžkŏĂ :ŎljĠλ!ƒĂ ŁŏljĠljĂŏ!ƒ Łȣǫ Ůs!ƒ Ġnjhu ĶĠη Ŏk!ƒ Ł5Ƨzdž!Ġu

.ŁŏZƧT!ƒ

---

(1) ƒ ÜDž1936 Ü3 Ʊ ÜĶĂƧùŏu Üȣ ƧT!ƒ ƨƥ ÜƧƥĠlj ĭ Ƨ Ţlj Ƨŏu!D :Ok ÜDžŤDŽŤ1ΘŲŁ ŤĭĠƥ DžŤĠ UDŽŲŲŲŁ :ŎhƒƧĠȣ!ƒ

.28

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

Ł ù ŏ þ l Ľ j ! f þ Ă ù n j ŋ ! f Ƙ ù n j ŋ k f þ ù l 5 Ü þ l Ľ j ! f ŝ Ă 5 Ł s ţ ů s ! f ĭ D Ƨ Ţ ţ ơ Ü Ŏ 5 ţ ů s ! f ý l z ! f L J D Ǵ d ž h Ă

Ă N j Ǵ d ž ǂ Ł Ţ Ǵ P Ă Ł d ž Ǵ Z Ĭ ! ę f L j ! f Ŏ 5 L J ö h Ƶ Ǵ P d ž ! f D ž ö ţ l k D ž k 5 Ü N k d ž n j 5 ă Ă k ţ d ž Ă Ţ Ƶ Ǵ P d ž ! f Ĭ ! ę Ł ö 5 ţ ů s ! f

ý ù N j D Ă Ł ù Ţ Ǵ P ! f Ǵ ù d ž D Ă Ü þ T Ƨ L J h f þ ľ Z Ă N j Ǵ d ž ǂ L J Ă ö L j Ǵ N j Ƨ h Ă L J Ă ö h Ǵ Ƶ P Ă D Ǵ l j ö ţ L J h f Ă Ŏ h f Ƨ Ǵ 5 ! f þ ľ Z

. Ł ö L j Ǵ N j Ƨ h ! f Ǵ n j l F Ǵ l ơ Ĭ ! ę f Ă Ţ L j ! f Ƨ N j Ǵ U ý ö Ă ă k h f L j ! f l Ƨ 5 T ‖ 5 y ö Ƶ k ţ ö L J d ž D ž n j 5 L J Ǵ N j Ƨ h ! f

ĭ D "Ƙ Ǵ ö z d ž ţ ù ! f" Ţ Ǵ h Ŏ 5 ý P þ k Ŏ k ! f Ƨ Ă d ž ū ! N ů ö Ă ă k Ă N j Ŏ L j Ǵ Ă ! f D ů z d ž ! f þ ľ Z l j þ ŋ L j Ǵ d ž ƨ Ƨ h D Ă

. ý l z ! f ŝ ö Ƨ Ƶ L J Z Ƣ Ƨ z k Ŏ k ! f Ü Ƙ Ǵ ö ů l z ! f

Ŏ h f Ƨ Ǵ 5 ! f y ö Ƶ k ţ ö D ž ů 5 "Ƙ Ǵ ö z d ž ţ ů !" L J f þ ö ơ Ă ! f L J f Ƨ þ Ţ d ž ! f Ǵ d ž N j Ü ĭ Ă h L j ! f ł ö þ ơ ! f Ă L J ƨ Ƨ l ! f L J Ǵ ǂ"

. (1) "ý ö Ă ă k ! f Ţ Ǵ h ŝ Ƨ Ƶ f Ř ! Ă Ü ý l z ! f y ď ž ŝ 5 k k L J ö N j f Ƨ h h Ǵ n j ö ů Z L J N j Ƨ h ö L J D ý Ă Ǵ ơ ý h Ü Ǵ N j Ƨ ǂ L j ö L J D

Ü y ù ư f Ă d ž l þ ù Z Ŏ ù 5 Ǵ n j L j Z D ů ǂ k L J ƨ Ƨ l ! f L J Ū Ü ł ǂ F ů d ž ! f þ Ă ŋ Ă Ƨ ǂ L j ö L J D Ŏ h f Ƨ Ǵ 5 ! f y ö Ƶ k ţ ö D ž !

Ŏ L j f Ă λ ! f ý Ă l z ! f Ŏ n j 5 Ü Ƙ Ǵ ö h L j Ū f ł h k Ƨ d ž L J d ž Ĭ ů Z D ł h k Ƨ d ž Ŏ 5 Ü L J Ă ǂ ! Ǵ h Ƣ Ǵ P ! f N d ž Ǵ U L j ! ł h ţ L j ! Ǵ h D ž n j z ư ö Ă

Ü Ŏ h f Ƨ Ǵ ù 5 ! f þ L j Z l Ă h L j ! f ł ö Ƨ U L j ! Σ Ǵ ţ Ū f Σ d ž ů L j L J D y ö Ƶ k ţ L j Ǵ L j N j L J d ž Ă . þ Ă ŋ Ă ! f Ţ ŋ f Ă L J Z Ư ö 5 k Ŏ k ! f

ý Ă ù l z ! f þ ù ơ D Ă ù N j I J l j þ ù L j Z I J ý Ǵ z 5 ! f ý l z ! Ǵ 5 Ü Ƨ ö h ǂ ý Ǵ ŋ d ž Ǵ n j ö 5 ý ö Ă ă k ů ! þ ŋ Ă ö Ŏ k ! f ł ö Ƨ U L j ! f Ŏ N j Ă

L J Ǵ ù ǂ f Ř ę Ă Ü L J ö d ž Ū f Θ Ă Ƨ ! f N ö d ž ţ ö Ă Ü Ŏ L j Ǵ ţ L j Ú f D ů z ! f Ƨ þ Ţ d ž Ă N j Ă Ü L J Ă ǂ ! f f Ř N j Ŏ 5 ł 5 Ƨ Ţ k d ž ! f l Ƨ T z ! f

L J Z N h ý Ţ k ö Ŏ h L j ! f L J ǂ 5 Ü ł l Ƶ Ǵ L j ! f l Ă l ! f ŝ ö Ƨ Ƶ L J Z Ƨ U L j ! f Ă ý Ă ă k ! Ǵ h ý Ǵ z 5 ! f ý l z ! Ǵ h ý Ţ k ö Ƣ Ă ţ N ö 5 ! f

ý Ă l ö Ü ł þ þ Ǵ Ţ ! f ă ď Ƨ ! f Ă D ž ů ơ Ū f L J ö Ă ǂ k Ŏ 5 ł N ö P k d ž ! f l Ă l ! f ý d ž Z Ŏ h f Ƨ Ǵ 5 ! f L J ö h þ l ! Ă Ü ł N ö P k d ž ! f ŝ ö Ƨ Ƶ

Ü ý Ǵ ù d ž ǂ ! f ł ù ö Ǵ n j L j Ƙ ù ţ N h f Ř ę Ă Ü Ţ þ ŋ ł N d ž Ǵ ǂ N ö Ă p Ǵ d ž L J Ǵ ţ L j ę Ŏ 5 Ƙ L j Ǵ ǂ f Ř ę ł N ö P k d ž ! f l Ă l ! f L J ę " : Ŏ h f Ƨ Ǵ 5 ! f

Ü Ƙ Ǵ ţ Ă ţ ơ d ž ! f L J d ž Ǵ n j k Ǵ ö ǂ Ǵ ơ d ž Ă D Ü ł N h h l k ţ d ž ! f Ă l Ƨ ư Ǵ ơ ! f Ƙ Ǵ F ö ƨ ŋ ! f ý Ǵ z 5 ! f ý l z ! f L J Z N k U l ö Ŏ 5 ý h l ö 5

L J ù d ž N ù ů h p Ǵ ù d ž h N ù ! L J Ă ù ǂ ö 5 Ü ł 5 ö Ƨ T ! f Ƙ f þ Ă ŋ Ă d ž ! f Ƨ F Ǵ ţ Ă Ü ł p Ƨ Ǵ 5 d ž ! f Ƙ Ů Ă l z d ž ! f Ƙ Ǵ ö ǂ Ǵ ơ d ž ý h l ö Ă

ý d ž ǂ D Ă Ü ł N ö P k d ž ! f l Ă h L j ! f Ǵ n j ö ! ę Ŏ n j k L j k Ŏ k ! f Ţ k f Ƨ d ž ! f ý d ž ǂ D Ă N j f Ř N j Ü ł ö n j ! Ú f C Ǵ ö T Ū Ǵ h l Ă h L j Ƙ Ů Ă l z d ž ! f

---

(1) ý ö Ă ǂ þ d ž D ö N j f Ƨ h ę Ŏ 5 :Ƣ Ă ǂ þ d ž Ü 1947 Ü l Ƨ N j Ǵ l ! f Ü Ŏ h ů ơ ! f ĭ Ǵ h Ǵ h Ü ł ö d ž ů ţ Ú f ł 5 ţ ů s ! f Ŏ 5 :Ƣ Ă ǂ þ d ž D ö N j f Ƨ h ę . 130 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.[1]ƦĺŏƤkdž!ƒ lĂ|ħ LJĠ˥LjŰƒ Ġnjƺĺħŏ Ŏk!ƒ ϒkƒƨdž!ƒ

ƦŏLjŏþ!ƒ ϒk‡!ƒ Ŏ5 ƚþƨĂ Ŏk!ƒ Dŏŏ˥ηk!ƒ lƨ‡5 ĠħLjĠη ΘƨƱ ŎħƒƨĠs!ƒ LJD ăƨLj ƒ Lj!ƒ ƒƦNj LJdžĂ

Ġŏŏ˥ùsLj ŰĠùzsLjƒ Ăþzk Ŭ ‖ĺdž!ƒ lþNjĠTdž ýzη5 ýĂ|!ƒ ƒƦNj ýĂDĂ Üăƨŏ Ġdž˥η Nl! ƚĺzη Ƨŏơ Ü‖ĺdžĺ!

Ġ˥Ă˥ùơdž LJĂù‡ŏ LJD LJĂþ ƚĠ˥Ă˥ùơdž!ƒ ƦŏƱƨ ‖ĺdž!ƒ ăƨŏ5 LJĠ˥LjŰƒ ŎĺZ ƦĺŏƤkdž!ƒ lĂ|!ƒ Nħ ßĂη‡k

.ljßơĂ Ŏħlj!ƒ Ŭ ýĠzsLjŰƒ ƒƦNj Ŏ!ϱ ý˥ŏ ßơD Ŭ NLjD LJĠŏħ!ƒ LJZ ŎLjƺĂ Üýzs!Ġħ

yŏƱk˥ŏ Ŏ‡ ýŏĂƱk!ƒ ‖ĺ˥dž ‖ĺ˥ ŎLjĠĂ!ƒ DĺzdŽ!ƒ LJD Ġnjljdž LJŏħkŏ ÜýŏĂƱk!ƒ ƨNjĠUdž Ư zħ ljƦNj

Ƨùŏĺ|Z ƚƨŏ˥sk yưŏ LJD ƒþNjĠη ýĂĠơ5 ÜNħ LJdžĠ ŏƦ!ƒ LJŏþ!ƒĂ ÜĠnjħ ýĠp Ŏk!ƒ Ƨs˥ĺs!ƒ LJŏħ ƨ5Ăŏ ĂD

. Ƨŏßơ!ƒĂ LJĠƨ|!ƒ Ŏ5 ƚþƨĂ Ŏk!ƒ LJŏþ!ƒ ýFĠ˥dž Ư zħ!

ƒƦ˥ lþùŏ|z!ƒ LJDĂ Üýù|z!ƒ Ư pĠLjŏ Ŭ ŎơĂ!ƒ LJD LJŏħŏ LJD ĠLjŏ˥ LJħƒ ýĂĠơ ƨPĠ ϒLjĠη LJdžĂ

Ƨs˥ùĺs!ƒ ydž ŎPÞk ƒƦ˥ LJŏþ!ƒ LJDĂ ÜDĂŢP!ƒ DĠdžD ƚkħλĂ Σ sLj!ƒ LJdž ƚLj‡džk Ƨdž‡ơ!ƒ ĆĂ ư ħ ƚƨĠLjk˥ƒ

.[2]"ƦŏLjŏþ Ƨs˥ĺs!ƒ Oħ Ţk Ġdž‡ ÜĠŏs˥ĺ5 Oħ ŢD

ƨùŏP LJD ăDƨ ßù|5 ÜΣŏFƨ!ƒ ƣŏT!ƒ ßLjZ LJĂ‡ŏ Ġdž ŎĺηDĂ Ơư ĂD ƨŏ5Ăk!ƒ ƦŏĺdžZ ƚßħ ß!!

ÜĠdžNjßùơD ϒLjĠη Ŏ!ϱ sĠŏơLjŰƒ Ŏ5 Ŭ Ƨs˥ĺs!ƒ LJŏħĂ LJŏþ!ƒ LJŏħ ydžη!ƒ Ŏ5 ŎNj ΣĠLjĺ!Ă LJŏßĺ! Ƨơĺ Ţdž

ÜNùŏħLjk!ƒ ýŏħù˥ Ŏùĺ Ƨŏnj!Ŭƒ Ƨĺdž!ƒ ϒĠħƨD LJdž lþĠsk˥dž" ƦŏƨULj!ƒ Ƨs˥ĺs!ƒ DĠ˥pD ƏßĠħdž LJD ƨ‡ƚŏĂ

N˥ùsLj ýĠdž‡kù˥ƒ ŎùkĂD LJdžĂ ÜƦηơ!ƒ ýŏħ˥ ŎĺZ Ƨŏĺ|z!ƒ lĂ|!Ġħ ýĠdž‡!ƒ Ġnjĺŏ˥ơk ŎĺZ ƨƨƨ˥ LjdžĂ

.[3]"ƨƨŏλ‡ ƨƨŏP ŎkĂD ß|5 ĠdžNjƒßơƺħ ‖!ƚ ydž ydžz!ƒĂ LJŏkdž‡ơ!ƒ LJŏkĠnjħ

---

(1) ƒ Ü1985 ÜƚĂƨùŏħ Üƨ˥Tdž!ƒ ƨƒß Ü5 ƱŏƨßĠLj ŏƨ˥T˥Lj ƨŏħ!ƒ Dŏŏßĺk Üħ‡ŢFƨ˥ħ ħdŏŏqDŽ˥ħ ülj˙ ƀ€ßƆ :ŎħƒƨĠs!ƒ

.115 IJ 114 ƒ

(2) .150 ƒ ÜƦŏdžŭ˥ŰƒƦs˥ĺs!ƒ Ŏ5 :ƨĂ‡ƚdž DŏŏNjƒƨħq

(3) Ü2 Ʊ ÜƚĂƨùŏħ ÜDŏĺ!ƒ ƨƒß ÜƚŏĂ‡!ƒ ÜƚĠZĂħƱdž!ƒ ƦĺĠ‡Ă Ü˥ĂßħLJdžơƨ!ƒ ßħZ :Oħ ÜħDŽ|Θ˥ħ DŏNjŏY :ĠLjŏ˥ LJħƒ

.3 ƒ Ü1980

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ýùdž ßùljĞŏơD Ư ƧĞzkk LJŏþ!f ȘƑĞlơ LJǂ! ÜßzdŽ LJŏþ!fĂ ǂȘlȘ!Ğu ȚPŪf ăƧŏ ÜLJȚǫ ÜĞljŏȘ LJhf

.ŎȘlz!f ýŏĂƏk!fĂ ƧŏȘ5k!f ĞnjljdŽ ǂȘȘkPdž ȘƧƱ ‖ĂȘȘhu Ğdžnjljŏhu ǂ!Ğƛ!f DžȘzdž!f Ș5Ăŏ5 ÜǂȘȘ!f ȘƑĞlơ

ýùŏĂƏk!f ŤùȘZ ȚljfĂƞ!f Ș ȘĞljkdž!fĂ ÜCƒƨƞŪf ýdžĞǂkdž!f ŎȘȘ!f NhuNjȚdž Ŏ5 ĞljŏȘ LJhf þdžkZf

LJùdž ǂùdžƞƧk þƧùƞdž Ŭ ǂŏþƧTùdžĂ ǂȚĞP ǂȘ5 N! LJĞǂĂ" LJŏþ!fĂ ǂȘȘ!f LJŏhu Ș5Ăŏ Ŏǂ ŎȘlz!f

.(1)"ǂŏhuƧz!f Ť!ǫ ǂŏljĞljĂŏ!f

ÜǂùŏhuƧz!f ǂȚȘ!f ȚĞdžȘǂ! LJƎ5 ÜNlkȘlȘ5 ýƞ Ğnjŏ5 ȚĞhuk ŎŏĞk!f ȚƧz!f ǂȚ! ‖!Ș Ŏ5 NlkþZĞȘ þl!Ă

ýĂùȚĂ!fĂ ýŏĂƏk!f ‖ȘȘȘ ‖ĂȘȘ Ŏ5 ΣŏFƧ!f ơŏT!f þZĞȘ ĞdždŽ fȘNjĂ ÜßŏƨĞƞdž ƧPĞĂ ßƧNjĞU ŤljzdŽ

.ýlz!f Nŏ!ǫ ăþĞkNjf ĞdŽ LJŏhuĂ ýlLj!f Nhu CĞƞ ĞdŽ LJŏhu Ș5ŏ5Ăk!f Ť!ǫ

:ĞljNj LJĞnjƞĂ N! ĞljŏȘ LJhf þljZ ýŏĂƏk!fĂ

.ǂŏȘlȘ!f CƒƧŬf yĞdž Ș ǂkŏ ĞdžhuĞ ǂŏljŏþ!f ȘƑĞlơ!f ýŏĂƏk .1

.(2)ǂŏȘlȘ!f CƒƧŭ! ǂŏljŏþ!f ȘƑĞlơ!f YĞƱPǫ .2

ĂNj IJ ljƧUlj Ŏ5 IJ ýŏĂƏk ƠȚDĂ ýŏĂƏk!f ýĞǂTD ýĂĞljk! ýĞldž!f ýȚ5 þTƧ LJhf f ȚPĂ

CƒƨƞD ŎùlƱljdž!f ΣĞùŏlȘ! LJD ŤùȘZ ÜΣĞùŏl!f YƒĂljD DžkD ĂNj ŭR!f ŎlƱljdž!f ΣĞŏl!f LJZ ȚNkljŏ Ğdž

YƒĂùljD ĞùdžDĂ .ǂùȚĞP!f DžNj ΣĞlj!f LJdž ƨljȚ ǂƧzdž ŎNj NlkĞŏ!cĂ ȘƱljdž!f ǂƧzdž LJǫĂ ÜKĞdžþldžĂ

ljȚùNjĂ ÜYĞljpŬƒĂ ýþƞȘ! ƧĂnjdžƞ!f ǂȘŏȘ!Ă Ŏnj5 ÜŎƱ!Ğƨdž!f ΣĞŏl!fĂ ŎhuĞƱP!f ΣĞŏl!fĂ Ŏ!þƞ!f ΣĞŏl!f

.(3) "...ȘŏþȚk!f Ŏ5 ǂȘƠĞ5kdž ΣĞlj!f YĞhuƱ" LJD ŤȘZ ǂdžFĞp ǂdžȚl!f

---

(1) ǂŏƒƨ þŏzȚ :ýŏĂƏk!f ǂȘǂTdž ŎȘlz!f ýŏĂƏk!f ŭȚƒ ŭƨǂȘdž ÜŎŭȚƒ ŭƨǂȘdž ÜŎŭȚƒ ŭƨǂȘdž ÜŎ

�لا ةيبرعلا ةيلاحلا ةيعاقلا ةيلاحلا ةيعاقلا ةيلاحلا ةيعاق

ĂNjĂ ƒ Lj!ƒ Ĭ lŭkŏ ĭ Ŗ!ƒ ýĂđdž!ƒ ĦŭŏPdž ýPƒþ Dźkŏ Ł ŏơ ÜƏƧĠlŭ! Ł ŏ5Ƨzdž!ƒ ƚĠŏ5ŭP!ĠhuĂ ŧĠŏ ǀ!Ġhu ƱhukƧŏ

Ł!Ŭþ!Ġhu ŁƱhukƧdž!ƒ ƚŬŬþ!ƒĂ ƚƒCĠơŏŬƒ LJdž Łŭdžŋ ƱĠlǀƋhu DźĂlŏ ÜlƧTĠhdž!ƒ Łŏlŏlơ!ƒ Ł!Ŭþ!ƒ NUk!Ġơ Ŏ5

.[1]LJƱĠhu!ƒĂ ƧNjĠU!ƒ LJŏhu ýhĠlk ĂNj ýŏĂđk!ƒ LJŪ ÜƱl5 ĠŏƨĠŋdž Ĭ!ĂŪƒ

Ġùdž ‖ĠLjnj5 lþơƒĂ ŁŋƧþ ĬŭŽ ƚǀŏ! ƒ ĂŢLj!ƒ ýŏĂđk ŁŏŭdžŽ LJD Ơư Ă þp þTƧ LJhƒ LJĠ‡Ă

Ɣŋŏ ýĂD ĠdžĂ ÜCĠdžŭƨ!ƒ LJdž ƒ ƒĂP!ƒ ĂD ÜDŭƨ!ƒ Ŏ5 LJĂPǀƒƧ!ƒ Ŭǫ NU!Ăđkŏ Ŭ Ġdž ‖ĠLjNjĂ ÜNŭŏĂđk LJ‡džŏ

ýùlLjŏ LJđù‡ [2]"ýĠùƛdž NUùLjǫ Dźnj5ƧĠƨdž LJdž ƔƧpD ĂNj Ġdž Ĭ!ǫ (Dźnj! ýĂđdžŭ!) Dźnj! Nŏŏŏŏŏ ýŏƛdžk!ƒ ýlLjŏ LJD"

.Dźnj5ƧĠƨdž LJdž ƔƧpD ĂNj Ġdž Ĭ!ǫ ĭD Łŏŭlƨ!ƒ ĂD Łŏ!ĠŏP!ƒ ĂD Łŏǀơ!ƒ Ł5Ƨzdž!ƒ Ĭ!ǫ ýŏƛdžk!ƒ

ŁùŏŭlŽ Ĭ ùŭŽ ĠùŏĂP NŭŏŏƧŢk!ƒ Ƨþ Ljŏŏŏŏŏ

ljŘùNj LJD Uơŭlj Ü f lj! ŎljĞNjƧhu!f Ŏ|ƵljdŽ!f CĞLjhu!fĂ ÜýŏĂƫk!f Ŏ5 ŁŏljĞNjƧhu!f lƧUlj!f ŁŏdŽNjDĂ ÜŁŏþTƧ!f Ŏù5 lþƧfĂù!f ƧĞ‡5Ūf Ư zhu ƧĞươĞkƚf LJƎ5 ÜŁŏs ƚlŏŏĂƫk ŁdŽĞpÚ Łŏ5Ğ‡ Əþ Ğhudž ý‡Tk Ů Əþ Ğhudž!f Łùŏ Pŏ ƧĞk!f ŁdŽNjĞƚlŽ!fĂ Σŏƚƫk!f Ł!ƫƚlŽ ƵƧƵ LJdž ýzŋŏ "ƧzT!f ŲĞk‡" f ŏPŏkĂ .ŁhuĞƵP!f f ŏPŏk Ğùljzdžk Ğdž fŘŋ ŁŢĞPĂ Ü(1)Łŏƚlƚ Ł!ƫƚlŽ ŁŏƵƚlƧŪf ŁŏƧUlj!f ШƧĞP ĂD LJdžư Łŏs ƚlŏs!f ŁŏŏĂƫk!f Ŏ5 Ğùdž f ŏùPŏk NLjŋ" :N!Ălŋŋ ljþŋŋŏŏ Łŏơ Ü"ĂƵƚlƧŪ ƧzT!f" ŲĞk‡! þTƧ LJhf f ŏPŏk LJdž Ư Ƨz!f Ŏ5 Ğùdždž Ƨŏλ‡ Řŋ Ƨλ‡ū! ĂD ÜDdžŪf yŏdžŋ! Ł‡ƧkTdž!f LJŏljfĂl!f LJdž ƧzT!f Ŏ5 Σŏ!ĞƵ ĂƵƚlƧD ŲĞk‡ Ŏ5 ĂD ŲƧùz!f DŭŭùŁ Ŏù5 þĂŋĂdž Ğhuƚlj LJĂŁk LJD Ğdžŋ Ğnjŏ5 DŭnjkþĞZĂ DŭNjƧĞzTƫhu ŁŢĞP LJŏljfĂp ŎNj Nŏ5 .(2)"Łjƚ!Ūf LJdž ljƧŏƩ Ŏ5 lþĂŋĂdž

ŲĞùkŁ fĂDƧp LJŏŘ!f LJŏdžŏƚlƚdž!f Łsƚŭs!f þljZ ýŢƫkdž DŭĂnjsdž ýŏĂƫk!f LJŋ ŁhƚƚĞdždž f ŏPkƚlj Ŏù5 ŭzĞù5 ŲĞk‡!f fŘNj ýzŋ! Dŭnjŏŏhƚ ýŏĂƫk!f fĂŏzŋĂ ÜŁŏŏĂƫk lĞƧp Σŏ!ĞƵ ĂƵƚlƧŪ ƧzT!f LJ5 ýùlkljf þl! ÜŎhuþŪf ýĞŋdž!f Ĭ!ŋ Ŏljŏþ!f ýĞŋdž!f LJdž ýŏĂƫk!f ýlƚj Ŏ5 ýưs!f Dŭnj! LJĞ‡5 ÜŁŏhuƧz!f Łfŏhu!f DŭŏNjĞùsdž!f LJŏhu ŲŏƧlk!f Ĭ!ŋ ýlƚj!fĂ ýlz!f LJŏhuĂ Łzŏ ƧT!fĂ Łdž‡ơ!f LJŏhu ŲŏƧlk!f Dŭnjk!ĂĞơdž LJdž ýŏĂƫk!f .ŁŏhuƧz!f ŁŏhuþŪf DŭŏNjĞsdž!fĂ ŁŏljĞƚljĂŏ!f ŁŏhuþŪf

(1) Ü1990 Ü8 Y ÜŁŏƧŢdž!f Łŏs ƚlŏs!f Łŏzdžŋ!f Łŋdž ÜýŏĂƫk!fĂ ƵƧT!f LJŏhu þTƧ LJhf :lƧĂzhu ĭĂfĂƨ!f 58. f

(2) LJhf :þTƧ f ŏPŏk :Ğ"Σŏ!ĞƵ ĂƵƚlƧŪ ƧzT!f LJ5" ŲĞk‡ LJdžư "ƵŏƚlĂ!f ƵƧT!f" ƧzT!f Ŏ5 ĂƵƚlƧD ŲĞk‡ f ŏPŏk :Ğ"Σŏ!ĞƵ ĂƵƚlƧŪ ƧzT!f LJ5" ŲĞk‡ LJdžư "ƵŏƚlĂ!f ƵƧT!f" ƧzT!f Ŏ5 ĂƵƚlƧD ŲĞk‡ f ŏPŏk :þTƧ LJhf :Ğk Ü"Σŏ!ĞƵ ĂƵƚlƧŪ ƧzT!f LJ5" ŲĞk‡ LJdžư "ƵŏƚlĂ!f ƵƧT!f" ƧzT!f Ŏ5 ĂƵƚlƧD ŲĞk‡ f ŏPŏk :Ğ

: **Hermeneutics** hŭĞĝbƐllƐ hu3Fŝ$kllƐ Ĭ3 üĭNjÞHllƐ :ƒĭdžFk

: ăbưdž üCIqpDŽ .**1**

bùlĵ!f qŏƧĞùk Ŏù5 ljƧĂŘŋh YƧưŏ ĭR!f Hermeneutics "ĞlŏƵĂŏĵdžƧnj!f" OllƵŢdž LJǫ

LJùdž ĞpŭƵlĵf ĞlŏƵĂŏĵdžƧnj!f ŦŏNjĞdž Ĭ!ǫ ĭƧĂƵlŪf ŎĵĞĵĂŏ!f qŏƧĞk!f ƧUĵŏ Ŧŏơ ÜŦŏĵĞĵĂŏ!f Ŧ5lll5!fĂ

YfƧùkPf Nŏ!ǫ Ylĵŏ ĭR!f N!Ŭf NllĵD ĬllZ ŦŏĵĞĵĂŏ!f lƧĂƵlŪf ljƧĂŢk ĭR!f Ü"ΣdžƧNj" ƧhZ ƧĂƧdž!f

DžƧùkŏĂ Ŧùnj!Ŭf Ŧùƺ! ýlĵŏ ljƧĂβh LJĞŦ ĭR!fĂ Ydž!ĂŪf Ŧnj!c ýĂlƧ Ănj5 ŦdžĂ LJdžĂ .ŦhĞk‡!fĂ Ŧƺll!f

ĂùNj Ĝùdž‡ ΣƧNj N!Ŭf LJŏhĂ ĞlŏƵĂŏĵdžƧnj!f LJŏh LJŏλơĞh!f LJdž Ƨŏλ‡ ƵhƧ βpĂ ÜƧTh!f Ĭ!ǫ DžNjβŢĞldž

.(1)(Dž2002 IJDž 1900) (**Hans Georg Gadamer**) βDŽƐqFlll Ŧβ NjIII Ƨ džFlj yŏĵŢ

ÜýŏĂdk ĂD Ƨŏlk ŎĵzkĂ Hermeneuin ŎĵĞĵĂŏ!f ýzs!f LJdž KkD "ĞlŏƵĂŏĵdžƧnj!f" Ŧdžll‡ fRǫ

YĞùk‡!f ΘƧT f ĞP ĂơĵhĂ ÜŦŏĵŏβ ĂD Ŧŏ5lll5 f ĂŢĵ Ƨŏlk" f ĞP YĵĞη Ŏ5 Ŧdžll‡!f ljRNj ŎĵzkĂ

.(2)" ĭ ƨdžƧ ĂNj Ĝdž ĬllZ ĞŢĂŢP Ŧdžll‡!f ljRNj ýĞlkĂ ÜΣβldž!f

ΣĂƨùk LJùdž ýFĞlƧ!f ýlĵ ŎNj lRĞŏ!Ŭf Ŏ5 CĞη Ĝdž‡ ΣdžƧNj Ĝnjh DžĂlŏ LJĞŦ Ŏk!f Ŧŏlldžz!fĂ

ÜŎll5lù!fĂ ĭĂùllz!f Dž!Ĝz!f LJŏh ĞƵŏlĂ βzŏ ll!Rh ĂNjĂ ÜƧTh!f ăĂkldž Ĭ!ǫ Ĝnjh ýƨlĵŏĂ Ŧnj!Ŭf Ƨŏh‡

.(3)"Ŧƺll!f Ĭ!ǫ ŝŏƧƵ!f" NhĞk‡ Ŏ5 ƧƐβŏĞNj Ĝnjŏ!ǫ ƧĞTD ΣdžƧNj Ŧŏ ŢPTĂ ýŏĂdk!f LJŏhh Ŧpŭz!f ljRNjĂ

ƨĞùkdžk ŦlhƵ LJdž ƧβĞŢ Ƨ‡5 Ƨŏlk Dznj5 Ŧ!ĂĞơdž ŎNj ΣdžƧNj Ĝnjh DžĂlŏ Ŏk!f Ŧŏlldžz!f ljRNjĂ

Ĭù!ǫ Ŏnj!Ŭf YĞƵP!f LJdž ĞnjllĵĂ ÜŎĵĂβ!f ƧTh!f YĞƵP ydž ýĂĞĵkdž Ƨŏƺ Ŧŏ!Ĝz!f ŦηƧβ!f LJdž ƨĞηdžh

ljRùNj ýùŢĂk Ŏùk!f Ŧùlŏ‡Ƶ!f Ŏ5 ýpĞĵ!f ýPβk LJdž ýĂơk!f fRNj Ƨ ljk‡ŏ Ĝdž ydž ĭƧTh!f YĞƵP!f

---

(1) ÜĞùŏĂD Ƨfβ Ü1Ƶ ÜlƧĂùk‡ ƩƧĂη NzηfƧ ÜƠ!ĞŢ Dž‡Ĝơ ŎllZ ÜDžUĞĵ LJlơ ŦdžηƧk ÜJNnjĵdž!fĂ Ŧlŏlơ!f :ƧdžfβĞη

DžDŽ üĭNjÞHllƐ hŭĞpưdž ƒŝĭUNjĭdžDŽβNllllƐ ĂllĂ üCIqpDŽ Û!NlƧllƐ !Nl3 :Ĭ5ƵŢdž ýβĞZ Ü184 f ÜĞŏhŏ! ÜΣllhfƧƵ Ü2007

.24 f Ü2003 Ü1 Ƶ ÜKĂƧŏh ÜŦŏhƧz!f Ŧunjĵ!f Ƨfβ ÜβDŽƐqFlll ĂllĂ DžNjUŭƺc

.255 /2 Ü2001 Ü2 Ƶ ÜKĂƧŏh ÜKfβŏĂZ KfƧĂTĵdž ÜŦŏ5lll5!f βĵŎŬ ŦZĂlĂdž :βĵŎŬ NŏƧβĵf (2)

.28 f ÜβDŽƐqFlll ĂllĂ DžNjUŭƺc DžDŽ üĭNjÞHllƐ hŭĞpưdž ƒŝĭUNjĭdžDŽβNllllƐ ĂllĂ üCIqpDŽ Û!NlƧllƐ !Nl3 :Ĭ5ƵŢdž ýβĞZ (3)

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƚùƚƒƨƥ Ŏù5 Ĭù!ĂŪƒ ƚùƱơƱƱ!ƒ ƥƶƙ ÜΣƱƨƨNj Ĝnjƫ ƱƱĂƚŏ Ŏk!ƒ ƚŏƱƱƱƶ!ƒ ljƦNjĂ ÜŎƚƱƱƱ!ƒ Ĭ!ƹ ƚƒƨƽT!ƒ

.ĜƚŏƱĂŏljƱƨnj!ƒ

ΣùƚƱƱ!ƒ ƒ Lj!Ĝƫ NƫTƱ ŎljĜljĂŏ!ƒ ƨ+ƽ!ƒ Ŏ5 ÜΣĂƨŏƱĂnj! Ĝŏƚŏ ŘĂŪƒĂ ƚŘĜŏ!Ūƒ ƚơƫƤƱ ƥpĂ

.Ʊŏƥ!ƒ ŎljĜljĂŏ!ƒ ƨ+ƽƱ!

ΣĜƚŪƒ OƫƤƱ ĭ Ř!ƒ ĭ ƨƱƨ!ƒ ĬljƶƱ!ƒĂ Ŏ5ƨơ!ƒ ĬljƶƱ!ƒ LJŏƫ ýƤƽ!ƒ ƨƥƤƱ LJƱ+ŏ ĜljNj ĜNjĂ

ƨŏƚùƽk!ƒĂ ÜĭĂùơlj!ƒ ƨŏƚùƽk!ƒ :ĜƱNjĂ ƨ+ƫƱ Ĝkƨnj Ŏƫƥ Ūƒ ýŏĂƱk!ƒ ƱƱƶ Ŏ5 LJŏkƚƨƥƱ ƚƚƨĜƱƱ Ŏ5

.[1]ƚŏljĜƱnƒƨƫ!ƒ ƚƚƨƥƱ!ƒĂ LJĂŏpƒĂƨ!ƒ Nƶơ Ă ĭ Ř!ƒ (ĭ ƨƱƨ!ƒ) ĭ ƨĜnƱ!ƒ

ĂùNjĂ ÜƚnJ!Ūƒ ýĂƚƨ Hermes LJƱ ƚkTƱ - ƨPĜ ĭ Ƨ Ŏ5 IJ Hermeneutic ƚƱƶ+Ă"

ƨùƱƨ ƚĂùơk LJ Ⅱ!Ř ÜĜƱnjljŏƫ ƚnĂƒƨƱ!ƒ LJ+ƱƱ ƥpĂ ÜTheth "ƚĂơk" LJŏŏƨƤƱ!ƒ N!ƹ ƥljƶ ýĂơkƱ!ƒ

LJĂù+k LJ ƚƱƶ+!ƒ ljƦNj ƒ ƒĜƤP LJƱĂ ÜŎ!ĜƶkƱƶ+! ĜnjljƥTljĂ ĜnjƶĂljk Ŏ5 ƚƱŏƥ!ƒ ƨƤƱ Ŏ5 "ƚƱƶ+!ƒ" ù!

ýĂùơkk Ĝnjƫ ÜƨơƚĂ ƨƚĂ ýƶ5 ƚƱƶ+ ÜĜnjŏƫnkĂ ĜnjFĜƽP Ŏ5 ŎNjĂ ÜƶƥƫƱ ƶƱŏĜƱk Ĭƫnk Ū ƚŏƨƚĂ ƚFŏơƱ

ƚùƫƱƱ ƚùƱƶ+ ĜNjƥƥƫkƚƒ LJƱ Ĝnjơŏ ĜƱ ƨơĜƚ!ƒ Ĝnj!ĂơkĂ Ĝnjơ ĂƱƶƲ Ŏ5 LJĜ+ ĜƱƫƨĂ ÜƱĂƥkĂ lĜŏơ!ƒ

.[2]"ƚơơƒĂĂ

LJùƱ ÜƚƫƤùP ƚùƱƶ+ Ĝùnjljƹ ÜYŘ+!ƒĂ ƚlŏlơ!ƒ LJŏƫ ƟĂƒƨkk ƚƱƶ+ Ĭ!ƹ ýĂƱk5 "ΣƱƨNj" ĜƱƱ

ƚŏƨUlj Ü Ⅱ!Řƫ ƚŏƚƱƨnj!ƒ Ką+T ƥpĂ .[3]ƚƱĜk!ƒ ƚlŏlơ!ƒ LJƶ ƨ5ƚĂƒƨƱ ĜnjUj+!Ă ÜĜnjŏ!ƒĂ Ư ƨŪƒ

.[4]"ĜƱNjƨŏƤƱĂ ĜƱNjƱƥƫƱ ƥĂnĂ!ƒĂ LJĂ+!ƒ ƨŏƚƽk!

---

(1) Ü3 ƥƥùƶ ÜŎƱ!Ĝùƶ!ƒ ƨù+ƽ!ƒĂ Yƨƶƶƶƶƶ!ƒ ƚƫnƱ ÜƚƫƱƫ ƱĜƚƫ :ƚƱnƨk ÜŎƫƥŪƒ ýŏĂƱk!ƒ ƱƱƶ :ΣĂĜŏ ĜƨƫĂƨ ΣljĜNj

.1988 Ü2ŏƤ

(2) ÜƨƫƱƚŏƥ ÜƨƫĂk+Ʊƫ Ü51 ƥƫnƱ!ƒ 2 ƥƥƶ!ƒ ÜƨƱ+ƽ!ƒ Ʊ!ĜƶƱ ÜOƫƱƱƤƱƱ!ƒ ƽĜƽĜ Ŏ5 ƚƚƨƥƱ ÜýŏĂƱk!ƒ :ŎƶĜƫƨƨ!ƒ ƨƥĜ!ƒ ƥƫƶ

.152 ƒ Ü2002

(3) -49 ƒ Ü1988 Üýŏƨƫƒ Üýƫƨƨƨ

LJدز ƚưدزڭɛ ƚدزڵƚ ڵ5ٹ Ăh LJĂƚ!f ƨزٹ5k" Ŏ5 Ĭ!ĂŪf lƨڭươ!f Ŏ5 Ƙڵڵدزk ڭlزŎĂزLjدزƨnj!f LJڱ"

ƚدزηƨk ڭnj5ٹ Ăh ƚزƵfƥhڵf ƚزڵدزz!f ƨزٹ5kĂ Üăƨ'PD ƚnjη LJدز ƚزƨĂŎٹŪf f Ăٹ Lj!f ƨزٹ5k Ŏ5 Üƚnjŋ

.(1)"ƚλ!ڭλ ƚnjη LJدز Ŏnj!Ůf ŎơĂڵ!

Ĭù!ڱ ljƥùLjƵ ƨزTk Ŏnj5 ĂŎٹƨD ƚƵزٹ!f ljƤnjh "ڭlزŎĂLjزدزƨnj!f" Oڵڵ ŎٹدزƵPkٹf LJدز ýĂD LJڱ

CŎùT LJƵ ƥƥڭٹ ƥدزƚơ ƷĂٹز Ƥڱ ƨƚ5ڵ! ƚز!ĂŪf ƚزڵدزz!f ĂNj" Ĭ Ljzدز!f fƤnjh ýزĂدk!fĂ ÜƚزLjNjƤ!f ƚزڵدزz!f

.(2)"ڭدز

ƚùLjĂƨlدز ƚùزhƨz!f DزηڭzدزƨNj ƨدزڵƚ LJD Ĭ!ڱ LJlkدز!f ƥدزơدز .ƥ ăƨزĂ

.Ƙڭ5زƨzk!f LJدز ƚƵĂدزηدز Ư'ƨzزĂ ÜŎLjڭLjĂز!f ڭnjڵٹD Ĭ!ڱ

:ŎNjĂ ÜýزĂدk!f ŎLjzk ƚزLjڭLjĂز!f Ŏ5 ڭlزŎĂLjزدزƨnj!f LJD" :ڭnjدزNjD LJدز

- Ƙڭدزŭz!f ýزĂدk ƚزƨULj

- ŎLjڭٹLjŪf ƨزhzk!f ýڭƚTD LJدز ýƚT ýƚĂ ÜƨزŎڭٹŪfĂ ƚزLjزƥ!f ƨĂدزƨ!f ýĂơ Ŏ5ٹڵ5 ýدزدk

.(3)"ƚدزڭƵ ƚ5ٹh

LJĂ!Ăدز ÜLJĂŎŭ5D ƥLjƵ Cƨƨz'T!ڭ5 ÜýزĂدk!f LJ5 LJززLjڭLjĂز!f ƥLjƵ ŎLjzز LJڭƚ U5! ڭlزŎĂLjزدزƨnj!f"

ƨڭùƚ5ŪƚƚùڵڵƚƨD ƥLjƵĂ (DزnjkLjٹ!D ĬڵƵ ƚnj!Ůf ƚ ƥơkk LJزƤ!f) LJڭnjƚ!f ýz5ز ڭدزڵدز ƚnj!Ůf

.(4)"ڭNjƥزٹηk Ŏ5 ƚدزNjڭٹدز

---

(1) ƚڵدزƚnj5دز!fĂ Oڵڵ ŎٹدزƵ!f ÜڭlزŎĂLjزدزƨnj!f :ƚڵدزŎ Ĭ Ljدز 54 f

(2) ÜƴƨùƵ!f ƴڭùk!f ƥڭùơk! ƙfƨĂTLjدز ÜƚزƥlLj ƚزƨULj ƚhƨڭlدز ÜlƙfƨI!f ƚزƥƥƵkĂ ýزĂدk!f ƙڭز!c :ĂزƵhĂh ƚدزηĂh

Ü2009 Ü(8) Üƙڭٹfƨƥ!f ƚڵٹڵ Üs Tدزƥ 16 f

(3) Ü2004 ƨhدزٹزƥ IJ ƨhĂk‡D Ü33 ƥڵηدز!f Ü2 ƥƥƵ!f ÜƨƚƵ!f Dز!ڭƵ ÜýزĂدk!fĂ lƙfƨI!f ŎدزĂnjƵدز Ŏ5 :LJlkدز!f ƥدزơدز 26.

(4) ÜNٹƵLj yηƨدز!f 26 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƚƙƓƠ!ƓǂTƜƒĂ ƋƓƜƚ!ƒ ƒ Ƥƙ Ơƙƒƒƒƒ ýƠĂƋƙ ƦƋƚǂ! ƦƋƒƒƒƋƋƋ ƠƝƚĂ ƦƠƚƓĂƋƚƠ ƦƋƚǂ ƓƠƠĂƚƚƠƋƋƋƝƚ ƦƋƚǂ"

Ư ƋƋƋ Ơ5 ƋƋƚĂƚƚƤ ƓƠƠĂƚƚƠƋƋƋƝƚ!ƒ ýƋƋƋƚƚĂ ƜƓƝƚƒƚƚĂ ƒ Ăƚƚƚƚƒƒ ýƠĂƋƚƠ ƦƤƜƋ ƓƝƚ! ƠƙƒƒƒƒƝƝƚƓƚƚƋƋƚƒĂ

ƚƚƚƚƚƝƚƠƚƚƚƒƒƒƒ

:Ĭ2ƨ‡2ll3 ƹĭƥyƭll3

DźĠùƵ ý‡ThŬ ƨŏƱĠ]Ū̄fŬ ƭŏljŏƥ!f ƨŬdžƨ!f ýŬơ ŎllŏŬdk Ŏ5]ll5 ƨŏ‡5k ý‡ ŎNj Ġ]ŏƱŬljŏdžƨnj!f

.(1)ŎƵŬ ư Ŭdž!f ýŏll'ơk!f ĠnjlhĠ]ŏŬ ÜŎljĠ]ljŰf ƨŏhƶk!f ýĠ‡TD ý‡! ýŏŬdk!f

.(2)Ġdž ƭŏlj]k ƭƱ]fŬh Nlh ƭƱĠơŰf ƭ!ŬĠơdžŬ Ĭljƶdž!f ƨ Ţơh Dźnjƨ!f ƭŏ!Ġ‡T9 ýơ NUjdh ƨdžfƥĠ] N5ƨƶŏŬ

ÜDźĠùƵ ý‡Tùh f lj!f Dźnj5 Ŏ5 ƭơhŏ DźllƵ Ġ]ŏƱŬŏljdžƨnj!f LJD ŎƵĠhƨ!f ƨƥĠ]!f ƥhƵ .ƥ ŭƨŏŬ

NùkpŭƵŬ Üƭùnjŋ LJdž NƱŏơdžh NlkĠpŭƵŬ NlkƶŏhƱ : f lj!f ýŬơ ƭ‡hĠTkdžŬ]ƥ]ƶdžƭll]D]ƨĠ]Eh ll!ŘŬ

.ŭƨPD ƭnjŋ LJdž NJƨĠ]hŬ NJTljdžh

Ŏù]llkdž!f Ġnjh Ư njljŏ ƭŏƨ‡5Ŭ ƭŏhƥD ƭŏ!Ġƶ5 ŎNj Ġ]ŏƱŬŏljdžƨnj!f LJD CƨŬf ljRNj LJdž f llPk]DŬ

LJŬù‡k fRùnjhŬ ÜĠùơŋfƨ ŭ]ƵŬ Ġ]ŏdžƵ ĠljNjR ll llkdžŏ LJdž Ŭ9 ĠnjƶŏƱk]ŏ ŬŬ f ljll! ƭ]ŏƥƥ!f]Cƨƨ]!f ƥƶh

ýĠùdžƵŪ̄f NùŏllƵ ĭŬùƱljk ĭR!f ƭŏdžƶ!f Ŏ5P!f Ĭljƶdž!f Wƨ‡P9 ĬllƵ ýdžƶ!f ŎNj Ġ]ŏƱŬŏljdžƨnj!f ƭdžnjdž

.ĠNjƨŏƹŬ ƭŏhƥŪ̄f

ƨ ŭkùPf yùdž ĠnjljŏdžĠ ư ùdž Kƥƥùƶk ƥp]ƨPdkdž!f ƨŬ Ţƶ!f Ŏ5 Ġ]ŏƱŬŏljdžƨnj!f OllƱ Ţdž LJ9

KĠùƵ‡lj!f Y]ùơ]ƥƶkdž ĠĠljdžh ĠnjljdžDźnjƨ!f ƥŏ!ŬkŬ f Ţlj!Ġh Nl!ĠƶkTf ƥdž Ŏ5 ƭŏhƨƶ!f KĠ5]ll5!f

Ŏù5 ĠùdžnjdžŬŬơk ljƨŬ ơ ý‡Tŏ Ġdžnjdž Ġŏ5]ll5 ĠƵŬƨTdž ýŏŬdk!f ƭŏƨUlj LJdž Kllƶŋ Ŏk!fŬ ƭŏ5]ll5!f

.ƭ5]ll5!f ljRnj! ýpĠlj!f Ŏhƨƶƶ!f ƨ‡5!f Ŏ5 ƨ]Ū̄f Ġnj! LJĠ‡ Ŏk!fŬ f Ţlj!f ƥ]lj ýĠŋdž

ƨŏŏĠùƶdž!fŬ ƥƵfŬ]!f Σŏ]dk! Ġ]ŏƱŬljŏdžƨnj!f LJdž KllƱljf Ŏk!f]ƨdh!f Σƥ]dž!f YĠk‡!f ýdž ƥ]!

.(3)]ƨ‡hdž!f ƭŏơŏ]dž!f ƭljdžƨŪ̄f RljdžKŭŏŬdk!f KƶhĠkk fR‡NjŬ ÜźĠ‡ơŪ̄fŬ

(1) Ŏ5Ţơ :ĭ ƭŏljŬ LJŏŬƨk ýŏŬdk!f :ƭljĠ]ljŰf DźŬƶ!fŬ ÜƨdžfƥĠŋ WƨŬŋ Σ]ĠNj ƥljƵ .96 f

(2) ƭŏƱŬ :ƨdžfƥĠŋ ƭŏhPll! ƱŏŬ ƭŏ‡ơll!f Y]Ġk‡ LJdž ư ÜƭŏƱŬŏljdžƨnj!f]ƨhPll! ƱŏŬ ƭŏ‡ơll!f :ƨdžfƥĠŋ (2)
.46 f Ü"NnjljdžŬ ƭŏ]ơ!f"

(3) ƭŏƥƥƶkŬ ýŏŬdk!f :ŬƶhŬ ƭƶdžŋ Ŭ ƭŏ]Ġ!c

ƨùdžŏ Σƥldž!f Ɣǵk‡!f Dźnj5 LJǵ‡ LJŏơ ÜƦƦƥldž!f ƒ ĂŢlj!ǵu ǵlŏƱĂljŏdžƨnj!f OźƱŢdž Ʊhƙƨƒ ƥl!

Ƨùǂƨơ ƚƛƥùơƊ ƶhŏƨlk ĭƥŭŏdž!f Σƥǵƚ!f LJƨl!f ƨŢƚljdž ydž NLjD Ŭƚ Üƨdžŭƒ ýĂD Ŏ5 ƦƚŏLj‡!f ƨhƵ

ýùơ ĬùźƵ Ƨùǂƨơ!f ljƦùNj ƚźƵdžƵ Ƨŏơ ÜΣƥldž!f Ɣǵk‡!f ƨŏƚ5kĂ Dźnj5 Ŏ5 ŬĂơk ŎLjŏƥ!f ƲŭŢŬƒ

Üyùŏdžŋź! ƶƵǵTdž ƶ‡źdž Dźnjs!f OźŢŏ! ÜƥƨƷ!f Ĭ!ƚ Dźnjs!f ƥǵljƚĂ ÜΣƥldž!f Ɣǵk‡!f Dźnjs! ƦƚŏLj‡!f lƨƥǵŢdž

ƚƛTùLj Σƥùldž!f Ɣǵùk‡!f Dźùnjs! ƥƨùƷ!f Ƨùŋǵơ! ƶƨUljĂ ƦŏLjfƨŢLj!f ƣŏƨǵk LJdž Ʀźơƨdž!f ljƦNj Ŏ5Ă

ƚƵùƚĂk ‖ù!Ƚ ƥƵu DźĂ ÜΣƥldž!f Ɣǵk‡!f ýŏĂƛk ĬźƵ DźĂlk Dźnjs!f Ŏ5 ƦŏƨUlj ǵNjƨǵuƵǵu ǵlŏƱĂljŏdžƨnj!f

. ƒ ĂŢlj!f Ƨ5ǵ‡ ydžTk!

ƧdžfƨŢù!ǵu LJù‡ŏ DźźƵ ÜŎ!Ŭƥ!f ƨĂƱk!f Ŏ5 ljƨĂƥu ƦPD ƥl5 Ƨŏƥơ!f ƨŢƵ!f Ŏ5 ýŏĂƛk!f ǵdžD

ƒ ĂŢùLj!f Ƨơǵudž Ŏ5 ŬĂfƥkdž ƶơźƱŢdž NLjĂ‡ LJdž ýŏĂƛk!f ýĂơk ýu Üƶlhǵl ǵnju ydkdžkŏ Ŏk!f Ƨŏ!Ŭƥ!f

ŭlklùdž ƶdžźƵ OźŢŏ! ƦŏLjƥ!f ƒ ĂŢlj!f Ƨźơƨdž ăƥƵk LJD ƥƵu Dźnjs!f ƚǵŏ!c Ŏ5 Ƨơźŏ DźźƵ Ĭ!ƚ ƦŏLjƥ!f

Ƨlùźs!fĂ ƣŏƨǵùk!ǵ‡ ƦŏLjǵlLjŬf ýĂlơ!f ĂD ƦŏLjƥ!f ƒ ĂŢlj!f Ŏ5 CfĂl Dźnjs!f Ƨŏƨŏ‡ Ŏ5 Ƨơźŏ NJkfƚu

.ŎƞĂ!ĂźƨĂLjŬfĂ ŎźƥŬf ƥ!Lj!fĂ

ƦdžǵƵ ƦŏƨUlj Ĭ!ƚ ýĂ!ƥdž!f fƚNj ýĂơk Ƨŏƥơ!f DźĂnjsdž!f Ŏ5 ýŏĂƛk!f OźƱŢdž ýĂ!ƥdž ƨĂƱk!Ă

ƦùŏƨUlj ĬźƵ Ƨ!Ŭƥź! "ǵlŏƱĂljŏdžƨnj!f" OźƱŢdž ƚơk Ɣƨƚ!f Ŏ5 ƦŏƨUlj!f ljƦNj ƚdžƥPkƚfĂ ÜDźnjs!f Ŏ5

ýùŏĂƛku ƚùźzkŏ ǵùdžŏ5 ƦùŢǵPhĂ Dźùnjs!f ƚǵŏźdžƵ Ƨƚfƨƥu ƒ ǵP!f Ƨơźdž!f" :Ŏljzk Ŏk!fĂ ýŏĂƛk!f

.(1)" ƒ ĂŢlj!f

(Dź2005-1916) (Paul Ricoeur) ƥNjøƚĭƥ üNjøǵ Ŏƚùljƨ5!f ƨĂƚùźŏ5!f ƨƨùzŏĂ

ĭƨùǂ5 ƱǵTùLj" ǵnjljdu - ƦŏƨUlj!f ljƦNj Ƨƚfƨƥu fĂźƵkTf ĭƚ!f LJŏƨPƛkdž!f LJdž ĂNjĂ IJ ǵlŏƱĂŏljdžƨŏnj!f

(1) ƒ ÜǵlŏƱĂŏljdžƨnj!f Ĭ!ƚ ýPƥdž ÜDźnjs!f Dźnj5 :Ĭ5ƱŢdž ýƥǵƵ .12

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƚƚƚ

Ł ù!Ŭþ þ Ţ Ƨh Ŭ9 NJ!!Ǵƺdž ǁ ƽk Ŭ ýöĂƣk!Ǵh Nö!9 ý Ţ Ăkdž!f Ĭ ljƶdž!f Ǵdžljƣ‡5 ŎPöƨǴk!f NpǴöţ

.(1)NJ! ŁöPöƨǴk

Ĭ ùŇƵ DžFǴù!!f YǴdžŋŰf LJƵ ШƨPk Ŭ ýöĂƣk!f DžĂnjsdžh ƱhkƨĆk Ŏk!f þöþơk!f ƚŬĂǴơdž ý‡Ă

.(2)ŁöljǴţŇ!f ƨöƹ yFǴpĂ!Ǵh ĂD ÜŁdžŇ‡!Ǵh ƨdžŰf ƽŇƶk CfĂţ ÜŁö!Ŭþ!f Łöþþƶk!Ǵh ýĂ!!f

ýöĂƣk!f Üþfƨ‡ljh þöƶţ ýĂ!ö Ǵdž‡ (- 1932) (**Umberto Eco**) Nj!ĭƣ NjŁþĭǴDžƣ Džţp þ!!Ă

:LJöƨöh‡ LJöƨǴök Ĭ!9

ŁùöŇöĂƣk!f !ƨĂƨöţ!Ǵ5 ÜþĂþơ ĂD ƱhfĂư ŁöŰ y'ư Pö Ŭ ƨơ ŰƶƵ ýöĂƣk!f Ö5 ăƨö ƨǴök .1

.ŎŇPfþ!f NJ‡ţǴdžk ĂD YǴƱP!f DžǴŋţljf LJöljfĂp ШƨǴP ƨĂƱkk

Ł ùöơ ǴnjköþĂþơdž NŇkfR ƚpĂ!f Ö5 ýŋţ NŇj‡!Ă ƚfCfƨ!!f Łöþþƶkh 2 ƨkƶö ŎljǴƛ ƨǴök ǁ ǴljNjĂ .2

.(3)ƽ!ơk!f ýǴ‡TDĂ Džŋơ!fĂ þþƶ!f

ǁ ù!R LJĂù‡ö LJŇ5 ÜĬljƶdž NơljdžLJ‡dždž!f LJdž LJǴ‡ fR9 ÜýöĂƣk!f Ĭ ljƶdž" LJD þNj!ĭþ üNjǴ ăƨöĂ

Ŏùljŭ!Z ШRĂùdžlj yƣdž ţ Ǵ!lj ƽŇP Ö5 LJĂ‡öţ ǴdžljƺĂ ÜŁöljǴţljŰf DžĂŇƶ!f LJƵ YöƨƹШRĂdžljh Łnjŋ!fĂdž

ǴùNjƨǴhkƵǴh ƚǴöljǴţùŇ!f Ĭ!9Ă ÜŁöljǴţljŰf DžĂŇƶ!f LJfþödž Ĭ!9 Üƨöhƶk!f OŢ LJ9 lƣTlj!f Łöơ LJdž Ŏdžkljö

.(4)ýǴŋdž!f fRNj lƨfþŢ ýƛdžö ǴdžŇƵ

Łùŋ!Ǵƶdž! Łù5ŇkPdž!f Łö5ţŇ5!f þĂnjŋ!f ƚǴŋ Łöơ Ü f lj!f ĬŇƵ Łöhƨƹ!f Ł5ţŇ5!f ƚƨ‡ƨ þ!!

ÜǴùöPöƨǴk NJù5!ƣdž LJƵ NJƵǴƱ!ljf ydž NJköĂöơ f lj!f þdžkţö 2ö‡Ă ÜŎŇkdž!f Ü f lj!f Ü2!ƣdž!f :Łöλŭλ

---

(1) Ǵnjþƶh ǴdžĂ 9 f Ü1995 ÜƨhĂk‡D Ü10 Y ÜƚǴdžŭƵ ŁŇŋdž ÜüĭNjÞŁŇ£Nj Ĭ ƽ‡ŁŇ£ :þǴöƵ LJh þdžơdž

(2) ƚljƨkljŰf Ł‡hT ĬŇƵ Ü l ƒĭƏƒĭDžĭ ƨ ŇƵ Ĭ3 !ĭljƒ2DŽ :þfƨ‡ljh þöƶţ

Saidbengrad.free.fr/our/ sca /scal.htm.

(3) .ƽhǴţ!f yŋƨdž!f

(4) :ƚùljƨkljŰf Ł‡hùT Ĭ ùŇƵ þfƨù‡ljh þöƶùţ LJƵ ÜLJǴpƨƨD Ŏơ!f þhƵ Łdžŋƨk ÜüĭNjÞŁŇ£Nj ţ dŇ£ :ƨĂ‡öƨ ýĂh

.Saidbengrad.free.fr/our/ sca /scal.htm

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýùNjĂ Üƚщ ùdž!f Dźnjs!f ĂD ÖIźkdž!f Ƨ ŭkPĜщ ĂD ÖŁjdžƨ!f σǫƠĜk!f Ƨ ŭkPĜщ Ƨ źkPk f Łj!f Ł!ŬÞ ýNjĂ

.Łŏź ŢŪf NźkŏŁjщ Ö5 Łŏ5Ĝ‡ ŁŏkfR Ł!ŬÞ f Łjź!

f Łjùź! Łƚщ ùź5 DźŏÞùlk ĜnjƷĜŏŏƠD ƠnjTD Ö5 ŁŏщƠƨ!f Łƚщź!f KǃĂĜơ ĜNjƠŏƨĂ KŭǂTdž!f ljRNj

Łƚщź!f Öù5 ƠPdkdž!f NηĂk!f Ĭ!ǫ yηfƠ f Łj!f YĂưĂdž‡ DźĜdžkNjŬf fRNjĂ ÜKĜŏ!Ĝ‡TŬf ljRNj ƨĂĜηkk

Łŏƚщź!f ĜŏĜưl!f LJdž Ơŏƛ‡ ƠĂơdž LJĜщŁjŬf Oщ Ţ D Łŏơщ ÖŁjĜщŁjŬf YŁjĜη!f ĬźZ ƨ‡Ơ ĭ R!fĂ ŁŏщƠƨ!f

Łƚщŭ5 Ơŏ‡ƚk Ö5 źdžnjdž ƨƠŏơ ýƨTŏ ýŏĂƛk!f YĂưĂdž ƠĜŢĂ Ü"ýŏĂƛk!f" Dźnjs!f YĂưĂdž Ö5 źơĂưĂ

[1]"KŭŏĂƛk ƠI5 ‖ĜŁjNj ƚFĜlơ ‖ĜŁjNj Σŏ!" :NźTŏźŁj ýĜp Ĭkơ ÜYƠƨ!f

Łƚщź5 LJǫ" : ţ Ơùŏ̈Nj ýĂlŏĂ Ü[2]"Ł!ĂƋdž LJĂ‡k LJD Yηŏ Ĝnjщƚj Łƚщź!f" :ƠƨÞŏĜNj ýĂlŏĂ

.[3]"YÞŬf ƠFfĂÞ Ö5 Þŏnjdžk!fĂ lƠfÞŢ!f LJĜ‡dž Ĝnj! LJĂ‡k LJD ÖƨźŁjŏ ýŏĂƛk!f

ÜŁùŏÞlŁj!f Łŏƚщź!f KĜùnjηĂk!f Ö5 źŢĂŢPĂ źdžnjdž źŏƚщź5 ź̈ÞƨźŁ ýŏĂƛk!f ŁŏƠUŁj KŘPD Þl!

. f Łj!f Dźnjs! ÞŏơĂ!f ýŏщщ!f ÖNj ŁŏƠUŁj!f ljRNj LJD ƠĜŁkƨĜŁ "ĜlŏƠĂŏŁjdžƠnj!f" Dźщ YƠƨ!f Ö5 KIźƠŁjfĂ

ýùщ ŁŏщƠƨ!f Łƚщź! ŁŢŏŢP LJ‡k Dź! ÖIźkdž!f Ü f Łj!f Ü Ƨ !Ƌdž!f:Łŏƛŭƛ Ö5 Łơщ!f LJD ydžĂ

f Łj!Ĝùщ Ơùdž̄f ƚùźƨk CfĂщ Ödžŭщ Ŭf Öщƨ!f Łƒƨk!f Ö5 źŏĂÞ ƨƠĂươ ýƛdžk Łŏƛŭƛ!f ljRNj KŁjĜ‡

Łŏdžŭùщ Ŭf Łùŏщƨ!f LJĂùŁjƚ!f LJùdž Ơŏƛ‡ Ö5 lÞŏÞƨ ŁơĜщdž Ĝnj!Ă Üƚƨ PŬf f ĂŢŁj!Ĝщ ĂD ÖŁjŏÞ!f

Łùŏ!Ŭf Ö5 Ƨ ŭkPŬf LJD Ŭ̈ǫ ÜĜNjƠŏƨĂ ÜŁŏƨŭщ!f ŁơĜщdž!f Ưƨщ NIƚ!f ýĂŢD Ö5 UĜƚ!Ŭf ŁơĜщdž‡

Łƚщź!f Ö5 ÞŏÞη!fĂ ΣĂƠÞdž!f f Łj!f ljĜη KĜƨƨŁj!f Yщơ Ƨ źkPk Łŏƛŭƛ!f ljRNj lƠfÞǫ Ĝnjщ Kdžk Ök!f

Öù5 ƠĂƠk!f fRNjĂ Ü f ĂŢŁj!f ljĜη ŁdžĜƨ!f ĜnjkƠUŁj Ö5 Ơƛ‡D ýŏĂƛk!f lƠfÞ LJdž KƨщĂ ĜnjŁD ŁŏщƠƨ!f

---

(1) Ü1 Ö ÜYƠƨdž!f ÜCĜưŏщ!f ƠfÞ!f ÜƠŢĜƨdž!f ŏщƠƨ!f Ơ‡ƚ!f Ö5 ýĂŢ5 Ü lƒlĭl2ŁNj l ŭĭNjÞŁ :LJŏƨ!f ŏÞĂT Þdžơdž

.18 f Ü2000

(2) .17 f ÜDź2000 ÜŁŏÞĂƨщ!f ÜlÞη ÜÖ5Ĝlƛ!f ŏщÞŬf ĭ ÞĜŁj!f ÜüĭNjÞŁIƐ hŭÞưdž : Ƨ ŢĜŁj ĬƚƠŢdž

(3) .17 f ÜNźщŁj yηƠdž!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýùơdž ƀư ùðD ÕùNj LJǂk Dž! ƦõƧUljǁ! ƧƷõƢ ƦõĠnjǁ!f Õ5 ШƧƤDĂ ƧǁkPdž ýơfƧdž Õ5 Dǂk ƦõƧUljǁ!f ljRNj

ƚùljĠǂ ýùõĂƌk!f ƦùõƧUlj Ġnjõ5 ƚƧdž Õk!f ýơfƧdž!f ljRNj Õ5 Dǂnjdž!f LJD ŬƢ ÜĠnjh LJõǁƷkTdž!f LJõh ƨĠ5kf

ƧĂRùŋ yùhkk LJƢĂ ÜƧƢĠƷdž!f ÕhƧƷ!f Ƨǂ5!f Õ5 ƦõljĠdžǁƷ!f ƚĠhĠƱP!f LJdž Ƨõƛǂ ÕljhK Õ5 ƀdžnjdž Ƌǁnljdž

ƦùõhƧƷ!f ƚĠùnjŋĂk!f LJdž Ƨõƛǂ ƳƢdžĂ yǁljdž! ƦơưfĂ lƧĂƢ ÕƱƷõ ƦõhƧƸ!f ƦƷlǁ5!f Õ5 ƦõƧUlj!f

.ĠnjǁõĂƌkĂ Ʀõljõƥ!f f ĂƢljǁ!f ƥlIj ýĠŋdž Õ5 ƀƢĂƢPĂ ƦõƥlIj!f

ƦƷlùǁ5!f Ġnjh ƚCĠŋ Ġdžǂ (ĠlõƱĂõljdžƧnj!f) ýõĂƌk!f ƦõƧUlj ƧĂRŋ! ƨŋĂdž ýǂTw U'ƧZƌlĂ

.ƦõhƧƸ!f

Õù5 ƥùdžkƨõ ĭRù!f ƧõUljk!f LJdž Ƌǂ!T ƥƨk ýõĂƱ!f ĠnjPõƧĠk Õ5 ƦõǁõĂƌk!f ĠlõƱĂõljdžƧnj!f LJƨ

ýǂTùh ĠlõƱĂõljdžƧnj!f LJD ŬƢ Ü f ĂƢljǁ! OõơƢ Dǂnj5 Ĭ!ƨ ýĂƢĂǁ! ƦdžĠƵ ƥZfĂp y'ưĂ ĬǁZ Nǁdžŋdž

Ġnjkõdžlùk ĬùǁZ OǁƱùƢf Õùk!f ƦùǁơƧdž!f Õ5 ŬƢ f ĂƢlj!f Dǂnj5 Õ5 ƀdžnjdž ƒƥƨh Ƴlǂǂǂǂ Dž! DĠƵ

ùù! Ġùõljdž!Ũf ƚfƧǂ5dž!f Ġnjõ5 Ƨdžnjdž ƀƛĠơhD Dǂƥp LJdž ƧƨhD LJdž LJĠǂ Õk!fĂ Ƨõ lljĠdžĂƧ!f ĠlõƱĂõljdžƧnj!Ġh

w.) ĭĠk!ƥ DǂǁnjõǁõĂ (Dž1834 IJ Dž 1768) (Frediric Schleiemacher) ƧPĠdžƧõŭT ƫ õƧƥõƧ5

.(Dž1911 - Dž1833) (dilthey

ƚù!Ăơǂ Ƨõơ ƧPĠdžƧõŭT ƨĂlǁõ5!f ƦĠơhD Õ5 ƦƢĠP ƦõdžNjD ĠlõƱĂõljdžƧnj!f ƚhlǂǂf ƥl!

ƀùdžǁZ LJĂùƧõ! ƦùdžõƥI!f Ƨõlõƨ!Ũf f ĂƢlj!f ĂD ÕkĂNjŭ!f DǂƥPklŬf lƧƒƥ LJdž ĠlõƱĂõljdžƧnj!f NõĠ5

. f ĂƢlj!f ƧƒĠl Dǂnjs! ƋŭIklldž

ƨù!ƌdž!f Ƨǂ5 ýlljõ ĭĂƨ! ƱõlĂ" f lj!f LJD Dƥhdž ĬǁZ ƥƢƢFDžƥŭl ΣĭƥƢĭƥƨ ƦõǁõĂƌk DžĂIk

CĂùl" YùljŋĬǁZ ýĂƌdž!f ƥZĠlk Dǂnjsǁ! ƧõõĠƨdž!f LJdž YĂlj ƥĠŋõƨ Ĭ!ƨ ‖!Rh Ĭƨl ƥI5 ."ƏƧĠI!f Ĭ!ƨ

Ġùdžǂ ÜÕZĂưĂdž!f YljĠŋ!f ýƛdžk ƦƨǁĠ!f LJD ΣĠlD ĬǁZ ÜDǂnjsǁ! ƀƱõlĂ ƋdžĠƵ ƦƨǁĠ!f ƟƧƱ fRnj!Ă "Dǂnjs!f

yùdž ýƥùŋ Õ5 ýPƥk ƨ!ƌdž!f ƦõkfR LJD LJdž ƀpŭƱljf ÜƦƨǁĠ!f NƌdžƥPklf Õ5 ƨlơdž!f ƨ!ƌdž!f Ƨǂ5h DǂkNjf

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ѕ ǔ ù ʊ̈ l ǰ ƭ ù ʊ̈ l ǰ Ă þ ù ʒ̈ ŏ ƨ ù ! ƌ ž ! ƒ ǰ Ć ư k ƨ ƒ ĭ Ř ! ƒ ƒ ǰ ! ƒ Ă Ü Ł Ţ Ć P Ł ŏ ѕ ŏ ł Ĭ Ǽ Ž ǵ Ţ ǰ ƨ n ǰ k Ĭ k ơ Ł ʒ̈ ! ƒ

. ƨ ! ƌ ž ! ƒ Ł h ƨ n k Ć Ć L j h l þ Ć Ž Ú N d ž n j 5 Ŏ 5 ‖ d ž n j L j ŏ ĭ Ř ! ƒ Ə ƨ Ć l ! ƒ

N ù l 5 D L J Ž Ă N k ƒ Ř L J Ž þ ž k h ŏ L J D ý Ă ƌ ž ! ƒ Ă D Ə ƨ Ć l ! ƒ Ɣ ! Ć ʊ̈ þ l 5 O ŏ ơ Ţ ! ƒ D ž n j ѕ ! ƒ Ĭ ! ǫ ý Ă Ţ Ă ǵ ! Ă

L J D Ă Ü ƨ ! ƌ ž ! Ć h N l ǫ 5 L j ĭ Ă Ć l ǫ ŏ L J D Ɣ ! Ć ʊ̈ Ć d ž ł Ü Ć ŏ Ž Ă ư Ă d ž Ć ŏ Þ ŏ ƨ Ć k Ć d ž n j 5 ƒ ǰ ! ƒ D ž n j ѕ ŏ ! L J N j ƒ ƨ ! ƒ Ŏ Þ ŏ ƨ Ć k ! ƒ

. ƒ ǰ ! ƒ ý ǔ Þ ƨ ! ƌ ž ! ƒ Ł h ƨ n k ! Ŏ Ž Ă ư Ă d ž ! ƒ Ă Ŏ k ƒ Ř ! ƒ Ć Ć L j h ! ƒ l þ Ć Ž ǫ Ć Ć L j ǰ D Ŏ 5 N ǵ ơ d ž ý ơ ŏ

Ŏ 5 ‖ ƨ ơ ƒ k ŏ Ă n j 5 ‖ ! Ř ! Ć ž h k Ă Ü Ə ƨ Ć l ! ƒ Ĭ ! ǫ ƨ ! ƌ ž ! ƒ ƨ ł 5 ý l L j ŏ ĭ Ă ʒ ! ʊ̈ ŏ ǫ Ă L J Ř ǫ l j þ L j Ž ƒ ǰ ! ƒ"

N ù Ž þ h d ž ! Ŏ k ƒ Ř ù ! ƒ ƨ ù ł 5 ! ƒ Ĭ ! ǫ Ŏ ǫ 5 L j ! ƒ N h L j Ć n Ŏ 5 ‖ ƨ ơ ƒ k ŏ Ć d ž ł Ü Ł ʒ̈ ! ƒ Ĭ ! ǫ Ŏ Ž Ă ư Ă d ž ! ƒ ĭ Ă ʒ̈ ! ƒ N h L j Ć n

. "Ł ŏ ! þ n Ŏ Ž Ă ư Ă d ž ! ƒ Ă Ŏ k ƒ Ř ! ƒ L J ŏ h Ł þ ǔ ž ! ƒ Ă

Ć ù n j ŏ ! ǫ Ĭ n j k L j ƒ Ŏ k ! ƒ Ł ŏ ư ƨ 5 ! ƒ L J d ž D þ k h ƒ ĭ Ř ! ƒ ĭ Ć k ! þ Ł Ţ Ć P Ă l j þ ž h l j C Ć n L J d ž h Ǽ ƨ D Ć ƒ ƨ Ŭ ƒ l j Ř N j

Ŏ N j Ł ŏ k ƒ Ř ! ƒ Ł h ƨ n k ! ƒ Ǽ d ž ƒ þ Ć d ž 5 Ł ŏ L j Ć l j Ú ƒ D ž Ă ǵ ž ǵ ! L J ŏ ơ ŏ ơ Ţ D ž n j 5 Ă ƨ ŏ l ǫ 5 k L J Ž Ł ơ h ! ƒ Ŏ N j Ă Ü ƨ Þ Ć d ž ƨ ǵ ŏ T

Ш ƨ Ć ù Þ D ž F Ć ù l ! ƒ Ŏ Ž Ă ù ư Ă d ž ! ƒ ‖ ƒ ƨ þ ú ! Ơ ! Ć Ţ ! ƒ Σ Ć l Ū ƒ Ơ h Ţ k Ł h ƨ n k ! ƒ l j Ř N j L J E 5 Ü Ł 5 ƨ ž d ž ! ƒ Σ Ć l D

þ ù L j Ž Ł h ƨ n k ! ƒ Ơ d ž ǔ d ž Ŏ 5 Ć n j h Ć T k ý d ž ơ ŏ Ŏ L j Ć l L j D Ă N j Ü Ł ŏ L j Ć l L j Ú ƒ D ž Ă ǵ ž ! ƒ Ŏ 5 Ŏ Ž Ă ư Ă d ž ! ƒ ƒ Ř N j Ă Ü K ƒ Ř ! ƒ

L J d ž Ă "K L j Ū ƒ" Ŏ 5 Ć L j Ū ƒ ƨ Ć T k ł Ŭ ƒ l þ Ć Ž ǫ L J Ž Ł þ ơ ƒ k ŏ Ł ŏ ơ ĭ Ć k ! þ N ŏ ! ǫ ƨ ŏ T ŏ Ć d ž ƒ Ř N j Ă Ü Ł ł ƨ d ž ! ƒ K ƒ Ř ! ƒ

Ć ł Ă ǵ ù l ƨ ŏ h ž k ! ƒ ƒ Ř N j L J Ć ł D Ć ƒ Ă l Ü ƨ ŏ h ž k ! Ć h N ŏ d ž l ŏ Ć d ž ŏ 5 D ž n j ѕ ! ƒ ý Ć ł T D Ĭ Ǽ Ž D d T L j k ƨ Ć T k ł Ŭ ƒ l þ Ć Ž ǫ ý ǔ Þ

Ł ù ! Ć ơ L J d ž Ć n j ǵ ŏ Ă ơ k h ‖ ! Ř Ă Ü Ć n j k ŏ Ž Ă ư Ă d ž Ł h ƨ n k ! ƒ Ơ L j d ž ŏ ĭ Ř ! ƒ Ă N j ƨ ŏ h ž k ! Ć 5 Ü Ć h Ă k ł d ž Ţ Ţ L j D Ž D Ć ŏ Ž Ć d ž k n ƒ

Ř ù Þ ł k Ć ù L j N j L J ù d ž Ă . Ć ù n j ŏ 5 Ł ł ƨ Ć T d ž ! ƒ L J ł d ž ŏ Ł ŏ n ƨ Ć P Ł ŏ Ž Ă ư Ă d ž Ł ! Ć ơ Ĭ ! ǫ Ł T ŏ ž d ž ! ƒ Ł ŏ k ƒ Ř ! ƒ Ł h ƨ n k ! ƒ

L J ŏ h Ă N L j ŏ h Ţ ł ƨ k T d ž Ţ Ž Ă ư Ă d ž l Ć ŏ ơ ! ƒ Ł h ƨ n k ý ž n Ă Ü Ə ƨ Ć l ! Ć h D ž Ć d ž k N j Ŭ ƒ Ă N j Ă ź þ ŏ þ n ź þ ž h l j þ L j Ž Ł ŏ ǵ Ă ł k ! ƒ

---

(1) Ü121 ƒ Ü Ć l ŏ ʊ̈ Ă ŏ L j d ž ƨ n j ! ƒ Ĭ ! ǫ ý Þ þ d ž D ž n j ѕ ! ƒ D ž n j 5 : Ĭ 5 ʊ̈ Ţ d ž ý þ Ć Ž Ü 65 ƒ Ü ý ŏ Ă ł k ! ƒ Ł ŏ ƨ U L j : ƨ ŏ Ţ Ć L j Ĭ 5 ʊ̈ Ţ d ž
.143

(2) Ł Ŏ Ž Ć h ƨ ! ƒ ѕ Ć 5 c Ŏ 5 Ł l ƒ ƨ þ Ü ý ŏ Ă ł k ! ƒ : Ŏ Ž Ć h ƨ ! ƒ ƨ þ Ć l ! ƒ þ h Ž ƒ 157.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýŭùP LJùdž ⅄fþŬf Ŏ5 ⅁ŇŏPkdž!f ⅁ŏZĂưĂdž!f ⅁ⅇƧηk!fĂ ƏƧĠl!f ⅁ⅇƧηk LJŏⅇ ƧfĂơ þlZ ĂD Ü f Lj!f

.(1) f Lj!f ⅁ⅇƧηk! ĠLjkTŏĠzdž ⅇŏƧƱ LJZ lĠŏơŇ! ĠLjdžĂnjsdž Ƨŏʒkŏ fR⅁NjĂ Ü‖ƧkTdž!f ƱŏlĂ!f

⅁ŏơ f ĂTLj!f Dźnj5 ýĠηdž Ŏ5 ĠTĂTPĂ DźnjsŇ! ĠηnjLjdž ⅁ŏlLjĠdžĂƧ!f ⅁ŏŇŏĂdk!f ĠLj! KdžÞp þl!

KĠùŏsŇP LJdž KlŇƱLjf Ŏk!f ⅁ŏslŇs!f ⅁ŏŇŏĂdk!f ĠdžD Ü2!ƋdžŇ! ⅁ŏηĂ!Ă⅁ŏl!fĂ ⅁ŏPŏƧĠk!f ⅁ŏơĠLj!f ýsʒk Dž!

ýùz!Ă ÜŎⅇƧʒ!f Ƨ⅁s!f Ŏ5 ĠlŏƱĂŏ⅁LjdžƧnjŇ! ýTơ ĭR!f ƧĂƱk!f Ŏ5 Ƨλ̄Ūf Ƨⅇ⅁D Ġnj! LJĠ⅁ lƧŏĠʒdž ⅁ŏslŇ5

M. ƧƐÞŏĠNj LJkƧĠdž LJĠŏLjĠdž!Ūf LJfƧ⅁sdž!f LJdž Dźnjs!f ⅁slŇ5 ĬŇZ ⅁ơưfĂ KĠdžTⅇ‖Ƨk LJdž DźNjD LJdž

.Ƨdžf⅁Ġη ƩƧĂη ƨLjĠNjĂ (Dź1967 -1899) (**Heidegger**)

Ŏù5 ⅇùλⅇLjŏ Ƨùŏ⅁Ă NJklŏlơĂ NJlsLj Dźnjs!f ĬLjzdž LJZ ⅁ơⅇk ƧƐÞŏĠNj ÞLjZ ĠlŏƱĂLjŏdžƧnj!f LJǫ

⅁ùŏÞĂηĂ!f ⅁!Ƌlⅇdž!Ġⅇ ƧƐÞŏĠNj DźĠdžkNjf LJǫ ÜŇŏslŇ5 ŹÞzⅇ OŇƱTdž!f OŇjdž Þp ƧƐÞŏĠnj5 ÜŎLjĠlLjŬf ÞĂηĂ!f

ÞĂùηĂ!f LJDĂ ÞĂηĂŇ! ýηk ĠnjLj⅁!Ă LJĠlLjŬf LJZ Ƨŏⅇzk Klŏ! ljÞLjZ ⅁ʒŇ!Ġ5 Ü⅁ʒŇ! NJkƧULj ĬŇZ ⅄ơlLjf

⅁!ƋlùdžljÞùLjZ Dźnjs!Ġù5 ÜNJlⅇùl LJdžZ ŹƧŏĠʒdž ŹÞzⅇ DźnjsŇ! ĬƱZD Þl5 ‖!R! Ü⅁ʒ! ý⅁T Ŏ5 ŹLjĠ⅁dž ⅄PƋŏ

.(2)⅁ŏÞĂηĂ

LJùdž ý⅁Tkŏ NJLj⅁!Ă ÜŹkⅇĠλ ŹdźnjŏŇ Σŏ! NJLjD ĬLjzdžⅇ ŎLjćĂ ŎPŏƧĠk Dźnjs!f fRNj LJD ƧƐÞŏĠNj ăƧŏĂ

OⅇTùŏ ‖!RùⅇĂ ÜĬùơLjdž!f fRùNj ĬùŇZ lƧdžkldž ⅁sŇkPdž Dźnjŏ ⅁ŏŇdžZ ÞηĂk5 ÜlĠŏơ!f ⅄ƧĠηk ýŭP

.⅁ŏÞĂηĂ!f Dźnjs!f ⅁ŏŇdžZ ĠlŏƱĂŏ⅁LjdžƧnj!f

ýlklùdžĂ KⅇĠλ ÞĂηĂ NJ! LJĂ⅁ŏ NJZÞⅇdž LJdž ƧÞTŏ LJŏơ f Lj!f ĂD ýdžz!f LJD ƧƐÞŏĠNj ăƧŏ

⅄lơ Dźnjdžnj5Ă LJŏƧPŬf KfĊfƧp Dźnjdž!f ýⅇ ljÞTp ĂD Ƨ!Ƌdž!f Dźnjs! ⅁ŏdžNjD Ŭ ‖!R ÞzⅇĂ Ü2!Ƌdž!f LJZ

---

(1) Ü⅁ŏƱĂŏ⅁LjdžƧnj!f ⅁ŏƧĠc Ŏ5 ⅁lfƧÞ ýŏĂdk!f :ŎZĠⅇƧ!f ƧÞĠl!f ÞⅇZ 158 f.

(2) Ü⅁ŏƱĂŏ⅁LjdžƧnj!f Ĭ!ǫ ýPÞdž Dźnjs!f Dźnj5 :ĬsƱTdž ýÞĠZ Ü65 f ÜýŏĂdk!f ⅁ŏƧULj :Ƨŏ⅁TĠLj ĬsƱTdž Ü121 f.
.143

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ĠnjTùŏzŏ .ŁùŏþĂŋĂ Łùłŏlơ LJùƵ ƭƧhƶdž ƒ Lj!ƒ LJĂŧŏ ŁŏƋƧ!ƒ ljŘNj CĆĂư ĬŃƵĂ .DžnjhƧĠŋk Ƨ ŭŧPƒ

.[1]ŎlŃkdž!ƒ

ĬŃƵ NŃŏƶƽkĂ Dźnjƽ!ƒ CĆĠLjh! Ƨ!ƋdŽ!ƒ ƧŢƶ! ŎPŏƧĠk!ƒĂ ŎƵĠdžkŋŬƒ ƽĠŏŅ!Ġh Ƨƨþŏ ĆNj DžĠdžkNjƒ LJǫ

DžĂùłŏ! .ŁŏþĂŋĂ!ƒ NŃkƵƶLjh Ƨƨþŏ ĆNj! Řĥnjdž Łŏ Ł LjĠdžĂƧ!ƒ ĠłŏƋĂLjŏdžƧnj!ƒ Ŏ5 Ġdž‡ IJ NŅƽLj Ƨ!Ƌdž!ƒ þŢp

ĠùdžnjLjD Ŭǫ ÜŁłŏƧƋ!ƒ Ŏ5 ƒĂƽŃkPƒ LJǫĂ ÜŎŧƒR!ƒ NŅ!ŭłkŅƒ ƒ Lj!ƒ ŎƋƶŏĂ ƒ Lj!ƒ YĠŅơ! ƒ Ġlj!ƒ Łŏ5Ţŧŀŀŀ

.ŁŋŏŧLj!ƒ Ŏ5 LJĠłƽŧŏ

ΣĠŅD ĬŃƵ þĂŋĂ!ƒ ŁdžĠpƋŀŀ NdžĠdžkNjƒ Ŏ5 ƧƨþŏĆNj ljŘĠkŅD Łƽ ŅŃ5 LJdž ƽŃƋƋLjƒ ĭŘ!ƒ ÜƧdžƒþĠŋ ĠdžD

Džùnjƽ!ƒ ĠŅùŅD ĠdžnjLjD ƧdžƒþĠŋĂ Ƨƨþŏ ĆNj ljƽŋLjD Ġdž :ýŏp ‖!Ř! Ü ĭ þĂŋĂ ΣĠŅD ĬŃƵ ýŏĂdk!ƒĂ ÜŎŃŏĂƋk

.ĭ þĂŋĂ ΣĠŅD ĬŃƵ

ŁùŀŀĠk‡ Ŏ5 ĠŢĂŢPĂ ŁŏŃdžĠ‡k!ƒ Łƶŀŀ Ţ!ƒ ŘPD ƒ Lj!ƒ Dźnj5 Ŏ5 ƧdžƒþĠŋ NdžŏŋĭŘ!ƒ ƧŏƲLjk!ƒ LJǫ

.ýŏĂdk!ƒ ŁŏƧƲLj ýĂơk Ŏ5 ŁŏŃŢƽdž ŁƋlLj ŁŏŃŏĂƋk!ƒ ŘĠŀĠĠƋP!ƒ ljþƶk ĭŘ!ƒĂ "NnjLjdž!ƒĂ Łlŏlơ!ƒ"

(1) ýŢþdž ĭƽƋŢdž :ĬƽƋŢ Dźnjƽ!ƒ Dźnj5 ĬǫĬ ƒ ÜĠlŏƋĂŏLjdžƧnj!ƒ .234

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.2 !NjNU2DŽ ƒƭšŭŬNjŭdŽDŽƀNUllƐ ƀDŽƐœƒFШ œdŽY ƒƭšŭŬNjŭdŽDŽƀNllƐ (hŭŭƨƒƨŬƐ ƀNjƒΘDŽllƐ):

.ƈ ll̈DDŽllƐNj ƫ dŽllƐ :Ɛ

Nŭŭŭ

ƙƓƶưĂdžk LJdž ƴưĂdžk Ănj5 ƒ Lj!ƒ ƓdžƉĂ ÜƧƹƥöƓNj Ƨ‡5 Ö5 ƦƹƓƬdž ÖNj Ɠdž‡ Ƨƶ!ƒ ýŭƤ LJdž Ɠnjƚ5Lj

.ΣƓƚŪƒ ƒƦNj ŤƵƶ ƶöƥĂŋĂ ƶƥƶh ƧdžƒƥƓŋ NƠƵLjdž ‖!Ƨ!Ă Ƨƶ!ƒ

:ƥƒưƦƶÚƐ 5ƷƓ .ƒ

Dżùnjs!ƒ ƦöƵdžƶĂ Ü ƒ Lj!ƒĂ Ƨƚ5dž!ƒ LJöh Ƨö!ƥŋ ƦöƧƒĂơ ƦöƵdžƶ ÖNj ƧdžƒƥƓŋ ƥLjƶ Dżnjs!ƒ ƦöƵdžƶ LJǫ

ƦùdžĂƵƶdž Ƨùöƹ ƧƒĂùơ!ƒ Ƨŋöƙ LJƷ5 LJƓƬPT ƧĂƓơköƓdž‡ ÜƧƒĂơ!ƒ ƒƦNj LJdž ƦƵƬƓơ!ƒ Ƨŋöƙ!ƒ ÖNj

ƒ Ljù!ƒ Ö5 ƦLjdžƓ‡ Ƨŋöƙ!ƒ ƘƚöƵ5 ÜLJödžŭ‡!ƒ Ƨŋöƙ ÖNj ƓdžƶjƓĂ ÜƓdžNjƥơƒ Dżŭ‡ Ö5 ýƬơk ŬĂ ÜŬlhƚdž

ƨ5DĂ Ƨƚ5dž!ƒ ƨ5D ÜLJöl5D LJdž ƒ Lj!ƒĂ Ƨƚ5dž!ƒ LJöh ƥĂƬldž!ƒ ƧƒĂơ!ƒ ƨƵƶLjöĂ ÜƧƚ5dž!ƒ ƦhƧŋk Ö5 ĂD

Ƨùƶ5Ƨzdž!ƒ ĂùNj ƥùöƥŋ ƝƙƓLj Ö5 ƧnjƬLjƙĂ ƨƓƶŬƒ ljƦNj LJöh ƨ5ƒĂk!ƒ Dżkö Ƨöơ Dżnjs!ƒ ýƬơöĂ Ü ƒ Lj!ƒ

.(1)ƨƓƶŬƒ ƜƓdžƥLjƓh ƧdžƒƥƓŋ NƠLjƶ ƧhƶöĂ ÜDżnjs!ƒĂ

ƧƬö NƠLjD Ƨöơ ƧdžƒƥƓŋ ýhp NöƵƶ ƴưĂ!ƒ LJƓ‡ ƓdžƶƶöƓƷdž ƶƶ5ƧƵ ƦPäöƚ Ƨƚ5dž!ƒ ƨ5D LJD Ŭǫ

ƙƓöƵhp LJdž ý‡Tƙö ĭƧ‡5 ÖƶĂ N! ýh LJNjƦ!ƒ ƷƧƓ5 ĂNjĂ ƒ Lj!ƒ ýhlƙƚö LJD LJ‡džö Ŭ Ƨƚ5dž!ƒ LJD ŤƵƶ

Ƨlhƚdž!ƒ ƙƓƶƵƵƵk!ƒĂ ƙƓƶpĂk!ƒĂ ƙƓƶƓLjl!ƒĂ DżƓ‡ơŪƒĂ ƙƓdžĂƵƶdž!ƒ LJdž ƦƶĂdžŋdž ÖNjĂ NƙƓöƵƵPĂ Ƨƚ5dž!ƒ

LJĂù‡ö LJD LJù‡džö Ŭ ƓnjLjĂƥhĂ Ü ƒ Lj!ƒ ƴƓdž Ƨƚ5dž!ƒ NöƧŋöƚ ĭƦ!ƒ ýƥŋ!ƒĂ ƧƒĂơ!ƒ Ƨöƚ ƥƥơk Ök!ƒĂ

Ɠdžnjdž Ɠnjljdž ƥƧŋk!ƒ Ƨƚ5džƵ! LJ‡džö Ŭ "ƨƓ5Ŭƒ ƜƓdžƥLjƓh" ljƓdžƚ Ɠdž ĂNjĂ ƒ Lj!ƒĂ Ƨƚ5dž!ƒ LJöh ƧƒĂơ ‖ƓLjNj

ÖùdžƵƶz!ƒ ƝnjLjùdž!ƒ dƵƵP ƧdžƒƥƓŋ ăƧöĂ ÜDżnjs!ƒ ýĂƬơ! ĭƥĂŋĂ ƵƧƵT ƙƓöƵhl!ƒ ljƦNjĂ ÜƥƧŋk!ƒ ýĂƓơ

ÜƦùLjNjƒƧ!ƒ NƙhƧŋk ƨ5D ý‡Tö Ɠdž ý‡Ă NƶƷƒĂLjĂ NƶƒĂNjD LJdž ƒ ƵPk!Ɠh Ƨƚ5dž!ƒ Ɣ!ƓƵö ĭƦ!ƒ DżƧƓƬ!ƒ

Öù5 ƓùnjƵƶz5 ΣƧƓdžk YƧƒĂLj!ƒ ljƦNj ýλdž ‖Ƨkö LJD LJdž Ƨλ‡D ýƷƶö Ŭ ÜƧdžƒƥƓŋ ƧULj Ö5 ƝnjLjdž!ƒ ƒƦNjĂ

ƧdžƒƥƓùŋ LJD ŤùƵƶ ÜDżùnjs!ƒ ƦöƵdžƶ Σöƚdk Ö5 ƦöƵƬD ýdžƒĂƶ ƓNjƧƓhkƶƓh ƓnjknjŋĂdž LJdž ŬƥƥhƓ ƓƶƵP!ƒ

---

(1) ƧdžƒƥƓŋ: ƧdžƒƥƓŋ .87 ƒ ÜƷ ƐƚljŬƐ ƚƚƒƓDŽƵƐNj üNjTŬƐ üüNjÞƦƵƐ hƧƷ‡ƷƷ: ƧdžƒƥƓŋ hüƶüNjÞƦƵƐ ƴƥƓƓ‡ƵƵ ƴüƶƷNjl hƷ‡ƵƵ: ƧdžƒƥƓŋ

.131 ƒ ÜüüNjÞƦƵƐ hüƥưƷ: ƧƬƓlj Ŭ5ƵƬdž Ü521 Ü417 ƒ Ü"ƝnjLjdž!ƒĂ Ƨlöơ!ƒ" ƴƓk‡ LJdžư

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ĭù!ǫ ĭƥdùk Ŏk!ƒ ƚĞŏŭhu!!ƒ Ɣljƞkŏ LJD ƨƚ5dž!ƒ ĬŭZ Ɣƞŏ NUJD ƨ‡ŘĂ ƚĞŏŭhu!!ƒ YĂưĂdž Ŏ5 ‖ƨƥkƚƒ

.(1)Dźnjs!ƒ CĂƚ

:huĭƢĭƥƒ‡‖ƹ . ł

Ŏù5 ƚùhĞƛ ƨŏƹ ƜĞdžƥljŬƒ ƒŘNjĂ Üƭ5ŪƒƨĞ ƚljD ƨhZ Dźkk Ğnjljƛhu Dźnjs!ƒ ŁŏŭdźZ ƨdžƒƥĞƞ ƨĂƚ

lƨĂƨư ĭĂkơŏ ĭŘ!ƒĂ ƨƚ5dž!ƒ ƭ5D LJD ĞdźhuĂ Üƨŏƹkdž ăĂkơdźĂ ƚhĞƛ ăĂkơdž LJdž LJĂ‡dž Ănj5 ÜNƚ5lj

ĭŘù!ƒ Ƣŏùơdž!ƒ ŎNjĂ LJNjƒƨ!ƒ ƨƚ5dž!ƒ ŎZĂ ý‡Tk Ŏk!ƒ ŎNjĂ IJ ƨdžƒƥĞƞ ăƨŏ Ğdž‡ IJ ƚĞŏŭhu!!ƒ ĬŭZ

Ŏùƭklŏ ĞùljNj ƨdžƒƥĞƞĂ ÜƣŏƨĞk!ƒ ƨĞƢƣ Ŏ5 ţ ŏzŏ ljŘNj Ł!Ğơ!ƒĂ ƨƚ5dž!ƒ LJŁ5 Ülƨŏƹkdž ŎNjĂ Nŏ5 ţ ŏzŏ

ŁùŏPŏƨĞk ŁùUơŭhu ƢĂƨTdž LJĞƚljŬƒ ƥĂƞĂ LJŪ ÜŎPŏƨĞk ƥĂƞĂ LJĞƚljŬƒ ƥĂƞĂ LJdhu ƨƹƥŏĞNj ĬƢP

ƭùŭƢdž Dźnj5 ƥƞĂŏ ŬĂ ŎPŏƨĞk Dźnj5 ĂNj Dźnj5 ý‡ LJĂ‡ŏ ÜƥĂƞĂ!ƒ ƒŘNj ƢĂƨT ƥƥơŏ ŎZĞdžkƞƒ ƨĞƢŁhuĂ

lƨùŏƹkdž ŁùŏPŏƨĞk!ƒ ƨĂƨùU!ƒ LJŪĂ Ü‡ĂƨU!ƒ ƨŏƹkhu ŏƨhƞ lƨŏƹkdž!ƒ ƚĞŏŭhu!!ƒ LJZ ‖Ğ‡ƭljŬƒ Dźƥz!

.(2)ƥĂƞĂ!ƒ ŁŏPŏƨĞkhu ýĂ!!ƒ ŎljhĞk! Łŏdžkơ Łƞŏkłj Dźnjs!ƒ ŁŏPŏƨĞk5 ÜŬzhuƢ

ÜLJŏùl5D LJdž Ɣ‡ƨdž Dźnjs!ƒ LJD Ğdźhu lƥƥzkdž!ƒ Łƭŭk̀Pdž!ƒ ƚĞƨĞ!!ƒ ýhulŏ ƒ ljƒ LJD ƨdžƒƥĞƞ ăƨŏĂ

ƥƥùzk Ɣlùơ ƚƒƨŏlùƭk!ƒĂ ƚĞùhŏ‡ƨk!ƒ ƥƥzkklƭ - ƨƚ5dž!ƒ ƭ5D ĂNjĂ IJ ƨŏƹkdž ĞdźNjƥơD LJD ĞdźhuĂ

.ŎPŏƨĞk!ƒ ƥĂƞĂ!ƒĂ ƨĂƨUŭ! ŁzhĞk ƭĞƭŬƒ LJD Ğdźhu Łŏƨ‡ƭ!ƒ DźnjpĞƭƢĂ LJŏƨƚ5dž!ƒ

ŁùkhĞƛ ƨùŏƹ ŁŏljĞƚljŬƒ DźĂŭz!ƒ Ł!Ğơ LJD ljƥưzŏ ƨŏƚƭk!ƒ Ŏ5 ƚĞƭŭkPŬƒ ljŘnj! ƨĂƚk!ƒ ƒŘNjĂ

ĂùNj Ğùdž LJŏùhu ƨŏŏdźk!ƒ LJdž ĞljLj‡dźk ŁŭŏƚĂ ŁŏD ƥƞĂk Ŭ" :ýĂlŏ ‖!ŘhuĂ ƨŏƹkdž!ƒ LJĞƚljŬĞhu Ł!ŭzkdž ĞnjljŪ

Ğnjkŏƚ̀Ăƚ̀ùƤ! Ŏlŏlơ Σŏƚdk ĂNj DźĂŭz!ƒ ljŘNj ŭ‡TDĂ …ŁŏljĞƚljŬƒ DźĂŭz!ƒ Ŏ5 ƨƒƨ ĂNj ĞdźĂ Ŏlŏlơ

.(3)"ƢŏI5 ƚĞhuĞƢƤĂ ƚĞhuĞƢƤ Ŏnj5 Ü‡ƨĞzdž!ƒ LJdž ĞNjƨŏƹ LJŏhuĂ Ğnjljŏhu LJƒĞ‡!ƒ ƨŏdźkŭ!Ă

---

(1) ƚĞŏŭhu!!ƒ :ƨdžƒƥĞƞ ƭ5ƚĞŭ Ü69 Ü54 Ü107 ƭĞƚ : ƨƚĞlj ĬƭƢƚdž ƒ 118.

(2) ƚĞŏŭhu!!ƒ :ƨƚĞlj ĬƭƢƚdž ƒ 104.

(3) ƚĞŏŭhu!!ƒ :ƨdžƒƥĞƞ ƭ5ƚĞŭ ƒ 169.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

:hυĭdžDŽŘЦЄ hυƷƑ ƨ DŽЦЄ .ɑ

Ƒùɭƨǵdždž Ŏ5 ǵnjLjƵ CǵLjƶkɭŬƒ ƨĂŋŏ Ŭ ƑŏƑƨŋ ǵnjLjD ĬЦƵ ƑŏLjdžƨ!ƒ Ƒ5ǵɭdž!ƒ Ĭ!ǫ ƨdžƒƥǵŋ ƨUljŏ

ýĂƋdž!ƒ ƥƵǵɭk ǵnjLjŪ CǵŏTŪƒ ƽdžƵ Ŏ5 ýŏĂƋk!ƒ ƴưk ƑŏЦŏĂƋk ƑŏƶưĂ ƑŏĂƒƨ!ƒ ljŘNj LJdž Ŏnj5 ÜýŏĂƋk!ƒ

LJùǂdžŏ lĂùNj ƚɭŏ! IJ Dźnjƽ!ǵu ǵnjkpŭƵ Ŏ5 ƑŏLjdžƨ!ƒ Ƒ5ǵɭdž!ƒĂ ƨƨƥǵLj Ŭǫ ţ pǵLjk Dž! lƨNjǵU ƨTǂ ĬЦƵ

.NЦŤD Ŏưǵdž!ƒ ǵnjLjdž ŘPkŏĂ Üýhlkɭdž!ƒ ýdžŏk Ŏk!ƒ ƑŏưƨŪ̄ƒ ǵnjLjD ýhu ÜŎưǵdž!ƒ ƥǵŋŏŬ ǵNjƨĂǵŋk

ÜƑŏLjǵPŏƨǵkЦ! ШŘǵɭ!ƒ ƨĂŤk!ƒ Ɣɭŏ ǵnj!ƨƵĂ ǵNjƨĂǵŋk Ŏƶhuljŏ Ƒ5ǵɭdž Ƒŏldžƨ!ƒ Ƒ5ǵɭdž!ƒ ƚɭŏ!

ƥƒƨùdž!ƒ Ƒhulŏ!ƒ ƨĂUljdž LJdžư ypĂdžkLj ǵdžƥLjƵ ÜƑŏPŏƨǵk!ƒ ƑŏƵĂưĂdž!ƒ Ĭ!ǫ ýĂŤĂ!ƒ ƥlkƶk ƚLjǵǂ Ŏnj5

Ƒùŏljdžƨ!ƒ Ƒ5ǵɭùdž!ƒ ƨǵùhkƵƒ Ŏ5 Ƒ!Ƌɭdžƨƒ ƽЦƶkk ÜƑŤǵP!ƒ ǵnjkƒƨĂŤkĂ ǵnjdžŏNjǵƽdžu ƨŏǂƽk!ƒĂ Üǵnjkɭƒƨƥ

LJŏùu Ŏùơ ýǵŤùkƒ ǵdžLjǫĂ Üǵnjŭ ƨĂǵŋkLj Ƒ5ǵɭdž ƚɭŏ! Ŏnj5 DźnjƽЦ! ƑŋkLjdžĂ Ƒŏuǵŋŏƒ ƑŏLjǵǂdžÚ ΣɭƋdžǂ

ǵùLjLjǵǂdžƋu ǵdž ýǂ ýŭP LJdž ƨươLj ĭŘ!ƒ ƨĂLj!ƒ ĬLjƶdžu Ü Ƒƒƨǵk Ĭ!ǫ ýĂơkk! DžǂƒƨǵkkĂ ydžŋkk ƨŤǵLjƵ

.(1)ƥĂŋĂ!ƒ Ĭ!ǫ ƨnjUŏ ǵLjŏ!ǫ Nl!Ăƒƥk ýǂ ǵLjŏưǵdž LJdž ljƨǵươǫ

ýùu Ŏưǵdž!ƒ ƚǵơƽŤ Ŏ5 ƨdžƒǵp ƨƥƨŋdž ƨǵPŏƨǵk ƚɭŏ! ÜƑŏLjdžƨ!ƒ Ƒ5ǵɭdž!ƒ LJD ýĂl!ƒ ƑЦdžŋĂ"

ƨƒŏùT ýùƛdžk Ŏk!ƒ ƑƒƥơŪƒĂ ƚǵdžǂƒƨk!ƒ ЦЦkhu ƽŏƛĂ ýǵŤkƒ Ŏ5 ţ ŏƶLj ǵLjЦƶŋŏĂ ǵLjŏ5 ţ ŏƶŏ ƨĂLj ĂNj

ǵùdžLjǫĂ Üƨŏưǵdž ǵNjƨǵhkƵǵu ǵNjƨĂǵŋkLj LJD LJǂdžŏ Ŭ Ƒ5ǵɭdž!ƒ ljŘNj LJƋ5 ƒŘ! ÜǵLjƨĂươĂ ǵLjLjǵŏǂ LJdž ƨŏĂLjƶdž

Ŏù5 ƑùŏƨNjĂŋ ǵŏǵưp LJƵ ƨTǂЦ! ǵLj!ĂǵLjkdž Ŏ5 Ƒƒƨk!ƒ LJdž ƑŏFǵƷ!ƒ ýFǵɭdž!ƒ ýưŏ Ŏơ ýǵŤkƒ ŎNj

.(2)"Dźnjƽ!ƒ lƥǵƵǫ ĂD Dźnj5 Ĭ!ǫ Цǵkơƒk ýFǵɭdž ýdžơƒk ƑhĂkǂdž Ƒlŏ̀ĂƒĂ ĂD ƒ Lj Ŏ5 ýŏĂƋk!ƒĂ Dźnjƽ!ƒ ƑЦdžƵ

ƨƶTù!ƒ LJù5 Yǵùkǂ! LJŏdžЦɭdž!ƒ Ƒƽɭŭƽ!ƒ ýŏĂƋk Ƒɭƒƨƥ! Nlu ƥnjdžLj ĭŘ!ƒ ŎЦŏĂƋk!ƒ JNnjLjdž!ƒ LJǫ

ǵnjFĂùư ĬùЦƵ Ŏk!ƒ Ü..ƥNjlĭƥ üNjǵ Û ƨ NjFĭ ÛƥŘĭƋ ÛƥDŽƐƋFЦ ýǵƋdžD LJdž LJŏŏhuƨƷ!ƒ ƥǵlLj!ƒ CƒƨƵ DźnjЦɭŏ

---

(1) ƒ ÜýŏĂƋk!ƒ Ƒƽɭ5 :ƨdžƒƥǵŋ .53

(2) ÜYƨùƶ!ƒ Yǵùkǂ!ƒ ƥǵùơkƒ KƒƨĂTLjdž ÜƑŏƥlLj ƑŏƨULj Ƒhƨǵldž ÜlCƒƨl!ƒ ƑŏƥƥƶkĂ ýŏĂƋk!ƒ KǵŏƆ!c :ĂŏƶhuĂu ƑƶdžŋĂu
ƒ Ü2009 Ü(8) ÜKǵɭƒƨƥ!ƒ ЦɭЦɭ ÜƽTdžƥ .46

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƧƶTù!ƒ LJ5 Ɣ‹k‡! (ɋ ǀ ƥ DžƧƐ ÛƒƷƶĭƨ DžƧƐ ÛĬƧƐƥƒ2ǁƐ) LJŏƷƶǀƷ!ƒ Ƭ5ǀŭ5!ƒ Ƙ‹ƷžƞƧk lƇƒƨƥ lƥ‹ƷƵ LJ‡ƷžŏƷnjƶù ưĂƷž ƬŏƱùǀƨŪƒ ƬŏƧƶTù!ƒ DžŏNj‹5ƷƷ! Ƭ5ǀŭ5!ƒ ƘŭŏĂƷk ƴưk LJD ‹nJƷƷT LJƷž Ŏk!ƒĂ ÜĂƱǀƨŪ .ƬƷž‹Ƶ Ƭ5Ţh ƬŏhƧƶ!ƒ Ƭ‹ŭh!ƒ Ŏ5 ŎƱǀƨŪƒ ƨƛŪƒ Ƭ!ƷǀƷž Ŏ5 ƨUǀ!ƒ ƥŏƶŏĂ ÜOŏƱŢ!ƒ Ŏ5‹ùǀƛ ƭ‹ŏǀ LJƷž ýƷƶ!ƒ ƨhƵ ‹ƷƷ‡Ă ÜNƭ!ƷƷž ƥŢ‹ƷžƷ ƥƷƶƒƥ‹η ăƨŏ ƨĂùnjžη ĂD ýùƷƶ!ƒ Ƶù!ƷƷž ƥùhD ‹ùnjƶƥĂŏŏ Žù! ‹Ʒžhƨ lƥŏƥη ŎǀƷƶž ýhƨƶk LJD LJ‡Ʒžŏ ÜƨŢ‹ Ĭ!ƹ .(1)NŏƨŢ‹ƶž

ĭR!ƒ ýƒƷǀ!ƒ ÜƔƒĂη!ƒĂ ýƒƷǀ!ƒ Ƭŏ!ƥη ƭ5Ă ǁƨƱŏŏ Üƥƒǀǀǀ DžD LJ‹‡ ‹ƶƒƥhƹ Ŏhƥ‹ ýƷžƶ ý‡ LJƹ ýù‡ LJD ‹ǀǀ! ƒƥh ƥǀ!" ĭƨƷƶ!ƒ ƥƷžƱƷž ýĂǀŏ .Σ‡ƶ!ƒ ĂD ƏƨƷ‹ǀ!ƒ NƱƨkǀŏ ĭR!ƒ ƔƒĂη!ƒĂ Ü ƒ ǀ!ƒ NƱƨƱŏ NùƱƨƱŏ ýƒƷùǀ LJƶ ƔƒĂη ĂD ƨŢƶ!ƒ NƱƨƱŏ ýƒƷǀ LJƶ ƔƒĂη ‹Ʒžƹ ý‹ηƷž!ƒ ƒRNj Ŏ5 ŎƷžƶ ýƷžƶ .(2)ƭh‹ǀ ýƷžƶ

DžùnjƵ ĂNj ǀƥǀǀƶ C‹ŏŏTŪƒ Džnj5 LJD ǁ!R ÜƔƒĂη!ƒĂ ýƒƷǀ!ƒ ƬŏƒF‹ǀǀƛ LJƷžư ýŏĂƷk!ƒ ýƨǀǀƥŏ ƨƷžƒƥ‹η5 Džùƒƒƥ LJ‹ǀǀùǀǀŬ‹5 (3)DžƒĂƥ!ƒ Ĭƶƶƶƶ LJ‹‡ƷžŬƒ ƭ5D O‹ƭŏŏ LJD ƒRNj LJƷT LJƷžĂ ýƒƷǀ LJƶ ‹hƒĂη ‹nJƭŢĂh ‹nj! LJùƷž LJ‹‡ƷžŬ ‹ƨƨŏƨŏ‹ƥ ƥŏƥη ýŏĂƷk ý‡ LJĂ‡ŏ Džƛ LJƷžĂ ÜLJĂ‡!ƒ Ŏ5 ĭƥĂηĂ!ƒ NƭƥĂƷžĂ NƭkƒR LJƶ ýƷ‹ǀǀk!ƒ .ƥĂηĂ!ƒ Ƙ‹ǀǀ‡Ʒžƹ

---

(1) ƒ ÜDž1995 ÜƭŢùƷžƥ Ü‹ŏƨĂùǀ ÜƬ5‹ǀƛ!ƒ lƨƒƨĂ Ƙƒ‹ƨĂŢǀƷž Ü‹Ɣŏƥŏƨƒ‹ƛ ƬƷžƥ‹η Ü ƒ ƥƷŬƐ ƭƷžƥƷƶ :LJĂƷǀǀη‡ƥ ĭƨŏƷk .126

(2) ÜC‹ƷƷƶ!ƒ ƨƒƥ!ƒ Ü1999 ÜƘĂƨƷƶ Ü‹ƭŢ!ƒ ‹ŏǀŏƨ5D Ü1 ƱƱ ÜƒNƬƐƥƥƥĐžƐNj ƒNJǀNjŢ‹ƭ ƭƷƶƒƥ‹ǀǀ ƭƷŬƷǀǀ :ĭƨƷžƶ!ƒ ƥžƶƷƶ .3 ƒ ÜƬžƥǀǀƷ!ƒ

(3) ƥ‹ŏƶ :ƥƷŏƶ LJƭ ƥžƶƷƶ .33 ƒ Ü2003 Ü1 ƱƱ ÜΣƥ‹5Ţ ÜŎƭ5!ƒ ƨŏ5ǀ!ƒ Üüƭ‹NƥƬƐƥƥƥƒ ƥƒŢDŽ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

NùhƒĂη CĞƱZϱ ýĂĞơŏ LJD ƧŢƵ ý‡ ĬĹƵ" NĹJD (Dž1980 -Dž1915) lβƒĞ DžŰNjβ ăƧŏĂ

ƧùưĞơ!ƒ Nùŏ5 ýPƒβùkŏ ĭR!ƒ ϒƒĂη!ƒ LJ‡!Ă Üýhυρ LJdž f LjĹ! ĬƱZD ĭR!ƒ ϒƒĂη!ƒ Σŏ! Ü f ĞP!ƒ

Ă ưĞdž!ƒĂ"Ŏ.[1]

ƧĞùUkljƒ ƨ5D CĞLjhυ lβĞZϱ Ł!ĂĞơdž Ŏ5 ĞnjƨŏUĂk LJ‡džŏ ƧdžƒβĞη ĞnjơƧƱŏ Ŏk!ƒ ĶƒƧĂŢk!ƒ ljRNj

.LJŏdžĹlдž!ƒ Ł5lŭ5!ƒ

βĂùηĂdž!ƒ ƧĞUkljŬƒ ƨ5D LJŏhυ ýŢ5k Ŏk!ƒ Ł5Ğlдž!ƒ :ĞnjLjĂhυ Łŏ!Ğdžη!ƒ Ł5Ğlдž!ƒ ĂƱlƧD ƨƧzŏĂ

.[2]ŁŏβlLj!ƒ DžĞ‡ơŬƒĂ CƒƧl!ƒ ýĞz5D βĂβƧ DžĹlυ ΣĞlk Ł5Ğlдž!ƒ ljRNj Üβŏβŋ!ƒ ýdžz!ƒ LJŏhυ ĞƨĹlдž!ƒ

3. H. R. Jauss) (1921 1997 !) :

LJùdž ĶĞùzpĂk!ƒ ƨù5D ƨŏƧƱ LJZ ΣĂĞŏ βljZ ÜĭƧŏdžƒβη!ƒ ƧĞUkljŬƒ ƨ5D LJŏĂ‡k lβĞZϱ LJϱ

ljβljZ ŎZβklŏ ƒRNjĂ Ü f ĂŢLj!ƒ yдž CƒƧl!ƒ ƧĂĞơk Łŏsŏ‡ Ł5ƧzdžĂ ŎlĹk!ƒ lƧĂƧŏŢ ƧĞT‡klƒ ýŭP

:Łλŭλ ýdžƒĂZ βŏβơk

1. f Ljù!ƒ Nùŏ!ϱ ŎdžkljŏĭR!ƒ ŎhυβŬƒ YĂLj!ƒ LJZ ƏƧĞl!ƒ ƧĂnjdžη!ƒ Ğnj‡Ĺdžŏ Ŏk!ƒ ŁhĞlƒ lƧhυP!ƒ

.CĂƧldž!ƒ

2. f ĞLjk!ƒ lCĞ5‡hυ Ĭdžlŏ Ğdž ĂD ÜĞnjhυ Nk5Ƨzdž f Lj!ƒ ƱƧkƨŏ Ŏk!ƒ ŁŏZĂưĂdž!ƒ ĶŭŏŁTk!ƒ

3. LJŏùhυ ÜŁùŏβĞz!ƒ ŁùŏĹdžz!ƒ ŁϱĹ!ƒĂ Łŏ!Ğdžη!ƒ ĂD ŁŏƧzT!ƒ ŁϱĹ!ƒ LJŏhυ ƨŏŏdžk!ƒ ĂD Ł5Ƨzdž!ƒ ăβdž

.[3]ŎdžĂŏ!ƒ Dž!Ğz!ƒĂ ŎĹŏŏPk!ƒ Dž!Ğz!ƒ

---

(1) ƒ ÜϒβŬƒ ŁŏƧUlj :LJĂĞĹηŏƒ ĭƧŏk .124

(2) Ü‡ŏβùơ!ƒ ϒùk‡!ƒ Dž!ĞZ :βhƧƒ Ü1Ʊ Ü Ƨ ĭlƒƱ NjƱƨβŬ βyϒlƒ DžϱƒƒŁ‡lƒ hŭĞβyƒ ϒbεβsƒε :ŎhĞNjĂ DŏơƧ!ƒ βhZ
2009 Ü Ƨ .17 ƒ Ü

(3) Dž1998 Łljϒlƒ Ü10 Y ÜĶĞdžŭZ ŁĹηdž ÜŎlĹk!ƒ Łŏ!Ğ‡TϱĂ lCƒƧl!ƒ ýz5 Ü ţ ĞdžƧP βdžơdž

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (Paradigme) [illegible]

[illegible]

4. (**WOFGANGE ISER**) [illegible] (1926 - 2002)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(1) [illegible] 2008. 229 Y [illegible] (2) [illegible] 2009 [illegible] 252. [illegible]

(2) [illegible] 1 [illegible] 111. [illegible]

(3) [illegible] 2004 [illegible] 82. [illegible]

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏʒhŭjŏ ýh ÜY ŋ ơ5 Ŏŭzs!f f Ŭj!Ĝh Dĕknjk LJD Y ŋŏ Ŭ ĕdžFfþ Ƨsŏǫ Y ŋơh ŎhþŪf ýdžz!f lĈƨ15

Ŭǫ Dĕpù lŏ Ŭ NŬkfR f Ŭj!Ĝ5 f Ŭj!f ‖ !R Ŏ5 YĂĜŋk!Ĝh ƧŎhkƨdž!f ýĜz5ŪĜh ăĂk ŋdž!f Σ sŭj Ŏ5Ă Dĕknjŭj LJD

Ŏùŭzs!f WĜkŭjŬf ł þơŏ Ĝdžŭjŏh Ü f Ŭjŭ! Ŏ!Ĝdžŋ!f YĂ ư Ădž!f JNkŭjŏ LJD Ĝnj!ŭP LJdž LJ‡džŏ ƧŏŎĜŎP ƨNjĜUdž

Ƨ !ƋdŽ!f f Ŭj ĂNj ýĂŪf Ü…LJŏhŎp ýdžzŭ! LJD f ŭPkŋŭj LJD LJ‡džŏ ĜŭjNj LJdžĂ Üs lơk!f ýz5 ýŭP LJdž

.(1)ƏƨĜl!f ŭjƨŋŭjŏ ĭ R!f s lơk!f ĂNj ŎŭjĜĂ!fĂ

YĂù ư Ădž!fĂ KfR!f LJŏh YƨĜlk!f LJdž YĂŭj Ĭ !ǫ Ƨ þnjŏ Ĕ‡ŭŋdž ‖ŭŋŏ LJD Ƨsŏǫ ýĂĜơŏ ‖ !RhĂ

.LJŏ5ƨŎ!f LJŏh ýƵĜsk!f Ɨŋŏkŭj ĂNj ŭjƨUŭj Ŏ5 Ĭ ŭjzdž!f LJŪ Ü f Ŭj!fĂ ƏƨĜl!f LJŏhĂ

ĭD Ü f ŭjù!f CƨƨŋD LJŏh sĜŋkŬf DĕpƵ ĂNj ŎhþŪf f Ŭj!f ƨŏdžŏ Ĝdž LJD ‖ !R‡ Ƨsŏǫ ăƨŏ Ĝdž‡

CƨsùŋŪf ‖ŭk ýƵŋ ŎNj ƏƨĜl!f Ɨdžnjdž Ă ÜƗŭŋkdž ƨŏƹ Ĝnjŭj‡!Ă lƨĂĜŋdž CƨƨŋD LJƵ lƨĜhƵ f Ŭj!f LJD

ŎĜùhkƨŬf DĕpƵ ĬŭƵ Ƨsŏǫ sŭŎŏĂ Ü ‖ ƨkTdž ƨĜŎǫ Ŏ5 Ĝnjŭzŋ Ă Ɨ‡ŋĜdžkdž Ă Ɨŭŋkdž Ɨlŏpþ!f ƨŋĜŭjz!fĂ

ĭ þƋdŏ f Ŭj!f Ŏ5 Ŏ!ĜdžŋŬf DĕĜUŭj!f Ŏ5 ƨƹĜŋ" NŭjƋh Nŭ5 ŋŏĂ Ư Ĝŏh!f ĂD ʒfƨs!f Dĕŋf f Ŭj!f CƨƨŋD LJŏh

.(2)" f Ŭj!f ŎĜdžŭjD ýƵĜsk Ĭ !ǫ ŭjƋŭdž

YĂù ư Ădž ýùŏPk LJ‡džŏ Ŭ Rǫ Ülþơ fĂ Ɨŭdžŋ ‖ Ƨþŏ LJD LJ‡džŏ Ŭ IJ Ƨsŏǫ Y ơ IJ f Ŭj!fĂ

ƨUŭj Ɨnjŋ Ă ‖ Ĝŭjnŭ5 ‖ !R‡ ƨdžŪf LJĜ‡ Ĝdž!Ă ÜlCƨƨŭ! ƗzhĜkkdž!fĂ Ɨsŭk Pdž!f ýơƨƨdž!f ýŭP LJdž Ŭǫ f Ŭj!f

."Ɨ!fĂŋ!f ƨUŭj Ɨnjŋ Ă" Ĝnjŏdžŋŏ Ɨnjŋ Ă!f ŭjRNj ÜlCƨƨ!f ýơƨƨdž CĜŭjƋD ŎhþŪf ýdžz!f ýPfþ ‖ Ƨơkk

Σ ùsŭj Ŏ5 ĜNjƨĂĜŋkŏ5 ÜNŭdžnŭ5 ýĂĜơk ĭ R!f y ư Ădž!f Ŏ5 Ƨƹzkk" Ɨ!fĂŋ!f ƏƨĜl!f ƨUŭj Ɨnjŋ ĂĂ

lþùơ Ĭ ùŭƵ Ɨŭơƨdž ý‡Ă Üýơƨdž Ĭ ŭƵ Ŭǫ Ɨ þơŏ LJD Ƨŏƨkdž!f ‖ fƨþŭ! LJ‡džŏ ŬĂ .KfR!Ĝh KpĂ!f

.NùŭƋdžk ĜnjŭjƋh ŎƵþk LJD Ĝnjŭjdž ĭ Ū LJ‡džŏ Ŭ LJ‡! ÜNŭŏ‡Tk Ŏʒhŭjŏ ĭ R!f YĂ ư Ădž!f ƨNjĜUdž Ĭ ŭƵ ĭ Ăkơk

---

(1) ƨŏǫ: ýƵ5 f ÜlCƨƨ!f .12

(2) y ŋƨdž!f ÜNŭsŭj f .82

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

lþùdž CĞùLjÃD NÙùkfƧnjUdžk LJdž þơƒĂ ĭD yđž ĞlhĞƵdž LJĂǂŏ LJD Ŏ!Ğdžη!f YĂưĂdžÙ! LJǂdžŏ Ŭ ÜŎ!Ğk!ĞhĂ

ýùdžzk Ŏùk!f ƔŏǂƒƧk!f Ư zh þĂηĂ Ülþơ ĬÙƵ ƧnjUdžk ýǂ Ŏ5 þĂηĂdž!f f lLj!f Dżzù̇kƧŏĂ .lCƒƧl!f

ýùh ÜƦùzƵlkdž ƘƧùŏ! ƔŏǂƧk!f ƦŏÙdžƵ LJƎ5 Ü ll !Ɽ yđžĂ .ƏƧĞl!f ŎƵĂ Ĭ!ǫ f Lj!f ýlLj ĬÙƵ ĞNjƧĂþh

.(1)"Ƨ!fĂη!f ƧULj!f ƦnjηĂ ƦÙơƧ ýơƒƧdž LJdž ƦÙơƧdž ýǂ ýŭP ýƬfĂkk

CĞùLjÃD Ŏùl̇ùkdž!f ƘƒƦ Ŏù5 ɑTùLjk Ŏk!f ÜƦ!fĂη!f ƧULj!f ƦnjηĂ LJD Ĭ!ǫ ƟĂưĂh ƧŏTŏ fƦNjĂ

Ğưùŏ̇D ƦùþŭƵ Ĭùl̇ƵĂ ÜƦnjη LJdž ƦsÙƘPdž!f f Lj!f ƘƒƧnjUdžk yđž ƦlŏƛĂ ƦþŭƵ ƘƒƦ LJĂǂk ÜlCƒƧl!f

ƧùULj!f ƦnjηĂ LJĂǂk5 Üă ƧPD Ƨnjη LJdž Ŏl̇ùkdž!f Ğnj+ùkdžŏ Ŏk!f ƧŏŏĞzdž!fĂ 2ƒƧƵŬƒĂ Ƨŏ!Ğdžη!f lƧhP!Ğh

.yƵlk LJĂþ YĂLjkdž Ƨŏ̇ Ŏ5 f Lj!f ĞŏĞLjƛ Ŏ5 ýĂηkk ÜƦŏǂƧơ ƦŏdžĞLjŏþ ƧzŏhƵ ƘƒƦ ljƦNj

fƦùNj LJD LJŏùhk (Ƨŏ!Ğdžη!fĂ ƦŏLjs!f) ŎhþŬƒ ýdžz!f ƦŏhƵp Ĭ!ǫ lƧULj!f LJƎ5 ÜDżþlk Ğdž ĬÙƵ CĞLjh

Ğùdž LJĞǂdž Ŏ5 IJ ljƧǂƦ ƨhŋ Ğdžǂ IJ ylŏ NUjǫ ýh NUllơk ĂD f Lj!f ydž ƨhĞƵkŏ LJD LJǂdžŏ Ŭ NŋƨLj ýdžz!f

Ŏù5 ŎùhþŬƒ ýdžz!f LJD þηLj fƦĂ . f Lj!f ƘĞŏLjh ƘƒƧŏƛdk ydž Ŏl̇ùkdž!f ýƵĞƨk ýŭP LJdž LJŏhƵŏl!f LJŏh

.NŋƨLj ƘpĂ!f Ŏ5 Ŏl̇ùkdž!f ƘƒƦ ƧŏǂƧơ f Lj!f ƦŏLjh ƧŏǂƧơ ŎNj ÝƦdžFfþ ƧŏǂƧơ

LJĂùǂŏ LJD LJùǂdžŏ Ŭ ŎhþŬƒ ýdžz!f LJD Ơưkŏ ÜƏƧĞl!fĂ f Lj!f ƦŏLjh LJŏh ýƵĞƨk!f fƦNj LJdžĂ

LJĞǂdž Ŏ5 yþfĂ ĂNj ýh ÜƏƧĞl!f ƘƒƦ! ĞlhĞƵdž LJĂǂŏ ŬĂ (DƧlŏ D! DżfþĞdž ƧƛD ĂNj ĭƦ!f) f Ljù! ĞlhĞƵdž

.(2)Ğdžnj̇Ljŏh Ğdž

LJùƵ 2ùkPŏ Ƨƨŏǫ þLjƵ ƏƧĞl!Ğ5 ÜŎùŏĂdk!f NƵĂƧTdž ƨǂƧdž Ŏ5 ƏƧĞl!f Ƨƨŏǫ y̓ưŏ fƦǂNjĂ

.Ŏlŏ̇lơĂ Ŏl̇ƨ5 þĂηĂ Dżnj! CƒƧl!f CŬdNj LJŬ̄ …Ğlhŋdž DżnjkĞŏĂNj Ƙþþơ LJŏƦ!f CƒƦl!f LJdž ƦƵĂdžηdž

---

(1) f ÜlCƒƧl!f ýƨ5 :Ƨƨŏǫ .82

(2) f ÜNŋƨLj yηƧdž!f .ĞNjþzh ĞdžĂ 57

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏù5 ťùhłk‡dž ťƧĂþ NJùh ŎljzŏĂ Ŏljdžŭ!f ƏƧĞl!f ljĞdžl CfƧl!f LJdž ƧPć ťŦdžlj ƟƧklŏ Ƨzŏƶ5

ťŢùPT ƚlùŏ!Ă ŧŏŢùlj ŧŏljh NLjDĂ ÜŎŭfƧk5f ý‡Th ĞnjŏĺŽ ĭĂkơk Ŏk!f þŢĞldžĺ! ťþlηdžĂ f lj!f

LJƶù5 ĞljNj LJdžĂ ÜŧŏŢlj!f ƚfƧŏxƶk!f ydž ýŽĞsk!f ĬĺŽ ťƧþĞp ťŏlŏlơ ťfƧĞp ypĂkk ŧŏljh!f ljRNjĂ .(1)ťŏ!ĞŏP

.lCfƧl!f ýz5 LJŽ ĩŢsljdž ljƧĂŢk LJ‡džŏ ŎĂ ŧlơk!fĂ zĞηljŬf DžFfþ ĂNj Ƨzŏq þljŽ Ŏljdžŭ!f ƏƧĞl!f

‖Ƨùơk ƚljĞ‡ Ŏk!f ŧŏ!Ŭf LJŽ Ğlj! ƶT‡ŏl NLjĨ ŧŢĞP NJkŏdžNjD NJ! ƏƧĞlĺ! Ƨzŏq DžĂnjsdž LJq"

YĞùk‡ ýùPfþ Σŏ! ‖Ƨơkŏ ĂD ĂƟlƧD YĞk‡ ƚĞơsŢ Ŏ5 ljƧUljh YĂηŏ ĂNjĂ ƶĂlĺŏs!f ƏƧĞl!f

ŧsŢùh ŎùhƧz!f ĭƧù‡s!f ŧfƧk!f ýPfþĂ ýh Üŧpþh ŎƟlƧĨf ŧfƧk!f ýPfþ LJ‡!Ă ÜljþơĂ ƧzT!f

.(2)"ŧdžĞŽ

þùŏþơk Ŏ5 Ğljŏŏskl Ŏk!f Üŧ!fĂη!f ƧUlj!f ŧnjηĂ ý‡Tŏ ĭR!f NJlsLj ĂNj Ŏljdžŭ!f ƏƧĞl!f fRNj

NJlùsLj ĂƟùlƧD f ùLj ƶzlùŏ Ŭ Ğdžfljž ÜĂƟlƧD YĞk‡ ƶĂlĺŏs!f ƏƧĞl!f Ğnjh DƧp Ŏk!f ŧŏsŏ‡!f

Üŧùsĺk Pdž ƚĞŏzηƧdž Ĭ!q dηĺŏ LJĞ‡ ƶĂlĺŏs!f ƏƧĞl!f LJƶ5 ÜĞnjnjηfĂŏ Ŏk!f ƚfƧƷλ!f þl LJdž ƶĂlĺŏs!f

ŧslùĺ5 LJĂù‡k ‖!RhĂ Σsljf!fĂ ÜƚĞŏzŏhƟ!fĂ ƚĞŏnj!ŬfĂ ŧƟljdž!f Ŏ5 DŏnjkĞs!ĐdžĂ ÜŧhĞƟP!f YĞk‡ ýλdž

.(3)ƧzT!f LJ5 YĞk‡! ŧslŭs!f lCfƧp ŧŏĺdžŽ Ŏ5 lƧ ưĞơ ĞnjkdžƧh ĂƟlƧD

5. ŧhDŽШþŧ‖ƐNj üĭNjÐŧ‖Ɛ:

ŧŏùlĞlŨf ŧùŏĺŏĂƶk!f ŧùŏĺdžz!f ýĞ‡ùTD LJdž ĩŭ‡T ĞNjĞljƧhkŽf Rq ŧdžηƧk!f LJD ƧdžfþĞη ăƧŏ

ŧdžηƧk!f Rq ÜĞlj!Ăơ LJdž Dž!Ğzĺ! Ğljf ƐƧ þŏþơkĂ ĞljkfĂlj ‖fƧþq Ğnj!ŭP LJdž yŏƟklLj ĞljLj‡5 ÜDžnjs!Ğh ŧƟhkƧdž!f

ýùŢfĂk!f ŧùŏĺdžŽ "ƧdžfþĞη" Nŏdžlŏ Ğdž LJdžư ýPþk ĭĂƷ! ýzs‡ ŎNjĂ ÜăƧPD Ĭ!q ŧƷ! LJdž ƧĂhŽ

---

(1) ťŏlCfƧl!f ýz5 :Ƨzŏq .29 f

(2) :ŎhĞNjĂ DŏơƧ!f þhŽ ƚƐ‖ hŭĞfy‖Ɛ YbƐfþs‖Ɛ DŏƷ ƒƒŧ‖ NjUƨzfŬ fy‖Ɛ DŏƷ ƒƒŧ‖ hŭĞfy‖Ɛ YbƐfþs‖Ɛ :ŎhĞNjĂ DŏơƧ!f þhŽ .21 f

(3) ÜNlsLj yηƧdž!f .21 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĭĂùƶ!f ýùƶ!f ƒŘNj ƱƱƶŏĂ ÜŦŏŋĂ!ĂƱŲĐĂ ŦŏŋĂ!Ăđŏkŋƶf Ŧƶŋƶk ĐĭĂ LJđž ŎNjĂ ŘĞƶ!f LJŏƶ ƶƒĂơ!ƒĂ LJđž ŏƶ‡5 ƶƶĂƶZ Ŧđžŋƶk!f Oƶ Ţk! ýŏĂđk!f ƥƶƶĂ Üƶ‡5!f ƥƶƶĂ ÜĐžnjƶ!f ƥƶƶ :ƥĞƶƶĐ ŦĂŭĂƶ ƶđžƒƥĞŋ Ɣŋơ ƶƒĂơ!f) ŘĞŏƶƥĐ ƶŏŋơk ĬƶZ ÜĞNjƶƶZ ýŢkĂ ÜýŏĂđk!ƒĂ Đžnjƶ!f ŦƱŋƒĂƶ ŏƶ5ĞŋĂ ƶƶƒĂơĂ ăƶPĐ Ĭ!ŋ Ŧƶ! .(1) (ŎŋŏƱĂŏŲđžƶnj!f

ĂĐ Đžŋƶùkđž!f ƱŏùŋĂ!f ƶĂƥùƶ ŎŋŏƶƹŰf Ŧƒƶk!f Ŏ5 Ʊƶkƶƒ ĞŋŏƱĂŏŲđžƶnj!f ĐžĂnjƶđž LJĐ ĞđžƶĂ LJĐ ĂùNj ŋƶĂƱŋŰf ŋƥŘNj ýŭP LJđž Ŧŏƶƶƶƶ!f Ğŏŋŏƶŏ5Ğŏđž!f NJŋơk Ğđž LJŦ! Ü(Σđžƶ Nj) Ŏ5 ĩĩĂđžđž ýĂđđž!f LJŏùƶ ƶƒĂùơ!ƒĂ ýŢƒĂk!f ƶƒƶƥŋ Σŏ! Ğnj5ƥNj Ğđžŋƥ Σđžƶ Nj Ğnƥƶ ĐžĂŋŏ Ŏk!f ŦƱĞŋĂ!f ĂĐ Ŧđžŋƶk!f Ŧđžnjđž Řŋŋŋ

ýùzsh Üýùlj ĂD ýŏĂơk ý‡ Ĭ!ę ƧUljk Ħŏh Ƨ!f Ħ5ĞlƛĮf ýzη Ğdždž .[1] Ƨ!ƋdžĮf LJdž Ħ!ƨljdž ýpD DžηƧkdžĮf

.ĦljĞŏP!f Ƨ ZĞ ưkk ƱŏęĂ ýŭP LJdž ÜĦŏĬ ŢŪf ĦPęlj!f LJZ ƥzkhf ĞdžĬ‡Ă ĦljĞŏP NLjD ĬĬZ Ħdžη Ƨk!f

Ă"LJ!ƧhdžĞTk ĭƧĂ!" Ă " Σŏη ƧĂh" ýĞƛdžD LJdž ÜĦdžη Ƨk!Ğh LJŏdžknjdž!f LJŏƛơĞh!f ăƧlj ĞljNj LJdžĂ

ÜĦùdžη Ƨk!f Ŏù5 ŎĬ ŢŪf f lj!f [2]"ĦljĞŏP" lƧ‡5 LJĂ ươƥŏ "ĶŏljęĞh LJfƨĂę" Ă "LJĂęljĂη fƧĞhƧĞh"

‖ùĬk LJĂƥùzŏ DžnjLję ýh ÜĦŏĬ ŢŪf f ĂŢLjĬ! Ħŏƨ fĂdž ĦŏZfƥhę ĞŢĂŢlj Ħdžη Ƨkdž!f f ĂŢlj!f LJĂƥzŏĂ

.[3]"ƥŏƥη ƨĞŏę Ŏ5 ƥηĂk ĶdžfƥĞdž ĞnjkfR ƥơ Ŏ5 ĦĬŏŢD ĞŢĂŢlj f ĂŢlj!f

Ħùƛfƥơ!f ƥzh Ğdž ĭƧ‡5dž LJdž ĂNjĂ (1930) (Jacques Derriada) ƐęĭƥępFШ" ŲNjRŏĂ

Ŏù5 ŎĬ ŢŪf f lj!f LJD ƥ‡ĞŏĂ ÜƥơfĂ ăĂkęlž Ŏ5 DžηƧkdž!f Yƥhdž!f f lj!f ưŏ5 ÜfRNj LJdž ƥzhD Ĭ!ę

ƥơ Ŏ5 Ănj5 ƧĞŢkPĞhĂ ÜĬljzdž LJZĂ lƧ‡5 LJZ Ƨŏhzk Ănj5 Üƨŭ ƱÚf ĬĬZ ĞŏĬŢD ĞŢlj Σŏ!" Ħŏlơ!f

.NJkdžη ƧkĂ f lj!f LJŏh ýŢfĂs!fĂ ƥĂƥơ!f ý‡ Ƨ ęljk ‖!RhĂ .[4]"Ħdžη Ƨk NJkfR

Ħùŏ ljĞƛ Ħùh ĞĞk‡ Ü‖fRljŏơ ÜĦdžη Ƨk!f LJĂ‡k5 ÜĦƨ! LJdž Ƨƛ‡Ğh NJkhĞk‡ LJ‡džŏ f lj ý‡ LJĞh ăƧŏĂ

ÜNJ! Ĭljzdž CĞƱZę ljĞljzdž Σŏ! ÜĬƱzdž!f fRNj ƨ5Ă Ü f lj ýŏĂĞk5 ŲĞƱP ƨĂ5 ŲĞƱP DžĂlŏ ĂD Ü f lj!

Ħƨŏ Ţ ùh ƥƧùsdž f lj!f ĭD Ănj5 Ülƥƥzkdž ĞŢĂŢlj ÜĦhĞk‡!f / lCfƧl!f ýzsh ÜNJkhĞk‡ lƥĞZę ĂNj Ğdž Ƨƥlh

.[5]ĦŏljĞƛ ĦhĞk‡ / ĬŏĂĞk ÜĦdžη Ƨk!Ğ5 ÜĬljzdžh Ƨŏhzk f lj ý‡5 fR! ÜyĞdžη!f

---

(1) ÜĶĂƧŏh ÜCĞ ưŏh!f Ƨfƥ!f ÜŎhƧz!f Ŏ5ĞlƛĮf ƨ‡Ƨdž!f Ü(NJ!ĞηkƧf Ŏ5 DžĂnjsdž!f ĶŬĂơk) ÜDžŏNjĞsdž!f ĦdžĬpD : ę Ă‡ ƧdžZ

.112 f Ü2002 Ü1 ƱŏęĂ

(2) ÜĦ5ĞlƛĬ! ĬĬZŪf ΣĬηdž!f ĶfƧĂTljdž ÜlƧŏĂlj LJęơ lƧŏdžD :Ƨk Ûhĭqęsdž hDŽqęsDŽ ÛDžƥFęsDŽIIE fqŬE ÛĶljęĞh LJfƨĂę

.159 f Ü1999 ÜlƧNjĞ!!f Ü1

(3) .172 f ÜNJęsljyηƧdž!f

(4) .171 f ÜNJęsljyηƧdž!f

(5) f Ü"ĦdžηƧk!fĂ ýŏĂdk!f" ŲĞk‡ LJdžư ÜýŏĂdk!f ΣηĞNjĂ Ħdžη Ƨk!f Ƨę ÜDžŏNjfƧhę ƥdžơD LJZ ĬĬ!ljĶƧĞh LJŬĂƧ

.22

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Dźnjţk ĠnjĽj35 ÜSdźfþĠη yďź Ġdź‡ ÜŶĂźT!fĂ ĶĠ5Ġlλ!f LJöhu Łţ!f ŚhŹ ţSfĂơ Łdźη Sk!f ĶdźfþĠdźĂ

DźNjĠ5k!f fŘNj Łdźþ Ť5 lfþD LJĂ‡öĂ DźNjĠ5k ŝöIơk ŤŹ ýdźzö (ŤIöŤĂĽödźSNj SfĂơ) ŝŹ Ť5 Ł!Ġơdź Ť

Dźùnjs!f) LJŹ ŤĽźdź!f LJŹ Łơhu!f ‖!Ř ŤĽźdź Σö!Ă .ýĂŢĂ!f / f Ľ!fĂ ŝŹŤĽdź!f Ü f Ľ!f LJöhu ŝĠ5Ă!f /

Dźnjs!Ġù5 Ü‖!Ř Ż ŭP SdźŪf ĠdźĽjşĂ Ü f Ľ!f σöSĠk! ŝhĠŤdź ýö‡Tk lþĠŹş ŁhĠλdźu LJĂ‡ö ŭŘ!f (ŤPöSĠk!f

Łùźu lþĠŹş Ť5 Dźnjţk Ťk!f ÜýĂdźŹ! ŁŢĠP!f SĠ‡5ŪĠu Ťhk Sö ăSơŪĠu ĂD NkfŘ Ť5 f Ľ!f Dźnj5 ĂNj

.(1)"ďźţĠơ ýĂdźŹ! ŤkfŘ!f ŝ5Ū f LJĂ‡ö ‖!Ř Ť!ş Ł5Ġ ư ÚĠu Ü f Ľ!f Ť5 ŤĽźdź!f

ăSùPD Ťù!ş Łţ! LJdź NŹöĂơkĂ ÜlĠöơ!f Ť5 NkköŹĠs! ďlöhŤkĂ Dźnjs!f Ť5 ŁhSηk Łdźη Sk!f LJş

ýùźs!f Ťù5 ýùŢū! CĠù5Ă!f ŤŹ OŹk Ťk!f Ġlöźö5ĠköźĽ!f Dźnj5 źĂĠηkĽj fŘnjhĂ ÜSPc Ť!ş f Lj LJźĂ

Dźùnj5 Ťù!ş Dźnjs!f źĂĠηkö ďηnjĽjźĂ ďöSĠơơ ţSfĂơ Łdźη Sk!f Ġnjö5 OhŢk lpöþη ŤŹơSdź Ť!ş Ťdźη Sk!f

SĠù‡5ŪfĂ DźöNjĠù5źĽ!f ýùlĽj Ťù5 LJdź‡k Łdźη Sk!f Łdźöp LJD ŤŹ þ‡Đö ÜSdźfþĠη ýźη Ġdź fŘNjĂ ÜDźnjs!f

Ťùlhö LJD ýþùhĂ ÜSơĠơ!f Ť!ş ýŢĂk!f ýź5 ŚhŹ ăSPŪf ĶĠ5Ġlλ!f LJdź ĂD Ťơ Ġdź!f LJdź ĠnjŹöĂơkĂ

þùöþη Yþùhź Ŷùk‡ Ť!ş ýĂơkö ÜŤŹŢŪf f Ľ!f Ŷk‡ ŴŘĂdźĽj ÜŴŘĂdźĽj!f ŁŤŹ Σöhơ DźηSkdź!f

LJùdź ŴSPk ÜŁöNjĠĽjkdź Ť f ĂŢĽj Ť!ş ýöĂdk!fĂ lCfSl!f ýź5 ŚhŹ ÜljSĂþu þþźkö Yþhdź!f fŘNjĂ Ü f Ľj!

Ťù5 ŤŹfþùhŤf f Ľjù!f ŤNjĠĽjkdź ť SĠơơĂ Ť5Ġlλ NkĽjdź ĂNj Ġdź Ť!ş ďhĂk‡dź ďηĠkĽjş ĂD ďŹfþhş ĠnjĽjĂ‡

ĂùNj ýĂùŢĂ f ùĽj Ť!ş ŶĂk‡dź!f ĂNj ŝŹŤĽjdź f Ľj LJdź ďdźnj5 Dźnjs!f OhŢöĂ Ü ť SĠơơ!fĂ Ť5Ġlλ!f

.(2) ť SĠơơ!f Ť5Ġlλ!f

---

(1) ŤŹ ŭ:lĽj ŤŹĠu LJŤĂS ŤŹ ŤdźöNjfShş pdźơD LJŹ f Ü"ŁdźηSk!fĂ ýöĂdk!f" ŶĠk‡ LJdźơ ÜýöĂdk!f ΣηĠNjĂ Łdźη Sk!f SŢ ÜdźöNjfShş pdźơD LJŹ f Ü"ŁdźηSk!fĂ ýöĂdk!f" ŶĠk‡ LJdźơ ÜýöĂdk!f ΣηĠNjĂ Łdźη Sk!f SŢ

.410 f ÜNnjĽjdź!fĂ Łlöơ!f :SdźfþĠη .22

(2) :lSĠu ŤĽĠţ!f þhŹ ŤĽĠţ!f :lSĠu ŤĽĠţ!f þhŹ SfþùŤf ÜSŤfźη!f Ü Ż ŭkPŤf ĶfSĂTĽjdź ÜŤöĂdk ŤŹ YĂSTdź ĂơĽj ÜŁźŢŹs!fĂ ĠlöŤĂöĽjdźSnj!f :lSĠu ŤĽĠţ!f þhŹ SfþùŤf ÜSŤfźη!f Ü Ż ŭkPŤf ĶfSĂTĽjdź ÜŤöĂdk ŤŹ YĂSTdź ĂơĽj ÜŁźŢŹs!fĂ ĠlöŤĂöĽjdźSnj!f

.110 f Ü2008 Ü1 Ť ÜĶĂSöu ÜDźĂźŹ! Łöhźz!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƥƥùƶƸƸ lƇƨùl!ƒ ýùƶƽƸƸƸƸ Ü ƒ ljùƸ! ƤùƸljƇƸ ƤƸƸƸƸƸ ƨƸƸƸƸƸ

Ł ù] ƒ S þ S ‡ R j Ğ ö Z Ă ư Ă d ž Ğ s p Ă d ž Ł ! ª] d ž ! ƒ L J d ž Ğ n j h Ğ Ơ Ţ D Ğ n j ö 5 Ž p Ă Ö k ! ƒ K Ğ] ƒ S þ ! ƒ D Ğ N j D L J d ž Ă

Ö F Ğ L j l ! ƒ Σ L j Ă ö L J h Ĭ k d ž S T h Ö h D ý l L j Σ ö ! Ğ Ơ Ă Ơ] S Ū "S z T ! ƒ L J 5 Y Ğ k ‡ " Ğ n j h ý ö R Ö k ! ƒ þ Ğ ö Z ĭ S ‡ T

Ö ‡] 5 Ă ‡ T k ƒ S ‡ Ă Ö ö S h n Ă ţ Ğ k ‡ k ý ª d ž L J ö p S T k] d ž ! ƒ Ư z h C ƒ S c Ğ n j ö 5 Ž ! Ğ Ţ ö Ă n j 5 [1](ù N j 328 K)

D ù ! Y S ù z ! ƒ L J D Ĭ Ĭ Z D ž n j ª Ă ơ h Ö 5 ƒ Ă z d ž n ƒ Ă ‡ ö h S z ! ƒ ‡ 5 Ğ l ª ! ƒ Ö 5 Ö L j Ğ L j Ă ö ! ƒ Ž ! Ğ d ž ! ƒ S ö ª d k ƒ Ă S ‡ L j D L J ö R ! ƒ

ý ö ! þ S h ‡ ƒ ‡ ö h S z ! ƒ N k S Ă Ţ Ö 5 Y Ğ k ‡ ! ƒ Y Ğ Ţ D ĭ R ! ƒ N ö Ă T k ! ƒ Ş Ĭ h d ž Ă Ü Ö Ơ] S Ū ƒ S z T ! ƒ Y Ğ k ‡ ƒ Ă d ž n j s ö

.[2]Ă Ơ] S D S ‡ 5 Θ Ğ ư ö q L J Z D ž N j s] Z Ĭ Ĭ Z

Ă ù ! " "S z T ù ! ƒ L J 5" Y Ğ k ‡ Ğ n j h S þ Ţ Ö k ! ƒ ‡ d ž Ğ n j ! ƒ ‡ d ž þ l d ž ! ƒ Ö 5 ĭ Ă þ h L J d ž ơ S ! ƒ þ h Z ý Ă l ö

Ö ù L j ! Ə þ Ğ ù h d ž Ă C ƒ S c Ă K Ğ Z Ă ư Ă d ž L J d ž N ö 5 Ğ d ž S d ž ª k] ö L J D Ă N k l ö l ơ Ĭ Ĭ Z D ž n j s ö L J D Y Ğ k ‡ ! ƒ f R n j ! S þ p

.[3]"N Ĭ ‡ Ö h S z ! ƒ Y þ Ū ƒ N] Ă S ö ţ k ! Ă Ü N ö 5 G ö Ĭ z ! ƒ ‡ ö S z T ! ƒ L J Ă L j 5 ! ƒ ý Ğ P þ E h Ö h S z ! ƒ Y þ Ū ƒ

‡ ö Z Ă ù ư Ă d ž Ă Ã S k Ĭ ! ţ W Ğ k ơ ö S d ž D S ª d k ! ƒ Ă D S ª d k ! ƒ ‡ ö Ă f s L J d ž ª ! ª] d ž ! ƒ Ĭ ! ţ S U L j ! ƒ L J D Ă þ h ö"

Ğ ù L j ö D S Ö ù 5 ‡ ö ư l ! ƒ L J Ū Ü Ğ n j ! ‡ h Ğ] ! ƒ f L j ! ƒ L J d ž Ğ n j k þ Ğ 5 ţ ‡ n S þ f ư P k] ƒ Ă f Ă Ţ L j ! ƒ ‡ Ğ Ơ L j k] ƒ Ö 5

‡ ù ö S ‡ 5 ! ƒ K Ğ ö 5 Ĭ P ! ƒ Ö 5 ‡ ơ h ! ƒ Ă N j Ă Ü ‡ d ž Z D Ă N j Ğ d ž Ĭ ! ţ Ö Ơ] S Ū ƒ f L j Ĭ ! ‡ 5] ƒ Ĭ ö 5 ! ƒ D ž n j 5 K Ğ h ª ţ s Ă Ğ n k k

K þ þ ù h Ö ù k ! ƒ ý ù d ž ƒ Ă z ! ƒ Ă Ö L j Ğ L j Ă ö ! ƒ L J k d ž ! ƒ Θ S T Ĭ ! ţ D ž n j k s 5 ơ Ö k ! ƒ K Ğ ö Ğ ţ ! ƒ Ă D ž n j k Ğ d ž n S k K n j n Ă Ö k ! ƒ

Ğ ù d ž Ĭ Z Ă Ğ L j Ğ ù T D ž ù N j Ğ d ž D ž N j Ă ‡ 5] ƒ Ĭ Ĭ Z D ž ‡ ơ l j L J D ‡ 5 s Ğ n d ž ! ƒ Y Ğ h L J d ž ! N L j ţ Ă Ü N / Ţ ö P Ĭ k Ĭ Ĭ Z D ž n j ! Ğ h p ţ

.[4]"S ö Ţ l k ! ƒ Ă D ž n j s ! ƒ C Ă] h

---

(1) Ĭ ù ! ţ Ĭ ª F ö ĭ þ s ø Ĭ E D ž D Ĭ Ĭ ə F ö ‡ s Ĭ E S ª d N j ĭ D ž Ğ Ă ‡ D Ĭ þ] Ğ Ĭ Ğ c ü ‡ ª ö Û þ y] Ĭ E Ĭ ţ S ĭ Ĭ F Ư N j Ư s þ c ƒ ƒ F ‡ l : þ Ğ ö Z ĭ S ‡ T
.284 - 225 ƒ Ü 220 IJ 193 ƒ Ü D ĭ 1968 Ü S T L j ! Y Ğ k ‡ ! ƒ S ƒ þ Ü Ĭ Ğ þ y Ĭ E

(2) .23 -18 ƒ Ü N /] s L j y] S d ž ! ƒ

(3) Û F ª ĭ ø s D ž Ğ E Û Ĭ Ğ E þ F 2 Ĭ E N þ] N j h D Ĭ ĭ q ‡ s Ĭ E h ĭ Ğ þ y Ĭ E h D Ĭ Ĭ þ ‡ Ĭ E U D Ĭ) þ y] Ĭ E D ž ţ S ĭ Ĭ F Ư N j Ư s þ c : ĭ Ă þ h L J d ž ơ S ! ƒ þ h Z
.56 ƒ Ü D ĭ 1953 Ü ‡ ö S Ţ d ž ! ƒ ‡ ư n j L j ! ƒ ‡ h k ‡ d ž (q] þ D ž Ğ E

(4) ü F ø D Ĭ Y c D Ĭ D Ĭ Ţ Û L j ‡ F ĭ y Ĭ Ĭ þ D Ĭ N j ü ‡ ª Ĭ E l F ĭ Ĭ Ĭ ţ K Θ Ğ Û Ĭ Ư s þ Ü E ţ ª ‡ Ĭ ƒ þ y Ĭ E Y b E þ ‡ Ĭ ţ : ĭ Ă Ğ] ö z ! ƒ L J] ơ L J k Ğ 5
þ d ž ơ d ž .þ .D ‡ ö] L j k Ü Σ Ğ 5 Ü þ d ž ơ d ž ĭ þ ö] ‡ z d ž Ğ η Û " þ k Þ ‡ Ĭ E N j þ ĭ k Þ ‡ Ĭ E D ž ĭ Ğ h ĭ D Ĭ Ĭ F y Ĭ E ƒ E q Ğ E N j Ĭ Ğ þ y Ĭ E ƒ q Ğ E " Y N j q ª
:þ Ă d ž Ţ ĭ þ Ğ d ž ơ Y Ğ k ‡ L J Z ª] l j 136 ƒ Ü D ĭ 2011 Ü ‡ ö þ ơ ! ƒ Y k ‡ ! ƒ D ĭ ! Ğ Z :þ h S ƒ Ü ĭ þ ö z] ! ƒ L J] ơ .D Ü Ö d ž] Ğ ! ƒ
.12 ƒ Ü 1 Ơ Ü S T L j ! ƒ ‡] ƒ þ ơ ! ƒ Ğ ö ƒ S d ž .Þ Ư Q Ĭ E Ă ‡ Y b F ª Ğ Ĭ E N j Ư s þ c ƒ ƒ F ‡ l ƒ ə þ F 5 :q] þ D ž Ğ E

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù Ţ ĠP "ƧƶTù!ƒ LJù5" Ǎ "ŁhĠƱP!ƒ Ɣ Ġk ł ĥ" Ǎ ŁdžĠƶ ǍƱ ǀ ƧƵh LJǍdžǐǀdž!ƒ Ɣ Ƨƶ!ƒ DžkNjƒ ƥ!

Ł ǀ Ġõ ǀ !ƒǍ ȿ ǔ ƤŪƒǍ Ł5Ƨƶdž!Ġh ý Ţ kõ Ġdžƶƶ LJĠljǍõ!ƒ ƥljƶ ƒǍλơh ƦƱ ÜŁõhƥD ŁõLj5 ǎ ƧƤDǍ Łõ5Ƨƶdž Ɣ Ġh ǀ Ū

.Ł5Ƨƶdž!ƒ LJõƥĠõdž ƨ ǐkƤdž Õ5 NJlhƱǍ ȿ Ʊljdž!ƒ Σ ǀD ƥp ǍƱ ǀ ƧD LJD Ġdžõ ǀ Ū

LJǍǐnõ LJõƦ!ƒ DžNjǍ ƧƶT!ƒ ŁƶĠlj Ţ h DžnjdžĠdžkNjƒ Ǐ!ǫ ýƞƧõ5 "ƧƶT!ƒ LJ5 " Ɣ Ġk ł h DžnjdžĠdžkNjƒ ĠdžDǍ

LJù5 Ġù nljŪǍ Ł ǀ Ġõ ǀ ù!ƒ Õ5 DžĠnj!ƒ ĠNjƧǍƥǐ5 ŁhĠƱP!ƒ Ǐ!ǫ DžnjkƞĠơ ĠdžDǍ ÜƔƧƶ!ƒ LJƒǍõƥ NJks Ţ h ƧƶT!ƒ

.Łdžǐ ł!ƒ LJĠƱǐ ǀ ýǔkơƒ ýǔP LJdž YĠljpŪƒ

ȿ ù õƧƱ LJƶ Ū Łõh Ƨƶ!ƒ Ł5Ġlƛ!ƒ Ɲõ ǀ lj Ǐ!ǫ ýPƥ ƥp "ƧƶT!ƒ LJ5" LJD Ǐ!ǫ ƧõTlj LJD ƥõsdž!ƒ LJdžǍ

ĠŢ ù õPǐkǍ ĠơƧù TǍ Łù džƞƧk Łs ǀ ǔs!ƒ ýĠdžƶD ƚljĠł5 ÜŁdžƞƧk!ƒ ȿ õƧƱ LJƶ LJł!Ǎ ÕljĠljǍõ!ƒ ý Ţ Ūƒ

ƱǐP!Ġù h ƨ ù Ţ Ǎ Ġdž ƒƧõλł ýdžƶ ǍNjǍ Σ ljǍõ LJh Ǐ kdž ŁdžƞƧk ǎǍ ǀ ĠnjljdžĠljǐ Ţ k Dž! ŁlhĠ ǀ ƚĠdžƞƧk!

.Džnjs!ƒ ĊǍ ǀ Ǎ

.6 Ł ǐǐƒƲ NjƲ ƨ ƥŬ "ƥy ǀ ǁ Džƺ" ƒƧŁ|ǁ DžǐDŽł ƨ DŽǁ hƨ ƨ ǔƨǁ hDŽǁƥŁ :

ý ù |lj Õk!ƒ Łõdžǐƶ!ƒǍ Łõs ǀ ǐs!ƒ Ɣ k ł!ƒ LJdž ƒƧõλł ƚĠǐdžT Łƶ ǀ ƒǍ Ł ł Ƨơ LJdž ƒĊƨη ŁdžƞƧk!ƒ ƥƶk

ƧǍƥ Ǐ!ǫ Ƥ ĠŢ dž!ƒ ƧõTkǍ ŁljĠõƧ ǀ ĠĠdžƞƧk LJƶ ƧPŬƒ Ġnj ư ƶh ý!ljǍ ŁõljĠljǍõ!ƒ Nl!Ǎ Ţ D LJƶ Ġnj ư ƶh

.(1) ƶhǐ ǀ ǍD ƶhĠƞõǫ Ł ł Ƨơ!ƒ ljƦNj Õ5 LJĠõƧ ǀ !ƒ Łǐ!lj!ƒ

Ɣ ù k ł!ƒ ý ù |lj Õù5 LJõhNjƦdž ƥǍƞǍ Ǐ!ǫ (ùNj 764) ǁ hõD LJh ýõǐP ǐ ƥs Ţ!ƒ ƲǔŢ ƧõTõ

ȿ ù õƧƱh!ƒ LJù hƒ ĠljơǍõ ȿ õƧƱ ĠdžNjƥơƒ lƥǍƞ!ƒ Õ5 LJĠkǍĠ5kõ ĠdžNjǍ LJǍdžƶdž!ƒ DžĠõD Łõh Ƨƶ!ƒ Ǐ!ǫ ŁõljĠljǍõ!ƒ

ĠùdžǍ Łù õljĠljǍõ!ƒ ƚĠdžǐł!ƒ LJdž lƥƧ5dž Łdžǐł ý ł Ǐ!ǫ ƧƲljõ LJD ǍNjǍ ĠdžNjƧõƹǍ Ţ Ţ džơ!ƒ ŁdžƶĠlj!ƒ LJhƒǍ

ǁ ù!Ʀ ǐǐƶ Ł!Ŭƥ!ƒ Õ5 Ġnj5ƥƒƧk Łõh Ƨƶ!ƒ ƚĠdžǐł!ƒ LJdž lƥƧ5dž ŁƲ5ǐh ýpĠlj!ƒ Ţkõ5 ǐ ljƶdž!ƒ LJdž Nlǐƶǐƶ ýƥk

---

(1) ȿ ǐ ƧŢ :ƥĠõƶ Ɣ Ĝ ĠƱ ǀ ƧD ƚĠł ȿ ƶƧƶT!ƒ Õ5 Σ ĠĠƱ ǍƱ ǀ ƧD ƚĠł ȿ ƶƧƶT!ƒ Ĝ 165 .ĠNjƥƶh Ġdž

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ѕùŏƧƱ!ƒ ljŘùNjĂ ÜNhŏƧƶk ƥŏƧŏ Ǵdž ƦǶdžŋ ŘǶƵ Ŏkdŏ Řkơ ǁ!Ř‡ ăƧPŰƒ Ř!ǫ ýlkLjöĂ Ǵnjkhλŏ5 ŘLjƶdž!ƒ

.ƦƒŏƥƧ

Ŏkdùŏ LJD ĂNj ljƧŏƹĂ (ùNj 260 Ƙ) ѕǴơ]ǫ LJh LJŏLjơ ѕŏƧƱ ƔŏƧƶk!ƒ Ŏ5 ŎLjǴλ!ƒ ѕŏƧƱ!ƒ

UǴѕ!Ű̄ƒ ƘĂǴ] ǴƒĂ] Ǵnj!hǴƱk ƦǶdžŋh ăƧPŰƒ Ƨƶ!ƒ LJdž ǴnjLjƵ Ƨhƶŏ Ă NJLjNjŘ Ŏ5 ǴNjǴLjƶdž ýŢơŏ5 ƦǶdžŋ!ƒ

.[1]ƔŏŘnjk Ř!ǫ ѕǴơ]ǫ LJh LJŏLjơ Ɣk‡ Ɲkơk Dž! ƒŘnj!Ă ÝƥĂŋD ѕŏƧƱ!ƒ ƒŘNjĂ .Ǵnjkѕ!ǴP DžD

ŎùNjĂ ÜOŏơŢk!ƒĂ ѕŏƥƥk!ƒĂ ѕŏ]ơk!ƒ LJŏh yǶdžŋk ƦŏǶdžƵ Řdžƒƥ]!ƒ ƥLjƵ ƦdžŋƧk!ƒ LJD LJŘǫ LJŏhŏkŏ

Ƨùŏh Ƨ!Ǵh LJŏkdž DžǶƵ Dźnj! LJ‡ŏ Dž! LJŏŘ!ƒ LJŏŏLjǴŏƧ]!ƒ ƘǴdžŋƧkh ѕǶƶk ƒŘǫ Ǵdžŏ]Ů ƧzŋƒƧdž!ƒ Ř!ǫ ШǴkơk

.NkƧǴhƵ N! DžĂ]ŏ! ƔǴk‡!ƒ Ư zh Ř!ǫ ƌŋǶŏ LJǴ‡ LJdž DźnjLjdž5 Ǵnj!ĂŢDĂ

Ǵùdž‡ IJ ƒŘùNj Ƨ]ѕŏ ƥpĂ .[2]LJŏdžŋƧkdž!ƒ ǁƒ!ĂD lƧƥ]dž LJdž ǁT!ƒ Ƨ pĂdž UơǴŋ!ƒ Ƨ pĂ ƒŘnj!

.ƧƶT!ƒ ƔǴk‡! ΣLjĂŏ LJh Řkdž ƦdžŋƧk Ǵnjŏ ƵƵ ƘƧnjU Ŏk!ƒ lƧĂŢ!ƒ IJ ăƧLj]

Ǵùdžnjdž LJǴdžŋƧk!ƒ LJĂ‡ŏ LJD ƦhĂƶŢĂ ƦdžŋƧk!ƒ Ƨ]ƧǴdždž ƦhĂƶŢ ƒĂ‡ƧƥD ƥp Řdžƒƥ]!ƒ LJD Dźnjdž!ƒ

ƦƒŏƥƧ ƦdžŋƧk DźNjƧULj Ŏ5 Ƨŏ5Ƨơ!ƒ ƦdžŋƧk!ƒĂ NƶƱƒĂĂ ƔǴk‡!ƒ Ƨ!ƌdž ýλdž Ƨ5ƧƶdžĂ lƧƥ]dž LJdž ŎkĂD

.ăƧPD Ř!ǫ Ƨƶ! LJdž Ƨ5Ƨƶdž!ƒ ýlLj! Ƨŏ5Ǵ‡ ƧŏƹĂ

ŎǶùŢŰƒ ƒ LjǶ! ƐƧǴ‡dž ƔƧpD Ř!ǫ ýĂŢĂǶ! Ƨ!ĂǴơdž ŎNjĂ IJ ƦdžŋƧk!ƒ LJD ƒŘNj ŘǶƵ ƔkƧkŏ

ǁùƧŘĂ NùŋƧ Ƨ ƧùơLjk ƥp ĂD ǴdžǴdžk ýŢū! Ƨŏ5Ă LJĂ‡k Ů ƥp IJ Ǵnjŏ!ǫ ýĂ!Ljdž!ƒ Ƨƶ!ƒ ƘƒĂƥD ƦƱƒĂh

ĂD Ŏ!Řƥ!ƒ ýǴŋdž!ƒ ƥŏƶŢ ŘǶƵ ǴnjLjŏh Ǵdžŏ5 ƘǴƶ!ƒ Ƨ ŭkPƒ Ŏ5 ýλdžkk ƦŏhŏƧk Ʀŏdžŋƶdž ƦŏĂƶ! ƔǴhƱŰ

ƧƶTù!ƒ ƔǴùk‡h Dź‡!Ǵh Ǵdž5 .ǴnjhƒƥcĂ ǴnjPŏƧǴkĂ DźdžŰƒ Ƨ5Ǵlƛ Ƨ ŭkPǴh ѕǶƶkk ƦŏƧǴơơ ƦŏƧǴlƛ ƔǴhƱŰ

---

(1) ŢǴƱ ĂǶP CǴѕŢ ƦƒŏnjƱƒ ƦƒŏLjǴλ!ƒ ƦƶhƱ!ƒ ÜƔǴk‡!ƒ ƦdžǴƶ!ƒ ƦŏƧŢdž!ƒ ƦƒŏnjƱƒ ÜhƱŏƱhƱƥƦƱƐ Dƶƹ ÛŎŢĂǶP CǴѕŢ .13 ƒ Ü2000

(2) ÜŎùhƱơƱƒ ŎhǴùh ŘѕƱŢdž ƦhƱk‡dž ÜLJĂƧǴNj DźŭƱ]!ƒ ƥhƶ ѕŏ]ơk ÜDžƐNjřƱƱƐ :Ƨơh LJh ĂƧdžƶ LJǴdžλƶ ĂhD ÜUơǴŋ!ƒ

Ü1 Ш Ü1945 ÜlƧNjǴl!ƒ .79 -76 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĠNjƧĂŢùk ƔƶŢùŏ Ɨŏ!Ăþ Ƨŏɛ ƔljƒĂη ĂƱ⌊ƧD NjŏǁƵ ýŏơŏ Ġdž ý‡Ă .ŎdžƒƧþ!ƒ ƧƶT!ƒ ýĂĠljk ĭ Ɽ!ƒ

.ŎljĠljĂŏ!ƒ ƧƶT!ƒĂ ŎljĠljĂŏ!ƒ ƱƧ⌊dž!Ġh ƷƧĠƵ Ƨŏɛ Ĭ!ǫ Ɨh⌊lj!Ġh

LJù‡ŏ Dž! Dźnj5þNj LJ‡! .Ġnjǁŏ!ƦĶ NjƶpĂdž LJdž ý‡ ýĂĠơĂ ƦhĂƶŢ!ƒ ljƦNj Ɨ5⌊ŭ5!ƒ ǁƧþD ĠljNj LJdžĂ

.ƦhĠƱP!ƒĂ ƧƶT!ƒ ĠŏĠưp LJdž DźnjǁǮTŏ LJĠ‡ Ġdžŏ5 ĠnjɔŏƱĂk ĠdžljǫĂ Ɨƶ! Ĭ!ǫ Ɨƶ! LJdž ĂƱ⌊ƧD ƧĠ‡5D ý!lj

Ŏ5 ĶdžĠp Ŏk!ƒ Ɨŏηnjljdž!ƒ DźnjkƒƧĠŏkPƒ ƧŏƧhkĂ DźNjþŢĠ!dž OŏưĂk Ĭ!ǫ ƒĂƶ⌊ ȿĠŏ⌊!ƒ ƒƦNj Ŏ5Ă

Ŏù5 Ɨùhŏηƶ!ƒ Ɨù!þĠƶdž!ƒ ȿŏ!ơk ⌊þĂTljdž!ƒ DźnjkŏĠƐ ÜCĠŢpŬƒĂ OŏTƧk!ƒĂ CĠ!kljŬƒ DþhdŽ ĬǁƵ Ġnjǁdžηdž

.DźnjǁƐĠTdž! NjƶŏĂƱkĂ ýŢū! CĠ5Ă!ƒ :ƦdžηƧk!ƒ

ź̀þù‡đdž (1)CƒƧƶTù!ƒ ƦƵĠljùŢ Ŏ5 NJk!Ġ!dž Ɨŏƒþh Ŏ5 ĬĠĔþƑƧǁƒ ýĂp Ŏ5 ƧĂŢk!ƒ ƒƦNj Ĭǁηkŏ

Ƨù‡ƦĂ ýŏĂĠpD ĶĠhƛǫ ýĂ!ƒ ƒƦNj Ŏ5 ĠljþŢp :ĂƱ⌊ƧD ƔĠk‡! ƦdžĠƶ!ƒ lƧĂŢ!Ġh ƱĠ5kơŬƒ ĬǁƵ NJŢƧơ

þŢùlj LJD Ƨŏɛ LJdž ÜƧƶT!ƒ ƦƵĠljŢ Ŏ5 Dźŏ‡ơ!ƒ NJkhƛD Ġdž ĬǁƵ Ƨ ĂpĂ!ƒ Ĭ!ǫ Ġnj5ƧƵ LJdžh Ŏưɔk LJĠƶdž

ƦƵĠljùŢ Ŏ5 ýĂ!ƒ ýdž‡ŏ Dž! Dźŏ‡ơ!ƒ Ɽǫ ÜĠnjhŏkƧkĂ ƦƵĠljŢ!ƒ ljƦNj Ŏ5 NJŏ!ǫ ǁĠkơŏ Ġdž yŏdžη CĠ5ŏk⌊ƒ Ĭ!ǫ

Ĭkơ LJŏljƒĂp ŬĂ ŬĂŢD NkdžþIk LJdž! þηŏ Dž! NJljƒ ǁ!ƦĂ ÜƧƶT!ƒ ƦƵĠljŢ Ŏ5 ýĂ!ƒ LJƵ ĭ̃ưɔ ƗƱ!Ġƶdž!ƒ

ƦƵĠljùŢ Ŏù5 NJùǁŏĂĠpD ƧPc Ŏ5 ljƧ‡Ɽǫ Ġdž ĬǁƵ Ġnj!ơ ĠnjŏƱƶŏĂ ĠnjŏǁƵ ŎljhŏĂ ĠnjhkƧŏĂ ĠNjƦPdŏ LJĠ‡

ǁ!Ɽ LJĠ‡! IJ NjkƵƒƧhĂ NJǁưɔ yĠž IJ ĠnjdžĠdžkǫ Dźŏ‡ơ!ƒ DźƧŏ Dž! Ŏk!ƒ ƦƵĠljŢ!ƒ DźĠdžkǫ ĠljdžƧ Ă!Ă .LJŏƱ!Ġƶdž!ƒ

.Ġljhŏ ȿŏǁŏ Ŭ Ġdždž

(1) LJù5" ƔĠùk‡ LJdžưĂ CƒƧƶT!ƒ ƦƵĠljŢ LJŏljƒĂp Ŏ5 Ɨ!Ġ⌊Ƨ :(LJĠPƧƱ LJh þdžơdž LJh þdžơdž) ƧŢlj ĂhD ÜŎh/ƧĠɔ!ƒ
ƧŢlj ĂhD ÜŎh/ƧĠɔ!ƒ ƧƶT!ƒ "ŬƱ⌊ƧĂƱ Ă!ơk Ü∑ŏ!ĠƱ :Ok Ü ĭĂþh LJdžơƧ!ƒ þhƵ 149 IJ 158.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù Ø Ğ ơ Ú f Σ ŏ ù! Ŏ Ø ǫ ƨ Ǖ f f lj!f lČƒƨp LJdž Nlư ƨ ƹ LJD Ĭ ǀZ Ƙ p Ă!f Σ ƽlj Ŏ5 Ołŏ NLj ǂ!Ă

LJŏLjƒĂ!!f LJdž Ƙ p Ă!f ƒ Ŗ Nj Ŏ5 Ğlj ƨ lư ơŏ Ğdž Ĭ!ǫ Ɛ dž Ă Lj LJD Ğljb Ĭ!Ă Ǖ Ğ5" .Cğdžŏ Úƒ ƥ ƨ ŋ dž ýb Cğ Ţ lk ǫ Ŭ ƒ Ă

.(1)"Ł Z Ğlj Ţ!f ljŖ Nj Ŏ5 Ğnjb y ƽ kLjŏ Ŏk!f ýŏ Ă Ğp Ǖ ƒ Ă Ł ǀ dž Ǖ ƒ Ă

LJĞù ǂ ǁ!Ŗù! .Ĭù!ĂD Łù ŋ ƨ ƥb ýŏ Ă ğ k Ă Dźnj5 Łŏ ư p ýlLj!f Ŏ5 ljƥlj Z Łŏ ư l!Ğ5 ƒ ğĭƨ DžĞƐ Ğdž D Ă

f lj ù!f Ŏù5 ĞNj ƥ Ă ƨ Ă Dźƹ ƨ Ă Nj Ğnjdžnj5 Ğdž ǂ ƨ T!f LJĂLjs! ŁŏLjĞLjĂŏ!f CğdžǫǕ Ğb UĞ ƽ k ơ Ŭ̄ f Ĭ ǀZ ğ Ţ ŏ ƨ ơ

Łŏ ǀ ǂ!f Ư f ƨ ƹ Ǖ f 2 Ğlj Ţ Ǖ Nl Ţ Ţ P ĭ Ŗ!f ý Ţ ƽ!f Łŏ f ƥb Ŏ5 ýĂlŏ .(2)Ø ƨ T LJĂƥ Łƥ Ă ǫ bdž Ŏ ǀ Ţ Ǖ f

Ŗǫ Ü ýĂ Ǖ f Dźŏ ǀ z k!f LJdž Ndžnj5 ĞLjLj ǂ dž D ĭ Ŗ!f ƨ ƥl!f LJZ ƨ bz Lj ĞLjLj ƽ 5 ÜLJŬ ƒ Ă "ƨ ƨ T ǀ! Ŏk!f Łŏ ǀ ǂ!f Ƙ Ğŏ ǂ Ğơdž!f Ă

LJZ ĞNj Ğŏǫ Dźnj5 ƨ Ğz k Dźnjŏ Lj ƹ ŏ Dźnj Lj ŏb bb Ł5 ƨ Ğz k dž Ă Üdźnjb Ł Ţ Ğ P Ƙ Lj Ğ ǂ Dž Ă ǫ ƨ Ă ƨ Ğz T D f Ğ Ţ kp f Nŏ5 Ğdž ƨ λ ǂ D

ÜLJ ƨ Ă Ư ƨ ƹ ý ǂ f Pŏ Ă Ülƥ Ă ƥ ơdž Ư f ƨ ƹ D Ŏ5 ƨ ƨ T ǀ! lƥ Ă ƥ z dž Y f Ă Lj D Dźnj! LJĞ ǂ Ă .Ğnj Ø ǫ b Ă Ğnj ơ ƨ T

Ŏ5 Ğŏ ƽ!f ƨ ǂ Ŗ Ă ý ƨ ƹ!f Ă ƨ Ğŏ ƥ!f ƨ ǂ Ŗ lƥ Ğ Z LJdž Y ƨ z ǀ! Ğdž ǂ Dźnjb f Ğ P Y Ă Lj ý ǂ Ŏ5 Ƙ f ƥ Ğ Z Dźnj! Ƙ Lj Ğ ǂ Ă

.(3)"ğ ư Ă ƨ ƽ dž ğdž Ă ǀ z dž f Ŗ Nj LJĂ ǂ ŏ LJD Y ŋ ŏ5 Ý ǁ!Ŗ ƨ ŏ ƹ Ă

ğù5 ƨ z dž ýĂ ù lŏ Ü ýŏ Ă ğ k Ă LJŏdž Pk ƥ ƨ ŋ dž Łŏ ƨ z T!f Y f Ă Lj ū! Nƽŏ ƨ z k LJĞ ǂ ƨ Ă Ţ k!f ƒ Ŗ nj! Łŋ ŏ k Lj Ă

Y ù p Ğ Lj dž!f Ă ƨ Ğù ŏ P Ǖ f Ă ƨ ù ŏ P!f LJdž ư k ŏ Ü 2 ŏ ƨ U Ŗ ŏ Ŗ! LJ ƨ Ă Nl! :Ğŏ ƥ ŏ ŋ f ƨ k!f LJ5 Nlb ƥ Ţ lŏ Ă Ğŏ Ŗ Ă ƹ f ƨ Ø

f Ŗ ù njb Dźnj ŏ ƥ ŏ D LJŏb Ŏ Lj ƹ ŏ Dźnj ŏ5 ǁ Ă ǀ dž!f Ƙ Lj Ğ ǂ Ă .Nơ ƥ dž ƥ f ƨ ŏ Σ ŏ f ƨ Ĭ!ǫ ǁ!Ŗ y ŏdž ŋ 2 Ğ ư ŏ DźA Łŏ Lj Ğ ǫ Lj Ú f

ýz5 ýĞdž z k ǫ f LJdž ƨ λ ǂ ŏ ljf ƨ Lj ýb .Łŏ λ ƨ dž!f Ă Łơ Ğŏ Lj ǀ! ǁ ǀ dž!f Ƙ Ă dž LJZ Ƙ Ğdž ƹ Lj Nŏ5 f Ă ƥ f ƨ Ğdźb ƨ Ă ÜLJ ƨ Ă!f

Nù!Ă ǁ ù!Ŗ LJdž ÜŁŏ ƨ z T!f Y f Ă Lj Ǖ f Ư z b f ƒ Ğ Ţ P LJŏb k Ŏ5 ƥ Ğ lk Z Ŭ f Ŭ Ołŋ ƨ k!f Ĭ ǀZ ýƥ!f LJU D

ğ Lj Ğ ǫ ù Lj ǫ Nù b Θ ƥ ù dž ŏ LJĞ ǂ ƨ z T!f LJdž ğb ƨ ư Nl Lj U D Ă ÜŎ b dž ƨ λ ŏ ƥ Ĭ dž ǫ dž!f DźNj ƨ z T LJĞ ǂ ƒ Ŗ Nj Ĭ ǀZ Ă :ĭ λ dž

---

(1) LJdžơ ƨ ù!f ƥb Z :Ok Ü Σ ŏ!Ğ Ø Ă Ø ǫ ƨ Ǖ "ƨ z T!f LJ5" Y Ğk ǂ LJdž ư Cƒ ƨ z T!f Ł Z Ğlj Ţ LJŏLjƒĂp Ŏ5 Ł!Ğ ǫ ƨ :Ŏb f ƨ Ğ5!f ƨ Ă ŏ ƨ ƥb .150

(2) Ă Ø ù ǫ ƨ Ǖ ƨ z T!f LJ5 Y Ğk ǂ" LJdž ư Ü"Cğ5 T!f Y Ğk ǂ LJdž ƨ z T!f LJ5 :(Ÿf ƥb Z LJb LJŏ ǫ ơ!f) Ŏ ǀZ Ă b Ü Ğlj ŏ ǫ LJb f ƨ Ă ŏ ƨ z T!f Y f Ă Lj Ǖ f LJZ Ğnj z ư Ă Ŏk!f Łdž F Ğ!f ƨ U lj f .167 IJ 166 f :ĭ Ă ƥb LJdž ơ ƨ!f ƥb Z :Ok Ü"Σ ŏ!Ğ Ø .Łŏ ƨ z T!f Y f Ă Lj Ǖ f LJZ Ğnj z ư Ă Ŏk!f Łdž F Ğ!f ƨ U lj f .167 IJ 166 f :ĭ Ă ƥb LJdž ơ ƨ!f ƥb Z :Ok Ü"Σ ŏ!Ğ Ø

(3) .169 f Ü Nl ǫ ƨ ƥ Ţ dž!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŎùNjĂ ẽùηƨ LJŏƨTƵĂ ƭƶƨD LJdž ƨ!đŏ LJĠ‡Ă Ütŭ0Ŭf ĬŃƵ ƨĠŏPŪf ýƶ ÜĠnjljŏƶƶ ƭ5ƒĠ0 ĂD NLjŏƶƶ

."y0Ġldž!f

ƥĠùnjkηŬĠƶ NJdžùlĂĂ ýlLj!f Ŏ5 NƶNjRdž ƨŏl5k ĬŃƵ ĠŢŏƨσ [1]NJŃdžƵ Ŏ5 ƒdžĭƨ DžĠĊ LJĠ‡ ƥl!Ă

YĠùk‡ LJùdž ƥŭƶùù!f ljRNj Ŏ5 ƥηĂ ĭR!f ƨƥl!f f ŏPŃk ĂNj fRNj :NJkdžηƨk ƨPc Ŏ5 ýĂlŏ .YfƥkƶŬfĂ

ƨƵTù!f DžùŃƵ Ŏ5 YƥkƶLj5 LJσlj ƥnjkηlj LJD ƥƶƶŏ ŬĂ .O!ĠŢ ƨ0T NLjdž Ŏlƶ ƥpĂ .ýĂŪf DžŃƵdžŃ! ƨƵT!f

ýŏŢùσk!f ƥŏƥùT Ġùdžŭ‡ ÜLJĠùdžƨ!f fRùNj lƥĠƵ Ylσƶƶƶƶ ƨƵT!f Ylσƶƶƶƶƶƶ ƨƵT!f DžŃƵ Ŏ5Ă Ütŭ0dž!f

LJùdž yùƶkLjŏ Ġdžŏ5 CĠŢlklŬf Ġljuƨƨƨ

ljþNjfĂùT ƧĠkPƒ ǁ!Ɽ! .[1]"Ƌlj!Ū̄f LJdž ljƨŏƹ Ŏ5 lþĂŋĂdž ĂD Ɣƨz!f Dźŭ‡ Ŏ5 þĂŋĂdž ƀhƚlj LJĂ‡k LJD

.LJƈƨl!f LJdžĂ Ĭ!ĂŪ̄f ƦŋƨÞ!Ġh Ŏhƨz!f ƨzT!f LJdž Ƨ‡ƨkTdž!f LJŏljfĂl!f ljƤNj Ƨ ǁkPdž!

ýŏƬùɜk!f Ĭùljzdž Ĭ!ǫ Ŏơŭƣ̄ƬŪ̄f Ĭljzdž!f þTƨ LJhƒ þljZ ƒ ŏPǁk!f DźĂnjɜdž ƨĂĠŋkŏ ǁ!ƤhĂ

. Ư ƨƷ!f ɜŏlơk Ŏ5 þŏɜŏ Ġdž CĠɜkljf ydž ýĂl!f Ŏ5

ƦùŏZfĂ lCƒƨpĂ Ŏ5Ġlλ!f ýƬfĂkǁ! ƨƨlŋ LJŏk5Ġlλ LJŏhƒ Ƨƣ̄lfĂ ŎNj Ġdžƒ Ƨdžŋƨk!f ýλdžk fƤ‡NjĂ

Ƨùŏơ LJùdž Ġùdž Ư ĭ ƨƣljf ăĂkldž!f ĬǁZ fƤNj ÜƦ5ĠưÚfĂ lþĠ5Úf ɜlơk5 Ƨŏ5ƨzdž!f ƦŏĠƷ!f ƨĂĠŋkk

ШĂƨùÞĂ ƨĂùŋk!f LJdž Ɣƨư Ĭ!ǫ ĭþdŏ þp ƨƨĠT!f NŋĂ Ŏ5 ŎljĠljĂŏ!f ƒ lj!f ɜŭƷljf LJƎ5 ɜŏhƣk!f

Ŭ ýùpĠlj!f LJD ƀŏljdžư Ŏljzŏ fƤNjĂ .ƨnjl!f LJdž ƀZĂlj LJŏlƨfþ!f Ư zhƒ lþZ ÜŎǁƬŪ̄f ƒ lj!f ƨĂƨ LJZ

NùŋƨĠP LJdž Nzdž ydžĠzkŏ ýhƒ ÜĠnjdžŋƨkŏ DźĂ ƚŬĂldž LJdž NljdžưK Ġdž ƨƨlklŏ! ƒ lj!f ýPfþ LJdž ɜǁƣljŏ

ŎǁƬŪ̄f ƒ lj!f ĬǁZ Dźŋƨkdž!f Ġnjƣǁlŏ Ŏk!f ƧlƨĠdždž!f ljƤNj LJD Ŭǫ .[2]ƦŏhƨƷ ƚfƨĂƬk NŏǁZ ƣǁlŏĂ

ÜþNjĠTù!f ƨĂĠùŋkk Ƨ!ƣlž Ɣŏƨzk!Ġ5 Ü‡hƒlž!f þƬl!fĂ þþơž!f Ư ƨƷ!f Ĭ!ǫ ƨUlj!Ġh yŋƨk ƧlƨĠdždž

ƚĠùdžĂldžƒ Ƨùɜƨzdž Ü‡ŏƨƣljf ĠŏĠưp LJdž ŎǁƬŪ̄f ƒ lj!f Σlƣŏ Ġdž! ƀzlfĂ ƀ‡fƨþǫ ÜDźĂlk! ÜŎưklkĂ

LJŏùhƒkk Ŭ ШĂþƨùdž!f Dźnjɜ!f fƤNj LJĂþhĂ ÜNDǁFĠlž! Ƨŏljhƒkdž!f ƒ lj!f ǁ!Ɽ! Ƨǁhƒlkž!f Ƨɜ̄lfĂ Ƨŏhƒ̄Ū̄f Ƨlj!f

.[3]Ơpŭ̄kĂ CĠljƷǫ LJdž NŏǁZ ýŏĂzk!f ypĂ Ġdž ýƬơŏ ŬĂ ɜĂƨɜ!f

LJƤǫ ýùŏĂƣk!f ý‡Tdž LJǫ ƨdžfþĠŋ ăƨŏ Ƨŏơ‡ŏþơ!f ŎhƨƷ!f þlLj!f Ŏ5 ljfþƬ þŋLj ɜhƒl ĠdžĂ

Ĭùkơ Ġùnjdžnj5 Ƨùl!ĂĠơdžĂ Ƨƣǁ!f ƦTŏĠzdž ĬǁZ Ġljkƨþldž ăþdž Ŏ5 ýλdžkŏ Ġdž ƨþlhƒ Ġdž Ƨƣ! LJĠlkǫ Ŏ5 Σŏ!

---

(1) ƒ ŏPǁk :þTƨ LJhƒ :Ơk Ü"Σŏ!ĠƣĂƣlƨŪ̄ ƨzT!f LJ5" ƔĠk‡ LJdžư "ƣŏlĂ!f ƨƨT!f" ƨzT!f Ŏ5 ĂƣlƨD ƔĠk‡ ƒ ŏPǁk :þTƨ LJhƒ
.201 ƒ Ü ĭ Ăþƒ LJdžơƨ!f þƒZ

(2) ƦŏhƨƷ!f ƨfþ!f ÜNŏ!ǫ fĂɜNj ĠdžĂ ljĂƨŋLjD Ġdž ƔƨƷ!f LJĂƨ‡ɜdž!f Ƨɜlŭɜ!f ÜhŭþyƬlƐNj þyƬlƐ :ŎɜlĂŏ!f Ŏɜƣ! þdžơdž
Ġnjŏǁŋk ɜFfƨƣĂ ƧŏƣlƨŪ̄f DźŏNjĠɜdž!f ƨƨƒŪ̄ Ƨ!ƣdž!f ljþƬƨ ĭƤ!f ýĂþŋ!f yŋfƨ Ü1992 Ü1 ƣ Ü ΣljĂk ÜƔĠk‡ǁ!
.205 ƒ ÜƦhƒƨƷ!f ƒ ĂƬlj!f Ŏ5 ĠNjƨĂươĂ

(3) ƒ ÜƣƣP!f ĬǁZ CĠljƒ!f :þĂdžƬ ĭþĠdžơ ƔĠk‡ LJZ ƀŭlLj ÜŎƣlƨŪ̄f ƒ ljǁ! Ɣƨz!f lCƒƨp Ŏ5 : ĭ ĂĠlŏz!f LJkĠ5
.19

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ĭù!ǫ yďžkǫùłj LJD ÜƧùƤŬƒ ýĂłŏ ĞdŽ! DžknjLj LJD ĞłjdŽ Ŏưkłk Ħŏłŏłơ łƧĂĞơďž ý‡ ÜŽơηĞłj ƧƒÅơ!ƒ LJĂ‡ŏ

Ƨùŏhw‡ ƥơ Ĭ!ǫ NłhTk ýĂƋdž!Ğh ĦŢĞP!ƒ Ħdžnjdž!ƒ ljRNj .ƧƒÅơ!ƒ Ħŏłdžz! ΣǫƋŏ Ĭkơ NłkĞơƒƧkpƒĂ ÜNłFƒƧĞ

ĞnjŽĞùưĂD yùdž Ƨŏ‡kŏ LJD Ħzłł!ƒ ýƤƒƥ ţ ŏzŏ LJD DžηƧkdž!ƒ Ĭłłz5 Ü[1](traducteur) DžηƧkdž!ƒ Ħdžnjdž

ƥηĂk Ŭ ÜDžNjĞ5k ƥηĂŏ Ŭ Ħŏơ łłĞłjNj ÜNłkdžηƧk ƥƒƧdž!ƒ ƒ Lj!ƒ ýƤƒƥ ĦŏĂzłł!ƒ ƧŢĞłjz!ƒ ydž DžNjĞ5kŏ LJDĂ

.Ħŏłŏłơ ĦdžηƧk

lƥĞùŽǫ ĞưŏD ĞnjLj‡!Ă ÜŎłłŢŬƒ ƒ Ljłł! CĞŏơǫ ƵłI5 ĶǫŏƒƒĂŢLj!ƒ LJdž ƒ Lj ĭD ĦdžηƧk LJǫ

ýùŏĂdk!ƒ Ħùŏłłdž LJD Ƨŏ ÜDžηƧkdž!ƒ ƒ Lj!ƒ łł!R NłłĂłŏ Ğdž! ŧŏdžŽĂ ýdžĞT Džnjŧhw ĦhwĂơŢdž ƒ Ljłł! ŧłłP

ĶĞùƤkƒ Ĭùłz Ƨùhwηdž ýĂƋdž!ƒ ýλdž NłłλdŽ DžηƧkdž!ƒ LJŬ ĦƒŏƧhw Ħŏłdž Ĭ Ĭ Ĭ

Dżùnjs!! Łùżkơdż Łùöljĝ+dżg Nơljdżö ĭR!f f ĝP!f Ƨ5dż!f ƨ5D ŁödżNjD Ĭżηkk Łöơĝlj!f ljRNj LJdż

ĝùdż Dżnj5 Ĭ!g ĝljßĂlk Łölơlơ lR5ĝlj Łhĝλdżu ÖNj Łöljĝ+dżŰf ljRNj Ü f lj!f Łhz! Łhzż!f ƨöơ ĝnjżPßö ýöĂdk!fĂ

ßù+żdż Σö!Ă f ljż! ß+żdż Σö! ßößη Ĭljzdż LJZ Ƨöη5k!f Ĭ!g ýTlj ŁlöƨƩ!f ljRnju Ü f lj!f ýPfß ßηĂö

.ĝdżnljöu ‖ ƨkTdż ĝÖT Nlj+!Ă ýĂƋdżż!

ÜÖùußŰf ßlij!f ĬżZ Ɛ!ĝu!f ljƨöλdk N! LJĝ+ Öƨηż5 Ĭljơljdż+ ýöĂdk!f ŁödżNjD LJD ƨuη ĝdżdż ăƨlj

.lƨTĝudż ƨöɛ ŁlöƨƩu LJĝ+ LJgĂ ÜNkfR ÖußŰf YfßuŰf ĬżZ ýu ÜŁdżηƨk!f ĬżZĂ ÜÖlżk!f ŁTĝPĂ

ĝùNjßĝzuDĂ Łùöƨfßu Ŭf ĝnjTùfĝTP Łdżηƨkż!Ă ÜŁdżηƨkdż f ĂTlj ÖNj Łƨηŭƨ!f ΘĂƨT LJg

Kĝùɛfƨƨ!ĝu ĝÖùżdż ƨzTù!f LJ5 Yĝk+ LJDĂ ÜÖżTŰf f ljż! ßößη ßlżP ĝnjljdż ýzηk Ök!f ŁöżöĂdk!f

göƨĝùk ßfßùkdżf Ĭùżƨ Łùljöĝukdż KŭöĂdùk ƨßTùdż NUjdż ýzη ĝdż ĂNjĂ ýŭkPŰfĂ f lij!f ÖljĝzöĂ

.(1)Kfĝfƨl!f

LJùdżĂ ÜŁżż!f Ö5 ĝlj! ýĝlö ĝdż! ýlij NUjD ĬljzdżŁdżηƨk ĂNj ƨdżfßĝη ßljZ ýöĂdk ý+ LJD yßfĂ!fĂ

ăĂùl Ưƨùɛ LJdż ýöĂdżż! Σöż5 (Łöż TŰf Σdżöżöj Łdżnjdż ÖNj ‖ żkĂ) ĝNjĝljzdż Dżnjsk Ưƨɛu ĝnj!ŭP

f ŭPŰĝùu ƨödżkö LJD Öɛuljö ýöĂdk!ĝ5 ÜNƩƨĂƨTĂ NkĝöpŭPD N! ƨdżfßĝη ßljZ ýöĂdk!f LJE5 ‖ !RuĂ Dżnjs!f

ßözö Ŭ ƨl5dż!f LJD ĝdż!ĝƩ ÜŰżżl LJĂ+ö LJD Öɛuljö ƨl5dż!f ƨĂß LJD ‖ !R Ĭljzdż Σö!Ă N! ĝŰĂ!fĂ f ljż!

.Nzdż ƨĂĝơköĂ NżFĝlö ĝdżljgĂ ßö5ƨơ f lj!f Űĝkljĝ

ĝùnjZĝukg ăßùdżĂ ýùlij!f YĂưĂdżĂ Łölju!f łơơ LJdż Łƨłŭƨ!f Kĝdżηƨk Ö5 ƨUljj LJD Ölu

DżNjƨö+ƨku Klkƨ fĂ Dżnj!ĝdżZD Kƨödż Ök!f Łölöf ƨ!f DżöNjĝ5dż!f ĬżZ ĝĂư!f LJöƩżlƨdż ÖƩlƨŰf ƩƩPdżż!

.ĭƨUlj!f ăĂkldż!f Ĭ!g

(1) ĭĂßu LJdżơƨ!f ßuZ :Ok Ü"ĂƩlƨŰ ƨzT!f LJ5 Yĝk+" LJdżư ÜŁdżßldż!f : ĭĂßu LJdżơƨ!f ßuZ .

© Arabic Digital Library - Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ǐ ƋƑƒƑǩǁƐ ƒ ƑǤǁƐ

ƴƀƐƥƨǁƐ ƀǔǂƋƔ ƐƥƋƔƔ Ǐ ƺ ƀǤƥƑƨƨƋǔ

(ƨ ǐǁƑƔ ƝƔƔƨƥǔ "ƥƴƶǁƐ Ƌƺ" ƒƑǂǀ) ƀƝƥƨƋǔǁƐ ƫ ƋǁƐ :ƑǔƝƔƔ

1. ƒƑǂǀǁƐ ƀǔǂƋǤ

(ƫƶƥ ƋƋǤƐ ǔƑƋǐƨ ƋƋǤƐ ǔǏǤƐƥƑƨǁƐ) (Ɛ ƝƔƨǂǐƨǁƐ ƴƀƐƥƨ ƨƺƔ) ǏƨǂǂƋǔǁƐ :ƑǐƋƑƒ

1. ƨƔƔƋƋǔǁƐƝƔ ƀƨǂǁƐ ƋƋǐǤ ƀƨƨǔǁƐ.

ƨ. ƨ ƷƝƔǂǁƐƝƔ ƝƔƔƋǁƐ .ƔƔ

ƒ. ăƥƴƶǁƐ ƨ ƑǐƨǁƐ.

2. ƀƨƨǔƨǁƐ ƫƋƔ ƥƴƶǁƐ Ǐƺ ƑƖƔƥƀƔƔƝƔ ƨ ƨƋǁƐ ƝƔƝƔƨ.

ƔƔ. Ǐ ƫƫƋǔƐ ƫ ƋǁƐ Ǐƺ ƔƑǐƔƖǁƐ.

ƒ. ƀƨƨǔƨǁƐ ƀƨƨǔƨǁƐ ƚƚƑƔƋƋƋƋƋ Ǐƺ ƔƔƋƋƋƋƋ

(ƨ ĭllƒƯ NjƯ ƨ ƥŬ ƥy ƶ llɛ Džʒ ƒ ƒƦ ı) ƭNjƥ ƨ DŽllɛ ţ dllɛ :ţŬNjƈ

Ƨŏljƨ!f Ɣk ǂ!f Nŏ5Ă ƦƤĠP ƨƱljdž!f Nŏ5 ýdžĠǂkdž Ŏ5 ƶll5 YĂƨTdž LJdž ư ĂƱƶƨD ýĠdžƵD Ʃƨƥljƈ

LJù5 ƔĠk ǂ ĬllƵ ƨƨǂdž ĠljdžĠdžĠdžkNjf LJĠǂ LJƤ!Ă ýfĂpŪf ƨ ŏljƤkĂ ƔĠƱP!f Dž ƶf DžĂŏ!f NŏllƵ ƨllƱljƨ Ġdž ĂD

LJŏùhuĂ NùljŏhƩ ƦllƤ!f ƦhĠƧdžhƩ LJĂƥǂkdž ĠljƨƵ5 ÜƔƨƨ!f Ƨƨ ƶŭƨ!f Nƨdžƨƨ ýdžĠƨk ĭ Ɽ!f f ljƨ!f ljƨĠhƩkƵĠhƩ ƨƨT!f

LJù5 LJĠù ǂ fƦù5 ÜƨƥĠƤdž!f ƔllƵD ll!Ɽ ƚƠƩƨ Ġdž ǂ ƨƨT!f Ɣǂ! ƨ!hĠƶ Ăƥhŏ ĭ Ɽ!f "ƦhĠƱP!f" ƔĠk ǂ

.YĠljpŬf Ĭ!ƹ ƨ ƥnjŏĂ ƩĠƩƩƩ!f ĬllƵ DžĂlŏ LJ5 ƦhĠƱP!f LJƵ5 ă ƨljƶ Ġdž ǂ lĠ ǂĠƩdž!f LJ5 ĂNj ƨƨT!f

DžnjljD Ŭƹ ƨƨŏƥƩĂ ƨdžŏƥp ƨƨT!f LJ5 ƔĠk ǂ Ƨdžŏp ĬllƵ LJĂŏhƨƨƨ!fĂ Ɣƨƨƨ

ƨŏɛ yŏưƒĂdž! ƭŢ ŢPdž!ƒ ƚƒƨĂƱk!ƒĂ ÜƚƒƥĠzkŲŬƒĂ ÜƚĠZĠƱIljŬƒ YĂljkdžĂ ÜǁŲĠdžkdž ƩƨĠP ƨŲljh

ƚĠljŏdžưùk!Ġh ƐùǁdžĂ ÜƚƒƨĠùhz!ƒ CĠùljh Ŏù5 ƭùƭŋĠ5dž!ƒ ƚŭŏƥhk!ƒĂ ΣƒĂpŪĠh DiƣƥƨdžĂ ÜlƨUƭljdž

LJŏλƣĠùh!ƒ ƨnjhŏ LJD IJ ǁ!ŘĂ ƒŘNj ý‡ LJdž DiƐƨ!Ġh IJ YĠƱkŲƒ NLjD Ŭƹ Ü(1)"ƚƒƨdžưdž!ƒĂ ƚĠ5ĂŘƣdž!ĠhĂ

NùŏƥNj ŬùǁZ ƨŏŲkĂ ÜNJ‡ǁ5 Ŏ5 ƨĂƥk ĠhĂƨĂD Ŏ5 ŎhƥŪƒ ƥlLj!ƒ DiŏNjĠ5dž ýzŋŏ LJDĂ ÜŎhƥŪƒ ƨ‡5!ƒ Ŏ5

.LJŬƒ Ŭ!ƹ ƨƨdžkŲdž ýƒƨ Ġdž ljƨŏλƣk LJƹ ýh Ü(2)LJĂƨp ƭλŭλ LJdž ƨλ‡D

Ġùnjhŋ ΣljƣkŲùŏ LJĠ‡ Ŏk!ƒ ƭưŏƨz!ƒ ƱĂƱP!ƒĂ ƚƒƨ‡Řdž!ƒ LJdž ƭZĂdžŋdž NJǁŢD Ŏ5 ŸĠk‡!ƒĂ

LJĂùƱŭ5D Ư5ƨ ŬǁZ ƭŏƨUlj ƭhĠŋƹ NJkŏlŏư Ŏ5 ĂNjĂ Ü(3)NJkƒƨưĠƣdžĂ NJŲĂƨƥ CĠljŽD ŬƣƨT ĠNjƥŏƨŏĂ

ýĠùdžZŪƒĂ ƭŏƨzTù!ƒ ƒ ĂŢùljǁ! ƭùŏƥlLj lCƒƨp NLjD Ġdž‡ ÜCƒƨzT!ƒ ŬǁZ ƨPĠŲ!ƒ NdžĂŋNjĂ ƨzTǁ!

ƱĂùƱP!ƒ ƥùŏƥƣk DiĂƨùk Üƥŭŏdž!ƒ ýhp yhƒƨ!ƒĂ ΣdžĠP!ƒ LJŏljƨl!ƒ ýŭP GljŏŽD Ŏ5 lƥƭĠŲ!ƒ ƭŏƣƨŲdž!ƒ

ƭŏƨzTù!ƒ ƭùŏǁdžz!ƒ ýŏ‡Tùk ƨƨùƱ Diùnj5 Ŏ5 DinjŲk LJD ĠnjljĠT LJdž Ŏk!ƒ ƭŏǁ‡!ƒ ƥZƒĂl!ƒĂ ƭưŏƨz!ƒ

.Ġnj!ĠƷkTƒĂ

.ƭdžƣǁdž!ƒĂ Ġŏƥŏŋƒƨk!ƒ ýŏǁƣk!ƒĂ ΣƨƥĠh Ġnjŏ5 ýĂĠljk ŭŢ5 LJŏƨTZĂ ƭkŲ Ŏ5 ŸĠk‡!ƒ yVŏĂ

1. ƒƭƭ‡lǁɛ hŭĭdžĠ:

NLjǁ5 ýĂŢ5!ƒ LJŏh ĭƨNjĠU!ƒ ýǁŲk!ƒ Diƒƥzljƒ Ƨ Řƣ LJdž (ƥyŲǁɛ Dižƹ) ŸĠk‡ Nh DiŲkŏ Ġdž DiƐƨ

ƭùlŏpƥ lƨŋĂùdž ƭdžƥldžh NhĠk‡ Dƥhŏ ĠdžƥljZ ýĂŪƒ ýŢ5!ƒ LJdž ǁ!Ř Ơưƭŏ̀Ă ÜŬdž‡ƣdž Ŭŏŋnjljdž CĠljh ŎljhdžƨzTù!ƒ Ŏ5 ƒŘNj Ġljŋnjljdž" :ýĂlŏ Řƹ NlŋnjljdžĂ NZĂưĂdž Ġnjŏ5 ƥƥƣŏ .ƭdžƥldž!ƒ ƱĂƨT yŏdžŋ Ġnjŏ5 ƨ5Ăkk

ĭƨzTù!ƒ ƨùλŪƒ LJĂ‡ŏ Ĭkƣ ƭŏĠ‡ƣ!ƒ Ƨŏ!ak ƭlŏƨƱĂ Ġdžnjljdž ý‡! ƒ ĠP!ƒ yhĠƱ!ƒĂ NZƒĂljDĂ NJkŏlƣ

---

(1) ƒƭƭ‡ ĂǁŋüŲƥpŽǁɛ :lƥĠdžƣ DiŏNjƨhƹ ƒ Ü"ƥyŲǁɛ Dižƹ" .4

(2) ƒ ÜNJŲ5lj yŋƨdž!ƒ 3 -4.

(3) ƭŭĭĂƥh LJdžƣƨ!ƒ ƥhZ :Ok Ü"ĂƱŲƨŪ ƨzT!ƒ LJ5 ŸĠk‡" LJdžưÜƭdžƥldž!ƒ :ĭĂƥh LJdžƣƨ!ƒ ƥhZ .38 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏùk!ƒ ƧĂdžŪƒ ƧƑĞ ŎƐ ǁ!ŘǂĂ ÜĞnjkzŏhƵƱ ÜĞNjþþƵ YĂLj ý‡ ĞnjLjdž Ɣ‡Ƨkŏ Ŏk!ƒ CƒƨŋŪƒ ŎƐ DžƛƱŏdžŋ

.(1)"Ĭ!ĂŪƒ ƏþĞhdž!Ğh DþhLj5 ŎzŏhƵƱ!ƒ ƔŏkƧk!ƒ ǁǀŋLj ƒŘNj ŎƐĂ ŁƱh!ƒ ƒŘnjh ý Ţkk

ĞŏþùŏŋƒƧk!ƒĂ ŁùdžƱǀdž!ƒ Ŏùnj5 NJùƵƒĂLjD Ğùdž‘D NJkŏNjĞdž ĭD ƧƵT!ƒ ŁlŏlƱ ĂNj LJŘ Ɣ Ă ư Ădž!ƒ

ƨùŏlƱk Ŏù5 ĞnjkǀŏŋĂ ĞdžDĂ ÜlƧĞƛŏl!ƒ ĬǀƵ Ƨƨz!ƒ LJ5 ŏƑƨŋ LJdž ư kŏ Ğdž‡ ÜΣĂhdžƧƛŏþ!ƒĂ ĞŏþŏdžĂ‡!ƒĂ

.ŁŏĞ‡Ʊ!ƒ Ƨŏ!ƛk ŁlŏƧƴ Ŏnj5 ÜŁŏ!Ğdžŋ!ƒ

Ɣùŏk‘Ƨk!ƒ ǁǀŋŏŋ ĭD ŎzŏhƵƱ!ƒ ƔŏkƧk!ƒ LJƵ ŁþƱkŏ Ănj5 ĬPĂkdž!ƒ JnjLjdž!Ğh ƨǀƵkh Ğdžŏ5 ĞdžDĂ

ĞùdžDĂ ÜNJùƵƒĂLjDĂ ƧƵT!ƒ ĂNj DžĞƵ!ƒĂ Ü ƒ ĞP!ƒ Ĭ!ŋ DžĞƵ!ƒ LJdž DþhŏŏĭD ŎƑƨŋ!ƒ Ĭ!ŋ Ŏǀŋ‡!ƒ LJdž ŎlƴLjdž!ƒ

.ŏƨŏ‡Ă ŏdž‡ ƨƧULj Ğnjŏ!ŋ ƧULj!ƒ Ănj5 ƒ ĞP!ƒ

NJùh ƧƵT Ğdžh ŏdžkƱ ƧƵTŏǀŋ ƧƵT!ƒ LJ5 ýĂƱ lƧƑƒþ!ƒ ŒĂƧT!ƒĂ ŘĞdžŋƧk!ƒ CƧdž!ƒ ýdžƛkŏ LJŏƱ

ÜDž 1980 ŁLjǀù! ƔĞùk‡ǀǀ! Łŏǀ LjƧƨ!ƒ ŁdžŋƧk!ƒ DžþlŏĂNjĂ Ü(Dž1939) (**Todorov**) ƐNjþNjƱNjŁ .l

þƧùŋdž LJĂ‡ŏ LJD Ăþƨŏ Ŭ ŘĞdžŋƧk LJdž ljƧlLj Ğdž ý‡ LJDĂ ÜĞnjLjdž ŘǀƨD þp ĂƴǀƧD ƒ Lj LJƛh ƧƵTŏǀŋ

:ýĂlŏ ŘŭŏĂƛk

ƧƵTù!ƒ LJ5 ƨŏƧĞk ydž lƧŏh‡!ƒ NJƴĂƴP Ŏ5 Ŏlŏǀŏ ŁŏƧƵT!ƒ ƨŏƧĞk LJƛh ĞLjǀp Ğdž ƒŘ Ɛ!ĞhLj LJ!"

Ŏù5 ŁŏhþŪƒ ŁŏƧULjǀǀ! Σǀƛdž!ƒ ƒ Lj!ƒ ƒŘnjh ýĞ Ţ kŬƒ lƧĂƧư ăƧŏ LJdž ý‡ LJƐ5 NŏǀǀƵĂ Ü(ĂƴǀƧŪ)

LJhùƨ!ƒ ƧĂƨùT ƧhP þp LJĂ‡ŏ ÜĞnjh Ɣk‡ Ŏk!ƒ Łƨǀǀ!ƒ Ŏ5 NJkCƒƧp yŏƴkǀŏ Ŭ DžƛÜ(DžnjLjdž ĞLjDĂ) ĞhĂƧĂD

ÜŘĞùdžŋƧk!ƒ Ŏù5 Ł5Ă!ƛdž!ƒ ƔĂŏƨ!ƒ Ĭ!ŋ Ł5Ğ ư ÚĞh ÜNJLjD ǁ!Ř .NJkĞdžŋƧk LJdž ŁdžŋƧk lƒƧp NJÞƨƒk ĭŘ!ƒ

LJD LJùdž ŁùdžŋƧkǀǀ! ƨƧƨdž Yþk Ŭ ŁŋƧþ! Ư džĞƐ NJLjŋ ýlLj Dž! LJŋ Üýƨƨ‘PŬƒ þŏþT ĂƴǀƧD ƔĞk‡ LJƐ5

ýùh ÜŁƨǀǀ‘Pdž þŋ lƒƧlǀǀ! ŘĞNjĞŋkƒ LJŏh ƧĞŏk‘Pƒ þƧŋdž ĭD ÜŁdžǀǀ‡ǀǀ! ĭĂl!ƒ ĬLjƨdž!Ğh ýŏĂƛk þƧŋdž LJĂ‡k

Ĭù!ŋ ýdžŋ!ƒ Ɣŏ‡ƧkĂ ŘƒþƧƨdž!ƒ ŎLjĞƨdž LJdž Řƒþŏkhƒ CĞLjh!ƒ ƧUŏkLjŏ ƒ Lj!ƒ ƒŘNj Ŏ5 CŎT ý‡5 .ŁƱƧĞƨkdž

---

(1) Ă ĭ Ă Ă Ă LJdžƱƧ!ƒ ŏhƵ :Ok ÜƧƵT!ƒ Ŏ5 ĂƴǀƧD .3 ƒ

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ź́þùhD D2ùlłj Ď ĞłłłłłĂ [...] ll!R ĂD ĂƏ łƏ2Ď ýŏĂdk!f fRNj D2łłj LJD LJRę LJ‡džŏ5 . f łłł! DŏĞz!f Ɣŏ‡2k!f

.Ə2T!fĂ f ŏłłPk!Ğh ll!Ğh ĞdŽ5 Üý́Ğơ!f łjRNj ĎłłZ ‡džη2k!f 2dŽD LJĞ‡ fRH5 .(1) "Nłł5łj ĂƏ łƏD f łj

:(ơłłþ DžĞƐ ÛFdžĎ2 DžĞƐ ÛĎĞƐþƒ2lłƐ) ƐNj2‡ĎŽlłƐ ƔbƐþ5 Ƕ3ć :ƒĎdžFk

:ƕUćdžDŽlłƐNj hu3‡lłƐ DžĎĞ hu5ŭyłłƐ .1

DžĞùdžkNjf ăþùdž LJZ 2T‡ŏ ź́þŏþη ź́2ƤĞzdž ĞNjĞηkf ‡3łł!fĂ ƕƏłjdž!f LJŏh ‡pŭz!f ‡łfƏþ ýλdžk

‡ù3łł!f LJŏùh ‡łłƤù!f YĂưĂdž LJDĂ ‡ƤĞP Ü2ŏ‡5k!f 2ƤĞłjZ LJdž 2Ƥłjz‡ ‡3łł!Ğh LJŏdžłłłdž!f ‡5łłŭ5!f

2‡5 Ŏdžŭłłf 2‡5!f LJD Ĭ!ę 2ŏTŏ Ğdž ĂNjĂ ÜLJŏdžłłłdž!f ‡5łłŭ5!f CĞdžþp LJŏh 2ŭP 2ĞλdžLJĞ‡ 2‡5!fĂ

LJŏh NhĞTk!f þ‡dkŏ Ŏ!Ğk!ĞhĂ Ü2‡5!Ğh Ğnjkpŭ3Ă ‡3łł!f ‡!dłłdžh Ơưf Ă ý‡Th KdžkNjf Ŏk!f ‡ŏłjŭłz!Ğh Dźłłfŏ

ĞnjłłhĞłdž ƕƏłjdž!f ĞłjŏƏzŏĂ ÜƤĞ5!Ū fĂ LJĞłłł!f Ĭ!ę ĂơłjłłĂ ‡hłłjĂ KŬĂłzdž!fĂ ýłz!f Ĭ!ę NłkhłłjĂ ƕƏłjdž!f

.ŎłjĞzdž!f Ŏ5

2ù‡2 þùpĂ Üă2ùPŬf Dźùłłz!f YĂ2ƕh ƕƏłjdž!f Ŏ5 ‡ơh!f ‡ŏdźNjD ‡ŏdžŭłłŬf ‡5łłł5!f þ‡dłkĂ

Ü‡ù3łł!Ğh 2ù‡5!f ‡ùpŭZ ĎłłZ "DźĂłłz!f CĞTơę" NhĞk‡ Ŏ5 Ŏhf2Ğ5!f Dźnjł D2 ĎłłZĂ LJĂdźłłłdž!f ‡5łłŭ5!f

.Ğnjŏ5 ‡ơh!f Ɣηŏ ‡dźnjdž ‡!dłłdž ĞNjĂþZĂ

Ü‡ŏþùơ!f 2Tz!f Ŏ5 LJŏλơĞh!fĂ ‡5łłŭ5!f DźĞdźkNjf 2ŏλk Ğnjł5łj ‡!dłłdž!f LJH5 Nłł5łj KpĂ!f Ŏ5Ă

NhĞơùTD 22ùhD ĭR!f ŎưĞŏ2!f ƕƏłjdž!f Ŏ5 ‡ƤĞP Dźnjŏ!ę ĞNjĂhłłjĂ ĞNj2ĞnjUę Ĭ!ę Ɣ2ź!f Nłηkf þpĂ

ƕùƏłjdž!f LJŏùh ‡ùpŭz!f Ĭlhk ll!RhĂ ÜDźłłz!f fRNj 2ĂnjU Ŏ5 ýĂzdž!f ŎNj ĞnjłjDĂ ‡3łł!Ğh ‡lŏĂ!f NłkpŭZ

KĞùłłf2þ! łpùŏ5dž NFĞùkłj Dźŏþùlk ýηD LJdž ‡ơh ýĞηdž ‡ŏpơ!fĂ Dźŏþl!f Ŏdžŭłłŭf ĞłjŽ‡5 Ŏ5 ‡3łł!fĂ

.‡ŏłjĞłłjŬf DźĂłłz!f ýĞηdž Ŏ5 ‡ƤƤPkdžĂ łŽƤĞzdž

(1) .K ÜĞnjkfþfþkdźfĂ Ğnj!ĂƤD ‡ŏh2z!f ‡Ɛŭhłłłłł

ƒŘùNj Ŏ5 lƧ‡ƙhwdž!ƒ ƚĞ‡ƒƧƥ!ƒ Džŏƥ!ƙ Ŏ5 ƒĂŽƥhwD ƥƥ ÜDžŭ‡Ú‡ƒ ‡5‡ŭ5 LJD Ƨ‡Ř!Ğw Ƨŏƥŋ!ƒ LJdžĂ

NÙŏ5!ƋdŽ Ŏù5 ý‡ù5džĂ ƚŏƥƥ ý‡Tw ‡ơw!ƒ ‡!ƋŽdž ƧĞdžƐ Ư‡ĞP LJdž ýĂD ŎwƒƧĞ5!ƒ LJĞ‡Ă ÜýĞŋdž!ƒ

.(1)LJĂƧPŬƒ ‡5‡ŭ5!ƒ NdžƥƥĞdž Ĭ!ƚ ‡5Ğư ƚ "5ƯdžDŽ‖Ɛ Ĭƚ w‡DŽy‡ƨDŽ‖Ɛ ưƒ2‖ŬƐ" Nj "Ɛ NjƥΘ‖Ɛ"

LJNjŘù!ƒ LJŏƨk ‡!c Ă D ‡ŽĞ‡j‡ NŬƒ ýĂơ ƧĂƥk "ƚƱŬjdžŬ!" ŎwƒƧĞ5!ƒ Ğnjdžƥƥ Ŏk!ƒ ƚĞ5ŏƧƨk!ƒ ý‡Ă

‖ùT ŬĂ …ƋƱP!ƒ Ŏ5 YĂpĂ!ƒ LJdž LJNjŘ!ƒ Dž‡ƨk ‡!Ŭƒ ljŘNjĂ ÜĞnjljƨ Ƨŏwƨk!ƒĂ ƚƒƥĂŋĂdž!ƒ Dznj5 Ĭ‖Ž

.Ƨùŏ‡5k!ƒ Ĭ‖Ž LJNjŘ!ƒ LJŏƨk "‡ŏljĂljĞƥ ‡!c" ƚƱŬjdž!ƒ LJD ýŭP LJdž ĂƱ‡ƧD ĞNjƧƥ‡dž ƚĞ5ŏƧƨk!ƒ ljŘNj LJD

.‡ljĂljĞŋƧĂD Ŏ5 ĂƱ‡ƧD NŬjdžư Ğdž ƒŘNjĂ

UĞù5!ŬƒĂ LJĞ‡ù‖!ƒ Ĭ!ƚ Ăơlj!ƒ D‖Ž ‡w‡lj5" :ýĞƥ ‡ƨ‖!Ğw ƚƱŬjdž!ƒ ŎwƒƧĞ5!ƒ ‡ljƧĞ‡dž ƧĞƱƚ ƧĞŏŽ ƚƱŬjdž!ƒ D‖Ž ‖!Ř‡ ÜLJĞ‡‖!ƒ ƧĞŏŽ Ăơlj!ƒ LJD Ğdž‡Ă Ü"ƚŬĂ|ždž!ƒĂ ý|ž!ƒ Ĭ!ƚ ƚƱŬjdž!ƒ D‖Ž ‡w‡lj‡

.(2) "…ý|ž‖!

‡ùljƧĞ‡dž!ƒ ljŘNjĂ ÜƚŬĂ|ždž!ƒĂ ý|ž‖! LJdžư‡kdž!ƒ ƚƱŬjdž!ƒ NwTŏ ÜUĞ5!ū! LJdžư‡kdž!ƒ Ăơlj!ƒ LJƚ"

.(3)"ĞdžnjƨFĞUĂĂ ĞnjkĞŏĂkơdž ‡ŏơĞljƨ LJdž ‖!ŘĂ Ü‡ƨ‖!ƒĂ ƚƱŬjdž!ƒ LJŏw ‡džFĞƥ ‡pŭŽ ‖ĞljNj LJD Ĭ!ƚ ĞljƨĞ‡Ă‡k

NơĂƧùT Ŏù5 ‡‡ĞPĂ ĂƱ‡ƧD Ƨ‡5 Ğdž ƥơ Ĭ!ƚ ƚ‖džơ ÜlƧŏλ‡ ƚĞ5ƨljƨ‡dž ŎwƒƧĞ5!ƒ Dƥƥ ƥƥĂ

."lƧĞwƨ!ƒ ‡Ğk‡" Ă "ƩĞŏƧĂƨŏƱĞƥ" Ă "ŎŋĂƐĞ‡ƚŏƒ" ‡Ğk‡!

ƥljƨ ‡Ğk‡!ƒ CĞdž‡D Ʃ5ljw ƚƱŬjdž!ƒ ‡k‡ ƥĂŋĂ ‡Ƨƨ!ƒ ‡5‡ŭ5 Ĭ‖Ž ĂƱ‡ƧD ƧλD ƧnjUŏ ĞdždžĂ

"Ĭù!ĂŬƒ Ğ‡ŏƱĂ!ĞljD" ƩĞŏ!ƒ "ƩĞljŏdžƧƨ ĭƧĞw" lƧĞwƨ!ƒ "ƩĞŏƧĂƨŏƱĞƥ " ƚŬĂ|dž!ƒ ‡Ğk‡ ýλdž ĂƱ‡ƧD

---

(1) LJƚơ ‡ƧTw :O!ĞT ƧŏTw ÜƱdžDŽ‖Ɛ hw5ŭY ƚƨ‖ƒĞ ƨƱdžDŽ‖Ɛ hƨ2ƨŭƨ qdžY ƚƨ‖ƒĞ ÜƱƨ2003 Ü1 Ʊ ÜDžĭDŽ‡ƨDŽ‖Ɛ hw2ƨŭƨ qdžY ƚƨ‖ƒĞ ƨƱdžDŽ‖Ɛ hw5ŭY :O!ĞT ƧŏTw LJƚơ
.‡Ğk‡!ƒ ‡džƥ|dž

(2) :ŎwƒƧĞ5!ƒ ƚƱŬjdž!ƒ ƧŏŽ :Džŏƥ|kĂ ƚŏ|ơk ÜĞƨƚD ‡λŭλ ÜĬĞƥƨƨ‖Ɛ ƨƱdžDŽ ƒ ÜDž1985 ÜƚĂƧùŏw ÜƚƧTdž!ƒ Ƨƨ ÜDžŋz!ƒ ƚŏ5Ƨ
.54 ƒ ÜDžĂ‖z!ƒ CĞƱơ" ŎwƒƧĞ5!ƒ ‡Ğk‡Ă .55

(3) hw5ŭY :O!ĞT ƧŏTw LJƚơ ‡ƨ‖ƒĞ ƨƱdžDŽ‖Ɛ hw2ƨŭƨ qdžY ƚƨ‖ƒĞ ÛDžĭDŽ‡ƨDŽ‖Ɛ
.60 ƒ

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library-Yarmouk University

Ł ù hĠŎP!f " ĠlŏŎ l ù 5Ă l " Ł ù Ŏ ĺ ʒ dž!f ý f Ă p Ī f " Ġl ŏhĂŎ" Ł ŏ! þ ŋ!f y ư f Ă dž!f "Ł ŏ ĵ Ġ λ!f Ġl ŏŎĂ!Ġĵ p" LJĠNj Ƨ h!f

.[1] "Ġl ŎŏĂh" ƧzT!f "Ġl ŏƧĂŎŏƧ"

ŁhĠŎP!f" Ă "ƧzT!f" Ŏ hĠk ǂ Ĭ ĺ Z Ƙ ĺ dž k T f Ġnj ĵ D Ł ŏl Ŏ ĵ dž!f ŁZĂ dž ŋ dž!f ljŘNj Ĭ ĺ Z Ʊ o ư ŭ dž!f LJ dž Ă

LJD Ŭ ę ÜŁ ʒ ĺ!f OŎ l Ƙ o ư k LJ ŭ P þ ŏ5 " ŁŏĂ ʒ! y ŏ ư f Ă dž Ġ dž ŋ j k Ġ ŏ Ŏ Ŏ5 LJ ŭ dž o ŏ LJ ŏ h Ġ k ǂ!f LJ ŏ Ř Nj LJD Ł ŏ o " .[2]"ƨ Ŏ ĵ dž!f LJ dž ư Ġ dž Nj Ă Ƨ h k Z f Ă Ŏ l Ƨ D ƟfƧT

LJ Ġ ù ŏh Ŏ5 l þ ŏ þ ŋ!f l Ă Ŏ P!f Ŏ Nj Ă Ü ƨ Ŏ ĵ dž LJ dž Ġ nj h Ġ dž f Ă ƨ T ǂ ŏ LJ f ƟfƧT!f C Ŭ Ď Nj Y Ġ Ŏ k l f þ l5

.Ł ʒ ĺ!Ġh ƨ Ŏ ĵ dž!f Ł p ŭ Z

Ĭ ù ĺ Z Ƙ ù ĺ dž Z þ l5 ÜD ž nj ŏ!ę Łŏh ĵ ŋ Ū f Ƙ Ġ5 Ġ l λ!f ý l ĵ LJ dž ƨƧ ŏ λ ǂ Ɣ Ƨz!f þ Ġ5 k l f" :þ Nj ø Ġ ă q ý Ă l ŏ

Ƨ ŏ ǂ ƨ k!f Ĭ!ę D ž nj k Z þ ÜŎ o f Ă ĵ!f l þ þ z k dž l þ ŏ þ ŋ Ł ǂ Ƨ o Ƙ d T ĵ5 ÜD ž nj ĵ ŏh Ŏ ĺ l z!f ý ŏ Ă d k!f Ă Ł o h!f ŎĂƧ Ć ǂ Ř ę

Ł ù ʒ ĺ!f LJ Ă dž ĺ l ù dž!f ý Ă Ġ ù ĵ k5 ÜŁ ĺ dž Ġ ǂ Ł ŏ Ă ʒ! Ł ư nj ĵ h Ł ǂ Ƨ o!f ljŘNj ƧþfĂh LJ dž Ƙ ƧnjU þ p Ă ...D ž nj ĵ ŏ þ Ŏ5

‖ ù!Ř Ŏ5 LJ ŏƧ λ d dž ÜŁ ƹ ŭ h!f Ă ƨƧ Ţ!f Ă Ă o ĵ!f Ŏ5 þ Z f Ă l!f Ġnj! f Ă z ư Ă Ă Ł ŏ ŋ nj ĵ dž!f Ł ŏ dž ĺ z!f Ł l f Ƨ þ!Ġh

.[3]"Ŏ ĵ Ġ ĵ Ă ŏ!f ƨ Ŏ ĵ dž!Ġh

f Ă dž Ġ ù l5 Ü ƨ Ŏ ĵ dž!Ġ ù h Ł ù p ŭ z!f Ƙ f Ř Ł ŏ Ă ʒ ĺ!f Ƙ Ġ l f Ƨ þ!Ġh LJ ŏ dž ĺ l dž!f D ž Ġ dž k Nj f ƨƧ h ŏ Ġ ĵ Nj f ĵ!f Ă

þ ù z ŏ Ă Ü D ž nj ŏ ĺ Z ƨ Ŏ ĵ dž!f Ƨ ŏ λ d k Ƙ o k Ġ nj ĺ ŏ ĺ o k Ă Ł ʒ ĺ! D ž nj k l f Ƨ þ ý ŭ P LJ dž ĭ Ă ʒ ĺ!f ƨ Ŏ ĵ dž!f þ Z f Ă p y ư Ă h

Ă Ƨ!Ġh Ł ŋ Ă ƨ dž dž Ł ŏ Ŏ l Ƨ Ū f Ă Ƨ T!f N k Ġ5!Ď dž Ŏ5 Ƙ ƧnjU þ l5 Ă Ŏ l Ƨ D h LJ ŏ Ƨ λ d k dž!f Ƨ h ǂ D LJ dž Ŏ h f Ƨ Ġ5!f

Ł ŏ5 l ĺ 5 Ƨ p f Ă dž LJ dž Nh Ƨ nj k T f Ġ dž Ɣ ĵ Ġ ŋ Ĭ!ę Ш ƨ dž!f f Ř Nj Ƨ Ġ nj Ʊ ę Ŏ5 ƹ Ƨ ŏ λ ǂ ý Ă Ġ o Ă Ü Ł ŏ h Ƨz!f Ł ŏ dž ŭ l Ú f

---

(1) ý ŏ Ţ 5 k!Ġh Ġnj ĵ Z D ĺ ǂ k þ p Ă 23 IJ 21 f Ü"D ĺ Ă ĺ z!f C Ġ Ţ o ę" Ɣ Ġ k ǂ Ŏ5 Ŏ h f Ƨ Ġ5!f þ ĵ Z C Ġ dž l Ū f ljŘNj Ƙ þ Ƨ Ă

(2) Ł ŏ Ƨ Ţ dž!f Ł F ŏ nj!f Ü Ƙ Ă Ƨ ĝ ŏh Σ!Ƨ Ġ Ţ k .þ Ł z ŋ f Ƨ dž Ü D ž l Ġ p þ Ă dž o dž .þ ƨ ŏ l o k Ü" l Ú Nj ƨ D ĺ l Ɛ f ƒ Ł l ţ ĭ Ď Ł" Ü þ T Ƨ LJ h f

Ł ŏ dž!f Ü1981 Ü Ɣ Ġ k ǂ ĺ! Ł dž Ġ z!f

(3) Ł ù h k ǂ dž Ü l þ ù ŏ Ƨ Ă h D ĭ þ Ġ nj!f þ h Z þ dž o dž .þ N ŏ ĺ Z ƨ ĺ Z Ă Ł ŏ h Ƨz!f Ĭ!ę N ĺ l ĵ Ü!ú ę Ū Ɛ Ĭ ʒ h 2 ę ǂ 2 l l Ɛ o ĭ þ Ł :Ƨ Ă h ĭ þ

.53 f Ü D ž 2010 Ü Ł ŏ Ƨ Ţ dž!f Ł ư nj ĵ!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Σ ù ǀ LJD Ŏhƒ2ĞùƐ!ƒ LJŏhĂ .(1)Ł5ǀ!5!ƒĂ LJŏþ!ƒ LJŏh DŽĂ ÜĂƵǀ2DĂ LJĂƵŭ5D LJŏh ƚŏ5Ăk!ƒ Ğnjŏ5 ýĂĞơ

Ü2ĂŢùk!Ğh 2 2ùzŏ Ğdž ĂNjĂ "þĂþơ!ƒĂ ŎŁĞzdž!ƒĂ UĞƐ!Ū̄ƒ" NŁjĂ‡kĂ ýĂŪƒ ƚT!ƒ LJŏ!T ĶƒR ƚƵŁjdž!ƒ

.(2) ƚŏþŢk!Ğh 2 2zŏ Ğdž Ănj5 Ł ǀŏpŬƒĂ ÜĞŏĞơ!ƒ" NŁjĂ‡k ŎŁjĞĂ!ƒ ƚT!ƒĂ

:* 2 NjƷNj‡ǁ£Nj NjƟdžǁ£ .ć

ΣŁjĂùŏ LJh Ĭkdž 2Th ŎhDĂ (ùNj 368 Ķ) Ŏ5ƒ2ŏǀ!ƒ þŏzǀ ŎhD LJŏh l2ŏnjT!ƒ l2ŬĞŁjdž!ƒ LJǫ

.(3)"ĂơŁj!Ğh ƚƵŁjdž!ƒ Łpŭƶ Ķn!Ğƶ Ŗǫ ÜΣĂƨĂŪ!ƒĂ ĂơŁj!ƒ yďžǀk Ü(ùNj 328 Ķ) ŎƒĞŁj!ƒ

DžùŪƶĂ ŁpĂƵŁjdž!ƒ 2 Ă2ơ!ƒĂ Džŭ‡!ƒĂ ýlƶ!ƒ ĶĂŢh lþŏƵĂ Łpŭƶ NJ! (ƚƵŁjdž!ƒ) ΣĂƨĂŪ!Ğ5

Ŏ5ƒ2ŏǀù!ƒ NùhĬ5k‡ƒ ǁ!Ŗ!Ă ÜŁpŭƶ!ƒ ljŖNj Ŏ5 ŎǀĞǀD Ğƶǀ ĂơŁj!ƒ LJD Ğdž‡ ÜƚĂƵŁjdž!ƒ Ŏ!þǀ!ƒ DžŭŁ!ƒ

ĶĂŢĂ ΣĂƨĂŪ!ĞhĂ ĂơŁj!Ğh ƚƵŁjdž!ƒ yďžǀŏǀ ĭŖ!ƒ Ƶhƒƶƶƒ ýĂl!ƒ ýƶ!Ă ÜŎŁjĞŁjĂŏ!ƒ ƚƵŁjdž!ƒ LJƶ ŭŏþh

ÜƚƵŁj!Ğh ƚƵŁjdž!ƒ ƵĞhkƶƒ Nŏ5 þ‡đŏ ĭŖ!ƒ .(4)"lþĞƶǀ!ƒ ĬŪƶ NŏhŁjk!ƒ" Ł!Ğǀƶƶƶ Ŏ5 ŎhƒƶĞƐ!ƒ ýĂp ĂNj ýlƶ!ƒ

LJǫĂ NùnjǀĂŏĂ Ŏ!ŬÞ!ƒ DžĞŬŁj!ƒ Σƶơŏ ƚƵŁjdž!ƒ DžŪƶ LJƷ5 ăƶƶPD lƶĞhƶzhĂ "ƚƵŁj!ƒ LJdž ƚkTdž" ƚƵŁjdž!Ğ5

Nŏ5 ƵŪƨ þp ýlƶ!ƒ LJĂ‡ŏ LJD LJdžđŏ Ŭ Ğdž ĶŬĂlƶdž!ƒ Ŏ5 Ğnjh LJơkdžk ĶŬć ŎNj Ŏk!ƒ Łŏl ƵŁjdž!ƒ LJŏŁjƒĂl!ƒ

.(5)"NJklŏlơ ǁƒ2þǫ Ŏ5 2ŢÞ ĂD

---

(1) ƒ Ü!ŭƐŬ̄ƶ Ĭƨ h2ƐƐ‡2ǁ£ ơĭþƒŁ :2Ăh ĭþ .23

(2) ƒ Ü1991 ÜĶĂ2ŏh ÜŎdžĂl!ƒ ĞĞdžŁjŬƒ Ɛ‡2dž Ü!Nj‡yǁ£ bƒTΘd :Ŏhƒ2ĞƐ!ƒ .11

* 2 NjƷNj‡ǁ£ :ŎhƒƶĞƐ!ƒ ĂD UùƵŪ!ƒ ŁdžŪ‡!ƒ ljŖNj ŎŁjƶkĂ ŎlŏƨƶŬƒ Ł ĂƨĂdž!ƒ Ĭ!ǫ þĂƶk ÜŁ!ŬÞ!ƒ ŁhƶTkdž lþlƶdž!ƒ ĶƒþƨƵdž!ƒ þơD

Ł ĂƨĂdž!ƒ Ŏ5 LJĂ‡!Ğh Dž‡ơk!ƒ ăĂp ƒ Pk Ł5Ţ ĞnjŪƶn Łŏ!Ğƶkdž ŁjĂLjŏ‡h ĶĂŢ!ƒ ƒŖNj ƵĞhkƶƒ LJD ƨŏƨ ÜĶĂŢ!ƒ

ŁdžŪ‡!ƒ ĂD Ŏnj!Ŭƒ ýlƶŪ! ýþĞƶdž ΣĂƨĂŪ!ƒ ƒŖNj LJD Ł5Ţh Ŏơŏǀdž!ƒ ƨ‡5!ƒ Ŏ5 Łŏnj!Ŭƒ ĶƒR!ƒ ƒ PkĂ ÜŎlŏƨƨŬƒ

.583 ƒ ÜŎ5ǀŪ!ƒ Dŋƶdž!ƒ :ŎhNjĂ þƒ2dž :2UŁjƒ .Ŏơŏǀdž!ƒ DžĂnjsdž!Ğh

(3) ƒ ÜŎhþŬƒ þpĞŁj!ƒ ýŏ!þ :ŎƶƐĞh!ƒ þƶǀĂ ŎŪŏĂ2!ƒ LJĞŋŏdž .256

(4) ƒ Ü1987 Ü2 Ƶ ÜĶĂ2ŏh Üýŋ!ĞŁjdž!ƒ 2ƒþ ÜLJŏǀĞŏ ýć 2ƶƶŋ :Ơk ÜYǫFƴƐǁ£ Ă‡Y LjĭĞdž‡ǁ£ :Ŏhƒ2ĞƐ!ƒ .84 IJ 83

(5) ƒ ÜDžĂŪƶ!ƒ ĞĞ ŢơǫŎhƒ2ĞƐ!ƒ .17

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƒưùŏD ƴƱĞljk ĞdžljǫĂ ƴƱơĂ Ăơlj!f ƧŽĞljŢ ƴƱĞljk Ŭ ȿƱljdž!f ƧŽĞljŢ LJǫ" ŎhƒƧĞȿ!f ăƧŏĂ

Ğdž ý‡Ă ÜƧzT!f LJƒƨĂD Ĭ!ǫ Ư ĂƧz!f ƧhƱlj‡ ƚŬĂ|zdž!f Ĭ!f ȿƱljdž!f DžŽZ ƧhƱlj LJƎ5 "Ư ĂƧz!f DžŽZ"

Ŏù5 ĞùNjƧƑĞUlj ĞùljŏƱzŏ ȿùƱljdž!f DžŽZ LJƎ5 ƧzT!f LJƒƨĂD Ŏ5 LJŏljfĂ|!f LJdž Ư ĂƧz!f DžŽZ ĞljŏƱzŏ

.(1)"...ƚŬĂ|zdž!f

yƱĞùdž NlzLjdžŏ Ŭ ĭ Ɍ!f ý|z!f Ü f !ĞP!f ý|z!f Nhu ƥŢ|ŏ Σ ƹĂŽ!f" LJD ƴƧơ ŎŽZ ăƧŏ ‖!Ɍ!

.(2)"ƨĞŏkdžĞhu ŎljĞNjƧhu!f ý|z!f NLlǫ ÜƧĂdžŪƒ ĬŽZ ƧljNjƧhu!f ƴŽƱŎĂ ýƱĞƱk!fĂ ƧơhU!f LJdž

NLlj‡!Ă ÜĂƱƱƧD f lj yƱdž ljƧƒĂơ Ŏ5 "Ƨƹŭhu!f ƥĂdžZ" ŰĞƱơ!f LJZ ƧƥơĞk ƥp ƥTƧ LJhƒ LJĞ‡Ă

LJĞùŏhu! ÜŎƱƧĞùP!f NùƱŏơdž Ŏù5 ýùhu ÜƴĞƱP!f LJŏĂ‡k Ŏ5 ŽŽPƒƥ!f Ƨŏƹ ŽŏƱƧĞP!f ƧĂdžŪĞhu DžkNjƒ

."ȿŏƥŢk!f" ŽŏhĞƱP!f Žŏ ŢĂŢP!fĂ Ü"ýŏŏPk!f" ŽŏƧzT!f ŽŏŢĂŢP!f

LJƎù5 ƒưùŏDĂ ȿơ!Ğhu ŽnjŏhuT Ŏnj5 ƒlơ LJ‡k Dž! LJǫĂ ÜŽŏhƱP!f ƚĞlŏƥŢk!fĂ ƥTƧ LJhƒ ýĂlŏ

NùLjĂdžƱŏ Ü‖!Ɍ LJdž Ƨλ‡D ÜDžNjĂ ÝNlƱ5Lj ȿơ!f ĬŽZ Ƨ ĂpĂ!f Ăơlj Žƒŏnjŏk!f ý‡ DžnjkƨŏhƱŏhu LJĂƒŏnjŏkdž ΣĞlj!f

ƥljZ ŽhƒĞLj ĞnjLjD ýhƥ LJdž ȿơ!Ğhu ŽnjŏhuT Ü ƧƒĞdžư!f ĞnjLjdž LJĂ‡k Ŏk!f ŎNjĂ ÜƚƒƥĂdžơdž!fĂ NLljZ LJĂŽƨŏĂ

.(3)"ȿƱljdž!f DžŽZ Ŏ5 ĂNj ĭ Ɍ!f ȿơ!f DžŽZ Ŏ5 ýPƥŏ ƥp ȿơ!Ğhu NŏhuT!fĂ .ȿơ!f ƴĞljdž ƧĂnjdžŋ!f

lƥùŏƥŋ!f Žùƹŭhu!f ƥùljZ ljƥŋlj Ü(ȿƱljdž!f LJdž) ĞnjklƱljdžĂ ŽhĞƱP!f ƧŽĞljŢ Ŏ5 Ĭơljdž!f ƒƦNj

.(4)ŽŢĞP LJĞdž!Ƨŏhu ƥljZ Žŏƥơ!f ƧŢz!f Ŏ5 ŰĞƱơ!f ŽŏƧUljĂ

---

(1) ƒ ÜDžĂŽz!f CĞŢơǫ :ŎhƒƧĞȿ!f .17

(2) ÜDž1995 Ü2 Ʊ ÜƚĂƧùŏhu ÜƧŏĂljk!f Ƨƒƥ ÛhuĭĞƥyŰ hƹFȿkŰ Ĭƹ huĭŽĭNjƥŽ l ȾbȾƥȿ ÛhuȿĭȿƟŰȾNj üĭNjƥŽŰ :ƴƧơ ŎŽZ

.29 ƒ

(3) Ü1985 ÜƚŏĂŽ!f ÜƚĞZĂhƱdž!f Ž!Ğ‡Ă Ü ĭ Ăƥhu LJdžơƧ!f ƥhZ :Ok ÜhuĞFƲƱŰ ƭ ĭƱŽŽ :ƥTƧ LJhƒ

.10 ƒ

(4) ÜȿƧT!f ĞŏlŏƧǫ ÜýĂƒƥk!fĂ ýŏŏPk!f LJŏhu lƥŏƥŋ!f ƧƹŭhU!f ƴĞk‡ LJdž ư ÜýĂƒƥk!fĂ ýŏŏPk!f yƱĞlk :ĭ Ƨdžz!f ƥdžơdž

Ü2005 ÜƴƧƹdž!f .51 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƨƬƶ!ƒ Ŏ5 Ŏɳɠɳơ!ƒ Ɣɠƣƣ!ƒ ĭƨƱ!ƒ ƥ!ƶ ljƥƒƥkdžƒ ƥɳŏ!ƒ Ăơ!ƒĂ ƨƣ!ƒ LJŏɯ ƥŭƶ!ƒ LJƣ

ƒ ŏùƶƥk Ĭ!ƣ LJɠŏƶ!ŏ (L. O. Tytica) LJƒ!ĭĭĭĭ Ă (C. Perelman) DžƒDŽƥĭɠ ƥɳ!ƒ ƥŏơ . ƥŏƥơ!ƒ

LJD ‖ù!ƦĂ ƥùƶƶ!ƒ Džƒƥƥkùƒ ƚŭɠùɳdž LJdž NhŏƨƱkĂ !ƥƨɳdž!ƒ ƥŏ!ŭƥk!ŭƒ ƥŏ!ƥŭƒ ƨ!D LJdž Ʊɠɳơ!ƒ

ɠùdžɯ Džŏƶƶùk!ƒ Ĭ!ƣ LJɠNjƦŭɠɯ ĭƥdk LJD ɠnƶƶdT LJdž Ŏk!ƒ Ɣɠƣƣ!ƒ ƚɠŏƶƶ!k Σƨƥ ĂNj Ɱɠơ!ƒ YĂơĂdž

Ĭù!ƣ ɠùnƶɯ ƒƥơ ĭƦ!ƒ ƨdžŭƒ ĂNjĂ .(1)"Džŏƶƶƶk!ƒ ‖!Ʀ ƥɳƨƥ Ŏ5 ƥŏƨk ĂD ƚɠơĂƨƣD LJdž ɠnjŏƶƶƶ Ư ƨzŏ

LJɠùdž!ƨŏɯ LJùdž ý‡ DžkNjƒ ɠdž‡ .(2)"Ɱɠơ!ƒ LJdžơ - ŎnjsT!ƒ LJƶ ŭơ5 - ƔĂk‡dž!ƒ Ɣɠƣƣ!ƒ ýɠƥƥƣ

.(3)Ŏɳɠơ ƥzɯ ɠnj! Ŏk!ƒ ƥŏƨŏɯzk!ƒ ƚɠnjɳĂdž!ƒĂ ƥŏƨŏɯzk!ƒ ƨŏƬ!ƒĂ ƥŏɯĂƶƶƒ Ĭ!ɯ!ɠɯ ljɠ‡ŏkŏkĂ

ƨɯdžĂ‡ƶùƶD ƥĂƶ‡Ă (O. Ducrot) Ăƨ‡ŏƥ ƥ!ƒĂƨƒ ƥƶƶ Ĭƨƶ ƥƥĂ

Ɲkùƶk Ɣɠƣƣ!ƒ Ŏ5 ýƒĂƥŭƒ LJŏɯ ƣɯƨk ƥŏ!ŭƥ ƥŭƶ :Ɱɠơ!ƒ ƨɠɯkƶƒ Ĭ!ƣ (J. C. Annscombre)

ĭƨɯƥ!ƒ ăĂkơdž!ɠɯ ƣƣɯkƨdž Σŏ!Ă ɠnjkƒƦ ƥƶƶ!ƒ ƥŏƶɯ Ŏ5 ýƶƶdž Ɱɠơ!ƒ ƥƥ5 ‖!Ʀ! Ŭƥƶɠơdž!ƒ ýdžƶ LJƶ

LJŏɯ Ŭ LJŏŏĂƶ! LJƶƶdžƶ LJŏɯ ƥŭƶ ƥƶɠơdž!ƒ" :LJƥ5 ɠljNj LJdžĂ Ŭ(4)ƥŏdžɠƶdž ƥŏƨŭɯ ƚɠŏƣƣdžɯ ŬĂ ýƒĂƥū!

.(5)"LJŏkŏơƥ

---

(1) LJɠùdž!ƨŏɯ! (ƔqøĭqƱƱƱ hɠƒƲƱqƱƱ ı ƥƒƱƱƱƱ Ĭƨ ƨdžTDŽ) üúqƱ DžDŽ LjƥƒƦ‡ƲdžDŽNj LjƥƲɠ : ƥƒƱƱƱƱ :N!ĂƬ Ÿƒ ƥɯƶ

ŬƥɯĂƶdž ŬƔƒƥŭƒ ƥŭƶ‡ Ŭ"!NjĭƱƱ ĂƱa NjƲƨƥɠ DžDŽ hŭɠƥƨƱƱ qĭƱƒƦƥƱƱ Ĭƨ ƥƒƱƱƱƱ lƒĭƥơdž !ljɠ" Ɣɠk‡ LJdžơ ljɠ‡ŏkkĂ

.299 ŬΣƶĂk

(2) .29 ƒ ÛNƱƚƦƶ yɳƨdž!ƒ

(3) .323 IJ 321 ƒ ŬNƱƚƦƶ yɳƨdž!ƒ

(4) Ĭ!ƣ ĂƣƱƨD LJdž ƥŭƨƶ!ƒ ƥŏ!ɠ!k!ƒ Ŏ5 Ɱɠơ!ƒ ƚɠŏƨŬƶ ĭNjD" :LJdžơ Ûɯƨ‡ƱƱƱ Ĭƨ ƥƒƱƱƱƱ ɯĭƥơdž :ƚĂPɯdž!ƒ ĭƨ‡T

.360 ƒ Ŭ"DžĂŏ!ƒ

(5) .363 ƒ ŬNƱƚƦƶ yɳƨdž!ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏ!Ŭþkùŋŭ5 ÜŎŋĞùŋơ!f Ɣ̌ùƠP!f Ĭùƚ LJŏŏ!Ăfþk!f þljƵ ĭĂȝ!f þƶh!f fRNj ƨŢklŏ ŬĂ

ŬĂ ýùŏĂk!f ýžkơŏ Ŭ ĞhĞƠP NLjĂ‡ Ŏ5 Ŭŋ ШĞŋơ!f LJƵ ƨƚkPŏ ŬĂ Ü ĭĂȝ! ýžƵ ljƨĂþh ŎljĞNjƨh!f

.(1)ŎŋĞŋơ!f Ɣ̌ƠP!f yhƠŏ ĭR!f ΣĞhk!ŬfĂ Ư Ăžȝ!f Ĭƚ ýžkTŏ

Ŏùljƶŏ ĭR!fĂ ŎljĞljĂŏ!f (Le Logos) ΣĂȜĂƚ!f DƶĂnjsdž Ŏ5 NJ!ĂŢD ĭDƨ!f fRNj ýλdž þŋŏĂ

.(2)ýlƶ!f Dƶŭ‡ Ĭdžŋŏ LJĞ‡ Ğdž‡ ÜƔ̌ƠP!f

ƔĂƚùŋū! ‡ùŢĞP ‡džNjD (Michel Meyer) ƨĞŏdž ýĞTŏdž Ŏ‡ŏŋƚh!f ƨĂŋƚŏs!f Ĭ!ĂD þpĂ

:NJù!Ălh ШĞùŋơ!f Ğnjŏ5 ƨƨƵ Ŏk!fĂ Ü(Ĥ!CĞŋdž!f ‡ŏƨUlj) :ùh ‡5Ăƨƶdž!f ‡ŏs ŋƚs!f NJkŏƨUlj Ŏ5 ‡ȝƚ!fĂ

.(3)"CfƨλĂ ‡pĞƠ LJdž Dƶŭ‡!f Ŏ5 Ğdž ýŭȝkŋf Ŭŋ ШĞŋơ!f Σŏ!"

Ĭù!ŋ ‡sŋŭs!Ğh fþơ ĭR!f ĂNj Ü‡ȝƚ!fĂ ƨƠljdž!f LJŏhĂ Ü‡ȝƚ!f ÜШĞŋơ!f LJŏh Ɣƨ̌lk!f fRNj ýƶ!Ă

.(4)‡ŏlƠljdž!f lƨƒfþ!f Ŏ5 Ɣ̌ƠP!f ýĞ‡TD ƨƚkPdž Ndžþ

:ăþyŋ ƨƒĭƨ .f

NJùƵfphŋ DƶĂlŏĂ Ü‡ŏƨƠs!f ‡hNjĂdž!f ƚƚkdžŏ ĭR!f ƨƵĞT!f ĂNj (ŎŋĞŏl!f) Σŋƚŋdž!f ƨƵĞT!f LJŋ"

Σŋƚŋùdž!f ƨƵĞTù!f DƶĂùlŏ ‡ùŏơ ÜCfƨƶT!f LJdž ljƨŏȜ ydž ‡ljƨĞldž ĭƨƶT!f YfphŬfĂ ƨƚP!f Ĭƚ

Ĭùƚ þùdžkƶŏ ljþùljƵ ‡ŏƨƶT!f ƨĂƚ!f YfphƵ5 Ülþŏŋ!f ‡ŏljs!f ƨĂƚ!fĂ Ülƨŏdžkdž!f ýĞdžƵŬf ‡ƵĞljƚh

.(5)"ŎlƠljdž!f NƵfphŋ LJdž ƚ!R‡ ĞpŭƠljfĂ ÜLJs!f LJŏljfĂp

---

(1) ÛhȜ‡ƚ Ĭȝ ‡ƦШƟƚ hĭþưŭ :ĶĂPhdž!f ĭƨ‡T .361 f

(2) :ƨĞŏdž ýĞTŏdž ƦШƟƚNj hƷŭĞƚ :ƨĞŏdž ýĞTŏdž þŏ!Ğlk!f Ŏ5 ШĞŋơ!f ĶĞŏƨUlj DƶNjD" ƔĞk‡ LJdžư ÛhƚbƦƨDƶƚ hĭþưŭ üŭĞŋ DƶDƶ ‡ƦШƟƚNj hƷŭĞƚ

.398 f Ü"‡ŏhƨȝ!f

(3) ÜNŋsLj yŋƨdž!f .400 f

(4) ‡ù!Ğ‡Ă Ü ĭĂþùh LJdžơƨù!f þùhƵ :Ơk ÜhDƶlƟƚ DƶNjĭY :Ğljŏŋ LJhf .19 IJ 17 f ÜDƶĂƚƵz!f ĞĞŢơŋ :ŎhfƨĞs!f

ƨŏ!Ğlk!f Ŏ5 ШĞŋơ!f ĶĞŏƨUlj DƶNjD" ƔĞk‡ LJdžư ÛhƚbƦƨDƶƚ hĭþưŭ üŭĞŋ DƶDƶ ‡ƦШƟƚNj hƷŭĞƚ :ƨĞŏdž ýĞTŏdž

.398 f Ü"‡ŏhƨȝ!f

(3) ÜNŋsLj yŋƨdž!f .400 f

(4) ‡ù!Ğ‡Ă Ü ĭĂþùh LJdžơƨù!f þùhƵ :Ơk ÜhDƶlƟƚ DƶNjĭY :Ğljŏŋ LJhf .19 IJ 17 f ÜDƶĂƚƵz!f ĞĞŢơŋ :ŎhfƨĞs!f

.14 -11 f Ü1980 Ü2 Ơ ÜĶĂƨŏh ÜDƶƚ!f ƨfþ ÜĶŏĂ‡!f ÜĶĞZĂhƠdž!f

(5) Ü‡ŋhfƨþ þĂdžơdž .þ .D :DŏŏþlkĂ ‡džŋƨk ÛhĭƨƦƨć ŋúlŋDž ÛhĭĞþyƚ hĭƯƨþŬƚ fqŬƚ hĭþưŭ :ƨ!ĂT ƨĂŋŏƨŋ

.Dƶ2008 Ü1 Ơ ÜLJĞdžƵ Üƨŏƨŋ ƨfþ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĭD" ĂùNjĂ ÜŎùIƱLjdž!f ΣĠùŏl!f NhƱTŏ Ġdž ĂD ŎIƱLjdž!f ΣĠŏl!f LJdž ŹZĂLj ƧzT!f ƦƵlŭƵ!f ƥZ

ŎùLjZDĂ ÜΣĂdžlηĂ!Ălƚ!f yhkŏ Ġdž ĂD ΣĂdžlηĂ!Ălƚ!f YƒĂLjD LJdž YĂLj Ĭ!ƹ yηƧŏ! Ü‖!Ꝓ yƱž "ƧzT!f

ΣĠŏl!f lĂp NlkĂp Ġdždž ĠnjnjhTD ĠdždžĂ ƦlƒƧƵ!fĂ ýĠλdž!fĂ CƒƧIklŬƒ NhƱTŏ Ġdž Ŏ!ĂIh.[1]

YƧư ĂNj ĠdžLjƵ5 ‖!Ꝓh ƧzT!f Ƨ ŢĂ yƱž NLjf ýĂIŏ Ꝓƹ ÜŹŏLj5 ĬLjzdž YꝓƦ!! ŎhƒƧĠƵ!f ýzη ƥpĂ

LJùdž LJƹ ýĂIŏ Ănj5 ÜƦdžƨĠη!f ýƒĂpū! NdžŏlIk Ŏ5 ljƒƧLj ΣĠŏl!fĂ ƧzT!f LJŏh ƱhƧ!f ƒRNjĂ ÜΣĠŏl!f LJdž

ĂùNj Ġdž NLjdžĂ ÜlĂI!Ġh ĂNj Ġdž NLjdž :ΣĠŏl!fĂ ÜΣĠŏp Ƨŏƹ LJĂƭŏ Ġdž ĠnjLjdžĂ ŹlĠŏp LJĂƭŏ Ġdž ýƒĂpŪƒ ljRNj

ýdzzklùŏ Ġùdž Ƨλƭ D ýŏλdžk!fĂ ÜŪŏλdžk LJĂƭŏ LJD ĠdžƹĂ ÜCƒƧIklƒ LJĂƭŏ LJD ĠdžD ÜlĂI!Ġh ĂNj ĠdžĂ Üýzƨ!Ġh

ýŏλdžk!f ĂNj ĭƧzT!f ýĂI!f LJD LJŏhk ƥI5 ÜƧzT!f ƦZĠLjŢ Ŏ5 ýdzzklŏ ĠdžLjƹ.[2]

ýùŏPdž NlùLjĂƭ ƦùŏƠ LJdž ŬƹŎIƱLjdž!f NŏŏƵ ƧULjŏ LJD Ŏƹ‖LjŏŬ Ƨzt!f LJD ĠLjŏl LJhƒ ăƧŏĂ

Ƨùŏƹ LJdž ƧĂdžD LJZ Ư‖hIljkĂ ÜƧĂdžD LJZ ƱlhkƵ ΣƵlj!f NI! LJZŘk ĭR!f DžŭƭI!f ĂNj ýŏPdž!f" Ă YlƱ5

ĂD Nh ŹpŢdž ýĂI!f LJĠƭ CƒĂl ÜĭƧƭ5 Ƨŏƹ ŹŏLjĠlƵLj ŬĠzƵLjƒ NI! ýzƨkk ƦŹdžη!ĠhĂ ÜƧĠŏkPƒĂ Ƨƭ5Ă ƦŏĂƧ

KŭŏùPdž!f LJŬ ‖ù!ŘĂ .[3]"ýŏPdž Ƨŏƹ ĂD ŬŏPdž NLjĂƭ Ƨŏƹ Nh ŹpŢdž NLjĂƭ LJƵ5 ÜNh ƨŢdž Ƨŏƹ

lĠùƭĠƱdž!f ýŏhl ĬŹZĂ ÜƧPć ĆŎT NLjD ĬŹZ ŹFŏT ýŏPk! ýh ÜĠnjh ƨŢŏ! ýĠlk Klŏ! Ƨ ĂlŹŏƵ!f ŢLjZ

lĠùƭĠƱdž!fĂ ýŏPk!f ĠdžLjŏh ÜƦŏNjĠLjkdžĂ lƧĂŢƱdž ĠnjLjD ƦŏƱ ÝƦLjĂLjUdž!f KĠlŏŢk!f Ƨ ŭPh .[4]YlƱ5

---

(1) ÜĭĂŢùh LJdžƱƧ!f ŢhZ :Ok Ü"ĂƱlƧŪ ƧzT!f LJ5 YĠkƭ" LJdžƱ ÜCƒƧzT!f ƦZĠLjŢ LJŏLjfĂp Ŏ5 Ƭ!ĠlƧ :ŎhƒƧĠƵ!f
f 151.

(2) ÜNlƹLj ƧŢdž!f 151 f.

(3) ÜlƧNjĠl!f ÜĭĂŢh LJdžƱƧ!f ŢhZ :Ok Ü"ĂƱlƧŪ ƧzT!f LJ5 YĠkƭ" LJdžƱ ÜCĠƵT!f YĠkƭ LJdž ƧzT!f LJ5 :ĠLjŏl LJhƒ
1966 Ü 161 f.

(4) LJhƒ :ĠLjŏl ƒƭI ƒFUdžIIε ƒƭyĭĠŬIIεNj hŭĭsŬdžDžIIε hŭĭyĭĠŬIIεNj hŭĭNIIŪεNj ŬhŭĭĠh ÜŎhIIƱƱ!f YĠh ÜƧŢùdž Ü2 Ʊ ÜƧŢùdž
1938 Ü f 64.

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ĠĻjöĻ LJhƒ ýĂlö Ġdž‡ IJ ƧƶT!ƒ Ŏ5 LJĻơkĻdž!ƒ" LJŨ ÜLJƒƧŢơŏ ŬĂ LJƒþơŏ Ŭ ÜyĻĂDĂ ƳơƧD Ġdžnj!Ġηdž

.(1) "!YþkhdŽ!ƒ YƧkPdž!ƒ ĂNj IJ

Ŏùlölơ ĆŎT LJƶ Ƨhƶk Dž! LJǫĂ ÜƦƶöhŦŎ!ƒ ƧNjƒĂU Ŏ‡Ġơk ÜƦöĻjNjŘ ƧĂŢ Ƨö!ƺk LJŘǫ ýŏPk!Ġ5

Ŏk!ƒ ƦöhĠŦŎP!ƒ ƭƒƧŦŎ! Ŏ5ŭP IJ ýööPk!ƒ ýdƶƶkĻö NUjĂ‡ ýŭP LJdž Ŭǫ Nöö!ǫ ƧUĻjö Ŭ ƧƶT!ƒĂ ÜþĂηĂdž

.ƭöþŢk!ƒ ýFĠĻĂh LJöƶkĻk

ýĂlö5 ÜŎhƧƶ!ƒ ƧƶT!ƒĂ ŎĻjĠĻjĂö!ƒ ƧƶT!ƒ LJöh ĶĠpƧĠƭdž!ƒ ƧƒƧ5D yƶžnö LJD ĠĻjöĻ LJhƒ ýĂĠơöĂ

ŦöƧƶTù!ƒ NùkĠ‡ĠơdžĂ Üýùƶ5 LJùƶ ýĂl!Ġh YþƧ!ƒ ĂD ýƶ5 ŎŃƶ Ŧơ!ƒ NkƶöhŦŎ ŎĻjĠĻjĂö!ƒ ƧƶT!ƒ LJǫ

ŎùhƧƶ!ƒ ƧƶTù!ƒ Ġùdž5DĂ …DžùηƶŨƒ LJƒĂöơ!ƒ LJĂþ ÜĶƒĂŘ!ƒĂ ýƒĂơŨƒĂ ÜýöƶĠ5Ũƒ ŎŃƶ lƧĂŢldž

ÜýĠùƶƭĻƒ ĂD ýƶ5 lƧĂŢ ŎŃƶ NTöƶö ƧdžD ĂơĻj ΣƭĻj!ƒ Ŏ5 Ƨöλdk ĠdžNjþơD :LJö!Ġơ Ŏ!ǫ Ƨ þnjk NkƶöhŦŎ5

.(2)!YĻơ5 Yηƶk!ƒ lƧĠλŬ ÜNöhTk!ƒ N!ĠdžƶkĻƒ ƧPŬƒĂ

Łơù ưƒĂ Ł!ŬÞ ýÞö Ġdž ƒŘNjĂ ÜΣƭĻj!ƒ N5Ġƶk Ġdž ĂơĻj ĂD Üýödžη!ƒ ĂơĻj LJĂ‡ö ĠdžĂdžƶ NöhTk!ƒĂ

.ŎŃlƶ!ƒ NƶĠĻjpǫ Ŏ5 Σö!Ă ŎĻjƒþηĂ!ƒ ljƧöλdk Ŏ5 LJdž‡k ŁƭĻŭƭ!ƒ þĻjƶ ƧƶT!ƒ Łölŏ̈ĻjdŽ LJD ŎŃƶ

ƧƶTù!ƒĂ ŁŎĻùƭĻ!ƒ ýþùη!ƒ) ƳĠŎP!ƒ ýĠ‡TD ý‡ JNdžÞ LJdž Ƨ þnj!ƒ LJdh ŎhƒƧĠƭ!ƒ ΘƧŢöĂ

LJöhĂ ŎĻjĠNjƧh!ƒ LJölö!ƒ LJöh þĂþơ!ƒ yưĂ Ŏ!ǫ Ŏƶ Ļƭ Ƨ þNj ƭŎĻjdž!ƒ lƧƒƒþ Ŏ5 LJĠNjƧh!ƒ yƶ (ŦhĠŎP!ƒĂ

ýùƶηö ŎƭöƧƶk ƭŎĻjdž!ƒ Ƨ öƧƶk Ŏ!ǫ ĠĻjöĻ LJhƒ y5ÞöĻ Ġdž ƒŘNj ýƶ!Ă .ýööPk!ƒ ĂD ƭöþŢk!ƒ ýĠ‡TD ŎpĠh

"ŬYĠùlöǫ Ŏù5 NUjĂþ ylk Ŏk!ƒ ΣĠöl!ƒ ýĠ‡TD ƧFĠĻ LJöhĂ LJĠNjƧh!ƒ LJöh ƨöödžk!ƒ ŁöĻ ĠĻŨƒ NJkƭöUĂ LJdž

ŭŘù!ƒ þùơ!ƒ LJĂ‡ö þƒĂdž!ƒĂ ƧĂŢ!ƒ ŭD LJdž NUjD Ƨ Ƨƶk Ŏk!ƒ ŁöƧUĻj!ƒ ŁƶĠĻjŢ!ƒ ĂNj ƭŎĻjdž!Ġ5" LJölö!ƒ

Ġùdž Ŭdž Ļùö ŭŘ!ƒ ŎƶĠĻjpŨƒ ΣĠöl!ƒ LJĂ‡ö þƒĂdž!ƒĂ ƧĂŢ!ƒ ŭD LJƶ Ƨ ƧkĂ ÜĠĻjĠNjƧh Łölơ!Ġh ŬdžĻö

---

(1) ÜlƧNjĠl!ƒ Ü ŭĂþh LJdžơƧ!ƒ þhƶ :Ok Ü"ĂŎĻƧŨ ƧƶT!ƒ LJ5 ƳĠk‡" LJdžư ÜCĠƭT!ƒ ƳĠk‡ LJdž ƧƶT!ƒ LJ5 :ĠĻjöĻ LJhƒ
.163 ƒ Ü1966

(2) .170 ƒ ÜNĻƭĻ ƧþŢdž!ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƶ ƵùƶkĂ .ŕŏhŕŏƠP ŕĝh!ŕƹ ŕĝjƲ yƥĂƊĂ NLjdž Ƶƶư ŕdžĂ Üŕŏŏŏŏ!ƥŋ LJŏlŏ!ŕĝh ŕĝnjŏhT ŕĝlŏƥƬk yƥĂƊĂ NLjdž ĭĂp

ĬdžƖùŏ ĭŘ!f ƥƖŕĝ5!f ΣŕĝŏI!f LJĂǂŏ lƥŕĝdžĂ lƵĂƬ ĭƊ LJƶĂ ÜƥƖŕĝ5!f ƥơ!f LJĂǂŏ lƥŕĝdžĂ lƵĂƬ ĭƊ LJƶ

lƵĂƬ ĭƊ LJƶĂ ÜǁŘǂ LJĂǂŏ ŬĂ Ŏ!ƥŋ ĂƊ ŎLjŕĝNjƵh NLjD ăŕĝƵkŏ ĭŘ!f ĂNjĂ ÜŕŏƥFŕĝƠƖ5ĂƖĂ ŕŏƠ!ŕĝƶdž

ŕĝùNjƵ5Ljŏ ĂƊ ŕĝŎùT Ŏ5 Σ5Lj!f ƴƹƵŏ ŕĝĬŏŏPk LJǂ!Ă Üǂkŏ!f ŕĝlŏƥƬk yƥĂŏ Ŭ ĭŘ!f ΣŕĝŏI!f LJĂǂŏ lƥŕĝdžĂ

.(1) "ĭƵƶT!f ΣŕĝŏI!f ĂNjĂ Üŕĝnjưhlŏ ĂƊ ŕĝnjƠƖhŏ ĂƊ ŕĝNjƶƶlŏĂ

ljƵùŏƹ LJƶ LJŕĝNjƵh!f ΣŕĝŏI!f ƶŏŏdžk LJdž ýƶŋŏ LJŏơ ƥƥƬ!f fŘNj LJdž ĺƥŏƶh ƥTƵ LJhf ƴNjŘŏĂ

ƥùTƵ LJhf ƵŕĝTƊ ƥpĂ NŕkfƥĂŋĂdž ƵFŕĝƖĂ Ĭ!ŕĝƶk Ÿf ǂ5Ƶƶdž Ŏ5 ƥŏƶŏ ŕĝƶƶƵƬ ŕĝhŋfĂ ΣŕĝŏI!f ýŕĝǂƬƊ LJdž

NùkfƥĂŋĂdžĂ Ĭ!ŕĝùƶk Ÿf ǂù5Ƶƶdž Ĭùŕƶ ǂơ ƥp YƵƬ!f LJŕĝǂ fŘĝĂ" :ýĂlŏ Ănj5 ÜΣŕĝŏI!f YfĂLjD Ĭ!ŋ

ƵFŕĝùƖĂ Ĭ!ŕĝƶkĂ ǁƵŕĝhk ÜŸf Dŕĝƶŏ LJD ƥfƵD LJdž! ĭƵĂƵƶ!f ƵdžŬf ĂD Üýƶ5Ŭf LJdž LJŕĝǂĂ ÜLJŕĝNjƵh!ŕĝh

ΣŕĝùŏI!f Ƶ!ŕĝùŕŏ fŘŕĝùdžhĂ ÜŕĝnjƠĂƵùTĂ LJŏNjfƵh!f YfĂLjD Dŕĝƶŏ5 ŬĂD DŕƥIŕĝŏ LJD LJŕĝNjƵh!ŕĝh ŘfƥĂŋĂdž!f

.(2)"...ŎhŕĝƠP!f ΣŕĝŏI!fĂ ÜŎ!ƥŋ!f ΣŕĝŏI!f ŎLjŕĝNjƵh!f

LJŬ ÜLJŕĝùNjƵh!f ƽùŏƵƠ ŕĝùnjŏ5 ǁŕĝƖk LJD LJǂdžŏ Ŭ ƵĂnjdžŋ!f ǂhƠŕĝPdž LJD ƥTƵ LJhf LJŏhŕĝdžǂ

.(3)"ǂŏLjŕĝNjƵh!f LJƶ Ŭƶƶŏ5 Üǂŏƥŋ!f ýŏĂŕĝpŬf ŬĂ LJŏNjfƵh!f fĂŕĝhŏ LJD DŕĝnjƶŕĝhƠ Ŏ5 Σŏ! Dŕĝnjŕĝǂ ΣŕĝLj!f"

ĭƵƶT!f ΣŕĝŏI!f fĂŕĝƶŋĂ ÜΣŕĝŏI!f ýŕĝǂƬƊĂ ƴŕĝƠP!f ýŕĝǂƬƊ LJŏhŕĝ ĺƥĂƥơ ǂƹƖŕĝŭƹ!f yƶơĂ fŘǂNj

LJŕĝùŏơŬf LJùdž ƵùŏĂǂ Ŏ5 ǂŕĝŏƖĂ ĭƵƶT!f NŕĝŏhTk!f LJdž ƥTƵ LJhf ŘPkŏƖ ŕĝLjNj LJdžĂ ÜLJŕĝNjƵhŕĝ! ŕĝĬPƥdž

ŕĝùdžLjŏơ ŕĝĬƶùdž Ăùnj5 ŕĝnjkfŘ Ŏ5 ŕĝnjdžnjsk ƵĂnjdžŋ!f ĬŕĝƶŘzkŏ Ŏk!f ǂŏLjŕĝNjƵh!f ýƥŕĝƖdž!f Ưzh Oŏơ Ăk!

ĭŘù!f lƵfƥù!f ƶù+ƵdžŕĝNjnjŏhTk Ĭ!ŋ ĬƶƖ Σ5Lj!f ǂ!ŕĝƖƵ Ŏ5 ǁƵkTdž!f Σơ!f ǂŏNjŕĝdž Oŏơ Ăk ýĂŕĝơ

ŕĝùƠhkƵdž LJŕĝù+ LJŋĂ ÜNŏhTùk!f fŘNj LJƶh fƥ+ƋdžÜƶ+Ƶdž!f ǂƠlLj Ĭ!ŋ ŎnjkLjk lƵŏƶ+ ƠĂƠP NLjƶ YƵ5kk

---

(1) ŕĝƶ4 ÜŕĝŋLj!f :ŕĝLjŏƖ LJhf

(2) ŕĝƶ23 ÜýŕĝIdž!f ýƬ5 :ƥTƵ LJhf

(3) ŕĝƶ55 ÜNƖ5Lj ƵƥƬdž!f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŘŇŽ lƧƥĞƥ ƦŏƧƶT ƦlŏƧƱ lĞ‡ĞƣƶžƒƒĂ NĞŏŇTƙƒƒ LJƥ .[1]LJĞNjƧŇƒƒ ƴƶž Ư ƧĞƶƶƙŏ Ů NŇLjƦ5 Ü ř ƧƶT!ƒ DžŏŇƶƙ!ĞŇ

.[2]ƦŏLjĞNjƧŇƒƒ Ʀlŏlƣ!ƒ Ř!ƥ LJNjŘ!ƒ lƥĞŏƥ

.2 :DžřDŽ‡ƨDŽŇƐ ŇƨƨƨŇƐ ƣƶŸ ƥƴƶŇƐ Řƺ ƒlƒjƥƙĉNj Ƨ ƨƶŇƐ njNjƦ:

ýŭùP LJƶž ƦŏLjĞƶLjŰƒ ƦŏƶƦƦLjƒ ăĂƒƒ ƴƙƒƧƶž! ƦƦƶŭƦƦƒ ƦƶƒƧƥ Ŏ5 řƧƶT!ƒ ƦƣŇƶž!ƒ Ƨƣƣŏ

LJùŽ DžnjŘŏƥƣ ƦŤĞPĂ ÜŎLjƦƦƒ YƒƥŇŭ! ŘĞŏ!ĉ ĞnjLjĂ‡! ÜDžNjĂ!ƒĂ ƦŇŏPƙžƒƒĂ ýĞŏP!ƒ ŘĞ‡ŇƶžƒƒĂ LJŽ DžnjŘĞƶƒƧƥ

ljŘùNj ýĂùƣ ýĂƒƒ ƱƶŇƒƒĂ ÜNŏƒŇŇƙ LJŽĂ řƧƶT!ƒ ýĂƒƒ ŰĞƙƒƒĂ LJŽ Ƨ!ĂƋƶžƒƒ ƧŇƙƶŘ Ŏƙ!ƒ ƦŇŏPƙžƒƒ

ƨƧùƶŘŏ LJƊ ƦƣĞŇƒƒ yŏƱŘƙƶŏ Ů" ŎŇĂƧƒƒ ŘƦƒƒ ýĂƒƒĂ ÜƧĞ‡ŘŇŮƒĂ ƦŇŇP!ƒ ƦŏŇƶžŽ Ŏ5 ĞNjƧĂƥĂ ÜăĂƒƒ

ƧƥŤžƒƒ ĞnjƦŤĂŇ ƦŏLjĞƶLjŰƒ ƦŇŏPƙžƒƒ ŘŇŽ ƨƧƶƙƒƒ LJĂƥ ƦƦƶŭƦƦƒ ƥLjŽ lĞ‡Ğƣƶžƒƒ ĂƊ ƧƶT!ƒ DžĂnjƦžƒƒ ŘŇŽ

.[3]"ăƧPŰƒ ƦŏLjĞƶƦƒ ăĂŇŇ! ƦŇƶLj!ĞŇ lĂƒƒ ljŘNj ƦLjĞ‡žƒƒ ƥŏƥƣƙĂ (ƧƶT!ƒ) ŎŽƒƥŇŰƒ ƱĞTƒƒ ƒŘNj

ƨŇƙPƙ ÜýPƒƥƙ!ƒĂ ƱŇƒƧƙ!ĞŇ Dƒƶƙ ƒƒƧƥŭ! ŘĞŏĂƙƶžƒƒ ƦƦŭƦ LJŏŇ LJĂžƒƒŇƶžƒƒ ƦƦƶŭƦƦƒ ƨŏžƒƒ ƥƒ5

ƒƒƧƥŰƒ ăĂƥ :ŎNjĂ ÜĞnjƒŏƒƣƙ ƨƥnjƙƶƙ Ŏƙ!ƒ ƦŏƶƦƦƒ ƦƦŏŰĂ!ƒĂ ÜĞnjŏ5 Dƒ‡ƣƙƙ Ŏƙ!ƒ ƦŏƒjNjŘ!ƒ Ƨ!ŰƒƒŸƶƣ

.ŎŇƒƒƨ!ƒ ƒƒƧƥŰƒ DƒŽ Ü(LJƱĞŇ!ƒ ƒƒƧƥŰƒ ÜƧNjĞŰ!ƒ ƒƒƧƥŰƒ) :Ʀŏƶƣ!ƒ

---

(1) ƦŇƙ‡žƒƒ ÜŎƒjĂNjŰƒ ƥƒƱ5 ƥžƣƱ :ƣƙ ÜLJŏƒjƣ LJŇ ƦƣƶƦ Ü" Ƨ ƨƶŇƐ" ŸĞƙ‡ LJƶžƣ Ü Σ ƦƦƒ ŸĞƙ‡ ƒ ŏPŇƙ :ƥTƧ LJŇƒ

ÜƧƶT!ƒ LJ5 ŸĞƙ‡! ƦŇƶƧƶ!ƒ ƦĞŰƧƦƒ :ŎŇĞNjĂ DžŏƣƧ!ƒ ƥŇƶ .71 ƒ ÜDƶ1950 Ü1 Ʊ ÜƦƧNjĞƦƒ ÜƦŏƧŤžƒƒ ƦƣnjƦƒ

.69 ƒ

(2) .60 ƒ ÜýĞƦžƒƒ ýŤ5 :ƥTƧ LJŇƒ

(3) ÜŸĞƙ‡ŇƒƒĂ ƦžĞƶƶƒƒ ÛƣƦƥ DžĞĉ ĂƦƱ ăƣƶƦƦƐ DžDŽ DžřDŽ‡ƨDŽŇƐ ƣƶŸ ƥƴƶŇƐ ƣřƥƣƶžƒƒ :ŎŇĂƧƒƒ ýĞƶž‡ ŘƦƒƒ

ÜƒƥøƴƐ ƣøƶŸ ŘøƷŭĞŇƐNj ăƣƦƶŇƐ ŘƐƥŇƐ Řƺ ƣřƶžŇƐ ŸƥNjTƐ :ƧĂƦŤƨ ƧŇĞƣ .16 ƒ ÜDƶ1984 ÜƦƧNjĞƦƒ

.9 ƒ ÜDƶ1992 Ü1 Ʊ ÜŎŇƧƶƒƒ Ŏ5ĞƦƒƒ ƨ‡Ƨƶƶƒƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.ć ƷIƷƷƷ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƥĂƨùŏ ĭƦù!ƒ ƒƦNjĂ .lƨĂŢdž!ƒ ĂƊ ýĞŏP!ƒ ŎNjĂ ÜƦŏŁjĞƛ!ƒ lĂ!!ƒ Ĭ!ǫ ĞnjdžŏŁ̈ǫk DžƛÜĞnjŁjĞưdž Ĭ!ǫ ĞNjƥƨĂ

ΣƒĂùơ!ƒ LJùdž ‖ƨkTùdž!ƒ Σùơ!ƒ NŁ̈hƥ" ĞdžhƫŬƨkơdž Ĭlhŏ ĭƦ!ƒ ĂNj NŁjŨ ÜƨŢĞŁjƨ!ƒ Ưƨhhƫ Ƶ+Ł̈dž!ƒ

ƨùƛ+Ɗ ýĞŏP!ƒ LJĞ+ ĞdžŁ̈+ " ‖ƨkTdž!ƒ Σơ!ƒ" Ŏ5 Ƙdž+ƒƨkĂ ƨĂŢ!ƒ ƘƨƛƵ ĞdžŁ̈+Ă .(1)"ƵǫdžP!ƒ ƵŏƦƨǫ!ƒ

lĂùl!ƒ Ŏù5 yƫƵŁjƒ ĞdžhƫŬĞƨkơŬƒ ŎNj lƨĂŢdž!ƒ ĂƊ ýĞŏP!ƒ ƵǫĞơ!ƒ ljƦNj Ƶƨŏ̈ŬĂĂ .ĞơĂdžǫ ƨƛ+ƊĂ lĂp

ĂƊ ƵùŁ̈ŏPkdž!ƒ" ŎNjĂ ÜƵƛ!Ğƛƛƒ lĂ!!ƒ NŁjdž ƦPƫk ĞƫhŁjdž LJĂ+k! ÜƵŁjƨkPdž!ƒ ƨĂŢŁ̈! ĞƫƵƥĂkǫdž ĞnjŁjĂ+ .Ĭ!ĂŬƒ

."ýĞŏP!ƒ Ŏ5 NŏŁ̈ƫ ƘŁjĞ+ ĞdžƫƵ lƨŏĞƫdž ýĞ+TƊ Ĭ!ǫ Ğnj!Ăơk! ĞNjƨĂŢ "lƨ+ƨdž!ƒ

Ŏù5 Ğùdž Ưƫhƫ Ɣ+ƨk" ĞnjŁjƊ ĭƊ Ü"ýŢƨ!ƒ Ă "Ɣŏ+ƨk!ƒ" Ŏ5 LJdž+k "ƵŁ̈ŏPkdž!ƒ" ljƦNj Ƶƨŏ̈ŬĂĂ

.(2)" Ưƫhƫ LJƫ NŁ̈ưƫhƫ ýŢƨkĂ ÜƯƫhƫ yƫdž ýĞŏP!ƒ

ƒ ljù!ƒ LJƎù5 ÜŎ!ĞŏP ĭƊ ÝŎŁjƫŬĞhƫ ΣĞǫƊ ĬŁ̈ƫ ƵdžƒĞǫp ƘŭŏŢƨk!ƒĂ ƘĞhŏ+ƨk!ƒ ljƦNj LJƊ ĞdžhƫĂ

Σùơ!ƒ" ƨùŏƨŬ LJùƫ "ýĞùŏP!ƒ" Ĭù!ǫ ƘŁ̈ŢĂ Ŏk!ƒ ƘĞŁjĂƨPdž!ƒ ‖Ł̈k! ƨŏĞƫdž Ŏkdŏ Ğdžƒƒƥ Ɣ+ƨdž!ƒ

."Ƶùŏdžƫ̈NjĂ!ƒ lĂ!!ƒ" ŎNj ÜƵƫhƫƨ lĂp Ĭ!ǫ NJkƫ+ƨ ĭƦ!ƒ Ɣŏ+ƨk!ƒ DžŁ̈ǫk "ƵŁ̈ŏPkdž!ƒ " lĂ!!ƒ LJĂ+ ."‖ƨkTdž!ƒ

ŎùŁ̈lƫ!ƒĂ Ŏǫùơ!ƒ Ɣŏ+ƨk!ƒ LJƫ ƨƥŏƫhƫ ĭƊ Ýƫŏdžƫ̈NjĂ ƫ+ƒƨƥǫ ÜƔŏ+ƨk!ƒ ‖ƒƨƥǫ Ƶƨŏ̈ŬĂƫ DžĂlk Ŏk!ƒ ŎNjĂ

lƨĂùŢ Ŏù5 LJĂù+ŏ NŁjƎ5 Ü‖!Ʀ!Ă .ýlƫ!ƒ NƫpƥŢŏ ŬĂ ΣƒĂơ!ƒ NƫpƥŢk Ŭ ƫƒŏT "DžNjĂ!ƒ" LJĂ+ .ƫƫdž

ýǫùƫ!ƒ ƨƒƦlkùǫƒ LJdž LJĞǫŁjŭ! Ưƨƫŏ Ğdž ýƛdž ƒƦNjĂ .ƫƫơdž ‖!Ʀ LJĂ+ŏ LJƊ ƨŏƩ LJdž ŎŁ̈ŏPk Ƶƫhƫjƒ

ýùlƫ!ƒ LJĞù+ LJƒĂ ÜDžNjĂ!ƒ ‖!Ʀ ΣƨŁj!ƒ yƫkkĂ Ü‖!Ʀ Dž+ơ Ŏ5 NŁjƒ Ŏ+ơŏ DžNjĂ!ƒ LJƎ5 .ƨƒƨdž!ƒ NJknjhƫĞTdž!

.(3)NJhƫƦ+ŏ

LJƊĂ ÜýĞùŏP!ƒ Ĭù̈ƫ Ĭ̈Łjŏŏŏŏ DžNjĂ!ƒ LJǫ ÜƨPƫ ƨŏƫhƫkƫĂ ÜýĞŏP!ƒ NŁǫĞǫƊ "DžNjĂ!ƒ" LJƊ ŎŁjƫŏ ƒƦNjĂ

ƘǫŏĂ ƵŁjƨPdž lĂp DžNjĂ!ƒ LJĂ+ .ƥŏƫhƫ ĞnjŁjdž ýlƫ!ƒ LJƊĂ .ƵŏdžNjĂ ƵǫŏkŁj ŎNj Ğnjŏ!ǫ ýŢĂkŏ Ŏk!ƒ ƵǫŏkŁj!ƒ

---

(1) ƒ ÜĞƫƨŢ!ƒ ƔĞk+ LJdž ΣƨŁj!ƒ :ĞŁjŏǫ LJhƒ .44

(2) ƒ ÜNŁǫƨŁj ƨƥŢdž!ƒ .45

(3) ƒ ÜNŁǫƨŁj ƨƥŢdž!ƒ .177

ف 1961 ألف مسجد في الحي الشرقي من مدينة يرموك، وكان يتسع لـ 190 مصلياً.

(1) مدينة يرموك: مدينة تقع في الجزء الشرقي من محافظة يرموك، وتبعد عن مركز المحافظة نحو 45 كم، وتتميز بأراضيها الزراعية الخصبة وبمناخها المعتدل صيفاً والبارد شتاءً.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

.Ŏùhþŭf ƒ Ljù! Dźnjk2ULj ÜLJĂdźù]dź!f Ł5]ŭ5!fĂ ÜĞLjŏ] LJhf NŏùZ ĬLjh ĭR!f ĂNj 2ĂŢk!f fRNj

Σŏù! KĞdźþldź ĬùZ NhơĞŢ Nŏ5 þdźkzŏ ĭR!f ÜΣ]ŭf ljRNj ŧ5Ă Ŭę N! DźnjK2ULj Ơưkk LJD LJłdźŏ ŬĂ

KĞdźþùldź KŭŏùPdź!f LJŭ ÜŁùŏPdź LJĂłk LJD Dźnjdź!f ýh ÜŁhRĞł ĂD ŁpþĞŢ LJĂłk LJD ĭ2Ă2ư!f LJdź

ýĞłùTŭfĂ CĞŏTŭf Ŏ5 2ŏĞźk!f fRNj .(1)2Pć CŎT NLjD ĬùZ ĞFŏT ýŏPk! ýh ÜĞnjh ŧþŢŏ! ýĞlk K]ŏ!

yþfĂ!f LJŏhĂ ƒ Lj!f LJŏh 2ŏĞźk!f fRNj ă2ŏ ĞdźþljZ Ŏlùkdź!f Nhh 2zTŏ ź2λD ŎhþŭF ƒ Ljù! ýzηŏ ĭR!f ĂNj

ĞùŏĞhk2f ŏhk2ùdź ýŏŏPk!f OùŏŢdź LJD Dźnjŧlj ‖!RhĂ .l2λdź ŁùŏPdź!f ýŏĂĞpŭf KljĞł ‖!R!Ă . ţ ŏzdź!f

.(2) ƒ Lj!f Ğnjh YþhD Ŏk!f ŧŏ2ŏ!f LJZ Łdźη Ğlj!f lRù!Ğh ĞlŏλĂ

LJùłŏ Dźù! fRęĂ .Ğnjh N]Ğ]ơę ĬùZ þdźkzŏ ÜNŏljĞzdźĂ ŎhþŭF N]Ţlj 2ĂŢ! YŏþŭF 2ĂŢk LJę

LJD Ŏljzŏ fRNjĂ .ŎhþD ƒ Lj ‖ĞljNj LJĂłŏ ŭ5 DźĂ LJdźĂ ÜýŏPk ‖ĞljNj LJĂłŏ LJD LJłdźŏ ŭ5 ΣĞ]ơę ‖ĞljNj

KùpĂ!f Ŏù5 Yŏþū! łþơŏ ýŏPk!f LJŭ .YŏþŭF ăþ! ‖2kTdź!f ΣĞ]ơŬf ĬùZ DźFĞp ŎhþŭF ƒ Lj!f

yŏŏk]ùŏ Ŭ ýùŏPk!f LJ3ù5 Ü2pĂk LJD Σơù! łþơ fRęĂ .LJŏzdź ŏĞTLjh ĞdźFĞp Σơ!f Nŏŏŏŏŏ LJĂłŏ ĭR!f

ĬùZ D2ŏk Ŏk!f Ơf2ZŭfĂ KŬĞơ!f ýłh ýŏPk!f 2λdkŏ LJD þhŬ LJĞł ‖!R!Ă ÜŎhþD ŏĞTLj ĭdh DźĞŏl!f

NùLjłdźŏ Ŭ LJĞ]LjŬf LJ35 ‖!R!Ă ÜýŏPk þηĂŏ Ŭ Σơ þηĂŏ Ŭ łŏơĂ ÜýŏPk!f dTljdź Σơ!f LJę .Σơ!f

ĬùŧηkŏĂ ÜCĞùơljŬf LJùdź Ăơljh Σơ!f Nŏ!ę þdŏ Dź! CĞŏTŭf LJdź ĞFŏT ĂD 2ĂdźŭF LJdź ź2dźD ýŏPkŏ LJD

ýùŏPkŏ LJD yŏŏk]ùŏ Ŭ NùLj35 ΣfĂùơ!f LJdź Ł]Ğơ DźþZ fRę LJĞ]LjŬf LJD Ŏ5 ‖!R! ŎdźùZ!f 2njUdź!f

.(3)Ł]Ğơ!f ljRNj ‖f2þę ýĞηdź Ŏ5 Łzpf Ă!f KĞ]Ă]ơdź!f

---

(1) ƒ .7 ÜUĞηLj!f :ĞLjŏ] LJhf

(2) ƒ .67 ÜY2z!f þLjZ Ŏ3ŭh!fĂ ĭþlLj!f łf2k!f Ŏ5 Łŏlj5!f l2ĂŢ!f :2Ă5ŢZ 2hĞη :2ULjf

(3) ƒ .37 ÜN]ł5Lj yη2dź!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƨ ùpĂdž!f Ŏù5 :LJĜĻƛf LJĜ5pĂdž ‖ĜĻnj5 Ŏĺlz!f Ƨŏ‡5k!fĂ ýŏƤk!f LJŏh Łpŭz!f Łzŏh0 LJƵ ĜdžDĂ

LJD ăƨùŏ ŎĻĜƛ!f Ƨ pĂdž!f Ŏ5Ă (1)"ýŏƤkh ƴĂTdž Σ5ĻĻ!f NĺlzĸĜdž ý‡" LJD Ĭ!ϱ ĜĻŏ LJhf ƨŏTŏ ýĂŪf

LJŏdžĺ ùdž!f Ł5ù ŭ5!f LJD Ĭù!ϱ ŎùhĂƨ!f ĸùhNjR ƥpĂ (2)."ýŏƤk N!Ĺlzdž 0!ĜƤk Ŭ Ƨ ƨ Ţ!f ýlz!f"

LJĂƨlĸ ùŏ ŬĂ Ĝdžnj ƤfƥùĸƥĂƥơĂ ÜŎĺlz!f Ƨŏ‡5k!fĂ ýŏƤk!f LJŏh Łpŭz!f Łzŏh0 LJĜŏh Ŏ5 LJĂhƨ0 ưŏ

LJùdž LJŏhƨùư LJŏh LJĂƨŏdžŏ DźnjĻjŪ Ü‖!Ŗ‡ Σŏ! ƨdžŪf LJD ĂƥhŏĂ .(3)Ł!ĻĻdž!f Ŏ5 ƥơfĂ ƨĂŢĸ Ĭĺƴ

ýƛdžĸ! Ü ĭ ƨ0s!f ljƥfƥzĸ ĻfĂ NhơĜŢ yh0Ă ÜNƴĂ ư Ădž ƴĻơh Ł ƥơĸŏ Ĝdžnjŏ5 ƥơfĂ ý‡ Ŏĺlz!f Ƨŏ‡5k!f

Ĭdž ùŏ Ŏĺlz!f Ƨŏ‡5k!f LJdž ýĂŪf ƴƨ ư!Ĝ5 .ĜnjĸfŖ!Ă ĜnjĸfŖ Ŏ5 ŁŏƨNjĂŋ!f ŁFĜlơ!f ƨĂŢĸĂ ĸĜŏĺĺ‡!f

Dźŏù lĸ ĜnjĻjŪ ÜŁĻŏlŏ!f ŁŏĻĜNjƨh!f Łƨ0!Ĝh DźĸŏĂ ÜLJŏƨ‡5dž!f lĂ5ŢĂ ŁŢĜP!f Nh ýƷĸTĸĂ f ĜP!f Dźŏĺĺzĸ!f

DźnjdžĜnj5D LJdž Ĝnjhƨlĸ ĂD Ĝnjŏ‡Ĝơĸ ĸŬĜƛdž Ĭ!ϱ ŁŋĜơ LJĂƥ ÜŁlơ!f ĜNjƨNjfĂŋh DźnjĻjĜNjŖD Ŏ5 CĜŏTŪf ƨĂŢ

ÜƨĂnjdžŋ!fĂ ŁdžĜz!f Nh ýƷĸTĸĂ ÜDźĜz!f Dźŏĺĺzĸ!f Ĭdž ùŏ5 :Ŏĺlz!f Ƨŏ‡5k!f LJdž ŎĻĜƛ!f ƴƨ ư!f ĜdžD ÜŁhpĜƛ!f

Łhz Ţ ù!f Łùŏ0UĻj!f CĜŏùTŪf Ŏ‡Ĝơĸ Ŏk!f ĸŭŏŏPk!fĂ ĸŬĜƛdž!f Ĭĺƴ Dźŏĺĺzĸ!f LJdž YĂĻj!f fŖNj DźĂlŏĂ

Ĭùĺƴ f ƨùơ!f ƥTD LJŏŢŏƨơ LJĂdžĺ ùdž!f Ł5ŭ5!f LJĜ‡ ƥpĂ .ŁdžĜz!f ΣĂ5Ļj Ŏ5 ĜnjĺŏŢơĸ ýnj ĸĂ

Dźnj‡ƨfƥùdž 5Ăù5k ƥù‡ƛĸ! ‖!ŖĂ ÜăƨPŪf 5ƨ0!f LJdž ĜNjƨŏƹ LJƴ ŁŏĻĜŏlŏ!f ŁŏĻĜNjƨh!f Dźnjĸlŏƨ0 ƨŏdžĸ

fŖ ýdžzĸ ùĸ ĜdžĻ ĸŭŏPk!fĂ ŁƴĜĻƥŬf 5ƨ0!fĂ" :ŎhfƨĜ5!f ýĂlŏ ÜΣĜĻ!f LJdž DźnjĻjĂƥ DźNj LJdžƴ Łŏĺlz!f

ĸfƥĂùŋĂdž!f Ĝnjh ýŢơĸ LJD Ŏ5 ŁŏĻŏlŏ!f LJŏNjfƨh!f 5ƨ0Ă ÜLJƥdž!fĂ DźdžŪf ƨĂnjdžŋĂ ŁdžĜz!f Dźŏĺĺzĸ Ŏ5

lĜ‡Ĝơdž!fĂ ýŏŏPk!f" :ƴ ư ŏD ýĂlŏĂ .(4)ƴŏŢĜP LJĂ‡ŏ LJD NĺŏhŢ LJdž Dźŏĺĺzĸ Ŏ5 ýdžzĸ ùĸ ÝŁ!Ĺlzdž Ĝnj 5ĻD

---

(1) ŁùdžĜz!f ŁùFŏnj!f Ü ĭ Ăƥhŏ LJdžơƨ!f ƥhƴ :Ơk Ü ƨ ĭĺlFƯ NjƯƨƥŬ ƨ ƨĺĺlĺ f FŁ! Ĭ ŢĺNjΘ Ă‡Y l Fs‡yŁĺĺ :ĜĻŏŢ LJhf

.109 f Ü1973 ÜlƨNjĜl!f ÜƴĜĸ‡ĺ! Łƨ0Ţdž!f

(2) .27 f ÜNƴŢ5Ļj ƨƥŢdž!f

(3) .60 f ÜLJŏdžĺ ùdž!f Ł5ŭ5!f ƥĻƴ ƨzT!f Łƨ0UĻj :ŎhĂƨ!f ĸ5!D

(4) f Ü1981 Ü1 0 ÜĸĂƨŏh ÜƨTĻj!fĂ ŁƴĜh0ĺ! Σ!ƥĻŪf ƨfƥ ÜLJŏŢĜŏ ýĜ ƨszŋ :Ơk ÜYƥFYƨĺĺ üĭTΘŁ :ŎhfƨĜ5!f

.88

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

Ňhz Ţ ù!f Łùŏ2Ulj!f CĜŏùTŰf LJdž 2ŏλ‡! ŁdžĜz!fĂ 2Ănjdžη!f DŏŏŇzk ŶĂ2 ư LJdž Ŷ2 ư ĂNj ŘŮĜλdž!Ĝh

ÞĂηĂ!f Ŏ5 ŎNj Ĝdž‡ ĜNjĂdžnjsŏĂ ĜNjĂ2ĂŢkŏ ŮD DžnjLjdž D2kηŏĂ ĜnjkŮĜλdžh ĜnjdžĂ ł 2 Džnj łĂ5Lj Ŏ5 ý Ţ ơk!

ź2 łùZ ÞĂùηĂ!f Ŏ5 NŏŇZ ŎNj Ĝdž ŇŇZ ĜnjkfĂR Ĝnjdžnj5 LJĜ‡ Ňo ÜĜnjkĜh łĜljdžh ĜnjLjĂŇlzŏĂ ĜnjLjĂdžnjsŏ LJ‡!Ă

.(1)"ŏ15 Łŏ2Ulj!f DžĂŇz!Ĝh Þ2sŏ LJD NŇŏh ł LJdž ŇŇZ Ůo źÞη

LJùZ Ŏù ŇlZ!f DžNj2ùŏ‡5kĂ Ŏ5 łù ŇŇ5!f DžnjhĜùŏP 2ŏdžk ŇŇZ LJŏdžŇ łdž!f Ł5 łŭ5!f f 2ơ LJo

Ŏù5 f PŇkŏ ÜýĜŏP!f LJdž Ŏlŏlơ!f DžnjspĂdž! l2ŏĜzdž!f 2ŏ‡5k!f s Ff2ŏĂ ŶĜŏPŇ! ă2PŰf ŘĜŏĂk łdž!f

lÞ2ùηdž!f ŘƒŁĂ Ţk!fĂ Łŏ2Ulj!f ŘŮŮÞk łŮf Ŷŏ2lk Þ2ηdž LJdž ĜNj2 ŢơĂ Łŏ‡fÞŮf NŇ5ŏUĂ Dŏŏ2lk

s ùŏ2ŏ LJZ ‖!ŘĂ ÜŁŏ2NjĂη!f ĜnjkŁĂ Ţh Džnj!ĂlZ Ĝnj‡2ÞkĂ 2Ănjdžη!f LJĜNjRD ĜnjŇλdžkk LJD LJ‡džŏ Ů Ŏk!f

Ŏù5 Nù! Łùŏdž NjD ŮĂ ýĜùŏPŇ! Łdžŏp ů5 ‖!R LJĂÞ ĜdžD ÜĜnj! Łh łĜljdž!f ŘĜŏ‡Ĝơdž!fĂ ŘŮĜλdž!f 2ŏUĂk

2ùλ‡D Ŏù5 ŘĜdžŏŇzk!f ăĂł Ĝdžŏ5 ýĜŏP!f" Ĝljŏł LJhf ýĂp Ŏ5 ΘĂ ư Ăh 22hŏ fRNjĂ ÜŎŇlz!f ‖fÞŮf

.(2)"ÞT2džĂ ÞĜNj ŘĜdžŏŇzk!f Ŏ5Ă ý ư dž 2ĂdžŮf

2ZĜTùdž!f LJŏùh yùdžηk ĜnjŇzηk ÜŁŏŇ‡ l2Ulj Łŏł5lj!f DžnjλơĜhdž Ŏ5 fĂ2Ulj Ł5 łŭ5!f LJD Ĝdž‡

ŘĜùZ2lj!f Łùh2Ĝldž fĂ!ĂĜơ Ł5 łŭ5!f LJD DžĂŇzdž!f LJdž5 ÜŁŏŇ‡!f ŁŏŇlz!f ŘƒŁĂ Ţk!fĂ ÜŁŏFzη!f Łŏkf R!f

l2ùFfÞ LJùdž ź ùhf2kpf) lĂl!f ljRNj Þf Þ2k Ŏk!fĂ (ŁŏZĂ2Lj!f lĂl!Ĝh) ljĂdž ł Ĝdž LJdž ư Łŏł5lj!f ŘĜhŇlk!fĂ

:NŇjf Ňo ÜýŏPk!fĂ Σơ!f LJZ Ĝnj! ŇljΣ Ů ŁŏljĜ łljŮf Σ 5lj!f ĭ 2kzk Ŏk!f ŘĜZ2lj!f LJD DžŇzLj LJŏơ 2zT!f

.(3)" Σơ!fĂ ýŏPk!f lĂp ŎljZD ÜLJŏkĂl!f LJŏkĜNj LJĂÞ Y2LjLj LJD LJ‡džŏ Σŏ!"

---

(1) Ü79 Ü82 Ü86 Ü93 Ü90 .94 LJhf 5 :ÞT2 ÜýĜldž!f ý Ţ f ÜŶqFy2ll3 üŭTΘŁ :Ŏhf2Ĝ5!f .48 f

(2) Ü1966 Ü2 ŏ ÜŁŏ2Ţ ùdž!f Łưnjlj!f 2fÞ Ü ĭ ĂÞh LJdžơ2!f ÞhZ :OĜk ÜbF2 łll3 f FŁl DžDŽ DžFljÞĜŇf :ĜljŏŁ LJhf

.127

(3) Ü5 łlj!f ŶĜk‡ f ŏPŇk :ÞT2 LJhf .105

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýù|z!f LJùdž ƑùnjŋĂdž ƚLjĜƭ ĜdžwƧ5 ÜýŏPƚk!fĂ Σơ!f lƧŏ]D ýUƚk Ŭ ƚĜŽƨLj!f ljŘNj LJD ĬŰŽ

LJùŽ Yƨ¼Lj ƥp ĜLjD ‖!ŘĂ …" ƥTƧ LJhƒ ljƥ‡đŏ Ĝdž ‖!ŘĂ ÜLJĜ]LjÚƒ ƥLjŽ Ƒ|ƱĜLj!f lĂl!f LJdž ĂD ŎLjĜ]LjÚƒ

ljŘùNj .[1] "….ƑùŏĂƨ!fĂ ƨ‡ƨ!Ĝw ƑŰŏPƚkdž!f lƧĂŢ!f LJŽ ƀưŏD Yƨ¼Lj ƥpĂ ýlz!Ĝw LJĂ‡ŏ ĭŘ!f ƨĂŢƚk!f

.[2] …ýlz!f DŽ!ĜŽĂ ÜýŏPƚk!fĂ Σơ!f DŽ!ĜŽ" :LJŏưpĜ¼kdž LJŏdž!ĜŽ LJdž OƚkdžƚkĂ lĂl!f

Σùơ!f DŽ!ĜùŽ LJŏw ƱwƧ!f Ĭ!ϱ Ƒŏ]ƨ!f DŋjƚkĜ]fƧƥ Ŏ5 fĂz] Ƒƨ]ŭƨ!f LJdw ƨw] ĜdždŽ ŃƚkLjƚ]LjĂ

ý‡ ýdžŽ ýzŋŏ ƀƱwfƧƚk ăĂl!f NƚkĜNj LJŏw ydžŋŏ ĭŘ!f ýPfƥƚk!fĂ ƱwfƧƚk!f ăƥdž UơŰLjĂ ÜƥŏƧŋƚk!f DŽ!ĜŽĂ

.ăĂl!f ƧFĜ] ýdžŽ ĬŰŽ ƀƨpĂƚkdž lĂƥ

:hŭƨ2dŽ‖ƐƐ hƲƨ2ú2‖ƐƐ ƚƟƒĜDŽ Ĭ3 LjdžY ƥĭĜyƑ‖ƐƐ l ƒĭNjƑƨDŽNj ĂdžyDŽ‖ƐƐ ül]Ƒ 5ƥU .f

ƨƧùƱŏ ŎLjNjŘù!f ‖fƧƥÚƒ ăĂl! Dŋjdžŏ]lk ƱwƧ Ĭ!ϱ Ƒŏ]ƨ!f Ƒơ Ĝwdž!Ĝw Ƒƨ]ŭƨ!f DŽĜdžƚkNjf ăƥD

LJdTù!f ĂùNj Ĝùdž‡ IJ ƀưŏD ŸLjĜŋ!f fŘNj fĂdž]l5 ÜNLjŽ Ƨŏwzƚk!f ƚĜŏĂƚ]džĂ Σƨ¼Lj!f Ŏ5 ĬLjzdž!f ý‡Tƚ

Ŏù5 ŎLjĜùzdž!f :Ŏ!fĂùƚk!f ĬŰŽ ƚĜŏĂƚ]dž Ƒ]džP Ĭ!ϱ IJ LJƱĜw!fĂ ƨNjĜU!f ‖fƧƥÚƒ ăĂƥ Ĭ!ϱ Ƒw]Lj!Ĝw

Ŏù5 ŎLjĜùzdž!fĂ ÜUĜùƨ!ŰƒŎù5 ŎLjĜzdž!fĂ ÜƨĜ‡5ŰƒŎ5 ŎLjĜzdž!fĂ ÜLJĜŏŽŰƒŎ5 ŎLjĜzdž!fĂ ÜLJfĂ‡ŰƒŎ

.ƱĂƱP!f

ƥƨŋdž!f ŎzƥfĂ!f NƥĜŏ] LJdž ĭƥĜdž!f ĬLjzdž!f ýĂơƚ Ƒŏƨŏ‡ ýĂơ Ƒƨ]ŭƨ!f ƨĂŢƚk Ƒdžŏƥ ĬŰŋƚkĂ

.Ŏdžŭƨ‡!fĂ ĭĂŽŰ!f ƨĜŋLjŰƒ ƑŰơƨdž Ĭ!ϱ DŽĂ ÜŎ]ƨ!f ‖fƧƥÚƒ ýĜŋdž Ĭ!ϱ

ĜNjƥĂŋĂĂ ÜLJĜŏŽŰƒŎ5 ĜNjƥĂŋĂ :ŎNj ŎLjĜzdžŰ! "ƑŏƥĂŋĂ" ŸƚfƧdž yƱƨD LJŏw fĂƨŏdž DŋjLjD ‖!Ř

Ĭ!ϱ ý|Lj LJdž ýĂDĂ .(ƑwĜƚ‡!f) ƱĂƱP!f Ŏ5 ĜNjƥĂŋĂ DŽĂ Ü(DŽŭƨ‡!f) UĜƨ!Ūƒ Ŏ5 ĜNjƥĂŋĂĂ ÜLJĜNjŘŰƒ Ŏ5

Ĝnjưùzw DŽ]ŰĜw ƑnjƱĜTƚkdž ƥŋĂƚk ƥp" :ýĂlŏ :ĭƥLj‡!f ĂNj ƑŏƱ]ƧŰƒ ýĂŢŰƒ ĭŘ ƨĂŢƚk!f fŘNj ƑŏƱƨz!f

---

(1) ýŢĜƚ‡ f ŏPŰƚ :ƥTƧ LJhƒ ÜΣ¼Lj!f .105 f

(2) ÜNƱ]¼Lj ƨƥŢdž!f .107 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ɛùhljdž ƧNjĂŋ ĂNj ĭŘ!f ƱƤ!f LJƎ5 ÝŦdžƑĠl!f LJŏƶ!fĂ ÜNŏ5 Ƨ+ƽdž!fĂ ÜƱĂƽlldž!fĂ ÜƱĂƱƤdž!Ġ+ Ư ƶhu ŦlŽ ÜƧNjĂùŋ ĂùNj ĭŘù!f Nùŏ5 Ƨ+ƽdž!f LJŽ Ɛhljdž ƧNjĂŋ ĂNj ĭŘ!f Ʊƽll!fĂ ÜƧNjĂŋ ĂNj ĭŘ!f Ʊƽll!f LJŽ :þùơfĂ :ƶùƶŏdžŋ ljŘùnj! ýĠlŏ þpĂ ÝƧNjĂŋ ĂNj ĭŘ!f LJŏƶ!f LJŽ Ɛhljdž ÜƧNjĂŋ ĂNj ĭŘ!f Nŏ5 Ƨ+ƽdž!fĂ ÜƧ+ƽ!f Ŏ5 LJŏƶ!f ŦlŽ ĠnjkfŘ Ŏ5 LJŏƶ!fĂ ÝƱƤ!f Ŏ5Ă ÜƱƽll!f Ŏ5Ă ÜlƧ+ƽ!f Ŏ5Ă ÜĠnjkfŘ Ŏ5 LJŏƶ!f ŎljŽD

.[1]"ƱƤ!f Ŏ5 LJŏƶ!f ŦlŽ Ʊƽll!f Ŏ5 LJŏƶ!fĂ ÜƱƽll!f Ŏ5 LJŏƶ!f ŦlŽ Ƨ+ƽ!f Ŏ5 LJŏƶ!fĂ

þĂŋĂĂ LJĠŏŽŪf Ŏ5 þĂŋĂ ƧĂdžūllƽ" :Nl!Ăp Ŏ5 Ġljŏl LJhf ăþ! Ćŭŋh ƧĂŤk!f fŘNj Ơưkŏ Ă

ĠNjƧfƧƱưŬ lƧĂĠơdž!f Ĭ!ǫ ŦŋĠkơdž ŦŏljĠlljŰf ŦzŏhƱ!f ĶljĠ+ Ġdž!Ă ÜΣƽlj!f Ŏ5 ĺƧĠλć LJĂ+ŏ Σƽlj!f Ŏ5 LJD LJùdž Ƨ PD LJ+ŏ Dž!Ă Ü‖!Ř Ĭ!ǫ Nhu ýŤĂkŏ ĆŎT YfƧkPf Ĭ!ǫ Ķλzhljf ÜlƧĂĠŋdž!fĂ Ŧ+ƧĠTdž!f Ĭ!ǫ ŬĂ Ƨlklŏ ŬĂ Ķhλŏ Ŭ ĶĂŤ!fĂ ĺŤĂŤPĂ ÜĶŏĂŤk!Ġu LJĂ+ŏ LJD LJdž Ƨ PD LJ+ŏ Dž!Ă ÜŪƶ5 LJĂ+ŏ Ŧù!Ŭþ!f LJŽ ĺŏljƷklldž LJĠ+ Řǫ ÜNJfĠơdžljf lþƑĠ5 yĠdž Nhu DžŭŽŬf þĂŋĂ lþƑĠ5 NĶƽP yĠdž Nŏ5 LJĂ+ĶƽÜDžơþƨŏ ĶĂŤ!f ýĠdžzklf Ĭ!ǫ ŦzŏhƱ!f Ĭ!ǫ Ķ!ĠdžƽÜljþzhu NJk!Ŭþhu ƧĂŤkŏ LJĠ+ ĂD ÜNljŽ ŦŋĠơ!f ýfĂƨ þzhu Nhu LJùdž Σƽljù!f Ŏù5 Ġdž ĬlŽ Ġnjhu ýþŏ! ĺzdž Ġnjhŏ+ƧkĂ Ƨ ĂƧơ!f yŏƱlk ĶŬĐhu ƽ!ĠP!f þljŽ LJdž Ķlƽ5ĂĂ LJŏlhlklùdž!f LJùdž ĂD LJĠùdžƨ!f Ŏ5 LJŏþĂŋĂdž!f LJdž LJŏhƑĠƷ!f DžŭŽǫ Ĭ!ǫ LJĠλ ƧfƧƱưf yþĂ DžĂ ...ƧλD ÜΣƽlj!f Ŏ5 Ġdž ĬlŽ ýþŏ ĶĂŤ!Ġu ƱƧPŏ Ġdž5 ...ŦhĠk+!f ýĠ+TD ĶŽƧkPĠ5 ...DžlŽ Ġdž LJŏĂþkhu ĺdžŭŽǫ þùŤĠldž ĭD ÜŎljĠùzdž Ĭdžklk Ŏk!f ŎNjĂ ƧĂdžŪf ĬlŽ ýþk Σƽlj!f Ŏ5 Ŏk!fĂ ÜƱƧĠλć Ĭdžklk Ŏk!f ŎNjĂ Ġùdžnjhu ăŘĠùơŏ Řǫ Ʊƽll!f ĬlŽ ýþk ŦhĠk+!fĂ ÜĹljĠzdž ƱĠƽ!Ūf Ĭ!ǫ ΣĠŏl!Ġu ĺưŏD ƧĠλŬf LJD Ġdž+ ÜΣƽljll!

.[2]"Ʊƽll!f Ɣŏ+Ƨk

---

(1) ĭþĠnj!f þhŽ þdžơdž :Ơk ÜŦŏƽlll!f ĭþlj+!f ýƑĠlƧ LJdžư ÜĬ!ĂŪf Ŧƽlll!f Ŏ5 Ŧ!ĠlƧ :ƽơlf LJhu ƔĂlzŏ Üĭþlj+!f Ơ Ăhd 1950 Dž /1 155.

(2) ŦùdžĠz!f ŦùFŏnj!f ÜƧĂ+þùdž DžŏNjfƧhǫ .þ ŦzŋfƧdž ÜĭƧư P!f þĂdžơdž :Ơk ÜbFƧlll ƒFl DžDž ƔþFĠyll :ĠljŏlƧ LJhf Ơ Dž 1970 ÜlƧNjĠl!f ÜƧTlj! ŦŏƧŤdž!f .2

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĭ Ŗù!fĂ LJŏdžĬ̈l̈ùdž!f Ŧsùl̈ŭs!f ăþ! lƧŏhŧ ŦŏĠĵƵ Ŏl! ĭ Ŗ!f IJ ƧĂŢk!f fŖNj ŦŏdžNjD Ĭ̈ĬŋkkĂ

.(1)ĂƵlƧŪ̄ lƧĠhƶ!f ƴĠk‡ LJdž ljĂþdžklf

LJŏlhĠl̈ù!f LJŏƵĂùlj!f LJùƵ LJfƨŏdžkŏ þĂŋĂ!f LJdž LJŏƧŏPŪ̄f LJŏƵĂlj!f LJD þTƧ LJhf UƠŭŏĂ

Ŏ5 Ŏk!f ŎlĵĠƶdž!fĂ ĶfþĂŋĂdž!f LJD ‖!Ŗ ÜDžnjlĵĠƵĂDĂ Džnjl̈ĠlĵŋD ĶsĬ̈kPf Ġdžnjdž Σ Ġlj!f ý‡ þlĵƵ ĠdžnjlhĠƵkh

Ƨ ĂƧƠ!fĂ UĠs!Ūf ĠdžD Ü"yŏdžŋĬ̈! yhƵ!Ġh lþĂŋĂdžĂ lþƠfĂ" (ĭƧ‡s!f þĂŋĂ!fĂ Ŏl̈ơ!f þĂŋĂ!f) Σ sljf

Ġùnjdžf Ăp LJŪ̄ ăƧùPD Ĭ!ϱ Ŧƶ! LJdžĂ ÜƧPc Ĭ!ϱ ÜΣljŋ LJdž Ƨ ĬĬ̈kPk5 (ƵĂƵP!fĂ ĶfĂŢŪ̄f) ŦhĂk‡dž!f

.(2)ΘŭƵŢŬfĂ dƵfĂk!f

ŦùŏƧUlj!f Ŧŏ ư ƧŪ̄f ýŏ‡Tk Ŏ5 ĠnjdžĠnjl̈ϱ LJdž Ġnjkdžŏp þdžkl̈k ĠnjlĵD ĶĠdžŏl̈k!f ljŖNj LJdž ăƧlj Ġdž‡

Σ sljù!f ăĂùl! Ŧùŏþ̈ĬĬ̈k!f ĶĠ‡Ĭ̈dž!fĂ ŎlĵNjŖ!f ƵĠTlj!f ýƶĠsk ƧhƶŎĬ̈ŏŏPk!f ýdžƶ!f ŧƒfƧƵ Ŏ5 Ƨŏ‡skĬ̈!

.lþŏþŋ ŦŏƧƶT Dž!fĂƶ ШĠkĵϱ Ŏ5 ŦdžĂ LJdžĂ ÜŦŏlĵĠl̈ljŬf

3. ĭ ƒĭNJШŪ̄ƐNj þyl̈Ш

LJùdž ƴƧkIk Ŏk!f ĶĠƶĂ ư Ădž!f LJdž ŦƶĂdžŋdž Ġnjhu ŎlĵƶLj LJŏdžĬ̈l̈dž!f Ŧsl̈ŭs!f þlĵƶ ĶĠŏnj!Ŭf LJϱ

.ĂƵlƧŪ̄ "ĠIŏƨŏ5ĠkŏdžĬ̈!f" ƴĠk‡ IJ ĂŖơ ĂŖơk ĂD IJ

Ĭ ùĬ̈ƶ ƧŢùkIŏ ĭ Ŗ!f Ŧ ơhu!f ĂNj f ĠP!f Ĭlƶdž!f :LJĠŏlƶdž ĠnjĬ̈5 ĂƵlƧD þlĵƶ ĠIŏƨŏ5Ġkŏdž!f ĠdžD

Ŏù5 Ŧ ùơhŏ ĭ Ŗù!f Ăùnj5 DĠùƶ!f Ĭlƶdž!f ĠdžD ÜĶĠŏnj!ŬĠh NIkŏdžl̈k LJ‡džŏ Ġdž ĂNjĂ ÜŦpƧĠsdž!f ƧNjfĂŋ!f

.(3)þĂŋĂ!f DžĬ̈ƶh Ĭ džl̈ŏ Ġdž fŖNjĂ ÜþĂŋĂdž ĂNj Ġdžh þĂŋĂdž!f f ƒĠŢP

---

(1) LJhf ŦƧ :ÞTƧ ŦŦ! ƒƒŦ ƒ ÜlƧNjĠl!f ÜŦdžĠƶ!f ŦŏƧŢdž!f ŦƒŏnJ!f ÜLJŏƧPcĂ Dž̈lĠp þĂdžƵdž :Ok ÜYþƒĠyШ f Ü1981 ŦŏƧ :ŎhfƧĠs!f .57 Ŏ5 ĂƵlƧD ƨƧT :ŎhfƧĠs!f ƶ kĂ‡ DžĠnj!Ă :Džŏþlk ÜlƧĠhƶ!f ƶ ĬĬ̈ƶĂùdž ŎĬ̈ljĠkùlĂ ŎƶĂlŏ!f ƶƒfƧƵ ÜƧTdž!f Ü2 ƵÜĶĂƧŏh Ü‡ƧTdž!f

.29 IJ 24 f Ü1971 Ü2 ƵÜĶĂƧŏh Ü‡ƧTdž!f

(2) .57 f ÜNlϱlj ƧþŢdž!f

(3) .215 f Ü1977 Ü2 ƵÜĶĂƧŏh ÜƧTlj̈! ŦŏĬ̈NjŪ̄f ÜΣŏ!ĠƵ ĂƵlƧD : ĭƧP5 þŋĠdž

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÞùLjŽ Ġùlŏzŏ5Ġkŏdž!f ùù! Ğ5ÞfƧdž ÜLJŏdžĺ]dž!f Ł5]ŭ5!f ÞLjŽ ĶĠŏnj!Ŭf OĺŽƱ]dž LJĂŁŏ] fRnjhĂ

.ĂƱ]Ƨ

ƨƧƱ!Ġùŀŀ ĠùnjŏĺŽ ŁLjNjƧŀŀ!fĂ ÜDž!Ġz!fĂ Ÿf LJŏŀŀ ÞŏơĂk!f ĂNj Ŏnj!Ŭf DžĺŽ!f Ŏ5 Ł5]ŭ5!f DžNj LJĠł

.ĶŬĂlzdž!fĂ ĶfÞƧηdž!f Ŏ5 ĶĠ]Ă]ơdž!f ÞĠơkf ĬĺŽ ŁLjNjƧŀŀ!f ‖!Ł!Ă ÜŁŏLjŏlŏ!f

ýùlLj LJĂ!ĂĠùơŏ DžNjĂ Ł5]ŭ5!f ĶnjηfĂ Þp Łŏ!Ġł!TŬf ljRNj LJD ŎŀŀĠNjĂ DžŏơƧ!f ÞŀŀŽ .Þ ăƧŏĂ

Ư ƧĠzk!f Łŏ!Ġł!Tϱ Ł5]ŭ5!f NηfĂ Ŏnj!Ŭf ăĂk]dž!f ĬĺŽ5 ÜŎŀŀƧz!f ƧzT!f Ĭ!ϱ ŎLjĠLjĂŏ!f ƧzT!f DžŏNjĠ5dž

ŁzŏƧTù!f LJŏùŀŀĂ ÜCĞŏTŪf LJŏŀŀ ŸŏkƧk!fĂ DžĠƱLj!f ‖fƧÞϱĂ ŎĺŁ!f ýlz!f ĬĺŽ ĬLjŀŀk Ŏk!fĂ Ł5]ĺ5!f LJŏŀŀ

.(1)Łŏƒƨŋ!f ƧĂdžŪfĂ Łŏ]ơ!f lĠł!Ġơdž!f ĬĺŽ LJŏÞ!f ƏÞĠŀŀdž! Ġnjdžŏnjsk Ŏ5 Þdžkzk Ŏk!f

ŁùŏÞŏƧηk!f ŁzŏŀŀƱ!f LJŏŀŀ Ư ƧĠzk!f Łŏ!Ġł!Tϱ Ł5]ŭ5!f NηfĂ Þ!5 ĭƧzT!f ăĂk]dž!f ĬĺŽ ĠdžD"

:ĬŬFĠp ĠLjŏ] LJŀŀf NĺLjŽ ƧŀŀŽ ĭŘ!f Ư ƧĠzk!f ĂNjĂ Ü(2)"ŎŀŀƧz!f ƧzTĺ! Łŏ]ơ!f ŁzŏŀŀƱ!fĂ ŎLjĠLjĂŏ!f ƧzTĺ!

ĶfĂŘù!f ĠdžDĂ ÜƧŏƹ Ŭ ÜýfĂơŪfĂ ýĠz5Ū]f lĠł!Ġơdž ƧdžŪ]f Ƨλł!D Nŏ5 ÞƱlŏ LJĠł ĠdžLjϱ ŎLjĠLjĂŏ!f ƧzT!f"

.(3)"ŸƧz!f ýĠƷkTĠł ĬŬƱD ĠnjkĠł!Ġơdžŀŀ LJĂĺƷkTŏ fĂLjĂł!ŏ DžĺŽ5

LJùŽ Łz5ƧkdŽ!f ÜŁŏĺł!f Łŏ]ĺP!f ýFĠƱ5!f lĠł!Ġơdžŀŀ ƨŏdžkŏ ŎLjĠLjĂŏ!f ƧzT!f LJϱ ÞTƧ LJŀŀf ýĂlŏĂ

OŏÞùdž!f ŁŽĠLjƱ" :LJD ÜĂƱ]Ƨ ÞLjŽ (OŏÞdž!f) lĠ]ƻdž!f f FĠƱP! NĺLjl Ŏ5 ăƧŏ ŁŏơΣfĂơ!f DžĺĠŽ

ƧzTù!f) LJĂ]Ă]ùơdž ΣĠùLj f ĠPùTD DžNj Ġdž Łnjη LJdž Dźnj]5LjD ΣĠLj!f Ŏł!Ġơk ŁŽĠLjƱ ŎNj Ķ]ŏ!

---

(1) ýĠldž!f ýƱ5 :ÞTƧ LJŀŀf .46 ŸĠkłĂ :ŎŀŀfƧĠ5!f ŁŏŁŀŀƧ!f ƧkdŽ ĭƨĂ5 :OĠk ÜŀŀƱŽqDŽĺƐ ŀŀƨFĭƨ‖Ɛ :ŎŀŀfƧĠ5!f ŁĠkłĂ .46 ýĠldž!f ýƱ5 :ÞTƧ LJŀŀf
.328 -326 ÜlĠηLj!f :ĠLjŏ] LJŀŀf Ü86 -85 Ü1964 Ü1 Ƴ ÜĶĂƧŏŀŀ

(2) ŸĠkłĂ! ŁŏŀŀƧz!f lĠfƧl!f :ŎŀŀĠNjĂ DžŏơƧ!f ÞŀŀŽ .84 f ÜĂƱ]ƧŪ ƧzT!f LJ5 ŸĠkł!

(3) LJŀŀf :ĠLjŏ] LJŀŀf Ü86 -85 Ü1964 Ü1 Ƴ ÜĶĂƧŏŀŀ ŸĠkłĂ" LJdžƱ ĠĠ5T!f ŸĠkł LJdž ÜƧzT!f LJ5 :ĠLjŏ] LJŀŀf 169 f Ü ĭ ĂÞŀŀ LJdžơƧ!f ÞŀŀŽ :OĠk Ü"ĂƱ]ƧŪ ƧzT!f LJ5 ŸĠkł" LJdžƱ ĠĠ5T!f ŸĠkł LJdž ÜƧzT!f LJ5 :ĠLjŏ] LJŀŀf

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýĠùz5Ū̄f ýdžTùk Ülpŏzlù!f DźnjkfpĠùlkzfĂ ÜĦljlơ!f Dźnj!Ġz5DĂ DźnjkfpĠz ýhup LJdž Dźnjŏ‡Ġơk ýhu (ŎhƧz!f

.(1)"ƳƧz!f ƧĠzTD Ŏ5 pηĂŏ Σŏ! NDĹ‡ fRNjĂ ...ȘĹP!fĂ

pùljz Ưŏùs!f łùŏƧUlj Ƨ'D ýŭP LJdž łslŭs!f pljz Dź!Ġz!fĂ Ÿf LJŏhu pŏơĂk!f fRNj ĬĹηkŏĂ

.pTƧ LJhuf pljz pĂηĂ!f lpơĂ ll!R‡Ă ĠLjŏl LJhufĂ ŎhufƧĠs!f

:hŭpylll hŭDpll Ă‡Y f ĭ2ll hŭpưdž pkć .c

Ġùnj!ĂĠljk DźĂ ÜĦŏdžŭlÚf łslĹs!f Ŏ5 Ưŏs!f ĂD ƧĂpT!f ŦŏƧUlj ýPpD LJdž ýĂD ŎhufƧĠs!f pzŏ

.ĠLjŏl LJhuf Dźnjkdžpldž Ŏ5 LJŏƧ‡sdž!fĂ łslŭs!f LJdž Ƨŏhu‡ ppz NDljz

LJŏPƧƋdž!f LJdž Ƨŏλ‡ ăƧŏ łŏơ ÜĦŏljŏƱĂĹ5Ūf Ưŏs!f ŦŏƧUlj ΣĠlD ĬĹz ŦŏƧUlj!f ljRNj DźĂlk

Ưŏs!f ŦŏƧUlj ljĠηkf DźŭlÚf łslŭ5 LJdž ljƧŏƐĂ ŎhufƧĠs!f ĠNjƧnjUD Ŏk!f lƧŏhu‡!f łlλ!f ƳĠhlD LJdž LJD

ýŢĂ ĭR!f ƳĠk‡!f fRNj (ĠŏηĂ!ĂλĂf) ĂD (łŏhuĂhuƧ!f) LJŏƱĂĹ5D ƳĠk‡ ĬĹz DźNjpĠdžkzf ĂNj łŏljŏƱĂĹ5Ūf

ĂƱùlƧŪ̄ yŏ5Ƨ!f Ƨŏplk!f Dź‡ơhuĂ ÜĂƱlƧD KĠs!Ƌdž LJdž NDljD ĬĹz łŏljĠŏƧl!f LJz ĠdžηƧkdž łŏhuƧz!f Ĭ!ϱ

fRùNj NŏĂơŏ Ġdž ΣĠlD ĬĹz pĂηĂ!f LJz NDks lĹ5 DźnjLjdž pŏpz!f ĬLjhu pl5 LJŏdžĹldž!f ƳƧz!f łslŭs!f ăp!

ljRùNj LJùz Ŏdžŭùl Úf LJŏp!f Dźŏ!Ġzk LJdž pĂηĂ!f LJz Ndźŏ!Ġzk ƳfƧkpf ll!R LJdž ƨƨz ĠdźhuƧĂ ÜƳĠk‡!f

.(2)łŏưl!f

Ŭ Ăùnj5 ĠùhuηfĂ LJĠù‡ fR45 ÜLJ‡dždž Ġdžϱ Ƴηf Ġdžϱ pĂηĂ!f LJD Ŏ5 łŏƧUlj!f ljRNj f PĹkkĂ

Ănj5 pĂηĂ!f LJ‡dždž LJĠ‡ fRϱ ĠdźD ÝN!ŭη ýη Ÿf NDlϱ ÜpĂηĂ ý‡ Ƴhul NDljŪ̄ ÝljpĂηĂ! Ƴhul Ĭ!ϱ ƱĠkơŏ

---

(1) LJdźơƧù!f phz :Ok Ü"ĂƱlƧŪ̄ ƧƨT!f LJ5 ƳĠk‡" LJdźư ÜΣŏ!ĠƱ ĂƱlƧŪ̄ ƧƨT!f Ŏ5 ƳĠk‡ f ŏPĹk :pTƧ LJhuf .210 f ÜĭĂphu

(2) KfƧĂTùljdž ÜƱùlĂkdž!f KfƧĂTljdž ÜhuĭĠpylll hu2ƨ‡2ll ĂƱd hŭƱFźNjĭll hu2ƨ‡2ll DźDŽ :ĠhuơƧdž LJdźơƧ!f phz pdźơdž .45 f Ü1981 Ü2Ʊ ÜΣŏƧĠhu / KĂƧŏhu ÜKfpŏĂz

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĂNj Ɣhɳ!f ƒRNjĂ ljƥɳĂŏ Ɣhɳ LJdž N! ƥhŬ LJŏk!Ǵơ!f Ŏ5Ă ÜljƧŏƶh ƥĂɳĂ!f Ɣɳƒ ĂĂ NkƒRh ƥĂɳĂ!f LJ‡dždž

.ƥĂɳĂ ý‡ ƐTljdžĂ ƔǴhɳŰƒ ý‡ Ɣhɳ N!ŭɳ ýɳ Ÿƒ ƥĂɳĂ!f Ɣɳƒ Ă

ƧTzh Ƨdžk Ƭŏlldžz!f ljRNjĂ Ư ŏs!f ƭŏƧƱ LJƵ ýĂŰƒ ƥĂɳĂ!f LJƵ ƫTljŏ ƥĂɳĂ!f LJ‡dždž ý‡ LJǫ

(Ÿƒ) ƥĂùɳĂ!f Ɣùɳƒ Ă!f ƥĂɳĂdž!f LJD Ŏhƒ ƧǴs!f ăƧŏ Ƭŏơ Ü ll N5Ă ýlƵ Ǵnj!ŭP LJdž Ƨƥ Ţŏ ýơƒ ƧdžŎ‡N!s!f DǴŬlj!f ýPƥkŏ ƬƱlj!f ljRNj LJdž Cƒƥkhƒ Ă" :ýĂŰƒ ýlz!f ĂNjĂ ÜNDlkdž ƱŏŢh ƥơƒ Ă ýlƵ NljƵ Ư ŏsŏ

ƥơƒ Ă!f ýzɳŏ ý‡Th ƬzŏhƱ!f Cƒ ƧĂ ǴdžĂ ƬzŏhƱ!f LJŏh Ɯ ƨdžŏ!Ă ÜǴŏɳĂ!ĂƱlƒ Ĭ!f ƭƱljdž!f ýĂơŏ! DŏƥI!f

(ll ùN5) ƬŏĂǴdžùŢ lƨù‡ NljƵ Ư ŏskƵ ÜNkƒR ýĂŰƒ ýlz!f ýlzŏ ƒR‡NjĂ .[1]"NDdž‡ŏĂ ƧPŬƒ ƨŢŏ Ǵdžnljdž

Ŏ!ƒĂùkk ƒRù‡NjĂ ...ÜŎljǴùλ ýùlƵ NùljƵ Ư ŏsŏƵ ÜƥĂɳĂ!f Ɣɳƒ Ă ĭD ÜljDƥhdž ýlzŏĂ ÜǴŢsljĂ ǴdžƧɳ

CǴdžŢù!f lƨ‡h ƨƧĂƧdž ÜƧdžI!f lƨ‡Ă ĂNj yŢǴk!f ýlz!f LJƵ Ư ǴƵ ĭR!f ƧTǴz!f ýlz!f Ĭ!ǫ ƚǴ ư Ăŏs!f

CǴŏùTŰƒ ƧĂƥŢ Ŏnjkljŏ ƧTǴz!f ýlz!f ƒRNj ƥljƵĂ ÜƧdžI!ǴƵ ...ƚƒƧ‡Ă ÜƬkhǴλ!f Ɣ‡ƒĂ‡!f lƨ‡Ă ÜĬ!ĂŰƒ

.[2]"...Ƭ‡ƧkTdž!f Ĭ!Ăŏnj!ƒĂ Ƭŏ ư ƧŰƒ ΣĂslj!f ý‡Tkk! ÜlƥǴdžll! Ƭƥ ƧǴsdž!f

ǴùnjdžǴUljĂ Ƭljŏƥdž!f ljRNj Σ ŢD ƟƧT Ƭll ư Ǵs!f NkljŏƥdžŎ5 ŎhƒƧǴs!f LJǫ Ĭ!ǫ lƨǴTŬƒ LJdž ƥh ŬĂ

ƬùzŏhƱ!f Dž!ǴùƵĂ Nù!Ŭƒ Dž!ǴƵ Ŏ5 ÜƚƥĂɳĂdž!f CǴljh ĬllƵ Ǵnjŏ5 ƨ‡Ƨ Ŏk!f .[3]Ǵnjljdž lǴPĂkdž!f ƬŏǴƶ!fĂ

Ƭùnjɳ LJdž Ƭƥ ƧǴsdž!f ýĂlz!f Dž!ǴƵ Ɣŏ‡Ƨk LJŏh ƧUǴljk!f ƨƒƧhǫĂ ÜŎdžƧNj ƔkƒƧk ΣǴŢ ĬllƵ LJǴŢljŬƒĂ

Ƭŏ ư ùp Ƭùdžƥ! ƬλǴλ Ƭnjɳ LJdž Ŏljƥdž!f YǴdžkɳŰƒ Dž!ǴƵĂ ÜƬŏljǴλ Ƭnjɳ LJdž LJƥhĂ Σ slj‡ ÜLJǴŢljŬƒ Dž!ǴƵĂ

.DžƧnj!f Ƭdžp N5ŢĂh ΣŏƒƧ!f ƧĂƥ ƨƒƧhǫ ŎNjĂÜŢƥơƒĂ

---

(1) Ü1993 Ü3Ʊ ÜCǴ ư ùŏh!f Ƨƒƥù!f /ƚĂƧŏh ÜŎhƧƶ!f Ŏ5Ǵlλ!f ƨ‡Ƨdž!f ÜĬǴƥyll üsyll huĭdǴ :ĭ ƧhǴɳ!f ƥhǴƵ ƥdžơdž

450 f

(2) .38 f ÜƬll ư Ǵs!f Ƭljŏƥdž!f ýNjD CƒƧc :ŎhƒƧǴs!f .ýĂŰƒ ýŢs!f ÜƬŏljƥdž!f ƬŢǴŏŢ!f :ŎhƒƧǴs!f

(3) ƒƒƬl :ŎhƒƧǴs!f .85 f ÜƬŏljƥdž!f ƬŢǴŏŢ!f :ŎhƒƧǴs!f .108 -99 f ÜƬll ư Ǵs!f Ƭljŏƥdž!f ýNjD CƒƧc :ŎhƒƧǴs!f

.47 IJ 46 f Ü1991 Ü2 Ʊ ÜƚĂƧŏh Üs ƧTdž!f Ƨƒƥ Ü ĭ ƥnjdž LJŢơdž :Ok Üh‡DŽll

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏ ƪơ!ƒ Dž!Ǵƶ!ƒ ƨĂǴƞƙ Ĭ ǶƵ Ǵnjƙƨƒƥ Ĭ ǶƵ ǴnjǶŏǶơƙ Ŏ5 Ł ư Ǵ5ŬƒĂ ŁǶŏPkdž!ƒ ŁŏdžNjD ƨƒƨhƣ ǁ !Ł‡Ă

Ŏùhƙj!ƒ LJŏùh ƨƪùƞ Łùdžǵƥƣ ƪĂhƙj!ƒ ŁǶ‡Tdž ýơ ýƞD LJdž ǁ !Ł ý‡ ÜŎnj!Ŭƒ Dž!Ǵƶ!ƒ LJdž ŎơĂ!ƒ ŎƪǶkĂ

ƶ ư ùŏDĂ .ƨĂƪùǶŏs!ƒ Ŏùhƙj!ƒ fŁnj! Łƙŏƥdž!ƒ ŁƪǴFƨ ƥǴjƪƣ Ŏ!Ǵk!ǴhĂ ÜŁsƪǶs!ƒĂ LJŏƥ!ƒ LJŏhĂ Ü ƨĂƪǶŏs!ƒĂ

Ĭ ù!ƣ (Ÿƒ) ýĂŬƒ ýƨz!ƒ LJdž ýĂƨz!ƒ Ɣkƨƨk LJǴŏhĂ Ŏnj!Ŭƒ Dž!Ǵz!ƒ ýŏǶơƙ ƥƙjƶ ýƨǴj!ƒ ýƥƞ!ƒ YǴjƶƶ Ƭƒ

.(1) "…(ŎơĂ!ƒ ǁ ŭdž ĂD ýǴƶs!ƒ ýƨz!ƒ) ƨTǴz!ƒ ýƨz!ƒ

Nù! Ĭ ƙƶƙŏ Ĭ ƙơ (LJ‡dždž!ƒĂ ƔƞƒĂ!ƒ) ƨƨƬ Łŏƨƶƙjdž Łŏƨƶƶh Ÿƒ ƥĂƞĂ Ĭ ǶƵ ŎhƒƨǴs!ƒ LJNjƨh

Ǵùdž ý‡ CǴs ư ƣĂÜǴnjƪsƙj ƥĂƞĂ!ƒ lƨ‡5 ýŏǶơƙ LJdž Ÿƒ ƥĂƞĂ ƚǴhƣƣ LJƣ ÜŎơĂ!ƒĂ ƨǶP!ƒ :LJŏƙǶ‡Tdž ýơ

CĂƞǶ!Ǵh ƶzdž LJŏƙǶ‡Tdž!ƒ ýơ LJdž NǶj‡dž ƥp ƥĂƞĂ!ƒĂ ýƨz!ƒ Ǵnjƪ Ĭ ǶƵĂ .ýǴdž‡!ƒ ƚǴs Ƭ LJdž N! Ŏƶhƙjŏ

Ĭ ù!ƣĂ ÜŎƞĂù!ĂƶƙjŬƒ ăĂƙƪdž!ƒ Ĭ ǶƵ Ĭ !Ăŏnj!ƒ Ĭ !ƣ Ŏnjƙƙjƙ ƚǴ ư Ăŏs!ƒ ŁǶƪƪ LJƣ : Ư ŏs!ƒ lƨ‡5 Ĭ !ƣ

ĂùNjĂ Ł ƥǴùơ Dž!Ǵùz!ƒĂ ýĂŬƒ Ɣhƪ!ƒ ĂNjĂ Ŏ!ƨD Dŏƥƥp ŸǴ5 ÜŎ5ƨzdž!ƒ ăĂƙƪdž!ƒ Ĭ ǶƵ ýǴƶs!ƒ ýƨz!ƒ

ŁĂƥǴơ ŎNjĂ Dŏƥƥp LJƶ Łư ƒǴ5 ǴnjƪjŬ Łdžŏƥƥp ŎNj ƶzdž NƙƥǴdžĂ Ĭ !Ăŏnj!ƒ ǴdžD Łzhƨ Ŭƒ ƨƬǴjƶ!ƒ LJdž Ɣ‡ƨdž

.(2)"LJǴƪƙjŬƒ LJdž ƚƒŁ!ǴhĂ Dž!Ǵƶ!ƒ LJdž Ÿƒ Ɣŏƨ!k ĂNj ýƨǴj!ƒ ýƥƞ!ƒ Łdžnjdž5 ÜŏƪĂƙh Dƙk Ư ŏs!ƒ fŁNj LJŬ

ýƞƨk ƚƒƥĂƞĂdž!ƒ ýŏdžƞ LJdh ƥ‡đŏ! ÜŁƙhƒƨǴs!ƒ Ư ŏs!ƒ Łŏƨ Ƙƙj ŎƙhƙĂ Ĭ !ƒ Ǵjŏƪ LJhƒ Ĭ ƶƪ ƥpĂ

ƥĂùƞĂ!ƒ Ɣùƞƒ Ă LJD ýĂ!ƒ LJdž Ǵjdžƥp Ǵdžh Ǵƙj! ƠƬ ƥ!5" :ýĂ!ŏ .ƥĂƞĂ!ƒ ƔƞƒĂ Ĭ !ƣ ǴNjƥĂƞĂ Ɣhƪ!h

Ǵùnjƙ‡ ƚƒƥĂùƞĂdž!ƒ fŁ‡ù5 ljĂƞĂ!ƒ LJdž NƞĂh Dƶ!ƪŏ ŬĂ ÜDƶ!ƪƞ Ŏ5 ŬĂ Dƶ!ƪƞh Σŏ! NƙƙDĂ ƥơƒĂ NƙƒŁh

.(3)"Nƙƶƶ ǴNjƥĂƞĂ

---

(1) Ĭ ƨhǴƞ!ƒ :ŎhƒƨǴs!ƒ .73 ƒ Dž1993 ÜCǴ ư ŏh!ƒ ƨƒƥ!ƒ -ƚĂƨŏh ÜŎhƨƶ!ƒ Ŏ5ǴlĂ!ƒ ƨ‡ƨdž!ƒ Ü6ƶ ÜƚƐƥŁƙƐNj DžƟdž :

Ü99 ƒ Üh‡ƬƒƨƙƐ hƣƶĭqƥŽƙƐ üljć bƐƥƆ Ü104 Ü105.

(2) Ĭ ƨhǴƞ!ƒ LJơƙj Ü ł ƒƨk!ƒĂ .73 ƒ Ü.

(3) Łŏƪ LJhƒ :Ǵƙƞƙƙƙ

ƀƕ ù ǫ Ǐ ù!ǫ NJkƶƷƥ Ǒk!f ǑNj ǦljǒǫǪ LJhƒ Ǧnjljdž ȶǪƀƕljƒ Ǒk!f ƨǍƥǪ!f ǍD Ư ǒƷ!f ƦǒƨUlj ýƶ!Ǎ

ÜLJǒƨùnjlj!f LJǒùh Ǧùdž ǍƨǂƷdž ýhp LJdž ýƶƷ Ǧdž‡ ÜƦǒǍǦdžǫ!f DžƨƩŪƒ Ǐ ǪƶǪ ýǒǴk!fǍ Σơ!fǍ Ʀǒljǔlƶ!f

.(1)Dž!Ǧƶ!fǍ Ÿƒ lƥơǍh ýǍl!f LJdž fǍhƨkpƒ LJǒǴ!f ÜLJfƨơ Ʀǫƨƥdž ƦǪǦǴhǍ

:(ƥǍƩǍ!f ƳƩfǍ) Ÿƒ LJƶ ƨƥǦǪ!f ýǍŪƒ ýlƶ!ǦƷ" ƥƥǪ!f fǴNj ǑƷ ǦljǒǫǪ LJhƒ ýǍlǒ

NjùljƶƨƥǪùǒƷ (ljDƥhdž ýlƶǒ ǐD) NJkfǴh ƥǍƩǍ!f ƳƩfǍ LJƶ ƨƨƥǦǪ ljƨǦhkƶǦh NJkfǴ ýlƶǒ .1

.ƦǒǍǦdžǫ ΣƷlj NJljƶ ƨƥǪkƷ :"ljƨǒƶh ƳƩfǍ NJkfǴh ƥǍƩǍ!f LJ‡dždž" ljƨǦhkƶǦh NJkfǴ ýlƶǒǍ .2 ÜNJǒdž ýlƶ

ƦǒǍǦdžǫù!f DžfƨùƩŪƒ ǨLljǦ‡ ǦljNj LJdžǍ Ǒ‡ǒƷ DƨƩ NJljƶ ƨƥǪǒƷ ƥǍƩǍ!f LJ‡dždž NƷǪǍh NJkfǴ ýlƶǒǍ .3

Ʀǒlkǫdž NǪPk ΣƷlj ǐǍǦdžǫ DƨƩ ý‡! LJŪ ýǒǴkkǍ Σơk ǑNj :ýlƶkǍ ýǒǴkkǍ Σơk ǦljǒǫǪ LJhƒ ƥljƶ

ýlkǫùdž ǐǍǦdžùǫ ýùlƶ LJǒǒǍǦdžùǫ DžƩƩǍ ΣƷlj ý‡ Cƒƨh LJŪ ýlƶk ǑNjǍ ÜǦnjǫƷljh lƨNjǍƩkdžǍ NJljƶ

.(2)" ǁ!Ǵ‡ NǪƷljh ƨNjǍƩkdžǍ

ƦùƩƨƥ Ǐ ù!ǫ ǦnjƶƷƨǍ ÜƨƶTƒ! lƥ!Ǎdž!f Ʀ‡ƒdž!f ǑNjǍ ÜƦƒǒǴkdž!f lǍl!f ýdžƶ ǦljǒǫǪ LJhƒ LJǒh ƥl!

LJùdž f ǴùT LJǍ‡ǒ LJD LJ‡džǒƷ" :ýǍlh ƦǒljǦǫǪljŪƒ lǍl!f Ǧnjǒ!ǫ ýƩk Ǒk!f Ƴkfƨdž!f ǏƩƶD ǑNjǍ ÜlǍhlj!f

ŬǍhp ǑljƶD ÜƩǫƥơ ýƶkTǒ LJD Ǐ!ǫ ƦƩƩlƶ!f ƏƥǦhdž!Ǧh ýǦƩkŬƒ ljƥTǍ ÜǦƷƩ!f lƥTh ΣƷlj!f ƥǒƋdž ΣǦlj!f

fǴùNjǍ ÜǦǑùT ý‡ LJdž ýǦƶƷ!f ýlƶ!f ǑƷ Ǒk!f ƨǍƩ!f NǒƷ DžǫƨkƷ ÜǦǑOT ý‡ ǑƷ ýǦƶƷ!f ýlƶ!f DžǦnj!Ú

Ǐ ùƩƶD ǑNjǍÜƦǒùǫƥp lǍùp lǍl!f ljǴNj Ǐdžǫlj LJD Ǐ!ǍŪƒǍ ÜlǍhlj!f ǎǍp ǏƩƶD ýh ÜlǍhlj!f LJdž ƳƨƳ

.(3)"ƦǒljǦǫǪljŪƒ ǎǍl!f Ƴkfƨdž

fǴǫ ƦùƩǒǴkdž!f lǍl!f LJǫ" :NJ!Ǎp ǑƷ ǁ!ǴǍ ÜlǍhlj!f ƦƩƨƥ Ǐ!ǫ ƦƩǒǴkdž!f y5Ƨ ƥp ǑhƒƨǦƷ!f LJǦ‡Ǎ

ýǦùƶƷ!f ýùlƶ!f LJƶ NJkUlǒ ǑƷ ýhlǒƷ ÜýǦdž‡!f ƦǒǦnjlj ǨƶƩh fǴǫǍ ÜƩƥƩ ƦƩdžǦ‡ NǒǍp Ǧdž LJǦǫljǫ ǑƷ ǨLljǦ‡

---

(1) Ü Ʀ fƨk!fǍ LJơlj Ü ǐ ƨhǦƩ!f 139 f.

(2) LJhƒ :ǦljǒǫǪ ǁ ƒ ƒ ǐ ǫ ƩNjΘ Ǎ‡Y l ƒ s ǐ ‡y ƩƩ 66 f Ü ƨ ǐ ƩƩƒU NjƯ ƨ ƥǒǪ ƨ ƨdƩƩ 109 f Ü Ʀ fƨk!fǍ LJơlj : ǐ ƨhǦƩ!f

(3) LJhƒ :ǦljǒǫǪ ÜlǦǫlj!f 206.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŘŮĂùlzdž!f ŘĞùŏ‡Ğơdž ýùhlŏĂ ÜŘĞ]Ă]ơdž!f LJdž ĞnjkĞŏ‡Ğơdž ĂD ÜĦĬhlk]dž!fĂ lƧưĞơ!f ŘĞƒŏƨη!f fŘNj ÜĦŏnj!Úf CĞŏTŮĞh lĂhLj ŘŮĂlzdž!f LJdž NÜĬhp Ğdžh NJ! LJĂ‡ŏ5 ÜĦ5ŏƧT!f ŘfþĂηĂdž!f ƧƒĞ]Ă ÜĦpƧĞ5dž!f lĂùlh LJĞ]ùLjÚf ĞùnjƶĬhŏ Ŏk!f Ɣkf2dž!f ýdž‡DĂ ÜĦĬŏPkdž!f lĂhLj!f Ğnjö!ǫ ŎnjkLjk Ŏk!f Ɣkf2dž!f ýdž‡D ĂNj .(1)ĦĬŏPkdž!f

LJĞ]ùLjÚf LJD ăƧŏ Ł ŏơ ÜýŏĂƣkĬ! ŮĞηdž Yþk Ů ŘfƧĞhƶh ŎhfƧĞ5!f ƟƧŢ þp LJĞ‡ Ğdž fŘNjĂ ĞnjLjD ÜĞnjƆĂĬh ĭƧTh!f ýlz!f yŏƱk]ŏ Łhk2dž ĬpƧD ŎNjĂ ÜþĞ5k]dž!f ýlz!f ŁηƧþ Ĭ!ǫ NJkĬŏPdž Ř2ĬhŏŘ fŘǫ NJùLjdž ŘŮĂùlzdž!f ŎlĬk! ŮĬNjƋdž OhŢŏ5 ÜƧPc CŎT ýĞƶ5!f ýlz!f LJŏhĂ NÜjŏh LJĂ‡ŏ Ů" Ŏk!f Łhk2dž!f LJD ƧĞùhkZĞh ÜŎùhLj!f Łùhk2dž ƨĂ5k ýh ĭƨfĂk ÜĦhk2dž ŎNjĂ Ü2Ă]Ĭŏƶ!f Łhk2dž ŎNj ‖Ĭk ."lƧTĞhdž NJùŏlĬŏ ĭŘù!f fŘNjĂ ÜNJkĬŏPdžh NÜLjdž ĬlĬkŏ ŎhLj!f LJD LJŏơ Ŏ5 ÜNÜlzh ýĞƶ5!f ýlz!f LJdž ĬlĬkŏ 2Ă]Ĭŏƶ!f ƨùZ Ÿf LJĂù‡ŏ" fŘ‡NjĂ ÜŸf LJdž ĞNjĞlĬkŏ Ŏk!f ŎhLj!f ĦĬŏPdž Ŏ5 ĂD 2Ă]Ĭŏƶ!f ýlZ Ŏ5 ýĞƶ5!f ýlz!f Ĭù!ǫ Ĭ!ĞùƶkĂ ‖ƧĞhk Ÿf LJdž Ưŏƶŏ Ğdž LJĂ‡ŏ5 ÜýĞƶ5!f ýlz!f Ʊ]Ăkh (LJĞ]LjÚf =) NŏĬ!ǫ ŎơĂŏ ýηĂ ÜĦùĬŏPkdž!f NJkĂp Ĭ!ǫ DŽĂ ÜþĞ5k]dž!f ýlz!f Ʊ]Ăkh ýƶ5Ljdž!f NÜlZ Ĭ!ǫ ýĞƶ5!f ýlz!f NJưŏƶŏ ýĞƶ5!f ýlz!f Ĭù!ǫ NÜLjdž Ưŏƶŏ ĞdžhĂ ÜDŽĞdžk!f ĬlZ ĬĬlƶkdžĂ Ğ5Ă]Ĭŏƶŏ5 ŽdžŏŁơ ýƶ5Ljdž!f NÜlZ Ĭ!ǫ NÜLjdž Ưŏƶŏ Ğdžh LJĂ‡ŏ5 ÜŎùnj!Úf NŏĬ5 ýlƶŏ þĂηĂh ŘĞƒƨη!f LJdž LJŮf ĂNj Ğdžh ŁƧhPdžĂ LJĂ‡ŏ] Ğdžh fƧŘLjdž ŽŏhLj ĦĬŏPkdž!f NJkĂp .(2)"lþĞƶ]!f ŘĞηƧþ ĬlZD Ŏ5Ă ĦŏLjĞ]LjÚf Ɣkf2dž ýdž‡D Ŏ5 ĂNj LJĞ]LjÚf fŘNjĂ

Ŏù5 ýùlz!fĂ ĦùĬŏPkdž!f LJŏùh þŏơĂk!f fĂZĞƱk]f LJŏdžÜ]dž!f Ł5]ŭ5!f LJD ŎhĞNjĂ .þ ăƧŏĂ LJŏùh ƔùŏƧlk!f Ŏ5 ƧƶT!f ýĞηdž Ĭ!ǫ ljĂÜlLjĂ þƧηdž!fĂ Ŏ]ơ!f Dž!Ğƶ!f LJŏhĂ ÜƱƒĞlơ!f Ĭ!ǫ ýĂŢĂ!f .(3)ŎhƧƶ!f ƧƶT!f Łŏ]ơĂ ŎLjĞLjĂŏ!f ƧƶT!f ŁŏþŏƧηk

---

(1) ÜĦÜƱĞ5!f ĦLjŏþdž!f ýNjD CƒƧĞ :ŎhfƧĞ5!f .115 IJ 114 f

(2) ÜNJ]5Lj Ƨþ Ţdž!f .104 f

(3) ŎhĞNjĂ DŽŏơƧ!f þhZ :ŎhƧƶT!f LJ5 ƔĞk‡! ŁŏhƧƶ!f lCƒƧl!f .91 f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

:hŭĭƀy'ɳ℄ hŭĭƊƀ℄ Ă‡Y ƣNjШNj℄ YƣƟNj ƀkƈ .f

ƽù‡ƽ!fĂ ƟĂƽ!f LJŏhu ÜŦƽɳ℄ƽ!fĂ LJŏƀ!f LJŏhu Üý!Lj!fĂ ý!ƶ!f LJŏhu ƽŏƽĂk!f ljƀnjŋ ƀTƽ LJhƒ ýĂĠơ

fŘù! ÜƀĂŋĂ!f Ŧdž‡ơĂ Ÿf ŦŏLjfƀơĂ Ŏƽ Ŧơhu!Ghu ĠhuŢP ĠŏƽƟĂ ĠŏƽƟLjdž Ŧƽɳ℄ƽ!f Ŏƽ ăƊƽ ƀpĂ Üƀƽŋdž!f

ÜLJŏƀù!f Ŏùƽ Ġùdž‡ƣĂ ÜĠNjƀơĂ Ŧƽɳ℄ƽ!f Ŏƽ Ŭ ŦLjƽ!ƶ!f ŎƽZ ljƽŏ‡ƽk ƽhuZ Üƽơ!f ýĠ‡TƊ yƽƽƊ ĠNjƽhkZƒ

Ŧùdžƶ!f LJƊĂ Üý!Lj!fĂ ý!ƶ!f Ŧơ Ţ ƽŏƽ!k ƽƀnjƀ ýŏĂƣk!f ƽƟLjdž! ŦŏLjƽƽ!!f f ĂŢLj!f NƽƶĠơ'PƎhu ℄!ŘĂ

LJùdž ƳƽơƽŏƽƟ LJƽ NƽŏĂƣk Ŏ!ƣ LJĂƀdžƶŏ Ŧƽɳ℄ƽ!f ĠdžLjŏhu ÜŎLjƽƽ!!f f Lj!f ƽNjĠƊƀ ŘPŬƒ DžnjLjƣT LJdž

.Ŏƽ!ƶ!f ƽTŦ!f

ýĂnjŋdž!f ƟĠƀLjkɳfĂ …ĶƀĂŋĂdž!f Ŏƽ ý!ƶ!Ghu ƽƊLj!f ƳŋĂƊ ƀp YƽT!f LJƣ" :ƀTƽ LJhƒ ýĂ!ŏ

.[1]"Ŏù!ƶ!f ΣĠŏ!!Ghu ĶƀĂŋĂdž!f Ŏƽ ĠLjƽƊLj ýƶŋLj LJƊ ƳŋƀĂƽ Ü…ΣĠŏ!!f ĂNj ƀŘNjĂ …DžĂƽƶdž!f LJdž

ƽĠơùŏ Ŭ ƽơ!f LJƽƽ ÜYƽT!f Ŏƽ ƀƽĂ Ġdž Ŧƽ!ĠPdž Ŏ!ƣ ŎLjĠNjƽhu!f ƽƊLj!f ĭƀƣŏ Ŭ NƽLjƊ" :ĈơŏƊ ýĂ!ŏĂ

ƣù5ƽdž Ŏù!ƣ LJĠŏƀƣŏ ĠdžnjLjĂ‡Ă LJŏƀ!fĂ Ŧƽɳ℄ƽ!f LJdž ý‡ ŎƽZ ljƀŏ‡ƣk yƣž .[2]"N! ƀnjTŏĂ N!5fĂŏ ýhu ÜŸf

.Ĉƶdž LJĠdžŬƒ

ƽùŏŏƷk Ŧùƽƽdž Nƽù!ƽ Ŏùƽ Dž!Ġƶƽ! ljƽĂŢk Ŧŏƽŏ‡hu" ùhu ljĂ!hu℄ LJdžƶ ƨĠkdžƒ ƀTƽ LJhƒ LJƊ ƀŏhu

.[3] "…ýƨŬƒ LJdž Ŧ ĂƀơĂ

Ÿf LJĂ‡ Ġnjdžƒ Ăp Ŧŏ!ƀŋ Ŧpŭƶ ĠnjLjƣ ÜDž!Ġƶ!fĂ LJĠ℄ƽLjŬƒĂ Ÿf LJŏƀ Ŧpŭƶ!f Ŧƶŏhu Ġƽ! ƟĂƽk ĠƽNjĂ

LJùdž Ŭ Dž!Ġùƶƽ! ƟhuĠơù!f LJĂƽLjĠ!!f ĂNj Ÿf LJƊ ĭƊ ÜNƽƽ‡ Dž!Ġƶ!f Ĉƒƨŋ℄ Ŏ5 ĭƨ℄ŏ ŎơĂƽ ƨĠŏk ŦhuĠƛdžhu

---

(1) LJhƒ :ƀTƽ 5ýŢ ýĠ!!f Üý!Lj!f f 22.

(2) ℄ƀŢdž!f ƨ℄Ŧƽ!Lj ƽƽ!f Ü℄ƽ!f f 31.

(3) ƨŬƽĠƶ!f ƨƀƽƽƽ

LJD ƥùh Ŭ NLjg" :ýĂlŏ ÜƥĂηĂ!f Ŏ5 ĭƨ٦ŏ Ŏnj!Ŭf ýlƶ!f ĂD lƥfƨŬf ƨĞhkƶĞh ÜN!ŭP LJdž ýh ÜNηƨĞP

.[1]"Dž!Ğƶ!f Cƨƨ٦D yŏdžη Ŏ5 ŧŏƨĞ٦ ŧŏơĂƨ lĂp ĞLjNjĞNj LJĂ‡k

LJŏùh Ƶhfƨùk!f ƨùlơŏ ĭŘù!f LJƑĞ‡!f ŧhĞλdžh Ÿf ƥTƨ LJhf ƨƨhŏ f Lj!f Ŏ5 Ơưƨf Ă ĂNj Ğdž‡

.NLjƵƨfĂhĂ Dž!Ğƶ!f ƨNjfĂU

Ÿf LJŏùh ƵùƨĂh ýĞƥĂ Üƥơƨf Ă Ŭ٦ NLjƶ ƨƥŢŏ Ŭ ƥơƨf Ă!f LJdh ýƑĞl!f Dƥhdž!f ƥTƨ LJhf ƥlLj ƥl!

Ŭ٦ ĞùNjƥĂηĂ ƠŢùŏ Ŭ Ŏùk!f CĞŏTŬĞ5 ÜŧkhĞλ!f DžĂηLj!f CĞdž٦ ‖ƨơdž ĂNj ĭŘ!f ýlƶ!f ĂNjĂ Dž!Ğƶ!f ƨĂ

ÜlƨĂŢù!f yùdž lƥĞùdž!f ƵĞùhkƨf ýλdž" ĞnjƵĞhkƨŬ ƶƶhĞk ĞNjƥĂηĂ LJĂ‡ŏ Ư ƶh ydž Ğnjưƶh ƵĞhkƨĞh

ŎùƵƶdž ĂùNj ƵĞùhƨ!f ŎƵƶdž LJĂ‡ŏ ‖!Ř ĬNƶĂ Ü Ư ƶh ydž Ğnjưƶh ŧƵŏ٦h!f Dž!Ğƶ!f Cƨƨ٦D ƵĞhkƨfĂ

LJùƶ Dƶƨŏ ĞdžLj٦ Ƶhkƨŏ Nh ĭŘ!f ƥơƨf Ă!fĂ ƥơƨf Ă Nŏ5 ĬLjƶdžh Ƶhkƨŏ ĞdžLj٦ Ƶhkƨdž ý‡ LJĞ‡ fŘ٦Ă [2]ƥĂηĂ!f

lƥơĂ!f ljŘNjĂ ÜNkfŘh ƶƥơƨf Ă ĬLjƶdž ŎƵƶŏ ĞdžLj٦ ƥơƨf Ă!f fŘNj LJĂ‡ŏ LJD ƳηƨĂĂ NkfŘh DžFĞp Nƶdž ĂNj ƥơƨf Ă

ƥĂùηĂdž ƥĂùηĂdž Ŏ5 lĞƵƶdž!f lƥơĂ!f ‖Nk LJƶ ýŢơŏĂ ĞnjƶFĞhƵ Ƴ٦ơh ĶƨƥĂηĂdž!f ĬNƶ YĂLjkk

.[3]Ĭ!ĂŬf lƥơĂ!f Ĭ!٦ ĞnjNl‡ Ĭp٦kkĂ ƥĂηĂdž!f ‖!Ř ƥĂηĂ

ΣĂ٦ùơdž!f ƥĂùηĂ!f LJŏùh ĂƵù٦ƨD ydžη ƥ15 ÜŧŏƵ٦ƨD lƨ‡5!f ljŘNj LJD ƥTƨ LJhf ăƨŏĂ

lƥơĂ!f Ƴh٦Ă Üŧnjη LJdž lƨλ‡!f Ƴh٦ ĂNj ƥơƨf Ă!f Dž!Ğƶ!f NLjƶ ƨƥŢ ĭŘ!f ƥơƨf Ă!Ğ5 ÜýĂlƶdž!f ƥĂηĂ!fĂ

ĂƵù٦ƨD ƥƶh CĞη LJdždž ƨŏλ‡ Ndžnjsŏ Dž! ŎƵ٦ƨŬf ĬLjƶdž!f fŘNj LJdh ƥTƨ LJhf ýĂlŏĂ ÜăƨPD ŧnjη LJdž

.[4]NkhĂƶŢ!

---

(1) ƥ :Ơk ÜĶ5Ğnjk!f Ķ5ĞnjĶ :ƥTƨ LJhf /2 Ü1981 ÜlƨNjĞùl!f Ü2 Ƶ Üƨ٦ùdž! ƨƨĞƶdž!f ƨƨƥ Ü2 Ш ÜĞŏLjƥ LJĞdžŏNl٦ .
.639

(2) ÜN٦ƨLj ƨƥŢdž!f 1/ 303.

(3) ÜN٦ƨLj ƨƥŢdž!f 1/ 303.

(4) ÜN٦ƨLj ƨƥŢdž!f 1/ 304.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University
© Arabic Digital Library Yarmouk University

.[1]ŕŏĺĵŬ Ŏħ Ţ ď Ĭ ĸơ Ŏnj!Ŭƒ ďźĺƶ!ƒ Ŏ5 ĂŏŢ ĺ Ď Ɣ ŃjŘďž ƨŏƹ ĭ Ř!ƒ Ĝĵŏ Ţ LJħƒ LJď ăƨŏĂ

Ĭ!ę ýŢŏ Ĭ ĸơ Ĝnjħ Ш ƨ ƥ ĸŏĂ ÜýĂĺƶďž!ƒĂ Ħĺƶƶƒ lƨ ǂ ħ Ư ŏs!ƒ lƨ ǂ 5 LJƵ ƥ Tƨ LJħƒ Ĭ ĵƶ ĸ Ţ ƒ ƥ!!

ÜĦŏĂĜďž Ţ ù!ƒ ďƒƨ ù η Ŭƒ ŎNj Ə ƥ Ĝħďž ƥĂ η Ă ħ ƥ Tƨ LJħƒ ýĂ!ŏĂ Ü Ư ŏs!Ĝħ ýĂ!!ƒ Ĭ!ę ĆĂ η ĺ!ƒ LJĂƥ LJďž Ÿƒ

ƨ Ţ ù ǂ ŏĂ ĦŏĂĜďž Ţ ù!ƒ ďƒƨ η Ŭƒ ǁ ƨ σk Ŏk!ƒ ŎNjĂ Üƥƒ Ă ďźĺ! Ĥp ƨĜǂďž ĸƒƥĂ η Ă ďž ŎNj Ə ƥ Ĝħďž ďƒƨ η Ŭƒ ljŘNjĂ

ýù η LJù ďž ĸù!ĺP Ĝù nĵĵ ǁ !Ř ÜĜNj ƨ ďźŬ ýĜĂkďźŬƒĂ ĜnjĴƥĜħďž! Ĥħσďž!ƒĂ ĦƵĜŢ!Ĝħ ďƒƨ η Ŭƒ Ħ ǂ σ ǁ !Ř ǂ

Ħù nj η ĬĺƵ Ĝnj! Ħ ǂ σďž!ƒ ĜnjĴƥĜħďž ýlƶkĂ Ĝnjkƒ ĂŘ ýlƶk ÜĦlŢĜĵ Ħŏơ ĦŏĂĜďž Ţ!ƒ ďźĜ Ţ η Ŭƒ" Ă Ü[2] Ħ ǂ σ!ƒ

ŢħùkƨƒŎùk!ƒĂ Ħù ďžĴƒƥ!ƒ Ħù ǂ σ!ƒ ĦŏĂĜďž Ţ!ƒ ďƒƨ η Ŭƒ ĸƥĜ5D Ŏk!ƒ ŎNj Ə ƥ Ĝħďž!ƒ ljŘNjĂ .[3]"Ĝnj! ƨďźŬƒ

ĸďźĜp ƥpĂ ÜĸĜ ǂ σ!ƒ ƨĴĜ Ţħ ǁ ŭ5Ŭƒ ƨďźƶk LJď Ə ƥ Ĝħďž!ƒ ƨĴĜ Ţ ƨďźD ĭ Ř!ƒ Ÿƒ ĂNjĂ ÜýĂD Dƥħďžħ ĜNjƥĂ η Ă

ljƨďźƶù ħ ĭ Řù!ƒ Ħù ljŏƥďž!ƒ Ŏ5 ýĂŬƒ ǁ ĺďž!Ĝħ ǁ !Ř ƥ Tƨ LJħƒ NħTŏĂ .[4]ƨďźŬƒ ƒŘnjħ Ư ƨŬƒĂ ĸƒĂĜďž Ţ!ƒ

.LJĜNjŘŬƒ Ĭ!ę Ĭ ĵƶďž!ƒ Ɣŏƨ Ţ!k! Dźŏƨ ǂ!ƒ LJĉƨ Ţ!ƒ LJďž ĸĜŏĐħ ƥnjTk Ţ ŏ DźĂ Üƨďźƒ ĂŬƒ yŏďžη ĸďźĜp

LJƵ5 ÜýŏĂƶk!ƒ ĦŢ Ţ ƒ Ăħ ƥŏƨη k!ƒĂ LJĜNjƨħ!ƒ Ŏ!ę NŽĜηƨę LJ ǂ ďźŏ Σơ!ƒ LJď ŝħ Ţ Ĝďźďž f ĺPk Ţ ĵ

ƥùη ŏ ƨďźD (Ÿƒ) ýĂŬƒ ƥĂηĂďž!ƒ Ŏ!ę ĸƒƥĂηĂďž!ƒ ý ǂ ƥ ƨ Ŏħ Ţ ŏ Ţ Ă Üƥƒ ơƒĂ ƥĂηĂ Ăƥƶŏ Ţ ƥĂηĂ!ƒ

Dź!Ĝùƶ!ƒ ĆĜŏùTď ýù ǂ Ŏħƨ ýĂĜơ ĜĵNj LJďźĂ ƥTƨ LJħƒ ĜNjĜĵħk Ŏk!ƒ Ħŏĺĺƶ!ƒ ĦƵƶĵ!ƒ Ŏ5 ĦŏĂ!!ƒ Nĸƨƨħďž

.ýĂŬƒ ƥĂηĂďž!Ĝħ

---

(1) ÜĸĜnjk!ƒ ĸĜnjk :ƥTƨ LJħƒ 305 /1.

(2) ÜNĵ ƨ ƥ Ţ ďž!ƒ 310 /1.

(3) ÜNĵ ƨ ƥ Ţ ďž!ƒ 310 /1.

(4) ÜNĵ ƨ ƥ Ţ ďž!ƒ 312 /1 f.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŎLjöþù!f ýĂù!!f ýPƒþ NƒĞkLj!Ğh KĞdžþIdž!fĂ KĞdžþIdž!Ğh NƒĞkLj!f ƱhƧ ĂNj ljƧNjĂη Ŏ5 ýöĂdk!Ğ5

ý‡Tùh ‖ù!ŘĂ ÜŦöƖơ!f ŦŰƛdžŰƒĂ ŦöƨĞηdž!f ƧöhĞƶk!f CƒƧĂ þĂ Ţ Idž!f ŤLjƶdž!f LJƶ Ŧơh!f ĂNjĂ ÜNƖƨLj

.(1)ŎŰIƶ!f LJĞNjƧh!f ljƧƧIö Ğdž yđž ƨĞ5Ă ŤŰƶ ŎLjöþ!f ýĂ!!f ýĂ!þdž ýƶηö

‖ùŰk ĂNj LJƱĞh!fĂ ÜŎLjĞƶdž!f ‖Ûk! ŦhĂƧưdž!f ýĞƛdžŰƒ ‖Ûk ĂNj ƧNjĞƱ!f LJƹ" :þTƧ LJhƒ ýĂIö

DžùŰƶ LJĂù‡Ûdžö DźnjLjŰ Ů ÜLJĞNjƧh!f ýNjŰ ŤŰηkk ŎNjĂ .(2)"LJĞNjƧh!f ýNjŰ Ůƹ ŤŰηkk Ů Ŏk!f ŎLjĞƶdž!f

ĞnjkĞdžþùIdž Ť!ƹ NƒĞkLj!f þƧĂ ÜŎŰIƶ!f Ğnj!Ă!þdžh Ŧöƨơ!f ýĞƛdžŰƒ ƱhƧ LJĂƶöƱkƨö DźnjhŰ Ʊ!5 ýh ÜLJƱĞh!f

Ʊùl5 LJù‡!Ă ÜLJöƧPć LJĂþ ΣĞLjD Nhh ƒ P Ŏ5Ƨƶdž ƨĞökdžf þĂηĂ ŎLjƶö Ů LJŘƹ ƧdžŰƒ LJƹ ÜΣ‡ƶ!f ĂD

.DźĞƶ!f ljĞLjƶdžh þĞnjkηŰf ĞdžĞdžk NLjƹ ÜDźnjs!fĂ Ŏ‡fƧþŰf ăĂkƨdžh

ýöhùƨ Ŏù5 ÜĞLjöƨ LJhƒĂ ŎhƒƧĞs!f yđž ŦLjƧĞIdž ĞƱƱfĂTD ĂƱPö LJD þTƧ LJhƒ yöƱkƨö ‖!ŘhĂ"

ŎùhƧƶ!f ƧƶT!f LJöh ƨƧĞs!f Ŧö!Ğ‡Tƹ LJdž ƧƧơkö LJD yöƱkƨö Ŏ!Ğk!ĞhĂ ÜþöƧηk!fĂ Σơ!f LJöh ƔöƧlk!f

Ŏ5 Ŧöơ‡ĞöƨLjf ŦöƧULj Σöƨdk Ŏ5 ljþƵĞƨ ťŘ!f ĂNj ƧdžŰƒ fŘNj ýƶ!Ă ÜþƧηdž!f ŎLjĞLjĂö!f ƧƶT!fĂ Ŏƨơ!f

.(3)"lþƧηdž!f Ŧö!ĞöP!f DźlfĂƶ!f Ŏ5 Nhh ĞIöŰơkĂ yþfĂŰ! ýö‡Tk lþĞƵƹ ƧƶT!f LJdž ýƶηö ƧƶT!f

:(Ljl bNjþƨDŽŰƐ Ƽƹć) ţ dźŰƐ ƛŦźDŽ :ƒkllƒk

Ğùnjh DźĞp Ŏk!f Ŧdźnjdž!f ljŘNjĂ ÜNƱdźnj5 ăĂkƨdźĂ ƳƱĞPdž!f Ť!ƹ Ŧ5ƨŰ! Ŧöþ!Lj!f þĂnjη!f Ğnjηkƒ

LJöh ƱhƧ!f ŎNj Ŧdźnjdž Ŧ5öƱĂ ŎhþŰƒ þpĞLjŰ!" LJD Ŧöơ ÜŎhþŰƒ þpĞLj!Ğh Ƨƨöƹ ÜĞnjƱöLjö Ŏk!f ŎNj Ŧ5ƨŰ5!f

.(4)"ƧĂnjdźη!fĂ ŎhþŰƒ ýdźƶ!f

---

(1) ƒ Ü Ŧ ƒƧk!fĂ LJơŰj : ť ƧhĞη!f .245

(2) ƒ ÜýĞIdž!f ýŤ5 :þTƧ LJhƒ .16

(3) ƒ ÜĂƱƨƧŰ ƧƶT!f LJ5 ƳĞk‡! Ŧöhƶ!f lCƒƧI!f :ŎhĞNjĂ DźöơƧ!f þhƵ .94

(4) Ŧùöhþ KĞƨƒƧþ ŦŰηdž Üþdźơ LJƨơĂhĂ ŦNjƨLj Ăƨơ :Ŧdźη Ƨk ÜŎŰ‡!f LJ5!fĂ Ŏƒƨƨηƨ!f LJ5!f ýöĂdk!f Ŧöƶ ơĂ :Ƨƨöƹ

1992 ÜŦöLjĞƨ! 6/ 72.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ġùdžǂ LJĂŏŵĠŇjƧŵĂ LJĂŏŵĠƵƤ ĂĐ ĠŵŏǏ LJŵƒ ƥŵƵ Ġdžǂ ǂŤĠƤĂ ǂdžĠƵ Ǐ!ǀ LJŏŵƵĠƤdž!ƒ Dżŏ Ǐ!k Dżk5

ƧùŏƐ Ġùnjkŵŏǐơ ĶùŵĠǂ LJǀĂ ÜǂùdžĠƶ!ƒ Ġnjŵ ƴƵĠƤdž ƒ ĂŤŵ!ƒ ƧŇjĠŬ LJĐ ǏŇƵ ĶĠŵŵ ÜƥTƧ LJŵƒ ƥŵƵ

ƒ ĂŤŵ!ƒ ƧŇjĠŬ ýŏĂdžŵ Ü ƒ ŵ!ƒ lƧ5T ǁ5 yŏƵĠkǏŏ LJdž Dżnj5 LJĠŇjƧŵ!ƒ ýŇjĐĂ ǂŤĠƤ!ƒ ĠdžĐĂ ÜĠŇjƧŇjĠŬ

ÜŇùŵĂdżnjŏ Ġùdżŵŵ ƧĂùnjdžŋ!ƒ ƴĠƵƤ! lƥƧƒĂ yƒƒƧT!ƒ" :ĠŵŏǏ LJŵƒ ýĂŏ ǂŏơ ÜǂŏŵĠŇjƧŵ!ƒ ĠnjŵFĠơ Ǐ!ǀ

yƒƒƧTù!ƒ ĶùŵƐĐ Ġùdžǀ ǁù!Ŗ ƧŏƐ ĶŵĠǂ Ă!Ă Üýŏŵdžk!ƒĂ NŏŵTk!Ġŵ DżnjdžĠnj5ǀ Ǐ!ǀ NŵĂdżnjŏ Ů Ġdž ƵŵƧŏdž

.(1)"ǂkŵ!ƒ

ƵƧŤùdž!Ġŵ Ůơ5ŏĂ DżŏŬƶ ƶƧƧơ Ǐ!ǀ ĭƥdŏ NŇjĐ Ƨŏƶ! ýŏĂdk!ƒ ǂƶƒŖǀ LJĐ ƥTƧ LJŵƒ ăƧŏĂ

.ƧĂnjdžŋ! Ġnjŵ ƵƧŤŏ LJĐ Ůƶŵŵŏ Σŏ! ĶŭŏĂdk!Ġ5 ÜƧ5ǂ!ƒ Ǐ!ǀ ƵƧŤdž!ƒĂ N!

ÜƴĠùƵƤ!ƒ Ůù5 ƧĂnjdžŋ!ƒ ŝ5ĐĂ ƨĂǏŇŏ5!ƒ ŝ5Đ LJŏŵ ƨŏŏdžk!ƒ ǏŇƶ ŤŏŤŏƧơ ƥTƧ LJŵƒ LJĠǂĂ

:ƨĠŵŤĐ ǂŭŭ ǂzŏƧT!ƒ Ů5 ΣĠŵ!Ġ5 ÜǂzŏƧT!ƒĂ ǂdžǂơ!ƒ LJŏŵ ŝŏ5Ăk!ƒ NƶĂƧTdž LJdž ŤƥŭƵŵƒ

.ƴ!Ġƨ!ƒ ƧĂnjdžŋ!ƒ DżNj LJŏŖ!ƒ ÜLJĂŏŵĠƵƤ!ƒ DżNjĂ ÜŤŭŤĐ ýŏĂdk!ƒ ýŇjĐ LJdž Σŏ! ƨŵŤ .1

yŵƵ!Ġùŵ ĂĐ ÜƵùŵ5 yŵƵ!Ġùŵ LJĂŏ!ƥŋ!ƒ DżNj ĆŬƋŇjĂ ÜŎ!ƥŋ!ƒ ýŏĂdk!ƒ ýŇjĐ LJdž ƨŵŤĂ .2

.lƥĠƶ!ƒĂ

ǐĐ ÜǂƶĠŵŤù!ƒĂ yŵƵ!Ġùŵ LJĂŏŵĠùŇjƧŵ!ƒ DżNj ĆŬƋŇjĂ ÜŎŵŏǐŏ!ƒ ýŏĂdk!ƒ ýŇjĐ LJdž ƨŵŤĂ .3

.(2)ǂdžǂơ!ƒ ǂƶĠŵŤ

ÜýùŏĂdk!ƒ Ů5 NŏkŏƧŬŵ ƷĂŤŏ! ƒ ŵ!ƒ Ǐ!ǀ ŎŇkdž!ƒ LJdž ŝŇƵŵ Ůƨŵ!ƒ ƴĠƵƤ!Ġ5 ƒŖŇj ǏŇƶĂ

ƴùƵĠƤ DżŏƧǂ!ƒ LJcƧ!Ġ5 ÜǂdžĠƶ!ƒ DżNjĂ LJŏŵƵĠƤdž!ƒ Ư ƶŵ LJƶ ǂŏơ!ƒ LJdž ĆŎT ƴŋơ ǏŇƶ ǂŏŵdž!ƒĂ

(1) LJŵƒ ƨŵŤĐ :ĠŵŏǏ ǂŏơĐ ǂ!ĠƧ :ĠŵŏƶĠƶŏdž!ƒ ƧdžĐ Ů5 ǂŏĂơ

Dżùnj! yùlŏ Ŭ" ΣĞlj!f ŁdżĞŻ LJD ƥTƢ LJhf ýĂlŏ ÜŁŏlơ!f ŁĦĂdżŬf Dżnj! ŸƢưĂ ÜDżnj!ĂlŻ Ÿlơĥ ΣĞlj!f

.(1)NUljĂĦŏPkŏ Ğdż Łnjŋ LJdż Ŭf CŎT!Ğu LJĂpƥŢŏ Ŭ DżnjLjD ŎLjŻD ÜýŏPk!f ýhup LJdż Ŭf ȿŏƥŢk!f

.ƢĂnjdżŋ!f Dżŏnjsk Ŏ5 lĞ‡Ğơdż!fĂ ýŏŏPk!f ĬĦŻ ‖!Ř Ŏ5 ƥĞdżkŻŬf LJD ƥTƢ LJhf ăƢŏ

:Ljǁ ƀNjƥȿDŽǁƐ hƷFȿk Ĭƨ ĬĞqŬƐ ƢdżǁǁƐ .1

ĞnjuĞuùlD DżùNjD LJùdż LJĞ‡ ŘĞuĂżŢ ŁŏuƢz!f ŁFŏu!f Ŏ5 ĂƱlƢŪ̄ ƢzT!f LJ5 lĈƢp ŘnjŋfĂ

lĞù‡Ğơdż! ƢUljŏ ĂƱlƢD LJĞ‡ LJŏơ Ŏ55 ÜŎLjĞLjĂŏ!f ƢzT!f ƥŏĦlk!Ğu Ł5Ƣzdż!f ĦĦpĂ LJŏkŏzŋƢdż!f Ƣ ŭkPf

LJŏùu LJĞkùTĂ ÜýĞdżŋŬf NŋĂ ĬĦŻ ƲŏƨFĞljƨ ƨƢzT Ŏu Ƣz!f ƢzT!f LJĞ‡ ÜŁŏlĞlD lƢĂŢu ĞƥŏŋfƢk Ŏ5

Ĭ ùĦŻ LJŏùĦdżdż!f Łù‡Ƣơ ĬĦŻ DżĂĦzdż ĂNj Ğdż‡ ÜĞŏƥŏŋfƢk!f Ŏ5 lĞ‡Ğơdż!f ƥdżkzk LJŏơ Ŏ55 ÜLJŏkŏ!Ğdżŋ!f

LJĞzkùlf ‖!Ř ƢZĞT!f fƥŻ LJ35 ÜĞnjlsLj Ł‡Ħ!Ğu ýŏdżk!f ĬĦŻ ƥdżkzŏ ŎƨFĞljƨ!f ƢzT!f LJ35 ÜƠƢlż!f ŁuTP

UùơŬ ƥùpĂ ÜĞŏƥùŏŋfƢk!f Ŏdżfƥù!f CĞlju!f ăĂklż Ĭ!ƹ Ăżlk Ŭ Ŏk!f ŘĞŏĞ‡ơ!fĂ ƢĞuPŪ̄f Ư zhu

ĞùdżLjƹ ŎLjĞùLjĂŏ!f ƢzT!fĂ" :ƢĞƱŬf fŘNj Ŏ5 ĞljŏlƢ LJhf ýĂlŏ ÜŁŏƢUlj!f ýĂdżT Ŏ5 f lLj!f fŘNj Łslŭs!f

fĂùLjĂ‡ŏ DżùĦ5 ŘfĂŘù!f ĞùdżDĂ ÜƢŏƨ Ŭ ýfĂơŪ̄fĂ ýĞzs5Ū̄f lĞ‡Ğơdż ÜƢdżŪ̄f Ƣλ‡D Ŏ5 Nŏŏŏŏŏ5 Üƥ Ţ lŏ LJĞ‡

ŸƢz!f ĭD ŘLjĞ‡" LJŏkŏŏUĂ!f Ƣ ŭkPf Ğljŏudż Ƣ ŏ ư ŏĂ .(2)"ŸƢz!f ýĞƨkTĞ‡ ĦŢD ĞnjkĞ‡Ğơdżu LJĂĦƨkTŏ

Ĭ ùĦŻ ýĂl!Ğùu fĂùλơŏ LJD LJĂƥŢlŏ fĂLjĞ‡5 LJĞLjĂŏ!f ĞdżDĂ ÜNŏŏTk!f LJlơu Ŷnzk! CŎT ý‡ NhuTk IJ

ŘùLjĞ‡ ‖!ŘùĦ5 .ƢzTù!f ýŏuùl ĬĦŻ lƢĞkĂ ÜŁuĞƱŏP!f ýŏuùl ĬĦŻ ‖!Ř LJĂĦzsŏ fĂLjĞ‡ lƢĞkĂ Üýzs!f

ýŏŻĞ5Ū̄f ‖Ħk Ğnj! Łŏơ LJdż ŘfĂŘ!fĂ ..ýfĂơŪ̄fĂ ýŏŻĞ5Ū̄f ĬĦŻ lƢĂŢldż DżNjƥLjŻ ŁŏƢzT!f lĞ‡Ğơdż!f

.(3)"ýfĂơŪ̄fĂ

---

(1) ƥTƢ LJhf :ÜýĞldż!f ýŢ5 .48 f

(2) LJhf :ƥTƢ LJdżơƢ!f ƥuŻ :Ğk ÜĂƱlƢŪ̄ ƢzT!f LJ5 ŸĞk‡ LJdżư ÜĈĞsT!f ŸĞk‡ LJdż ƢzT!f LJ5 :ĞljŏlƢ LJhf .170 f ÜĭĂƥu LJdżơƢ!f

(3) ƥŢdż!f ƥNlsLj ÜNlƢ .170 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJŪ ÜNJù! CĂƧù ldž!f ƥljƵ NöňƵ Ƨ ƧĞƶkdž ĂNj Ğdž! YĂ ư Ƥ!f Ɨ5ƚ ǔ5!f Ǐ ňƵ Dźơ ǐ Ɽ!f ƧdžŪfĂ

ƟƧƚ ùdž!f Ƨ Ƨùƶk LJù ǂk Dźù! lƧĞ ư ùơ Ǐ!ǫ Ɨhƚ Ljl!Ğh ýĂĞljk!f Ɣƶ Ţ LJĞǂ ŎljĞljĂö!f Ŏdžf Ƨƥ!f ƧƶT!f

LJćƧù!f ĂNj ƨƶdž f ljĂ ÜŎƑĞljƶ!f ĈNjƧƶTh lƥkƶdž lƧĞ ư ơ ŎNjĂ ÜƗpĂƞ!fĂ ýöƛdžk!f LJ5Ă ƟƧĞƚ dž!fĂ

. Ƨ ǔkŤPŪf fƦNj Ɨ5ƚ ǔ5!f ǁ Ƨƥ ƥpĂ ÜDźöƧǂ!f

ÜlƥƑĞƚ ù!f Ɨöhƥ Ū f Ƨ fƧƶŪĞh ƗnjƞĂdž ĶljĞǂ LJödžňƚ dž!f Ɨ5ƚ ǔ5!f lĈfƧp LJD ƭhƚ Ğdždž Ơ ư köĂ

Σ Ğ ùljƞŪf ĸù ljĞǂĂ ÜƗöhƧƶ!f ƗƑöh!f Ŏ5 ƥƑĞƚ !f ǐ ƥơĂ!f ǐ ƧƶT!f Σ ljƞ!f ĂNj ŎƑĞljƶ!f ƧƶT!f LJĞǂ ƥ15

ĂNj Ğdžǂ ÜýĞƶ5Ūf lĞǂĞơdžh Ğnj! ƗpǔƶŽ Ů Ŏk!f ƗöĂƶňƚ!f Ɨö!Ğdžƞ!f ƧöĞƶdž!f Σ 5ljh ƗnjƞĂdž ĈNjƧĂƥh ƗöƧƛlj!f

YĞ ư ùƤ ǫ LJĂƥ Ɨù 15Ădž LJĂǂk LJD ĂƟƚ ƧD ƔĞk!! ƗdžƞƧk ǐ Ū LJǂö Dź!Ă ÜŎljĞljĂö!f ƟƧƚ dž!f Ŏ5 LJdT!f

Ğljkù ƚfƧƥ Ŏù5 Ğlj! Ơ ư köƚ Ğdž ǁ !ŘĂ ÜƗöhƧƶ!f lƥöŤ!f ĈnjkŤƚƧ Ŏk!f Ɨö!Ğdžƞ!f Ƨööƶdžňƚ! ƔĞk!f fƦNj

LJù5" ƔĞk Ŏ5 Dźnjkf CfƧp LJdž ƥpǔƟljf ÜŎdžfƧƥ!f ƧƶT!f DźöNjĞ5dž! Ɨ5ƚ ǔ5!f ĶǔöĂdk LJdž ƗöƚöhƟk ŰŘĞdžlj!

. Σ ö!ĞƟ ĂƟƚ ƧŪ "ƧƶT!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƒ ƒ

ƒ ƒ ƒ

DžĭDŽǂƨDŽǁƐ hƨƨƨűƨǁƐ qdžY üĭNjÐǂǁ hŭƥurdžǁƐ Ƨ ƨŬƐ

:qĭNJDŽǂ

DžĂùǀk ÜǂŏǃĠdžŋǃf Ġnjǀǀƀh ƭǁƨkŏ ĠdžĂ ÜĠdžĂdžƨ LJƭǃfĂ ƨƨTǃf Ŏƭ ǂŏƱǀƨŰf ǂŏƨUljǃf LJD DžĂǁƨdž

ýĂùơ ƦƨùŏƛD ƥùƥĂ .ĂƱǀƨŰ ƨƨTǃf ƳĠkǂǃ ĭƨǂƨdž DžĂnjƭdž ĂNjĂ ÜlĠǂĠơdžǃf DžĂnjƭdž ĬǁƨƨĠnjǁdžĠǂƨ

ǂƭǀùǁƭĂ ÜLJƭǃfĂ ƨƨTǃf ĠŏĠưƥ Ŏƭ LJŏƛơĠƨǃf Ƨ ĠljŢD Ƨ ǁkPdž LJŏƨ ǂƨǀfĂ ƦŬfƥŋĂ ƦĠTĠǀlj DžĂnjƭdžǃf

ƨŢùƨ ĭƨùǂƭdž ăƥǃ ĂƱǀƨŰ ƨƨTǃf ƳĠkǂƨ DžĠdžkNjŬf ƨnjU LJD ƦljdžƨƨǃƨĂ ÜǂŢĠP ǂŏƭǂƨ ÜýĠdžŋǃf

ǂŢĠP ÜǂljNjfƨǃf ĠljkUơǃ Ĭǃƭ ƨdžkǀdž ƭ Ġǀlǃf ýfƨĠdžĂ Üǂŏƥơǃf ƨŢƨǃf ǂŏfƥƨ yƱž ǂƨƨĂƨŰf ǂưnjǃf

. ǂŏƥơǃf ƥǀlǃfĂ ǂƩŭƨǃf DžĂƨƨƨ

.1 "ΥƒΙƒΘDŽΙΙΕ" ɢɷɛƀɕ ɷɷɛΥ :ΝjƯɛƀɕ

ΝɷɛƀΡkùɭƒ ĭ Ɽ!ƒ ΝΙkƒƦ ΟΙΙƵƬɷɛ!ƒ ɷɛƀΡkɭŏ ĂΝjĂ ÜΙɢ‡ɢơɷɛ!ƒ LJɷɛ ΥĂLj ƨɛΤ!ƒ LJƋh ĂƵɭƨD ăƨŏ

ĺɢù‡ɢơɷɛ ƨɛΤ!ƒ LJD ăƨŏ LJɢ‡ ĭ Ɽ!ƒ LJĂƵŭ5D ɷɛĂnjɛɷɛ LJƵ ĺɢLjŏɢhkɷɛ ĺƀŏƀη ĺɢɷɛĂnjɛɷɛ ΝơLjɷɛŏ ΝΙLj‡! ÜLJĂƵŭ5D

LJɢù‡ ƒƦĄĂ ‡Ƭù!ɢΡ!ƒ ‡ùlŏlơ!ƒ ĂD ýλɷɛ!ƒ ɷɛ!ɢƵ LJƵ ‡ΝjĂΤɷɛĂ ‡ƨŏƨɷɛ lƨĂƬ Ănj5 Ŏ!ɢk!ɢhĂ lɢ‡ɢơɷɛΙΙ!

ƀp ĂƵɭƨD LJ35 ÜŎƵŏhƵ!ƒ ɷɛ!ɢƵ!ƒ Ŏ5 ĂD yƀƒĂ!ƒ Ŏ5 CŎT ý‡ ĬΙΙƵ lɢ‡ɢơɷɛ!ƒ ɷɛĂnjɛɷɛ ɷɛɷɛƵ ƀp LJĂƵŭ5D

.(1)ɢnj!ɢ‡ΤDĂ ɢnjɭɢLjηD Ƨ ΙΙkΡɷɛh LJĂLjɛ!ƒ ĬΙΙƵ lɢ‡ɢơɷɛ!ƒ ɷɛĂnjɛɷɛ ƨƬp

Ŏùk!ƒĂ ÜΣhùΙΙ!ƒĂ Ư Ăɷɛƨ!ƒ ɢnjɛΙΙŏ Ŏk!ƒ ƨɛΤ!ƒ ΥɢkŦ ƘɢơΙΙƵƬɷɛ LJɷɛ ƨŏλŦ LJƋΤ ĂNj ɢɷɛŦĂ

lɢù‡ɢơɷɛ!ƒ ΟΙΙƵƬùɷɛ! ĭƨùULj!ƒ ƵɢùhkƨŬƒ ƨŏλŏ ÜɢnjLjŏɢhkĂ ƘƒCƒƨ!!ƒ Ƨ ŭkΡŬ ĺhƬΡ ĺŬɢηɷɛ ýλɷɛk

ƘŬɢ‡ùTŬƒĂ ‡‡ƑɢTù!ƒ ‡ΙΙFùɭŬƒ LJɷɛ ƀŏƀz!ƒ ‡ŏƵɭƨŬƒ ‡ŏƨɛΤ!ƒ Ŏ5 ŎlŏhƵŏk!ƒ Ν!ɢηɷɛĂ Mimesis

ĬùΙΙƵ ΟΙΙƵƬƒ Ŏk!ƒ ‡ɷɛΙΙ‡!ƒ ljƦnj5 .ƨƒƨɷɛkɭɢh lƀŏƒɛkɷɛ ljƀŏƀŏkĂ ΝơƨΤ Ĭ!ϱ ‡ηɢơ!ƒ ýzηk Ŏk!ƒ ‡lŏɷɛz!ƒ

Ư ƨz!ƒ lƀɢƵϱĂ Ư ƨz!ƒ :ŎLjɢzɷɛ ‡ɷɛŏƀl!ƒ ɢnjkŬɢɷɛzkɭƒ Ŏ5 LJɷɛ ư kk "ƀŏΙΙlk!ƒ" Ă "lɢ‡ɢơɷɛ!ƒ" ùh ɢnjkɷɛηƨk

.‡ùŏ!ɢɷɛη!ƒĂ ‡ùŏLj5!ƒ ΝΤƬƒɢƬΡ! lƀƀơɷɛĂ Ŏơƨɭɷɛ!ƒ ƨɛΤΙΙ! ‡5ƬƒĂ lƒƀD ƨhkzkĂ Ü(2)ƀŏƀη LJɷɛ ƨΙΙΡ!ƒĂ

Ŏùk!ƒĂ ÜƨɛΤ!ƒ ΥɢkŦ! ‡λŏƀơ!ƒ ‡ŏɭLjƨ5!ƒ ‡ɷɛηƨk!ƒ ɢhơɢƬ ɢNjƨηLjD Ŏk!ƒ Ƙɢŏƨ5ơ!ƒ ‡ŏɷɛNjD ƨƨhk ɢLjNjĂ

La ýùŏλɷɛk!ƒ" ĬùLjzɷɛh Mimesis lɢ‡ɢơɷɛ!ƒ ΟΙΙƵƬɷɛ ýɷɛzkɭŏ ĂƵɭƨD LJD ƀŏ‡ƋΙk!ƒ Ĭ!ϱ ɢɷɛnjh ƘnjkLj!ƒ

ŎơΙΙƵƬùɷɛ LJŏh ΝΙLj!ƒĂLjƵ ƀơĂŏ ĭ Ɽ!ƒ ɢhƨƨĂD ‖ŏƨϱ ΥɢkŦ ƨɷɛŬƒ ƒƦNj ƀ‡ƋŏĂ Ü(3) representation

---

(1) Ă ƵƵƵƬƨɷɛ!ƒ LJ5 :ƨơk ÜƨɛΤ!ƒ LJ5 :ĂƵɭƨD ƨƨhk LJɷɛơƨ!ƒ ƀhƵ :ƨơk ÜƨɛΤ!ƒ LJ5 :ĂƵɭƨD (1)

.5 -3 ƒ

(2) ÜƨɛΤ!ƒ LJ5 :ĂƵɭƨD ƨƨhk Ülƀɢɷɛơ DŏŏΝjƒƨhϱ :ƨk ÜƨɛΤ!ƒ LJ5 :ĂƵɭƨD (2)

.(10) ùNj Ü61 ƒ

(3) ÜƨɛΤ!ƒĂ ýŏŏΡk!ƒ :ŎɭŏƨƀŬƒ Ƨ ɭĂŏ (3)

.36 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƙùŏłɲ ƨƒƨŏɳ ℓưŏƊ ƝdžƵƥŏ ǵdž‡ Ü[1]Ŏ℠ƨƹ!ƒ ɣƥŪƒ Ŏ5 ƴƒƒĂ!ƒ ýŏƛdžk IJ łǵ‡ǵơdž!ƒ :ýŏƛdžk!ƒĂ łǵ‡ǵơdž!ƒ

.[2]Fiction ýŏŏƤk!ǵ℠ Mimesis ƠƝƢƊdž Ƥdžɳƨk Ɲŏ5 Ɵƨkƥƒ ĭ Ɽ!ƒ ɣĂƝłŪƒĂ ýŏŏƤk!ƒ :ƝƢǵk‡℠

Ɲù! ƤƝƛǵdždž!ƒ ƘǵơƝƢƊdž!ƒ ‖!Ɽ Ŏ5 ǵdž℠ ÜƠƝƢƊdž!ƒ ƘŬǵdžƶkłƒ Ƨ ƝkƤdž LJǵdžɳƨkdž!ƒ ƴ℠ǵk ƥl!

Ŏơƨłdž!ƒ Ĭljƶdž!ǵ℠ ýŏƛdžk!ƒ LJdž ý‡T ýƤƒƥ ƨƤɳkk" ǵnjljƊ Ĭ!ǫ ǵƤƝƤ5 ÜŎƥǵlkTŬƒ ƨƤɳ!ƒ ăĂkłdž ĬƝƶ

ǵnjƶƒĂljƊ Ƨ ƝkƤdž℠ łǵ‡ǵơdž!ƒ" YĂưĂdž ýUŏ ℓŏƥŭƤƊ ℓƶĂưĂdž Ɲ5ƤĂ℠ ŎljǵłljŬƒ ýƶ5!ƒ LJƒĂ Ü[3]"ƤdžƝ‡Ɲ!

ljƨùŏ‡5k LJùdž Ŏƒǵùljƹ!ƒ ƨƶTù!ƒ ĂƠłƨƊ ƜƒƨƤǫ ƨdžŪƒ ƒƤNj ƨł5ŏĂ .[4]ǵnj!ǵƹkTƒ ƨĂơdžĂ ÜǵnjƢŏ!ǵłƊĂ

Ƥŏlj5!ƒ ƤŏƤ ĂƤP!ƒ LJƊ ǵdž‡ ÜŎơƨłdž!ƒ ýǵɳdž!ǵ℠ "ýŏƛdžk!ƒ" OƝƠƤdž! Ŏ5ŏƢĂ!ƒ Ơǵ℠k ƨŭ! ℓƨƢljl ĭ ƨƢljl!ƒ

ɣĂƝùłƊ℠Ă ŎƤùŏƤTk ɣù!ǵp Ŏ5 ΣǵLj!ƒ ýǵƶ5Ɗ Ưƨƶ ĬƝƶ ℓłǵłƊ DžĂlk Ŏk!ƒĂ ÜƤŏƨƶT!ƒ ƤŏǵƤơƝ!

ǵNjƥùơĂ Ơdžłk Ŏk!ƒ Ƥŏ‡ǵơdž!ƒ Ƥ5ǵłdž!ƒ ƥƶ℠kłk ƤŏƒǵLjƹ!ƒ" LJŪ ÜŎƒǵLjƹ!ƒ ƨƶT!ƒ ýǵdžNjǫ Ĭ!ǫ ljǵƶ5ƥ ŎƒǵƤơ

.[5]"ýǵŏP!ƒ Ƥƶł Ĭ!ǫ …ƨlk5k ǵnjLjŪĂ łƨnjƠdž ƤŏǵƤơ ǵŬLj℠

Ŏùk!ƒ ‖ùƝk ŎNj ƤƤǵP Ƥŏ!ǵdžɳ Ƥdžŏl℠ Ɲŏƥ! ĬUơk Ŏk!ƒ "ƤŏƨƶT!ƒ łǵ‡ǵơdž!ƒ" LJƊ ‖!Ɽ Ĭljƶdž

ƴƒǵùƥĂ!ƒ Ɲùŏ5 Ơ℠ƒƨkk ℓŏłljl ℓ℠ŏkƨk Ƥ℠kƨdž Ƥŏƒǵ‡ơ Ƥŏlj℠ Ŏ5 ǵnjưƨƶkĂ ÜƤƹ!ǵ℠ ƤŏljǵłljŬƒ ýǵƶ5ŪƒĂ ýƛdžk

ƒ ŏPTkĂ ǵnjưƨƶ ƤlŏƨƠ℠ĂǵNjƥłk Ŏk!ƒ Ƥŏǵ‡ơ!ǵ℠ Ĭƶłk Ü ýǵdžkơŬƒĂƊ łƨĂƨưƒ ŎlƠljdž! ℓl5Ă

.[6]ƤŏljǵłljŬƒ Σ5ljƒ ƨŏnjƠk Ĭ!ǫ DžnjkŬǵƶ5ljƒĂ ǵnj!ǵƠ℠Ɗ ýǵƶ5Ɗ

Σŏ! Mimesis ƤdžƝ‡! DžƒŭƤdž!ƒ ĭƨƢljl!ƒ ýℓǵldž!ƒ LJƊ LJƒƥ‡đŏ LJǵŏłljƨ5!ƒ LJǵdžɳƨkdž!ƒ LJǵ‡ ƒƤǫĂ

LJŏljƛƒ LJŏdžǵldž Ŏ5 łǵ‡ǵơdž!ƒ Ĭljƶdž℠ ǵnjƝdžƶkłŏ ĂƠłƨƊ LJƊ ĬƝƶ LJǵnjℓljŏ ǵdžnjljƷ5 Üýŏƛdžk!ƒ ýℓ℠ łǵ‡ǵơdž!ƒ ĂNj

---

(1) Ŏłŏƨƥƒ Ƨ łĂŏ :ƨƶT!ƒĂ ýŏŏƤk!ƒ Ü .36 ƒ

(2) łƝ5ljƒ ýɳƨdž!ƒ Ü .36 ƒ

(3) łƝ5ljƒ ýɳƨdž!ƒ Ü .36 ƒ

(4) łƝ5ljƒ ýɳƨdž!ƒ Ü .36 ƒ

(5) łƝ5ljƒ ýɳƨdž!ƒ Ü .36 ƒ

(6) łƝ5ljƒ ýɳƨdž!ƒ Ü .37 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

KƒRù!ƒ Ĭù!ϱ ƥĂŢùlдž!ƒ ШRĂдžLj!ƒ ƧŏTŏĂ ÜýĂŪƒ DžGlдž!ƒ Ŏ5 Ü"LJŏzдž ШRĂдžLj ƥŏĬlK" :ĬĬZ Gдžnjŏ5 ýƥk yƒĞTù!ƒ Džŭùǂ!ƒ Ŏǂ‡Gơk Ŏk!ƒ ǂŏƧzT!ƒ ǂǯĬ!Gh ƽĬzkŏ5 ÜŎLjGλ!ƒ DžGlдž!ƒ Ŏ5 GдžD ÜŎLjƽ!ƒ ƱĞTLj!ƒ Ŏ5 ǂĬZG5!ƒ ƧzTù!ƒ" Ŏù5 lĞ‡Gơдž!ƒ LJдž YĂLj!ƒ fRNj ýдžzkŋŏĂ ÜŎдžĂŏ!ƒ ŲƱĞPk!ƒ ǂǯ! Ŏ5 ĭƧηŏ ĭR!ƒ Ƨ Ă!ăдž!ƒĂ .[1]"ŎhдžĞŏŬƒ

ǂùŏLjƽ!ƒ lƧNjĞùUĬ! ĭƧùlƽ!ƒ ƥĂдžz!ƒ ý‡Tŏ NLjĂ‡ Ŏ5 NlkŏĬZG5Ă ýŏλдžk!ƒ OĬƱŢдž ǂŏдžNjD LJдž‡k Ĭù ĬZ DžĂlk LJĂLj5 GnjĬ‡ f pƧ!ƒĂ Ĭlŏŋ Ăдž!ƒĂ DžŋƧ!ƒĂ ƧzT!G5 ÝGnjZƒĂLjDĂ Gnjŋ GLjηŪ ǂpƧG5!ƒ ǂдžŭz!ƒĂ ǂùŏƧŏhzk!ƒ Ųŏ!Gùŋ ŪƒĂ ǂùŏĬŏλдžk!ƒ ýƒGùŋĂ!Gh Gnjưùzh LJZ Ƨ ĬkPk GnjLjD Ŭϱ (lĞ‡Gơдž!ƒ ĂD) ýŏλдžk!ƒ : f ĂŢP!ƒ fRnjh ĂƱŋƧD ýĂlŏ .GnjLjдž ƥơƒĂ ý‡ GNjƥдžkzŏ Ŏk!ƒ ǂŏƒGơŏŬƒĂ ŎNj ÜlƧGŏl!ƒĂ ĭGLj!Gh Ƨ ƨz!ƒ ǂZGLjŢ ýηĂ ÜΣĂhдžƧŏƥ!ƒĂ lGnjĬдž!ƒĂ ýh ÜlGŋдž!ƒĂ ǂдžơĬдž!ƒ" Gùдžϱ Ŏ‡Gơk GnjLjŪ :ǂλŭλ CĞơLjD ĬĬZ Ƨ ĬkPk GnjLjŏh Gдžŏ5 GnjLj‡! ÜGnjZĂдžηдž Ŏ5 lĞ‡Gơдž!ƒ LJдž YƒĂLjD GnjĬ‡ .[2]"ƨŏGдžkдž ŲĂĬŋдh ĂD ÜǂLjŏGhkдž KGZĂưĂдžh ĂD ÜǂsĬkPдž ýƒGŋĂh ƥùơƒĂ ýù‡ ǂzŏhƱ LJŪ ÜGnjLjŏh ƨŏдžk!ƒ lƒƥDĂ ǂŏ!Gдžη!ƒ LJĂLjƽ!ƒ ý‡ ƧNjĂη ŎNj "lĞ‡Gơдž!ƒ" ù5 ý‡5 ‖!Rù!Ă .ŎƒGơŏŬƒ GnjhĂĬŋDĂ GnjZĂưĂдžĂ ǂŏLjƽ!ƒ "lĞ‡Gơдž!ƒ" lƥGдž Ųŋơh LJƒƥƥơkk NZĂLjĂ GnjLjдž Ý[3]"ƽŏƧGùƽk ĂD ŭùzдž ǂùzдžkηдž DžGηŋLjŬƒĂ ǂǯĬ!ƒĂ YGlŏŬƒ ǂƱŋƒĂh lĞ‡Gơдž!ƒ ƽlơk" ǂƽ!Gŋ!ƒ LJĂLjƽ!ƒ Gùдž‡ŏh ÜDžGηŋùLjŬƒ LJĂƥ YGlŏŬGh Ŏ‡Gơŏ f pƧ!ƒĂ ÜGдžNjƥơĂ DžGηŋLjŬƒĂ YGlŏŬGh Ŏ‡Gơk Ĭlŏŋ Ăдž!G5 .[4]GnjĬ‡ ýƒGŋĂ!ƒ ‖ĬĬk ƧzT!ƒ DžƥPkŋŏ

---

(1) ƧzT!ƒĂ ýŏŏPk!ƒ :ŎŋŏƧƥŬƒ Ƨ ŋĂŏ .37 f

(2) ƧzT!ƒ LJ5 :ĂƱŋƧD :Ŏk Ü

NùdžUlj Ŏ5 LJ‡ŏ Dž! fRo ÜDžUlj!f ŘŽ ƧŢkłŏ LJdž ŘŽ ƧƵĞT Dž]f ƨŭŏo ĂŏŢƧD Ư5Ƨ ƥl!

LJD ĺƨƧùhdž ƧzTù!f lƧùƒfƥ Ŏ5 lĞ‡Ğơdž!f LJdž Ŏ!ĞP!f LJĂƨĂdž!f Džŭ‡!f ШƧƥŏ LJD Ư5Ƨ Ğdž‡ ÜĞŏ‡Ğơdž

DžUljùŏ LJùdž CfƧzT!fĂ ƧzT!f lƧƒfƥ LJdž ĞηƧPdž ÜĺƧƵĞT LJĞŢljÚf LJdž ýzηŏ! ljƥơĂ Ŏ5‡ŏ Ŭ LJƨĂ!f

ΣĂƧŏdžĂùNj ‡ùljƧĞłdžŘ! NùηĂ ŭù5 ljƧŢƵ CfƧzTh ĺƥnjTkłdž ýĂłŏ Ü‡zŏhŏŏ!f ĂD Ɣŏ!f Ŏ5 ‡ŏƧUlj

Džŭ‡!f DžUlj ŘŽ ĺƧƥĞp LJĞ‡ fRo Ŭo ĺƧƵĞT LJĂ‡ŏ Ŭ ƧƵĞT!f LJ‡5 Ŏ!Ğk!ĞhĂ LJƨĂ!f Ŏ5 Ŭo Σŏ̄pĂRĞhljDĂ

.ĞpĂ!f Σ5lj Ŏ5 ‡ŏĞ‡ơ!f Ƨŏ!‡kĂ

ÜLJƨĂù!f LJŏùhĂ ŭƧzT!f ƧĂŪf LJŏh fĂljƧłŏ LJD fĂƥĞkƵf ƥp ΣĞlj!f LJD ŘŽ" :ĂŏŢƧD ýĂłŏ

Dźnjŏù̄Ž "CfƧzTù!f" U5! ƨŭŏ‡5 ÜDžơŭdž CfƧzT ƧPŬf Ư zh!fĂ *LJŏŏηŏŏo CfƧzT Ư zh!f fĂdžłŏ5

ĂD Ɣŏ!f Ŏ5 ‡ŏƧUlj DžUljŏ LJdž LJD yƥfĂ!fĂ …LJƨĂ!f Σ5lj LJĂdžƥPkłŏ Dźnjljŭ ýh ÜLJĂ‡Ğơŏ Dźnjljŭ Σŏ!

Ŏù5 Ŭo Σŏ̄pĂRĞùhljDĂ ΣĂƧŏdžĂNj LJŏh ‡ljƧĞłdž̄! NηĂ ŭ5 ‖!R Dž‡ƧĂ :ĺƧƵĞT łƥĞZ Ŏdžłŏ ‡zŏhŏŏ!f

NùljdŽ Řù!AD Ğùŏzŏhŏŏ ƧùPŬfĂ ÜĺƧƵĞùT (ΣĂƧŏdžĂNj) ĞdžNjƥơf Ŏdžłlj LJD Ğljh ƨŘPŏ fRnj!Ă ÜLJƨĂ!f

.[1]"ĺƧƵĞT

ƧùλŭŪf Ŏù5 LJĞù||ơkk Ŭ ‡ùŏƒĞơŏŏŬf NJkŏŘŽĞ5Ă ýŏλdžŏkŘ! ‡ŏ!Ğdžη!f ‡džŏl!f LJD ƧhkƵf ƥl5 ‖!R!

ШƧĞP "Nŏŏŏŏŏ5 Ƨŏ‡5kŘ! Řkơ ŬĂ ýŏ‡TkŘ! ýhĞp Ƨŏ̄ƧzT!f LJŪ ÜŎƵĞłŏŬf LJĂ‡dž!f LJƵ ýƨƨdžh ŭƧzT!f

‡ŏƧzTù!f Řù!ƨ ƧzTù!fĂ Řłŏùłdž!f LJŏh ŏhfƧk!f yηƧŏĂ .[2]"LJƨĂ!f Ŏljƨŏ ŭR!f ŎƵĞłŏŬf Džŭ‡!f

---

Ŏùłdž̄P!f LJƨĂ!fĂ ÜŎłdž̄P!f LJƨĂ!f ‡5Ğơ‡h ‖!RĂ ÜŎdžơŘdž!f Ŏłƥł!f LJƨĂ!f LJƵ dTlj ƧzT :ŘШŭ‡ŭŪε ƥyłε *
LJŏhĂ Nljŏŏŏŏŏ yŏ!f ƨĂηŏ ŬĂ ÜŭŏĂŏŏ LJĂ‡ŏ LJD Ɣηŏ ýĂŪf ƧŏT!f Ŏ5 ƧŏPŪf yŏłdž!f LJŪ ‡Ř‡łdž łƥơĂ LJĂ‡ŏ
LJƨĂ!f LJŏh ĞŏŏĞhkƧf ‖ĞljNj LJD ƧĂnjdžη!f Ř!ƨ ýŏP ĞljNj LJdžĂ Ü‡ŏλƧdž ‡dž̄‡h ‡Ř̄Ţkdž Ğŏηŏŏŏo ‡dž̄‡Ă ÜŎłjĞλ!f yŏłdž!f
‡ŏhljηD ‡dž̄‡h ‡ŏhkƧdž Ğŏηŏŏŏf ‡dž̄‡ LJĂ‡k LJD OηƧdž!f ĞdžljƨĂ ÜOŏơŢ Ƨŏ̄ ĂNjĂ ÜŎλfƧdž!f ƧzT LJŏhĂ ŎηŏŏŏŏŏŬf
.6 f Ü řĂƥh LJdžơƧ!f ƥhƵ :Ok ÜƧzT!f LJ5 :ĂŏŢƧD Ü řĞljŘ! ‡ŏljƨD ĞŏηŏŏŏŏŬf LJĂ‡k fRnj! ĞzhkĂ "řĞlj!f" ĞNjĞljzdž

(1) Ü řĂƥh LJdžơƧ!f ƥhƵ :Ok ÜƧzT!f LJ5 :ĂŏŢƧD .6 f

(2) ÜƧzT!fĂ ýŏŏPk!f :ŎłŏƧƥŬf Ƨ łĂŏ .49 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŕlkTùdž ŕùŏ!Ǵdžη ĺƨùŏhƶk ljþƶkĂ ÜCǴljƶ!fĂ f pƨ!f ŎLj5 ϒljǴη Ĭ!ϱ ƨƶT!f yʹưk ƚLjǴǂ Ŏk!f ǂŏLjǴLjĂŏ!f

.(1)"ǴLj ǀĂƨLj Ĭ!ϱ ǴNjƨ Ţ fĂD þkdžk ǂhƒƨp ƨƶT!fĂ CǴljƶ!f Ŏ5 LJϱ" :NŇ!Ălŏ ljþǂđŏ Ǵdž fǂNjĂ ÜǴdžnljdž

ýŏλdžkĂ ýǴƶ5Ŭf f ŏPTk LJĂǂ! Ülƨǂƨ!f ljǂNj þŏǂđk Ŏ5 ĭĂp ƨλD Ŏơƨǀdž!f ýdžƶŇ! LJǴǂ fǂϱĂ

ƚfCǴơŏŬf ƨŏUĂk LJƶ ýƨƶdžŏ Nŏ5 ƨlơkŏ Ŭ Σ ƨlj!f Ŏ5 ǴnjkƨǴλϱ Ǵnjŏ ǂŎŏkƨdž!f yfǴŏŎ!fĂ ƚŬǴƶƨLjŬf

Ŏù5 ǂlŏù ǀĂdž!f "ƚǴƶǴlŏŬf" Ĭ!ϱ ƨULjŏ ĂŎǀƨD ýU þl5 ÜLJơŇdž!f DŇŭǂ!fĂ ǂlŏǀĂdž!f DŇǴƶljū! ǂŏljƨ!f

ĂùNj ljƨĂ Ţk Ŏ5 ƨƶT!f ƨNjĂη ǂϱ ÜǂŏLj5 ǂdžŏp NŏŇƶ Ŏƨưk ǂŇǂT ƚǴljǀơdž þƨηdž ǴNjƨǴŏkƶǴŏ ƨƶT!f

þl5 ǴljNj LJdžĂ Ü2 ĂƨƶdžĂ 2 Ă!ŏdž ĂNj Ǵdž ý!ǂ! lƨŏǴƶdž ƚǴƶĂưĂdž ƨǴǂkŏfĂ lþŏþη ǂŏ!Ǵdžη DŇ!fĂƶ ƨŇP

:NŇ!Ăþ Ŏ5 ǁ!ǂĂ ÜƨĂ Ţ Ň! JNkLjdž ýǂ DŇǴǀƨ!f ýdžƶŏ ƨƶǴT!f ýdžƶ NŏŏT

NŇùŇƶ Ŏùƶŏljŏ5 ÜƨĂ Ţù!f yljŢŏ LJǴLj5 ýǂĂ DŇǴǀƨ!f LJǴT NŇjŏT ÜŇŏǂǴơdž ƨƶǴT!f LJǴǂ Ǵdž!"

Ǵùdžǂ ĂD ƚLjǴǂ Ǵdžǂ Ǵdžϱ CǴŏTŬf ƨĂŢŏ Ănj5 . ǂ ŭλ!f lǴǂǴơdž!f ƨƨƨŏ ăþơϱ ǴdžFfþ ǂPkŏ LJD lƨĂƨưǂŏ

.(2)"LJĂǂk LJD ϒηŏ Ǵdžǂ ĂD ÜNŏŇƶ ĂþŏkĂ ΣǴlj!f Ǵnjƨ Ţŏ Ǵdžǂ ĂD Üyþf Ă!f Ŏ5 ŎNj

ýƶkTùŏ ƨƶǴT!f LJŬ ÜŎdžĂŏ!f ý Ţ fĂk!f ǂƶ! LJƶ ŇljĂdžưdžĂ ǂŏljŏ 2 ŇkPk ƨƶT!f ǂƶ! LJD þŏŏ

ǂùƶŇ!f LJùƶ Ǵnjŏ ĭpƨŏ! ǂŏLj5 ƚfƨǴηdžĂ ǂƶŏþŏ ƚǴljǀơdž LJdž NŇjdžưkk Ǵdž 2 UĂŏĂ ÜǴnjkfǂ ǂƶŇ!f ĭŇƶ

lþǴùkƶdž!f ϒŏ!ǴǀŬf LJƶ ΘǴŏƨLjŬǴŏ ŇƨǴηdž Ŭϱ NŇjƶ ƨŏhƶk!f LJǂdžŏ Ŭ Ǵdžƶ Ǵnj!ŭP LJdž ƨhƶŏ!Ă Üǂƶŏhƨƨ!f

.(3)ƨŏhƶk!f Ŏ5

ǂhƒƨƶ!f CǴ5ưŬ ƨƶǴT!f ǂŇŏǀĂ ÜlƨǴƶkǀŬf ǂTǴPĂ ÜǂŏhƨĂŇǀŬf ƚǴljǀơdž!f ƨhkƶk Nŏƨƨƨŏ Ŏ5Ă

ƨfǴùǀ LJùƶ ǴNjƨŏdžk ǂŏƨƶT!f ǂƶŇ! ǂŏƨNjĂη ǂ5Ţ ǴNjƨhkƶŏ NŇjĂǂ LJdž DŇƨƨ!ǴŏĂ ÜNŇkƶ! ĭŇƶ þŏþηk!fĂ

---

(1) Ü2 ƨ ÜƚĂƨŏŏ Üyfƨ Ă!f :ƨk ÜǂŏLjǴŏŇ!f ǂŏηŇ!f ÜŎǀ!Ă!f ljƨǴŏƨŏ ΣŏŏƨǀƨĂf ϒŬf :ƨk Üŏƨƨƨ ĭƶ :ĂƨǀƨD

.437 f ÜDŇ1970

(2) .26 f Üĭ Ăþŏ LJdžơƨ!f þŏŇƶ :Ơk ÜƨƶT!f LJ5 :ĂƨǀƨD

(3) .61 f ÜNǀƨLj ƨþ Ţdž!f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÞùhŬ Ţ ÜŦŏƧzT!ƒ Ŧ5Ţ ýĂ!!ƒ OĿdžh ÕŭŏƷŦ Σŏ! ĠnjƷŏŬĂk LJD Þ‡ƋŏNŁD ŬŲ ÜăƧPŪƒ ýĂ!!ƒ ŲĂƧư

:ýĂ!ŏ ‖!Ţ Ŏ5Ă ÜĠnjdžƒ Þ Pkƒ LJƒơĂ ĠnjZƒÞhŲ Ŏ5 ŦZƒƧh!ƒĂ ĠnjkÞĠŋŲ LJdž

LJùdž ĠùnjŁjZ ĠŁjĂÞùơk Ŏk!ƒ Ƨŏhzk!ƒ ŲĂƧư LJdž ŲƧư ý‡ DžƒÞPkƒ LJƒơ LJŢŲ DžnjdŽ!ƒ LJdž"

Ġùdždž Ţƒŏ! ĠnjŁjŪ ÜŢƒƨĠŋdž!ƒ Ŏ5 ŦZƒƧh!ƒ NŁ‡ ƒŢNj LJdž DžNjDĂ ÜŦhŏƧƹ ŢĠdžŁ‡ ĂD ÕŭŁdž Ŧ5ZĠưdž CĠdžƒD

Ŏù5 ƒÞĠùŋŪƒ ĠNjĠŁjzdž ŢƒƨĠŋdž!ƒ Ŏ5 ƒÞĠŋŪƒ LJŪ ÝŦŏzŏhƱ!ƒ ŲNjƒĂdž!ƒ Ŧŏć ŎNj ýh ÜƧŏƹ!ƒ LJZ ljĠŁŁkLj

.(1)"ljĠhTŪƒ ‖ƒƧÞƹ

ŦŏƧzTù!ƒ lƧƱ5!ƒ ŬŁZ Ŧ!ƒÞ ŦdžŭZ Ġnjŏŏŏ5 ŧĂ5k!ƒĂ ŢƒƨĠŋdž!ƒ ýŏ‡Tk Ŧ‡ŁdŽ LJD ĂƱƒƧD Ƨhkzŏ

Þù!Ăk ÜƧZĠT!ƒ ŢƒŢŲ Ŧ!ŏŢ! Ŧ5Ţ ĠnjŁjD Ţ ÜYƒÞhŭ! ŭƧŏƹ!ƒĂ Ŏƒ5Łj!ƒ NJŏnjkĂ ƧZĠT!ƒ Σơ Ŧ5ĠNjƧĂ

DžnjkƧnjùT CƒƧzTù!ƒ Ųƒùk‡ƒ ĠùŁjNj LJdžĂ Ƨŏƹ!ƒ LJdž ĠnjdžŁzk ĂD ĠnjhĠƒk‡ƒ ŬkĠŢŲ LJ‡džŏ ŬĂ ÜNzdž ĂdžŁjkĂ

LJŪ ‖ù!Ţ ÜŲĂŁùƒŪĠŲ ƒĂưùnjŁj LJdž ýĂD CƒƧzT!ƒ LJĠ‡ ŎzŏhƱ ĂNj Ġdž‡" :ĂƱƒƧD ýĂ!ŏ DžNjƨŏdžkĂ

…lĠù‡Ġơdž!! Ŧŏơŭƒ CƒƨŋŪƒ LJƒơD ĂNjĂ ÜƨƨNjĠŋ ƨÞŏkZ LJĠ‡ ŢĂƒ!ƒ ‖!Ţ‡Ă ÜŢĠŏ‡Ġơdž ŢĠdž!!‡!ƒ

Dznj!ƒĂùÞD LJD LJùdž Dƨƹ!ƒ Ŭ!Z ÜDznjhĂ!ƒD ŧŏƱƱ LJZ DznjkƧnjT ƒĂ!ĠŁj ĠdžŁjŋ DznjŁjD ƒÞh CƒƧzT!ƒ LJĠ‡ Ġdž!Ă

.(2)" ŭƧzT!ƒ ŲĂ!ƒŪƒ ĂNj ÜÞŋĂ ŲĂ!ƒD ýĂD LJƹ5 ÜŎŁjĠzdž!ƒ LJdž ŦŏĂĠP ŢŁjĠ‡

ƨƧùdžD ljÞùZ Ţ ÜŎùdž!!Z ý‡Th ljƧŏƒ5k Ŭ!ŋ ĂƱƒƧD Ŭzƒ ÞƱ5 ƧzT!ƒ ƧĂnjU Ŧŏŏŏ‡ LJZ ĠdžD

:ýĂ!ŏ ÜŢƒŢ!! ŦŏŁjNjŢ!ƒ ăĂ!!ƒĂ Ŧŏƒ5Łj!ƒ ƨƒƨƧƹ!Ġh ƱƱhkƧdž ƱŏzŏhƱ

ƧùnjUk LJĠƒùŁjŪƒ Ŏ5 lƨŏƧƹ lĠ‡Ġơdž!Ġ5 :ŎzŏhƱ ĠdžNjŭ‡ ÜLJŏhhƒ LJZ ƨTƒj ƧzT!ƒ LJD ĂÞhŏĂ"

ÜlĠù‡Ġơdž!! ƒÞƒÞzkùƒ ĠùNjƧƛ‡D NŁùŁjĂ‡ Ŏù5 LJƒĂŏơ!ƒ ƧƒĠƒ LJZ Ƨ!!kPŏ LJĠƒƒŁjŪƒĂ" Ŧ!Ă5Ʊ!ƒ Ţjdž Nŏ5

LJD ĂùNj ƧPć ŲhƒĂ …lĠ‡Ġơdž!ƒ Ŏ5 lŢ! LJĂÞŋŏ Σ Ġƒj!ƒ LJD Ġdž‡ ÜŦŏ!ĂŪƒ N5ƧĠzdž Ųƒk‡ŏ lĠ‡Ġơdž!ĠhĂ

---

(1) Ü ŭ ĂÞh LJdžơƧ!ƒ ÞhZ :Ơk ÜƧzT!ƒ LJ5 :ĂƱƒƧD .64 ƒ

(2) ÜNƒ5Łj ƧÞTdž!ƒ .196 ƒ

ÜƧŏ˥ŏ ƧƥIh Ŭǫ NŏƷ CŬƊNj ǁ ƧĠŤŏ Dž! LJǫĂ ÜΣĠlj!f ƧFĠ˥! ĠưŏD ýh ÜDžNjƥơĂ Ɨƽ˥ŭƽ! Ŭ :ŘǫŘ! DžŽzk!f

ƚùljĠǂ Ġùdžž5 …NJùŏŽZ ýƥk Ġdž ƱhljkljĂ ĠdžŽZ ĠnjkƥNjĠŤdž LJdž Ưŏƽlj ĠljljŬ ƧĂŤ!f ƚŏƊƧh Ƨ˥lj LJơljƷ

ljŘùNj LJùdž ĠùUơ ΣĠùlj!f Ƨh‡D LJĠǂ …YĠlŏŬfĂ LJơŽ!f LJƊT ĠnjLjƊT ÜĠLjŏ5 ƚŏzŏhƱ lĠǂĠơdž!f lƨŏƧƹ

.(1)"ƧzT!f ƥ!Ă Džnj!ĠŋkƧf LJdžĂ ÜfĂŽŋkƧfĂ ĠFŏT5 ĠFŏT fĂdžƥIk LJŏŘ!f DžNj ÜCƥh!f Ŏ5 ÜYNjfĂdž!f

Yŏ!Ġù˥DĂ ƚĠZĠlŏǫĂ LJĠơ!D LJdž lĠǂĠơdž!f ýFĠ˥Ă YĂdžŋdž ĠljNj "YNjfĂdž!f" ƚdžŽ‡h ƥĂŤ!dž!fĂ

ÜƚùŏƷ!f ljfƊƧ LJùZ LJĠ˥LjŬf Ġnjh Ƨhzŏ Ŏk!f ƚŽŏ˥Ă!f ĠnjljĂ‡! ÜƨĠŋdž!f Yŏ!Ġ˥D ƚŤĠPĂ Üƚŏ!Ġdžŋ ƚŏĂƹ!

ΣĠùlj!f ýù‡ LJĂù‡ LJùdž ĂƱù˥ƧD ĭDƧ Ŏ5 ǁ!Ř ĬŽZ ýƥD ŬĂ ÜƚŏƨŏƧƹ!f NJkzŏhƱ LJZ DžljK Ŏk!fĂ

.(2)Džnj!ŏƥĠơD Ŏ5 ƚfƨĠŋdž!f LJĂdžŽzk˥ŏ

ýƊĠ˥ùk!f LJùZ ŎùzŏhƱ!f ljƧNjĂùŋĂ ƧzTŽ! ĭƨŏƧƹ!f ΣĠ˥Ŭf LJZ ƚŏƥơ!f ýŤƽljŏ ŬĂ

Ü(3)"˥ƥĠz!f ýưƽh ĂD ƚZĠljŤ!f ýưƽh" Ġdžǫ ýƚTk lĠǂĠơdž!f YfĂLjD ýƚ LJǫ :ýĂlŏ ÜljƧƥŤdž f ĂŤPh

ÝƚùTĠŏŋ!f ƧùƱ!fĂz!f ĭĂƚ ĂD ÜlƧƚƽ!Ġh LJŏhĂNjĂdž!f LJƊT LJdž ƧzT!f LJ5 LJǫ :ƧPĠ ƽĠŏ˥ Ŏ5 N!ĂpĂ

ƚùŏljĂljŋ!f ƚĠùhĂLjŽ! Ĝdžŭ˥ƚ˥f ƥTD LJĂƧPŬfĂ ÜDžnjŤĠPTD ýfĂơD yĜdž Ƨŏ‡kŽ! ƚƊŏnjk Ƨƛ‡D LJfĂ!ŬĠ5

.(4)"ƚŏƧzT!f

ÜƧZĠTŽ! NJŏ5 ýPƥk Ŭ ŎŋƧĠP ýĂŬf :ƧzTŽ! LJŏƧƥŤdž LJŏh ƽĠŏ˥!f fŘNj Ŏ5 ĂƱ˥ƧD ƨŏdžŏĂ

LJùZ ljƧĂŤk Ŏƽ5 ÜĠnjljZ ƧƥŤŏĂ ƧZĠT!f ƚfŘ Ĭ!ǫ yŋƧŏ NLjŬ ŎŽPfƥ ŎljĠƛ!fĂ ÝŎhŽ˥ ý‡Th ljĠ˥ŽkŏĂ

ýưùƽh ĂD ƚZĠljŤù!f ýưùƽh" Ġdžǫ ƚh˥k‡dž ƚfƧƥpĂ ƚfƧĠnjdž LJZ NkĠlj ĭƥfƧǫ NLjD ƧzT!f ƧƥŤdž

---

(1) ƚfŘ :ƱƱƽƧ LJdžơƧ!f ƥhZ :Ơk ÜƧzT!f LJ5 :ĂƱ˥ƧD .12 - 13.

(2) ƚfŘ :ƱƱƽƧ LJdžơƧ!f ƥhZ :Ơk ÜƚhĠƱP!f :ĂƱ˥ƧD .197

(3) ƚfŘ :ƱƱƽƧ LJ5 ÜƧzT!f .4

(4) ƚfŘ :ƱƱƽƧ LJ5 ÜNƽ˥ljƧƥŤdž!f .49

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƙƒƙùů! ƈùŏłůƤ!ƒĂ ƈŏłsłj!ƒ ƈzŏhƱ!ƒĂ ĭƨzT!ƒ LJĂdžưdž!ƒ LJŏh NƱhƨ ‖!Ƙ ƥƭđŏ ĠdždŽ ýz!Ă .(1)"łƥĠz!ƒ

:łƨƵĠT!ƒ

ƈùůŏhłj!ƒ ýĠùz5Ů̄ƒ ƒĂƭĠùơ ƈůŏhłj!ƒ ΣĂsłj!ƒ ƒĂĂƘ5 :CƒƨzT!ƒ YĠhƱ! ƀł5Ă ƨzT!ƒ DžłłłƒƥłłĂ"

Ġùdžłjŏh Ü"ŎŋĠNjŬƒ" ƒĂdTłjd5 CƒĠŏłjƥŬ̄ƒ ýĠz5D ƒĂƭĠơ ƈłŏłƤ!ƒ ƈŏłơ!ƒ ΣĂsłj!ƒ ĂĂƘĂ ÝCƒŭưs!ƒ ýĠdžƵDĂ

.(2)"ƠƑƒƥdž!ƒĂ ƥŏTĠłjŬ̄ƒ LJĂƨƤŬƒ dTłjƒ

ƈùůŏhłj LJŏùh ƈŏłsłj!ƒ yƑĠhƱ!ƒĂ ƈŏłjĠłłjŬƒ ŝŭƤŬ̄ƒ ƨŭkƤƒ LJD ƨĠƱŬƒ ƒƘNj Ŏ5 ĂƱłƨD ăƨŏ

ΣŏłƤ ƨƤƥĂ ýŏhłj Σłjŋ :LJŏŏƨzT LJŏłłjŋ ƨĂnjU Ĭ!ǫ ăƥD ĠdždŽ ƨzT!ƒ ƈŏłjh ĬůƵ Σƭzłjƒ ƈłŏłƤĂ

ljƥùŏƭdk LJùdž DžƨƨĠùhĂ ÜƱłjŏƶdž łłłjŋ Ġdžnjłjdž łƥơƒĂ ýƭ ýλdžŏ LJŏkłhƱ Ĭ!ǫ CƒƨzT!ƒ ‖!Ƙ! Ġƶhŏk DžłłłjƒĂ

ŬĂ NhĠTk!ƒ ƥĂƥơ LJdžư Ndžŏłŏ NłjD Ŭǫ ƨƵĠTů! ƈŏłsłj!ƒ ƈzŏhƱ!ƒĂ ĭƨzT!ƒ Σłjŋ!ƒ LJŏh ƱĠhŏkƨƒ ƥĂŋĂ

ƒ ƤTùŏ ĭƘù!ƒ IJ ýλdždž!ƒ ĠłjNj ƥƬłŏĂ IJ ƨƵĠT!ƒ LJŬ̄ ‖!Ƙ Ü(3)ŝhĠƱŏk!ƒĂ ýλĠdžk!ƒ ƥơ Ĭ!ǫ Nłŋŋŋŋ ýƬŏ

ÜłłłùŏłłƤ łłùdžkơ Σŏ! ƈłŏłƤ!ƒ ýĠz5Ů̄ƒ ƒ ƤTŏ ‖!Ƙ LJD Ġdž‡ ÜƱŏhłj łƨĂƨơ!Ġh Σŏ! ƈłŏhłj!ƒ ýĠz5Ů̄ƒ

ƥĠ‡ŏ ŝŭƤŬ̄ƒ ƨŭkƤƒ LJŬ̄ ÜƨƒƨTD ĂD ƨĠŏƤD Ġdžǫ łƨĂƨơ!Ġh DžNj ĠnjhĠơƬD ÜŬ̄ĠzƵD LJĂ‡Ġơŏ Ġdžłjǫ" Dznj5

.(4)"ƈłŏơs!ƒĂ ƈłŏƘƨ!Ġh łzŏdžŋ ΣĠłj!ƒ ŝŭƤD ƨłkPk Ƙǫ ÜLJŏkłhƱ!ƒ LJŏkĠNj Ŏ5 ƨƬơłjŏ

yùdžkŋdž!ƒ ƈùŏłjh Ŏù5 ljƨŏłsk yƑĠhƱ!ƒ LJŏĠhkĂ ŝŭƤŬ̄ƒ ƨŭkƤŬ łł5Ă ƨzT!ƒ DžĠłłłƒ ƥŋŏĂ

ƈłĠł!ƒĂ Cƒŭhłj!ƒ Ŏ5 ýλdžkkĂ ÜLJŏsłλdž!ƒĂ ƨƒƨơŬ̄ƒ ƈłhƱ :LJŏkłhĠłkdž LJŏkłhƱ LJdž LJĂ‡ŏ ĭƘ!ƒ ŎłŏƨƵŬƒ

LJĠƶĂłj ƥŋĂ ‖!Ƙ!Ă Ü(5)ƥĂłjŋ!ƒĂ LJŏƨĂŋdž!ƒĂ LJŏŏ5ơ!ƒ Ŏ5 ýλdžkkĂ Üƥŏhz!ƒĂ ƈdžĠz!ƒ ƈłhƱĂ ƈsłŭs!ƒĂ

.ƈłŏłƤ!ƒ ýĠz5Ů̄ƒ ýλdžk Ŏk!ƒ ĠŏƥŏdžĂ‡!ƒĂ Ýƈłŏhłj!ƒ ýĠz5Ů̄ƒ ýλdžk Ŏk!ƒ Ġŏƥŋƒƨk!ƒ :NłjdŽ

---

(1) ƨzT!ƒ LJ5 :ĂƱłƨD .4 ƒ

(2) łłłsłj ƨƥƬdž!ƒ .13 ƒ

(3) ƨzT!ƒĂ ýŏŏƤk!ƒ :ŎłŏƨƥŬƒ ƨłĂŏ .44 ƒ

(4) ƨĭĂƥhłłłjdžơƨ!ƒ ƥhƶ :Ơk :ƨzT!ƒ LJ5 :ĂƱłƨD .8 -7 ƒ

(5) ƨŎłł!Ăh!ƒ ljƨĠhƨh łłłjŏƱłłĂD :ƨk ÜƈłĠŏłł!ƒ Ŏ5 :ĂƱłƨD .444 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.2 ü l ǀ ɨ !ĭljƒ2DŽ ŇŇŇ ĭ ƒ ƒ ŇŇŇ ŇŇŇ ŇŇŇ

ĠùnjPŏƧĠk Ŏù5 lƧdž ýĂŰ ÜŁŏhƧz!f Ł₹!f DžfþPklĠh DžĂlŏ LJĠ‡" NLjŰ ĭ þlj‡!f þljZ Łŏfþh Ƨ lljl

ĠNjŘùPkf Ŏùk!f Ĭ!ĂŰf ƧNjĠUdž!f ‖!Řh Σ ‡zŏĂ [1]"Łŏ5lŵ5!f Ł!þŰfĂ CfƧŬfĂ ŎljĠzdž!f LJZ Ƨŏhzk!f Ŏ5

ƧTùh ŎhD þljZ ‖!Ř‡ Ƨ lljlĂ ÜŎhƧz!f Ƨ‡5!f ŧĠŏl Ĭ!ę Ŏ5lŵ5!f ĠnjpĠŏl LJdž ŁŏljĠljĂŏ!f DžŏNjĠ5dž!f lƧηNj

DžĠùz!f Ŏ!Ŭþù!f ĠnjpĠŏl LJdž ýŏŏPk Łdžŵ‡ ýlLj! Ł!ĂĠŏdž ýĂD ýλdžk ƧzT!f YĠk‡! NlkdžηƧk LJĂ‡ ÜŎƑĠljl!f

.ŎŏŭŏTŬf ĠnjηŭLj Łŏfþh ĬŵZ ƧTdk ŁdžĂ LJdžĂ ÜƧzT!f ýĠdžη Ĭ!ę

:ĂllNjŬε hŭƨƨ‡ƨllε ŧ NjTdllε Ĭ₹ "üĭĭCJŁllε" .c

"ýùŏŏPk!f" OŵŏTùdž LJD þηŏ ÜĠljŏ!ę Ĕŵ TĂ Ŏk!f NlkĠlfƧþĂ ĭ þlj‡!f ĔĠhĠk‡ Ŏ5 LJzdžkdž!f LJę

þƧùŏ LJĠù‡ Łŏŏŏŏ ÜŎhƧz!f Ŏ5lŵ5!f OŵŏTdž!f lTlj Łŏfþh Ĭ!ę þĂzŏ ‖!Ř Ŏ5 Yhl!f ýz!Ă ĔŏŵŁ‡ Yŏ₹ŏ

:ýĠŏP!f LJZ NŬŏþŏŏ Ŏ5 ĭ þlj‡!f ýĂlŏ .ŁhƧŏŏ ŭdžĂ Łŭdž‡ŏ ŎljĠzdžh OŵŏTdž!f

:ýĠùlŏĂ ÜĠùnjkljŏŏ Łhŏŏ ydž Łŏlŏ!f ƧĂTŵ! Ł‡ƧþdžĂ ŁŏljĠlslj lĂp ÜĠŏlĠŏlj5!f ĂNj :DžNjĂk!f"

.[2]"Ġnjkljŏŏ Łhŏŏ ydž ŁlĂlŏdž!f CĠŏTŰf ƧĂT ƧĂŭŏ ĂNjĂ ÜýŏPk!f ĂNjĂ ÜĠŏlĠŏlj5!f

ŁùUŏ! Ŏ5 NTĂTkĂ ŎhƧz!f OŵŏTdž!f YfƧŏŭf LJZ ŁŏŭfĂ lƧĂT f Lj!f fRNj Ŏŏŏzŏ

LJŏùh ŹþþƧùkdž ĭ þùLj‡!f ýU Řę ÜŎljĠljĂŏ!f Ŏ5lŵ5!f YĠŏŏP!f ydž LJŏŏhƧz!f Ƨ‡5!fĂ Ł₹!f ýZĠ5k Łŏfþh

"ýùŏPk!f" Ă ÜlƧĠk "DžNjĂk!f" ùh NlkdžηƧkĂ "ĠŏlĠŏlj5" ùh (Phantasia) ŎljĠljĂŏ!f OŵŏTdž!f YŏƧzk

LJdžŏƧù!f þùhZ ƧŏTŏĂ LJŏƧŏPŰf LJŏŏŵŏTdž!f LJŏh Łŏ5þfƧk Łpŭz ŧŵP Ĭ!ę ăþD Ġdždž .ăƧPD lƧĠk

---

(1) ÜŎùhƧz!f Ƨù‡5!f Ƨfþ ÜlþŏƧ ĂhD ĭ þĠnj!f þhZ þdžŏdž :OĠk ÜŁŏ5lŵ5!f ĭ þlj‡!f ýFĠlƧ :ŧŏlf LJh YĂlzŏ Ü ĭ þlj‡!f (1950 ÜlƧNjĠl!f ÜDž) (Ł IJ Ƨ).

(2) ÜŁŏ5lŵ5!f ĭ þlj‡!f ýFĠlƧ LJdžŭ ÜĠnjdžĂlƧĂ CĠŏTŰf þĂþŏ Ŏ5 Ł!ĠlƧ : ĭ þlj‡!f .167 /1

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ĭ!ç ƒ ŏPḭk!ƒ ƴưƒĂ ýŏdžŏ Üƴƨƶ!ƒ LJŏdžŋƨkdž!ƒ ƨƒĠ̣ƨƒƨƹ Ĭḭƶƶ ..." :Ni!Ăłu ȿĠọ̆!ƒ ƒRNj Ŏ5 ĭĂƥu

.[1]"LJŏkŏuƨƶ LJŏkdžḭ+u ŎljĠljĂŏ!ƒ Ʊ5ḭ!ƒ Dżŋƨkŏ LJdu ‖!RĂ ÜŁŋĂƥƨdž!ƒ ƚĠdžŋƨk!ƒ

Łù Ţ̣ĠP Ĭḭŋkŏ Nḭ+Tk Łŏƒƥu Ŏ5 NTĂTkĂ Ŏuƨƶ!ƒ Ŏ5 ŢḭŁ5!ƒ OḭŎ Ţdž!ƒ ƴƨƨŎưƒ LJD yƥƒĂ!ƒĂ

LJŏùu Łḭù Ţ̣Ġ5!ƒ ƥĂƥùơ!ƒ LJŏùuk lƨŏλ+ LJĠŏơD Ŏ5 ƴƶ Ţŏ Ŏk!ƒ Łdžŏƥ!ƒ Łŏ Ţ5lj!ƒ ƚĠ̣ƨƥ!ƒ ýĠ̣ŋdž Ŏ5

ýĂlŏ .(‖ƨkTdž!ƒ Σơ!ƒ) ŎljŎĠu!ƒ ‖ƨƥŰƒ ăĂp ýĂŪ̄ Ni5ŏƨƶk Ŏ5 Cŭŋu ‖!R Ơưkọ̆Ă ÜĠnjkĠơḭŎ Ţdž

.[2]"ΣẶŢĠ̣ơdž!ƒ ƨĂ Ţ! Ł+ƨƥdž Łọ̆ljĠ̣ŢĠ̣5lj lĂp ΣĠơ!ƒ" : ĭƥlj+!ƒ

yùdž 2ƥƨùkkĂ Niùk!Ŭƥ ƥƥùƶkk ĭR!ƒ "Ġọ̆ŢĠŎlj5" OḭŎ Ţdž ĬḭƶŁ Ţ̣ĠP ƨdžŬƒ ƒRNj ȿuŎljŏĂ

.[3]ýĠŏP!ƒ Ł+ḭdžĂ ÜŎ!ĠŏP!ƒ YĂưĂdž!ƒ Ĭljƶdžu NḭdžƶḳŢƒRg ÜăƨPD ƚĠơḭŎ Ţdž

ÜŎ5ŢùḭŁ5!ƒ ȿĠọ̆Ţ Ŏ5 ýŏŏPk!ƒ OḭŎ Ţdž DżƥPḳŢƒLJdž ýĂD (ùNj300 ƚ) ĠpĂ! LJu ĠŎŢ̣ƥ ƥƶŏ

:Ni!Ăp LJdž ‖!R Ơưkọ̆ ÜŁọ̆ljĠ̣ŢljÚƒ Σ5lj!ƒ YĂưĂdžu ljƥljƶ ŎukƨƒƥpĂ

Ŏù5 ĭRù!ƒ ĠùdžD ÜŁ5ḭkPdž ĬĠƶ5D ýƶ5ŏ ƷĠdžƥ!ƒ Ŏ5 Ŏk!ƒ ƚĠ5ŏĂŋk!ƒ Ŏ5 Ŏk!ƒ ΘĂƨ!ƒ LJ̣ ..."

‖ù!R yùdž ýùƶ5ŏĂ ÜΣdžḭ!ƒ ƯƶuĂ ŎdžT!ƒĂ ĭƨŢu!ƒĂ Ŏƶdẓ̌Ţ!ƒ Σơ!ƒ ýƶ5ŏ5 LJŏdžƥldž!ƒ LJŏ5ŏĂŋk!ƒ

.[4]"ĬŏŢĠŎlj5 LJĂọ̆ljĠ̣ljĂŏ!ƒ Łŏdẓ̌Ţk ĭR!ƒ ĂNjĂ ýŏŏPk!ƒ

Σùdžḭ!ƒĂ ȿĂR!ƒĂ DżT!ƒĂ ydẓ̌Ţ!ƒĂ ƨŢu!ƒ Ł̣Ţ̣ơ!ƒ Σ5lj!ƒ ýĠƶ5DĂ ..." ƨPc ƒ lj Ŏ5 ýĂlŏĂ

.ýŏPk OḭŎ Ţdž! 2ƥƨdž Ĭljƶdžu CĠŋ ýŏŏPk OḭŎ Ţdž ýĠdžƶḳŢƒLJD Ʊơŭ̄lj .[5]"ýŏPk!ƒĂ

Ni5ùŢĂu Niùk!Ŭƥ ƥƥơkĂ ÜĠọ̆ŢĠŎlj5 ù! Ŏuƨƶ!ƒ ýuĠ̣!dž!ƒ ĠpĂ! LJuƒ ƥljƶ ýŏŏPk OḭŎ Ţdž ýλdžŏ

.Łọ̆ljNjR!ƒ lĂlḭ! Łŏ+ƨƥƨƥ Łƨơ

---

(1) Ü21 ƒ ÜŁùdžƥldž!ƒ ÜDż1977 Ü2 Ŏ ÜKŏĂ+!ƒ ÜKĠƶĂuŎdž!ƒ Ł!Ġ+Ă Üƒƥy‖ε qdżY DżżÜNj+ƶc : ĭĂƥu LJdžơƨ!ƒ ƥuƶ

.17 ƒ ÜŁọ̆lj5!ƒ lƨĂ Ţ!ƒ :ƨĂ5Ţƶ ƨuĠ̣ŋ Ü(ý) ƒ Łŏ5ŢḭŁ5!ƒ ĭƥlj+!ƒ ýFĠ̣ƨ :lƥŏƨ Ău̇D ĭƥĠnj!ƒ ƥuƶ

(2) Üĭƥlj+!ƒ ýFĠ̣ƨ LJdžư CĠŏTŬ̄ƒ ƥĂƥơ Ŏ5 Ł!Ġ̣ƨ : ĭƥlj+!ƒ .167 /1

(3) Üĭƥlj+!ƒ ýFĠ̣ƨ LJdžư ÜDżẶlj!ƒ ŁŏNjĠdž Ŏ5 Ł!Ġ̣ƨĂ Üý!ƶ!ƒ Ŏ5 Ł!Ġ̣ƨ : ĭƥlj+!ƒ .295 /1 Ü355 /1

(4) ŎdżḭơƨTlj ÛFdżƶ DżĠε üƨFƨƥ DżDżŢ Û ƨ 2ĠḭIε hżĭIjFDżNj ƨ 2ĠḭIεNj njNj5Nj ƨ 2ĠḭIεNj JNjƥḭIε DżżĠ 5ƥ2ḭIε :ĠpĂ! LJu ĠŎŢ̣ƥ

.88 ƒ ÜDż1953 ÜýĂḭljŎŢ̣ƥƒ ÜLJ+!ĂD CĠŏơ

(5) .93 ƒ ÛNŢ̣ƥlj ƨƥŢdž!ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ŕùdžηƧkdž (ùùNj 298 Ƙ) LJŏùljơ LJhu ȶơ]ƒ ýĂp Ŏ5 ŕŏŇη OŇƱƬdž!ƒ ɣƒƧƱưƒ ƧnjƱŏĂ

.(1)"LJŏƵŨƒ Ĝljưĝdžƹ ƿljƵ ýŏŏƤk Ĝlj! ƧnjƱŏ NLjǫ" ĂƱ]Ƨ Ƙƒ2ĜhƵ

ƧnjƱŏĂ .ýĜŏƤ OŇƱƬdž! Ƨƿƒ2dž Ĭljƶdžhu NŇdžƶk]ŏ LJŏljơ LJhu ȶơ]ƒ LJD ƒ lj!ƒ LJdž Ƨ Tk]ljĂ

.(2)ăƧƤD LJƱƒĂdž Ŏ5 ŕŏŇη ‖!Ƣ

Ă "ýĜŏƤ" Ă "ýŏƤk" ƘĜơŇƱƬdž! Ƨƿƒ2kdž LJĜƶdžhu "ýŏŏƤk" OŇƱƬdž ýĜdžƶk]ƒ LJD ŕŏŇη Ăƿhŏ Ă

.N]ŏ]ăkĂ NŇ‡Tk Ƨŏƒƿhu Ŏ5 Ŏ5]Ňs!ƒ OŇƱƬdž!ƒ ɣƒƧƱưƒ Ĭ!ǫ ŕ]Ĝ]D y/ηƧŏ "Ĝŏ]ĜƱlj5"

LJƒĜù‡!ƒ Σùơ!ƒ ƧŇù‡Ƨơ ĂNj …DŽNjĂ!ƒ …." ĂƱ]ƧD Dž ŭ‡ ŕdžηƧkdž LJŏljơ LJhu ȶơ]ƒ ýĂlŏ

.(3) "….DŽNjĂ!ƒ ĂNj ‖ƧơŏĂ ΣĂ]ơdž!ƒ N‡Ƨơŏ ýƶs!Ĝhu LJƒĜ‡!ƒ Σơ!ƒ LJD ‖!ƢĂ ýƶs!Ĝhu

LJŏùhu ƱŇP!ƒ Ĭ!ǫ ăƿD Ĝdždž ÜDŽNjĂ!ƒ Dž]ƒ ýĜŏP!ƒ Ƨ‡Ňdž ĬŇƵ ȶŇƱŏ LJŏljơ LJhu ȶơ]ƒ LJD Uơŭŏ

ĜùdžnjkƶŏhƱĂ ŎljNjƢù!ƒ ĜùdžnjƶpĂdž ăĂk]dž ĬŇƵ LJĜkƨŏĜdžkdž LJĜkĂp ĜdžNjĂ ÜƧŏdžNjĂ!ƒĂ Ƨŏ!ĜŏP!ƒ LJŏkĂl!ƒ

.Ƨŏ]ƨlj!ƒ ĜnjkƨŏUĂĂ Ƨŏ‡ƒƧƿŨƒ

ljƿƒĂdž Ŏlk]ŏ NLjdž NLjŨ Σơ!ƒ ĬŇƵ Ƨ pĂkŏ DŽNjĂŇ! ŎljNjƢ!ƒ ƱĜTlj!ƒ LJD ƒ lj!ƒ ƒƢNj LJdž ƿĜƨk]ŏĂ

Ŏù5 Ƨùŏ]NjƢ!ƒ Nk‡Ƨơ Ƨ]dk Ŏ!Ĝk!ĜhĂ ÜΣơŇ! Ŏ‡ƒƧƿŨƒ ƱĜTlj!Ĝhu Ƨ]dkŏ DŽNjĂ!ƒ LJŨ ÜĬ!ĂŨƒ NkĜdžĂŇƶdžĂ

ŕƒŏùT Dznjƨŏ ŨĂ ýlƶ!ƒ ‖Ƨƿŏ Σŏ!" N!Ălhu ‖!Ƣ LJƵ LJŏljơ LJhu ȶơ]ƒ ƧhƵ ƿpĂ ýlƶŇ! Ŏ‡ƒƧƿŨƒ ƱĜTlj!ƒ

(4)"DŽNjĂk Ƨŏƶhu

Ƨùŏ]NjƢ!ƒ Ƨù‡Ƨơ!ƒ Ŏljƶk ƘĜơŇƱƬdž ĜnjŇ‡ ÜĜŏ]ĜƱlj5!ƒ ĂD ýŏŏƤk!ƒ ĂD DŽNjĂk!ƒ LJD ‖!Ƣ Ĭljƶdž

.lƧŏƛ‡ LJĜŏơD Ŏ5 ţ ĂTk!ƒĂ Ư Ădžƶ!ƒ N5ŇŏĭƢ!ƒ ƱhƒƧk!ƒĂ ýPƒƿk!ƒ ƒƢNj ĜljUơŨ Ĝdž‡Ă ÜýĜŏPŇ!

---

(1) ƒ ÜĭĂƿhu LJdžơƧ!ƒ ƿhƵ :Ơk ÜLJŏljơ LJŏhu ȶơ]ƒ :Ƨk Σs]j!ƒ Ŏ5 :ĂƱ]ƧD .70

(2) ƒ ÜN]s]j Ƨƿ]dž!ƒ .163 Ü148

(3) ƒ ÜŎljƒĂNjŨƒ ƿƒƱ5 ƿdžơD :Ơk ÜLJŏljơ LJhu ȶơ]ƒ :Ƨk ÜΣs]j!ƒ ɣĜk‡ ƒ ŏPŇk :ƿTƧ LJhƒ .162

(4) ƒ ÜN]s]j Ƨƿ]dž!ƒ .75

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ɣơǵù Ţ Σ ljĂŏ LJh Ĭ kdž ƥljƵ ÜƧƶT!f LJƵ ɨ ŏƥơ!f ȿǵŏ ǀ Ŏ5 "ýŏŏƤk" OǾŎ Ţ dž DžƥƤk ǀ f ǵdž ǂ

Ƙfƥùŏơǎ!f ljƦùNjǎ" ýǵùp Ɍ Üɨŏǵdžŋ!f NJ Ţ FǵŢ P ƧƨhD ăƥơǫ ƥŏƥơǵk ɨŏǵƷh ɨdžŏƥ!f ɨŏhƧƶ!f ɨdžŋƧk!f

OǾŎ Ţ dž LJD ăƧlj ǵdž ǂ .(1)"lƥơfǎ lƥơfǎ ý ǂ! f ǵŢ kpŬf Ŏ5 LJǀơ!fǎ ýŏŏƤk!f ǎơlj ýǵlk ǵdžljǫ ƧƤŬf

Ɍ ÜɨŏƧƶTù!f ɨŏǵǂơ!f ĭ D Ü f ǵŢ kpŬf Ŏ5 ɨŏ!ǵdžŋ ɨdžǀ ɨ ŏlơǵk ɨŏǵƷh LJǀơ!f ɨdžǾǂ yƶž ɨ !ǵƶkŏ ýŏŏƤk

yùkdždž ŎǾŏŏƤk ƳǎǾǀdh ǵnjdžŏƥlk ýŭƤ LJdž ɨŏǾŏλdžk!f ǵnj!ǎŢ sh ɨŏǵljƶ!f Ƴŋǎkǀk ǵŏƥŏŋfƧk!f LJD ǵljƧhkƵf

LJD ƥfƧDǎ ŎùƵǎ LJƵ ŎƦǵlj!f NJ5Uǎ ĭ Ɍ!f OǾŎ Ţ dž!f LJD Ŏ5 ǁ TǾ! ƧƧhdž Ŭ NJljdh ýǎl!f ǵljlj ǂdžŏ ÜƧƛdž

LJNjƦù!f Ŏù5 "ýŏŏƤk!f" Ƨŏƛŏ LJD ƥhŬ ÜƧƶT!f Nh Dnjsŏ ĭ Ɍ!f ý ǂT!ǵh ĭ ƧƶT!f f l!f LJD Ĭ !ǫ Nh ƧŏTŏ

. Σ sljf Ŏ5 ƨƧƛdžǎ ƨŭŏdžŋ LJǎ ǂŏ Ŏ ǂ!

Ŏù5 ǵùdž ǂ ÜýŏŏƤk!f Ĭ ljƶdžh ÜDžNjǎk!f OǾŎ Ţ dž DžƥƤk ǀŏ ŎƦǵlj!f LJD ăƧƤD y ơfǎdž Ŏ5 ƥŋljǎ

.(2) "...ƧƶT ɨƵǵlj Ţ Ŏ5 LJǎ ǂŏ ĭ Ɍ!f DžNjǎk!ǵ ǂ ...ɨŏs ǀ 5 Ƨƛ D ŎNj ƧƶT!f ɨƵǵlj Ţ" :N!Ǎp

ǵ ǂƧƥùdž LJǵù ǂ Ɍ ÜɨŏƧƶTù!f ɨƶlj Ţ!f Ƙǵljǎ ǂdž LJdž ǵ ǀŏƦƧ ǵljǎ ǂdž ŎƦǵlj!f ljƥƶŏ ĭ Ɍ!f DžNjǎk!ǵ5

.ǵnjh ǵŏƵfǎǎ ÜƧƶTǾ! ɨŏǾŏŏƤk!f ɨŏ Ţ ǵƤǾ!

ýùlj ɨ!ǎǵơdž ŎNj ÜǵljǾ Ţ ŏ Dž! ǵdždž ÜǵnjǾ ǂǵT ǵdžǎ Σ ljǎŏ LJh Ĭ kdž ɨdžŋƧk" ĭ Ƨdžƶ!f ƥdžơdž ýǎlŏ

Ĭ ùǾƵ ǎD Üɨŏhǀùlj Ƙljǵ ǂ ǎ!ǎ ÜƘŭhǵldž ƥŋǎk ɨ ŏơ ɨlj ǂdždž LJǎ ǂk ƥp ɨŏǾdžƵ ŎNjǎ ÜɨƷ! Ĭ !ǫ ɨƷ! LJdž

Ĭ ùkơ ǎD ɨ5ǵù ơŬf ǎD ýŏƥƶk!f ljǵŋkf Ŏ5 ǾlJ ǂdždž Ƨfǎơ!f LJǎ ǂŏ ƦFljŏơ5 ÜƘǵŏ!ǎŪfǎ Əƥǵhdž!f ăǎkǀdž

LJƵ ƨŭơ5 ÜƘǵŏƶŋƧdž!fǎ Ƙǵŏ5ǾP!f ƧǎŢ k yljdžk ɨƶŏǾp ǁ ǵljNj LJǎ ǂk LJŏơ ǵdžD.... Ư lj!fǎ ɨơƧƶdž!f

---

(1) Ü ĭ ǎƥh LJdžơƧ!f ƥhƵ :Ok ÜǎǾǀƧŬ ƧƶT!f LJ5 Ɣǵk ǂ LJdžơ ÜƧƶT!f Ŏ5 Σŏ!ǵǾ ǎǾǀƧD Ɣǵk ǂ : Σljǎŏ LJh Ĭ kdž

.94 f

(2) .103 f ÜNǀ sljƧƥŢ dž!f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĂD Ü ă ƧƤD Ĭ ǼƵ DžŏNjǴƽdž ƱǴ ǀ ǃ ƥƧŋdž ĂD ÜŦǼŏơƙǃdž ŦdžŋƧƙ!ƒ Ƨŏ Ţƙ ƦŦǀŏơƽ ǴnjkdžŋƧƙ ƥƒƧdž!ƒ ƽǴǃǀǀǀƒ

.(1)"Dž‡ƽD Dž ŢD ǴŏƱƽ! Ǵkơǀǀ

Ŏù5 NǀùǀD ǁ ù!Ʀ ÜŦŏƽƨ!ƒ Ŧƨǀ!ƒ Ĭ!ǃ ŦƽǴƱƤ!ƒĂ ƧƨT!ƒ ŎƽǴƙ‡ ŎkdžŋƧƙ ĬǼƨ ƽƽƱǀŏ Ǵdž ƒƦNjĂ

LJǀùƽ DžǴƙ!ƒ Ǵdžnǀǀnjŋ DžǴdžDĂ LJǴƽǴƙ‡!ƒ Ǵnj‡ǀǀ5 Ŏ5 ƧĂƥŏ Ŏk!ƒ ŦŏƧǴơơ!ƒ ŦŏƽǀǀƤǀǀ! LJŏdžŋƧƙdž!ƒ ǁƒƧƥǃ ƳǴŏƹ

Ŧǃƥ‡Nj ŎǀǀǴƛ!ƒ ƳǴƙ‡!ƒ Ŏ5 Ɲ!Ǵƨŏ LJǴ‡ NǀǀǀƽƽĂ ÜƟƧǃdž!ƒĂ Ŧdžơǀǀdžǀǀ! ýĂŬƒ ƳǴƙ‡!ƒ Ŏ5 ƧƱǀŏ LJǴ‡ ĂƱǃƧD

ǀǀ ơ ù5 ÜLJǴǀǀĂŏ!ƒ ăƥ! ŦdžǴƨ!ƒ ƚǴƨdžŋƙ!ƒĂ ŦŏƒǴơ ǀ!ƒĂ ŦŏǃǴŏǃ!ƒ ý5Ǵơdž!ƒ Ŏ5 NƽĂǀǀǃDĂ ŎƽǴƱƤ!ƒ ýĂǀ!ƒ

LJŏƽŏƧù ƹ LJŏŢùǀǀ Džŏƥǀƙ Ĭ!ǃ Ǵnjƽ ăƥD ǁ!Ʀ ý‡ ÜŦŏǀǀǴǀǀĂŏ!ƒĂ Ŧŏƽƨ!ƒ LJŏƙƨǀǀ!ƒ ýĂŢƽ ǴnjdžǴdž!ǃ ǴĂǃ LJƨ

.(2)ŦŏƧƱǀǀ!ƒ Ǵdžnjk!Ădžơ LJdž ǴnjkǴơǀǀƱŢdž ƷƒƧ5ǃ Ĭ!ǃĂ Ǵdžnj!ĂŢD LJƨ LJŏƥŏƨƽĂ

LjĩǴǃǀŦǁƐNj ƳƦǀƦƟDŽǀǀƐ .ƒ

Ĭù!ǃ ƚùdžŋƧƙ Ŏùƙ!ƒ ÜĂƱǃƧD ƧǴƽƨ ĬǼƨ DžnjƨŭƱǃ ýƽƥ ǀǴ‡Ǵơdž!ƒ ǀƧ‡5 ƳƧƨ!ƒ ƨƧƨŏ Dž!

ŦŢù!ǴP ƚǃùŏ! LJƦǃ DžNjƥǀǀƨ ƥƥƧƙƙ Ŏƙ!ƒ "ǀǴ‡Ǵơdž!ƒ" ŦƱǀǀ5 "ƧƨT!ƒ LJ5" ƳǴƙ‡ Ǵnjkdžƥǀdž Ŏ5Ă ÜŦŏƽƨ!ƒ

ΣǀǀĂùŏ LJùƽ Ĭùƙdž ƥŋŏ Džǀǀǀǀǀ5 .ĂƱǃƧD Ƨ‡5 LJdž ƥ5Ă Ǵdž LJdžơ ǀƥ5ƒĂ ŎNj ǴdžǀǀǃĂ ÜŦŏƽƨ!ƒ Ĭ!ǃ Ƴǃǀǀǀƒ

"NŏƽTùƙ!ƒ" Ŧùdžǀǀ‡ƽ ÜƧƨT!ƒ ƳǴƙ‡ Ŏ5 CǴŋ Ǵdždž ÜǴnjǀǀdž ƙkTƒ ǴdžĂ" ǀǴ‡Ǵơdž!ƒ Ŧdžǀǀ‡ ŦdžŋƧƙ Ŏ5 Ŧơ Ǵơ ƐŦùnjŋ LJdž ÜƱŏƧǴŋdžĂ ÜNŏƽTƙ!ƒ Ĭǀǀƨdžƽ "ǀǴ‡Ǵơdž!ƒ" Nŏƽŏƥƙ ƥƧƙ ĭ Ʀ!ƒ Ŏƽƨƨƨ

ĠùdžȘ ÜCĠŋNj ĠdžȘĂ ĊȘŏȘŏȘdž ĠdžȘ :Nŋŋŋŋ ŇȘŋŏ ŇȘzT ȘŏTŋj ýǂĂ ÜȘzT ýǂ5" ΣŋĂŏ LJŋŋ ŇkdŽ ýĂŋŏ

ŎNjŭdž!f ǂZĠŋȚ ŋĠǂĠȘdžĂ NŋŋŋTk!f Ŏ5 ŇŇPfȘ LJĠǂ Ġdž ýǂĂ ΣŋŏŎŏ!ĂD ȘŋǂD ĂȘŋĂ ÜŇȘzT!f ĂŋdžȘŋŏȘ

.(1)"...ȘĂz!fĂ Ș džz!f LJdž

Ŏù5 ŇȘŋĂ LJŏŘùŇ!f "ŋĠùnŋŇdž!f" Ă ŋĠŋdž!f" OŇŎȚdž! ΣŋĂŏ LJŋŋ ŇkdŽ ǂdžŋȘk ȘzŋŇ LJD LJǂdžŏĂ"

"ŋĠùǂĠȘdž!f" NŋùkdžŋȘk zzùZ ŇŇdžĠùZ "CĠŋnj!f" Ă "OŏȘdž!f" ùŋŋ (2)"ĂŎŋȘD ȚĠkǂ LJdž ýĂŇf ŋȘŋ!f

ǂȚŏŋ!f Ŏ5 ǂŋȚfȘ ǂŇdžZ ĊŋĠǂ NŋŋŋTk!fĂ ÜCĠŋnj!fĂ ÜOŏȘdž!f ǂŋŇŋ!f ĊĠȘŇŎȚdž!Ġ5 ÜΣǂz!f DžD ÜNŋŋŋTk!Ġŋ

.(3)"ljȘŏĂȚk ȚĂŇŋDĂ ȘzT!f Ư fȘȚD LJZ ŇȘŏŋzk ǂŏŋȘz!f

ŎȘŇŎȚùdž LJŏùŋ ȘùȘfĂ!f ŋĠŏŋ!f Ŏ5 Țdžŋŏ Ġdž ŇȘŏŋǂ ÜΣŋĂŏ LJŋŋ ŇkdŽ LJD ÜȘŭdž!f LJdžĂ

LJŏùŋ Ș ùŎZ ĂNj ĠdžŋȘ ŘFŋŏȘ Ș ŎȘz!fĂ . Ș ŎȘz!f ȚĂŇŋdŋ ÜĠdžnjŋdž ŋkTf Ġdž ĂD "NŋŋŋTk!f" Ă "ŋĠǂĠȘdž!f"

ŇŇZ ǂ!ŇŏȘ!f ýĠŋdž Ŏ5 DžfȘPkŋŇf ȚfĠT ȘŏȚ OŇŎȚdž OŏȘĂk Nŋŋŋŋ Șŋŋŋŏŋŋ ÜȘŏŋŋk Ș ŎZ ĂD LJŏ5ȘfȘkdž

.NŋŋŋTk!f

LJùdž ȘzTù!f ýǂŋj ÜŋjĠŋjŏŋŋ ŇŘŋf ĂȘŋŋ!f ŇŇZ ǂŋĠŋ!f ǂŋŇŋ!f ĊĠȘŇŎȚdžŇ! NŋkdžŋȘkŋŋ NŋŋD DžnjdžŋfĂ

ŋjŘùNj ĊŋĠǂĂ ÜȚȘzǂf ȘŋZ ǂŏFĠŋȚ!f ǂzŏŋŋŎŋ!f ŇŘ ŎŋŋfȘŋĂ!f ȘzT!f Ň!ȘŋĂ ŎŋȘŋD ȘŋZ ŎȘȘŋdž!f DžĂnjȘdž

ŎùŋȘz!f ȘzTù!f ǂùŏŋŋŋ LJdž ýȚŇf Ŏ5 ǂzŋĠŋj ĊŋŏŋĂ ŎŋȘz!f Șŋŋŋŋŋ!f Ŏ5 ăȘPD DžŏNjĠȘdž ȘĂnjU! ǂŏfȘŋ

.ǂŏŋȘ!f ŋȘŏŋĠŋkĂ

LJD ŇùŇZ ȘzTù!f ȚĠùkǂ Ŏ5 ŇȘǂȘdž!f OŇŎȚdž!f ŇŇZ NŋŋŋTk!f OŇŎȚdž ǂŋdžŏNj ýȘk LJŘȘ

.NŋŋŋTk!f Ư5! Ň!Ș NŋĂdŏ LJĠǂ ŎȘĠŋ!f

---

(1) ÜŇĂȘŋŋ LJdžŏȘ!f ȘŋZ :Ok ÜĂŎŋȘŇ ȘzT!f LJ5 ȚĠkǂ LJdžư ÜȘzT!f Ŏ5 Σŏ!ĠŎ ĂŎŋȘD ȚĠkǂ : ΣŋĂŏ LJŋŋ ŇkdŽ

.86 IJ 85 f

(2) ÜNŋȘŋj ȘȘȚdž!f .3 f

(3) ÜȘŏȘŏ ŋŋŋŋŋ

ÜƧƶT!ƒ Ɣ̌ǩ‡! LJŏdžǏǀdž!ƒ ƭƽǀŭƽ!ƒ lƆƒƧp ǏǏƶ ƽŏdžƶ ƧŏƛƋk NǏŏƲTƙ!ǦƲ lǦ‡Ǧơdž!ƒ ƱƲƧ! LJĂ‡ŏǀĂ

NƲùǀƭƽ5 ÜŎùƲƧƶ!ƒ ƏƧǦùǀ!ƒ Džnƭ5 Ǐ!ǫ ŎǀƭǦǀƭĂŏ!ƒ OǏǏƱƲǀdž!ƒ ƔŏƧ!k ƧǦƱǫ Ŏ5 ШƧƥǀƭŏ ƧdžŰƒ ƒRNƭ LJǦ‡ ƒRǫĂ

lǦ‡Ǧơdž!ƒ ǏǏƶ ƭŏĂƶǏǏ!ƒ NƙƙŬƥ LJdž ƭǀǦP ǦNƭƥdžǩǀƭ Ŏk!ƒ NǏŏƲTƙ!ƒ OǏǏƱƲǀdž! ƭŏ!Ǧdžη!ƒ ƭdžŏǀ!ƒ LJƶ Ƨ‡ŏ

LJǫ ýƲ (1)"ǏƭƶdžƲ Ǧnjŏ‡ǦơŏĂ ƩdžT!ƒ Ŏ‡Ǧơŏ LJŭ5 ýĂ!k ÜƭnƭǦTdž!ƒ lǦ‡Ǧơdž!ƒ" LJǦǀǏ!ƒ Ŏ5 CǦη Üƥŏǀ!k!ƒĂ

ƔƧùƶ!ƒ CǦ5kơƒ Ƨ‡ŏ NƙƙƧƲǦƶdž!ƒ ĂD ƩƭĂŏ LJƲ Ǐkdž LJdžƧ ǏǏƶ ƽƲǦǀ!ƒ ŎƐŭƲ!ƒ ƭƒƧk!ƒ CƒƧ!kǀƭ

DƭFǦù!ƒ Ƨ ƲĂ!ƒ Dŭǀƭ ŬƒĂ ƭŏǏNƭǦη!ƒ CƒƧƶT ƥƶ ƥ!5 ÜNƲ ƭƶŏǏƲ!ƒ DƭnƭkŏǦƭƭƶĂ NǏŏƲTƙ!ƒ OǏǏƱƲǀdžƲ ŬĂơǏǏdž!ƒ

.(2)ƭùŏ!ǦŏP!ƒ Ǧùnƭkƥ‡ƱƲĂ ƭŏƶƒƥƲŬƒ ǦnƭkƧƥ!! ƭƥƥơdž ƭǀǦŏ!džĂ .ƭŏƧƶǦT!ƒ ǏǏƶ ƭ!ƒƥ ƭdžŭƶ NǏŏƲTƙ!ƒ ǏǏƶ

ƔĂǏùǀŭ! lƨùŏdždž ƭùdžŭƶ NƭƭĂ‡! ÜƭŏƥƲ!dž LJdž ĂǏǏPŏ Ŭ NǏŏƲTƙ!ƒ OǏǏƱƲǀdž! ƩƭĂŏ LJƲ Ǐkdž ƧǦŏkPǦ5

.ǐƧƶT!ƒ Ŏƭƭ!ƒ

ƭùƲǦƱƲ!ƒ Ɣ̌ǩ‡ Ŏ5 ƭŏǦ‡ơ!ƒĂ NǏŏƲTƙ!ƒ LJŏƲ ƱƲƧƲ Ǐ!ĂŰƒ ƭŏ5ǀǏ!ƒ ƒ ĂƲƭ!ƒ Ŏ5 ƥηƭ ‖!Ɽ‡

NƲùƭdž ƱƲùŏD Ăùơƭ!ƒ ƒRNƭ LJƭ5 ÜNƭdž ƱƲηƶkdž ĂD ƱƲŏηƶ CƧdž!ƒ LJĂ‡ŏ LJD ‖!Ɽ‡Ă ÜƱƭŏƭ! DƭǏƶk!ƒ LJǦ‡ ƒRǫ"

Ŏùk!ƒ ýǦùƶ5ŰƒƧƭǦùǀĂ ţ ƭ!ƒĂ ƧŏĂƲƙ!ƒ ýƛdž ‖!ƭĂ ÜƭŏǦ‡ơ!ƒĂ NǏŏƲTƙ!ƒ ŎƭƶD ÜƭǦơdž Ŭ ƚƒƭŏƭǏ!ƒ

CŎùT LJù‡! ÜƒƭNƭ Ŏ5 ƧĂƧǀ!ƒ LJĂ‡ŏ ƩŏǏ5 ƭƭŏƭ NǏŏƲTƙ!ƒ LJ‡ŏ Dž! LJǫĂ ÜýĂŰƒ ýǦƛdž!ǦƲ NǏŏƲTƙ!ƒ LJǀơk

.(3)"‖!Ɽ LJdž Ư Ƨƶŏ Ǧdž Dƭƶƭƭƭƭ Ǐkơ ‖ƒƭ ƒRNƭ LJƭƲ ƭǀηǏǀ!ƒ LJdž

ƚǦdžηƧk Ŏ!ǫ ƥĂƶk lǦ‡Ǧơdž!ƒĂ NǏŏƲTƙ!ƒ LJŏƲ ƱƲƧǏ! Ǐ!ĂŰƒ ýĂƲŰƒ LJD ƒ ƭ!ƒ LJdž ƒ ǏPkǀƭ

ÜNǏŏƲTùk!ǦƲ ýƨơk ƚƭǦ‡ Ŏk!ƒ Ǐ!ĂŰƒ ƭŏƲƧƶ!ƒ ƚƒƧĂƲƙǏ! ƴơPk Ǧnjƶŏdžη ƚƭǦ‡5 ÜŎƒǦƭ!ƒ ƥnjƶ! ƭƭƲǦǀ

LJǦ5ƥùnjŏ Ǧùdžnƭƭ Ŭ ÜƭŏǦ‡ơ!ƒĂ NǏŏƲTƙ!ƒ ǦơǏǏƱƲdž Nƭƭdžơŏ ǐƽ!ƒ Ǐƭƶƶdž!ƒ ĂNj " ýŏƛdžk!ƒ" OǏǏƱƲdž ‖!Ɽ‡Ă

Nƭùŏ‡Ǧơk Ŏk!ƒ ƭŏƭƶ!ƒ NƙƧĂƲĂ ǐƥǦdž!ƒ YĂơĂdž!ƒ LJŏƲ ýƛǦdžk!ƒ ƭηŏkƭ ƭŏƥǦdž!ƒ yŏơƒĂdž!ƒ ƧŏĂƲk Ǐ!ǫ

---

(1) LJǦǀ! ÜƧĂŰƭdž LJƲƒ ƧƥƲ ÜƴƧƶ!ƒ lƥǦdž Ü(Ɽ .ƥ) ƧƥǦƲ ƧƥƲ (Ǐ‡Ǧơ).

(2) ƭ Üƭŏƭƶƶƶ!ƒ lƧĂƲ!ƒ :ƧĂƶƲƶ ƧƲǦη .104.

(3) :ĂƱǀƧD ƭƭƱƲ!ƒ :ƱƲƧƶ!ƒ ƭdžηƧk!ƒ ƭƲǦƱƲ!ƒ :OƲk ÜƭdžŏƥƲ!ƒ ƭŏƲƧƶ!ƒ LJdžơƧ!ƒ ƥƲƶ ǐĂƥƲ ƒ .55.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ü ý ù ŏ λ Ğ d ž k ! f Ă S Ă Ţ ! f f Ă D S D ž N j f Ř LJ Ă S ţ ŏ " Σ Ğ ľ ! f LJ ę N ! Ă l ŭ Σ ľ j Ă ŏ LJ ŭ Ĭ k d ž ľ j þ Ţ p Ğ d ž f Ř N j Ă Ü N n j ŭ T k Ă

Σ ś ľ ! f Ŏ 5 Ł ŏ S Ť 5 Ł ŏ Ţ Ğ P LJ ŭ λ d ž ŏ ľ Ğ ‡ Ğ σ d ž ! f Ă N ŏ ŭ T k ! Ğ 5 .[1] " LJ Ă d ž ľ ľ z k ŏ 5 LJ Ă S ŏ D ž n j ľ j D Ư S z ŏ N ľ j D ý ŭ p LJ d ž

Ř Ü Ł ŏ S ŏ Ă Ţ ù k Ł ŏ ľ ŏ λ d ž k Ř Ğ p Ğ Ť ŭ N ľ j f þ Ă s k Ă Ü L J Ğ ţ ľ j Ú f y ď ž LJ f þ ! Ă ŏ Ğ d ž n j 5 Ü L J f Ă ŏ σ ! f LJ Z Ğ N j s ŏ d ž k Ł ŏ ľ Ğ ţ ľ j Ú f

. l þ ŏ þ n D ž ! f Ă Z S ‡ k ŭ ŏ Ğ d ž n j ŭ

Ĭ ù ľ Z Ť ù ! 5 Ř ţ ŏ ! Ă Ł ŏ S z T ! f Ł ŏ ľ d ž z ! f Ŏ 5 Ğ n j k ŏ d ž N j D Ă l Ğ ‡ Ğ σ d ž ! f Ă N ŏ ŭ T k ! f Ł d ž ŏ p Ĭ ľ Z Ĭ k d ž s ‡ S ŏ

N ŏ ŭ T ù k ! f " Ĭ ľ Z D ž Ă l ŏ L J D Ł ŏ S z T ! f Ł 5 Ţ ś σ k ţ ŏ Ĭ k σ N ! þ ŭ Ŭ S z T ! Ğ 5 Ü S z T ľ ! l þ ľ l d ž ! f Ł ŏ s ŏ s z ! f ý ľ z ! f

Ł ù ŏ ľ Z Ğ 5 ĭ D N ! L J Ă ‡ k L J ľ 5 Ü D ž ŭ ‡ ! f L J s Ă ŭ Ĭ 5 k ‡ f Ř Ğ d ž D Ğ d ž n j ŭ Ŏ ţ Ğ σ ŏ Ú f N ŭ Ă ľ ţ D y ŭ Ť ŏ L J D Ă " l Ğ ‡ Ğ σ d ž ! f Ă

C Ŏ ù T Ŭ N ù ľ j D ‖ ù ! Ř ..." : ĭ þ Ğ ù z ! f D ž ŭ ‡ ! f Ă Ş Ğ ŋ ! f L J σ ľ ! Ğ ‡ L J Ă ‡ ŏ ţ Ğ d ž L j ę Ü Ł ŏ ŭ þ D Ł ŏ Ţ Ğ P Ă D Ł ŏ ! Ğ d ž ŋ

Ğ d ž D Ă Ü ţ S Z Ğ T N ŭ l ľ j L J D Ŏ ş ŭ L j ŏ 5 ‖ ! Ř Ğ d ž D ‖ ! Ř ! Ă Ü L J s Ă ! f ŭ P Ğ d ž Σ ľ p þ Ğ 5 L j f Ă D Σ Ă S ŏ d ž Ă D : N ŏ 5 L J Ğ ‡ S k T ŏ

.[2] " S Z Ğ T ! f L J d ž S λ ‡ D Ř Ğ ŏ z ŏ ŭ Ť ! f Ŏ 5 D ž ľ ‡ k d ž ! Ğ 5 f Ř N j

Ğ ư ù ŏ D D ž Ă ù l ŏ Ü " l Ğ ‡ Ğ σ d ž ! f Ă N ŏ ŭ T k ! f " Ĭ ľ Z D ž Ă l ŏ Ğ d ž S þ l ŭ Σ ľ j Ă ŏ L J ŭ Ĭ k d ž ĭ D S Ŏ 5 S z T ! f L J Ŭ

N ŏ ŭ T k ! Ğ ŭ Ş S Z Ğ T L J Ă ‡ ŏ Ğ d ž Ş ľ ŭ d ž ŭ L J f s Ă Ü f Ă Ř Ğ 5 f S P ! f S Z Ğ T L J Ă ‡ ŏ ‡ Ţ Ğ P S Z Ğ T ! f L J ę " : L J s Ă ! f Ĭ ľ Z

þ p Ŏ k ! f Ŏ 5 C Ŏ T ý d ž z ŏ L J D Ư S Z L J ę Ă Ł ŏ þ f S Ú f ý Ğ z 5 Ü f Ă ý Ğ d ž Z Ü f Ŏ ‡ Ğ σ ŏ Ă N ŭ T ŏ Ă N j Ă Ü l Ğ ‡ Ğ σ d ž ! f Ă

Ŏ 5 Ğ n j ! Ğ σ L J Ă ‡ ŏ y ţ d ž ŏ y ţ Ğ d ž Ŭ Ğ d ž Ğ n j ľ j d ž : Ř ţ Ğ ‡ Ŏ k ! f L J D ý ŭ p L J d ž L J Ă þ ! Ğ ŭ Ş S Z Ğ T ‖ ! Ř Ŏ 5 Σ ŏ ľ 5 Ü Ř ţ Ğ ‡

. [3] " Ğ N j S Z Ğ T Ă N j ĭ Ř ! f ‖ ! Ř ý Ğ σ ‡ Ü þ ŋ Ă k L J d ŭ Ł Z Ă ư Ă d ž Ŏ N j Ŏ k ! Ğ ‡ ľ ŭ λ d ž ‖ ! Ř

Ă D D ž ! f Ă ù Z S ù ‡ k ŭ ŏ L J D Ă D Ü Ğ n j λ Ă þ σ s ŭ ţ Ł ŏ z þ f Ă C Ğ ŏ T D Ă Ŭ Ğ z 5 D S Z Ğ T ! f Ŏ ‡ Ğ σ ŏ L J D D ž n j ŏ Ŭ Ř ę

Ş ù ľ ŭ ŏ 5 Ü N ù Z f þ ŭ ę þ ù ŏ ŋ ŏ L J D ‖ ! Ř ý ‡ Ŏ 5 Y Ă ľ Ť d ž ! f L J ‡ ! Ă Ü Ğ n j λ Ă þ σ Ă D Ğ n j k ŏ d S s ŭ ţ k D ž ! l þ ŏ þ n C Ğ ŏ T D

---

(1) Ü ĭ Ă þ ŭ L J d ž σ S ! f þ ŭ Z : O k Ü Ă Ť ţ ľ Ŭ S z T ! f L J 5 Y Ğ k ‡ L J d ž ư Ü S z T ! f Ŏ 5 Σ ŏ ! Ğ Ť Ă Ť ţ ľ D Y Ğ k ‡ : Σ ľ j Ă ŏ L J ŭ Ĭ k d ž
f 91.

(2) f Ü N ţ s ľ j S þ Ţ d ž ! f 87.

(3) f Ü N ţ s ľ j S þ Ţ d ž ! f 104 - 105.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏkŏơĝùlj LJdž ýλĝdžk Ŏ!ĝdžη!f ýŏ‡Tk!f LJdž ĜŏŴZ ‡ηƧþ ÜlĜ‡ĝơdž!fĂ NŴŏŴTk!f LJŏŏŴĂŴ‚ŲŪf LJŏlljĂ‡dž!f LJŏŘnjŵ

:LJŏƵƧĜŵ!f LJŏdžĝ‚Ƨ!fĂ LJŏŏƧĂ‚Ţdž!f ýĜdžƵD ‡ŏŴŏλdžk!f f FĜ‚Ţ‚P!fĂ ‡ŏljs!f ‡džŏl!f

LJD Ɣùηŏ ĝùdž‡ ĂD Ü‡Ŵŏơùs!f ‡ŏĜƐ Ŏ5 ŎNj Ŏk!f CĜŏTŪf O‚FfþdŽ ŎNj lĜ‡ĝơdž!fĂ NŴŏŴTk!fĂ"

LJùdž DŽnjlŴPĂ DŽNjƧĂ‚Ţŵ LJĂkăŏ ĜdžþljƵ DŽnjƵdžηŵ CŬƋNj LJD ‖!ŘĂ ÜþĜŏη!f ŧfŘơ!f LJŏƧĂ‚Ţdž!f fĂnjŵTŏ

ljŘNj Ŏkăŏ Ĭ!ĝ‚ł!fĂ ĬŵĜơƷ!f NŴTŏ ĜdžþljƵ ĜơŏD ƧƵĜT!f ‖!Ř‡ ÜfþĜŏη DŽĜ‚Ƨ!Ĝŵ LJĂkăŏ LJĂnjŵTŏ ł ŏơ

.(1) "ŧŵĂƵ‚Ţ!f ýĜλdžŵ fĂkăŏ LJD ŧfŘơŴ! ŎƷŵljŏ fŘNj ĬŴƵ5 ÜDŽnjkfþĜƵ Ŏ5 DŽnj! þηĂk Ŏk!f ƧPŪf CĜŏTŪf

lþĜùƵ9 ‡ùŏŧŏ‡Ă ĂƱù‚ƧD ‡ŏƧƵT LJŏdžĝơdž! ΣljĂŏ LJŵ ĬkdŽ DŽnj5 ‡lŏƧƱ ŧŵ‚ ĜdždŽ Ơơ‚kŏĂ

. f ljù!f fŘùnj! NŴkdžηƧk ĬŴƵ Ŏ5Ĝlλ!f NƵzpfĂ! ‡ŏ!ĝdžη!fĂ ‡ŏƧUlj!f ŘŬĜƷTljŬf ƧŏλƵk ăþdžĂ ÜĜnj! NŵηĜklj9

.ŎŵƧƵ!f ƏƧĜl!f LJNjŘ Ĭ!9 ‡ŏƱ‚ƧŪf DŽŏNjĜŧdž!f ƔŏƧlk ýηD LJdž ‖!Ř ý‡

:þĩĩƷ‡ŴƐ . ł

Ɣĝùk‡! ‡džŏþl!f ‡ŏŵƧƵ!f ‡džηƧk!f Ŏ5 ĺþĂƧĂ ŘĜơŴƱ‚Ţdž!f ƧλƵD LJdž "ƧŏŏƷk!f" OŴƱ‚Ţdž þƵŏ

‡ùljƧĜldž ƔĂŴù‚ŲŪĜŵ f ĜùP!f ł ù!ĜλƵ!f Dž‚ù!f Ŏ5 (2)‡ŏpĜlkTŬf NƵŏ‚Ţ ƵŴkPdžŵ þƧĂ Ř9 Ü‡ŵĜƱP!f

.ăƧPŪf ŘĜơŴƱ‚Ţdž!Ĝŵ

OŴƱ‚Ţùdžŵ NƱŵfƧkĂ "ƧŏŏƷk!f" OŴƱ‚Ţdž þĂƧĂ ‡ŵĜƱP!f Ɣĝk‡! ‡ŏŵƧƵ!f ‡džηƧk!f Ŏ5 UơŴLj5

:ŎkŬf f lj!f ýŭP LJdž ‖!Ř LJŏŵkŏĂ (3)"ýĜλdž!f" ĂD "ýλdž!f"

---

(1) Σŏ!ĜƱ ĂƱ‚ƧD Ɣĝk‡ : ΣljĂŏ LJŵ ĬkdŽ .117 f ÜƧƵT!f Ŏ5

(2) Ü‡ŵĜƱP!f :ĂƱ‚ƧD Ü‡ŵĜƱP!f ‡ŏŵƧƵ!f ‡džηƧk!f ‡džŏŏþl!f :Ơk ÜĬĂþùŵ LJdžơƧ!f þŵƵ f Ü55 Ü76 Ü186 Ü188 Ü190
.247 Ü219 Ü216 Ü204 Ü201 Ü197 Ü194 Ü192

(3) ÜNƱ‚ljƧ‚Ţdž!f f Ü56 Ü195 Ü197 Ü213 Ü219 .253

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù ĥ λ Ă Y λ Ă N L j D Σ Ă Ľ ŏ P D Ŏ 5 ý F Ć l ! f ý Ă l 5 Ü Ź ĭ ŏ ľ p L J Ć 5 Ľ k P ŏ Ć d ž n j L j ‡ ! Ü Ƨ ŏ ŏ ƶ k ƶ ư ŏ D ý Ć λ d ž ! f L J ǫ D ž Ă "

Ć ù d ž Ă . ƒ ƥ ǫ D Ƨ ŭ k P Ů f Ă Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! Ć h Σ Ă Ľ ŏ P D Ŏ d ž ǫ Ü L J ŏ ƥ ŏ ƥ T Ć L j Ć ‡ ƶ z ŏ d ž η Ć n j L j D ý η D L J d ž 5 Ü Ƨ ŏ ŏ ƶ k Ă N j ƥ ǫ D

.[1]" Ŏ Ƣ F Ă ŏ 5 ! f L J d ž N L j Ů N ! Ć d ž z k ǫ f ý l L j L J D Ŏ ƶ h L j ŏ L J ‡ ! Ă ! ƶ ư ŏ D D ž ŭ ‡ ! f Ŏ 5 ý Ć λ d ž ! f y 5 L j D

Σ L j Ă ù ŏ L J h Ĭ k d ž Ł d ž η Ƨ k ! Ł l h Ć ǫ K L j Ć ‡ Ł d ž η Ƨ k ! f l j R N j Ĭ Ľ Z ý ƥ ŏ Ć d ž d ž Ü Ƨ z T ! f Ŏ L j z ŏ Ŏ Ƣ F Ă ŏ 5 ! f Ă

."Ł ŏ 5 ǫ Ľ 5 ! f K Ć ơ Ľ Ƣ Ţ d ž ! f ý ŏ ‡ T k ! Ĭ ! Ă Ů f K Ć ŏ f ƥ h ! f K L j Ć ‡ Ł ŏ ơ

Σ Ă ù Ľ ŏ P D Ĭ d ž ǫ " ý F Ć l ! f L J Ů Ü Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f Ĭ Ľ Z D ž Ă l ŏ ý Ć λ d ž " ƥ ǫ Ů f Ł h λ Ă Y λ Ă Σ Ă Ľ ŏ P D L J ǫ " l Ƨ Ć h z 5

L J d ž f Ć P Y Ă L j " ý Ć λ d ž ! f " L J D L J ŏ h ŏ Ć d ž d ž Ü N k Ă p Ă N k ƥ T ý ŏ λ d ž k ă Ƨ η d ž Ĭ Ľ Z " ƥ ǫ D Ƨ ŭ k P Ů f Ă Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! Ć h

Ƨ ŏ Ă Ţ ù k ! f Ă C Ć ơ ŏ Ú f ă Ă k ǫ d ž Ĭ ! ǫ l Ƣ T Ć h d ž ! f Ă Ƨ ŏ Ƨ l k ! f ă Ă k ǫ d ž L J d ž l Ƨ Ć h z ! Ć h Ĭ p Ƨ ŏ N L j D " Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f " Y f Ă L j D

ĭ Ƨ z T ! f ý Ă l Ľ ! Ł λ ŏ Ć ơ d ž Ł 5 Ţ N L j D Ŭ ǫ Ü Ŏ d ž Ă ŏ ! f D ž ŭ ‡ ! f Ŏ 5 Ƨ Ć η Y Ă Ľ ǫ D f R N j Ĭ ! ǫ Ł 5 Ć ư Ú Ć h Ă N j Ă Ü Ŏ L j 5 ! f

. N ! l Ƨ ŏ d ž d ž Ł ŏ Ţ Ć P Ă

Ł ù n j η Ĭ Ľ Z ý h p Ć d ž Ć n j L j d ž Ơ η L j ŏ Ć d ž L j ǫ Ă Ü Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f Ł ! Ƨ L j d ž h ý Ć l ŏ L J D Ŏ ƶ h L j ŏ ƥ p ý λ d ž ! f f R N j ý ‡ 5 ..."

ƥ ù p Ă Ü D ž ŭ ‡ Ĭ ! ǫ Ш Ć k ơ k K f Ƨ ŏ ŏ ƶ k L J N j ý λ d ž ! f Ă Ü ý Ć λ d ž Ă n j 5 Ă ơ L j ! f f R n j h L J Ć ‡ Ć d ž L J D D ž Ă Ľ z d ž Ă n j 5 Ü Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f

L J ǫ Ă Ü C Ć ŏ ù T Ů f ‖ ù Ľ k L J Ă ‡ k Ă Ü C Ć ŏ T Ů f Ŏ 5 L J Ƨ Ă ! f Ă Ł ! ƥ Ć z d ž ! f Ĭ ! ǫ ƶ z η f Ƨ ƥ h D Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f ý z η L j L J D Ŏ ƶ h L j ŏ

.[2]" Σ ‡ z ! f Ŏ 5 Ł ŏ Ă Ć ǫ k d ž Ü K 5 Ľ k P f

Ĭ ù ! ǫ Ł ù 5 Ľ k P d ž K Ć ŏ Ă k ǫ ù d ž h Ƨ ŏ T k K L j Ć ‡ ý Ć λ d ž ! f Ă ý λ d ž ! f K Ć d ž Ľ ‡ ! f ‖ Ľ k L J D Θ Ă ư Ă h ƨ Ƨ h ŏ Ć d ž d ž

ý d ž z k ǫ ù k ý ù λ d ž ! f Ł d ž Ľ ‡ L J D U ơ Ľ j 5 . Ł ŏ Ƨ z T ! f Ł ƶ Ľ ! f ƨ ŏ d ž k Ŏ k ! f Ł ŏ Ƨ ŏ Ă Ţ k ! f Y ŏ ! Ć ǫ Ů f Ă Ł ŏ ƨ ŭ h ! f Y f Ă L j Ů f

L J D ƥ ù ŏ h Ü " K f Ƨ ŏ ŏ ƶ k L J N j ý λ d ž ! f " ý ‡ L J Ů Ü N L j d ž L J ŏ z d ž Y Ă L j Ă Ü Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f L J d ž C ƨ η " Ć n j L j D Ă " N ŏ h T k ! f " Ĭ L j z d ž h

Ł ù ŏ ! Ŭ ƥ ! f Ă Ł ù h ŏ ‡ Ƨ k ! f K Ć ŏ L j h ! f Ĭ Ľ Z Ŏ 5 ư k Ł ŏ h Ă Ľ ǫ D Ł ŏ Ţ Ć P N L j ‡ ! Ă Ü Ƣ ƥ ƥ ơ d ž ƶ ŏ ƨ ŭ h ƶ Z Ă L j Σ ŏ ! Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! f

---

(1) Ü ĭ Ă ƥ h L J d ž ơ Ƨ ! f ƥ h Z : O k Ü Ł d ž ŏ ƥ ! f Ł ŏ h Ƨ z ! f Ł d ž η Ƨ k ! f Ü Ł h Ć Ƣ P ! f : Ă Ƣ ǫ Ƨ D 195 Ü f .196

(2) Ü N ǫ 5 L j Ƨ ƥ Ţ d ž ! f f .197

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ýù‡ ýdžTùŏ NùLjD ĭD ÜYĜŏŎPḿ! ăƧPŪf ƚĜŏĂkƪdźḿ! lƧŏĜƷdźĂ Łzŏƥh Łŏ!Ĝdźη Łoƪdź ĭƧzT!f f Ljḿ!

.(1)"lƧĜzkƪŬfĂ NŏhTk!Ĝ‡ Łŏ⊂ŭh!f YfĂLjŪf

.(2)"ƧzTù!f Ĭ!ϱ Yƪljk ƚfƧŏŏƷk!f ljRNj ý‡Ă …" :ŁhĜŏŎPḿ! Łŏh Ƨz!f Łdźη Ƨk!f YoĜŢ ýĂlŏ

fĂlŎLj DźnjLjD Ănj5 Ü" ŁŏƧPƪĂ ź‡ĂƧh YĂḿƪŪf Ynjŏ NLj⊃5 ƧƛLj!f Nhu ϛŎLj Ă! fRNj ý‡Ă …" ź ư ŏD ýĂlŏĂ

.(3)"….ýdźηŏ Ĝdź Ƨŏ⊂ ĬḿZ ƧƛLj!f Ŏ5 ŁŏŎŏFĂs!Ĝh

lƧNjĜU!f Łŏlŏlo!f ĜnjFĜdźƪdh CĜŏTŪf Ŏdźƪŏ LJD Yηŏ ƧƛLj!f Ŏs5 ÜŁhĜŎP!fĂ ƧzT!f LJŏh ýhĜlŏĂ

Nḿŏƥhk ăƥdźh ƥƥoŏkk NkƷ! Łŏ!Ĝdźη LJŪ Ü‖!R Σ‡Z ƧdźŪĜ5 ƧzT!f Ŏ5 ĜdźD ÜýĜdźzkƪŬf lƥĜkzdź!fĂ Ł!Ŭƥŏŏŏŏ!f

ĭĂùŎLjŏ ƧzTù!f LJŪ .lƥŏƥη ƚŬŬƥĂ ƚĜdźḿ‡! NJḿPĂ Ł5Ă!adź!f Ĝnjŏ‡LjĜzdź! ljƧŏŏƷkĂ Ł!Ăfƥkdź!f UĜs!ū!

lƧùTĜhdź!f Ĭùḿ Zƥùdźkzŏ NJùLj⊃5 ƧƛLj!f ĜdźDÜŁoŏƧŢ!fĂ Ł5Ă!adź!f ƚfƧĜhz!f ϛƧPŏ ŁŏFĜoŏϱ ŁpĜŎ ĬḿZ

.ĬLjzdź!f Ŏ5 ΘĂ ư Ă!fĂ

Łùhƒ⊂ LJùdź NJùŏḿZ ĭĂŎLjŏ Ĝdźh - ŁŏƧzT!f ŁƷḿ!f ĬḿZ Ŏs ư ŏ ĭƧŏhzk YĂḿƪD ƧŏŏƷk!Ĝ5

.źzŏƥh źŏ!Ĝdźη źzhĜŎ IJ YηzkĂ

ƧùŏƷk!fĂ lĜ‡Ĝodź!fĂ ýŏŏPk!f DźĂnjsdź ý‡Tk! Ĭ!ĂŪf ƚĜŢĜNjƧŬf LJD ŁhĜƪ!f f ĂŢLj!f ƥ‡ƋĂk

ýƛdźkùƪ ĜnjLjĂ‡ Ŏ5 LJdź‡k Ŏk!fĂ Ă Ĭ!ĂŪf Łŏh Ƨz!f Łŏsƪḿs!f f ĂŢLj!f Ŏ!ϱ ƥĂzk ÜŎsƪḿs!f ϛĜŏƪ!f Ŏ5

.ŎLjĜLjĂŏ!f Ł fƧk!f lĜfƧp Ŏ5 LJĂdźḿƪdź!f Łsƪŭs!f NLjdź ϛḿŎLjŏƪ ĭR!f ĭƧULj!f ΣĜƪŪf

---

(1) f ÜƧzT!fĂ ýŏŏPk!f :ŎƪŏƧƥŬf 2 ƪĂŏ .75

(2) f Üĭ Ăƥh LJdźoƧ!f ƥhZ :Ok ÜŁdźŏƥ!f Łŏh Ƨz!f Łdźη Ƨk!f ÜŁhĜŎP!f :ĂŎƪƧD .192

(3) f ÜNƪsLj Ƨƥ Ţdź!f Ü186 .196

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.3 ÜĭNjÐH ůĭ2ll€ hu2ƨ ĭ2DŽ‡ll hŭĭ!ljƒ2ll€ !ĭlƀ‡Ÿ hŭĭRlƀDŽll€ Ĭƨ ƒljƀkcNj ĭƨ ĞĞqŬ€

:qĭNJDŽH

ƙ ĞĞƨkùlƒ ĞùdžĭƨĂ ƷƒƧ5 LJdž ƨllƧĭjk Dž! HŏƧlƧŰƒ HŏƧƨTll! Hƨlŭƨ!f Ğnjdžƀƀ Ŏk!f lĞƒƧl!f LJƨ

Ƣ .Ğùnj! ĺƧĂƧkĂ HlhĞl ƙƒĞƒƧl! ĺƧƒƧdžklƒ ĞNjƧĂƀh ƙĭĞ‡Ă ÜHƨllkPdž Hŏ5Ğlλ ýĂTD ƙƒR ƧƒĞlĂ lƀƨh

ýùh Ü f ĭjll! Ŏhŏ‡Ƨk!f CĞĭjh!Ğh ƀŏlkk Ŏk!f Hŏ5Ƨơ!f Hdžƨk!f HƧlƒĂh DžkŏŎƧlƧŰƒ H ƒƧk!f ýlĭj ƀƨŏ Dž!

Ŏù5 ƨƨTùkll! Ƨh‡D HTƧ5 Hƨlŭƨ!f ll ƒ!ĂŰ ĬƧƨZD Ğdž ƒƢNjĂ Ü f ŏPllk!ƒĂ ƨƨT!Ğh ýlĂkŏ Ơh TD

ĭƧùUĭj ƧĂTùk ƷĂùT LJdž DžnjĭĭjdžĂ" ÜĞnjŏ5 Hŏ!Ğdžƨ!f DžnjƨpƒĂdžĂ DžNjƒdƨ DžĞơpƨh H!Ă!ĭjdž!f f ĂTĭj!f

Ğnj!Ğ‡ùTD ƀƀùơkĂ Ğùnjnjƨ ĂkĂ Ğùnjdž‡ơk Ŏùk!f LJŏĭjƒĂ!!Ğùh DžllŏĂ ÜHŏhƀŰƒ lƧNjĞUll! ƨlĞĭjkdžĂ ýdžĞ‡kdž

ƧĂùƧk ĞùnjơƨƧ Ŏk!f ƙŬĞ‡TŬƒĂ ĞŏĞư!f LJdž ƨŏĂ‡ ýơ Nlƨĭj ƙpĂ!f Ŏ5 Džnj! ƨĞkDĂ [1]"ĞnjkĞŏĞƐĂ

. ll ƒƢĭjc Nl!ĂơkĂ ŎhƧƨ!f ƨƨT!f

ƒĂĭjĞù‡ ýùh ÜĞùnj! ĺơƒƧùTĂ ĂƧùlƧD Ƴk‡! Hllĭj ƀƧƨdž ƒĂĭjĂ‡ŏ Dž! LJŏdžllƨdž!f Hƨlŭƨ!f LJƨ

ýĂùl!f HùŏƧUĭj DžŏdžT LJdž lƀdžklƨdž" lƀŏƀƨ ƙƒƧĂTkh GnjĭjĂĭjƨŏĂ ÜNllkŏƨƨT! HTơĞ5 lĞƒƧp LJĂlƨĞdžŏ

.[2]"ƳƧƨ!f ƀĭjƨ

Ü(ƨƨTù!f LJù5) ƳĞk‡ Ŏ5 ĂƧlƧD NldžƀPklƒ Ğdž‡ ÜDžĂnjƨdž!f H‡ŏlơ LJdž ƳƒƧkƀŰƒ ýƨD LJdžĂ

.Hŏƀlĭj ƧUĭj HnjƨĂ LJdž Ğĭj! ĂƀhŏĞdž Ƴlơh Ü f ĞP NƨĂh ÜDžŭlŰƒ Hƨlŭ5 Nldžnj5 Ğdž‡Ă

LJD ĬùllƨZ ƀùŏ‡dk!f LJùdž ÜHŏĭjƨ!fĂ HŏƧƨT!f lƧNjĞUll! NlklƒƧƀ NllŏllơK Ŏ5 ƨllƧĭjŏ ĂƧlƧD LJƨ

ýĞùdžZŰƒ ƨùllkPkĂ ÜlĞù‡Ğơdž!Ğh ĺùlĞlD ƨllƨkk ÜĺdžĂdžZ LJŏZƀhdž!f ăƀ! ÜHŏĭjƨ!fĂ HŏƧƨT!f Hŏ!Ğƨ!f

Ĭù!ƨ yƨƧk Ğdžƨ ŎNjĂ ÜlĞ‡Ğơdž!f Ğnjh LJĂ‡k Ŏk!f CĞơĭjū! ĺƨhk ll !R ƀƨh ÜHŏƧƨT!fĂ Hŏĭjƨ!f ƙĞZƀhdž!fĂ

---

(1) ƙs!D :ŎhĂƧ!f ƨĭjZ ƧƨT!f HŏƧUĭj ÜLJŏdžllƨdž!f Hƨlŭƨ!f ƀĭjZ ƧƨT!f HŏƧUĭj :ŎhĂƧ!f ƙs!D f 4.

(2) ŎƨƧŰ! ŎƨlĂŏ!f :ŎƨlĂŏ!f ƧƨT!f ÜHŏƧƨT!fĂ f 201 Ü206.

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏùnj ĂƵùƖƧD ýĠdžzkùƖf Ŏù5 lĠ‡Ġơdž!fĂ .ŎŁj5!f ý‡T!fĂ ɣĂĹƖŪf ĂD ƚĠZĂưĂdž!f ĂD ýFĠƖĂ!f

ÜLJĠƖùŁjŰf Ŏ5 ĭƨŏƧƐ DƥhdŽ Ü‖!Ɽ ýhpĂ ÜĠưŏD Ŏnj5 ÜLJ5!fĂ ƧƨTĹ! ĠŏhhƖ DƥhdŽ ĠnjŁjĂ‡ Ĭ!ǫ Ł5ĠưŰĠh

ýĂŢùơ LJƵ ŁdžŋĠŁj!f lƚĹ!Ġh ƧĂƨT!f Nlh ƵhkƧk Ġdž‡ ÜŁŏ!ĂŪf Ƨ ƧĠƨdž!f ýhlk! LJĠƖŁjŰf ƍónjk Nlh ƵhkƧŏ

.[1]LJĠƖŁjŰf ăƥ! DžĹƨk!fĂ Ł5Ƨƨdž!f

Ġùdžŏ5Ă ÜLJĂùƵŭ5D ƥŁjƵ ĺƥĂŋĂdž LJ‡ŏ Dž! ĠŏŁj5 ĺƥƨh lĠ‡Ġơdž!f DžĂnjsdž! LJƚǫ ĂƵƖƧD ĬƵƵD ƥl!

ƧFĠƖ LJƵ ƨĹkPŏ LJĠƖŁjŰf" LJD ĂƵƖƧD ăƨŏ ÜɣƚŁ!fĂ Łlŏlơ!f ƧĠŏƨdžh ƧƵĠT!f Dž‡Ġơŏ LJĂƵŭ5D LJĠ‡

CĠŏùTŪĠh ƚfƚk!Ŭf LJf DžĂ ÜlĠ‡Ġơdž!f ƽŏƧƵ LJƵ DžĹƨkŏ Ġdž ýĂD DžĹƨkŏ NLJǫ ÜlĠ‡Ġơdž ĠNjƧĂ‡D NLJĠh ƚĠŁjFĠ‡!f

ĺùŋnjkhdž LJĠƖùŁjŰf ýƨŋŏ ĭƚ!f ĂNj ŎŁj5!f ƚfƚk!ŬĠh ƧĂƨT!f fƚNjĂ.[2]"yŏdžŋ!f LJŏh DĠƵĂ ‖ƧkTdž ƧdžD

.[3]ĺ15Ădž Ġnj! ŎŁj5!f ƧŏĂŢk!f LJĠ‡ fƚǫ ÜŁFŏŁjƥ!f CĠŏTŪf Ƨ ŢĂ!

ƥƧùŋdž ƥŁjƵ Ƨ lŏ Ŭ lĠ‡ĠơdžĹ! NJdžĂnjsdž LJD ÜƟĂưĂh ‖Ƥŏ ÜĂƵƖƧD ýfĂpD Ŏ5 ýdžĂkdž!f LJǫ

ĂNj Ġdždž ĺpŭƵŁjf ÜĠnjŏĹƵ Dž‡ơ!fĂ ĭƧƨT!f YfƥhŰf Łŏ!Ġƨ5 ƥlŁjĂ ŎŁj5!f ýdžƨ!f ŁhƧĠldž! ŁŏŋƧĠP lfƥD NLjĂ‡

ƧNjĂùŋ ŎùNj ĂƵƖƧD ydž ĠŁjNj ÜlĠ‡Ġơdž!f ƚơhŢD ƥl! ýh ÜƵhưĠh LJĂƵŭ5D ýƨ5 Ġdž‡ ÜĠnjŁjƵ ƥŏƨh

.[4]ŎŁj5!fĂ ĭƧƨT!f ýdžƨ!f

NJkŏƨŋƧdžh DžnjŏƵĂ ăƥdž ĠdžĂ ÞŎƵƖƧŪf ƧƨT!f LJ5 ɣĠk‡ LJĂdžĹƖdž!f Ł5ƖŭƨŁ!f DƧp Ƨŏ‡ LJƚǫ

ƵhkƧùŏ ĭƚù!f Ŏ!Ġdžŋ!f ƨĠŏƖ!f LJdž "lĠ‡Ġơdž!f" OĹƵŢdž fĂĹlLj Ƨŏ‡Ă ÞŁŏƧĠươ!f NJ!ĂŢDĂ ŁŏƧUŁj!f

ÞŁŏƧƨT!f NJkŏƧUŁj LJdž ĂƵƖƧD ljĠŢpD ĭƚ!f ŎFĠŁjƶ!f ƧƨT!f ýĠdžŋ Ĭ!ǫ ƟƧƖdž!Ġh

---

(1) ƚ ÜĭĂƥh LJdžơƧ!f ƥhƵ :Ơk ÜƧƨT!f LJ5 :ĂƵƖƧD .12

(2) ƚ ÜNƖƨŁj ƧƥŢdž!f .36

(3) ƚ Ü25 Y ÜŎhƧƨ!f Ƨ‡ƨ!f ŁĹŋdž ÜŎƖŁjƧƨ!f Ŏ‡ŏƖŭ‡!f ŎƵĂ!f Ŏ5 yƥfĂ!f ƧŏĂŢkĂ lĠ‡Ġơdž!f :ƥŏTƧ NLjŏdžD .43

(4) :ĭƧĂpƧl!f ŎƵƨdž!f ƥdžơdž !NjNlƨDŽ ƚƨƥƨƨƨ

:DžĭDŽ‡ƨDŽǁƐ hƨƨƨǘƨǁƐ qdžY "ƳƦ!ƦƟDŽǁƐ" !NjNƱƨDŽ üĭNjÐǂ -ć

ƨùŏhƶk!fĂ ĠNjƨŏĂƱkĂ lĠ‡Ġơdž!f Ơŏ ư Ăk Ŏ5 LJĂdžǁǁdž!f ǂ5ǁǔ5!f Nhu DžĠp ĭ Ɽ!f ƨĂƥ!f Ĭ5Pŏ Ŭ

Ü‡ùdžĠƶhu ƨƶTù!f Ŏ5 NƦfƨć Ŏ5 ƨƤk!ŏ Dž! Ŏhƨƨ!f LJD Nŏ5 ǁT Ŭ ĠdždžĂ (1)Ŏhƨƨ!f ydž DƥhLjĂ ÜĠnjLjƶ

Ġùdž fƦùNjĂ ÜLJŏŏLjĠùLjĂŏ!f ƟƨƨT!fĂ ǂ5ǁǔ5!f LJdž ljƨŏƹ LJdž ƥdžkǁf ĠdžƹĂ ÜĂƱǁƨD LJdž ƥfƥdžkǁŬf Ĭǁƶƶ

Ŏù5 Ŏhƨƨ!f ĠƨƨĠù5!f ĆƨƨĆ LJD ǂù Ƥ!ĠP "ĆƨƨƶTù!f ǂƶĠLj Ƥ LJŏLjfĂp Ŏ5 ǂ!Ġ!dž" NJk!Ġǁƨ DžĠkP Ŏ5 Nhu ƟƨƤ

ýĠùp Ġùdž! ƳĠƶŏkùǁf Ĭ ùǁƶ ýƥk ÜlƨĠhƶ!f ǂdžŏĂp ǂơ ư fĂ ÜĂƱǁƨD ĆƨƨĆ LJdž lƥdžkǁdž ŎNjĂ Üƨƶ!f

Ŏùk!f Üƥ5fĂƨ!f ǂ5Ġ‡ ƨŏŏdžk Σƨƨƥ!f Ĭǁƶ Ƴƶ!f LJdžĂ ƥfƨD ĭ Ɽ!f Ăơlj!f Ĭǁƶ Nl! ǁfƨƥƹĂ ÜĂƱǁƨD

ýĂùl!f LJ‡džŏ LJ‡!Ă "lĠ‡Ġơdž!f" ŎNjĂ Ü‡ơĂƨƱdž!f ǂŏ ư l!f f Pŏ Ġdžŏ5 Üljƨ‡5D Ŏhƨƨ!f ĠnjLjdž Ĭ lkǁf

DžĠùk ŎùƶĂ Ĭǁƶƶ LJĠ‡Ă Ý(2)NdžfĂpĂ ƨƶT!f ƨNjĂƞ lĠ‡Ġơdž!f ýƶƞ ƦƹƱĂƱǁƨD ƳƨƥƥĬǁƶƶ ƨĠǁ NLjƶhu

LJŏƶdžĠǁù!f LJùNjƦ Ŏù5 yùpĂk Ŏk!f" ŎNj ǂŏƨƶT!Ġhu 2 Ƥkk Ŏk!f ýŏĂĠpŬf LJD ƥ‡Ƣŏ5 ÜljƥLjƶ Ġnjk!ŬƥhU

ĂùNj ĭ Ɽù!f ÜŎùLjs!f NƱŏ‡TkĂ NkƨĂƤ ĂNj ÜŎhƨƨ!f ƨŏhƶk Ŏ5 ĆŎTƱ! Ŏ‡Ġơdž!fĂ "ĆŎTƱ! Ŏ‡Ġơdž!f

ÜŎùLjs!f ƨùƱƤƱ! Ƶ5ƥfƨdž lĠ‡Ġơdž!f ýƶƞŏ Ġdž fƦNjĂ ÜYƥhdž!fĂ ƨƶĠT!f ƥLjƶ ÜŎLjs!f ƨƱƤ!f ǂŏƱdžƶ ƨNjĂƞ

Ĭ ùƱƶ lĠù‡Ġơdž!f Dƥhdž! Ndžŏdžƶk Ŏhƨƨ!f Ơ ư ĂŏĂ Ü‡Lj‡dždž!f LJĂLjs!f ý‡ LJŏhu ǂ‡ƨkTdž ǂŏ!Ġƶ5 ĂNj ĭ Ɽ!f

ÜýĂùlhu LJĂ‡k ƥpĂ Üýƶshu LJĂ‡k ƥp ƨĂdžŬf lĠ‡Ġơdž LJƶ5" :ŭƦĠp ǂŏƨƶT!f 2 Ƥ Ă Ġnjƶdžƞŏ ăƨƤD LJĂLj5

NùhU Ŏ‡ĠùơŏŬ ŬĠƶdžk ýdžƶŏ ĠdžƱdž ÜĠdž ĆƦŏT ljƥŏhu LJĠǁLjŬf Ŏ‡Ġơŏ LJD ĠdžNjƥơf :LJĠhƨƨ ư ýƶshu ĭ Ɽ!Ġ5

:NùĂlhu lĠ‡Ġơdž!fĂ .ǁ!Ɽ ƨŏƹ ĂD Ġdž ĆLjĠǁLjƹ Nhu Ŏ‡Ġơŏ ŭƶ5 ýƶsŏ ĂD Üǁ!Ɽ ƨŏƹ ĆƦŏT ĂD ÜNLjŏƶhu ĆLjĠǁLjƹ

(1) ÜLJŏdžǁǁdž!f ǂǁǔ5!f ƥLjƶ ƨƶT!f ǂŏƨULj :ŎhĂƨ!f Ƙ5!D :ƨULj/f .77 f

(2) ÜDž!Ġǁ Džŏǁǁƥdžơdž :Ơk (ƥTƨ LJhŬ ƨƶT!f Ŏ5 Σŏ!ĠƱ ĂƱǁƨD ƳĠk‡ f ŏPǁkhu ƨơǁdž) ƨƶT!f ydžfĂƞ :Ŏhƨƨ!f

Ü‡ǁ!Ġ ǂŏŏ!f 1971 Ü‡ŏdžŭǁŬf LJĂdTƱ! ĬǁƶŬf Σǁƞdž!Ġhu ŎdžŭǁŬf ǂƨk!f ǂLjƞ! ƘĠƶĂhƱƱdž .172 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJD ĂNjĂ ÜýĂl!f Nŏ5 ĭ Ŗ!f CŎT!f Ŏ‡Ґơґk ƧĂdžD LJdž Nhu Ɣ5ҐPŏ ĂD NzLj Ţŏ ĭ Ŗ!f ýĂl!f Ƨ!đŏ LJD ĂNj

.(1) "CŎT!f ‖!Ŗ Ŏ‡Ґơґk ƧĂdžD ĬNZ ŰŒfþ ýĂl!f ýzŋŏ

þzhu Ƨ NkPkĂ ÜlҐ‡Ґơdž!f Dþhdž ýĂơ Ŏlkik Ґnjl‡ LJĂLjs!f LJD ĂNj ÜŎhfƧҐs!f ýĂp LJdž Dinjsŏ ĭ Ŗ!fĂ

Ŏù5 LJĂù‡ŏ ѕҐùѕkŎf ҐdžLjŏhu ÜHZҐLj Ţ!f lþҐdž Ŏ5 Ƨ ŭkPŎҐ5 ÜlҐ‡Ґơdž!f ljŖNj ƚfĂþDĂ ýFҐlĂ Ŏ5 ‖!Ŗ

ƈùŏlhk ýFҐlĂ ŎNj ýҐz5ŰfĂ ÜlҐ‡Ґơdž!f Ґnjlѕlj ŎNj lƧĂ Ţ!f LJD ĬNZ ÜҐnj ư fƧƐDĂ Ґnj!Ґz5DĂ ҐnjkƧĂ Ţ

ýĂùl! ljŖùNjĂ ƒùdžĂdžZ ѕҐùŋdž!ҐhuĂ ÜlƧҐzklŎfĂ NŏhTk!Ґhu ƧdžŰf ѕNzkŏĂ ÜŎlNkdž!f Ĭ!ę Ŏljs!f ƧĂŰf

Ĭlŏùl Ădžl! Ґnj!Ґ‡ùTDĂ ҐnjLjfѕĂdhu ƚҐZҐlŏŰfĂ DdžƐLjŰfĂ ÜDžlƧl! Ęhul!Ґhu ýŭU!fĂ CfĂ ư ŰfĂ Ü ĭ ƧzT!f

.(2)ęZþhdž!f ýҐdžZŰf Ґnjŏ!ę NNlLjk Ґdžhu ÜΣfĂơ!fĂ ýҐŏP!f ‖ŏƧơk Ŏnjŏŏŏ Ü Ư fƧƐŰf ҐdžDĂ Ü f pƧ!fĂ

ÜlҐù‡Ґơdž!f NJl‡zk Ґdž LJŰ ‖!Ŗ Ü‡zŏhŏNl! ęlLjĂ ѕŏhŏk þƧŋdž ƚKlŏ! ŎhfƧҐs!f þLjZ lҐ‡Ґơdž!f

ýùŏĂҐpū! NùkƧ‡5 ýŭùP LJdž fŖNj OdžNljĂ ÜŎƐŭh!f ҐNjҐLjzdžhu ęNŏĂҐdždž!fĂ ęnjhҐTdž!f þơ þLjZ Ƨ lŏ ҐdžLję

LJҐŏkŰfĂ yþfĂ!f Ŏ5 Ґdž ýlLjhu ędžѕNdž LJĂ‡k Ŭ Ŏk!f (3)"ę!Ґơdž Ŭ ęŏNl‡!Ґhu ęhŖҐ‡" ŎNj ęŏơ LJdž ęŏƧzT!f

Ĭ ùNZ Ü ĭ ƧzTù!f YĂù ư Ădžl! ýŏ‡TkĂ ýŏŏPkĂ ѕNlP ŎNj ljþLjZ lҐ‡Ґơdž!f ęzŏhŏŏ5 ÜLJŖę ÜNlhҐŏŏ Ґdžhu

IJ LJŏùlNkdž!fĂ IJ LJŏzdžҐl ù!f LJùNjŖ Ŏ5 yþĂŏ LJD" ĂNj ŎhfƧҐs!f ýĂlŏ Ґdž‡ ÜYþhdž!f Ư Ƨ LJD ΣҐlD

.(4)"NJlѕlj CŎT!f LJdž ŰŒfhu CŎTl! Ŏ‡Ґơdž!f

Ă "ŏùNzdž!f" ŎơNŏŏ Ţ ùdž LJŏùhu ѕƧùѕŏ ŎhfƧҐs!f ăƧlj ĭŏŏPkĂ ƚƧŏλdk f lj!f ѕlơŏ ĬkơĂ

"NŏhTù!f" Ă " Ư ŏùlj!f" :ҐdžNj ÜLJŏƧPc LJŏơNŏŏ Ţ džhu ҐdžnjljƧҐlŏ DŏĂ ÜONŏŏ Ţ dž ý‡ Ư Ƨ Ă Ü"Ŏ‡Ґơdž!f"

---

(1) ýzŋŏ :ŎhfƧҐs!f Ü173 f ÜƧzT!f ydžfĂŋ :ŎhfƧҐs!f Ü173 f ÜƧzT!f ydžfĂŋ :ŎhfƧҐs!f LJ5 Ɣ‡ LJdžư ÜCfƧzT!f ęZljŢ LJŏljfĂp Ŏ5 ę!ҐlƧ :ŎhfƧҐs!f Ü173 f ÜƧzT!f ydžfĂŋ :ŎhfƧҐs!f
ŎơkÜĂŏlƧŰ :ŎhfƧҐs!f Ü173 f ÜƧzT!f ydžfĂŋ :ŎhfƧҐs!f .150 f Ü ĭ Ăþhu LJdžơƧ!f þhZ :Ŏk ÜĂŏlƧŰ

(2) ęzŋfƧdž :ĭ ƧĂpƧl!f Ŏŏzdž!f þdžơdž :ĭ ƧĂpƧl!f Ŏŏzdž!f ęęhùT Ĭ ùNZ Üęùŏþlj ęzŋfƧdž Ü!ŭ ƨŰ hƨ ƨ ŭƨNj NjU ƨ þơ DžĭҐ ƔJ!JęDŽNE !NjNNƨNž :ĭ ƧĂpƧl!f Ŏŏzdž!f þdžơdž
.**www.aljabriebed.net/N03-03Karkori.htm.** Ü2010 /5 /12 ÜKljƧkljŰf

(3) ýĂlŏ :ŎhfƧҐs!f Ü173 f ÜƧzT!f ydžfĂŋ :ŎhfƧҐs!f LJ5 Ɣ‡ LJdžư ÜƧzT!f ęZljŢ LJŏljfĂp Ŏ5 ę!ҐlƧ :ŎhfƧҐs!f
.151

(4) ýĂlŏ :ŎhfƧҐs!f Ü173 f ÜƧzT!f ydžfĂŋ :ŎhfƧҐs!f .150 f ÜNJlѕlj Ƨ þ Ţ dž!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ư ƒƨùƹ LJùdž "NöhTù!f" LJĂù‡ö LJöơ Ŏ5 ."ƱŰƶdž!f" Ư ƒƨƹ LJdž LJĂ‡ö " Ư öIlj!f" LJD Σ Ćlƺ Ĭ Ŭ Ƶ

Ƣ ÜŎ‡Ćùơdž!f Ư ƨùƹ ƨùöƹ ƱŰƶdž!f Ư ƨƹ LJƣ :NJ!Ăp ĆljŰdžăk ƒƢ ƒƢNj ‖ ƨƥlj LJD LJ‡džöĂ .Ŏ‡Ćơdž!f

ƨùöƹ LJDĂ ÜƥĂƞĂdž ƨöƹ ƥĂƞĂdž!f LJD NdžNjĂö Ĭkơ ĆŎT!f Ư öIlj Ĭ!ƣ ydžĆlƺ!f ƱŰƶö ĭ Ƣ!f ĂNj ƱŰƶdž!f

Ŏù5 ‖ù!Ƣ ƨöƲlj ƥƞĂöĂ ÜNöhT!f LJ‡! Ü Ư öIlj!f DžNjĂö Σ öŰ5 ĆŎTŰ! Ŏ‡Ćơdž!f Ćdžă5 .ƥĂƞĂdž ƥĂƞĂdž!f

ƥljƵ Ħljöƨlƺ!f Ɣ‡ƨƨ! Ư ƨƶö Ćdž ýλdž Ü ‖ ƨơkdž NLJD LJ‡Ćlƺ!f DžĆnjöƣ ƔƞĂk Ŏk!f ýĆơ!f LJD ‖ !ƢĂ . Σơ!f

Ĭ!ƣ ljƨƲlj ƥljƵ yöhƨ!f ĆpĂ Ŏ5 Ư ƨŰf Ĭ Ŭ Ƶ LJdž! ĂD ƱĂƱT!f Ĭ Ŭ Ƶ ŎNj Ŏk!f f ĆPTŰf Ĭ!ƣ ljƨƲlj

Ŏùk!f ýĆùơ!f Ćùdžă5 Ý Σ ơŰ! ĦƱŰƶdž!f ýĆơ!f ŎNj Üƨöƺlƺ!f Ħƶöƨlƺ!f DžĂöƶ!f Cƨƨ Ă LJdž Ɣ‡fĂ‡!fĂ ƨdž!!f

Džùnjdž!f Σö!Ă .[1]"CŎT!f NöhT ĦdžNjĂdž!f ýĆơ!f Ŏnj5 ĦŰöl Ţ!f DžĆlƺŰfĂ ŎƑfƨdž!f Ŏ5 ƨƱĆljŰ! Ư ƨƶk

ƨöăk!f Nö5 Ħ ƥơö LJDĂ ÜNĆköƶpfĂh ŎIŰkdž!f yljlö LJD Dznjdž!f ĆdžljƣĂ Ħöƶpf Ă Ħlöơ NJ!Ălö Ćdž LJD Ɣöƥ Ŭf ăƥ!

Ĭ ù!ƣ dùnŰö ‖ !Ƣù! Ŏƹŭh!f YĆljpŰf LJĂNj ƔöƥŰf NdžĂƨö ĭ Ƣ!f YĆljpŰĆ5 .ŎöƹŭhĂ ŎöLj5 ŎƶĆljpƣ NƶLjlöĂ

ƨöădùk!f Ħ ƥùơk Ŏk!f ŎNj Ħöƨö‡!f ĂD ĦöƨƱ!f LJŰ .Ĭ‡Ćơdž!f ĆŎT!f LJƶ ƨöhƶk!f ĦlöƨƱ Ŏ5 LJLjsk!f

.ĦùŰĆdždž!fĂ ĦnjhĆTùdž!f Ĭ Ŭ Ƶ Nö5 ƥdžkƶö NLjŰ ŰŎöhƥD Ŏ Ţ Lj Ŏ‡Ćơdž!f ýdžƶ LJĂ‡ö ĆljNj LJdžĂ . Σ ƨlj!f ƨnjkĂ

ƢùƒƥljƶĂ .ljƨĂƶùTĂ Ŏù IŰkdž!f Σ Ćlƺơ LJdž Ŏhöƨƥ Ŏ‡Ćơdž!f ĆŎT!f ‖ !Ƣ LJƶ NlĆlƺơ ýƶƞö ‖ !ƢhĂ

NùưƨƹŎùhƥŰf f Ljù!f ƨlơö5 ÜŎIŰkdž!f Σ ƨlj Ŏ5 LJöƶdž YĆhƱƱljf LJĂ‡kö5 ŎŎƶdž LJĆlĆlơŰf Űƨkdžö

.NkƨöƱĂ ĭ ƥdöĂ

DznjljùöhƱ LJdžĂ ÜĦƨlŭƨ!f LJ‡5 .NkĆ‡Ćơdžh ‖ !ƢĂ ÜyƥfĂ!f LJdž NöljĆƶdž ƢPdö ŎhƥŰf f Lj!f Dźƥ ĆdžĂ

Ƨ ùŰkPdž Ŏù5 yùƥfĂŰ! ƥöŰlk NLJD ĬŰƶ Nö!ƣ fĂƨƱljĂ "ýööPk!f" Ă "lĆ‡Ćơdž!Ćh" f Lj!f fĂƱhƨ ÜŎhƨƨĆƨ!f

ý Ţ ùö ÜŎŰöPk ýdžƶ NLJD ĭ D ÝƔöŢöĂ ƐƱPö ĭ Ƣ!f ýĆöP!f NlĆlƺD ŎLj5 ƥöŰlk NLJ‡!Ă .NhnjƞĂDĂ NöơfĂLj

(1) f Ü ĭ Ăƥh LJdžơƨ!f ƥhƶ :Ok ÜĂƱlƨŰ ƨƶT!f LJ5 ƔĆk‡ LJdžư ÜĆfƨƶT!f ĦƶĆljŢ LJöljfĂp Ŏ5 Ħ!Ćlƨ :ŎhfƨĆ!f

.152 IJ 151

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ƒ Ă Ţ ùŁj!ƒ LJD ÜŎhƒƧĠ5!ƒ ăƧŏ ƒŘnj!Ă .N! ŧdžĠk ŧIhĠƵdž NJkIhĠƵdž DžÞz! ÜŲŘ‡!Ġh Ƨ Ţ Ăŏ LJD Ĭ!ǫ ĎŁjĠŏơD ĂD ý ư 5D ĎƒŏT ĂD ÜĠdž ĎĠơ ŧhƵĠPdž!ƒ NJŏ5 ĭ Ř!ƒ ƧdžŪƒ Ŏ5 ýŏPk LJD ĠnjŁjdT CĠŏTD LJdž Ų‡Ƨk" ŧŏhÞŪƒ .(1)"‖!Ř Ƨŏƹ ĂD ĎŁjƒĂNj ĂD ŧ!ŭŋ ĂD ĎơŏhÞ ĂD ĎĠdžŋ Ġdžǫ ‖!ŘĂ ÜΣPD

IJ Ď ư ŏD ŧŏ ư !!ƒ ljŘNj Ŏ5 lƧ‡5h DžnjŁD ŧŏdžŭŁŬƒ ŧ5Łŭ5!ƒ DžŭƵD LJdž ƧPc ĎdžŪƵ ‖ĠŁjNj LJD ÞŏhÜŎhƧz!ƒ ĭ ÞlŁj!ƒ ŧ ƒƧk!ƒ Ŏ5 ÜOŪƵŢdž!ƒ DžĂnj5dž Ŏ5 ƧUŁj!ƒ ýdžk‡ŏ ŬĂ Ü(2)ĠŁjŏŁ LJhƒ Σ ŏƒƧ!ƒ ǫŏT!ƒ ĂNj Ġ ùnjŁjdž5 ÜNJùh NJkŪŢĂ Ŏk!ƒ ƧÞĠŢdž!ƒ ĶÞÞzkĂ IJ ĂƵŁƧD LJƵ ŘPƒ Þ!5 ÜĠdžnjŏ5 NJŏDƧ ĬŪƵ Ƨ ĂpĂ!Ġh Ŭǫ NJŁǫ DžĂ ÜƧzT!ƒ LJ5 ŲĠk‡! ŧIhĠŁ!ƒ Σ ŁjĂŏ LJh Ĭkdž ŧdžŋƧk‡ ÜĬ!ĂŪƒ ŧŏ5Łŭ5!ƒ ƒ Ă Ţ Łj!ƒ Ŏ5 ĶĠdžŋƧk!ƒ NJkŏdƧ ĶŪ‡Tk Ďzŏdžŋ ĠnjŁjdžĂ ÜŧŏhƧz!ƒ NJk5ĠIƛh Þ5ƒĂƧ!ƒ ljŘNj ĶŋƨkdžƒĂ ÜljƧ‡5 ŲƵĂkŁƒĂ ŎhƒƧĠ5!ƒ DƧÞ LJùdž ljƧŏƹ Ŏ5 DžD "CĠ5T!ƒ" ŲĠk‡ LJdž ƧzT!ƒ LJ5h ƒ ĠP!ƒ Cƨŋ!ƒ Ŏ5 CƒĂŁ ÜŁĠ‡Ġơdž!ƒ LJƵ NJhk‡ Ġdžŏ5 .ăƧPŪƒ NJkĠ5!Ďdž

DžŏNjĠ5džŪ! Ƨ ĠT ƧĂ Ţ k Džŏ Þ Ik Ĭ!ǫ NƵĂƨLj LJdT!ƒ ƒŘNj Ŏ5 ĠŁjŏŁ LJhƒ NJhk‡ Ġdž! ŧơ ư ƒĂ!ƒ ŧdžŁ!ƒĂ ŁĠù‡Ġơdž!Ġ5 Ü Ƨ Ƨzdž!ƒ ŧŏNjĠdž NJh ÞÞơkk ÜŎIƵŁjdž NJhT ĂD ÜŎIƵŁjdž Ƨ ŏƧzk ýŭP LJdž Ġnj! Ư Ƨzŏ Ŏk!ƒ ÞƒƧùǫ ŎùNj ŁĠ‡Ġơdž!ƒĂ" :ýĂIŏ Ơ ư ĂD ĎƨŏƧzk Ġnj! DžÞp NJŁj‡! .ŎhƒƧĠ5!ƒ ÞŁjƵ ŁĠ‡Ġơdž!ƒ Ġnj Ł5Łj ŎNj ljÞŁjƵ ƧNjĠùU!ƒ Ŏù5 ŎùNj ÜŁƧĂ Ţ ùh Ŏùzŏh‡Ƶ!ƒ LJƒĂŏơ!ƒ Ŏ‡Ġơŏ Ġdž‡ ‖!Ř5 ÜĂNj ĂNj Σ ŏ!Ă ÜĆŎT!ƒ ýλdž ‖ Ƨùơk ljƧŏƹh ĆŎT!ƒ ŁĠ‡Ġơdž ĶŁjĠ‡ ƒŘǫĂ" :DžĂnj5dž!ƒ ŧ!ŬÞ ýĂơ ƧPc ƨĠŏŁ Ŏ5 ýĂIŏĂ .(3)"ŎzŏhƵ!Ġ‡ DžnjŁjùdž ýùŏŏPkŪ! YĂƵD Σ ĠŁj!ƒ LJ‡!Ă IJ ŧŏIƵŁjdž!ƒ ŧŏơĠŁj!ƒ LJdž IJ ŲŋĂD ‖!Ř ýh Üƨ ÞĠŢ ĂNjĂ Σ 5Łj!ƒ Ùŏŋzk!ƒ LJdž ĆŎT ŁĠ‡Ġơdž!Ă ÜĠnjŁjdž ŲƧNjĂ ĠnjNjƧ‡kŁƒ ĶĠIŏÞŢk!ƒ ydžŁ ƒŘǫ DžnjŁjdž Ƨŏλ‡Ă Üƨŏ Þ Ţ kŪ!

---

(1) ƒ ÜDžĂŪz!ƒ CĠŢơǫ :ŎhƒƧĠ5!ƒ .67

(2) ƒ ÜƧzT!ƒ ŧŏƧUŁj ÜŎhĂƧ!ƒ Ķ5!D :ƧUŁj!ƒ .78

(3) ƒ Ü ĭ ĂÞùh LJdžơƧù!ƒ ÞhƵ :Ok Ü"ĂƵŁƧŪ ƧzT!ƒ LJ5 ŲĠk‡" LJdž ư ÜCĠ5T!ƒ ŲĠk‡ LJdž ƧzT!ƒ LJ5 :ĠŁjŏŁ LJhƒ .168

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƙsƙlƙž ƨŏƹ ýĂnjŋƙž!f ƽƥƬ!fĂ ÜNJ! lƇƒƨƱ ŬĂ ÜNƙljƙž ƷĂƨsƙž!Ǵ+ ƨĂnjTƙž!f ƽƥƬ!f LJŪ ÜƽƥƬ!! Σŏ!

ƽŏƥƬùk!f ƥǴ5D ǴƙžƱƨ5 Σsƙlj!f NJƱ Σljƙk ƥƬk CŎT NJƱ ƽơ!DĂ lƥǴz!f LJƵ ƨƱơ ƒƦ ƽƥǴƬ!f ýĂl!fĂ ÜNŏ!ǫ

ÜLJǴùƵƦ ýùŏƤk!fĂ ÜNJùƱ ƨĂzT!fĂ ƽŏƥƬk!f Ĭ!ǫ ƘǴsk!Ŭf LJƵ ýŏŏƤk!f ýƷƬ Ǵƙžƨƨ ÜƱƵƙž ýŏŏƤk!fĂ

LJD ýĂùƱl! LJǴƵƦ ƽŏƥƬk!fĂ ÜýĂl!f ΣsƙlƱ RƒƦk!ŬƒĂ Ɣŋzƙl! LJǴƵƦ ýŏƤk!f LJ+! ÜLJǴƵƦ ƽŏƥƬk!fĂ

NJŏ5 ýĂlƙž!f ǴƙžƱ ýĂl!f NJƙzƨŏ ƽŏƥƬk!fĂ ÜNJŏƙƵ ĂNj Ǵƙž! ýĂl!f NJƙzƨŏ ýŏŏƤk!Ǵ5 ÜNJŏ5 ýŏp Ǵƙž ĬƙƵ CŎT!f

.(1)"NJŏ5 ýĂlƙž!f ýǴơ ƔljǴŋ Ĭ!ǫ NJŏ5 Ƙsƙlƙŏ ĭD ÜNJŏƙƵ

LJùƙž ýzŋŏ ‖ƙǴƙkƙž ĭƨUlj ƨǴƱǫ Ŏ5 lǴ+Ǵơƙž!f DƙĂnjsƙž ƴƱơŏ NLjD Ǵljŏƙ LJƱf ýĂp LJƙž LJŏƱvkŏĂ

‖ù!ƦĂ ÜNJkƒƦ Ŏljs!f ƨŏĂƬk!fĂ ýŏ+Tk!f ŎNj ýƱ ÜŎljƱĂ ĭƨzT ƨŏĂƬk ĂD ýŏ+Tk ý+ DƥƱƙž lǴ+Ǵơƙž!f

CǴùljƱ Ŏ5 YƥƱƙž!f ǴNjƥƙžkzŏ Ŏk!f ýƒǴƙl!fĂ ƘƒĂƥŪf ýŭP LJƙž Ŭǫ Łŏljs!f Ǵnjkƙžŏp Ƕƙ+k Ŭ ǴnjljŪ ƨƨUlj

NLjƙžƱùkk ǴƙžƱ ÜŎlƙkƙžƙ! Ƕŏŋzk!fĂ RƒƦk!Ŭf ƶƙƙŋ ĂNj ǴnjLjƙž Ƴƨƨ!f LJĂ+ŏ Ŏk!f Nƙž!fĂƵ ƽƙPĂ NkŭŏPk

.Ŏlƙkƙž!f Ŏ5 ƨŏƛƙk!f Łƒƥơǫ ĬƙƵ lƨƥp LJƙž ýŏ+Tk!f ýƒǴƙl!fĂ

Üýùŏŏ Pk!f ŁùŏƙžzƱ Łŏƙ+ ƽƙzkk ǴnjƙƵzŋŏ ÜlǴ+Ǵơƙž!f DƙĂnjsƙž! Ǵljŏƙ LJƱf ƥŏƥơk LJD Ǵlj! LJŏƱvkŏ ‖!Ʀ+

ƘǴùŏƱzƙž! Ŏ5ƨơ!f ýƙlj!ǴƱ Ǵnj! LJƛT ŬĂ ƙŏlj5 ƙŭŏ+Tk ÜǴƙž ýƥƒĂ ĂD ÜǴƙž CŎT ýŏ+Tk ĬƙƵ lƨƥl!ǴƱ ĭD

.ƥŏƙlk!f ĂD ýƥƒĂ!f

ƥơ ĬƙƵ ĂD ǴnjƙƵƒǴƙl ýzŋ ÜŦŋŭŭλ lǴ+Ǵơƙž!f Ƴƒƨ5D ýzŋ Ǵƙž+ Ǵljŏƙ LJƱf LJD ƨ+Ʀ!ǴƱ ƨŏƥŋ!fĂ

ÜǴùnjLjƙž Ɣù+ƨk Ǵùƙž ĭD ÜƴùŏƱƨk!fĂ ÜlƨǴƙzkƙlƙŬƒĂ ÜNJŏƱTk!f ŎNj ÜƙƱơŏD Ŧŋŭŭλ " ƘǴŏ+Ǵơƙž!f" ljƨŏƱzk

ýùƙž Ǵùl5fĂkƙž Ǵùnj! ljƨŏƙUljk ýzŋŏ LJDĂ ŦŏƱƙƙƨƨŪf lǴ+Ǵơƙž!f DƙĂpƙŏ LJD ýĂǴơŏ NLjD ‖!Ʀ LJƙž ƨzTkƙlljĂ

ƥǴlLj!f ǴnjƱ ýƙžǴzkŏ LJǴ+ Ŏk!f Ɣŏ!ǴƙlŪf ŎNj ŦlƱǴƙl!f ƨŏĂƬk!f Ɣŏ!ǴƙƱ5 ÜNJŏƙƵ ƙlƱƱƙžĂ ÜŎƱƨz!f ƨzT!f

---

(1) ýƙk+ LJƙž ƨzT!f LJ5 :Ǵljŏƙ LJƱf ÜǴƙ5T!f .162 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

lĠù‡Ġơdž!f ƙĠùŏ!Ġdžη Ŏù5 LJĠ‡dž Ġnj! LJ‡ŏ Dž! NLjD LJŏơ Ŏ5 ÜƧzT!f yđž ĠljŏȚ LJhf ƧȚƵ Ŏ5 ÜȲƧz!f

.ŎơƧȚdž!f ýŏλdžk!f ĬǂƵ ‖ ĠljNj ƧȚk!k Ɍ ÜĂƱȚƧD ƥljƵ ĠNjĠljzdžh

ÜŎhƧz!f ƧzT!f ĬǂƵ lĠ‡Ġơdž!f Ư fƧƹD ȿŏhƱk ÜĬƙT yưfĂdž Ŏ5 ĠljŏȚ LJhf Ł!ĂĠơdž ƯơǂƙĂ

lĠ‡Ġơdžh LJĂǂƹkTŏ fĂljĠ‡ ĠdžLjȚ ȲƧz!Ġ5 ÜƧĠdžưdž!f fɌNj Ŏ5 LJĠljĂŏ!fĂ ȲƧz!f LJŏhh ŁpƧ5k!f Ĭ!Ț ƧĠTD ƥ!5

ýĠùz5Ūf lĠù‡Ġơdž ÜƧùdžŪf Ƨùλ‡D Ŏ5 ÜNŏ5 ƥȚlŏ LJĠ‡ ĠdžLjȚ ŎljĠljĂŏ!f ƧzT!f LJD LJŏơ Ŏ5 ÜƙfĂɌ!f

ýfĂùơŪfĂ ýĠz5Ūf ‖ ǂk Ġnj! Ł ŏơ LJdž LJĂ‡Ġơŏ ĠdžLjǂ5 ƙfĂɌ!f CƧzT!f Ĭ‡Ġơ fɌǂ5 ÜƧŏƹ Ŭ ýfĂơŪfĂ

Ƨλđùŏ! ĠdžNjƥơD :LJŏnjηĂ! ƧzT!f ýĂlk ƙLjĠ‡ ȲƧz!f ĂD NkȚŭP ĭD Ƨ Ĭ!Ț ‖ !Ɍ Ŏ5 ĠljŏȚ LJhf ýȚŏĂ

LJĠùLjĂŏ!f ĠùdžDĂ .NŏhTùk!f LJȚơh ȲƧzk! CŎT ý‡ NhTk ƙLjĠ‡5 ÜƱl5 ȲƧzǂ! ŎljĠλ!fĂ ...Σ5lj!f Ŏ5

.(1)"ýz5 LJƵ ýĂ!!Ġh fĂƵƥƧŏ ĂD Üýz5 ĬǂƵ ýĂ!!Ġh fĂλơŏ LJD LJĂƥȚlŏ fĂljĠ‡5

ƧzTù!f Ŏù5 Ġùnj5ŭkPf ăƥdžĂ ÜƧzT!f Ŏ5 lĠ‡Ġơdž!f ŁzŏhƱ ĬƵĂ ƥp ‖ T ŭh ĠljŏȚ LJhf LJȚ

ĠùnjLjD LJŏơ Ŏ5 ÜDžnj!fĂơDĂ ΣĠlj!f ýĠz5Ū ýŏλdžk LJĠljĂŏ!f ƥljƵ Ŏnj5 ÜŎljĠljĂŏ!f ƧzT!f Ŏ5 ĠnjljƵ ÜŎhƧz!f

LJùdž Nù! ŎƵhLjŏ Ġdžh Džnjs!f fɌNj ƨƨzŏ Dž! NLjD ƥŏh ÜŁ5ĂƧzdž!f Łŏƹŭh!f ƙĠnjŏhTk!f YĂLj LJdž ȲƧz!f ƥljƵ

.ƙfƥĠnjTkȚf

ĭɌù!f ɌfɌk!Ŭf LJŪ ÜOŏƥdž!f Ŏ5 ΣĠȚŪf ƥĂdžz!f ŎNj ĠNjƥzŏ5 (2)ƥTƧ LJhf ƥljƵ lĠ‡Ġơdž!f ĠdžDĂ

LJĂù‡ŏ ĠùdžljȚ ýh ÜĬ‡Ġơŏ LJD LJĂƥ ÜljƧ‡Ɍ ƥĂȚldž!f CŎT!f Ƨ‡Ɍh LJĂ‡ŏ Ŭ ÜΣ5lj!f ƱĠȚhLjf lƥƵĠp ĂNj

Ƨù‡Ɍ ƥƧùηdž ƥùljƵ Σŏù!Ă lĠ‡Ġơdž!f LJƵ dTljk Oŏƥdž!f Ŏ5 lɌǂ!Ġ5 ÜŎ‡Ăơ fɌȚ Nǂ! ýĂ!!f Nhh ɌfɌk!Ŭf

Ł ùŏơ LJùdž ÜlƧĠzkȚŭfĂ ÜNŏhTk!Ġh ƶljƧkldž ýŏŏPk!fĂ ÜýŏŏPkǂ! Ł5ƥfƧdž lĠ‡Ġơdž!f ýzη Ġdždž .(3)CŎT!f

---

(1) ÜĊĠ5T!f ȲĠk‡ LJdž ƧzT!f LJ5 :ĠljŏȚ LJhf .170 f

(2) ÜƧzT!f ŁŏƧUlj :ŎhĂƧ!f ƙ5!D :ƧUljf .79 f

(3) ÜƐƱĠP!f OǂƱȚdž!f ȲŏĂȚkĂ ƧzT!f ƙĠpĠŏȚ ÜƥTƧ LJhf :LJŏȚơ!f ŎȚp :ƧȚljdž ȲŏzT Ăh LJƵ ƶǂlj .97 f

www.aljabriebed.net/n66- Ü2010 /4 /11 ÜƙLjƧkljŬf Ł‡hT ĬǂƵ ÜƥTƧ LJhfĂ ĂƱȚƧD LJŏh lĠ‡Ġơdž!f

.09-mansar (2).htm.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýùŏĂĠpŪƒ ŎNj ŧŏƧƶT!ƒ ýŏĂĠpŪƒĂ" :N!Ăp Nŏ!ƒ ƧŏTŏ Ġdž ƒRNjĂ : ĭƧƶT!ƒ CĠljh!ƒĂ ýŏ‡Tk!ƒ ƚƒĂþD ŎNj ĠdžNjþơ5 LJĠljĂŪƒ Ġdž‰ ÜĠdžnjljdž Ɣ‡Ƨdž ‡!ĠλĂ LJĠƵŏ ĭh LJĠljλƒ Üŧλŭλ NŏhTk!ƒĂ ýŏŏPk!ƒ Ƨ Ġlj Ţ ‰Ă ÜŧNŏPdž!ƒ Ɣù‡Ƨdž!ƒ ĂùNj ‡!Ġλ!ƒ Ƨ lj Ţ!ƒĂ ÜNJŏhTk!ƒ ýþhŏ LJD ĂNj ŎljĠλ!ƒ Dž ĭ!ƒĂ ÜNJh NŧŏλdžkĂ CŎTh CŎT NŏhTk .(1)" LJŏRNj LJdž

ýŏ‡Tùk!ƒ ƚƒĂþD ŎùNj Ġùnjlơŧŏ ĠùdžĂ ĠnjƶƒĂLjƶh lƧĠƶkĭŪƒĂ NƶƒĂLjƶh NŏhTk!ƒ LJD Ƨ ĂƧƶdžĂ DžĂùŧƶdžĂ Ü ĭƧƶTù!ƒ ýdƶ!ƒ ŧdžŏp ÜĠnjdžƒþPkĭƒ Ŏ5 ƧƶĠT!ƒ lƧþp ĬŧƶĂ ÜĠnjŏŧƶ Ƨ pĂkk Ŏk!ƒ ĭƧƶT!ƒ .ŎNj Ġdž‡ yþƒĂ!ƒ ƚĠŏƵƶdž ýlĭj Ŭ ÜŧŏƧƶT!ƒ ƧĂŢ!ƒ ŝŧP ĂNj ĠnjLjdž ƧƶĠT!ƒ Ư Ƨ Ɛ LJD ℓ ư ŏD ŧù ŢĠP ÜNJùŏ5 Σ hù! Ŭ ΘĂ ư ĂhĂ lĠ‡Ġơdž!ƒ DžĂnjsdž! ŝŏdƶ!ƒ Dznjdžnj5 Dž ŭ ĭ Ú ƒ ŧs ĭ ŭ5 þ‡D þl! ÜĠùdžĂdžƶ ŎLjs!ƒ ýdƶ!ƒ LJŏh Ŧ‡ƒĠT!ƒ ŧpŭƶ!ƒ ĠNjƧĠƵŋ Ŏ5 N!Ġƶ Ŏk!ƒĂ Üýdžkơdž!ƒĂ ŎƶpƒĂ!ƒ LJƶ NkƧ‡5 .Yþhdžŧ! lƧTĠhdž!ƒ ŧhƧŋk!ĠhĂ yþƒĂ!Ġh Ü ƒ ĂŢP!ƒ NŋĂ Ĭŧƶ NLjdž ĭƧƶT!ƒĂ ÜLJùơŧ!ƒĂ ÜLJƨĂù!ƒ :CĠŏùTD ŧλŭλ ýhp LJdž LJĂ‡k ŧŏƧƶT!ƒ lĠ‡Ġơdž!ƒ LJD þTƧ LJhƒ ăƧŏ Ġdž‡ Dž ƶ ĭ ù!ƒ ýùhp LJùdž :CĠŏTD ŧλŭλ ýhp LJdž LJĂ‡k ŧŏƧƶT!ƒ ýŏĂĠpŪƒ Ŏ5 lĠ‡Ġơdž!ƒĂ ýŏŏPk!ƒĂ" .Dž ŭ ‡!ƒĂ LJùƶ ĺþƧùsdž Ġùnjldž þùơƒĂ ý‡ þŋĂŏ þp ljRNjĂ ÜNJ ĭ sLj NŏhTk!ƒ ýhp LJdžĂ ÜLJƨĂ!ƒ ýhp LJdžĂ ÜŧIskdž!ƒ ýŏĂĠpŪƒ ŎLjƶD ÜUsŧ!ƒ Ŏ5 lĠ‡Ġơdž!ƒĂ Ü ƒ pƧ!ƒ Ŏ5 LJƨĂ!ƒĂ ÜƧŏdžƒƨdž!ƒ Ŏ5 Dž ƶ ĭ!ƒ þĂŋĂ ýλdž .NhơĠŢ ĬdžĭùŏĭR!ƒ YĂLj!ƒ Ŏ5 Ġljþljƶ þŋĂŏ Ġdžŧŏλdž ĠNjƧĭdh ŧλŭλ!ƒ ljRNj ydžkŋk þpĂ ÜŧLjĂƨĂdž!ƒ Ƨŏƶ!ƒ ŧŧŧPdž!ƒ ƚùLjĠ‡ Rq ÜlƧŏƨŋ!ƒ ljRNj ýNjD LJĠĭŧ!ƒ ƒRNj Ŏ5 ĠnjƵhLjkĭƒ Ŏk!ƒ ƧĠƶTŪƒ ŎNjĂ ÜýĠŋƨŪƒĂ ƚĠơTĂdž!ƒ ÜLJŏùŏƶŏhƵ!ƒ Dž ùdžū! þŋĂk ĠdžLjq ŧŏƶŏhƵ!ƒ ƧĂdžŪƒĂ Üƶŏdžŋ LJŏƧdžŭƒ ƚƶdžŋ Ġdž ŎNj ŧŏƶŏhƵ!ƒ ƧĠƶTŪƒ .(2)"lĠ‡Ġơdž!ƒĂ LJƨĂ!ƒ ĠdžqĂ ÜƵI5 LJƨĂ!ƒ Ġdžq :ŎNj ĠdžLjqĂ ÜLJơ! Ġnjŏ5 Σŏ! Ɣƨƶ!ƒ ƧĠƶTD LJ‡5

---

(1) ƒ Ü ĭ Ăþh LJdžơƧ!ƒ þhƶ :Ok Ü"ĂƵĭƧŪ ƧƶT!ƒ LJ5" ƔĠk‡ LJdž ư ÜƧƶT!ƒ Ŏ5 ƔĠk‡ ƒ ŏPŧk :þTƧ LJhƒ .202

(2) ƒ ÜNJ sLj ƧþŢdž!ƒ .203

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĠNjþƵ Ġdž! yŲĂD Ġnj! NdžĂnjɔdž ýƶŋŏ ÜŤɔŏdžkdž ŽƶhĠƱ ŎŲk≠k ŧŏƧƶT!f lĠ≠Ġơdž!f LJD LJŏhkŏ fŘ≠Nj

LJùƵ Ġùnjh ɔùŏdžkŏ! ÜLJɔĂ!fĂ lĠ≠Ġơdž!f ĠdžNj ÜƧƶT!f ĠnjŲĠŲD ŎNƵ DžĂlŏ LJŏƧŢLjƵ DžNjD LJdž ŤƧŢLjƵ

ŘĠơùTĂdž!fĂ ŧùŏLjĠLjĂŏ!f (lĠùŲadž!f) ĠŏþŏŋfƧk!f LJŏh ŧNhĠldžh DžĂlŏ ĠLjNjĂ Üă ƧPŪf lƧĂƛLjdž!f ýŏĂĠpŪf

LJD Ŏù!ǫ lƧĠùTŰf LJdž þhŬĂ Ü ŏ ƧƶT!f ýĂl!f ÜLJɔĂ!fĂ LJơl!f ŎNƵ ýdžkTk Ř ŧŏŲ!þLjŪf ýĠŋɔŪfĂ

ŏ DÜŧŏƧƶTù!f lþĠùdž!f ŘĠùLjĂ≠dž LJdù≠Ă ÜŧùŏlƱLjdž ŧƵĠLjŢ ŎNj þTƧ LJhf þLjƵ Üŧŏ≠Ġơdž!f ýŏĂĠpŪf

Ƨŏƛdùk LJùdž ŧ þùơk Ġdž ĠnjkŋŏkLjĂ ÜŧŏƧƶT!f ƧĂŢ!f ll Ńk ĠnjkĠdžþldž ĠŏĠưp ŧhĠƛdžh OhŢk ÜŘŭŏŏPk!f

.ŎlŃkdž!f LJfþŋĂ Ŏ5 ýĠƶɔLjfĂ

Ŏùl! þp ÜYƧƶ!f ƧĠƶTD ƧFĠŲ LJĂþ ŘĠơTĂdž!f Ŏ5 LJơl!f þŋfĂk þTƧ LJhf ƯƒƧk5f LJD þŏh

LJD ĠLjdžnj5 fŘ Ġ LjLjD" :Ŏ!ǫ ýŭNj Ŏdžŏlj Ɣ NjR ŧŏơ LJŏƛþơdž!f ƴƧƶ!f þĠlLj!f Ưƶh ŧŏƧƱ LJdž ŽưƒƧk Zf

LJùdž ŧŏLjĠLjĂŏ!f ŧŏƧULj!f ĠLjưĂp þp LJĂ≠k ll !Ř ĠLjLj35 ÜýĠŋɔŪfĂ ŘĠơTĂdž!f Ŏ5 ŘƧ5fĂk þp lĠ≠Ġơdž!f

.(1)" ĠnjŲĠŲD

LJfƧùkpf LJŪ ÜŎùhƧƶ!f ƧƶT!f ƧFĠŲ LJƵ ɔŏdžkk Ŭ ŘĠơTĂdž!f LJD ŎŋhŢp DžĠŢƵ ăƧŏĂ

NŏhTùk ĂùNj ŏ Řù!f ƠTĂdž!f ƧNjĂŋh N! ŧpŭƵ Ŭ Ŏ5Ġưǫ LJfƧkpf f pƧ!fĂ Ŏlŏ ŲĂdž!Ġh ŘĠơTĂdž!f

.(2)ƧƶT!f LJdT ĂNj Ġdž≠ ĠŏŏTū!

ŧhĠŋkùŲf ĂùNj ÜþTƧ LJhf ljĠƱƵD ŏ Ř!f ýŏĂdk!f fŘNj ýƛdž LJǫ .Ġlj!Ălh ĊŬdNj ŎNƵ þƧ!f LJ≠džŏ

ýpĂk ŧ5D LJD ŧŢĠPĂ ÜŎLjĠLjĂŏ!f ƧƶT!fĂ ŎhƧƶ!f ƧƶT!f LJŏh YŏƧlk!f DžkơŏŎ LJĠ≠ Ü f ĠP Ŏ5Ġlƛ ŧ5Ū

Ŏù!ǫ Ŏƶ Ųùŏ Ŭ þùTƧ LJhĠ5 ÜŎdžfƧþ!f f Lj!f ýĠƶkTf ŘĠŏ!c LJƵ lƧ≠5 ŎLjþD N! LJ≠k Dž! N! ĊĂƧldž!f

.ŎhƧƶ!f ƧƶT!f Ŏ5 Ġnj! ýhĠldž þĠŋŏǫ Ŏ!ǫ Ƨ þnjŏ ĠdžLjǫĂ ÜŧŏƧƶT!f ŧŏLjĠLjĂŏ!f ŧŏƧULj!f ydž ŧhĠƱk!f

---

(1) ýŭNj Ŏdžŏlj Ɣ þdžơdž :ĠŋŬƐ qŧdžllƐ ŎĠŋŬƐ qŧdžllƐ ŎĠŋŬƐ qŧdžllƐ Ŏ

Ł ù ž η Ƨ k! Ƙ Lj Ć ǂ Ć ž ǂ Nj ö h T k Ć nj Lj D Ǐ ǀ Z l Ć ǂ Ć ơ ž ǀ! Ł ƽ l ǔ ƽ! f Ž nj 5 ý ǔ P LJ ž ƀ ơ ư f Ǎ f Ɍ Nj f ƥ h ƥ Ǎ

Σ Lj Ǎ ù ǒ LJ ù h Ǐ ù k ž ƿ ù h Ƨ ƥ 5 Ü Ł ƽ l ǔ ƽ! f l Ć f Ƨ p N ö η Ǎ k Ǒ 5 ƽ ǒ ž Z Ƨ ǒ ǎ ž k Ǎ Ƨ ö h ǂ Ƨ Ǎ ƥ Σ Lj Ǎ ǒ LJ h Ǐ k ž

. ƽ h l Ć ž ǒ 5 Ć Lj ǒ D Ƨ Ć ž ǂ Ü N ö h T k! Ć h y ư Ǎ ž Ć ž Ƨ ǒ ƹ Ǒ 5 l Ć ǂ Ć ơ ž!f

"ƥ ǐ N J Ư Ł Ǐ ƹ" !N j N J 2 D Ž ü ǐ N j Đ Ł . f

Ł ǒ ơ LJ ž LJ Ć Lj Ǎ ǒ!f ƥ Lj Z Ł ǒ ơ Ƨ l ž!f Ł ǒ Ƨ z T!f Σ Ć Lj η Ǖ f Ł l f Ƨ ƥ! ź Ƨ ƥ T ž "Ƨ z T!f LJ 5" Y Ć k ǂ ƥ z ǒ

Y ơ Ć ù T Σ Ǎ Ƨ ǒ ž Ǎ ù Nj Ǐ ù Ǐ Z Ǒ Lj Ć ù Lj Ǎ ǒ!f Ƨ z T Ǐ! N J P ǒ Ƨ a k Ǒ 5 Ǎ ƿ l Ƨ D z ǂ Ƨ ƥ Ǎ Ć nj T J Ć T P Ǎ Ć nj k a T Lj

:ý Ǎ ù l ǒ . Ł ǒ Ƨ z T ù!f N J k f z ǒ ž Ǎ N J T J Ć T P z f Ƨ h q Ǒ 5 Ć h Lj ƿ ž "Ć ǒ l ǒ Ř Ǎ Ů f Ǎ l Ř Ć ǒ!Ú f" LJ ǒ k ǒ Ƨ nj T!f LJ ǒ k ž ơ Ǐ ž!f

Ł η Ć h ǒ ƥ!f Ł ž Ć P 5 Ǒ 5 ƿ 5 Y Ƨ h ǒ ž! N J Lj Ǖ - Ƨ z T!f LJ ž Ǒ!Ć z!f Y Ǎ Lj!f Ǒ 5 ǐ ơ 5 ź Ƨ Z Ć T Σ Ǎ Ƨ ǒ ž Ǎ Nj LJ Ć ǂ"

ž!Ć ù z ž ž ù l Ƨ LJ ù ž ý Ǎ D LJ Ć ǂ ǁ !Ř ǂ Ǎ -Ǒ ž f Ƨ ƥ y h Ć ƿ Ƙ f Ř N J k Ć ǒ ǂ Ć ơ ž ý z η Ǒ 5 ƀ ư ǒ D Ǎ ý h Ü Ł ǒ Ƨ z T!f

Ǐ ù!ǫ Ł h l Lj!Ć h "Σ k ǒ ƹ Ƨ ǒ ž" l ƥ ǒ T p Ř ǫ Ł ǒ ž f Ƨ ƥ l Ƨ Ǎ T h ý z n j!f Ǐ ǂ Ć ơ ǐ z Ć P ž!f Ƨ ǒ!a k LJ ž Ů ƥ h 5 . l Ć n j ǐ ž!f

.[1](Ƙ Ć ǒ ƥ ǒ η f Ƨ k!f) Ǒ l Đ ž!f Ǐ!ǫ Ł h l Lj!Ć h :Ć ǒ l ǒ Ř Ǎ Ů f" Ǎ l Ř Ć ǒ!Ú f":Ł h Ć λ ž h Ǒ Nj (Ƙ Ć ǒ ƥ ǒ ž Ǎ ǂ!f) Ǒ Nj ǔ ž!f

f Ř ù n j h Ł Ǐ T k ž!f Ƙ Ć ǒ Ƿ z ž!f Ƙ C Ć η 5 l Ć ǂ Ć ơ ž!f Ł ǒ Ƨ U Lj N ǒ 5 ž l η k k ƀ ǒ h ƥ D ƀ l Lj η l Ć l a ž!Ć h ž k N j f Ć ž ǂ

Ƨ Ć ù T D LJ D ƥ z h Σ ƥ Ć l!f ý T 5!f N! f T P 5 l Ć l a ž!f Ƨ ǒ Ƨ z k Ć ž D . Y Ć k ǂ!f ý Ǎ T 5 Ǐ Ǐ Z Ł Ƨ z Ǎ ž LJ 5!f

LJ ǒ ù h Ǎ . l Ć n j ǐ ž!f Ǎ Ł ž ơ ǐ ž!Ć ǂ Ł ǒ Ƨ z T!f Y f Ǎ Lj Ǖ Ć h Ł Lj Ƨ Ć l ž Ć n j k Ć ǂ ž Ǎ ž l Ǎ Ć n j k! z Lj ž Ǐ!ǫ Ǐ!Ǎ Ǖ f ý Ǎ T 5!f Ǒ 5

. Σ Ǎ h ž Ƨ λ ǒ ƥ!f Ǎ N j Ć ž Lj ǫ Ǎ Ć ǒ ƥ ǒ η f Ƨ k!f ý T D LJ D

(1) Ü ǐ Ǎ ƥ h LJ ž ơ Ƨ!f ƥ h Z :Ǒ k Ü Ƨ z T!f LJ 5 : Σ ǒ!Ć ƿ Ǎ ƿ l Ƨ D .14 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJŏùŁjƛƒ Ĭ!ǫ LJŏŀƛdžďž!ƒ ƥƥƵ LJďž y5Ƽ ƥp Σ ĂŏŀPŁƒ LJD Ĭ!ǫ ƼŏTŏ5 ƬŏŁj5!ƒ Ćnjkďž TŁj Ł ŏơ LJďž ĆďžDĂ

LJǫ Dźùƛ lĆùŁďž!ƒ LJùďž ŎŁŏƒƼ!ƒ DźŁ!!ƒ ƼƒĂơ!ƒ ýƶŋĂ (Σ ƼĂ‡!ƒ) ŁpĂŋ!ƒ ŁŏďžNjD LJďž ƒ lŁjƒ NŁjD Ĭ!ƒĂ

.(1)"ƼUĆŁjďž!ƒ DźŁƼh ƼďžDĂ LJŏŀƛdžďž Łƛŭƛ Ĭ!ǫ DźNjƥƵ y5Ƽ ƥp" Σ ŏŀ5Ă5ĂŁ

Ćùďž‡ ÜƼƶT!ƒ ŲĆk‡" :ýĂlŏ Ü ƒ ŏPŀk LJŁơD NŁkŁƒƼƥ Ŏ5 DźĆďžkNjŬƒ ƒŘNj Ŏ5ŁĂŏ!ƒ ƒ P! ƥpĂ

‖ùŀkďžŏ Σ Łjŋ ĆnjŁjǫ .NŁkƒŘh ŀďžŦĆp ŀŁjŋ ĆNjƼĆhkƶĆh lĆŁďž!ƒ ŁŁƒƼƥh ýƶTŁjŏ NŁjǫ .ŁŏƼƭƒƥ ŁŏŁjh ĂŘ ÜĆŁjŀŤĂ

ýùơƒƼďž Ĭŀƶ LJĂ‡k!ƒ Ŏ5 YƼT .ƥ!Ăk lƼPĆŁ!ƒ lĆŁďž!ƒĂ ŲďžƒƼƛŏƥ!ƒ LJďž lƼĂƼŏŤ ‖ŀkďžŏĂ ÜŀĆPŏƼĆk

ĬƶƥkŁĆ5 ÜLJƼĂ!ƒ Ƽŏ£Ă ƼƒĂơ!ƒ Ĭ!ǫ ƥĆTŁjŬƒ ýƥƶ .NơďžŭďžLJďž ŀơďžŀďž ŲŁk‡ŏ ŁŀơƼďž ý‡ Ŏ5 LJĆ‡Ă

Łùŏ!ƼnŁ!ƒ lƼùhŁj!ƒ LJùďž ‖!Ř‡ Ŏ£ ÜƥĆTŁjŬƒ ŲŁĆŁjŏ ĭŘ!ƒ ‖!Ř LJƶ ýƥƶĂ ÜƼƒĂơ!ƒ yďž DźĆŭkŏ ŀŁjƼĂ

ĬùŀƶĬùŁjhŁjƒĂ ÜĭƥùŏŋƒƼk!ƒ ƥƶh!ƒĂ ĬTĆďžkk ŁďžƒƼŤh DźŁkŏ ĭŘ!ƒ Ćnjưŏ!Łj Ĭ!ǫ ĆnjŁjƶ ýƥƶ .lƼPĆŁ!ƒ

ĬùŀƶŎùŁjhŁjŏ ŲďžƒƼƛŏƥ!ƒ LJĆ‡ LJŏơ Ŏ5 Üý!kŁďž ƥƥơďž Σ Łjŋ‡ NŁkĆhŀƶŏkďž ŝ5Ă Ł‡Ăhơďž lƥơƒĂ ŁŏĆ‡ơ

.(2)"ý‡k Ŭ ƥ!ƒĂkk lƼŏƼƹ ŘĆŏĆ‡ơ

ĆŏƥùŏďžĂ‡!ƒ LJŏùhĂ ĆnjŁjŏh ŁjƼĆ!ďž!ƒ LJďž ƒ ŀPkŁŏ LJD ŎƶhŁjŏ ĆŏƥŏŋƒƼk!ƒ ŁŏNjĆďž Ŏ5 Ł ơh!ƒ LJǫ

.ĆnjŁjďž Ų‡ƼkkŎk!ƒ CƒƼŋŬƒ ĆnjkƼŏŬĂ LJďž ŁŤĆPĂ lĆ‡Ćơďž!ƒ Ćnjh DźkŏŎk!ƒ ýFĆŁĂ!ƒ LJďž ‖!Ř‡Ă

LJďž LJƒĂ!ah lƥĂƼďž Łƶŀh ÜDźĂŀƶďž ýĂƵ Ćnj! DźĆk ýŏhŁj ýƶ5 lĆ‡Ćơďž ŎNjĂ" ĂƵŁƼD ƥŁjƶ lĆŁďž!Ć5

ŁƵùŁƒĂh Ŭ ÜLJĂŀƶƼŏ ƒ ĆPTD ŁƵŁƒĂh DźkkŁĆ‡Ćơďž!ƒ ljŘNjĂ ÜCƒƼŋŬƒ Ƽ ŭkPŬ Ć15Ă Ƽ ŀkPk LJŏŏƼk!ƒ

.(3)"ŘŬĆƶ5ŁjŬƒ ljŘNj LJďž ƼŏnjƵk!ƒ Ĭ!ǫ ĭ ƥďk5 Ƽ ĂP!ƒ ŁďžơƼ!ƒ Ƽŏƛk Ă ÜŁŏĆ‡ơ!ƒ

ÜƼƶTù!ƒ Łùlŏlơ ýƛďžŏ ĭŘ!ƒ DźĂnjƼďž!ƒ ĂNjĂ lĆ‡Ćơďž lĆŁďž!ƒ LJD Ƽ ŏƼƶk!ƒ ƒŘNj LJďž ƒ ŀPkŁjĂ

Ŏù5 Ćùďž‡ ƥƼŁùŏ ĂƒƼ LJĆŁ! ĬŀƶŁ‡ơ Ŭ LJĂŀƶƼŏ ƒ ĆPTD lĆ‡Ćơďž ĭD ýƶ5 lĆ‡Ćơďž ŀơŏD ŎNjĂ

---

(1) Σŏ!ĆƵ ĂƵŁƼD : LJ5 ƒ ÜƼƶT!ƒ .14

(2) :ŎƼŁĂŏ!ƒ Ŏ5ƵŁ! ƼƶT!ƒĂ ŁŏŁƼƶT!ƒ ƒ .153

(3) Σŏ!ĆƵ ĂƵŁƼD : LJ5 ƒ ÜƼƶT!ƒ :OŁk ƥhƶ LJďžơƼ!ƒ ĭĂƥh LJ ƒ .18

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

�ùодžĂ‡!ƒ LJдž ĜNjƨöödžk! ‖!ŘĂ ýưĜ5D Σ ĜljD Nhu DžĂlö ýƶ5 ĭD ýöhlj ýƶ5 ýƶ5!ƒ ƒŘNj ‖!Ř‡Ă .Ƥдžơ‖дž!ƒ

.ƤöljĜljĂö!ƒ ƨŭPŪƒ 2ƨƶ Ö5 Σ Ĝlj!ƒ ýŘƒƨD Nhu DžĂlö ĭD ŬƒFöljþ ŭƶ5 Ö‡Ĝơk Ök!ƒ

ăþùдž Nù! LJĂ‡ö LJDĂ .(1)"ƤöĜnjljĂ ƱƳĂĂ Ƥöƒþhu NJ! Ĝдž DžĜk!ƒĂ" ŬдžĜk ýƶ5!ƒ LJĂ‡ö LJD Ɣnö Ĝдž‡

ĂùNj CĜöùTŪƒ ƤzöhƱ yдž ƨ5kдž!ƒ þơ!Ĝ5 " ƨĂnjдžη!ƒ ƨhuŢĂ Ƥöơƨ‖дž!ƒ ýFĜ‖Ă!ƒ ýƒĂơD ÖƵƒƨö DžĂ‖ƶдž

LJùƵ ƐùTĜlj!ƒ Ĝùnj!Ĝдžη þƒþƨƒ IJ Ƥ‖дžη ĜnjƵĂдžηдž ‖ƒƨþ9 LJĜ‡дž9 ƱƨŢhu - Ƥ5ƒƨP!ƒ ƚ!ĜƱ Ĝдž‖‡ :N‖LJD

Ĭ!ƒĂùƙk Öùƙ!ƒ Ü‡ƒþơŪƒ LJдž Ƥ‖‖! Ödž‖ö ĭŘ!ƒ ĂNj Ö5Ĝ‡!ƒ ýĂƱ!ƒ LJD ‖!Ř Ö5 lþƵĜl!ƒĂ ."ĜnjдžUƵ

(2) .lĂĜlT!ƒ Ĭ!9 Dözlj!ƒ LJдž ĂD Dözlj!ƒ Ĭ!9 lĂĜlT!ƒ LJдž ýƱhu!Ĝhu ýlƙljk LJD ÜlƨĂƨư!ƒĂ ýĜдžkơŭ! ŬƱ5Ă

Řùljдž Ĝдžö‖ ŬĂ ÜlþöþƵ LJĂƨl! LJöλơĜhu!ƒ DžĜдžkNjƒ ƚ‖ƶT þp ƤöƱ‖ƨŪƒ "ƨönjƱk!ƒ" lƨ‡5 ƚljĜ‡Ă

Ök!ƒ ƨö‖Ĝ5k!ƒ ƨþŢD ýƶ!Ă ÜƤ5‖kPдž ŶNjfŘдž ĜNjƨö‖5k Ö5 ƒĂhuNjŘĂ ÜƤöhuĂƨĂŪƒ Ƥưnjlj!ƒ ƨŢƵ ƨPƒĂD

ƠŢù5k ĜдžþljƵ" :ýĂlö ĭŘ!ƒ "LJĜдž5ĂĜ‡ ƨk!ƒĂ" ĭDƨ ĂNj LJ5!ƒ Ƥ5öƲĂ Ĭ!9 Ĝnjhuƨp DĂ LJĂƨŢĜzдž!ƒ Ĝnjдžþp

Ĭù!9 Dznjhuùдž!ƒĂ ÜΣƨPŪƒ Ĝljljƨơ LJŪ Üƨƨơk!Ĝhu ΣĜ‖ơ9 Ĝlj‡‖дžĜö yƒƒƨ ƨƶT Ö5 Ĝnj‖5lj LJƵ ‖ĜljĜzдž!ƒ

.(3)"LJöơĜljηhu ƨ‖ơöĂ ljƨöhuƶk þηö ÜþĂþơ!ƒ Ĭ ŢpD

ÜNùдžĜ‡ơD Ĝnjljдž ĂƱ‖ƨD Ʊhuljk‖ƒ Ök!ƒ ÜƤölöƨƐÚƒ Ĝöþöηƒƨk!ƒ LJŪ Üƨö‖5k!ƒ ƒŘnjhu ŘPdlj LJơljĂ

ÜƨTùhu!ƒ ýù‡ Ĝùnjö‖Ƶ ĭĂùƱljö Öùƙ!ƒ ÜÖƵĂù!ƒ DžĂPk CƒƨĂ ƤljдžĜ‡!ƒ Ƥдžö!Ūƒ ƨƵĜTдž!ƒ ‖‖k ƨöλk‖k

þдžk‖ùk ĜùnjljD ‖!Ř ÜƤöηƨĜP!ƒ Ƥöη Ă!Ăöдž!ƒ Ĝnjkƨ Tp DžƐƨ ÜĜnjközpƒĂ Ö5 Ƥlödž Ƥölöƨ‖ÚƒĜöþöηƒƨk!ƒĂ

ÜCĜlTù!ƒ Ĭù!9 lþĜz‖ù!ƒ LJдž ƐηĜ5дž!ƒ ýĂơk!ƒĂ Ƥö!ơŪƒ ƤöljĜ‖ljÚƒ LJơдž!ƒĂ ‖ĜljĜzдž!ƒ LJдž ĜnjkĜƵĂ ưĂдž

LJùдž ‖ù!Ř ƨöƐĂ ÜljƨöŢдž Ö5 Dö‡ơkk Ök!ƒ ƤTơĜ5!ƒ ăĂ‖!ƒ yдž ĭĂĜ‖дž!ƒ NƵƒƨŢĂ LJĜ‖ljÚƒ ƱĜ5‡Ă

---

(1) ƨ.23 ƒ ÜƨzT!ƒ LJ5 : Σö!ĜƱ ĂƱ‖ƨD

(2) .24 ƒ ÜNù‖5lj ƨþŢдž!ƒ

(3) Ü1 Ʊ ÜƨTùlj!ƒĂ ƚĜ‖ƒƨþŪ! Ƥöhuƨz!ƒ Ƥ‖‖дž!ƒ ÜLJö‖ơ 2‖Ăö ýдžĜ‡ :ƨk Ühu2ƨ‡2‖ƐNj ƒĭqĭШƐþƤ‖Ɛ :LJĜдž5ĂĜ‡ ƨk!ƒĂ

.51 ƒ Üдž1993 ÜƚĂƨöhu

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ŹŏþŏŋƒƧk ŹƱƧƵ LJĂþNjĠŤŏ LJŏơ ΣĠĵ!ƒ LJǂ! ÜŃƤŏƧĠk ƧhƵ LJĠŋĵŨƒ ƚĠžƨŬ Ŏk!ƒ ǂŏŋĠǀ!ƒ ƚŬĠdžkơŬƒ DžnjƽƱĠùƶkh DžNjĂ ÜĆĠŋƧƤ!ƒ ǂkĂh‡dž!ƒ Džnj5ĂĠƤdžĂ DžnjĵƒƨƱ LJƵ ŹƧŏhƶk ƧƵĠŤ!ƒ ƚĠdžŃǂ Ŏ5 LJĂþŋŏ DžnjĵƱ5 Ŏù5 ǂùĵdžĠǂ!ƒ Ƨ ĂĠùƤdž!ƒĂ LJƒƨơŨƒ ljƚnj! LJĂơŏkŏ ĠdžĵŋŋŋƧŏŤdž ŤŃƵ DžnjƽĂƤĂ ŭ þŏŋƒƧk!ƒ ýƱh!ƒ yƱž ǂùdžŃ‡h ĂƱùŋƧƱ Nŏĵƶŏ Ġdž ƒƚNjĂ ÜŹkpƱdž NĵdžĵĂ LJĂƧƧơkŏ ‖!ƚhĂ ÜĠnjŋĵƽĵ LJƵ ƠĠŤ5Ŭƒ ǂŤƧ5 DžnjpĠdžƵƱ ."ƧŏnjƱk!ƒ"

Ư Ƨùƶdž Ŏù5 ‖!ƚĂ "ǂŋĠŏŋ!ƒ" ŸĠk‡ Ŏ5 ƧŏnjƱk!ƒ DžĂnjƽdž Ť!ŋ ŸĠnjŋƵh ĂƱŋƧƱ ƽƧƱk Ġdž‡ ƧùλƱ LJŋ :ýĂùlŏ ŹùƱƒƧkƵƒ ĠĵNj NŋƒĂĵ þpĂ ÜLJŏƶdžĠŋ!ƒ Ŏ5 ĠNjƧλƱĂ Ťlŏŋ!Ădž!ƒ Ƨ ƒĠŬĂ LJƵ Nŋŏŏþơ ĂNj ĠnjƵĠdžŋ LJƵ Džŋĵŏ ŭ ƚ!ƒ ƧŏnjƱk!ƒ LJƵ5 Ŏ!Ġk!ĠhĂ ÜĠŏþŏŋƒƧk!ƒ ƧλƱ LJƵ Ƨ ŃkPŏ ΣĂƽĵ!ƒ Ŏ5 Ťlŏŋ!Ădž!ƒ Ŏù5 þùơƒĂ ƧdžŨƒ LJƱ "ǂŋĠŏŋ!ƒ" ŸĠk‡ LJdž Ƨ Tkŋĵ ĠĵĵĵƱ Ƨŏƨ Ü ŭ þŏŋƒƧk!ƒ ƧŏnjƱk!ƒ Ƨŏƨ ƧPć ĆŎT ƧùŏnjƱk!ƒ YĂù ư Ădž ýĂĠĵĵkŏŋ Nĵĵƶŋ" ǂŋĠŏŋ!ƒ" ŸĠk‡ LJdž LJdžĠλ!ƒ ýŤƽ!ƒ Ŏ5 Ġĵĵƶŏ ĂƱŋƧƱ5 LJŏk!Ġơ!ƒ ƧùŏnjƱk!ƒ Ť!ŋ " ƧƶT!ƒ LJ5" Ŏ5 ƧTŏ Dž! ǂlŏlơ!ƒ Ŏ5 Nĵĵŋŋ! Ü"ƧƶT!ƒ LJ5 "NhĠk‡ Ŏ5 ýŏŤƽk!ƒ LJdž þŏƨdžh .LJĂƧŋƽdž!ƒ Ġnjŏ5 ƧĠơ ÜǂƱdžĠƨ lƧhĠƶ lƧĠTŋ Ŭŋ

lĂlh ƧλƱk Ŏk!ƒ Ƨ ƱƒĂƶ!ƒ LJŋ" :NĵĂp ƧŏnjƱk!ƒĂ Ťlŏŋ!Ădž!ƒ ƧŏλƱk ýĂơ ĂƱŋƧƱ Nhk‡ Ġdž ĠdžƱĂ (phobed) Ƨ ĂP!ƒĂ (eleos) ĆŏλƧ!Ġ‡ ÜǂkĂĠƽkdž ĠĠŋƧþh ƴŏdžŋ!ƒ ăþ! lþĂŋĂdž Σ Ăƽĵ!ƒ Ư ƶh Ŏ5 LJĂƱþùnjŏ DžNjƒƧùĵ LJơĵ5 Ü f ĠP NŋĂh lƧŏPŨƒ ljƚnj! LJĂhŏŋkŋŏ ΣĠĵ!ƒ Ư ƶhĂ lĂĠŋ!!ƒ ‖!ƚ‡Ă ÜŨλdž ƒĂùŋ!Ăƶŋ ƚŋ ƒĂĵĠ‡ Ă! Ġdž‡ ÜLJĂĵŋ!ƒ Ť!ŋ ΣĂƽĵ!ƒ ƴƽŋk Ŏk!ƒ Üǂŏĵŏŋ!ƒ ŋŏTĠĵŨƒĂ Ťlŏŋ!Ădž!ƒ ƧŏλƱk ĠơĠ ÜŬĠùdžŋŋ LJŏŏƽƱĠƶ!ƒ ΣĠĵ!ƒĂ Ƨ ĂP!ƒĂ ĆŏλƧ!Ġh ƧĂƶT!ƒ Ť!ŋ LJŏ!Ġŏdž!ƒ ΣĠĵ!ƒ LJƱ ŋh ŬĂ ƒĂƧnjƱkĂ ŹŏhƱ ƒĂŋùơŏ LJƱ ŋùhŬ Źƶŏdžŋ Džnj5 ÜĠnjŋĵ ƽƧƱ!Ġh LJĂƧλƱkŏ ÜǂĵλĠdždž Ƨ ƱƒĂƶ DžNjƧŤĠơk LJdždž DžNjƧŏƨĂ .(1)"ykdždž ƠĠŏkƧĠhĂ ÜƧŏnjƱkh

(1) ƚ ÜǂŋĠŏŋ!ƒ Ŏ5 : Σŏ!ĠƱ ĂƱŋƧƱ .50

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĭ ᴰƧ Ɣ ǀ ùơ Ƨ ùŏnjƵk!ƒ LJᴰ Ǵùnj!Ăᴰ Ülƥŏƥƶ ƚǴηǴklǰkǀǴu ƒ Lj!ƒ ƒ₽Nj LJdž ШƧƤLj LJᴰ LJ+džŏĂ

ÜŎù ǀǵkdž!ƒ Ŏù5 ƺǔƛǴdždž ƺƧŏƛǎk ǴNjƧĂƥu +ƥơk Ĭ ǀŏǀĂdž!Ǵ5 ÜǴNjƥơĂ ǴŏƥŏηƒƧk!ƒ Ĭ ǵƶ ƺ5ƥĂ Σŏ! ĂƵǀƧᴰ

"‖!₽ Ĭ!ǫ ƧTŏ ᴰƶ! ĂƵǀƧᴰ LJǴ+ LJǫĂ ÜăƧƤᴰ LJĂLj5 Ĭ ǵƶ ƒ₽Nj ŝƥŢŏ ƥƥĂ

LJù+!Ă ÜăƧù Pᴰ Ăᴰ +ùηƧƥu ÜFùdž!ᴰdž ƧƶǴTùdž Ĭ ǵƶ LJĂĂƵLjŏ ƺzŏdžη Σ Ǵlj!ƒ LJᴰ Ǵdžnjŏ LjǴƛĂ

LJƎù5 ƺƧùŏƤᴰĂ ÜŎǀ5Lj Ƨŏnj Ƶk LJdž Ŏl ǵkdžǵ! LJ5!ƒ N‖ơŏ Ǵdžu Σ Ǵǀơ Úƒ Ĭ ǵƶ ƧƥpŪƒ DźNj Dźnjljdž LJŏŏ5ƵǴz!ƒ

+ùƶ! Ŏ5 Nŏdžǀlj Ǵdž ĂNjĂ ƴkdždž ΘǴŏkƧƒ Ĭ!ǫ Ŏơ5ŏ 2 ĂǴPdžĂ LJƨơ LJdž Ǵnjŏ5 Dź+ƒƧk Ǵdždž Σ 5lj!ƒ Ƨŏnj Ƶk

.+ŏ!Ǵdžη!ƒ +ƶkdž!Ǵu ƧŢǴƶdž!ƒ ƥ|lj!ƒ

ǵƵŢdž!ƒ ƒ₽Nj ýŭP LJdž ƒĂƧUlj ƥp DźnjljD ‖Tŭ5 LJŏdžǵǀdž!ƒ +5ǀŭ5!ƒ ƥljƶ Ƨŏnj Ƶk!ƒ ýŏĂdk ǴdžD

Ü+džơƧ!ƒĂ 2 ĂP!ƒ ŎƶkƵǴƶ Ƨŏƛk lǴ+Ǵơdž!ƒ LJdu ĂƵǀƧᴰ LJdž ƒĂdžnj5Ă Ü+džǴƶ +5Ţu Ƨ₽T!ƒ +5ŏUĂ Ĭ!ǫ

ǴǴ|lj NUjdu Ƨŏnj Ƶk!ƒ ǵƵŢdž DźηƧƶŏ Σ ljĂŏ LJu Ĭ kdž LJᴰ ƥηlj5 ÜƴơĂdž LJdž Ƨλ+ᴰ Ŏ5 ‖!₽ Ĭ!ǫ ƒĂƧǴTᴰĂ

.(ĂƵù ǀƧᴰ ƥljƶ lǴǀdž!ƒ) Ŏŏƥdž!ƒ +ƶǴljŢ LJᴰ ăƧŏ5 ÜLJĂǵƶ5ljŏ LJŏ₽!ƒ Σ Ǵlj!ƒ Σ Ă5lj Ŏ5 +ƥơk +5ǴUljĂ

(1)."LJĂǵƶ5ljŏ LJŏ₽!ƒ 2 Ulj kĂ ŎlljkĂ Ü 2 ĂP!ƒĂ +dơƧ!Ǵu ƚƒƧŏƛk!ƒĂ ƚŬǴƶ5ljŬƒ ýƥƶk"

+ùdơƧu Σ 5lj ù!ƒ Ǵnj! ýƶ5ljk lǴ+Ǵơdž" :(+ŏ₽ĂƔƒƧƵ!ƒ ljƥljƶ ŎNjĂ) lǴǀdž!ƒ LJᴰ Ǵljŏǀ LJuƒ ăƧŏĂ

ÜƧùŏnjƵk!ƒ ǵƵŢùdž Nu ýuǴlŏ LJᴰ LJ+džŏ ǵƵŢdž lǴǀdžǵ! lƥơ LJdž ŎƵƶŏ Ŭ Ănj5 ƒ₽njuĂ Ü(2)"ăĂlƛĂ

.+ŏlk!ƒ Ĭ!ǫ 2 ĂP!ƒ DźĂnj5dž! ƧŏĂơk ydž ǴdžNjƧŏƛk LJŏkǵ!ƒ LJŏƛ5ƵǴz!ƒ Ƨ+₽u Ŏ5k+ŏ ǴdžljǫĂ

Ǵùnj! ýƶ5ljk lǴ+Ǵơdž" Ŏŏƥdž!ƒ +ƶǴljŢ LJᴰ ăƧŏ5 Σ ljĂŏ LJu Ĭ kdž ǵƵŢdžu ƥTƧ LJuƒ LJŏƶkǀŏĂ

ǴǴùlj!ƒ LJdž LJŏǵơǴs!ƒ Ŏ5 ýŏPŏ Ǵdžŏ ‖!₽Ă Ü 2 ĂP!ƒĂ +dơƧ!ƒ LJdž Ǵnjŏ5 ƥ!Ăŏ Ǵdžu Ŭƥkƶdž ŬǴƶ5ljƒ Σ 5lj!ƒ

.(3)"+5ǴUlj!ƒĂ

---

(1) ƒ ÜƧƶT!ƒ Ŏ5 Σŏ!ǴƵ ĂƵǀƧᴰ :ƥǴŏƶ ĭƧ+T .49

(2) Ü ĭ Ăƥùu LJdžơƧ!ƒ ƥuƶ :Ǵk Ü"ĂƵǀƧŪ ƧƶT!ƒ LJ5" ƔǴk+ LJdơơ ÜǴƧƶT!ƒ +ƶǴljŢ LJŏljƒĂp Ŏ5 +!ǴǀƧ :ŎuƒƧǴs!ƒ

.176 ƒ

(3) ƒ Ü ĭ Ăƥu LJdžơƧ!ƒ ƥuƶ :Ǵk Ü"ĂƵǀƧŪ ƧƶT!ƒ LJ5" ƔǴk+ LJdơơ ÜƧƶT!ƒ Ŏ5 ƔǴk+ ƒ ŏPǵk :ƥTƧ LJuƒ .208

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ĂD Łùþƨ LJdž NJu þkzž ŁŰĞzƨljf Σƨlj!f Ŏ5 ýŏPŏ Ŭ fŘNj ýλdžĂ" ƨPc ƨĞŏ] Ŏ5 Ğljŏ] LJhf ýĂlŏĂ

.[1]"Łŏlk ĂD LJƨơ

þηĂŏ Ŏk!f OƑfþdž!f ŎNj ƨzT!f ŁZĞljŢ! lþĂηĂdž!f LJĞ]ơ!f OƑfþdž!fĂ" :þTƨ LJhf ýĂp ‖!Ř‡Ă

.[2]"Łlpƨdž!f ŁUĂ5ơdž!f Łljƨơdž!f CĞŏTŰ̄fĂ ýFĞưƨ!f ƨ‡Ř Ğnjŏ5

ÜĞnjλfþùơDĂ ĞnjFfƨηD DŽĞUkljf ƨƨƱ Dž‡ơkĂ Ğŏþŏηfƨk!f Łŏ!Ğdžη Dž]k Łŏljƨ Łŏ ŢĞP ƨŏnjƱk!f þzŏ

LJùdž NJŢùŏ̄Pk! þNjĞTùdž!f Σƨlj Ŏ5 ƨĂP!fĂ Łdžơƨ!f ŘŬĞzƨljf lƨĞλ] Ŏ5 ŁŏƨNjĂη!f NJkŏĞ̄ƨ þþơkkĂ

Ŏùk!f …Ğùnjhu Łù ŢĞP!f lŘ̄!f ýhu ÜŘljĞ‡ lŘ! ŁŏD Ɣ̄η ƨ þnjk]k Ŭ lĞ]ddž!f" LJŰ̄ Ü[3]Łŏhu̇̄]!f ĞNjƨĞλc

.[4]"l]‡Ğơdž!f ýưƨhu ƨĂP!fĂ Łdžơƨ!f ĞNjĐŏnjk

ƨùlơkŏ LJD LJ‡džŏ Ŭ Ŏ]ƨlj!f ăĂk]dž!f Ĭ̄Z DžKk Ŏl̄̄kdž̄̄! Łŏ!Ğdžη ŁhĞη k]f NJ5 ŢĂhu ƨŏnjƱk!fĂ

ÜŁù5fƨP!f" ŎùNjĂ ÜŁŏĂĞù]ddž!f Łùŏ‡ơ̄̄! Łù ŏ̄̄ŏλdžk!f Łŏljhu!f LJĂ‡k Ŏk!f Łk]!f Cƒƨη Ū̄f ŁƱ]fĂhu Ŭ]

þŏTùlj!f ĂD IJ Ĭlŏù]Ădž!f ĭþdkĂ .[5]"þŏTlj!fĂ ÜŎơƨ]dž!f ƨUljdž!fĂ Üƨ‡ƨ!fĂ ÜŁ!Ăldž!fĂ Üƨŭ̄PŰ̄fĂ

Ĭù̄̄Z Łùŏ̄Ap lƨþp ‖ŭ̄kdžk ĞnjljŰ̄ Üƨhu‡f Łŏƨŏλdk Łƨŏ̄UĂ ăƨPŰ̄f ŘĞljĂ‡dž!Ğhu Łljƨ̄Ĭdž IJ NJkƨĞhuZ Ɣ]ơ

:ýĞùp LJŏùơ ĂƱ]ƨD Nŏ!ƨ Ơdž!D Ğdž fŘNjĂ .ĞnjljdžĞNjƨŏnjƱkĂ Σƨlj!f Ŏ5 ƨĂP!fĂ Łdžơƨ!f ýĞzƨljf lƨĞλƨ

.[6]"ŘĞljŏŏƨk!f LJŏhu ýĂŰ̄f DžĞldž!f (ŘĂŢ!f ŁZĞljŢ) þŏTlj!f ýkơŏ Łƨŏ!dk!f CƒƨηŰ̄f ƨFĞ] LJŏhu LJdžĂ"

ƨù̄̄zkŏ ƨƨùŢ Ŏ!Ğdžη ƔljĞη LJdž ƨŏnjƱk!f Ĭ!ƨ fĂƨUlj þp LJŏdžŭ̄]dž!f Łƨ]ŭ̄ƨ!f LJD þlkZfĂ

.ƨzT!Ğhu NJkpŭ̄ZĂ Ĭlŏ]Ădž!Ğhu

---

(1) Üĭ̄Ăþùhu LJdžơƨ!f þhuZ :Ơk Ü"ĂƱ]ƨŰ̄ ƨzT!f LJ5" ƔĞk‡ LJdžư ÜĞƨƨzT!f ŁZĞljŢ LJŏljfĂp Ŏ5 Ł!Ğ]ƨ :ŎhfƨĞƨ!f f 187.

(2) Łlp ƨdž!f ŁUĂ5ơdž!f LJ5 ƔĞk‡ LJdžư ÜƨzT!f Ŏ5 ƔĞk‡ f ŏP̄̄k :þTƨ LJhf f 219.

(3) ÜNJ]ƨlj ƨþŢdž!f f 38.

(4) ÜNJ]ƨlj ƨþŢdž!f f 38.

(5) ÜNJ]ƨlj ƨþŢdž!f f 20.

(6) ÜNJ]ƨlj ƨþŢdž!f f 22.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƨùŏhƶk!ƒ Ĭ ƶ lƨþp LJdž Ǵnj! Ǵdž! DǴǯljŪƒĂ Ħŏlŏ ǀĂdž!ƒ ƚǴƵǴlŏŬƒ YĂưĂdžh Ħƽǀŭƽ!ƒ DǴkNjƒ þl5

LJǴǀùljŬƒ ƨùƒƨǯ! ĦdžǴŭdž Ħŏƨŏhƶk!ƒ ýǴ‡TŪƒ ƨλ‡D LJdž ǴnjljŪ NlkŬǴƶƽljƒĂ LJǴǀljŬƒ ƨǴ‡5D LJƵ Ŏ!Ǵdžη!ƒ

ŎhƒƨǴùƽ!ƒ ýĂlŏ ÜƚŬǴƶƽljŬƒĂ ýŏŏǴPkƶ! lƨǴλǫ ĦŏƒǴƠŏŬƒ ýƒǴǀĂ!ƒ ƨλ‡D ǴưŏD ŎNjĂ ÜNǀƽlj LJdž ǴhƒƨkpƒĂ

Ŏù5 ýùŏĂǴpŪƒ Ħùljŏƨp ǴnjljD ýhwp LJdž ÜLJǴƠ!Ū‚ƒ Ŏ5 Nŏ!ǫ LJǴǀljŬƒ ƜǴkƠŏ Ǵdž DƵƵƵD ŎNj Dǯljƒ ýĂ Ţ5"

LJĂþ Dǯlj!Ǵùh ƚùljƨp Ĭ ùkdž ǴNjþƠĂ ljRNjĂ ÜlR! ǴưŏD Ǵnjh ƽƠƶŏ þpĂ ÜƚŬǴƶƽljŬƒ lþǴ5ǫ Ŏ5Ă ýŏŏPk!ƒ

Ưƶh Ŏ5 þnjƶŏ Ǵdž ýλdž ÜǴnjǀƽljD ýŏĂǴpŪǴh Ƹƶŏŏŏ Ǵdž Ǵnjljdž ƨŏλ‡h Ƹƶŏŏŏ þĂ Ţ ldž!ƒ Ĭ ljƶdžƶ! Ħdžnjƽdž!ƒ ýŏĂǴpŪƒ

.(1)"ýǴƶƽljƒ Ĭ!ǫ ýǴƶƽljƒ LJdž yƶǴǀ!ƒ ƨŏǯkŏ ƒRnjhĂ ÜƚŬŬƒ Ưƶh LJdž ĦƵĂdžǀdž!ƒ LJĂƠƶ!ƒ

ƶƵǴhùTǫĂ ĦŏljǴǀùljŬƒ Σƽljƶ! Ħl5ƒĂdž LJĂljƽ!ƒ ƨλ‡D ǴnjljD Ĭ!ǫ Ħƽǀŭƽ!ƒ ĭDƨ YǀƠ ƒRNj þĂƶŏĂ

Ŏùnj5 (Ħùŏdžƶ!ƒ lƨŏdždž!ƒ lĂl!ƒ ŎNj ǴnjƶŏλdžƶkĂ Ĭ lŏǀĂdž!ƒ ǁƒƨ‡ǫ lƒþD LJD ǁ!R‡Ă ÜĦŏƨƠƽƽ!ƒ Ǵnjkƨŏƨǯ!

Ħùƶŏhƽƽ ƚƒR DǴǯljŪƒĂ ƚǴƵǴlŏŬƒ LJD ǁ!R Ŏ5 Yhǀ!ƒĂ ÜĦŏljƽƽǴh!ƒ Σƒ‡ĂƠ!ƒ ƨFǴǀ LJĂþ LJdž Ǵnjh Ħ Ţ ǴP

ýǴƶƽljŬƒ ĂƠlj Ħŏ‡ƒƨþŬƒ Ǵnjk‡ƨƠ NhĂŏĂ .ăƨPŪƒ ĦŏljNjR!ƒ ăĂl!ƒ Ĭ ƶ ƨƽŏǀŏ DƶNjĂ!ƒ LJŪĂ ÜĦŏþŏƨηk

LJǴùƠ!Ū‚ƒ Ĭ ù!ǫ Ħŏƶ‡ ƽǴǀljk Σƽlj!ƒ LJǫ Rǫ ÜĬ lŏǀĂdž!Ǵh Ŏǀƽlj!ƒ ƨŏλdk!ƒ Ħ ĂþƠ ƨǀƽŏ Ǵdž ƒRNjĂ Üƨλdk!ƒĂ

DƶùƶƵ" Nŏŏŏŏŏ5 ǴNjƨŏλdk Ħ lŏƨƽƽĂ ýǴŏP!Ǵh Ĭ lŏǀĂdž!ƒ Ħþŭƶ ƶƠưĂdž Ǵljŏǀ LJhƒ ýĂlŏ .ǴnjdžƵlj ΣƠh ýƶƽljk5

ǁ ù!RĂ ÜƨǴƶTùkǀŬƒ LJùdž Ǵùnjƶþ Ădž LJǀùƠ ĂNj:ƚǴƵǴlŏŬƒĂ LJǴƠ!Ŭƒ ƨdžD Ŏ5 ƨhkƶdž!ƒ LJĂljǴl!ƒ LJD

Rùƶŏ Ǵdžljǫ ƨŏ!dk!ƒ LJƵ5 ÜNŏŏ5 ǴnjƶǴdžkηƒ Ħŏƽŏ‡ yhkŏ ǁ!RĂ ÜýǴŏP!ƒ Ŏ5 ǴNjƨĂ Ţk Ħŏƽŏ‡ yhkŏ ƨǴƶTkǀŬƒ

ƨùŏ‡Ă ÜΣƠ!ƒ Ŏ5 Ǵnj! YǴdžkηƒ Ŭ ǴnjljD DǴĂƶdžĂ ÜYǴdžkηƒ ƚǴƽ!dž!ƒ LJŏh LJǴ‡ ƒRǫ ƨŏ!dk ĂNj ĦŏƠ LJdž

LJD ÜYùηŏ Ǵùdž ýĂd5Üyƶkηk5 ýǴŏP!ƒ Ŏ5 ǴnjdžĂǀƨ Ƶhưŏŏŏ Ǵdžljǫ ýh ÜǴƶdž LJǴkŏ!Ǵkkdž LJǴkdžƶlj ΣƠk ŬĂ

(1) ŎhƒƨǴƽ!ƒ ýǴƽ!ƒ ƚƒ‡ ƨŏlƠŏ ÜĦŏƨƠƽƽ!ƒ ĦƵǴhƵƵ! Ŏhƨƶƶƶ!ƒ ÜƨTlj!ƒĂ ĦƶǴhƵƵ! Ŏhƨƶƶƶ!ƒ YǴk‡!ƒ ƨƒþ ÜŎƽljƠ!ƒ

ÜƨNjǴl

.[1]"ýĞŏP!f Ŏ5 YĞdžkηŬf LJ]ơ ‖!Ꝓ ƥzhu DžΛ ÜýĞŏP!f Ŏ5 YĞdžkηŬf Ğnj! ƥηĂŏ

ŎsŏUĂ!f ljƥzhuĂ Ƨŏnjƣk!f OŇƣ]dž! Ŏ!ŬƥŇf ăĂkơdž!f ŎTŏ ÜƧzT!f DžD Ĭ|ŏ]Ădž!f Ŏ5 CfĂ]Ă

lƥƧfĂù!f "CfĂƥ!f" Ă " Cĭƥnjk!f" Ă "Ɯŭz!f" ꞮĞdžŇ‡ LJdž Ƨ Tk]ŏ Ğdž ĂNjĂ ÜŎhƣ Σ Ğ]D ꞮfꞮ Ơdžŭdžhu

ŎùdžĂƧ‡Ƨhuć ýùλdž ƥù|lj!f ŎPƧƣdž ƧnjTdhu fꞮơ ƥp ƧdžŬf fꞮNj LJĞ‡ LJƑ!Ă .[2]N! Ăƣ]Ƨ D ꞮhƧ Ğ|dž Ŏ5

ŎùNj lĞù]ƣdž!f LJD Ƨ Tùk‡ŏ NLjƎ5 ÜOŇƣ]dž! Ɪŏhƣ!f ýĂ]Ŭf ĬŇZ fĂnjhLjŏ LJD Ĭ!ǫ LJdžŏĞNjĂ ţ kŏƥĂ

Ɪ|ŏƧƣhu Ɪơŏơ]!f Ɪ5ƣĞz!f Ĭ!ǫ DžNjƥŏzŏĂ NŏzdžĞ] Ƨ Ulj ŏ LJD Ŏ]Ðdž!f ƧZĞT Nhu yŏƣk]ŏ ĭꞮ!f Ɯŭz!f"

.[3]"Džŏzƣk!f

ĂùNj ĭƧzT!f Ƨŏnjƣk!f Ɪŏơp NLjdžơ ƜƧƥljk ĭꞮ!f ĭƧUlj!f ꞮĞŏ]!f LJD Ĭ!ǫ lƧĞTŬf LJdž ŬĂ

ꞮŭùPŬf ljƧĂ]ùk Ŏù5 LJĂƥ]ùꞮŏ DžnjLjĂ‡! LJŏŏ|ŏ]Ădž!fĂ CfƧzT!f DžηĞNj ĭꞮ!f LJĂƣŭ5D ĬŇZ ƥƧ!f

Ơnjljùŏ ƧzT!f LJD ƒƥ‡ƣdž ĞnjLjĂƥƣŏ Ŏk!f ꞮŏĂhƧk!fĂ Ɪŏpŭ'PŬf Ɪ5ŏUĂ!f LJZ N! Ƣ5ŭP y5fƥ5 ÜyƑĞhƣ!fĂ

.[4]Ɪŏpŭ'PD Ɪ5ŏUĂhu

"ÜĬĬƢ]ꞮꞮƐ" !NjNJƧDŽ üĭNjÐꞮ .ł

ĭƥ|lj!f ł fƧk!f Ŏ5 lĞ‡Ğơdž!f LJdž Ƨλ‡D ƧĂƣk!fĂ DžĞdžkNjŬf LJdž ƥŏƨdžhu ýŏŏ'Pk!f OŇƣ]dž ŎUơ

Ɪ5Ğơ ÜYꞮ‡!fĂ ƨƥ]!f Ɪ!ƣ]dž LJdž Nhu ƣhukƧŏ ĞdžĂ ýĞŏP!f YĂơĂdžhu ýŏŏ'Pk!f ƨŇzk! ‖!Ꝓ!Ă ÜŎhƧz!f

.[5]"lĞ‡Ğơdž!fĂ ýŏŏ'Pk!f ŎơŇƣ]dž N ơlj ƥzhu CĞη ƥp ýŏŏ'Pk!f OŇƣ]dž LJƎ5 Ü‖!Ꝓ Ĭ!ǫ

---

(1) ÜĬĞƥyllε ĂƨĭƨNjDŽllε ꞮεƥꞮ (yƑƜdžllεNj ƀƑ2]llε) ĬĞFꞮ DžDŽ ÜlĞηlj!fĂ CĞ5T!f ŎhĞk‡ LJdž Ĭ|ŏ]Ădž!f ƣƧT :Ğljŏ] LJhf
(Ü(ùNj ΣdžĞ'P!f LJƧl!f) Ü2004 Ü1 ƣ ÜꞮ5Ğλ‡! ĬŇZŬf ΣŇηdž!f ÜꞮhTP ‖Ňdž!f ƥhZ ΣĞƣε Ok Ü(ùNj ΣdžĞ'P!f LJƧl!f) .149 f

(2) ÜNJ]ƨlj Ƨƥ]dž!f .443 f

(3) ƣ Üƥfƥƨhu ÜꞮdžĞz!f Ɪŏ5Ğλ!f LJĂƣT!f Ƨfƥ Ü124 f ÜơĂZ ƥdžơdž ơĂZ :Ƨk ÜŎhƥŬf ƥ|lj!f ƥZfĂp :ŎhdžĂƧ‡Ƨhuć Ü2 1986 Ü .210 f

(4) ƥ :Ŏơ Ğdž ƨŏƨZ ĭƧ‡T 2005 Ü1 ƣ ÜKĂƧŏhu ÜƧTljŇ! ꞮŏhƧz!f Ɪ]]ƣdž!f ÜYƥŬf Ɪŏ5Ulj Ŏ5 .36 f

(5) ýŏŏ'Pk!f OŇƣ]dž ƧĂƣk :ĭƨĞε ýŭZ !Njø‡yllεNj ƒεqŎε hŭ‡l hu‡ƜDŽ ÜŎ]ĞdžηŇ]!f ƥljZ ŎhƥŬf ƥ|lj!f Ɪŏ5Ulj Ŏ5 .288 f Ü1988 ÜΣĞ5 ÛhŭƣFƨdŬε

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

NÙkdžηƧk ý‡Tk ĭ Ɽ!f ŎhƒƧǵ5!f ƥljƵ lǵ‡ǵơdž!f LJĂƥ ýŏŏƤk!f ƧĂƱk Ŏ5 ƚĂǵ5k!f fƦNj ÜĈƒƨǫĂ

Ĭ ùlƵ Ƨ ùdžŪƒ ƱlkùƤƒ ƥl5 ÜLJǵLjĂŏ!fĂ Ɣƨƶ!f LJŏh Ŏ5ǵlλ!f Ɯƨǵdžk!f Ɨŏƒƥh ƨƶT!f LJ5 Ɣǵk‡! NƱƨTĂ

ƥljƵ Ɨ ƥơ ǵdž fƦNjĂ ÜýŏŏƤk!fĂ lǵ‡ǵơdž!f LJŏh ý Ţ ƽ!f Ŏ5 N!ǵdžƵD LJdž ƴƳfĂdž!f LJdž Ƨŏλ‡ Ŏ5 Ŏhƒƨǵ5!f

ÜýùŏŏƤk!f ƴùdž Ĭ ùljƶdž!f ƗnjhǵTùkdž DƵNjƥljƵ lǵ‡ǵơdž!f ƚƥh Ɨŏơ ÜǵLjŏ ƽ LJhƒ ýλdž Ɨƽ ƽ ŭƽ!f LJdž ljƨŏƹ

.(1)ƶƥơƒĂ ǵdžĂnjƽdžĂ ÜǵnjhǵTkdž Ĭ ljƶdž LJǵŏƥƱk ǵkơh Ţ D ýŏŏƤk!fĂ lǵ‡ǵơdž!ǵ5

ƗùnjηƒĂdž ĬlƵ Ɨơƴƒ Ă lƨƥpĂ Ĭ!ĂD Ɨ!Ăǵơdž LJdž" ƨƶT!f LJ5 Ɣǵk‡! NkdžηƧk ƚlkdž ƥl5 ‖!Ɽ!

Cƒƨǫ ŬĂNjƦùdž Ƨ ùlŏ Ŏhƒƨǵùƽ!f ƚùƶlη ƥp Ɨhƶ Ţ!f ƗnjηƒĂdž!f ljƦNj LJD ƥŏh ÜŎLjǵLjĂŏ!f ĭ ƥlLj!f ƨ‡ƽ!f

Ƨ ùlkƤŏ ĭ Ɽ!f ŎLjǵLjĂŏ!f Ɣƥ ŪƒĂ Ɨ5ǵlλ!f ƗƶŏhƱ LJƶ ŭƴ5 ÜƨƶT!f LJ5 Ɣǵk‡ Ŏ5 Ɨŏƥ!Lj!f ƚǵơlƱ Ţ dž!f

NLJd‡ ÜŎhƒƨǵ5!f DƵǵdžD Ăƥhŏ ƨƶT!f LJ5 Ɣǵk‡ ýƶη ǵdždž ÜƨƶT!f Ɨ Ţ ǵƤhĂ ÜŎhƨƶ!f Ɣƥ ŪƒĂ LJƶ ŭƨNjĂη

.(2)" ţ ƨLjŏǵNj ŎLjǵdž!Ūƒ ƨƨTkƽdž!f Nƽ Ţ ŏ ǵdž‡ ĭ ƨhƨh ýdžƶ

Ɣƥ Ūƒ Ŏù5 ƨùƤc OlƱ Ţ ùdžh ŎLjǵLjĂŏ!f ĭ ƥlLj!f OlƱ Ţ dž!f Ɨlhǵldž Ĭ!ǫ Ŏhƒƨǵ5!f d η! fƦnj!Ă"

.NŏhTk!ǵh lǵ‡ǵơdž!f ĂD Cǵηnj!fĂ Oŏƥdž!ǵh lǵƽdž!fĂ lǵnjldž!f ýλdž Ŏhƨƶ!f

ăƨŏ ǵdž‡ ƚƥƶǵƽ ƥp LJŏdžlƽdž!f Ɨƽ ƽ ŭƽ!f LJdž ljƨŏƹĂ Ŏhƒƨǵ5!f Ɨ!Ăǵơdž LJ‡5 Ü ‖!Ɽ CĂƴ Ŏ5Ă

Ĭ ù!ǫ ǵdžnj!ĂƤƥ ýŭƤ LJdž ǵdžNjƨĂƱk ĬlƵĂ NŏhTk!fĂ lǵ‡ǵơdž!f ŎơlƱ Ţ dž ĬlƵ Uǵƽơ!f ĬlƵ ţ ƨLjŏǵNj

Ĭ ù!ǫ ǵdžnj!ĂƤƥ ƚhĂƶ Ţ LJD ƥŏh ÜƚŏLjǵLjĂŏ ýĂ Ţ Ū LJfƥĂƶŏ ýŏŏƤk!fĂ lǵ‡ǵơdž!ǵ5 Üƚŏhƨƶ!f Ɨ5ǵlλ!fĂ Ɣƥ Ūƒ

Ɣƥ D ŎơlƱ Ţ dž‡ ǵdžnjdžfƥƤkƽfĂ ǵdžNjƨĂƱk ĬlƵ ƥƶǵƽ ƥp DĂnjƽdž!fĂ Ĭ ljƶdž!f Ŏ5 ƨŏĂơk ƥƶh Ŭǫ Ɣƥ Ū ƒ

.(3)"ƥŏƥη LJdž ƥlLjĂ

---

(1) ÛDžĭƥTƑyDŽlƐ DžƑDŽlŬƐ DžĭƽƥƽƥƽDŽlƐ lƑƽƐƥǫ Ĭǯ DžĭDŽ‡ƽDŽlƐ hƽƽúƽlƐ ǫƱY ÛüĭĭƱƤHlƐNj ƔƑ!ƑƟDŽlƐ :Ɨƽ‡ƽƥ ƥĂdžơdž Üƥh‡ƽƑ Üƚŏzdžǵη!f ƚǵƽƑƥ! lƥǵdžơ Ɨƽƽdž Ü"!ĭǫƽlƐ ĬǵƥyƽlƐ ǫƽdžlƐNj ƥTƑyDŽlƐ ĬdžƑDŽlŬƐ 5Ɛƥƽ‡ƽÚƐ" ƑƑ!l DžDŽƤ

.91 f Ü2003

(2) .60 f ÜNƽ‡lj yηƨdž!f

(3) .60 f ÜNƽ‡lj yηƨdž!f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏùk!ƒ ƙĜơŰŢùdž!Ĝh ƭƨƛdkdž LJĜǂ ƨƶT!ƒ ƧƶĜĵŢ LJŏĵƒĂp Ŏ5 Nlk!Ĝ˥ƨ Ŏ5 Ŏhƒƨ̌Ĝ5!ƒ LJD Ăβhŏ

.[1]"ƨƶT!ƒ yďƒĂη" ĂNjĂ Ŏhƒƨ̌Ĝ5ll! ƨPĉ ƴĜk‡ ǁ ĜĵNjĂ ÜŎ!ĂŰƒ Ƨŏ5˥ll5!ƒ ƒ ĂŢĵ!ƒ Ŏ5 ƙβƨĂ

ŎùNjĂ DžNjĂ!ƒĂ ýŏƛdžk!ƒĂ lĜǂĜơdž!ƒĂ NŏhŢk!ƒ ƙĜơŰŢdž YĂŏŢh Ŏ!ĂŰƒ Nlk!Ĝ˥ƨ ƙƨŏdžk β15

ƨǂR LJĂβ ƦŏƨƶT!ƒ ƒ ĂŢĵll! ƦŏllŏŏPk!ƒ ƦŏŢĜP!ƒ Ŏ!ǫ Ƨ!ĜơŰƒ ƦŏĜƶh Ĝnjll‡ ýďƶƶk˥k ƙĵĜǂ ƙĜơŰŢdž

Ŏơll̂ŰŢùdž! ƨkƒĂùkdž!ƒ NƷŏŰĂk Ŭơŭĵ5 "ƨƶT!ƒ yďƒĂη" ƦŏĵĜƛ!ƒ Ƨ!Ĝ˥ƨ!ƒ Ŏ5 ĜďƶD "ýŏŏPk!ƒ" OllŰŢdž!

.ăƨPŰƒ ƙĜơllŰŢdžll! ƴĜŏƹ ýhĜ1dž "ýŏŏPk!ƒĂ lĜǂĜơdž!ƒ"

ĜùnjĵD Ŏù5 " ƨƶTù!ƒ yďƒĂη" Ŏhƒƨ̌Ĝ5!ƒ ƴĜk‡ Ŏ5 "ýŏŏPk!ƒ" OllŰŢdž βĂƨĂ ƦŏdžNjD ŎllηkkĂ

Ƨùŏlldžzll! ýdžĜǂkdž ŏƨŰĵ ƨĂŢk ŰĜkĵǫ LJdž Džnjĵǂdžk˥Ă ÜƴĜk‡!ƒ ƒRnj! LJŏdžll˥dž!ƒ Ƨ5˥ŭ5!ƒ lĜƨp NηĂk˥

ƨƶTù!ƒ LJ5 ƴĜk‡! ĜdžnjkĜƨp Ŏ5 " ýŏŏPk!ƒ" OllŰŢdž! βTƨ LJhƒĂ Ĝĵŏ˥ LJhƒ ƨĜdžĂk˥ƒ LJD Ŭǫ ÜƦŏƨƶT!ƒ

OllŰŢùdž! NùkĜƨp LJùdž ĜŢllPkŏ Dž! ĜdžnjĵD ǁ!R ÜΣĵĂŏ LJh Ŏkdž Ƨdžηƨkh ƨƛdk!ƒ LJƶ ýƨzdžh DžkŏDž!

ƙĜơllŰŢùdž!Ĝh lĜù‡Ĝơdž!ƒĂ ýùŏŏPk!ƒ Ŏơll̂ŰŢùdž ŰhƨŎ!ǫ Ĝdžnjh ăβD Ĝdž ƒRNjĂ ÜNŏhŢk!Ĝh lĜǂĜơdž!ƒ

.ýŏƛdžk!ƒĂ ƦŏĜĵǂ!ƒĂ ƨĜηdž!ƒĂ lƨĜƶk˥ŭƒĂ NŏhŢk!Ĝǂ Ƨŏƹŭh!ƒ

ýβùk Ŭ ĜùnjĵD Ŭǫ ÜƨƶT!ƒ ƴĜk‡ ƨNjĂη N5ŢĂh lĜǂĜơdž!ƒ OllŰŢdž ƦĵdžŏNj LJdž Dƹƨ!ƒ ŎllƶĂ

LJùdž ƨùŏƛ‡ Ŏù5 LJĜ5ŰĂŏ ĜĵĜǂ‡ ĜdžnjĵĵŰ ÜýŏŏPk!ƒ OllŰŢdž LJdž ƦdžŏpĂ ƦŏdžNjD ƨƛ‡D NLjD ŎllƶĂ βhŏ Ĝdžŏŏŏ5

ÜĜùlơŭ ăƨĵù˥ Ĝdž‡ Ŏhƨƶ!ƒ Ŏƹŭh!ƒ Σƨβ!ƒ ŎllƶĂ ĜdžnjơĜk5ĵĵƒĂ ÜýPƒβkdžĂ 2βƒƨkdž ŎĵƶdžĂ LJĜŏơŰƒ

Ŏơĵdž KRPkƒ β15 ÜƨƶT!ƒĂ ƦhĜŰP!ƒ ŎhĜk‡ Ŏdžηƨkdž yďž KDβh βp ƨdžŰƒ ƒRNj KĜŢĜNjƨǫ KĵĜǂ‡ LJ‡!Ă

.ýŏŏPkll! Ƨŏ!Ĝdžη ýFĜ˥Ă ĜNjƨĜhkƶĜh Ĝnjŏ!ǫ ƒƨŰĵ ƦŏơŰβTƨ LJhƒĂ Ĝĵŏ˥ LJhƒ ăβ! ƭƨŏĜƶdž

LJĂdTùll! ŎùllƶŰƒ ΣllηdžƒŰβyŢll˥ Ŏƹ ǫ˥β DžĜ ǫŎllNjll˥ ŎĜơ ƒFƒ! DžDžŢ "βyŢll˥ UDžĂNjƱll" :Dž!Ĝ˥ Džŏll˥ βdžơdž (1)
.175 IJ 171 ƒ Ü1971 ÜƨƨNjĜ!ƒ ÜƦŏdžŭ˥ŰƒƨĂ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƙƒƨ Ť ùƙ LJŏùʰ Ɣƨ ùŏ LJD YƓƱƙ ƒ Ť ÜƬ ʰƓ ƒ ƥ Ť njƞ ƒ DŽNjD Ɣ Ť ƙ ƒ ƥ Ŏʰƒ ƨ ƓƒŤ

OŽƱ Ť dž! LJ dž LJƓ Ɠdž"" :ƨ Ť ƨ ʰƓƞ ý Ť ŏ ƨ ƓƱŤ ƒ ƤNj Ŏ5 Ť ŏ ƒ LJ! NƛƠƓʰdž Ť ŏƨ ƨT! ƒ Ť Ʊƨ D

ƨ ùŏ ƒ ƨk! ƒ LJŏùʰ Ɠdž ƥƠ Ť ŏ Ƒ! ƨ Ť ƒ ŽŽŏƨ! ƒ ƥƞ Ť ŏ Dž! Ť! Ɣƨz! ƒ ƥ LJ Ƒ Ž! ƒ ljƤNj ý ƒ LJŏ LJD Üý Ɠŏ P! ƒ ƥ Ť ŏ

ÜDŽƓùz! ŎƨƒùŽƨ! ƒ ljƨùŏƒƨk DŽƓƒƥD LJdž ƓdžƒƥƨT! ƒ ŏƨUƒ ýzƞŏ Ƒ! Ť Ü ŎŏƥŰƨ ƨŏƒƨk! ƒ Ť Ŏƨƨƒ Ŏƨƒƨ Ŏƨƒ Ť ƨ Ť ùƒŏ Oùƒ Ť Ŏƨƒƨ ƨƓƒƨD Ž Ť ƨ Ť ŏ ƨƱƨ Ť ŏƱƨƨŰƨ ƓƒƨƓƱƨ DŽƓƥD Ƒ! Ť Ŏƨƨƒ Ŏƨƒƨ Ť ƨ Ť ƨ Ť

NJhu þzlŏĂ ÜNJ! ýŏP Ĝdž ĬNŽ ýhIŏ5 ÜĈơŏhup ĈfŏT NJhuTŏ NJLj‡! ÜĈơŏhup NJkfR Ŏ5 Σŏ! ĂD ÜÃŏdžη ĈfŏT NJhuTŏ ŎZþklŏ Rq ÜŦŏLjĜĂ!f Ŧ!Ĝơ!f Ŏ5 ljCfzq ŦŏNjfS‡!fĂ SĂzLj!f ΣĜlơq NJlzLj Ŏ5 ĭSlŏĂ ÜĬ!ĂÜf ýĜơ!f Ŏ5 ‖ùkSuP Ŏ5 LJSkpf fRq NJLjD" ŎLjzŏ ĭR!f ÜŎZfþk!f LJĂLjĜI! ĈI5Ă ÜLJŏk!Ĝơ!f Ŏ5 LJNjR!f Ĭ!q NJnjŏuT NJŏuT!f ĜdžNjþơD ‖! ƯSZ fRq Ŧŏơu ÜSPŬĜu ĜdžNjþơD LJĜfŏT!f LJfRNj ŎukSf ÜYĜulŬf LJdž Yul ĭŬ LJĜfŏT Ŧơŏơùţ ýpfĂ!f Ŧŏơ LJdž ĜdžNjĜkŬ‡ ÜLJŏkzţu þơfĂ!f CŎT!f Ƨţk þI5 ÜfSĂ5 ‖LjNjR Ĭ!q SPŬf zzp .(1) "LJNjR!f Ĭ!q Ĝdžnjljdž ý‡ NJŏZþklk Ĝdž Ylơ ÜĈdžR LJĂ‡k ăSPŬfĂ Ĉơþdž LJĂ‡k ĜdžNjfþơE5 ‖!R ydžĂ Sŏλdk!fĂ NJŏηĂk!f SĂơdž Ĝnjljdž ý‡ LJĂ‡ Ŏ5 ýŏŏPk!fĂ ÜYĜlpŬfĂ ÜLJU!fĂ ÜDžNjz!f ‖fSkTf ydžĂ" ÜΣzljù!f ĬNŽ fSŏλdk ăĂpD ýŏŏPk!f LJD Ĭ!q YNjRŏ NJLjE5 ÜŎufSĜz!f þljZ ŦzNjkPdž!f ýŏĂĜpŬf Ƨ ĂLjţ Ŏ5 .LJU!fĂ DžNjz!f LJdž LJĜŏơŬf LJdž SŏλŦ Ŏ5

Ŏùl NjkdžI!f Ŏù5 SzTù!f Sŏλdùk Sþţdž ýŏŏPk!f ýzη ŎufSĜz!f LJD f lj!f ‖!R ŦŏdžNjD þSdžĂ Dzù! LJŏR!f ljSţZ þĜ!Lj LJZ YĜC Ĝdž Ĭ!q LJŎ5Ă ÜSzT!f ΘĂS ĬNŽ ljþŏ y'ưĂ ‖!RuĂ ÜNJ! NJkuĜηklfĂ fþùơ Ĝùdž ‖ù!RĂ ÜSzzη LJu Ŧdžfþ‡Ă ĜuŎĜuŎ LJuf ýλdž LJzĂ!fĂ ĬLjzdž!fĂ UzNJ!f Ŭq SzT!f Ŏ5 fĂSŏ NJuTù!f YŏSp ÜĭSzT!f LJz!f Ŏ5 YNjRdž! ΣĜlŬf y'ưĂ ŎufSĜz!f LJq ýĂIŏ LJD YŏηLj Ŏ‡z SĂk‡þ!Ĝu ."ŎuþŬf þILj!f ƏþĜudž" NJuĜk‡ Ŏ5 (Richard) þSĜTkŏS SţĜzdž!f ĭzŏNjηLjŬf þpĜLj!f YNjRdžu SùŏλkŎk!f Ŧŏ!ĜŏP!f lSĂţ!f ĬLjzdžu NJdžþp þI5 Ü(2)ĜLjŏl LJuf þljZ "ýŏŏPk!f" Ŏ5 ‖!R‡ SdžŬfĂ þljZ ŦŏĂĜlkdž ŦLjĂzĂdž ýfĂpD LJdž Ƨ!Ĉdž ýŏPdž DzŭŦ ĂNj SzT!f" :SzT!f Ƨŏszk Ŏ5 ýĂIŏ ÜýĜzzLjŬf ÜSĂùdžD LJùZ ŎlùuLjk5 ÜΣzLj!f NJ! LJZRk ĭR!f DzŭŦ!f" NJLjdu ýŏPdž!f DzŭŦNJ! NJơST DžΛ "lĜzIdž YSz!f

(1) Ŧŏ!ĜŏP!f lSĂţ!f ĬLjzdžu NJdžþp þI5 Ü(2)ĜLjŏl LJuf þljZ "ýŏŏPk!f" Ŏ5 ‖!R‡ SdžŬfĂ
Ü1980 Ü2 Ŏ Ü‹ĂSţ!f Sfþ Ü"CfSzT!f ydž" YĜk‡ LJdžư Ü"ĬĜĈþFƨ‖ε ơŭY þyl‖ε hŭfpưŭ" :þĂdžơdž YŏηLj Ŏ‡z
.ĜNjpzu ĜdžĂ Ü229 f

(2) :SUlj/f ÜŎuĂS!f ŦŏSUlj ÜSzT!f ŦŏSUlj ÜŎuĂS!f Ĉz!D .127 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƨùŏƹ ƶŏŤĠ ƶùƨŤĵƒ ŰĠùƨŤĵƒ ŃùŤ! ýùƨŤĵƒ ŤŤďžŋ!ĠŤŤĂ ÜƨĠŏƒPƒĂ ƨ‡5Ă ŤŏĂƨ ƨŏƹ LJďž ƨĂďžD LJƵ Ư ŤŤĵƒĂ

.(1)" ĭ ƨ‡5

DžĂùŤŤjsďž ƴùďž ŃďžĂŤŤjsďž ƭŤĠƵƒ ‖!Ŗ ăƥďž LJƵ5 ĠĵŤŤĵƒ LJŤƒ ƥĵƵ ýŏŏPƒŤ! ĬĵƵďž!ƒ ƒŖŤŤŤ ĠĵŤďžŤĵƒ ƒŖƨĂ

.ŎŤƒƨĠƭ!ƒ ƥĵƵ ýĠơ!ƒ ĂŤŤj ĠďžŤ ÜĵĠŤơďž!ƒ

LJùďž Ü ƒ ĵù!ƒ Ŏ5 ĠŤj!ĠďžƵƒ Ďžŏ Ŏƒ!ƒ ŤŏĵŤ!ƒ ŘĠďžĂĵďž!ƒ ýŤ ŎĵŤŏ ÜĠĵŤĵƒ LJŤƒ ƥĵƵ ýŏŏPƒ!ƒ LJŤ

ƒŖùŤŤj LJŰ ÜŎùĵŤƒĂďž!ƒ Σ‡ĵŤ ŤŤ! LJƵŖƒ ĭŖ!ƒ Ŏ!Ġďžŋ!ƒ ýŏŤTƒ!ƒ ŎĵŤŏ ŤŤďžŋ!ĠŤŤĂ Ü…LJƨĂĂ ŤŏƨƵT ƨĂŢ

ăƥù! ýďžƵƒŤùƒ ŘùĵĠŤ ýùŏŏPƒ ŤďžŤŤ‡5 ŤďžĂ LJďžĂ ÜýŏŏPƒ!ƒ ƭŏƨŎ LJƵ ƒ ĵ!ƒ ƭ‡ĵơ ‖ƨƥŏ ŎŤŤďž!ƒ

ŤùďžŤŤ‡ ĬùĵƵďž!ƒ ƒŖùŤŤj 2ƥƨƭùƒ ŘĵĠŤ‡ ƥpĂ ÜŤŏƵƥŤŤÚƒ ŤŤƒƥŤĂ ƨƵT!ƒ ĵƥĠďž ĬĵƵďžŤ LJŏďžŤŤĵƒ!ƒ Ť‡ĵŤŤ‡!ƒ

ýďžƵƒŤùŏ ƨƵTù!ƒ ..." :ĠĵŤùĵ LJŤƒ ýĂp ‖!Ŗ ĬŤƵ Ť!ƥ!ƒ ƥŤjƒĂT!ƒ ƨƨŤD LJďžĂ ÜĠŤj LJŏƭƨĂ ĠĵŤ‡ơďž!ƒ

ĠùďžDĂ Üƴù ƭƒĂďžĂ ŤùƵƒĂĵD ƴù ƭĂƒ LJD LJ‡ďžŏ ŤŏŤjĠĵƒĂďž ĵƨĂŢơďž ŤĵĂĵUďž!ƒ ŘĠĵŏƥŢƒ!ƒĂ ÜýŏŏPƒ!ƒ

!ƴùŏƨĵ!ƒ ĂD ƨĂŤjTùďž!ƒ ĂùŤŤj ƨĂŢùơďž!ƒĂ Ü2ŏ‡Ă Üƥơƒ ŎĂ ƨŢơƒ ŭ5 ŘĠŏ‡Ġơďž!ƒĂ ŘŭŏŏPƒ!ƒ

.(2) "YƥƒŤďž!ƒĂ YƨƒPďž!ƒ Ńŏ5 LJŢơƒŢďž!ƒ ýŤ ÜƨƵT!ĠŤ LJŢơƒŢďž!ƒ ‖!Ŗ ýŤ ƨŏƹ5 ƨĂŤjTďž!ƒĂ ƴŏƨĵ!ƒĂ

ŤùĵĂĵUďž!ƒ ŘĠĵŏƥŢƒ!ƒ" ýŤĠĵďž Ŏ5 "ŘĠŏŤĠơďž!ƒĂ ŘŭŏŏPƒ!ƒ" : ƒ ĵ!ƒ ƒŖŤj Ŏ5 ĠĵŤŤĵƒ LJŤƒ ƴơŏ

DžĵùŏŤĠùďžďž ÜĠŤjƒŏƥĂƥơďžĂ ĠŤjƒĂĠŤŤ ĂD ĠŤjƥƥŤƒĂ ĠďžŤjƹŏơƒĂďž YĂĵƒ ΣĠŤĵD ĬŤƵ ĠďžŤjĵŤŤŤ ƨŏďžŏĂ "ƨĂŤjTďž!ƒ

.ĭƥƒƥƒĂďžŰƒ ŤƹŤĠƵĂ ýŏŏPƒ!ƒ Ŏ‡ƨơ!ƒ ƨŤjĂŤ!ĠŤ ƭŏďžƹ!ƒ ŤŏƵĂ LJƵ

DžĂùƒ ŎùŤ!ƒ ƭùŤŏPƒďž!ƒ ŤĂŤ! ƭŏ‡ƒƨƥŰƒ ƭ‡ƨơ!ƒ LJďž ƭŏƵƒƥŤŰƒ ƭpĠƵ!ƒ ĵŤŖŤj ýŏŏPƒ!ƒ ƥďžŤŤŏĂ

ýƥƒĂ!ƒ ŘĠŏƵƹďž ĠĭƨŤŤ ýŭP LJďž ƒ ŖĂ ÜƭŏĠŤ!ƒ ýơƒĂďž!ƒĂ ƨĂŢ!ƒ LJďž ŎŤjĠĵƒďž Ŭ Dž!ĠƵ ýŏ‡TƒŤ

. Ư ƹŤŤ ĠŤj ƹŤ ŤĠ‡ơďž ýŭP LJďž ĂD ÜƨŏĠƹďž Ăơĵ ĬŤƵ ĠŤjŤŏ‡ƨƒ ŤƥĠƵĂ ĭƥĠďž!ƒ

---

(1) LJŤƒ ƥĵƵ :ĠĵŤŤĵƒ LJ5 ƴĠƒ‡ LJďž ƹ ÜĠĠƭ!ƒ ƴĠƒ‡ LJďž ƨƵT!ƒ LJ5 :ĠĵŤŤĵƒ LJŤƒ ƨƵT!ƒ LJ5 ƴĠƒ‡ LJďž ƨƵT!ƒ ÜĭĂƥŤ LJďơƨ!ƒ ƥŤƵ :ơƒ ÜĂƭŤƨƨŰ ƨƵT!ƒ LJ5 ƴĠƒ‡ LJďž ƹ ÜĠĠƭ!ƒ ƴĠƒ‡ LJďž ƨƵT!ƒ LJ5 :ĠĵŤŤĵƒ LJŤƒ (1) .161 ƒ

(2) ƨƥŢďž!ƒ ÜŃŤĵƭĵ ƨƥŢďž!ƒ .162 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Yƒþùhŭƒ ýĞùdžη Ĭù!ϱ Ŏ]ùϖĻ!ƒ NjpĞŏ] LJdž Ĭljzdž!ƒ ƒRNj ý!Ĺj þp ĞĻjŏ] LJhƒ LJD ƠưƒĂ!ƒ LJdžĂ

ŁùŏĻϖ!ƒ NŭùkĞηĞkĻjƒ LJD ƧhkZƒĂ ÜƧĞ+khŭƒĂ ϖŵP!ƒ ŁŏNjĞĻjkdž Ƨŏϵ ŁŏZƒþhϱ lƒþD ýĞŏP!ƒ ÞZ þ15 " ĭƧzT!ƒ

Þþùơĸĸĸĸ ĭƧzT!ƒ ƒ Ļĵ!ƒ Łŏ!Ğdžη LJD ‖!Ŗ LJdž NŭĻj+dž ĞdždžĂ ÜlþþηkdžĂ Łhŭ]P ŁŏFĞơŏϱ ŁpĞŏ ĬŵZ ĭĂŏĻjk

ÜDžŭù+!ƒ LJŏĂŭk Ŏ5 ŁĻjdžĞ+ ŁŏƧzT!ƒ" LJŬ Üýhp LJdž Ł+Ƨþdž Ƨŏϵ Ă lþŏþη Łŏ!Ğdžη Dž!ƒĂz! ljƧĞ+khƒ ăþdžhϱ

‖ƒŖ NlơŭdžĂ þŏþη LJdž NŭĻjZ ýĂþz!Ğh ŹŁh!Ğŏdž ƧZĞT!ƒ ƧĞ]] ϱηĻjD ĂNj LJ35 ÜLJĞ+dž35+ ĞdžFƒþ ýUk ŎNjĂ

.(1)"NŭϖĻ Ĺ!jdžŏ Ŭ ŹhηơdžĻ ýU ĭŖ!ƒ

Łùŏ5ƧzdžĂ Łùŏ!j5 ŘĞơŵŏ]ùdž yùdž yŏĞlkŏĂ lþŏþZ Łŏ!Ŭþ ĹJĞzdž ĬŵZ ĭĂŏĻjŏ ýŏŏPk!ƒ LJϱ

ƧhĞùη ýĂùlŏ ƧĞŏŬƒ ƒRNj Ŏ5Ă ÜƠưƒĂ!ƒĂ ϖŏpþ!ƒ ljĞĻjzdž ĬŵZ Ưhl!ƒ NŭzdžĻ ŶzŢŏ þơ Ĭ!ϱ ŁZĂĻjkdž

LJùhƒ ýĂĞơ Ülϱŏ!Ğdžkdž Łŏ5Ƨzdž Σ]D ĬŵZ DžĂlŏ NŭĻjŬ ÜŘŬŬþ!ƒ Þþzĸĸĸĸdž OŵŏŢdž …ýŏŏPk!ƒ" :ƧĂ5ŢZ

OŵŏŢùdž!ƒ ŖPŏ ĞĻjNj LJdžĂ ÜŁŏŏ]ƧŬƒ lĞ+Ğơdž!ƒ lƧ+5! ŁZĂĻjkdž!ƒ þĞzhŬƒ Dznj5ŏ Ŏ+ ÜĞnj! CƒþkNjŬƒ ĞĻjŏ]

þp OŵŏŢdžŵ! þĞzhŬƒ ljŖNj Ü2ƧŢ Ŏ€ŭh þzhĂ ÜŎηĂ!Ă+ŏ] þzhĂ ÜŎlŏĻjdž þzh :lþơdž Łλŭλ ĺþĞzhD

ĞNjþùơD ýŢ5 ŶzŢŏ Łŏơh ÜDž€ĞĻjkkĂ ýPƒþkk IJ ăƧPD LJĞŏơD Ŏ5 IJ ĞnjĻj+! Ƨ5ĞĻjkk ĂD ŹĻjĞŏơD LJŏĞhkk

.(2)"ƧPŬƒ LJZ

1. ăþy]‖ƐƐ ţ ždƐƐ Ĭ3 LJþkĉNj üĭĭŬ]ŁƐƐ

ýĂùlŏ ŏhƒƧùkĂ ýZĞ5k ŁpŭZ Ğdžnj!jŏh Łpŭz!ƒĂ ÜƧzT!Ğh ƒ ĞP ŎƒĞơŏϱ ŶĂŵ]D ýŏŏPk!ƒ LJϱ

ý]Ăkŏ LJĞ+Ă ÜlþŏþZ ŬĞ+TD ŖPkƒ ƧzT!ƒ LJZ Džnjŏŏþơ LJ35 ‖!Ŗ! "ýŏŏPk!ƒ ýdžzk]ŏ ƧzT!ƒĂ" Ĺjŏ] LJhƒ

ljŖùNjĂ ÜƧŏŏ3k!ƒĂ NŏhTk!ƒĂ ÜlĞ+Ğơdž!ƒĂ ýŏλdžk!ƒ ĂNj ƧzT!ƒ LJD LJĂƧhkzŏ ƒĂĻjĞ+5 ÜŁZĂĻjkdž ŘĞơŵŏŢdžh

ŁùŏĂƒϖ LJùdž ŁŏƧzTù!ƒ Łŏŵdžzŵ! DznjkhƧĞ!dž ƧĞŏϱ Ŏ5 ШƧþĻjkĂ Ü%ƒþơƒĂ %ƧdžD DzNjþĻjZ ŎĻjzk ŘĞơŵŏŢdž

---

(1) ƒ ÜŁŏƧzT!ƒĂ ƧzT!ƒ ÜŎϖ]Ăŏ!ƒ Ŏϖŏ! .259

(2) ƒ ÜƧzT!ƒ Ŏ5 Σŏ!Ğŏ ĂŏƧD :þĞŏZ ĭƧ+T Ü156 ƒ ÜŁĻjϖ!ƒ lƧĂŢ!ƒ :ƧĂ5ŢZ ƧhĞη .258

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ƙƒƨ̈́ƬùƙƒĠhu DźNjƨ̈́λƛk ăƥdž Σ ǂzƙĂ ÓIŇkdž!Ġhu DźX ǂŏƨ̈́ŏhwzƙ!f ǂƷŇ!ĠhuĂ ĭ ƥĠdž!f Dź!Ġz!ĠhuĂ ÜƨzT!Ġhu Ġnjƙpŭƨ

ĭ ƨùƲlj!f ƨĂùƱƙ!f ǂzŏhuƱhu ÓTk Ġdž‡ ÜĬ!ĂŪf ǂŏhuƨz!f f ĂƬlj!f Ġnjƙljdž ư k Ŏk!f ǂŏ!Ġdžŋ!f DźŏNjĠ5dž!fĂ

ÓŇŏŏPk!f ƨNjĂŋ!Ġhu DźnjöƷĂ ƢĂƨ Ŏ5 ƨƨĠƨD ýλdžƙk ĭ Ɽ!f ǂŏƨzT!f lƨNjĠƲŇ! DźnjƙhuƨĠldž Ŏ5 ýƬơ ĭ Ɽ!f

ýĂùl!f LJD LJöhuk ƥl5 ÜƨzT!f ǂƷĠljƬ ýdžzƙƨö ĠdžLjƨ ýdžzƙƨö Ġdž ƨλ‡D ýöλdžƙ!f" :ŎhƒƨĠ5!f ýĂlö ÜƨzTŇ!

.[1]" ýöλdžƙ!f ĂNj ĭƨzT!f

ljƨĠùhƙƷŬ ăƨùPŬf ƘĠơŇƱƬùdž!f ƨFĠƨ LJöhu LJdž ýöλdžƙ!f OŇƱƬdž! ŎhƒƨĠ5!f ƨĠöƙPf DźLjö

ÜŎƷƒƥùhuŰf ljƨNjĂη ĬŇƷ ǂ!ŬƥƘĠơŇƱƬdž!f ƨλ‡D LJdž ƥzöĂ Üĭƨz T!f ƴĠƱƬPŇ! ƨöždždž Ʊö!Ġdžη ƱơdžŇdž

ƨdžƙƨùö LJĠ‡ ŎhƒƨĠ5!f LJD ĂƥhuöĂ Üĭƨz T!f ƴĂŇƨŬf Dźƨk Ŏk!f ŎLj5!f ƨöĂƬk!f ǂöƬĠP Ĭ!ϱ ƨöTö Ɽϱ

ĂùNj ÜƨzT!Ġhu ƱƬĠP ƱöƨöƬk ƱhuĂŇƨD ýöλdžƙk!f ƨhƙzö LJĠ‡ ĭ Ɽ!f NŇhup Ö!Ġdžη!f ƨĂƬk!f ƨöƨzƙk!f fƦnjhu

f ĠƬƙPf ĬŇƷ ΣljĂö LJhu Ĭkdž ƥö‡ƛk LJD ýĂl!f ƨhƨ ƥpĂ ÜǂhuĠƱP!f Dźƨƨkdž ăƥ! Ćŭηhu ƨƨhö ƨĂƬk

ýùƲ ƥpĂ ÜƨzTŇ! ŎŇŏöPk!f yhuĠƱ!Ġhu ƨödžz!f ĠdžnjöƷĂ ĬŇƷ ýƥö ƨzT!Ġhu "ýöλdžƙ!f" Ă "ýĠλdž!f" Ă "ýλdž!f"

ΣĠƨŪfĂ ýƬŪf " ýöλdžƙ!f" ƥƷ NŇljŪ ÜƨzTŇ! ĂƱƨD ƨĂƬk ΘĂƨ LJdž ĠhuöƨƥƨĂƬk!f fƦnjhu ŎhƒƨĠ5!f

.ǂöƨzT!f ǂöŇdžz!f Ŏ5

ƨzT ýĂl!f LJD LJĂƨö ĠdžLjƨ Ćƨzt!f LJdž ƨöλ‡Ă ƨĂnjdžη!f" :ŎhƒƨĠ5!f ýĂlö ƨöĠƷdž ƨĠöƨ Ŏ5Ă

Ġùdždž ǂù5!Ƣdž ƘLjĠ‡ LJĂ!Ġhuö Σö!Ă ÜǂöĂĠƨkdž ǂLjdžƨD Ŏ5 Ġnjhu ƨƱLjö ĆƨηƢhu ƱdžĂƨLldž ƱLjĂƨĂdž LJĠ‡ Ĭkdž

ýùhu ÜLJĠƨùŇ!f ‖!Ɽ Ŏ5 ǂơöƬ5 LJĂ‡k LJD ƥzhu ƘLjĠ‡ ƨö‡ NŇUĠ5!Ƣhu LJĂ!Ġhuö ŬĂ ÜŬ DźD ĆŎT!f Ö‡Ġơö

ƱùLjĂƨĂdž LJù‡ö Źù!Ă ÜĆŎT!f Ö‡Ġơö Ġdždž Ʊ5!Ƣdž LJĠ‡ fƦ ýĂl!fĂ …ƨĂnjTdž LJĠ‡ Ġdž Ġnjljdž LJĂƨλƢö

.ƨzT ƨĠƬ Ćƨηd Źƨ ƨpĂ ‖!Ɽ yƱdž LJƨĂ fƦ5 ĭƨzT ýĂp ĂNj ýĠlö LJ‡!Ă ÜƨzT ƥzö Σöƨ5 ÜYĠlöƢhu

---

(1) f Üĭ Ăƥhu LJdžơƨ!f ƥhuƷ :Ơk ÜĂƱƨƨŪ ƨzT!f LJ5 ƴĠk‡ LJdžư ÜƨzT!f ǂƷĠljƬ LJöljfĂp Ŏ5 ǂ!ĠƨƨĠ :ŎhƒƨĠ5!f

.151

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ŽdžĂ ù ldž LJĂ‡ŏ LJDĂ ƧdžŪƒ Ŏ‡Ćơŏ Ćdždž Ćs!Ćdž ŽŪĂp LJĂ‡ŏ LJD ĂNj CĆdžƥl!ƒ ƥljZ ljƧNjĂŋĂ ƧzT!ƒ DžƒĂl5

Ćù džljƣĂ ÜljƧNjĂŋ DžƒĂp Nŏŏŏŏŏ ŭ ƧĂƧ ư hu Σ ŏŏ5 ÜNŏŏ5 Ćdž ƧƒĆ DžĂ ÜŦŏĂĆ kdž ŦljdžƧD Ŏ5 Ćnjhu ƨƵljŏ Cƒƨŋhu

Ŏk!ƒ CĆŏTŪƒ DžŽĂ lĆ‡Ćơdž!ƒ ĂNj ƧzT!ƒ DžƒĂp Ŏ5 LJŏŏRNj DžUZDĂ Üý ư 5D ƧzT!ƒ Ćnjhu Ƨŏ Ţ ŏ CĆŏŏTD ŎNj

.(1) "LJƨĂ!ƒ ĆNjƧƵ ŢDĂ ÜlĆ‡Ćơdž!ƒ Ćnjhu

ƨ ùŏdžŏ ŭ Ŏù!ƒ ŎZĂlj!ƒ LJĂ‡dž!ƒ ƥŏƥơk ĂNj f lj!ƒ fRNj NLjdž ư ŬƧƥLjŏ ŭ Ŏ!ƒ ŭ ƧULj!ƒ ƨĆŏ!Ćŏ5

Ƨ Ţ ùljz!fĂ ƧzTù!ƒ Σ Ćƒ D lĆ‡Ćơdž!ƒ LJD ŎhƒƧĆs!ƒ ƥ‡D ƥpĂ ÜŦŏ!Ćdžŋ!ƒ Nŏkdžŏp ƨƒƧhƣĂ ŭ ƧzT!ƒ YĆƵP!ƒ

LJŪ ÜŎZĆù lŏŏƒ LJĂ‡dž!ƒ Ŧŏ!Ćdžŋ!ƒ ŦŏdžNjŪƒ Ŧŏơ Ćlj LJdž ý ư ƨk ĆnjljDĂ ÜNŏk lŏ lơĂ NŏkŏNjĆdž! ƥƥơdž!ƒ Ŏ lŏƒƧ!ƒ

Ü!ƧzùT ƥùzŏ Σ ŏŏ5 ŭ ƥĆdž!ƒ Dž!Ćz!ƒ ŘĆŏƵzdž Ŏ‡Ćơk Ŧŏŏŏŏŏ5 ƨƧĂ Ţ LJdž ư kŏ Dž!Ă ŽljĂƨĂdž LJĆ‡ ƒRƣ Dž ŭ ‡!ƒ

ΘĂƧ Ĭ!ƣ ƨhĆ!ƒ Dž ŭ ‡!ƒ LJdž YƧpD Ănj5 Ŏ ư ĂƧZ YĆlŏŏhu ŽljĂƨĂdž LJ‡ŏ Dž!Ă ÜĆnj! Žŏ‡Ćơdž LJĆ‡ ƒRƣ ĆdžD

.ŽŏƧzT ŪĂp Ĭ dž lŏ LJD ƨĂŋŏ ŦdžĂ LJdžĂ ŎZƒƥhŪƒ ljƧNjĂŋĂ ƧzT!ƒ

LJD ăƧùŏ Ŧùŏơ "NŏhTùk!ƒ" Ĭ ùljzdžhu lĆ‡Ćơdž!ƒ DžĂnjƨdž ýdžzk lƒ ŎhƒƧĆs!ƒ LJD Uơŭdž!ƒ LJdžĂ

.(2)"NŏhT!ƒ LJ‡! Ü Ư ŏ lljƒ DžNjĂ Σ ŏ!Ă CŎTŪ! Ŏ‡Ćơdž!ƒ"

LJD LJĂƧhkzŏ ýhu ÜlĆ‡Ćơdž!Ćhu LJƨĂ!ƒ LJĂljƧlŏ ƒĂljĂ‡ŏ Dž! LJĆljĂŏ!ƒ LJD ƨhĆ!ƒ f lj!ƒ LJdž Uơŭlj

ƧNjĂù ŋ Ŧ ùŏơ LJùdž Ŧdžŏp Nl! Σ ŏ! ŽŏĂljĆĂ ŽƒŏT LJĆ‡5 LJƨĂ!ƒ ĆdžD " ŦŏƧzT!ƒ Ŧŏ!dżz!ƒ Σ Ćƒ D lĆ‡Ćơdž!ƒ

ĂùNj Ćdž‡ ÜŎZĆlŏƣ Ư ĂƧZĂ ŭ ƧŏĂ Ţ k ŎƒĆơŏƣ ƧzT!ƒ LJD LJĂƧhkzŏ5 CĆdžƥl!ƒ YƧz!ƒ ĆdžD (3)"lĆ‡Ćơdž!ƒ

yhƒƧ!fĂ Ŧ !ĆĂ!ƒ LJŏljƧl!ƒ Ŏ5 YƧz!ƒ ƥĆlLj!ƒ LJD ‖ !R ÜNŏhTk!Ćhu lĆ‡Ćơdž!ƒ fĂŎhƧ ‖ !R! Ü f lj!ƒ Ŏ5 Ơ ư fĂ

ljƧ ƨdùk ‖ !Rù‡Ă ÜŎhƒƧĆs!ƒ ljƧƧp Ćdž‡ ÜŦŏƧzT!ƒ Ŧŏ!dżz!! lƨŏdždž Ŧŏ Ţ ĆP "NŏhTk!ƒ" fĂƥZ ƥp LJŏŏƧŋnj!ƒ

---

(1) ƨĆŏ!Ćs!ƒ :Ŏhƒ ƧzT!ƒ yždƒĂŋ f ÜƧzT!ƒ .172

(2) LJƨĂ!ƒ :Ŏhƒ ƧzT!ƒ LJ5" YĆk‡ LJdž ư ÜCƒƧzT!ƒ ŦZĆlj Ţ LJŏljƒĂp Ŏ5 Ŧ!Ćƨ

Ü‡ùƀƏP!ƒĂ ƨƶTù!ƒ ÖƀƏk‡! LJökdžöƥ!ƒ LJökdžηƨk!ƒ ÖƀơƏƬ ƥljƶ ‡ƬƏP ÜǏ!ĂŰƒ ‡ö5ƻ!ƒ ƒ ĂƬlj!Ƀƀ

.NÖƀTk!Ƀƀ lƏ‡Ƒơdž!ƒ LJƏdžηƨkö ƏljƏ‡ LJƒRƻ!ƒ

Öùlj5 ƨöĂƬk ‡öƻdžƶ ƏnjLj‡!Ă ǐ ƥƏdž!ƒ yƥƒĂƻ! ƨƨTƀƀdž ƀö5ƨơ ƻƻ!lj ÖƀƒƨƏ5!ƒ ƥljƶ lƏ‡Ƒơdž!ƒ Σö!

Ƒùnjlj‡ ÜÖùljöƶ!ƒ Ƒnjlơk! NƀƏTdžĂ ‡ƻƏdždž lƨĂƬƀ NƻƏöƏƶdžĂ ƨNjƒĂU ýö‡Tk ƨƶƏT!ƒ ƑnjlöƨƏ LJƶ ƥöƶö

.(1)"ĂNj ĂNj Σö!Ă CÖT!ƒ ýλdž ƥƒƨöƹ ÖNj" ƏljöƻƬ LJƀƒ Ơư ĂD Ƒdž‡

ƨƶƏT!ƒ NƏlƻkö Ƒdž Ǐƻƶ Öƻƻkdž!ƒ LJNjR Ökƽk ýĂl!ƒ Ö5 ‡löƨƏ" lƏ‡Ƒơdž!ƒ ƠƀƬk Ǐljƶdž!ƒ ƒRnjƀĂ

.(2)"KƏnjƀƏTdž LJdž

‡ùdžƏpƹĂ Ǐ‡Ƒùơdž!ƒ CÖTù!ƒ lƨĂùƬ ýööPk Ƒnjlöơk lƏ‡Ƒơdž!ƒ ƥTljk Ök!ƒ ‡ö!Ƒdžη!ƒ ‡öƏƹ!ƒĂ

Ƒùdžƹ ÜCÖTù!ƒ ‖ù!R ýööPk CÖT!ƒ Ö‡Ƒơö Ƒdždž Ƨ!ƋdžƒĂ ýĂl!Ƀƀ ΣdžkƻöĂ" Öƻƻkdž!ƒ ýƏöP Ö5 NƀkƨĂƬ

CÖTù!ƒ ýöPö ƳƨƠ :LJöƀƨƠ Ǐ‡Ƒơdž!ƒ ýĂl!ƒ LJĂ‡ö5 ÜƨPƒ CÖT Ö5 NƻööPk ƏdžƹĂ NƻƻlƻLj Ö5 NƻööPk

.(3) "ƨPƒ CÖT Ö5 CÖT!ƒ ƥĂηĂ ýöPö ƳƨƠĂ ÜNƻƻlƻLj

ƻùƶdž LJöơƻƏƬùdž!ƒ LJDĂ ÜǐƨƶTù!ƒ ýööPkƻ! ‡ö!Ƒdžη ‡ƻöƻĂ lƏ‡Ƒơdž!ƒ LJD ƒRNj LJdž Ơư köĂ

LJƀƒ ýĂlö "‡öƨƶT!ƒ lƨĂƬ!ƒ CƏljƀ Ö5 lƨƏƶkƻŬƒĂ NöƀTk!ƒ ƥdžkƶö ǐR!ƒ ÖƆŭƀ!ƒ ƳljƏη!ƒ " Ǐ!ƹ LJŭöơö

Öùk!ƒ lƏù‡Ƒơdž!ƒĂ Ülƨ Ƒƶkƻƒ lƏ‡Ƒơdž Ă ÜNöƀTk lƏ‡Ƒơdž :DƏƻpD ‡λŭλ ǏƻƶZ lƏ‡Ƒơdž!ƒ" ƽƏöƻ!ƒ ƒRNj ƏljöƻƬ

:‡ùλŭλ NöƀTk!ƒĂ ýööPk!ƒ Ƨ ƏljƬD" :NƻƻlƻLj ƽƏöƻ!ƒ Ö5 ƥTƨ LJƀƒ ýĂlöĂ .(4)"yƒƒĂR!ƒ ƳƏƀ LJdž Ƒnjödžƻ Lj

.(5)"ƏdžnjLjdž Ƴ‡ƨdž ‡!ƏλĂ LJƏƏöƻƀ LJƏljλƒ

---

(1) LJƀƒ ƻöƻƬ :ƨƶƨƏƹƒ LJdžơƨƹƒ ƥƀƶ :Ơk ÜĂƏƻƨƹŬ ƨƶT!ƒ LJ5 ƳƏk‡ LJdž ơ ÜƏƏƹT!ƒ ƳƏk‡ LJdž ƨƶT!ƒ LJ5 :ƏljöƻƬ LJƀƒ .168 ƒ Ü ǐ Ăƥƀ

(2) ƨƶT!ƒ :Öƹƻ Ăö!ƒ ÖƹƏ! ÜƶöƨƶT!ƒĂ .189 ƒ

(3) ƨƶT!ƒ yƏžƒĂη :ÖƀƒƨƏ5!ƒ .173 ƒ

(4) LJƀƒ ƻöƻƬ :ƨƶƨƏƹƒ LJdžơƨƹƒ ƥƀƶ :Ơk ÜĂƏƻƨƹŬ ƨƶT!ƒ LJ5 ƳƏk‡ LJdž ơ ÜƏƏƹT!ƒ ƳƏk‡ LJdž ƨƶT!ƒ LJ5 :ƏljöƻƬ LJƀƒ .171 ƒ Ü ǐ Ăƥƀ

(5) LJƀƒ ƻöƻƬ :ƨƶƨƏƹƒ LJdžơƨƹƒ ƥƀƶ :Ơk ÜĂƏƻƨƹŬ ƨƶT!ƒ LJ5 ƳƏk‡ LJdž ơ ÜƨƶT!ƒ Ö5 ƳƏk‡ ƒ öPƻk :ƥTƨ LJƀƒ Ü201 ƒ Ü ǐ Ăƥƀ
LJdž ơ

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Dĭŭù‡ ĂùNj ƧƶTù!ƒ LJǫ :ŬĂD LJơlj ýĂlljĂ" :NJ!ĂIh ƧƶT!ƒ ƳĠk‡! NơƧT Ġljŏƶŀ LJhƒ ýnjkƶŀŏĂ

.(1)"lĠ5ldž ƳƧƶ!ƒ ƥljƶĂ ÜŦŏĂĠƶŀkdž ŦljĂƨĂdž ýƒĂpD LJdž Ƨ!đdž ýŏƤdž

ĭŘù!ƒ ƒ lj!ƒ LJdž ‖!Ř Ơưkŏ̆Ă ÜƳƧƶ!ƒ ƥljƶ ƧƶTĬ! lƨŏdždž ŦdžŭƶŦŏ5Ĝl!ƒ Ġljŏƶŀ LJhƒ ƥzŏ ŦŏơƧƶTù!ƒ Ŏù5 Ĝŏ5Ĝù ưǫ ĭƧŤljƶ Ŧŏ5Ĝl!ƒĂ ÜDždžŬƒ ý‡ ăƥ! ƧƶTĬ! LJŏƥƥơdž LJƨĂ!ƒĂ ýŏŏƤk!ƒ NJŏ5 Ƨhŭkzŏ DĭùdžŬƒ yŏdžη Ĝdžŏ5 ‖ƧkTk Ŏk!ƒ ƧƶTĬ! ŦŏĬ‡!ƒ LJŏljƒĂl!Ĝh ŦŏĜơŬƒ Ƨ ƥnjkƶŀŏ Ġljŏƶŀ LJhƒ LJĜ‡ Řǫ ÜŎhƧƶ!ƒ ƧƶTù!ƒ DĭùĬƶ Ŏ5Ă Ü‡Ĭŏdž!ƒ ƧƶT!ƒ DĭĬƶ Ŏ5 ŸƥkhljJ5 LJơlj ƥnjkηlj LJD ƥzhŏ ŬĂ" ƥƥŤ!ƒ ƒRNj Ŏ5 ýĂlŏ

.(2)"ýŏŤ‡k!ƒĂ ýŏŤơk!ƒ ƥŏƥT ĜdžŭƶŦ ÜLJĜdžƨ!ƒ ƒRNj lƥĜƶ Ƴƶơhŭ

LJùdž Ƨ!đdž ýŏƤdž Dĭŭƶ‡ ƧƶT!ƒ" Ŧŏ!Ĝdžη!ƒ NJkdžŏp ƨƒƧhǫĂ ƧƶT!ƒ Ƨŏƨzk Ŏ5 Ġljŏƶŀ LJhƒ ýĂlŏĂ

"Dĭŭƶ‡!ƒ" ù5 .DĭŏkƒĂP!ƒ Ƨ ĂƨơŦnjhĜTkdž ÜĜnjljƨĂ ĬĬƶ lƨƨ‡kdž ÜŦŏĂĠƶŀkdž ÜŦlƨkdž ĜĜƶĜlŏǫ ĜƒĂŘ ýƒĂpD Ü"ŦùĬŏƤdž UĜƨ!D LJdž" ĠljĂpĂ ÝĜnjnjhŤŏ Ĝdž ƨFĜƶŀĂ ýƥη!ƒĂ ŦhĜơŬƤ!ƒ ýλdž ljƨŏƹĂ NJdžzŏ ƧƶTĬ! ýĂD Σljη LJĂ‡ŏ! "Ŧlƨkdž ĜĜƶĜlŏǫ ĜƒĂŘ" :ĠljĂpĂ …ŦŏƨĂŤk!ƒ ŦŏlŏƥŤk!ƒ ÜŦŏljĜ5ƨƶ!ƒ ýŏĂĜpŬƒ LJŏhĂ NJljŏh ýŤ5 "ŦŏĂĠƶùkdž" :ĜùljĂpĂ ÝĜŏh!ƒĂ ƟƒƨŤdž!ƒ LJŏh Ĝpƨ5 LJĂ‡ŏ! "lƨƨ‡kdž" ĠljĂpĂ Ýƨλlj!ƒ LJŏhĂ NJljŏh Ĝpƨ5 "DĭŏkƒĂùP!ƒ ŦnjhĜTkdž" ÜĜljĂpĂ ÜLJŏƨĬĬkPdž LJŏƒƨη LJdž ljƒĈƨη ŘPŏ DĭUlj LJŏhĂ ƨƶĜT!ƒ LJŏh Ĝpƨ5 LJĂ‡ŏ!

.(3)"Ĭƨldž!Ĝh Σŏ! Ĝdž ƧƶT!Ĝh ĠljƥljƶĬdžƶŀŏ ƥĜ‡ŏ ŭ5 ÜĬƨldž!ƒ ƨŏƹĂ Ĭƨldž!ƒ LJŏh Ĝpƨ5 LJĂ‡ŏ!

ĭŘù!ƒ ŎƶĂlj!ƒ LJĂ‡dž!ƒ ĂNj ljƥljƶ ýŏŏƤk!ƒ ýUŏ Řǫ ÜƨƶTĬ! ƥơƒĂ Ƨ ŏƨzkh ‖ŀdžkŏ Ġljŏƶŀ LJhĜ5

Ŏ!ƥùη!ƒ ŧŏƥŤùk!ƒ ƨùŏUlj ĭƨƶTù!ƒ ýùŏŏƤk!Ĝ5 ÜăƨPŬƒ ĜĜhĜơŬƤ!ƒ LJdž ljƨŏƹ LJƶ ƧƶT!ƒ ƨŏdžŏ

.ŎĬlƶ!ƒ LJĜNjƨh!ƒĂ ŎhĜơŬƤ!ƒĂ

---

(1) LJhƒ ƶŀŏĠljŏ: ƳĜk‡ LJdž ƶƶT!ƒ LJ5 ƳĜk‡ LJdžƶƶT!ƒ ƳĜk‡ LJdž ƶƶT!ƒ LJ5 :Ġljŏƶŀ LJhƒ ƶƶ ÜĜĜ5T

ĠùnjsƒĠŬĂĂ ƙĠhwĠƎƠPŵ! ƦŏĂȝŵ!ƒ ƒ ƒĠŤP!ƒ Ŏ5 ƨŬŭ!Ġh LJĂŭjzŏ LJĂdžŵlдž!ƒ Ƨslŭs!ƒ LJĠ‡ Ġdž!Ă

Ü ă ƨPŪƒ ƨŤĠŭjzŵ! lƨŏh‡ ƦŏĠŭjƵ ƒĂ!Ăŏ Dž!Ă Üýŏŏ'Pk!ƒ ŤŵƵ ƙƨ‡ƨkĂ Dźnjƙŏ'ĠŭjƵ ƙhŤŭƒ ƥ15 Ü(*)Ƨŏ!Ăƒƥk!ƒ

.(1)"ŭŏ'Pdž ŭdžŭ‡ NŭjĂ‡ Ŏ5 Ŭ‹ ‖!Ɍ LJdž CŎT Ŏ5 Ŏ|Ơŭjdžŵ! ƨŬŭj Ŭ" NŭjŪ

Dźnjƛơh LJ‹ ýh ÜƦŏ5Ġ!ƒĂ Y'ĠlŏŬƒĂ LJƨĂ!ƒ ƨŤĠŭjƵ ýĂĠŭjk LJƵ ƒĂdžŋơD DźnjŭjD ‖!Ɍ Ŭjzdž Σŏ!Ă

IJ Σsŭjù!ƒ Ŏ5 ýŏŏ'Pk!ƒ Y'ĠlŏŬ ƦŏŭjƵ ýƒĠlĂ ĠNjƨĠhwkƵĠh ŭD ÜƦŏ!ĠŏP!ƒ Ġnjkdžŏp Ŏ5 ƨŬŭj!ƒ ΣĠlD Ŏŭjzŏ Ġnj!

CĠùdžŵz! ýĂù‡Ădž ƨdžƵ5 ĠnjkƒƦ!Ă ĠnjkƒƦ Ŏ5 ƨŬŭj!ƒ ĠdžD Ý-ƦŏsƠĠz!ƒ ƙŬĠzsŭjŬƒĂ ƦŏŭjNjƦ!ƒ ƙŭŏ'ldžk!ƒ ŭD

.(2)Ŏ5ƒĂ!ƒĂ Ư ĂƨƵ!ƒ

LJD ƥTƨ LJhƒ ăƨŏ (3)"ýŏŏ'Pk!ƒ ýƵ5 ýƵsk" ƦƵĠŭjŤ NŭjD ŭŏ'Pdž ŭdžŭ‡ ƨƵT!ƒ LJĂ‡ŏ LJD ŭjzdžĂ"

Nùkŏŭjh Ŏ‹j ƨŏ'lƵk ƨ'‡Ūƒ ƨhkƵk ýh ÜƦĂ ư Ădž ƦƵŏhƠĂ ydžĠlŵ! Ƨŏ‹lŭj!ƒ Ƨ!Ġơ!ƒ Nŏ5 ŭƵƒƨk Ŭ ýŏŏ'Pk!ƒ

Ƨùŏ!ĠŏP!ƒ DźĠùƧơŪƒĂ yŏùƒĂdž!ƒ ƙŭjĠ‡ LJ‹ ýŏŏ'Pk!ƒ ýƵ5 sloĠk ƥƵh Dźnjŏ ŬĂ ÜƦŏhŏ‡ƨk!ƒĂ ƦŏhĂŵlŪƒ

.ƦhƙĠ‡ ĂD ƦpƥĠŤ ĠnjŏŵƵ Ʀhkƨkdž!ƒ

---

ljƙùNj ŏŵdžzklùdžĂ ƙĠdžŭz!ƒ LJŏh Ƨpŭz!ƒ Ɲ!Ġzk Ŏk!ƒ ÜƦŏƒĠŏdžŏl!ƒ LJdž Cƨŋ" ĠnjŭjD ŭŵƵ hŭŵNj£ŋƦ‹ " ƨ ŭƥNjDŽ" ƨƨzŏ *
LJùdž ĺCƨùŋ Ƨŏ!Ăƒƥk!ƒ ýƵŋ ĠdžƥŭjƵ ÜŎƒĠŏdžŏl!ƒ ŭ!ŋ ŎŭjĠlŵ!ƒ ýĠŋdž!ƒ Nŏ5 ăƥƵkŏ ΣŏƨĂdž ƨŏƨƵkĂ Ü"ƙĠdžŭz!ƒ
ŭƥdùk ĠùnjŭjD Dźnjdž!ƒ ƦŏĂȝ! ƨŏȝ DźD ƙŭjĠ‡ ƦŏĂȝ! ƦŏŵŤƒĂk!ƒ ƙĠdžŭz!ƒ YƒĂŭjD ý‡ Ƨlƒƨƥh Ŭŭjzk Ŏnj5 ÜƦŏƒĠŏdžŏl!ƒ
ƦŏŵŤƒĂkĂ ƦŏhĠƠP lƨNjĠU‡ ƦȝŵŵƒĂ ŭ!ŋ ŭŵƠkk" GnjŭjD ŭŵƵ hŭŵNj£ŋƦ‹ ŭ!ŋ "pƒŭNjƨdž£ƥȝ" ƨŬŭjĂ .ŎŵŤƒĂk!ƒ Ư ƨȝ!ƒ
ƒƒ‡ DźDŽŤ Ûhk£ŋ‹ŋ ŋyĠ ƒDŽ ƒƒƠŭ Ûƙŋŭŋŭ‹ŋ hŭƦƒDŽƵ£ƥĠ‹ ..hŭŵNj£ŋƦ‹ :ŭ‡yĠ ăNjƒdž2‹ :ƨŬŭjƒ Ü"ƙzdž ƦŏƵĠdžknƒĂ
Ơ ÜLƥƨŪƒ Üăƨh‡!ƒ LJĠdžƵ ƦŭjĠdžD Üƒƒ‡Ơŭ‹ŋ ƒ ŭNjsƦNj ŭ dž‹ ƒ ŭNjƥƦ Ûhk£ŋ‹ŋ ŋyĠ ƒDŽ l£ƥ£ŋDŽNj ŋsdž‹ l£ƥƒƨDŽ
.60 ƒ ÜDŽ2007 Ü1

(1) LJhƒ :Ġŭjŏŭŋŭ ƨƨT ŭŭŭŭŭ ƒ 211.

(2) LJhƒ :ƨŬŭjƨƨT!ƒ LJ5" ŷĠk‡ LJdž ƨƨT!ƒ LJ5 :Ġŭjŏŭŋŭ LJdž ƨƨT!ƒ LJ5" ŷĠk‡ LJdž ƨƨT!ƒ :ƨhƙ Ü"ĂƠŭƨƨŪ ƨƨT!ƒ LJ5 :Ġŭjŏŭŋŭ ƒ
.161

(3) LJhƒ :ƥTƨ ŭŭŭŭŭ ƒ ŭP'k :ƨhƙ Ü"ĂƠŭƨƨŪ ƨƨT!ƒ LJ5" ŷĠk‡ LJdž ƨƨT!ƒ Ŏ5 ŷĠk‡ ƒ ŭƨƨT!ƒ LJ5" ŷĠk‡ LJdž ƨƨT!ƒ :ƨhƙ Ü"ĂƠŭƨƨŪ

Ŗ ŭ ĭ ƧzTù!f f ĵùŭ! ƨùŏdžkdž!f Ơdžŭdž!f ĂNj ýŏŏƤk!f LJƊ" :Ńl!Ăłu ƥTƧ LJhf Ńơư Ăŏ Ǵdž ƒŖNjĂ

Ŗù Ƥkf ŭƧzTŭ! Ŏŭŏŏ Ƥk!f yńǴƢ!Ǵu ŃŏŽĂ LJƊ Ŭŏ (1)"Ĥŭŏ Ƥdž!f ýŏĂǴpŰf ŎNj ĤŏƧz T!f ýŏĂǴpŰf :LJƊ ƧhkŽf

ŎĵǴλ!f ƧŏƧzk!f Ŏ5 ‖!Ŗ Ơư kŏĂ ŭƨƨŢ Ŏƨŭŭu ŶĵǴη LJdž ƧUĵ!f Ŏ5 f Ƥŭkk ăƧƤƊ lƧĂŢ Ńŏƥ!

ýĂù!f Ƨŏƨ ƒŖŋ" ŃLjŰ "Ƨŭždž!f" ĂNj ŭ ĭ ƧzT!f ýĂ!f LJƊ Ńŏ5 Ƨhkzŏ ĭŖ!f ŭƧzT!f ĤŏNjǴdž Ńłu ƥƥơ ĭŖ!f

Ĥù‡Ƨơdž!f ƧǴzTŰf Ŕŭdžƨk ƒŖŋ ŔĵƊĂ …ƧzT!f ýz5 Ńl! ƥηĂĂ ŭŏƨzT ŬĂp ĂƊ ƨƧzT Ŏdžl Ŏlŏlơ!f

.(2)"ƢI5 LJƨĂ!f Ŭŋ ĤŏƧzT!f Ĭĵzdž LJdž Ǵnjŏ5 Σŏŭ5 ŔƒƧŏŏƨk!f ljŖNj LJdž ƒƥZ ǴdžĂ ýǴơ!f ljŖnjłu Ǵnjkƥη Ă

Ŭ Ǵùnjĵ Ă‡łu ăƧƤŰf ŔǴłǴƢƤŭ! ĤŏĂƨŭ!f ŔǴĵŏłu!f LJZ ĭƧzT!f ŶǴƢƤŭ! ĤŏĂƨŭ!f Ĥŏĵłu!f ƨŏdžkkĂ

ŭĤùŏƒǴơŏŋ Ŷŏ!Ǵlłu Ĥŏłŏ‡Ƨk ŔǴŏĵłu Ŏ5 Ǵnjƨ Ă Ţk ýłu ŭĤơŏƧ Ţ Ă lƧTǴłudž Ĥƨŭłu Ǵnjƨŏ ư fĂdž LJZ Ƨłuzk

ŝłǴƢk!f Ĥpŭz Ǵnjŏ5 ŎZƒƧk Ŏk!f ŔǴdžŭ‡ŭ! Ĥ5Ă!ƨdž!f ĤŏƥǴz!f ŔŬǴdžzkłŬf LJZ Ŏƒƨĵk Ă ŭƧǴŏzdž!f ŝƧƤk

ŝùlơk Ĭù!ŋ ýŏłu ŬĂ Ŭlƥŏƥη LJǴzdž LJZ ƧłuzkĂ Ĥłŏƨ‡Ƨk ŔǴŏĵłu Yƥkłk5 ŭýĂ!ƥdž!fĂ ýƒƥ!f LJŏłu

.Ƨŏŏƨk!f Ŷŏ!Ǵlłu Ŭŋ ƥTƧ LJhf ƧĂŬĵdž LJdž ‖!Ŗ

Ƨùŏƨ ýĂ!f ŰƒƧƤłu :Ĥŭdžη!ǴłuĂ ŭNŏłuTk!fĂ ýƒƥłuŬƒĂ Ĥ15ƒĂdž!fĂ ĤĵƨƒĂdž!Ǵu LJĂ‡k ŔƒƧŏƨk!fĂ"

LJùdž ýĂù!f Ƨùŏŏƨk Ă ƧŏƤùk!fĂ Dŏƥlk!fĂ LJǴ Ţ lĵ!fĂ lƥǴŏƨ!fĂ Ƨ Ŗơ!fĂ Ŷŭ!f :ýλdž ŭlƥǴz!f ŰƧƤdž

:Ĥùŭdžη!ǴłuĂ ŭýùłuǴldž!f Ĭù!ŋ ýłuǴldž!f LJdž :Ĥŭdžη!ǴłuĂ ŭŶǴηŏŬf Ĭ!ŋ Ŷŭ!f LJdžĂ Ŷŭ!f Ĭ!ŋ ŶǴηŏŬf

.(3)"ĵƨǴηdž ǴĵƥĵZ Ĭdž!k Ŏk!f YƒĂĵŰf yŏdžηłu

ĭƧzT!f ýĂ!f ƷĂŢk Ŏk!f Ĥzŏƥłu!f ŔǴĵ!ơdž!fĂ Ĥŏƨŭłu!f Ŷŏ!Ǵ!Ŭf Ƨŭkƥdž Ńnj ŔƒƧŏŏƨk!Ǵ5

Ăƥùłuŏ Ă .Ǵnj! lƨŏdždž Ă Ĥŏƨ zT!f Ĥŭ! ĤλŏǴơdž Ĥ5Ţ ŎNjĂ ŭĤŭŏdžη ĤŏƒǴơŏŋ Ĥŭłu Ĥłŏƨ‡Ƨk Ĥŏłu Ŏ5

ĭŖù!f :Ƨùŏŏƨk!f :Ơŭ Ţdž ƧdžλkłǴ5 ŭĤłuǴƢƤ!f ŶǴk‡! Ĥłuƨz!f Ĥdžηƨk!Ǵu ĵƨŏλ‡ ƨλdk ƥp ƥTƧ LJhf LJƊ

---

(1) LJhf ƥTƧ :ŏPŭk f ŭĂƥłu LJdžơƨ!f ƥłuZ :Ơk ŭ"ĂƢłƨŰ ƨzT!f LJ5" ŶǴk‡ LJdžư ŭƨzT!f Ŏ5 ŶǴk‡ f ŭĂƥłu LJdžơƨ!f ƥłuZ :Ơk ŭ"ĂƢłƨŰ ƨzT!f LJ5" ŶǴk‡ LJdžư ŭƨzT!f Ŏ5 ŶǴk‡ f ŭPŭk :ƥTƧ LJhf .201

(2) ŭNłĵ ƨƥ Ţdž!f f .242

(3) ŭNłĵ ƨƥ Ţdž!f f .243

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏhƒ2Ćs!ƒ LJD 2dźŪƒ ƒRNj NŏŇZ ýnjl Ćdźdź Ă Ü ĭ 2zT!ƒ Ɣ Ă Ňl ū! Łŏ Z Ă ij!ƒ Łŏ Ţ Ć P!ƒ LJŏŏzk! NhơĆ Ţ N5U Ă

NŇùh ź ù Ţ Ć P ź ù ŏ ţ ŭh ź h Ă Ňl D lj2 Ćhk Z ƒ Ă 2zTŇ! Ŏ!Ćdźη!ƒ yhĆŏ!Ćh OŇŏ Ţ dź!ƒ ƒRNj Ćŏh2 ƥ Ćljŏl LJhƒ Ă

.N! ź2ŏdźdź Ă

ŏ ù h2 NŇù lj D Ŏù5 LJdź ǂk ƥT2 LJhƒ Nh DźĆƥ ĭ R!ƒ ýdźz!ƒ Łdźŏƥ LJD ĂNj Nŏ!ǫ l2ĆTŰƒ 2ƥηk Ćdź LJǫ

Ŏù5 ýù ŏPk Ćdźŏ5 2λǂŪƒ Ă ýƥŪĆh ý ư Ćskk l2ŏǯdź!ƒ UĆs!ŪƒĂ" 2ĆŏŰƒ ƒRNj Ŏ5 ýĂ l ŏ .ýŏŏPk!Ćh 2ŏŏǯk!ƒ

LJ ù dź ýdźzk l ù k5 Łŏ2zT!ƒ ŁZĆljŢ!ƒĂ Łhƒ2ǯ!ƒ Ŏ5 Ćdźnjl ư Ćsk! Ł l P!ƒĂ Łz52!ƒ LJdź NLjŏzh ƥơƒĂ!ƒ Ĭ ljzdź!ƒ

.(1) "ĭŏŏPk ǁ !R LJdź 2λǂD ĂNj Ćdź ǁ !R

Nù sŏ!ak ăƥdźh Łŏ!Ćdźη!ƒ NŇkdźŏƥ ƥƥơkkĂ Ü2zTŇ! ŎŇŏŏPk!ƒ ýzs!ƒ ŝŏ l ơk! ŁŏhĂŇl D ŁŇŏ l Ă 2ŏŏǯk!Ćs

Σ ŏ ù! Łŏ!Ăk l dź!ƒ UĆs!Ūƒ LJdź ýĂ l!ƒ" LJŪ ŬźhŏηZĂ źhŏ2ţ źzhĆŏ ĭ ljzdź!ƒ ĭ ŇZ Ŏs ư k lƥŏƥη Kƒ2Ćhz!

Nù ŏŏzk ĭ R ù!ƒ ýŏŏPk!Ćh ź2ŏǯdź LJĆǂ ƒRǫ ǁ !R ƥŏsŏ ĆdźljǫĂ Ü yźĆl!ƒ ƥljZ LJĆǂ Ćdź ĭ ŇZ ź ƥƒƒ2 Ňĭ ljzdź ƥŏsŏ

Łù hƒ2ǯ!ƒ y ù ư Ă dź! ź ƥƒƒ2 ź2dźD ĭ ljzdź!ƒ Ŏ5 Ŏŏŏzk l2ŏǯdź!ƒ UĆs!Ūƒ KljĆǂ Ćdźljǫ Ă" (2)Ü"l2ŏǯdź!ƒ UĆs!Ūƒ

.(3)"Ćnjŏ5

Ă "ýù ŏŏPk!ƒ" Ă ù Nj ƥù T2 LJhƒ LJZ 2zT!ƒ 2NjĂη LJD LJŏhŏ NLjĂǂ LJdź ýĂ l!ƒ ƒRNj ŁŏdźNjD ŎkźŏĂk

."l Ćǂ Ćơdź!ƒ"

Źù nj ź zη Ćdź ƒRNjĂ ŎηĂ!Ăǂŏl Σ Ćl D KƒR Łŏ l ŏ lj dź l2Ulj 2zT!ƒ Ĭ!ǫ Łs l ŭs!ƒ lj2Ulj KljĆǂ ƥ!!

Ŏù5 Ćù NjĂsUĂ Ŏù k!ƒ ă2PŪƒ KĆơŇŏŏ Ţ dź!ƒ ĆdźD ŬŎŇŏŏPk!ƒ lj2NjĂη ĭ ŇZ ýĂŪƒ DźĆ l dź!ƒ Ŏ5 LJĂ2ǂ2ŏ

Kù lj Ćǂ ƥpĂ ŬŁŏljs!ƒ NJ Ţ ƒĆ Ţ PĂ ŬŁŏZƒƥhŰƒ DźnjkĆŏĂk l dź! DźnjkhŏĆ l dź ŝĆŏl Ŏ5 Ш2ƥljk5 N! Dźnjsŏŏzk ŝĆŏl

---

(1) ƒ ŬŁhĆŏŏP!ƒ ƒ ŏPŇk :ƥT2 LJhƒ .261

(2) ƒ ŬNJ l sLj 2ƥ Ţ dź!ƒ .260

(3) ƒ ŬNJ l sLj 2ƥ Ţ dź!ƒ .260

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù 5 þ ƒ Ƨ k d ž Ă Ü Ć Ł j Ć ŏ ơ D l ƨ ŏ Ć d ž k d ž Ć J Ć ƶ d ž h Ƨ ŏ ŏ ƶ k ! ƒ Ă l Ć ǂ Ć ơ d ž ! ƒ Ă ý ŏ λ d ž k ! ƒ Ă Ü N ŏ h T k ! ƒ Ƙ Ć ơ ǁ Ƣ Ţ d ž D ž N j þ Ł j Z ý d ž z k ţ k

. ă Ƨ P D Ć Ł j Ć ŏ ơ D Ł ǁ P ƒ þ k d ž Ă

Ł ù ƶ ǁ ! ƒ Ă L J ù ơ ǁ ! ƒ Ă L J ƨ Ă ù ! ƒ Ƙ Ć ù Ł j Ă ǂ d ž Ŏ 5 ý F Ć ţ Ă ! ƒ ǁ ŏ k þ þ ơ k k 5 ĭ Ƨ ƶ T ! ƒ ý ŏ ŏ P k ! ƒ ý F Ć ţ Ă Ć d ž D

Ĭ ù ! ǫ Ł ŏ Ƨ ƶ T ù ! ƒ Ł ù ƶ ǁ ! ƒ ý ŏ ơ k Ă Ü Ƨ ƶ T ! ƒ Ŏ 5 Ŏ Ƶ Ć l ŏ Ú ƒ Ɣ Ł j Ć η ! ƒ Ĭ ! ǫ L J ƒ Ƨ ŏ T ŏ L J ơ ǁ ! ƒ Ă L J ƨ Ă ! Ć 5 Ü Ł ŏ Ƨ ƶ T ! ƒ

. Ƨ ƶ T ! ƒ Ŏ 5 Ŏ h ŏ ǂ Ƨ k ! ƒ Ă Ŏ ! Ŭ þ ! ƒ Ɣ Ł j Ć η ! ƒ

Ł ù ǁ ŏ P d ž ! ƒ Ƨ Ă d ž Ū ƒ Ă D (1) " Ƙ ŭ ŏ ŏ P d ž ! ƒ " O ǁ ơ Ţ d ž ý F Ć ţ Ă ! ƒ l j Ł N j Ĭ ǁ Z L J Ă l ǁ ơ ŏ Ł s ţ ŭ s ! ƒ L J Ć ǂ þ p Ă

Ă N j Ă N L j Ć d ž ƨ þ þ Z Ă ý Ă l ! ƒ L J Ć d ž ƨ h s ǁ ƶ k k Ƨ Ă d ž D Ć n j L j d ž Ć ŭ ŏ P d ž ý Ă l ! ƒ ý z η k Ŏ k ! ƒ Ƨ Ă d ž Ū ƒ Ă " Ć L j ŏ ţ L J h ƒ ý Ă l ŏ

Ć ù n j L j d ž Ă Ü ý Ă ù l ! ƒ L J d ž D ž Ă n j s d ž ! Ć h s ǁ ƶ k k Ƨ Ă d ž D Ć n j L j d ž Ă Ü ý Ă l ! ƒ L J d ž Y Ă d ž ţ d ž ! Ć h s ǁ ƶ k k Ƨ Ă d ž D Ć n j L j d ž Ă Ý L J ƨ Ă ! ƒ

. (2) " D ž Ă n j s d ž ! ƒ Ă Y Ă d ž ţ d ž ! ƒ L J ŏ h þ þ Ƨ k k Ƨ Ă d ž D

… N ù h D ž ƶ L j k ŏ ĭ Ř ! ƒ L J ơ ǁ ! Ć h : Ł λ ŭ λ C Ć ŏ T ǂ h Ŏ ǂ Ć ơ ŏ Ă ý ŏ P ŏ Ć d ž Ł ǁ d ž η L J d ž Ƨ ƶ T ! ƒ Ă " Ć ư ơ D ý Ă l ŏ Ă

. (3) " L J ƨ Ă ! ƒ Ă Ć ŏ ǂ Ć ơ d ž ŭ ŏ P d ž L J Ć ǂ ƒ Ř ǫ N ţ s L j D ž ŭ ǂ ! Ć h Ă

L J d ž D ž n j L j d ž 5 Ü L J ƨ Ă ! ƒ Ă L J ơ ǁ ! ƒ Ɣ Ł j Ć η Ĭ ! ǫ Ł ! Ć λ ! ƒ L J Ă ǂ d ž ! ƒ þ ŏ þ ơ k Ŏ 5 Ł s ţ ŭ s ! ƒ L J ŏ h 2 ŭ k P ƒ l Ć L j N j

Ć ù d ž a 5 " Ć L j ŏ ù ţ L J ù h ƒ ý Ă p l ! R Ĭ ǁ Z ý ŏ ! þ ! ƒ Ă Ü L Ć ǂ Ć ơ d ž ! ƒ Ă D N ŏ h T k ! ƒ N ŏ d ž ţ ŏ L J d ž D ž n j L j d ž Ă Ü Ł 5 ƒ Ƨ P ! ƒ N ŏ d ž ţ ŏ

" L J ơ ǁ ! ƒ Ă L J ƨ Ă ! ƒ Ă N ŏ h T k ! ƒ " þ T Ƨ L J h ƒ ý Ă p Ă Ü (4) " l Ć ǂ Ć ơ d ž ! ƒ y l k Ć n j h Ł λ ŭ λ Ŏ n j 5 : L J ơ ǁ ! ƒ Ă Ł 5 ƒ Ƨ P ! ƒ Ă L J ƨ Ă ! ƒ

L J ƨ Ă ù ! ƒ Ă l Ć ù ǂ Ć ơ d ž ! ƒ : Ł ù λ ŭ λ N h T ù ŏ N ù h ĭ Ř ! ƒ Ă … " l ! R þ ƶ h N ! Ă p Ă (5) . " l Ć ǂ Ć ơ d ž ! ƒ Ƙ Ć ţ l ơ ţ D Ŏ N j

l Ć ù ǂ Ć ơ d ž ! ƒ : N ! Ă p D ž λ (6) " L J ơ ǁ ! ƒ Ă Ü L J ƨ Ă ! ƒ Ă Ü ý ŏ P d ž ! ƒ ý Ă l ! ƒ : Ŏ L j Z D Ĭ ǂ Ć ơ ŏ Ć n j h Ŏ k ! ƒ C Ć ŏ T Ū ƒ … L J ơ ǁ ! ƒ Ă

---

(1) L J ý Ć k ǂ L J d ž ư Ü C Ć ƨ T ! ƒ Ɣ Ć k ǂ L J d ž Ƨ ƶ T ! ƒ L J 5 : Ć L j ŏ ţ L J h ƒ Ü ĭ Ă þ h L J d ž ơ Ƨ ! ƒ þ h Z : O k Ü Ă ơ ţ Ƨ Ū Ƨ ƶ T ! ƒ L J 5 Ɣ Ć k ǂ L J d ž ư Ü Ƨ ƶ T ! ƒ Ŏ 5 Ɣ Ć k ǂ ƒ ŏ P ǁ k : þ T Ƨ L J h ƒ Ü N ţ s L j Ƨ þ Ţ d ž ! ƒ .161

(2) Ü N ţ s L j Ƨ þ Ţ d ž ! ƒ .163

(3) Ü N ţ s L j Ƨ þ Ţ d ž ! ƒ .168

(4) Ü N ţ s L j Ƨ þ Ţ d ž ! ƒ .172

(5) Ü Ă ơ ţ Ƨ Ū Ƨ ƶ T ! ƒ L J 5 Ɣ Ć k ǂ L J d ž ư Ü Ƨ ƶ T ! ƒ Ŏ 5 Ɣ Ć k ǂ ƒ ŏ P ǁ k : þ T Ƨ L J h ƒ .209

(6) Ü N ţ s L j Ƨ þ Ţ d ž ! ƒ .209

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýhup LJdžĂ ÜLJsĂ!f ýhup LJdžĂ ÜƗlskdž!f Dižlj!f ýhup LJdž :CĜŏTD ƗĂŭĂ ýhup LJdž LJĂǂk ƗŏSzT!f ýŏĂĜpŪf Ŏ5 .(1)"NJlslj NJŏhTk!f

.(2)"LJơl!fĂ LJsĂ!fĂ ýŏŏPk!f ŎljZD ÜSzT!f CfsηD LJdž ƗĂŭĂ!f CfsηŪf ..." :ĉưŏD NJ!ĂpĂ

ŎZĜlŏŬf LJĂǂdž!f LJŏŏzk Ŏ5 fĂlskf Dižŭ lŬf Ɨslŭ5 LJD ƥNjfĂT!f ljRNj ýŭP LJdž CŭηĥJ LJŏhŏkŏ

Ĝ ù džLjŏhJ ÜƗ5fSP!fĂ Dižŭǂ!Ĝh Ĝljŏl LJhf Ĝnjŏ!ǫ SĜTD ƥ15 ÜŎƐŭh!f LJĂǂdž!f ƥŏƥơk Ŏ5 ĉSŏĂǂ fĂslŭkPf DižnljD Ŭǫ

.ƗslŭkPdž KĜpĜŏl Ŏ5 ýŏŏPk!fĂ lĜǂĜơdž!fĂ NJŏhTk!Ĝh ƥTS LJhf ljĜdžl

LJĜ5Ăŭlŏs!f LJfRNj ĜnjLjdž Ĭlkl f Ŏk!f ƗŏSULj!f ýĂTŪf Ĭ!ǫ ƥAzŏ Ɨŏdžlk!f Ŏ5 KĂĜsk!f fRNj LJǫ

Ɨ ù!ĜĂ!f LJĂǂdž!f YfĂLjD LJdž ĉZĂLj " NJŏhTk!f "ĉŭĂdž ĜljŏL LJhf NJŏ5 Shkzŏ ĭR!f KpĂ!f Ŏ55 ÜĜdžnjkĜơŭTdž

.sĜndž!fĂ lSĜzklŬf YljĜn Ĭ!ǫ ƗŏSzT!f Ɨzŭ!Ĝh f ĜP!f

Ŏ5 Yhl!f ýz!Ă .ƗŏƐŭh!f YfĂLjŪf ýǂ NLjdžư ŬSƥljk ĉdžĜZ ĉlLjn ljƥzŏ ƥTS LJhf LJD Uơŭŏŏŏŏ

LJĂǂŏ ƥp ĭR!f ĜljŏL LJhŬ ĉ5ŭP ÜSzT!f YĜkǂ! ΣLjĂŏ LJh Ĭkdž Ɨdžn Shu ŝŏdžz!f ljSŏĂĜk Ĭ!ǫ ƥAzŏ ll!R

ýFĜ ù lĂ! NJ ù kfƥŏƥơk KCĜn ll!R! ÜŎŬTŪf f lj!f ΘĂS LJdž ĉhfSkpf Sλǂ D ăSPD Ɨdžn Sk ĬŬZ yŬTf

.ƗpƥĂ ĉơĂưĂ Sλǂ D ýŏŏPk!f

.2 ƒƗĉƥDŽ ƒ ĉŭĂ!ll ĉ ĉŭ2ll ĉ qŭY !ŭ!ll ĉ ĭ ƒ ĉll ĭ ƒljƥkcNj DžĭDŽǂsDŽll ĉ hu2s ŭ2ll ĉ :ăƥylll ĉ

KĜdžŏl ù lk ljĂdžl ù p Ĝ ù džLjǫĂ ÜýŏĂĜpŪf OŬTdž! ĉƥơfĂ ĉsŏSzk LJĂdžŬldž!f Ɨslŭs!f ƥSsŏ Dž!

.ĈŬĂp ƥzŏ ÜDžNjSULj Ŏ5 ÜYǂSdž Dižŭǂ ýǂ Σŏ! NJlŪ Ülƥƥzkdž

ƗkĂĜskdž ýhu ÜƗŏĂĜlkdž ŬĂ ƗFsĜǂkdž Klŏ! ýŏĂĜpŪf ljRNj LJ35 ÜýŏĂĜpD ĂD ĈŬĂp Dižŭǂ!f LJĜǂ fRǫĂ

.lSŏλǂ YljfĂη LJdž

---

(1) ƥTS LJhf :ŏPŬk f ÜNJlslj SƥTdž!f Ŏ5 YĜkǂ f ÜSzT!f LJdžư LJ5 YĜkǂ f ÜĂŬlSŪ SzT!f .203

(2) SƥTdž!f f ÜNJlslj .203

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĠnjĿjdžĂ ýŏĂĠpD ŎNj Ġdž ĠnjĿjdž ĦĿjŏĠhkdž ƚƒƀơĂ ĠnjĿjD ŘŃƵ ÜĦh‡ƨdž!f ƚƒƀơĂ!f Ř!ǫ ŎhƒƨĠs!f ƨUĿjŏ

ĠùnjĿjdž :Ħdžƨ Ġη!fĂ ÜĦdžƨ Ġη ƨŏƹ ŎNj Ġdž ĠnjĿjdžĂ ÜĦdžƨ Ġη ŎNj Ġdž ĠnjĿjdž :ýŏĂĠpŪƒĂ Üýŏ ĂĠpD ƨŏƹ ŎNj Ġdž

NùĿjƵ ƨùhƶdž!f CŎT!f yĠžĠ!f LJNjƦ Ŏ5 yƥĂŏ Ġdž ĠnjĿjdž :ĦhƦĠ‡!fĂ ÜĦhƦĠ‡ ŎNj Ġdž ĠnjĿjdžĂ Ħƥ Ġ Ţ ŎNj Ġdž

.(1)ĦŏƨƶT!f ýŏĂĠpŪƒ ŎNj ljƦNjĂ ÜCŎTŃ! Ŏ‡Ġơdž!f Nŏ5 yƥĂŏ Ġdž ĠnjĿjdžĂ ýĂl!f ýƥh

ƚƒƀĠùnjkηƒ Ř ù!ǫ ƜĠùkơk Ŭ ĦdžƨĠ Ţ ýŏĂĠpD ŎNj Ġdž ĠnjĿjdž ÜƚĠŏĂk!dž ýŏĂĠpŪƒ LJD Ơưƒ ĂĂ

ýùŏŃp ýƦh Ř!ǫ ƜĠkơŏ Ġdž ĠnjĿjdžĂ Ŏŏlŏlơ ŎŏdžŃƵ ƨƨŏhƶk ĠNjĠĿjƶdž LJƵ ƨhƶdž ř D ÝĦdžƨĠ ĠnjĿjĂ‡ ÜĦŏ Ţ PT

ƥdžkƶŏ YĂĿj :LJĠƵĂĿj ÜĦhƦĠ‡!fĂ ÜŎhƦ‡Ă Ŏƥƥŏ Ţ ĦkĂĠskdž ĠnjĿjƵ5 ĦdžƨĠ!f ŘkơĂ ÜĠNjƨƒĂƹD ƨhŃ! ƥnjη!f LJdž

.lĠ‡Ġơdž!f ŘŃƵ Nŏ5 ƥdžkƶŏ ƨPŬf YĂĿj!fĂ ."ýĂl!f ýƥh lƨĠTÚƒĂ CĠơŏÚƒ ŘŃƵ ýĂl!f ƐTĿjdž Nŏ5

OŏùdžŃk!f Řù‡Ń Ř ĂƱĿjk ĠnjĿjĂ‡ ÜŎhƥŪƒ f lj!f LJdžư ýPƥk Ŏk!f ŎNj ĦhƦĠ‡!f ýƒĂpŪƒ ljƦNjĂ

ýùŏĂĠpŪƒ ăƥ! ýĠơ!f ŎNj Ġdž‡ Ƴl5 ƨĠhPÚƒĂ DžĠnj5Úƒ ƥƨηdž Σŏ! ĠnjĿjdž Ƨƥnj!f LJŪĂ ÜŎƶdž lĠ‡Ġơdž!fĂ

Ġdž ĠnjĿjdžĂ ÜlĠ‡Ġơdž DžkD ĂNj Ġdž ĠnjĿjdž Ħŏ‡Ġơdž!f ýƒĂpŪƒ ŘkơĂ ÜƨŏƶĂk!f Ř!ǫ ƷŭhÚƒ ƨĂĠηkk ýh ĦdžƨĠ!f

Ħù5ƨdž!f ýùNjDĂ CƒƨƶTù!Ġh ƨŏŃŏ ĠdžĿjǫ Ü f lĿjŪƒĂ ĠnjĿjdž DžkŪƒ Ŏ5 CĠ Ţ lk lŬƒĂ ÜlĠ‡Ġơdž f lĿjD ĂNj

.(2)Ħƶ! Ħƶ!Ă LJĠl! LJĠl! ƨĠƶTƶh

LJdž ĂƱlƨD ĠNjƨƶŏ Dž! ĦƱlĿj ƨĠƶD ƥp ŎhƒƨĠs!f LJD Dŏl k!f ƒƦNj Ŏ5 ljĠhkĿjŬƒ ŎƵƨklŏ Ġdž ƨƶ‡DĂ

Ndžŏlùlk Ŏù5 ÜljƥĿjƵ Cŭη lƨ‡s!f ljƦNj ƥƒƥƨkĂ ÜYƦ‡!fĂ ƨƥ Ţ!f Σ Ġŏldžh lĠ‡Ġơdž!f Σ Ġŏp ŎNjĂ Üýhp

Ġùdž! Ŏưlŏ ýlƶ!Ġ5 ÜĦŏŃlƶ!f Ħdžl!f ĠnjŃhlk DžĠlpD ĦldžP Ř!ǫ ƨŏTŏ Nŏ5Ă Σ Ġŏldž!f ƒƦNj ƨĠhkƵĠh DžŭŃ!

ÜYƦù‡!f ŘŃƵ ƨƥ Ţ!f ĦhŃƹ ĂD ÜDžĠk!f YƦ‡!f ĂD ÜDžĠk!f ƨƥ Ţ!Ġh Ġdžǫ ÜýŏĂĠpD LJdž LJĠlĿjÚƒ LJƵ ƨƥ Ţŏ

ĠùnjĿjƵ ĂŃPk Ŭ Ŏk!f DžĠlpŪƒ ŎNj ŃkĂ ÜĠdžnjŏĂĠlk ĂD Üƨƥ Ţ!f ŘŃƵ YƦ‡!f ĦhŃƹ ŘĿjƶdžh ÜΣ‡ƶ!f ĂD

---

(1) ƚƒƀơƨ!f ƥhƵ :Ok ÜĂƱlƨŪ ƨƶT!f LJ5 YĠk‡ LJdžư ÜCƒƨƶT!f ĦƶĠĿjŢ LJŏĿjƒĂp Ŏ5 Ħ!Ġlƨƨŏ :ŎhƒƨĠs!f ƚƒƀơƨ!f ÜřĂƥh LJdž

Ŭ ƬhƦĠ+!ƒĂ ÜƬŏĿĴĠNjƨhu!ƒ ýŏĂĠpŪƒ ŎNj Ƭ!Ġơdž Ŭ ƬpƥĠŢ!ƒ ýŏĂĠpŪĠ5 ǸƦ+!ƒĂ ŝƥŢ!ƒ ƨĠhkƵĠhu ÜýŏĂĠpŪƒ

Ŏùk!ƒĂ ÜƬùŏ!ƥŋ!ƒ ŎNj ǸƦ+!ƒ ĬĴƵ ŝƥŢ!ƒ Ġnjŏ5 ǸĴƶŏ Ŏk!ƒ ýŏĂĠpŪƒĂ ƬŏƨƵT!ƒ ýŏĂĠpŪƒ ŎNj Ƭ!Ġơdž

Ŏùnj5 ǸƦù+!ƒĂ ŝƥŢù!ƒ Ġnjŏ5 ăĂĠŋkŏ Ŏk!ƒ ĠdžD ÜƬŏƒĠƱŋŋ!ƒ ŎNj ŝƥŢ!ƒ ĬĴƵ ǸƦ+!ƒ Ġnjŏ5 ǸĴƶŏ

.ƬŏhĠƱP!ƒ

Ŏ5ŋùĴ5 CĠĿjhuĂ Ƭŏ5ŋĴ5 lƨUĿj ĬĴƵ ƬdžƒĠp ÜNĴkŏdžĂdžƵ Ŏ5 ŎhƥŪƒ ƒ ĿjĴ! ĠĿjNj ŎhƒƨĠ5!ƒ lƨUĿj LJŋ

ƒ Ljù!ƒĂ ƬùdžĠƵ ŎùhƥŪƒ ƒ LjùĴ! NĴŏŢdk Ŏ5 ĠnjŏĴƵ ĬLjhu ƬdžĠƵ Ƭŏ!ĂdžT lƨUĿj LJdž Ćƨŋ NĿjŋ ÜýdžĠT

:lƥƥùƶkdž ĠùŏƒĂƨ LJdž Nŏ!ŋ ƨUĿj ĠdžLjŋĂ ÜlƥơƒĂ ƬŏĂƒƨ LJdž ƒ Lj!ƒ Ĭ!ŋ ƨUĿjŏ Dž! NĿjŋ ÜƬŢĠPhu ĭƨƵT!ƒ

ÜΣĠùŏl!ƒ ŝùŏƨƱ LJƵ ƬƦ!ĠƦ lƨdžĂ ǸƦ+!ƒĂ ŝƥŢ!ƒ ŝŏƨƱ LJƵ ƨƨĂƱĂ ÜlĠ+Ġơdž!ƒ ŝŏƨƱ LJƵ lƨĠk

LJŏkdžŋl!ƒ LJdž Ƭŏ!ĂdžT ƨƦ+DĂ ƨơŏưĂk ƨƦ+D ĠNjƒƨŏ ăƨPD Ƭdžŋlhu ýŏĂĠpŪƒ Dŏŋlk Ĭ!ŋ ƫŋĴŏ ljƒƨĿj ‖!ƦĂ

:DžƨĠùŋ!ƒĂ .DžƨĠùŋ ƨŏƹ ĠdžŋĂ ÜƨdžƨĠŋ Ġdžŋ :LJĂ+ŏ LJD LJdž ĂĴPŏ Ŭ ýĂl!ƒ :ýĂl!Ŀj LJD ŎNjĂ .LJŏklhĠŋ!ƒ

Üýùƶ5!Ġu ĂùNj Ġdž NĿjdžĂ lĂl!Ġu ĂNj Ġdž NĿjdž :ΣĠŏl!ƒĂ .ΣĠŏp ƨŏƹ LJĂ+ŏ Ġdž NĿjdžĂ ÜƨŋĠŏp LJĂ+ŏ Ġdž NĿjdž

ĠùdžLjŋ ýdžƶkŋùŏ Ġùdž ƨùƛ+D ýŏƛdžk!ƒĂ Üƨŏƛdžk LJĂ+ŏ LJD ĠdžŋĂ ÜĆƒƨlkŋƒ LJĂ+ŏ LJD Ġdžŋ :lĂl!Ġu ĂNj ĠdžĂ

.[1]ýŏƛdžk!ƒ ĂNj ĭƨƵT!ƒ ýĂl!ƒ LJD LJŏhk ƥl5 ÜƨƵT!ƒ ƬƶĠĿjŢ Ŏ5 ýdžƶkŋŏ

ÜŎ!ƥŋ!ƒĂ ŎƦĠƱŋ5ĂŋĿ!ƒĂ ŎĿjĠNjƨhu!ƒ ƒ LjĴ! ýhĠldž ÜƬŏƨƵT!ƒ ýŏĂĠpŪƒ ĂD ÜƒƦŋ ŎhƥŪƒ ƒ Lj!Ġ5

NùĿjDĂ .ǸƦ+!ƒ ydž ŝƥŢ!ƒ Nŏŏŏŏŏ5 ăĂĠŋkŏ ĭƦ!ƒ ŎhĠƱP!ƒ ĭƨƛĿj!ƒ ƒ Lj!ƒ LJdž ǸŏƨŋĭƨƵT!ƒ ƒ Lj!ƒ LJDĂ

ŎhƥŪƒ ƒ Lj!Ġ5 Üýŏƛdžk ĂNj ĠdžLjŋĂ ÜĆƒƨlkŋƒ Σŏ! ΣĠŏl!ƒ ƒƦNj LJ+!Ă Üýƶ5!Ġu ŋŋĠŏp Σŏ!Ă ÜlĂl!Ġu ΣĠŏp

NùhĿjĠŋ Ŏ5 ΣĠŏpĂ ƨPŬƒ NhĿjĠŋ Ŏ5 ýŏƛdžkĂ ÜNhĿjƒĂŋ LJdž ǸĿjĠŋ Ŏ5 lĠ+Ġơdž Ănj5 :ǸĿjƒĂŋ!ƒ ƥƥƶkdž ƒƦŋ

ÜƬùŏƱ!Ġƶdž!ƒ ŬĂ ƬhĠƱP!ƒ ŬĂ Ƭŏ!ƥŋ!ƒ ŬĂ ƬŏĿĴĠNjƨhu!Ġu Σŏŏŏŏŏ

:Ŏ!Ăùlh ŎljZDĂ ΣĂdžlη!Ălj!f yhkŏ Gdž ĂD ÜΣĂdžlη!Ălj!f YfĂLjD LJdž YĂLj Ĭ!ϱ yηSŏ ll!R ydž ĂNjĂ Łùϱll!f Łùzŏhƀ LJϱ .(1) ΣGùŏp lĂùp NùkĂp Gdždž GnjnjhTD GdžĂ ÜŁlfS5!fĂ ýGλdž!fĂ CfSlklŎf Nzhkŏ Gdž ÜLJŏùlllkdž!f ΣĂù5Lj Ŏ5 ŁŏSzT!f ŎljGzdž!f ypĂŏ ĭR!f ýŏPk!f ĬllZ ŁdžFGp ÜŎhfSGs!f SULj Ŏ5 ÜŁŏSzT!f NlkϱŏùŢ ŎơĂk Gdž‡ ýŏŏPk!f LJŦ . f lj!f Ŏ5 Łϱll!f S ŏUĂk ŁŏZĂLj ĬllZ ŁdžFGp Nlk!Ŭþ LJ35 ÜGljNj LJdžĂ .(2)Ŏllllkdž!f Ŏ5 Sŏλdk!f ŎNj CŦƋNj SULj Ŏ5 SzT!f Łϱŏ UĂ LJD ĬllZ ýþŏ

Cfs3ùlh ljGŏϱ ƀzưfĂ (NŏhTk!f) OllƀŢdž DżþPklf yưfĂdž!f Ưzlh Ŏ5 NLjD SULj!f Ksllŏ GdždžĂ

Nϱŏ LjŢùk ƯSùzdž Ŏù5 Ăùnj5 ÜΣGŏl!f Nlh þfSdž Gdžnjŏll‡ LJD NLjdž Dżnjϱŏ Ăơlj ĬllZ "ýŏλdžk!f" OllƀŢdž Łù5Szdž!f Gdžnj!Ăf :LJŏLjλf LJŏSGŏzdž yưŏ Üýŏhlf ljRNj Ŏ5 DżnjkGηSþ KĂGϱkĂ ÜDżnjkþGηÚ ƀzhk CfSzTll! Gùdžϱ "ýŏλdžk!fĂ NŏhTk!f" LJĂþŏηŏ LJŏR!f S Ŏ DżĂ Ü"ýŏλdžk!fĂ NŏhTk!f" lþGηϱ GdžnjŏLjGλĂ ÜSzT!f ŁZGljŢh Dżnjϱ ŢùŏIJ ŎϱhLjŏ Gdž‡ SzT!f ŁZGljŢ LJĂ5Szŏ Ŭ DżnjLj‡! ÜNlZfĂLjD LJdž þơfĂ YĂLj! GdžϱĂ ÜNlZfĂLjD Sλ‡Ŭ ϱùơ SzTù!f ŁZGljùŢ LJĂ5Szŏ LJŏR!f Gdžϱ Ü"Łlŏlơ!f ĬllZ ΣGŏllll! LJŏdžþPkldž CfSzT fĂlŏ!" DżnjLjhh LJĂþĂùηŏĂ ÜNlùŏ5 fĂZSùT YĂLj ĭD Ŏ5 CŎT GnjLjŏLjfĂpĂ GnjŢFGŢP LJdž DżnjkĂϱŏ Ŭ Ĭkơ ÜŁ5Szdž!f ĭD) LJŏlùηllldž!f CfSzTù!f Dżùlf LJĂlơklùdž!f DżùNj CŦƋnj5 ÜŁZGljŢ!Gh Kŭŏλdžk!fĂ KGnjŏhTk!f .(ΣGŏllll! LJŏdžþPkldž!f

(1) f ÜĭĂþh LJdžơS!f þhZ :Ok ÜĂƀlSŦ SzT!f LJ5 YGk‡ LJdžư ÜCfSzT!f ŁZGljŢ LJŏLjfĂp Ŏ5 Ł!GlS :ŎhfSGs!f .151

(2) LJlơ :ýhƀ ĂżyDżll€ ĂąyDlll€ ĂąsżllE KEþŁll€ Ĭϱ ąŏ ÛąsżllE SfŏSzll€ ŎhfSz!f S‡s!f 1998 Ü2 ƀ ÜlSNjG!f ÜŎhSz!f f .171

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĠùdžnjljZ LJĂùU5ơŏ" LJŏZĂljǃf ŭǂ LJĂƥǁlŏ LJŏRǃf CƒƧzTǃf DžNjĂ ÜNŏŏǃǫ ƧĠTD ǂǃĠλ Ƨ ljŢ ŎlhĂ

ŬĂ ÜǂŏƧzTǃf yhĠƵ Dznj! LJĂǂŏ LJD Ƨŏƹ LJdž ÜKĠnjŏhTkǃfĂ Kŭŏλdžkǃf LJdž ĠdžnjŏĂRơ LJĂRkơŏĂ ĠdžnjǁŏZĠ5D

.(1)dƵPĂ ŭǃƨ DžNjƧλǂD CŬƋNjĂ ǂZĠljŢǃf LJŏljfĂp ǁZ ƧĂpĂ

ŎhfƧĠùƽǃf ƥljZ ƧzTǃf Ƨ ŢĂ Ŏ5 KĠơǁƵŢdžǃf ǁǁk LJfƧĂƥ LJdž NŋĠkljkǁf LJǂdžŏ ǁRǃf ĠdžDĂ

ỲRǂǃf LJD ýh ƥơfĂ ǁljzdžh ýĂƋk ĠnjljD ."NŏhTkǃf" Ă Ü"ýŏλdžkǃf" Ă Ü"lĠǂĠơdžǃf" :KĠơǁƵŢdž Ġnjh ŎljzljĂ

ŭù5 ÜKĠơǁƵŢùdžǃf ǁǁk LJdž ljƥŢp ĠdžZ NŏkǃŬƥ Ŏ5 ШƧPŏ ƥĠǂŏ Ŭ NǃfĂpD Ŏ5 ÜƧzTǃf Nh Dzǁ Ă ǁRǃf

KĠpĠŏǁǃf ĂD ƧUljǃf ĠŏfĂƨ ƥƥzkǃ ĂNj ĠdžLjǫ Ăơljǃf fRNj ǁǁZ ĠNjƥƥzkĂ ÜĠnjLjŏh Ġdžŏ5 Ư ƧĠzkk ŬĂ ÜDžƥĠŢkk

.Nŏ5 KƥƧĂ Ŏkǃf

ljƥùηlj Rǫ ÜYRùǂǃĠh ŎhƥŨf f ljǃf ƵhƧ ǂŏơ LJdž ŎhfƧĠƽǃf LJZ ǀƧŏλǂ Ġljŏǁ LJhf Ƨ ǁkPŏ ŬĂ

f ljùǃf ƧƒĠùUĂ LJùdž Kǁùŏǃ ƥĠǁkZŬf ǂơŢĂ ƽƥŢǃĠƵ Ü f ljǃf ĠnjŏƥƋŏ Ŏkǃf ǂƽŏUĂǃf ǁǁZ ƨǂƧŏ

LJĠùǂD CƒĂùǁ ƏƧĠǁǃfĂ yƋzĠǁǃf ăƥǃ ýĠzƽljŬf ƽŏlơk ǁǃǫ Ƨ ƥnjŏ Ġdž ƧλǂD Ƨ ƥnjŏ NJFTljdž LJŨ ÜŎhƥŨf

ĠùnjkzŏhƵǃ ǂùƽǃĠPdž Ġnjǁzηŏ NzljĠŢ LJŨ .CĠŏTŨf Ƨŏŏƹk ýŭP LJdž Kc NhRǂ ýzǃĂ .ĠhRĠǂ DžD ĠƥƥĠŢ

ǁùZ ĠùŏƹĠƵ YRĠùǂǃf YljĠηǁǃ ĂƥhŏĂ ÜǂƽǃĠPdžǃf ljRNj ƽŏƧƵ LJZ ýĠzƽljŬf ƥǃĂkŏ DžλLJdžĂ ÜǂŏǁŢŨf

ǂùƽŏUĂǃf ŎùNj ÜĠùdžĂdžZ ŎhƥŨf f ljǃf ĠnjŏƥƋŏ Ŏkǃf ǂƽŏUĂǃf KljĠǂ ĠljNj LJdžĂ ÜNŏƽ5 ƽƥĠŢǃf YljĠηǃf

Nùǃ LJZRùk ǁRùǃf DzĠùǂǃf ĂNj ýŏPdžǃf" ýĂǃf LJDĂ Üýŏŏ'Pkǃf ǁǁZ ĠdžFĠƥ NljĂǂ Üǂŏǁŏŏ'Pkǃf ǂŏǃĠzƽljŬf

Nùǃ ýùzƽljk ǂǁdžηǃĠhĂ ƧĠŏkPƒĂ Ƨǂ5Ă ǂŏĂƧ Ƨŏƹ LJdž ƧĂdžD LJZ Ư hlljkĂ ƧĂdžD LJZ Ƶǁhljk5 ÜΣƽljǃf

.(2)"ƽƥŢdž Ƨŏƹ ĂD Nh ĠƥƥŢdž ýĂǃf LJĠǂ CƒĂǁ ÜǁƧǂ5 Ƨŏƹ ĠŏljĠǁƽlj ŨĠzƽljf

---

(1) f ÜǁĂƥùh LJdžơƧùǃf ƥhZ :Ok ÜĂƵǁƧŨ LJƽǃf YĠkǂ LJdžư ÜCƒƧzTǃf ǂZĠljŢ LJŏljfĂp Ŏ5 ǂǃĠǁƧ :ŎhfƧĠƽǃf .156

(2) f ÜǁĂƥh LJdžơƧǃf ƥhZ :Ok ÜĂƵǁƧŨ ƧzTǃf LJ5 YĠkǂ LJdžư ÜCĠƽTǃf YĠkǂ LJdž ƧzTǃf LJ5 :Ġljŏǁ LJhf .161

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ăþù! NłkŏĂNj LJDĂ ÜŎhþŪf f Lj!f Ł5Ţ ýĂl!f Ɣl‡k Ŏk!f ŁŏƧNjĂŋ!f Łdžl!f ĂNj ýŏŏŤPk!f LJǫ

.Nłŏzdžklдž ăþ! ýŏŏŤPk!f Ł þơŏ ýĂp NłLjDĂ ÜĠnjŏþdŏ Ŏk!f ŁŏŬĂ!f ljŘNj ŎłłZ ŁdžFĠp ĠLjŏl LJhf

DžŭŁ ĂNj" :NłłĂlh NłłƧzŏ ŏŘ!f ŏƧzT!f f Lj!f f ƒĠŢŤh ýŏŏŤPk!f ŁŏŬĂ ĠLjŏl LJhf LJƧlŏ Dž

Ġnj! LJĂ‡ŏ LJ ÜŁLjĂƨĂdž ĠnjLjĂ‡ ŎLjzdžĂ .lĠŁldž ƔƧz!f ÞLjZĂ ÜŁŏĂĠlkdž ŁLjĂƨĂdž ýfĂpD LJdž Ƨ!ƋdŽ ýŏŤdž

LJƎù5 ÜŁùŏZĠlŏǫ ýfĂpD LJdž ŹŁ!ƋdŽ ĠnjLjdž ýĂp ý‡ LJĂ‡ŏ LJD ĂNj ÜŁŏĂĠlkdž ĠnjLjĂ‡ ŎLjzdžĂ ÜŎZĠlŏǫ ÞÞZ

ýù‡ Nłh DžkPŏ ŏŘ!f ƧƧơ!f LJĂ‡ŏ LJD ĂNj ÜlĠŁldž ĠnjLjĂ‡ ŎLjzdžĂ ÜƧŤŪf LJĠdžƨ ÞÞz! ĂĠlдž NłLjĠdžƨ ÞÞZ

Łdžl!f LJĠllơŏ LJfRłł!f ĠdžNjĂ Üŏ ŏƧzT!f f Lj!Ġh LJĠkŢĠŤ LJĠkŁŢ Łŏ5Ġl!fĂ LJƨĂ!Ġ5 .[1]ŹÞơfĂ ĠnjLjdž ýĂp

.ăƧŤŪf ŁŏƧŏhzk!f ýĠ‡TŪf LJdž ljfÞZ ĠdžZ ŏƧzT!f f Lj!f LJfƨŏdžŏĂ ÜŁŏƧzT!f

Ġdž ŹƧŏλ‡5" ýŏŏŤPk!fĂ ƨŏÞŢk!f YĠdžknf ŁŏLjĠ‡džǫ ŎłłZ ƧŤĠ ƴưĂdž Ŏ5 Þ‡D Þp ĠLjŏl LJhf LJĠ‡Ă

ŹŏlùƨLj ŬĠzƨLjf Ƨŏλŏ ýŏŏŤPk!Ġ5 .[2]"ŎŏŤPdž NłhR‡ LJlŏkdž!f LJĠ‡ ĠdžhƧĂ ÜŹlŏÞŢk Ł þơŏ ŬĂ ýĠzƨLjŬf ƧλDŏ

ÜƨŏÞŢùk!f LJùZ ŎlƨLj!f ƧŏλDk!f Þ!Ăkŏ ÞpĂ ÜýĂldž!Ġh ƨŏÞŢk!f ‖!R LJdž DžƨłŏŬ NłLj‡! ÜŎlłkdž!f ăþ!

lĠù‡Ġơdž!f ŘkùLjĠ‡ fRDù5" ÜýŏŏŤPk!f LJZ Þ!Ăkŏ Ġdž‡ ÜƨŏÞŢk!f LJZ Þ!Ăkŏ Þp ĠnjkƧĠλǫĂ ΣƨLj!f ‖ŏƧơk5

‖Ƨơk ÜNłŏłłZ ĂNj Ġdž ŎłłZ CŎT!f Ł5Ţ LJĂ‡k LJD ƔŋZ ŭ5 ƔRĠ‡ ĂNjĂ ΣƨLj!f ‖Ƨơk LjƧŏǯh CŎT!f

LJD ĂùNjĂ ÜýùhP LJdž ŎhfƧĠ5!f Nłh Ɣlzŏ Ġdž! ĠLjŏl LJhf Ɣlzŏ Ü[3]"ŋĂD ‖!R ýh ÜƨÞĠŢ ĂNj ΣƨLj!f

Ŏ5ưùŏ ýŏŏŤPk!f LJD ‖!R! Ŏŏłłzk Ƨŏưŏ NłLj‡! ÜƨŏÞŢkłł! DžnjLjdž ýŏŏŤPkłł! ŁŏZfĂŎĂ ŹLjĠZRǫ ƧλD ΣĠLj!f

.ƨknjkĂ ΣƨLj!f Nł! ýzƨLjk ÜNłLjZ Ł þơŏkdž!f CŎT!f ŎłłZ Ɣŏŋzk!f LJdž ŹƧÞp

ƨŏÞŢùkłł! ĠnjkhĠŋklf LJŏh Ġdž LJĠkT LJ‡! ÜĠLjdžÞp Ġdž‡ Nłh ƧλDkkĂ ƨŏÞŢkłł! Ɣŏŋklk ΣƨLj!f LJǫ

LJĠùZRǫ ýùŏŤPk!f LJù‡! ÜLJĠùZRǫ ƨŏÞŢk!fĂ ÜLJĠZRǫ ýŏŤPk!f" ljƧŏhzk Þơ ŎłłZ5 ÜýŏŏŤPkłł! ĠnjkhĠŋklfĂ

---

(1) LJ5 :ĠLjŏl LJhf ƨŏÞŢdž!f LJ5 ƔĠk‡ LJdž ƴưĂdž ÜĂĠƨŏÞŢ!f ƔĠk‡ LJdž ƨŏÞŢ!f LJ5 ƴơơĂĠƨŏÞŢ!f ÜĂĠƨŏÞŢ!f f ÜŏŘĂÞh LJdžơƨ!f ÞhZ :Ġk ÜĂĠƨŏÞŢ!f LJ5 ƔĠk‡ LJdžƴ ÜĂĠƨŏÞŢ!f ƔĠk‡ LJdž ƨŏÞŢ!f LJ5 :ĠLjŏl LJhf .161

(2) ÜNłƨŏÞŢdž!f f .162

(3) ÜNłƨŏÞŢdž!f f .162

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

NŇžsš ýššPk!G5 ÜNňš5 ýšp Gdž ŘňŽ CŘŠT!f LJD ýĂhl! LJGŽŘQ ťšpŤk!fĂ ÜýĂl!f Σ sLjh RfRk!ŮfĂ Ynzkň!

ýGùơ Yù Lj Gh Ř!ę Nš5 Ksk ňš ř D ÜNňšňŽ Nš5 ýĂldž!f Gdžh ýĂl!f NňžsŠ ťšpŤk!fĂ NňšňŽ ĂNj Gdž! ýĂl!f

Ğùžšdžh ΣGù Lj!f G ơƧ y ơĂdž LJĂ‡š Ů LJGŽŘQ LJdž ł ƥơš Gdž yđž ťšpŤk!f LJE5 fRnj!Ă [1]"Nš5 ýĂldž!f

LJĂ‡š LJD LJdž ĂňŤPš Ů ťšpŤk!f LJD ‖!R Yhl Ă ÜNLjdž ƧsLjĂ NJNjƧ‡kl f NždžŤ fRQ DžnjLjdž Ƨšλ‡5 ÜDžnj!ĂhpĂ

ÜpùơD Nùš!ę Kùsk ňš ů5 ŮĂnjhdž LJĂ‡š LJD GdžD ÜNš5 lph ŮĂ NJLjdž ĞƩĂƧsdž LJĂ‡š5 ÜĞƧĂnjTdž Ğ5ĂƧzdž

ťpGŤ!f ýĂl!f LJE5 ‖!R! ĞzhkĂ Ü2Ă!Edž!f ƧšƩ pšph!Ghu ĞdžFfp 2ƷTk Σ sLj!f LJD ăƧš GLjšŤ LJhf LJd‡Ă

ÜĞùzdž ýùššPk!fĂ ťšpŤùk!f pG5D GdžhƧ5 ÜΣ sLj!f Nhu ΣLjdkŤk CŘŠT Nhu ťơ!DĂ ÜŤpGz!f LJŽ 2Ğơ fRQ"

.[2]"Nhu ƧĂzT!fĂ ťšpŤk!f Ř!ę KGsk!Ůf LJŽ ýššPk!f ýƷT GdžhƧĂ

řƧzT!f f Lj!f Š5 ýššPk!f ťlơkš Ů ÜŤhRG‡!f DžD ŤppG Ť!f ŤšƧzT!f ƧĂŤňŘ! Ťh Lj!Gh CfĂŤĂ

"Ynz!fĂ ƧλŪf" LJdž ý‡ Ơơ Ăš Dž! GLjšŤ LJhf LJD Ůę ÜΣ sLj!f Š5 Ynzk!f p!ĂĂ Ťhf ƧƷ!Gh LJƧkpf fRQ Ůę

.Yšnzk!Gh lG‡Gơdž!f NŇŠhƧ LJdž DžƩƧ!f ŘňŽ ÜŠhƧz!f ƧzT!f Š5pNj Gdžnjňzh LJšRň!f

ŤšňdžŽ CGLjXD ƏƧG!f Gnjh ƧzTš Šk!f "lRň!f" OňŠŤdž 2šƧzk Ř!ę (KƧGh LJŮĂƧ) ťƧŠk ppĂ

Ƨù ŤGLjŽ LJùdž ĺƧŤùLjŽ KŤš! lRň!f LJę" :ýĂlš ÜýššPk!f ýĂ!pdž yđž Šlňš Gnj!Ă!pdž pG‡šĂ .lCfƧl!f

Ü řƧĂùλ CŘùTĂ 2fƧơLjf GnjLję .Šs ŤĂ!f ťŠLjdž!Gh ťňzkk Ů GnjLjD Gdž‡ ÜŤhRGŤ Ťšs Lj ŠNj Ů Ü f Lj!f

LJD ŤùšpƧ5 ŤƷ! řŪ ŮĂ ÜŤšňŽ řŪ ŮĂ ÜŤŽGdžh řŪ LJ‡dšš ŮĂ .NŤ sLj KpĂ!f Š5 ŠŽGdžknf ƧšƩĂ

‖ù!R Σš!Ă ...ŠơFG ơ5 CŘŠT f Lj!f lR! LJD ĺpšh ăƧLj! GLjLję .ÞĺpšGơdž ĞFšT LJĂ‡k GNjfƧkD ÜGNjpnjzkk

.[3]"Ťš!GšP GnjLjŪ LJ‡!Ă Ťšpňp PD ƧšƩ GnjLjŪ

---

(1) LJ5 :GLjšŤ LJhf ƧzT!f LJ5 YGk‡ LJdž ơ ÜCGsT!f YGk‡ LJdž ƧzT!f LJ5 ŤƧŪ Ğ ơƧ!f phŽ :Ok ÜĂŠŤƧŪ ƧzT!f LJ5 Ü řĂph LJdžơƧ!f .162 f

(2) ÜNŤ sLj ƧpŤdž!f .162 f

(3) LJŮĂƧ :KƧGh ÜŤƧ ÜŤŤ :Ƨk Ü ţ ňňC YPN ơ ÜŤňơ ÜŤGšŽ ƧRLjdž :Ƨk Ü řƧơơ!f CGdžLjÚf ƨ‡Ƨdž ÜŠTGšŽ ƧRLjdž :Ƨk Ü ţ ňňC YPN :KƧGh LJŮĂƧ 1992 Ü1 Ü řƧơơ!f CGdžLjÚf ƨ‡Ƨdž ÜŠTGšŽ ƧRLjdž :Ƨk Ü ţ ňňC YPN :KƧGh LJŮĂƧ f .50

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJùNjR LJŪ ÜĞnj ǫĞǫD ĂNj ýhu Üýŏŏ Pk!f LJdT ĞnjLjdT Ŏlŭkdžŭ! Ełhǫ Lj!Ğhu NLjdž ƒ Ğljdž Ŭ ĆŎT lRŭ!Ğ5

ĞdžnjLjŏhu NhuĞTk!fĂ ŸSĞlk!f NnĂD Ĭŭ Z Sλzŏ ĞdžpLjZĂ ÜŁŏŭŏŏPk ŁLjSĞldž ypfĂ!fĂ ƒ Lj!f LJŏhu LJSĞlŏ Ŏlŭkdž!f

Ğùdž LjǫĂ Ü ƒ Lj!f S ŢĞLjZ LJdž LJŏS ŢLjZ ĞLjĂ łŏ Dž! ĞdžnjLjŪ ÜŎǫ5Lj!f ŎĞǫhuLjŪfĂ łŏoŏSŪf LJdž YĂLjhu SzTŏ

. ƒ Lj!f yĞĞŢĂ Ŏlŭkdž!f Nhu pS5Ljŏ łŢĞP łŏSĂzT ł!Ğo ĞdžNj

Ĭù!ǫ ĂZpùk łùλŏpo!f ĞĞǫfSp!f ĞoƒS Ŏlŭkdž!Ğhu ƒ Lj!f łpŭZ łpŭz!f ljRNj LJdž ĞpŭŎLjfĂ

LJĂùłŏ Ĭko Üłz Lj Ţ ŎĂ Z ŭłk Nŏ5 Σŏ! ĞŏFĞlŭk SŏSok!f fRNj LJĂłŏĂ ÜpĂŏl!f ýł LJdž ƒ Lj!f SŏSok

pĂpùodžŭ!f Ĭ!ǫ NkfSĞhuZ s ŭŎŏ LJD ƒ Lj!f yĞĞŢ YĞŎkǫf Ğdžŭł ÜŎlŏlo!f YfphuŬf SNjĞUdž LJdž ĺSnjUdž

ÜŎùhpŪf ƒ Lj!f ýŏłTk Ğnjŏ5 Dik Ŏk!f CĺĂŪf Ĭ!ǫ ljS u Ğo LJdž ýlkLjfĂ ÜŎlŭkdž!f LJNjR Ğnjzdž s ŭo Ğdžŭł

LJĂùłk LJD Ŏzhuljŏ łŏlŏlo!f łŎŭǫ!f LJŪ .[1]ăSPŪf LJĂp ƒ ĂŢLj!f U zhu! YĞnZŬf Sǫ ĂNj fRNjĂ

.Ŏlŭkdžŭ! Ŭ ƒ Ljŭ!

4. ăpyǫ ü Njs Ĭz NFĭRŭŬ hĭpudž (pĭĭŢłł):

Ŏ5 NŭŏĂak! LJŏdžŭǫdž!f ĞLjk5ǫŭ5! ĞhuŢP ŬĞndž ýłT pp SzT!f LJ5 YĞkł Ŏ5 ĭĂzŭ!f CĞLjhu!f LJǫ

Ĭù Ž DiĂùlk łŏSzT łŏSULj Σŏǫak! ljSŏĂŎkĂ łŏhuĂŭǫŪfĂ łŏLjĞǫŭ!f łŏLjhu!f ĭR ŎhuSz!f SzT!f ljĞnkf

.lSĂŢ!f łwfSŢĂ ĭSzT!f ŎĞŏzLjŬf

Ŏù5 SzT!f LJ5 YĞkł z łSdž LJĂppoŏ LJŏR!f LJŏǫSfp!f" LJD Ĭ!ǫ ĭSdžz!f pdžodž .p YNjR ppĂ

IJ DmjŭdžZ Ĭ!ǫ LJĞLjFdžŎŎŪf ýł Dmjǫ5LjD DNj LJĂLjFdžŎŏ Ŭ łŏĂĞǫadž!f łŏĞło!f ýŭP LJdž łŏSzT!f lĞłĞodž!f

ýĂŢù5!f ljRnj5 ÜĭĂzŭ!f CĞLjhuŭ! ĂŎǫSD ĞnjŢŢP Ŏk!f ýĂŢ5!f LJĂnjnfĂŏ LJŏo IJ OŏSŢ NLjD DžŢS

ÜłùdžĞZ LJ5!fĂ YpŪf Ŏ5 lĞłĞodž!f ýĂĞLjkk Ŏk!f łdžĞz!f Ĭ!ĂŪf łzhuSŪf ýĂŢ5!Ğhu lSTĞhudž Ĺlo!D fRq

(1) ýf phZ łzŏŭŎ!f Sfp Û ţ ŭłŁ ǫĭpǫł :ŎdžfRz!f 1987 Ü1 Ŏ ÜĹĂSŏhu ÜSTLjŭ! łzŏŭŎ!f Sfp Û ţ ŭłŁ ǫĭpǫł :ŎdžfRz!f Ÿf phZ (1)

.13 ƒ Ü

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÜƧƵƬ! ƨĂŋŏ ƓƶĂ ÜƧƶT!ƒ ƕŏŢĂŢP ÜýĂŪƒ ljƧƱT Ŏ5 ýĂƓljƙŏ ĭ Ɽ!ƒ (25) ýŢ5!ƒ ƓnjŏƢ ƨŏưDĂ Ƨŏƚùƽk Ŏù5 ýƓùƶ5 ƥƓnjƙŋŬ ƓƢƓƢD ƚƠŢ IJ ƧƶT!ƒ Ŏ5 ĭĂƷ!ƒ ýƢŋĂk!ƒ ýƓŋdž ŎljƓƛ!ƒ NJƒƨŋ Ŏ5Ă

.(1)"Ƨŏhƭ ƥơ Ĭ!ƣ ŎhƧƶ!ƒ ƧƶT!ƒ ƕŏƓdžŋ

NùhƓkƭ Ŏù5 ƕùŢƓPĂ ĭƧƶT!ƒ ƔƓƱP!ƒ Ŏ5 ĭĂƷ!ƒ Ƨŏhƶk!ƒ ƕŏdžNjD ƥƭD ƥp ĂƱƢƧD LJƓƭĂ

ýùƭ ƕùlŏlơ ƧƶT!ƒ LJ5 ƔƓkƭ Ŏ5 Ɠljŏhƭ ƓLjljƎ5 ƓLjƥp ƓdžƭĂ" ƔĂƢƢŪƒ ƥLjƶ NƱŏƥơ Ŏ5 ƓƢƛdž ýĂlŏ ƕƓƱP!ƒ

NƢ!ĂpĂ (2)."ƓƒĂƢ!ƒ ĬƢƶ ƧƛƢ!ƒĂ ƧƶT!ƒ Ŏ5 ƒƥŋ DžnjdžƶNLjDĂ ÜƨƓŋdž!ƒ YƒĂLjD DžƭĂ ÜƓƱŏTŪƒ ljƶNj LJdž ƥơƒĂ

ĂùNj ƥùŋĂ ƔĂƢƢD ýĂD LJƎ5 DžnjhĂƢƢD ƽŏƧƱ LJƶ DžnjkƧnjT ƒĂ!ƓƢj DžnjƢjD ƒƥhƭ ƓƒƧƶT!ƒ LJƓƭ Ɠdž!Ă" ƓƢƢŏD

.(3)" ĭƧƶT!ƒ ƔĂƢƢŪƒ

Ü ƕŏƥùơ!ƒ ƓƢjƥùƢlj Ŏù5 " ƘƓùŏƨljŬƒ" OƢƱŢùdž ýhƓƢlk Ŏk!ƒ" ƧŏŏƷk" ƕU5! ƕ5ƢŭƨƢ!ƒ ýdžzkƢŏ

ĂùNj NƢjŏzhƭ ƒƶNjĂ ÜƕzƓƓT!ƒ ýŢƒĂk!ƒ ƕƷ! LJƶ ƥƥŏzhƭ ƕƷƢ! ĭƧƶT ýƓdžzkƢƒ ýƭ ĂNj ƧŏŏƷk!Ɠhƭ ƥĂŢƢdž!ƒĂ

.ƕŏƥơ!ƒ ƕŏƧƶT!ƒ ƕŏƧUƢj!ƒ NƢơưĂk Ɠdžƭ ƘƓŏƨljŬƒ

Cƨùŋhƭ Uƨkơƒ ƒƶƣ ƥƥŏƨdž DžƢŬƒ LJĂƭŏ" : ƕŏơhƭ CƓdžƢŪƒ YƒĂLjD LJdž ƓƶĂLj ƧŏŏƷk!ƒ ĂƱƢƧD ƥzŏ

ƒƥùƶ Ɠùdž YƒĂùljŪƒ ljƶùNj ýƭ ĬƢƶ ýƥŏ NƢƢzŋ Ĭ!ƣ ƒĂzƢ ƥp ƕƢƢŭƨ!ƒ LJƎ5 (4)"ƧƵƓ Cƨŋ ƧŏƐĂ NƢjdž

CƓdžƢŪƒ ƨƓzưD ýƓdžzkƢƒ ƧŏŏƷk!Ɠhƭ ƓljNj ŎljƶDĂ" ƥTƧ LJhƒ ýĂp LJdž ƥƓƨkƢŏ Ɠdž ‖!ƶĂ ÜƓnjljdž ƕŏ!ĂkƢdž!ƒ

(ƕƶĂùưĂdž!ƒĂ ÜƕƱƢƷdž!ƒĂ ÜƕhƭƧdž!ƒĂ Üƕŏƨdž!ƒĂ ÜƢƧŏƨdž!ƒĂ ÜƚƓƷƢ!ƒ ÜƕŏƧƷ!ƒ :ƥŢƢŏ) ƕzhƭ!ƒ DžƢƭ!ƒĂ

.(5)"Ɠdž ƒƧŏŏƷk ÜƨƢjŢ!ƒ ƒƶNj ƒƥƶ Ɠdž ÜƓnjljdž ƥơƒĂ ýƭ LJƎ5 ÜƕŏƢĂkƢdž!ƒ ƒƥƶ Ɠdž

---

(1) ƒ ÜƓnjkƒƥƒƥkdžƒĂ Ɠnj!ĂŢD ƕŏhƧƶ!ƒ ƕƐŭhƭ!ƒ Ü ĭƧdžz!ƒ ƥdžơdž .252

(2) ƒ ÜƕhƓƱP!ƒ :ĂƱƢƧD .197

(3) ƒ ÜNƢƭƢƧƥŢdž!ƒ .195

(4) ƒ ÜƧƶT!ƒ Ŏ5 Σŏ!ƓƱ ĂƱƢƧD :ƥƓƱƶ ĭƧƭT .120

(5) ƒ ÜƕhƓƱP!ƒ :ƥTƧ LJhƒ .259

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

:hŭĭƀyϒ‖ε hƨ‡‖ƒϑ üĭĭϑ‖Ɨ‖ε hυ5ú Y .ϑ

DźnjŭjùdžĂ ÜƗŏhvĂŭ‖ϒŪƒ N‖ϒƒϑϒϒPĂ ŎhvƀŪƒ f Ŭj!ƒ ý‡Tk Ɨ‖ŏƨƱ! DźNjƨĂϒk LJŻ Ɨ5‖ϒŭ5!ƒ Ɨ ƀơk

ĜNjƨϒùơ ÜlƀùŏƀŻ ƚŭŭƀ Ĭ‖Ż ĭĂƱŭŏ U5! ý‡5 ÜƗŻĂŭkdž f ƒϑϒP ƚƒR ŭƀŭŻ U5!ŪϑĜ5 Ĝŭŏ‖ LJhƒ

Üýϒ5ŭdž ϑdžϑĂ ÜYĂưĂdž ϑdžϑĂ ÜƗŭŏƨ ϑdžϑĂ ÜƗ‡! ϑdžϑĂ ÜƗ‡! ÜýĂk‖džĂ Ŏ‖ŏ‖ơ ϑdžƨ5 Üýƒƀ U5! ý‡" :N!Ăƀ Ŏ5

---

(1) ƨƒƀù!ƒ Ü"üøYƒƨ‡‖ε Ûƀƒϒø‡‖ε Ûhvƨƨ‡‖ε :ƀyϒ‖ε Ĭƨ hvĭƗNjϒ‖ε hvĭϑϑ‖ε Ûăƀyϒ‖ε ƒƒƯϑ‖ε üĭ‡ΘƗ Üĭƨdžz!ƒ ƀdžơdž
.37 f Ü1990 Ü1 ϑ ÜΣϑ5 ÜYϑk‡ŭ! Ɨŏdž!ϑz!ƒ

(2) .37 f ÜN‖ϒ5ŭƀ yƞƨdž!ƒ

(3) .37 f ÜN‖ϒ5ŭƀ yƞƨdž!ƒ

(4) Üýϑ‖hvĂk ƨƒƀ Üĭƨdžz!ƒ ƀdžơdžĂ ÜŎ!Ă!ƒ ƀdžơdž :ƨk Ühvĭƀyϒ‖ε hƨ‡‖ε hvĭϑϑ :LJŏNjĂ‡ LJϑƞ .37 f ÜN‖ϒ5ŭƀ yƞƨdž!ƒ
.34 f Ü1986 ÜCϑưŏhv!ƒ ƨƒƀ!ƒ

(5) .37 f Ûăƀyϒ‖ε ƒƒƯϑ‖ε üĭ‡ΘƗ :ĭƨdžz!ƒ ƀdžơdž

(6) .260 f ÜƗhvϑϑP!ƒ f ŏPŭk :ƀTƨ LJhƒ

ÝƧùƤŬ LJǴǂdž LJdž Ƨŏƺkk ljƧĂƮk Ŏ5 UǴ5!Ūf LJDĂ .lƥơ ǏǾƵ ǂŏƮǴƤ ý‡ ƟƧTŏ DžĂ .[1]"Ƨŏƺkdž ǴdžǫĂ

Ü‰ǴŏǶ!f Ƨ ŭkƤǴh ǂ5ǾkƤdž ƚŬĂ!ƥdž ǐƥƣŏ ƥơƒĂ!f U5!Ǵ5 .ƚǴƺǾ!f Ƨŏƺk! ƶƶzhk Ƨŏƺkk ǴnjkŬĂ!ƥdž LJD ǐŪ

ǴdžLjǫĂ ÜƚŬŬƥ!f ljƦNj LJdž ǂLjŏƶzdž ǂ!Ŭƥhƶ ƶƮǴƤ Σŏ! ŎhƥŪf ƒ Lj!f LJD ǴLjŏǶ LJhƒ ăƧŏĂ ÜNŏ5 ƥƧĂ ǐƦ!f

ýƤƥùŏĂ ŎhǴùƱƤ!f ƒ Lj!f Ŏ5 Ƨŏƺkdž!f ýƤƥŏ NǾjĂǂ Ü ƒ ŏƮƤk!f LJdž ĆŎT ydž Üƶzŏdžƞ ǴnjLjdž LJĂǂkŏ

ǏùǾƵ NhƲdž!fĂ ƧǴzkǶdž!f ĂNjĂ Ƨŏƺkdž ǴdžDĂ" :N!Ăǂhƶ LJŏơǾƱƮdž!f LJŏƦNj ƟƧTŏĂ .ǂƺǾ!f LJdžư "ǂLjŏƨ!f"

NǾùhƶ LJƧkǂŏ Ǵdžhƶ ýhƶ ÜljƥơĂ Ǵnj5ĂƧơ ƔŏǂƧkhƶ ýƥk Ŏk!f ǂUƨǾ!f ŎNj ǂLjŏƨ!fĂ ."ǂhǴƱƤ!f Ŏ5 ýŏp Ǵdž Ăơǂj

.[2]ǂƧhǂjĂ ǂdžƺǾj ǂƒŏNj LJdž

DžĂƧŏ LJǴǂ fƦǫ ‖!ƦĂ ǴLjŏǶ LJhƒ ýĂǂŏ Ǵdžǂ ƶŏ!ĂkǶdžĂ ƶŏǂŏǂơ ƶŭdžzkǶ U5Ǿ!f ƔŏƥŪf DžƥƤkǶŏ ƥǂ5

ƚƒƦ UǴùƨ5!Ūf Ǐù!ǫ ƺƞǾŏ NǾjǂ5 ÜǂƧƥǂdž NǾ! ƚǾjǴǂĂ Ü‖!Ʀ ƨĂǴƞkŏ LJD ƥŏƧŏ LJǴǂ fƦǫ ǴdžD .DžǴnj5ŬƒĂ Dznjs!f

ĂùNj Ŏ!ĂkǶdž!f Ŏǂŏǂơ!f UƨǾ!Ǵ5 . ƒ Lj!f ýƤƥƥ ǂLjŏƶzdž ǂƨŏUĂ ǂ!Ŭƥƥŏơ .ăƧƤŪf ƚŬŬƥ!f

ŎùƨŏĂ ăƧùƤŪf ƚŬŬƥù!f ƚƒƦ UǴƨ5!Ūf yƶƱƱƨŏ LJŏơ Ŏ5 .ƟǴƨŏŬƒĂ Dznjs!f ǂƨŏUĂhƶ yƶƱƱƨŏ ǐƦ!f

YĂùLjk! ƶƶzhkĂ .‖!Ʀ Ƨŏƺ Ü Ƨŏŏơƨ!fĂ ƨdžƧ!fĂ ƧǴzkǶŬǴǂ .ăƧƤŪf Ƨƒ!f ǂƨhhƶ ǴLjŏǶ LJhƒ ǴNjƥƥơ

Ǐ!ǫ yƞƒƧ ‖!Ʀ ýǂ ƺǴǶDĂ .ǴnjLjŏƶ Ǵdžŏŏƨ ƚĂǴƨkkĂ ǂŏƥƥŪf ƒ ĂƮLj!f Ƨƶƚk Ǵnj5ŭkƤƒĂ ƚŬŬƥ!f ljƦNj

ƥƨ5 .ƧƤŬf U5Ǿ!f ýŏǂƮk LJƵ ǂ5ƶkƤdž ĂD ǂnjƥǴƮkdž ǂƨŏƧƱƥ ýǂƮŏ U5! ýǂ5 .ǂƥƥĂƶǶŪf ƚǴŏLjƥ!f ýŏǂƮk

ÜDznjskƶ! Ŭ ýƤƥŏ ‖!Ʀ ƧƨǴǶĂ .ǂŏ!ĂkǶdž!f ǂƨŏƨơ!f UǴ5!ŪǴƥ LJĂǂŏ Ǵdž ĂNj ƟŏƧƮk!fĂ ÜƟŏƧƮk!ǴƥƥĂǂŏ

ÜƨdžƧ!fĂ ƨŏơk!fĂ ƔƧƨƺ! ýdžzkǶk ƺƶƚ!fĂ .ƶdžŏƧǂ ƶ5ŏƱƱ! ýĂƨ!f ýzƞŏ5 .ƨǴzkǶdž!f ýƛdž Ɣŏƞz! ýƥ

Ʀ!D ǂdžƶǂ!f ƚƦƨǂ ljƦNj ƚzdžkƞf ǴdžƶǂĂ . Ƨzƨdž!f DžǶŪf ‖!Ʀǂ LJǂdž ĂNjĂ .lƨǴzkǶŬǴǂ ƶƨŏD ýƨLj!fĂ

---

(1) ƒ ÜǐĂƥƥ LJdžơƧ!f ƥƥƵ :Oƚ ÜƮŏ!ǴƱ ĂƱǶƨŪ ƨzT!f LJ5 ƔǴƚǂ LJdžƨ ƚǴ5T!f ƔǴƚǂ LJdž ƨzT!f LJ5 :ǴLjŏǶ LJhƒ

.192

(2) ƒ ÜNƨǶsLj ƧƥƮdž!f .192

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

.[1]Ł!ĂlljdŽ!f UĞ5!Ū̄f ĞŤĂŤPĂ ÜDŽŭ‡Ń! DžŏP5k ĞnjhĂ ŸƧƐDĂ

:ƨĂùdžƧ!f LJdž LJŏŽĂlj LJŽ ƧĂ‡ŏƧ ýĂh Ł þơkŏ Ł ŏơ Ł ŏþơ!f þlLj!f Ŏ5 ljfþŤ þŋŏ Ğdž fŘNjĂ

Ŏùl̂kdž!f NkŎ̄ŋfĂh ýŎŏĂ ÜŁ̄ł!f NLj‡ ljƧNjĂŋ Ŏ5 LJƨkPŏ ĭŘ!f ÜĬljzdž̄! ƨTĞ‡!f ƨdžƧ!f ĂNjĂ :ýĂŪ̄f

ÜŁùhFĞƐ Łùlŏlơ Nl̂zŋŏĂ ÜĬljzdž!f þŋ5ŏ ĭŘ!f ƨFƨ!f ƨdžƧ!f Ănj5 ÜŎljĞĂ!f ĞdžD Ü f lj!f ŘfCĞư5 Ĭl̂Z

ƨĂdžƧ!f LJŪ̄ ÜĬljzdž!f CfƧĂ f Ăƨ!fĂ Ü f lj!f ŘĞZĞlŏƨ ŎhŭŎ5 (ĞlŏŎĂŏljdžƧnj!f) Łƨ5ŏŬĂ LJdž‡k ‖!Ř‡

Ŏŭùƨk ĞnjljĘ5 ÜĞŏFĞljĂkŋf ĞkĞhĂ Ğnj! LJŪ̄Ă ÜŁljŏkdž!f DŽ!Ğz!fĂ ÜƧĂzT!fĂ ÜlĞŏơ!f YĞlŤD Ŏ5 ĞNjƧĂRŋ þdžk

.[2]"ŎŎ15 ýĂơkŏ ýh ŘĂdžŏ Ŭ ƨdžƧ!f LJĞh Ƨŏ‡ƨk!f Ĭ!ƨ Ğljh

DŽŋùk Ŏk!f Łŏhŏ‡Ƨk!f Łŏ!Ŭþ!fĂ Łŏk̂ĂŤ!f f FĞŤP!f Ƨ̂kPdž Ĭl̂Z LJĂlŎ̄Ŏŏŏŏŏ Łƨŋŭƨ!f LJĞ‡ þpĂ

ƧƧù‡k þùpĂ" "Ƨùŏŏƨk!f" OŎ̄ŎŤùdžh .ăƧPŪ̄f ýĂl!f ýĞ‡TD LJdž Ƨŏλ‡ LJŽ ĞNjƨŏdžkĂ ŁŏƧzT!f Łƨ̂!f

Łùŏơ LJùdž NJùŏljĞzdž yŋĂdh (ƨĞŋdž!f) Ĭl̂Z ýþŏ Ănj5 ÜNJkŬŬþ Ŕþþzk̂Ă OŎ̄ŎŤdž!f fRnj! Dźnjdžfþ̄Pkŋf

NŏhTk!f LJĂþ ĞNjþơĂ lƨĞzkŋŬf Ĭl̂Z ýþŏ þpĂ ÜĞhŏ‡Ƨk Łƨ̂!f Ŏ5 Ƨ̂Ă!dž!f ƨĂĞŋkĂ Ł!Ŭþ!f Ŏ5 yŋĂk!f

.[3]"ĞzdŽ ĞdŽnjŏŎ‡ ĂD

DŽŏĂ Üýŏdžŋ ŎFĞơŏŏ ŸĂŎ̄ŋdh ŎljĞzdž!f ýĞŤŏŏ þTljk lƨŏdždžĂ ŁŤĞP Łŏƨŏhzk ŁŎŏŋĂ Ƨŏŏƨk!fĂ

ŎùzŏhŎ!f ĞnjFĞljh LJŽ ŁŏĂƨŎ̄!f Ÿŏ‡fƨk!Ğh ŒĂƨP!fĂ ŎŎ̄ŤŪ̄f ĞNjĞljzdž ƧŏƐ Ŏ5 ŘĞdžŎ̄‡!f ýĞdžzkŋĞh ‖!Ř

LJljŋù!f ƨƨùP þŤƨ Ănj ÜŪ̄ŤD Ƨŏλdž!f LJ‡!Ă ŎŎ̄kdž!f Ƨŏλk LJD LJ‡džŏ Łŏ!Ğdžŋ!f Łdžŏl!f LJƨ" Ƨ̂Ă!dž!f

---

(1) f ÜĭĂþh LJdžơƨ!f þhŽ :Ok ÜΣŏ!ĞŎ ĂŎŋƨŪ̄ ƨzT!f LJ5 ŸĞk‡ LJdžư CĞ5T!f ŸĞk‡ LJdž ƨzT!f LJ5 :Ğljŋ LJhf .193

(2) Ü1 Ŏ ÜCĞư ùŏh!f ƨfùù!f ÜŎùhƨz!f Ŏ5ĞlŋĂ!f ƨ‡ƨdž!f Ü(ĬljzdŽ!f ƯFĞ5Ă ŸĞŎP!f) ýŏĂdk!f ŁŏƧUlj ÜƧĂ‡ŏƧ ýĂh .108 f Ü2003

(3) f ÜLJŏdžŎ̄ŋdž!f Łƨŋŭƨ!f þljŽ ƨzT!f ŁŏƧUlj :ŎhĂƧ!f Ŕ5!D .219

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù ŏ Ž Ă Lj!f f ƒĞ Ţ ù P!f Ĭ ù ĺĺ Z Σ Ğ ł ž Ljf LJdž ǁ !Ř Nžhkk ţ ŏ Ğdž yđž ÜNJ ư Ƨ ž k ĭ Ř!f ƥŏƥŋ!f ƧhŽ Ł5Ă!đdž!f

.(1)"ţƨĞ ž k ţ f Ă ĞdžŋždžĂ ĞŽĞ ţ ŏ ǫ Ă ĺĞĞ ư 5 ĭ Ƨ ž T!f f Ljĺ!

Ü Σ ž Lj ù ĺ! Nù ĺŏŏ P k Ă ĭ Ƨ ž T!f Ĭ Ljždž!f ƥŏ ł đk Ŏ5 Łŏĺ Ž Ğ ž h Dźnj ţ ŏ Ğ Ğdžĺ ł ĺ! ŎkĂ Ţ !f ă Ă k ţ dž!f LJǫ

Ç ù ĺĺ h ŏ Ğ ù dž ÜNJkžLj ù Ţ Ğdž ł ơD fŘǫ ÜNJh Ç ĺĺ h ŏ ƥp NJLjD ĂNjĂ ÜDžŏ U Ž LJĞŎĺĺ ţ Ů ž ĺĺ!" Řǫ Ğ Lj ŏ ţ LJhf ýĂ l ŏ Ğdž ł

Ł ù ŏ h ŏ ł f Ƨ k!f Ă Łŏk Ă Ţ !f Ğ Ğ Lj ƨ f Ă k!Ğh ă Ă k ţ dž!f fŘNj ŝ ĺ ž k ŏ Ă (2)"ýŏ P k!f LJdž NJLj Ƨ Ğ l ŏ ĂD Nžhkŏ Ğdž! Ĭ Ljždž!Ğh

.Ƨ ž T!f Łƨ! Ŏ5

Ğ nj k Ğ ł Ƨ ơ Y ţ Ğ Lj k Ă Łŏ U ž ĺĺ!f Ğ Ğ Lj Ă ł dž!f Dźƨ Ğ Lj k LJZ Łŋ k Ğ Lj!f Łŏk Ă Ţ !f Ğ Ğ Lj ƨ f Ă k!Ğh ŝ ĺ ž k ŏ Ğdžŏ5 Ğdž D

y ŏ Ţ Ƨ k!f ýŭP LJdž ĞŋţĞ D ǁ !Ř ƨ Ƨ h ŏ Ă Ü Ğ nj h ŝ Ŏ Lj!f LJdž ƨ Ŏ5 Ğ Nj ƥ f ƥ k dž f Ă Ğ Nj Ƨ f ƥ l dž Ŏ k nj ŋ LJdž Ğ nj k Ğ Lj ł ţ Ă

Ğ Ğdžĺ ł!f Ğ nj ŏ5 Ğ Ţ k Ŏk!f.(3)"Ů ž ĺĺ!f Ŏ5 Łŏ h ŏ ł Ƨ k!f ýŏơ!f" LJdž Ğ Nj Ƨ ŏ ƨ Ă Σ Ğ Lj ŋ!f Ă Łĺ ł Ğ T dž!f Ă y ŏ ŋ ţ k!f Ă

.(4)"Ƨ f ƥ l dž!f Ă ŁLj ƨ f Ă dž!f Ŏ5 Ł l 5 f Ă k dž" Y ŏ!Ğ ţ h

.(5)" Ğ nj ĺĺ F f Ă D Ă y ŏ Ğ l dž!f Ƨ P f Ă D N h Ğ T k" Ă Nj Ă y ŏ Ţ Ƨ k!f Ĭ !ǫ Łh ţ Lj!Ğh 5

Łdžŋ ţ!f NĞ f Ƨ ŋ Nj ƥ ž ł LJdž ŁĞĞĞ ŮĂ ŎhŃư!f NĞ f ƥ ł ł ƥ ž ł LJdž ŁĞĞĞ ţ ơ ŭ 5

LJD Ğ ù Nj ƨ Ƨ h D l ƥ ù Ž N ù ŋ Ă D Ř P k k Ă Ü Σ Ğ Lj ŋ!f Ğ Lj ŏ ţ LJhf Ğ nj h Ŏ Lj ž ŏ 5 Łĺ ł Ğ T dž!f Ĭ !ǫ Łh ţ Lj!Ğh Ğdž D Ă

LJ ŏ ù ž!f ý ù λ dž Ƨ N j Ă ù ŋ!f Ł 5!Ğ P k dž Ƨ ŏ Ƨ Ţ k!f Ł l 5 k dž ĞŮ Ğ 5!D ĭ Ƨ ž T!f f Ljĺ! Łŏ h ŏ ł Ƨ k!f Ğ Ğ ŏ Lj h!f LJdž ư k k

Ĭ ĺĺ Z ŝ ĺĺ Ŏ ŏ Ă Ü ý Ğdž T!f Ă ýdž T!f ýλdž Ƨ ŏ Ƨ Ţ k!f Ł 5!Ğ P k dž Ƨ N j Ă ŋ!f Ł l 5 k dž ĞŮ Ğ 5!D LJdž ư k k LJD ĂD ÜLJh ƨ!f Ă

Ů Ğ ù 5!Ů̃f LJĂ ù ł k LJD Ŏ N j Ă Ü Ł Ţ p Ğ Lj!f Łĺ ł Ğ T dž!f Ă Nj Ƨ P ć Y Ă Lj N h Ğ l ŏ Ă Ü Łdž Ğ k!f Łĺ ł Ğ T dž!f Dźƨ f Y Ă Lj!f fŘNj

---

(1) Ü ŏ 1991 Ü 1 ŏ Ü Ğ Ă Ƨ ŏ h Ü Ŏ h Ƨ ž!f Ŏ 5 Ğ l λ!f ƨ ł Ƨ dž!f Ü Ŏ k f Ƨ N j Ğ Ů ýŏĺĺ ơ k! ýP ƥ dž Ü f ƒ Ü Ğ ǁ ǁ ε N j ü l ţ ǁ ε : ĭ Ƨ ł Ğ dž!f ƥ dž ơ dž
.176 f

(2) Ü Ğ Ğ 5 T!f Y Ğ k ł LJdž Ł h Ğ ŏ P!f :Ğ Lj ŏ ţ LJhf
.220 f

(3) Ü ĭ Ă ƥ h LJdž ơ Ƨ!f ƥ h Ž :Ğ k Ü Ă ŏ ţ Ƨ Ů̃ Ƨ ž T!f LJ5 Y Ğ k ł LJdž ư Ü Ğ Ğ 5 T!f Y Ğ k ł LJdž Ƨ ž T!f LJ5 :Ğ Lj ŏ ţ LJhf
.163 f

(4) Ü Ă ŏ ţ Ƨ Ů̃ Ƨ ž T!f LJ5 Y Ğ k ł LJdž ư Ü Ƨ ž T!f Ŏ5 Y Ğ k ł f ŏ P ĺĺ k :ƥ T Ƨ LJhf
.239 f

(5) Ü ĭ Ă ƥ h LJdž ơ Ƨ!f ƥ h Ž :Ğ k Ü Ă ŏ ţ Ƨ Ů̃ Ƨ ž T!f LJ5 Y Ğ k ł LJdž ư Ü Ğ Ğ 5 T!f Y Ğ k ł LJdž Ƨ ž T!f LJ5 :Ğ Lj ŏ ţ LJhf
.163 f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƠƬù!ƒĂ ÜĐžùƱz!ƒĂ ĐžùƱz!ƒĂ Ü2ƧGnj!ƒĂ ljƧG5!ƒ :Gnj!GƛđžĂ Ü2žƧƬk!ƒĂ ƧNjĂη!ƒ ƦƱƧGlkđž ƦžƧzT!ƒ

.(1)Gnjl!ƒĂ ƥGnjl!ƒĂ ƠGl!ƒĂ

ƒ ljù!ƒ Ŏù5 ƒžkĂùƬ ƒlGljk ƨlƠk GnjljĂǂ LJđž ƦžƱ5ƒ!ƒ ƘGljlƠđž!ƒ ljRnj! Ƨž!Gđžη!ƒ Ƨđžžl!ƒ LJǫ

ÜŎZGùlžŰƒ NƱljGη CƒƧƛǫ Ŏ5 GnjkGlj+lĂ GnjkG+Ƨơ ƧƒƥIđž Ŏ5 Gnjl5ƒĂkĂ ƘGđžƒ+!ƒ LJƨƒĂkƱ Đznjl kĂ ĭƧzT!ƒ

ƘGžĂklùđž!ƒ LJùđž ÜljƧùžƐ LJZ N5ŭkPƒĂ ĭƧzT!ƒ YGŎP!ƒ ƨžđžk ƧƬGljZ ăƥƠǫ ýƛđžk ‖!RƱ ŎNjĂ

.YGŎPƒ! ăƧPŪƒ ýG+TŪƒĂ

ƒ ljùƒ! Ƨùž!Ŭƥ!ƒĂ Ƨùžž+Ƨk!ƒĂ ƦžkĂƬ!ƒ ƘGžĂklđž!ƒ Ƨ5G ư k ƦηžkLj ĂNj ĭƧzT!ƒ Ƨžžzk!ƒ LJǫ

NžƱTùk!ƒĂ ýƒƥùƱŰƒĂ Ƨùl5ƒĂđž!ƒĂ ƦljƨƒĂđž!GƱ LJĂ+k ƘƒƧžžzk!ƒĂ " lƧžGzđž ƦlžƧŎƱ GnjƱžž+TkĂ ĭƧzT!ƒ

GljƥùljZ Ĭđžlùk Ŏùk!ƒ YƒĂùljŪƒ yŏđžηƱ :Ʀƒƒđžŋ!GƱĂ …lƥGz!ƒ ƩƧPđž ƧžƐ ýĂl!ƒ ƩƒƧPƐƱ :Ʀƒƒđžŋ!GƱĂ

.(2)"ƒƨƨGηđž

:ƧZGT!ƒ ýĂp Ƨžžzkƒ! Ƨž!Gđžη!ƒ Ƨđžžl!ƒ LJGžƱĂ ÜƦžƧzT!ƒ ƥNjƒĂT!ƒ ƨƧƱD LJđžĂ

ÓŎƛGđž ĂNj LJđž ŁJG+ƧŪGƱ ÐŎƛđžĂ ƦƦηGơ ÿy+ ŇĬLjđž LJđž GljƥùƥƥGđž!Ă

ÓŎŎGƱŪƒ ŎŎƱƒ ƨGljZƱ ƘK!GlĂ GljLjžƱ ƦžƥGơŪƒ ƨƧƒƧŎƱ GljRŽPD

ăƧPđùƱ Ƨùƨ5Ă!đž!ƒ ƦžƱž+Ƨk!ƒ ƘGžLjƱ!ƒĂ Ʀžlžlơ!ƒ ƘGđžƒ+!ƒ ýƒƥƱǫ ƦžđžNjD LJD ƥTƧ LJƱƒ ĭDƧ Ŏ5

ÜΣƨljù!ƒ ‖ùžƧơk ŎljZD ÜƦžƧzT!ƒ ýžĂGƥŪƒ ýƛđž DžGnj5Ŭƒ lƥĂη Ĭ!ǫ" yđžηk GnjljĂǂ LJđž Ĭkđkk "lƧžzđž"

.(3) "ƒzđž DžGnj5ŬƒĂ ýžžPk!ƒ lƥĂη ƥG5D ÜNƱT!ƒ ƥžƥT LJG+ ƒRǫ ýƒƥƱŬƒ LJD ‖!R ýGƛđž

---

(1) LJƱƒ ƨƧƒ :ƠljžƱ LJƱƒ ƨƧƒ LJ5 YGk+ LJđž ư ÜCG5T!ƒ YGk+ LJđž ƨƧƒ LJ5 ÜƱ ĭ ƒĂƥƱ LJƱƒ 164 ƒ
.239 ƒ ÜƨzT!ƒ Ŏ5 YGk+ ƒ žPƒk :ƥTƧ LJƱƒ

(2) LJƱƒ ƨƧƒ LJ5 YGk+ LJđž ư ÜƨzT!ƒ Ŏ5 YGk+ ƒ žPƒk :ƥTƧ LJƱƒ ÜŎùƱĂƧ!ƒ Kùƨ!D :ƧUljƒ .143 ƒ ÜĂŎƱƧŪ ƨƧƒ LJ5 YGk+ LJđž ư
.22 ƒ ÜƨzT!ƒ ƦžƧUlj

(3) ÜNƱƨljƧƥƬđž!ƒ .244 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƒ ljùlĺ! Ƒùŏhŏ‡Ƨk!ƒĂ Ƒŏ́kĂ Ţù!ƒ ƚĠŏĂkłùdž!Ġh ƲĂơĺdž!ƒ LJĂdžĺłdž!ƒ Ƒ5łŭ5!ƒ DŽĠdžkNjƒ LJD ƥnlj

.Ŏ1ĺkdž!ƒ Σ5lj Ŏ5 ýŏŏPk!ƒ YĠ1ŏŬ "ƑŏƧŏhƶk" ýƻĠłĂ Ġnj! DŽNjƧĠhkƵƒĂ Ü ĭ ƨƵT!ƒ

ý‡" LJD ÜLJŏƧƒĂ LJkłDĂ ‖ĺŏĂ NŏŏljŏƧ ăƧŏ Ƒŏơ Ƨ Ţ Ġƶdž!ƒ ĠljƥIlj Ŏ5 CƒƧŬƒ ljƦnj! ăƥŢ ƥnljĂ

ƥƧùnždž LJD Ŭƺ ...Ĭ ùljƶdž!ƒ ĠùnljƵ Ƒƶhljŏ ƚƒĂŢŬƒ LJdž Ƒĺłĺł CŎT ý‡ ýhƥ ĂNj ŎLj5 ŎhƥD ýdžƵ

ƧƵTù! ƥĂùnĂ ŭù5 Üýŏƻùư Ƨŏƛdk!ƒ ƚƦNj ýƛdž LJD ĂD ÜŎ!Ġdžn Ƨŏƛdk Nl! Σŏ! NlkƚƦ ƥơ Ŏ5 ƚĂŢ!ƒ

.(1)"Ƒŏ!ĠƵ5ljŬƒ Nlkdžƶlj! ýpŬƒ ĬĺƵ ĂD ÜljĠljƶdž! DŽĠƵ!ƒ ‖ƒƧƥŬƒ LJdž CŎT LJĂƥ ŎlŏłĂdž

LJƵ LJŏhljĠn!ƒ ƥơD ýŢ5 LJ‡džŏ ŬĂ ÜŎ!Ŭƥ ƴljĠnĂ ÜŎkĂŢ ƴljĠn :LJĠhljĠn Ġnj! ƲĠ5!Ŭƒ LJŬ

ƺƧùnjƲdž NlùljĂ‡ ƴljĠn Ĭ!ƺ Ʋĺĺ!ƒ LJƺ DŽĂ ÜƲĠ5!ū! ƑŏƧŏhƶk!ƒ ƑpĠŎ!ƒ Ƨŏ5Ăk Ŏ5 LJĠljĂĠƶkŏ ĠdžnjljĂ‡ ƧPŬƒ

ƧĺƵ ƥpĂ ÜƑŢĠP!ƒ Ġnjkƶŏhŏ́ĂĂ Ġnjĺł‡T Ġnj! ƑŏkĂŢ lƧĂŢ ƺƦŏD Ănj5 ÜƴŏƥŬƒ ăƥ! Ƨŏ‡5k!ƒ ƧNjĠƲdž LJdž

ÜljƥùơĂ ĠNjĠljƶdž LJdž Ĭkƛkk Ŭ ÜlƥƧ5ljdž!ƒ Ƒdžĺł‡ĺł! ƑŏƧŏhƶk!ƒ lĂI!ƒ LJƺ" Nl!ĂIh Ĭljƶdž!ƒ ƚƦNj LJƵ LJŏƧTkŏTk

.(2)"ƺƦŏD ŎkĂŢ!ƒ Ġnjĺł‡T Ƒƶŏhŏ́ LJdž ýh

:hŭĬƷŭĠĺĺ ŏ́ĺNjdžŬĺNj ƥĭĭƸĺĺ . ƒ

ýŢùkŏ ĭ Ʀù!ƒ Ƨŏŏƶkĺł! ĭ ƧŏĂŢk!ƒ ăĂkłdž!ƒ ĬĺƵ Ƨh‡D Ƒƥ‡ƥh ƚhŢljƒ Ƒ5łŭ5!ƒ ƑŏĠljƵ LJƺ

Ŏù5 Ƒƶĺł!ƒ Nlh DŽłkk Ġdž ý‡ ĬĺƵ ýƥ LJĠ‡ LJƺĂ Ƨŏŏƶk!ƒ Ŏĺĺŏ́ŢdžLJƺ" :ŎhĂƧ!ƒ ýĂIk Ƒŏ‡ŭh!ƒ YƒĂljŬĠh

ƚpĂ!ƒ Ŏ5 IJ ƥnlj Ġljljĺĺŏ5 "ƺŏƧƵT ŬĂƥ" ýĂI!ƒ LJdž ýƵnk ƑŏhĂĺłD ýƻĠłĂĂ ýŏơ LJdž ƑŏƧƵT!ƒ ƑƵĠljŢ!ƒ

Ġdžnj5ùŢĂh NlŏhTùk!ƒ lƧĠƶkùłŬƒ ƑŢĠP ŏI5 ƧŏĂŢk!ƒ Nlh ƥŢIŏ LJĠ‡ Ġdž ƺƧŏƛ‡ Ƨŏŏƶk!ƒ LJD - NłłlJ

.(3)" ĭ ƧƵT!ƒ Ƨŏŏƶkĺł! LJŏkŏłĠłD LJŏkƨŏ‡Ƨ

---

(1) Ƒłùłdž!ƒ ÜƴùŏŏP!ƒ DŽĠłơ :Ƒƶnƒ‡dž ÜŎơhŢ LJŏƥ!ƒ Ŏŏơdž :Ƨk Ûƒ qŬĺ hŭĭƥưdž ÜLJŏƧƒĂ LJŏkłDĂ ‖ĺŏĂ NŏŏljŏƧ

.165 ƒ ÜDĺ1987 ÜƚĂƧŏh ÜƧTlj!ƒĂ ƚĠłƒƧƥĺł! ƑŏhƧƶ!ƒ

(2) .D Ĭ. ƺŏ :Ƨk Ûƒ Nj‡ƨŬĺNj ƥƒ!ƶŬĺ :LJŏƧTkŏTk . Ƨ .Ü ƚ.ƥ Ü5ƒƧƶ!ƒ ÜƑŏ5Ġlƛ!ƒ LJĂdT!ƒ ƧƒƥŬlƧƒƧT lĠŏơ .45 ƒ

(3) Ƒ5łŭ5!ƒ łƥŬƧƶ!ƒ ÜLJŏdžĺłdž!ƒ .224 ƒ

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ýùššPk!f Ĭù‖Z DžĂùlš Ğùŝ!Ğdžη ĞhuĞŎP SzT!f LJĂShukzš fĂLjĞ‡ DžnjLjD ‖!R Ŏ5 Ɣhl!f ÞĂzšĂ

.ƷSŢ Ŏƨŭhu ĬLjzdžhu LJĞšơŰf LJdž Sšλ‡ Ŏ5 DžNjÞLjƵ ýdžzklk ĞĞơ‖ŎŢdž!f ljRNj ĞLjĞ‡Ă ÜlĞ‡Ğơdž!fĂ

ĞùdžqĂ ÜHùƷ! ĞdžqĂ Üý Ăklldž Ăŏlšlơ ĞdžƷ5 :ýfþ Ut! ý‡Ă" ĞLjšl LJhf ýĂp ‖!R þ‡đš Ğdž ýz!Ă

đùŎfĂk!fĂ yùơĂ!f ýĂD LJĂ‡š LJđ5 ýlLj!f ĞdžqĂ …Sšƨkdž ĞdžqĂ Üý Ţ5Ljdž ĞdžqĂ ÜYĂơĂdž ĞdžqĂ ÜHLjšs

Ĭù!q YĂùLj!f LJdž lSĞkĂ ÜYĂLj!f Ĭ!q ΣLjη!f LJdž ýlLjk lSĞk5 …SPĞ ĬLjzdž Ĭ!q NLjƵ ýlLj ĬLjzdž Ĭ‖Z

Ƨùšs P ĂD SùdžZ ýƑĞlùdž ĞùnjLjD HPĂPšT‖! Dznj!Ăp ýλdž …SPĞ YĂLj Ĭ!q YĂLj LJdž lSĞkĂ ÜΣLjη!f

.[1]"lĞšơ!f

Ğdžq : SĞzklk Ŏk!f lSĞzklldž!f CĞdžlŰf Ŏnj5 lSšƨdž!f ĞdžDĂ" NlL5Lj ƽĞšl!f Ŏ5 ÞTS LJhf ýĂpĂ

LJùdž Ğdžƨ Ü"HLjĂη" ΣdžT!f Dznjkšdžlk ýλdž þơ!f LJdž ĞdžqĂ Ü"ĞSlLj" Ɣ‡Ă‡!f Dznjkšdžlk ýλdž ÜNšhT!f LJdž

.[2] ""ĞĞdžl" SŎdž!fĂ "fþLj" DžơT!f Dznjkšdžlk ýλdž Dzsŭ!f

Ɣš!ĞlD NJkơk ШSÞLjk DžĞZ Ŏƨŭhu ΣLjη LJšdž‖ldž!f H5lŭ5!f SĂŢk Ŏ5 Sššƨk!f LJD ‖!R ĬLjzdž

NJkzšhŎ! HdžĞŭdž Sλ‡DĂ ÜSzT!Ğhu f ĞP ĭSšhzk ƔĂ‖lD ĂNjĂ sĞηdž!fĂ ýššPk!fĂ lSĞzklŬfĂ NšhTk!f

Hùlšs ŎĂ Hùš‡fSÞŰf SNjfĂU!fĂ HšþĞdž!f ĞĞšŎzdž!f ydž HšSzT!f Hƨ‖!f ýƵĞ5k Hš5š‡hu ýŢkšĂ ÜHšLj5!f

LJdžùơ HùšþĞdž!f yšùơfĂdž!fĂ CĞšùTŰf Ɣš‡Sk HƵĂLjkdž!f HšSšĂŢk!f NJhš!ĞlD Þšzk H šơ ÜĞnj‖š‡Tk

Ĭù!q Hhlùlj!Ğhu ýĞơ!f ĂNj Ğdž‡ HšzšhŎ!f Ğnj ŢƑĞŢP LJšhu HLjSĞldž!f Ĭ‖Z DžĂlk ÜlÞšÞη Hš!Ğdžη ĞĞpŭƵ

.lSĞzklŰf Ĭ!q Hhl!Ğhu LJđT!f ĂNj Ğdž‡ ĞdžnjLjšhu HLjSĞldž!f Ĭ‖Z ĂD ÜNšhTk!f

---

(1) ýŭ Ĭ ĂÞhu LJdžơS!f ÞhuƵ :Ok ÜĂŎlSŰ SzT!f LJ5 ƔĞk‡ LJdžơ ÜCĞ5T!f ƔĞk‡ LJdž SzT!f LJ5 :GLjšl LJhf .192 f

(2) ÜĂŎlSŰ SzT!f LJ5 ƔĞk‡ LJdžơ ÜSzT!f Ŏ5 ƔĞk‡ f šP‖k :ÞTS LJhf .238 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

:hvĞƐƥƆ‖Ɛ . Ł

Ŏù5 CƒĂùʅ ÜŁŏhƧz!ƒ Łŏƨŭh!ƒ ŁŏƋƧ!ƒ Ŏ5 lƧŏhv‡ ŁŏdžNjD ĂŘ ÜDžŏƥp DžĂnjɔdž ŁhƒƧƷ!ƒ DžĂnjɔdž LJǫ"

ljƧĞƛkʅƒ Ŏ5 ŁhvĂzŢ ŁŏD ƥnLj Ŭ ‖!ŘĂ Ü ƒ ĞP!ƒ ĭƧzT!ƒ ăĂkʅdž!ƒ Ŏ5 ĂD DžĞz!ƒ ŎƒĞŏdžŏʅ!ƒ ăĂkʅdž!ƒ

Ł ŏhƧz!ƒ ŁƐŭh!ƒ lCƒƧp Ŏ5."(1)

ýù‡ LJD ‖ù!Ř ƚĞhƛŭ Ŏɔ‡ŏĂ ÜŘŏ Ɣŏnz!ƒ ƧdžŬƒĂ" ĂƱʅƧŬ ƧzT!ƒ Ŏ5 ƔĞk‡ Ŏ5 CĞŋ ƥl5

."(2)LJŏzdžĞʅ!ƒ Ƨʅŏ! ƔƒĞnz!ƒ Ư zh Ğnjŏ!ǫ Ƨ ŏưŏ ŁŢp ĭĂƧŏ LJdž

fŘNj Ŏ5 ɬlơkk lŘ!ƒ LJǫ lĞ‡Ğơdž!ƒ ŁŏƧULjh Łɔʅŭɔ!ƒ ƥLjZ ŁhƒƧƷ!ƒ ĂD ƟĞŏƨLjŬƒ DžĂnjɔdž ƱhkƧƒĂ

ƧĞùŢ NJùLjZ ƟƒƨùLjdž!ƒ (ƧĞŏzdž!ƒ) ýŢŬƒ Ƨ Ƨzŏ Dž! LJƎ5 ÜNLjZ ƟƒƨLjdž!ƒ ýŢŬƒ Ĭ!ǫ ƧULj!Ğh ƧĞƱÚƒ

ƧĂƧʅ Ƨλ‡ŏ Ğdž fŘnj!Ă" :ĞLjŏʅ LJhƒ ýĂlŏ .Ŏlŏlơ!ƒ ýŢŬĞh ƔĞŋZÚƒ ăĂkʅdž Ŏ5 lƧĂŢ!Ğh ƔĞŋZÚƒ

Džù! ýhƥ ĞNjĂʅơŏ Dž! LJƎ5 ÜĞnj!ĞƛdžD ŎNj Ŏk!ƒ ɬNŘP!ƒ fĂʅơD ƥp fĂLjĂ‡ŏ LJD ƥzh ŁTĂlLjdž!ƒ ƧĂŢ!Ğh Σ Ğlj!ƒ

ĭƧùŋŏ ĞùdžĂ NzùưĂĂ NJùkŏɔŏ‡ Ŏ5 ţ !Ljƒ Σ ɔLj LJdž LJĂŘkŏŏ Ğdždž ƱhŏƧp LJĂŘkŏŏ ĞdžLjǫ ýh ÜDznjkŘ! DžĂkk

."(3)ljƒƧŋdž

Ƨùŏƨ LJdž CŎT!ƒ LJǫ ":NJ!Ăp Ŏ5 UơĞŋ!ƒ ƥLjZ ĞNjƥŋLj ŁŏơĞŏƨLjŬƒ ŁŏƧULj!ƒ ljŘNj ýĂŢD LJ‡!

ĞùdžĂ‡Ă Ƨ ƧƱD LJĞ‡ DžNjĂ!ƒ Ŏ5 ƥzhD LJĞ‡ ĞdžĂ‡Ă DžNjĂ!ƒ LJZ ƥzhD LJĞ‡ ƔƧƐD LJĞ‡ ĞdžĂ‡Ă ƔƧƐD NLjƥzdž

ÜƔùŏƧƷ!ƒ DžŏùUzkh LJĂùĂ‡Ădž ΣĞùLj!ƒĂ ÜYƥùhD LJĞ‡ ƔŋZD LJĞ‡ ĞdžĂ‡Ă ÜƔŋZD LJĞ‡ Ƨ ƧƱD LJĞ‡

.NhŏƧƷh ƧzT!ƒ lƥĂŋ NJƱhƧ Ŏ5 UơĞŋ!ƒ DžŭŁ‡ LJdž Ơưƒ Ă ƒŘNjĂ .ƥŏzh!ƒ Ƨƒ ƧƱkʅƒĂ

ŁhŏƧƷ!ƒ lƧĞhvz!ƒ LJŬ Łŏ!Ğdžŋ!ƒ ĞnjkdžŏpĂ Ƨŏŏƨk!ƒ Ɣŏ!ĞʅD Łŏ!Ğdžŋ ΣĞŏl! ΣĞʅD ŁŏŢĞP ŁhƒƧƷ!Ğ5

ÜŬŏùŏPkĂ ŁùhƒƧƐ (lƧŏƨdž!ƒ UĞ5!ŬƒĂD) Łŏƨŭh!ƒ YƒĂLjŬƒ Ƨλ‡D lƧĞzkʅŬƒ ƥzkĂ ÜŬŏŏPk Ƨλ‡D LJĂ‡k

---

(1) ƒ Üĭ ƧzT!ƒ ƔĞƱP!ƒ ýŏlơk : ĭ Ƨdžz!ƒ ƥdžơdž .38

(2) ƒ ÜƧzT!ƒ Ŏ5 Σŏ!ĞƱ ĂƱʅƧD :ƥĞŏZ ĭƧ‡T 138 IJ 140.

(3) ƒ Üĭ Ăƥh LJdžơƧ!ƒ ƥhZ :Ok ÜĂƱʅƧŬ ƧzT!ƒ LJ5 ƔĞk‡ LJdž ư ÜĞ5T!ƒ ƔĞk‡ LJdž ƧzT!ƒ LJ5 :ĞLjŏʅ LJhƒ .171

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

.ăƧùPŪƒ Ɣŏ!ǴƬŪƒ NIŏIơƙ yŏƱƙƬƙ Ŭ Ǵdž ƒŘNjĂ .ΣǴŭ!ƒ ý‡ Ǵnj! LJƱƽŏ Ŭ Ɨhŏƽƹ ŎŭǴƶdž ý‡Tƙ ǴnjŭŪ

ŘƒŘùƙ!Ŭƒ ýùƶƽŏ ƺƧùŏŏƶƙ - lƧǴƶƙùƬŭƒ Ĭ ùŭZD IJ lƧùŏƶdž!ƒ UǴƽ!Ūƒ LJD" ƥTƧ LJhƒ ŭƥƬp Ǵdž ƒŘNjĂ

.(1)"ýŏŏPƙ!ƒĂ

OŪƱƬdž Ƨŏŏƶƙ!ƒ DžĂnjƽdžw LJĂƥƬIŏ ƒĂŭǴ‡ Ǵdž ƺƧŏƛ‡ LJŏdžŪƬdž!ƒ ƗƽƬŭƽ!ƒ LJD ƽhƬ Ǵdždž JNƙŭƙƬŭĂ

ǴŭŏùƬ LJùhƒ ýĂùp ‖ù!Ř ĬŪZ ƥNjǴT!ƒĂ ăƧPŪƒ Ɨŏƹŭh!ƒ ƚǴơŪƱƱdž!ƒ LJdž ŭƧŏƹ LJĂƥ lƧǴƶƙƬŭƒ

ƒŘ Ĭƙơ ÜƭƥŏƥT ƱƬƧơ lƧǴƶƙƬŭƒ ĬŪZ LJĂƬƧơŏĂ ÜYĂưĂdž!ƒ Uƽ!ƒ ýǴdžƶƙƬƒ LJĂhŭƙŋŏ CƭƧƶT!ƒĂ"

.(2)"Ƨŏƶdž!ƒ Ĭ!ƹ ƒĂ!Ǵdž Ǵdž Ƨŏŏƶƙ NŏƽƧPŭƒĂ ÜYĂưĂdž ǴdžNjƥơD ÜLJŏƭŏTŪ! LJŏdžƬƒ ƒĂƥŋĂ

NŭƧƶƙƬùdž!ƒ ýƥǴùƶŏ Nŭƙdž ƧǴƶƙƬdž!ƒ LJǴ‡ Ǵdž ǴnjhĂƧư Oŋŭƙƽƽƙ!ƒ ǴdžD" Ʊưŏ NI!ĂpĂ

Ɨùnjŋ!ƒ LJùdž NƙǴ‡ǴơdžĂÜƥĂŭƬùŭdžŪ! NIùƙƽ!ǴPdž ƧùnjUŏ CŎT Nŏƽ LJĂ‡ŏ ŬĂ ÜƬdžǴk lǴ‡Ǵơdž Nŏ‡ǴơŏĂ

.(3)"lƥĂƬIdž!ƒ

ĭƧƶTù!ƒ ƔǴùƱPŪ! ƬdžǴŭdž Ɣŏ!ǴƬŪƒ Ƨƛ‡D ǴnjŭD Ĭ!ƹ ƥĂƶŏ lƧǴƶƙƬŭǴh ƗƽƬŭƽ!ƒ DžǴdžƙNjƒ LJƹ

lƥùƶǴhƙdž!ƒĂ lƧƽǴŭƙdž!ƒ ƬŏƥǴdž!ƒ ƧNjƒĂU!ƒ LJŏw ƔƧǴIk Ŏnjƽ ÜƬŏŪŏŏPk!ƒ NIƙŏǴƹĂ Ƭŏ!Ǵdžŋ!ƒ NƙƽŏUĂ! ƱIŏIơƙĂ

ƬùŪZǴƽƙdž Ƭùŏ‡ǴơŏƹĂ ƚǴpŭƶ LJdžư Ǵnjŋdžƥƙƽ ÜǴdžnjŭŏw ƥƶǴhƙ Ŏk!ƒ ƬƶŏhƱƱ!ƒĂ ƬŏƥǴdž!ƒ ýƬƒĂƽ!ƒ Ăơdžƙ

.NhnjŏwT LJƶ ŭƧŏǴdžƙĂ NI!ŭIƙƬƒ Ƨ ƧƱ ý‡! ĬIhŏ ĭŘ!ƒ NŏwTk!ƒ NŏŪƶ DžĂIŏ Ŭ Ǵdž ƒŘNjĂ Ü Ƨƒ ƧƱŪƒ

ƱƱƧùT ŭƧǴùhƙƶǴh lƧǴƶƙƬƒ Ŏ5ƧƱ LJŏw ƔƬǴŭƙ!ƒ ƚǴpŭƶ lǴƶƒƧdž ƬŏdžNjD ƗƽƬŭƽ!ƒ ƥ‡D ƥpĂ

.Σƽŭ!ƒ Ŏ5 ƬŏŪŏŏPk!ƒ lƧǴƛŭƒ ƽŏIơƙĂ Ƭŏ!Ǵdžŋ!ƒ lŘŪ!ƒ Ɨh! Ʊŏ!Ǵdžŋ

Ŏù5 ƬŪ‡ǴTdž ĂD ÜDžƬŭƒ Ŏ5 Ɨ‡ƧǴTdž ǴdžD ƧĂdžD LJdž ŘPƱƙ ƚƒƧǴƶƙƬŭƒ yŏdžŋ" ǴŭŏƬ LJhƒ ýĂIŏ

lƧƬùhdž ÜƬƬĂƬùơdž!ƒ Ɨùŏƽŏ‡!ƒ Ŏ5 ƬŪ‡ǴTdž ĂD ÜýǴƶƽŭƒ ĂD ýƶ5 Ŏ5 CŎT!ƒ CǴŭƹ Ƭŏŭƹdž ĭD ÜŭĂI!ƒ

---

(1) ƒ ŏPŪk :ƥTƧ LJhƒ ƒ ÜƬhǴƱP!ƒ .292

(2) ƒ ÜCǴƽT!ƒ ƔǴk‡ LJdž ƬhǴƱP!ƒ :ǴŭƬ LJhƒ .217 Ü206

(3) ƒ ÜNƬƽŭ ƧƥƬdž!ƒ .229

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJĞĹĵĥ Ł5Ţ Ŏ5 ýƨƷ!f ýĞp fŘǫ NŰĵƎ5 ÜŶkfƨdž ljƨŏƛdk Ŏ5 ĭƨĞƶkŀŬf Ŏ!ĞŀkĵŬf ýĂŀŰ!Ă .ĞNjƨŏɛ ĂD ĶĹĵĞ‡

Ŏ5 NJ!Ăp LJƎ5 ÜŁŏƨdžƨp :ýĂŀŏ LJD ĞŢĂŢP ÜƨdžƠ :ýĂŀŏ LJD LJdž ýpĂD ĶĹĵĞ‡Ă ÜŁŏþƨĂ ĞnjĹĵǫ :ŶŏĥƠ!f

ĞùŀŰƠdž" ƨdžƠ" NJ!Ăp NŰŏPŏ Ŭ Ğdž N5ƨƵĂ þƨĂ!f Ł5ĞƠ! LJdž Ğnjƶdž ýŏPŏ þp Ü"ŁŏþƨĂ" ƨdžƠŰ! lƨĞƶkŀŬf

.(1) "lƨŘŀkŀdž!f ljþĂþ!f ýŏŏPk Ŏ!ǫ ăþƶkŏ ƨdžƨŀ!f ƨ‡ŘĂ ÜLJĞŀƠkŀŬfĂ Θþdž!f NĥĹjŋĥ ƨĂƠŏ Ŭ

ÜYĂùĹj!fĂ ΣĹjŋ!f Ŏ5 lƨĞƶkŀŬf Ŏ5ƨƠ ý‡ĞTkĥ ĭƨĞƶkŀŬf ƨŏĂŢk!f Ŏ5 Ŷŀ ĞĹjk!f ŧlƠkŏĂ

ĶŬĞùŏP ‖ùŏƨƠk! Ł!Ğƶ5 Łŏ!Ğdžŋ ŁŰŏŀĂ ‖!Ŗĥ þƶŏ ÜŁŏƶŏĥƠ!f Ł‡ƨƠ!fĂ Łŏŀơ!f Ł5Ţ!f Ŏ5 Ğnj‡ƨĞTkĂ

.ŁŏƨƶT!f ƨĂŢ!f Ĭ ư kŀdž! ŧĞŏŀĵŬf ĬŰƶ NŰdžƠĂ ÜŎŀŰkdž!f

Ŏùk!f Łŏɛŭĥ!f YfĂĹjŪf ƨŰkPdž LJŏdžŰŀdž!f Ł5ŀŭ5!f þĹjƶ ŎĹjƶŏ "ƨŏŏƷk!f" LJD ŧĥŀ Ğdždž ƠưkŏĂ

Ł‡ĞŏùŢ ăĂùŀ ŁŏĞnjĹj!f Ŏ5 Σŏ! NŰĵƎ5 ÜŁŏĂp ŁŏŰŏŏPk ŁpĞƠ ĬŰƶ ĭĂƠĹjkĂ Ülþŏþŋ ŁŏĹj5 ƨƨĂŢ ƨ‡khk

ĭƨƶTù!f ŶĞƠP!f Ł‡ŭĥ! Ŷƨƶ!f ƨĂŢk ydž ŶŀĞĹjkŏ Ğdžĥ ŎƠŀƨŪf lĞ‡Ğơdž!f DžĂnjƨdž! ăƨPD Łŏ!Ğdžŋ

ĞdžnjĹjŏĥ LJƨp Łŏơ ÜƨŏŏƷk!f Ĭ!ǫ lĞ‡Ğơdž!f LJdž ýĞlĂĹjŬf fŘNj ýnjŀ ĭŘ!f NJŀƶĹj ĂNj ÜĂƠŀƨD LJD ‖T ŬĂ"

.(2)" lŘŰ!f :ƨƛŪfĂ Łŏƶŏ‌UĂ!f Ŏ5

LJfƨùĥkƶŏ ĞùdžnjĹj‌D ĞdžNjŬĂD :LJŏkŏơĞĹj LJdž Ł5ŀŭ5!f þĹjƶ lĞ‡Ğơdž!fĂ ƨŏŏƷk!f LJĞĥ ýƛĞdžk!f ĂþĥŏĂ

Ŷŏ!ĞùŀD NŰjdžư ƨƨŀĹjk ĞdžĞƶ Ğŏɛŭĥ ĞĹj5 LJfþƶŏ ĞdžnjĹj‌D ĞdžnjŏĹjĞƛĂ Ü ĭƨƶT!f ýŏŏPk!f ŧŏlơk! ŁŏĹj5 ŁŰŏŀĂ

.ƨĞŋdž!fĂ ýŏƛdžk!fĂ ŁŏĥĞk‡!f lƨĞƶkŀŬfĂ NŏĥTk!f

ýŦĞŀĂ Ğnj! DžNjƨĞĥkƶfĂ ÜŁŏɛŭĥ!f YfĂĹjŪĞĥ lĞ‡Ğơdž!f Ł5ŀŭ5!f ƠĥƨƨƠ LJD ƨĂ5ŢƶƨĞĥŋ ăƨŏĂ

þùĹjƶ NŏĥTùk!Ğĥ lĞ‡Ğơdž!f LJfƨkpf ĬŰƶ ĶĥkƨĶk Ŏk!f lƨTĞĥdž!f NŦĞkĹj!f LJdž þƶŏ ýŏŏPk!f ýƶ5 Ğnjĥ ŧlơkŏ

.(3)ŁŢĞP!f DžnjkfþĞnjkŋf ĬŰƶ ýdžơk Ŏk!fĂ Ğnjŏ!ǫ fĂnjkĹjf Ŏk!f ĶfƨĞŋĹjŬf DžNjD LJdžĂ ÜΣĹjĂŏ LJĥ Ĭkdž

---

(1) ÜĞƶ5T!f ŶĞk‡ LJdž ŁĥĞƠP!f :ĞĹjŏŀ LJĥf .208 f

(2) ÜĞnjkfþfþkdžfĂ Ğnj!ĂŢD Łŏĥƨƶ!f Łɛŭĥ!f :ĭƨdžƶ!f þdžơdž .262 f

(3) ÜŁŏĹjƶ!f lƨĂŢ!f :ƨĂ5ŢƶƨĞĥŋ .149 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏ5 ĠdžnjhvlĠljkĂ "LJsĂ!fĂ" Ă "Sŏŏƹk!f" ýŽĠ5k Łŋŏkłj ĂNj ĭ SzT!f ýŏŏPk!f LJD ƥTS LJhf ƥłđŏĂ

.(1) ĭ SzT!f f łj!f

ƚĠŏĂklùdž!f ljŘùNj fĂùŋdžƥDĂ DžnjłjŪ Ü ĭ SzT!f f łjł! ŁŏhĂłlŪf ŁhvSĠldž!f ĬłjƐD sĠŋłjŬf fŘNj

ĂùNj Ġùdž ýŽĠ5k LJŽ JNłłjk ĭ SzT!f YĠŎP!f ŁŏłłŏŏPk LJD ljfƥđdž ýdžTDĂ ƽdžŽD Ŏ!Ġdžŋ SĂŢk LJdžư

.Ŏ!ĠŏPĂ Ŏlƽłj ĂNj Ġdžvu ŎŢljĂ Ŏ!Ġdžŋ

ýĂùh" LJĠłĂ Ü łŏƥơ!f Ŏhvƹ!f ƥlłj!f Ŏ5 ljƥŋłj lSĠzklŬf ýdžŽ łŏƽŏUĂ LJŽ łƽlŭƽ!f Džŭł LJƹ

łùŏ5Ġł łùŏ!Ŭƥ łùŏSUłj LJD ăDSĂ ÜłŏSĠzkùlŬf ĠŏđS!f Ŏ5 ýĠŏP!f łŏdžNjD LJŽ łƥơk ƥp "SĂłŏS

Yùłłŏłłk (Ġùnjłkdžŋ Sk LJùłdžŏ Ŭ ƚĠdžĂłłzdžvu ƥŏĂsk!f ĬłłŽ lSĠzklŬf lSƥp Ŏ5 łơh!f ĭD) lSĠzklŭ!

YĂłùlŪ łSŏlùƽk Yłłŏŏkŏ lSĠzklŬf ýdžŽ łŏƽŏł ƟSTĂ Ü ll!Ř łŏ!ŬƥĂ ýĠŏPłł! łŏŋĂ!Ăłŏl łŏSUłj

.(2) lSĠzklŬf ll łłk! łdžsŭdž LJĂłŏ ĭ Ř!f ýĠŏP!f łzŏhvŏĂ NhvĠTk!f

LJŏùkŏłłłj ĬùłłŽ ƽhvĠlù!f f łj!f Ŏ5 słSŏ SĂłŏS ýĂhv LJD ΣĂƥz!f ĂhvD Ƶ lĂŏ .ƥ ăSŏĂ

łùŏhvŏłSk łùŏłłdžz! JNnjłjhv ƥĂsŏ ýĠŏP!f LJƵ5 ÜSĂłŏS Nŏŏ!ƹ SĠTD Ġdž! łł5ĂĂ ĭ SŏĂŢk!f ljĠŋkŬf ÜýĠŏP!f

LJD Ƶŏł Ġnjhv ăSłj Ŏk!f łŏ!ĠŏP!f łhvĂ!f ĂNj YŏłSk!f fŘNj LJƵ5 ÜlSĠzklŭ! łhvlłj!ĠhvĂ ÜDžnjƽ!f LJdž łŏƽŏ!Ƶk

lƥơĂ Ġŋkłjŏ! Ġdžnjưzhv yłdž ĠlhvĠŎkĂ Ġłjdžŋlłjf ÜƚĠłjŏdžưk!f LJdž łłhvĠl LJŏŎhvkSdž SŏƐ LJŏdžĠUłj LJdž LJŏłjłf

.łŏlĠlD łŏłjdžư

---

(1) ƥTS LJhf f łłŏP łłk :łŏP łłk f łłhvĠŎP!f f łŏP łłk 260.

(2) ýĂhv łłŏSĂłŏS :łłłłj łłłł

ÜƧĂŢù!Ǵu lƧǴƶƭǰŬƒ ƥŏĂƨƭ ƬŏǷĂƶŽ ŤǷŽ ƨ+Ƨƭ5 Üĭ ƧŏĂŢƭ!ƒ ljǴŋƭŬƒ ĭD ƬŏljǴƛ!ƒ ƬƵlLj!ƒ ǴdžD

Ŭ ƧĂŢù!ƒ ljŘNjĂ ĭƧǴƶƭǰŬƒ ŤLjƶdžǷ! Ƭdždžƭdž!ƒ ÜƧĂŢ!Ǵu Dž ŭ+!ƒ ĂD Ü ƬǷdžŋ!ƒ ƥĂƨƭ lƧǴƶƭǰŬƒ LJD ĭD

.(1)ƬŏǷlŽ ƭƧĂŢ lƧĂƧư!Ǵu LJĂ+ƭ LJD ШǴƭƣƣƭ

ƬùŏƧULj!ƒĂ lƧǴƶƭǰŬƒ LJŽ LJŏdžǷƭǰdž!ƒ Ƭ5ƭǰŭ5!ƒ Ƭŏƥơ LJŏu Ƭơư ƒĂ ƬǷŢ ǁǴljNj LJD ăƧLj Ǵdž+

ƥù+đƭ Ƭùŏơ Üĭ ƧǴƶƭǰŬƒ Džnjƨ!ƒ ýŋD LJdž Ƭ5ǷƭPdž!ƒ ƬǴpǴŏƭǰ!ƒ LJŏu ƵuƧ!ƒ ŤǷŽ ƨ+Ƨƭ Ŏƭk!ƒ ÜƬŏƭǰƥơ!ƒ

ýùŏǷƭơƭ LJdž NƭkƐǴŏŢ ƬƵƭǰƒĂu ƨƭkTŏ LJD LJ+džŏ Ŭ ĭƧǴƶƭǰŬƒ ŤLjƶdž!ƒ LJD lƧǴƶƭǰŭ! Ƭŏƭǰƥơ!ƒ ƬŏƧULj!ƒ

ÝNJùdžnj5Ă ĭƧǴƶƭǰŬƒ ŤLjƶdž!ƒ ǁ!Ř ƨŏŏdžƭ ýŋD LJdž ÜƐƥơ!ƒ ýdžŽ LJdž ƥuŬ ýu ÜƵl5 Ƭŏ5Ƨơ!ƒ ƧŢǴljƶ!ƒ

Ŏ5ƧƵ LJŏu ƵuƧŏ ĭŘ!ƒ NuǴTƭ!ƒ LJdž (ĭƧŏĂŢƭ!ƒ) Ŏ!ǴŏP!ƒ ƧŢLjƶ!ƒ ƧǴTƭ+Ŭ ĭƧĂƧư Ɛƥơ!ƒ LJŪ

Ƭ+ƧƭTùdž!ƒ yùpƒĂdž!ƒ DƭǴùULj ǁ ŭùu Ɛ+Ǵùdž ljǴŽƥ ĭŘ!ƒ ĂNj ĭƧŏĂŢƭ!ƒ ƧŢLjƶ!ƒ ƒŘNjĂ .lƧǴƶƭǰŬƒ

.(2)ƬƵuƒƧƭdž!ƒ

b. ƐǷƭƨĭŪƭNj üĭĭǷǷƬǷƭƐ:

Ƭơu Ă (3)ŎŽǴlŏŬƒ NuljǴŋ ƬuƧǴldž! ƭŏƧULj ƭlǷƵljdž LJƨĂ!ƒ ŤǷŽ ƧƶT!ƒ DƭǴŏp LJdž Ƭ5ƭǰŭ5!ƒ ýƶŋ

ƨùlơƭŏ Ťùƭơ ƬŏƧŏƛdƭ!ƒ ǴnjƭĂpĂ ƬŏƒǴơŏŬƒ ǴnjƭǴpǴƵ! ljƧǴdžƛƭƭƒ Ƭŏ5ŏ+ Ŏ5 ƧULjǷ!Ă ÜŤlŏƭǰĂdž!Ǵu NƭpŭŽ

ƬùŏLj5!ƒ ƬǴùdžĂldž!ƒ DžùNjD LJùdž " ĭƧƶT!ƒ LJƨĂ!ƒ" ŎuƒƧǴ5!ƒ ýƶŋ ƥpĂ Üýdž+Ŭƒ NŋĂ!ƒ ŤǷŽ ýŏŏPƭ!ƒ

LJŏu ƨƧ5ŏ ƧŢLjƶ!ƒ ƒŘNj ŤǷŽ CǴljuĂ lCƒƥƧĂ lƥĂŋ ƒ ĂŢLj!ƒ ƬĂǴ5ƭƭ NuĂ .ĭƧƶT!ƒ ƒ LjǷ! Ƭŏ!ǴdžŋƭƒĂ

đùLjĂƨĂdž LJ+ŏ Dž!Ă ÜCŎT!ƒ Ŏ+ǴơŏǴdždž đ5!đdž LJǴ+ ƒŘ ýĂl!ƒĂ" :ýĂlŏ5 ."ƧƶT!ƒ" Ă "ĭƧƶT!ƒ ýĂl!ƒ"

---

(1) ƭƧĂŢƭ!ƒ ƭƧƭƥ ÜlƧŏƭǰdž!ƒ ƭƧƭƥ ÜlƧǴƶƭǰŬƒĂ NŏuTƭ!ƒ ÜƐĂƥƶ!ƒ ĂuD ƬƭǰĂŏ LJŽ ŭlLj :ƭĂ+ŏƧ ýĂu ƒ 204.

(2) ƭƭNƭƭ5Lj yƭŋƧdž!ƒ ƒ 207.

(3) ƭƭƧƶT!ƒ ƬŏƧULj :ŎuĂƧ!ƒ Ŕ5!D :ƧULjƒ ƒ 252.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.ĺƨƨT ƨĠŢ ĆƒƨηD ƵĭŲpĂ ‖!Ř yďž LJƨĂ ƒŘ15 ÜĭƨƨT ýĂp ĂNj ýĠlŏ LJ‡!Ă ÜĺƨƨT þƨŏ Σŏ15 YĠlŏƵh

.(1)LJƨĂ!ƒ ĠNjƨƨŢDĂ ÜlĠ‡Ġơďž!ƒ Ġnjh Ŏk!ƒ ĆĠŏTŪƒ DŽƵZĂ lĠ‡Ġơďž!ƒ ĂNj ƨƨT!ƒ DĭƒĂ15

LJĠùơ!ŪƒĂ ĶĠďžLjƨk!ƒ ƨUĂŏ ƨƨT!Ġ5 (2)"ƨƨT!ƒĂ lĥŏŢ!!ƒ Ł!ƨLjďžh LJĠơ!Ūƒ" ŎhƒƨĠs!ƒ ýĂlŏĂ

ĥƨùηďž Łŏlŏùl Ăďž!ƒ ĶĠùZĠlŏŭ! NsŏUĂk LJD ŎLjzŏ Ġďžďž (3)NDŏĂĠpD Ŏ5 ýŏŏPk!ƒ Ł ĥơk Ŏk!ƒ ŁlŏƨƱ!Ġh

Ŭ ĠnjLjĂĥùh LJŪ Ülƨŏhł Łŏlj5 Łďžŏp ĶƒŘĂ Ł!Ġz5 ŁŏŏlĂ ĠnjLjD Ŭŋ ÜŁŏƨŏŭďk!ƒ NŏkŏĠƩ ŧŏlơk! Łŏ!Ġďžη ŁŏŏlĂ

.(4)"LJƨĂ!ƒĂ LJơŏ!ƒ Ġnjh LJƨp ƒŘŋ ýďž‡k ýĂl!Ġh lĠ‡Ġơďž!ƒ" ù5 ÜNJkŏNjĠďž ýďžk‡k

LJƨĂ!ƒ ĶĠ5 LJŋ" Ă.(5)"LJƨĂ!Ġh Ŭŋ ýŏŏPk!ƒ LJďž DĭĠďžk!ƒ ŎŽ ljĥĂŢ!ďž N! ýŢơŏ Ŭ ƨZĠT!ƒĂ"

Łùhƨηk!ƒ DĭŏďžùŢ Ŏù5 Ŏlŏkďž!ƒ JNďžĥŏ NLjD Ŏ5 ĭƨƨT!ƒ YĠlŏŭ! Łŏ!Ġďžη!ƒ Łďžŏl!ƒ LJŋ.(6)"ýŏŏPk!ƒ ƒ !Lj

ýĂlŏ ÜŁŏ!ĠŏP!ƒ Σs‡j!ƒ ăĂp ‖ŏƨơk ŎŽ lƨĥp LJďž LJďžưkŏ Ġďžh .ŎŏŏPk!ƒ ĠnjpĠŏŢh NƱhƨŏĂ ŁŏZƒĥŭƒ

‖LJd‡5 ÜNJŏŏPk ĥŢ!ŏ ĭŘ!ƒ ĆŎT!ƒ ýĠŏP ýĂh!! Σs‡j!ƒ ĥŋŏ NLjƒ ĂNj ƨƨT!ƒ Ŏ5 LJơŏ!ƒ ýďžZĂ" ĥTƨ LJhƒ

ĥĂŢùl ďž!ƒ ĆŎTŏ! lĠ‡Ġơďž!ƒĂ NŏhTk!ƒ ýh!k Nh ĭŘ!ƒ ĥƒĥŋzkŢŪƒ Łƒŏnj!ƒ ljŘNj Σs‡j!ƒ ĥŏsŏ ĭŘ!ƒ ĂNj LJơŏ!ƒ

NùĶĠďžLjh ƨƨT!ƒ LJďž YĂLj!ƒ ‖!Ř! Dĭƒŭďž!ƒ LJơŏ!ƒ ƨƨT!ƒ YƒĂLjD LJďž YĂLj Ŏ5 Σs‡j!ƒ ĥŏsŏ ĠďžLjŋĂ ÜNnjŏhTk

.(7)"Ns‡ŏ!ƨkĂ

---

(1) ƒ ÜƨƨT!ƒ yďžƒĂη ÜŎhƒƨĠs!ƒ .172

(2) ƒ ÜƨŏhŁ!ƒ ĭlŏŢĂďž!ƒ :ŎhƒƨĠs!ƒ .85

(3) ŁĂùơh!ƒĂ ĶĠŢƒĥŏŭ! LJŏŽ Ü"ĭĥlLj!ƒ Łƒƨk!ƒ lĆƒƨp" :ŸĠk‡ LJďžư ÜŎhƒƨĠs!ƒ ĥŭŽ LJs!ƒ ŁŏƨUlj :ƨĂsŢŽ ƨhĠη

.71 ƒ ÜDĭ1994 Ü1 Ʊ ÜŁŏŭĠŢŭƒ

(4) ƒ ÜĂƱŢƨŪ ƨƨT!ƒ LJ5 ŸĠk‡ LJďžư ÜƨƨT!ƒ Ŏ5 ŸĠk‡ ƒ ŏPŏk :ĥTƨ LJhƒ .208

(5) ƒ ÜNŢs‡j ƨĥŢďž!ƒ .214

(6) ƒ ÜĭĂĥh LJďžơƨ!ƒ ĥhŽ :Ơk ÜĂƱŢƨŪ ƨƨT!ƒ LJ5 ŸĠk‡ LJďžư ÜĆĠsT!ƒ ŸĠk‡ LJďž ƨƨT!ƒ LJ5 :ĠŭŢ LJhƒ .183

(7) ƒ ÜĭĂĥh LJďžơƨ!ƒ ĥhŽ :Ơk ÜĂƱŢƨŪ ƨƨT!ƒ LJ5 ŸĠk‡ LJďžư ÜƨƨT!ƒ Ŏ5 ŸĠk‡ ƒ ŏPŏk :ĥTƨ LJhƒ .209

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

لج Ɛونجك ĬŻ ڢنجكƧڤپ LJدژ ĦوƧوكلك!ف ڢنجكĂپĂ Ħو!ڢدژن!ف ڢنجكدژوپ ĦوƧزT!ف ƚڢŻڢلوŰف ڤدژكلك

ǁ ù!Ɽ ȶ ǀ ơكوĂ ÜƧŻڢT!ف ڢنجڵ‡T Ŏك!ف Ħولج!ف Dز!فĂز!فĂ ƧĂŢ!ف ydž Ŏ!ڢوP!فĂ ŎلجفنĂ!ف ýŻڢ5كڵ! Ŏلڵكدژ!ف

.ĦوFڢơوŰفĂ Ħوهو‡Ƨك!فĂ Ħو!Ŭڤ!فĂ ĦوكĂŢ!ف ڢنجكڢلجĂ‡دژĂ Ŏ ơĂƧز!ف Ɣلجڢن!ف LJوه Ɣلڢلجك!ف ĦƵلفĂه

Ɣ ù لڢلجو ڢدژ ڢنجلجدژĂ ÜĦڵوĂƵ!ف LJفزĂŬف Ɣلڢلجو ڢدژ Ŏلجڢزدژ!فĂ ƚŭووPك!ف LJدژ " :ڤTƧ LJهف ýĂلو

ڢدژهƧĂ Ü Σ ‡ز!ڢه ƧدژŬف LJڢ‡ ڢدژهƧĂ Üýووپكڵ! Ɣلڢلجدژ Ƨوɛ Ĭلجزدژڵ! ڢهلڢلجدژ LJزĂ!ف LJڢ‡ ڢدژهƧĂ لƧوŢ!!ف

.(1)"ڢدژنجوڵ‡! Ɣلڢلجدژ Ƨوɛ LJڢ‡

Ƨڢ ù وكPف Ɣ ù لجڢن Ĭ!ڠ IJ ĭ ƧزT!ف Ư Ƨڠ!فĂ Ŏ ơĂƧز!ف LJزĂ!ف LJوه Ɣلڢلجك!ف ĬŻ f Ƨو!ڢ5

Ĭ ù Żǁǀ!Ɽù5 ÜĦوƧزTù!ف Ħù ودژڵز!ف Dژودژ Ŏ5 Ŏلڵكدژ!ف ýڢPڤŰ ƚلوFƧ ƚƵƧT IJ ĦدژĈŭدژ!ف ƚفĂŢŬف

LJù دژ DزNjƧوɛĂ ƔƧز!ف LJD Ħ‡لŭ‡!ف UơŬ ڤپĂ ÜN! Ħهلڢلجدژ ĦوŻڢلوڠ Ħولجه Ŏ5 ljƧزT ƷĂŢو LJD ƧŻڢT!ف

ڤوơĂ!ف ĈڢلجĂكلŭف فĂڵكدژ LJڢلجĂو!ف LJDĂ ÜڢnjƠفƧɛDĂ ڢnjزوƠفĂدژه DزNjƧڢزTD LJفزĂD فĂƵڵP ăƧPŬف DدژŬف

DزNjƧڢزùTD LJفزĂD فĂùƵڵP DزNjƧڢùهPD ڢلجڵجه LJوĂ!ف لƧƠڢو!فĂ ĦوƠڢدژ!ف DدژŬف Ŏ5 ĈفƧزT!ف ýη LJڠ"

DزnjلجĦù5 .ƵلŏĂوĂلجڢلجĂو!ف Ŭڠ ÜĈدژĂڵزدژ ڢلجزĂ Ħو‡ƧزT!ف Ŏلجڢزدژ!ف YفĂلجD LJدژ YĂلج ý‡! فĂهkƧو Dز!Ă ڢnج!فĂơه

LJفزĂD Ƨùوɛ OFفùدژ!ف LJفزĂD LJD ýùدژ ÜLJزĂ!ف YفĂلجD LJدژ ڢŻĂلج ƧزT!ف YفĂلجD LJدژ YĂلج ý‡! فĂڵزη

Dزùدژ Ŭف LJùدژ DزNjƧùوɛ ڢدژ5 ÜڢNjƧFڢ ǁ!Ɽ‡Ă ÜKڢ‡ơơدژ!ف LJفزĂD Ƨوɛ ŎηڢNjŬف LJفزĂDĂ ÜŎηڢNjŬف

Dز!Ă ÜڢNjƧد‡ڢه ڢدژDĂ ڢnjڵ‡ه ڢدژD ŎηڢNjŬف ڢnjه LJĂ!Ăلو ڢدژدژ لƧود‡ LJفزĂڢه OFفùدژ!ف LJĂ!Ăلو ڤ15 ƨفĂƵ!فĂ

.(2)"LJڢلجĂو!ف NƵهơ ڢدژ ĬŻ Ɣڢه!ف فRNj فĂƵهơو

(1) ڤ Ü ĭ Ăڤه LJدژơƧ!ف ڤهZ :Oك ÜĂƵلƧŬ ƧزT!ف LJ5 Ɣڢك‡ LJدژơ ÜƧزT!ف Ŏ5 Ɣڢك‡ ڤ ŏPڵك :ڤTƧ LJهف .232

(2) Ŏ5 Ħ!ڢلƧ :Ŏهفڢ5ڵ LJهف .152 ڤ Ü"ĂƵلƧŬ ƧزT!ف LJ5" Ɣڢك‡ LJدژơ ÜĈفƧزT!ف ĦZڢلجƚ LJولجفĂp Ŏ5 Ħ!ڢلƧ :Ŏهفڢ5ڵ LJù5 :ڢلجو

.156 ڤ Ü ĭ Ăڤه LJدژơƧ!ف ڤهZ :Oك ÜĂƵلƧŬ ƧزT!ف LJ5 Ɣڢك‡ LJدژơ ÜĈ5ڵT!ف Ɣڢك‡ LJدژ ƧزT!ف

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÜŎơƧ ǀ ùdž!ƒ ýŏƛdžk!Ǵu ǶǀǴǀD ýŢkk ùÜĭƧƶT!ƒ YĂưĂdž!ƒĂ YǴǀŏŰƒ LJŏu Ɣ ǀǴljk!ƒ Ƕ!ƫǀdž LJǫ

ƧƶTù!ƒ Ŏù5 ǴdžD ÜƟƧ ǀdž!ƒ ƶuTP ĬǾƶ NJkǴǂƧơĂ ýƛdždž!ƒ Dźŭǂu LJǴơ!Űƒ ƶuơǴŢdž ýŭP LJdž Ơưkk Ă

.ƶŢĂŢPdž LJƒƨĂƫu ƶljöƶdž ƶöƧƶT Ư ƒƧƹD ƥƒƧ5ǫ ƧƶǩöƷ ŎƷǴljƹ!ƒ

ƷukƧŏ Ŏljdžƨ LJ5 Ŏlŏ ǀĂdž!ƒ YǴǀŏŰƒ LJD Ĭ!ǫ ƧǴTD ƥp ƧƥǴ!!ƒ ƥuƶ .ƥ LJǴǂ Ƨ Ţ Ǵƶdž!ƒ ǴljƥlLj Ŏ5Ă

.[1]ƶökĂŢ!ƒ Ǵnj!ĂŢD LJƶ ýŢ5ljk Ŭ Ĭljƶdž!ƒ Ǵnjƶƥkuŏ Ŏk!ƒ ƚǴdžǾǂ!ƒ LJŰ ƷŏĂŏơ ƷƷǴukƧƒ Ĭljƶdž!Ǵu

Ŏ5 ýĂlŏ ÜĭƧƶ T!ƒ ƒ lj!ƒ Ŏ5 ƶŏ5Ǵ!ƒ yƷdž LJƒƨĂŰƒ ƨ5ƒĂk lǴƶƒƧdž Ĭ!ǫ LJŏƧTkŏTk ƧǴTD ƥpĂ

ŎNj lƥơƒĂ ƶŏǴƹ ƶŏ5Ǵ!ƒĂ YǴǀŏŰƒ DźƥPŏ" ƶŏ5Ǵ!ƒĂ YǴǀŏŰƒ LJdž ý ƶ ƶ5ŏUĂ LJƶ ƶƥơkŏ ĂNjĂ ƨǴŏǫ!ƒ ƒRNj

.[2]"ƶöƧƶT!ƒ ǴnjpǴdžƶD Ŏ5 ƏƧǴ!ƒ ýǴPƥǫĂ ÜǴnjöƶƒƧ Ţdž ĬǾƶ ǴNjR5ƒĂljĂ ƶdžǾǂ!ƒ ƔƒĂuD OŏkŏŎ

Ŏljƹkǀŏ LJD LJƶdžŏ Ŭ Ŏk!ƒ NJkƒƥơĂ LJdž lƥơĂ ĭD Ý ŎuƥŰƒ ƒ lj!ƒ Ŏ5 ýŏŢD Ćƨη "YǴǀŏŰǴ5"

.ƶù5ŏUĂ!ƒ ljRNj ƨlơk Ŏk!ƒ UǴ5!Ŭƒ ĆǴ5kljƒ ĬǾƶ ƥƥǴdžkƶƒ .ƶŏ!Ǵƶ5ljŭƒ ƶdžnjdž!Ǵu yǾƷơŏ ĂNj Dźƥ Ǵdž ÜǴnjljƶ

ƥŢùp ĶƒƧǴuƶ!ƒĂ ĶǴdžǾǂ!ƒ DźǴUlj Ɣŏk Ƨk lƥǴƶǫ ĬǾƶ DźĂlŏ ĭĂƹǾǂ!ƒ ĆƥŰƒ LJdž ƒ ǴP Ʒŏdžlj ƒRǫ ƒ lj!Ǵ5

.ƶŏlj5 ƨƧƷu ƶŏ!Ǵdžη!ƒ Dźŏl! ljƥǴTƧǫĂ ŎlǾkdž!ƒ NJŏηĂk ĬǾƶ ýdžƶk Ŏk!ƒ ƶöƧƶT!ƒ Ódžŭdž!ƒ ƨŏlơk

ăĂkǀùdž!ƒ LJŏùu ƒĂùƷuƧ ŎƶǴlŏŰƒ ăĂkǀdžǾǂ! DźnjǾŏǾơk Ŏ5 ƶ5ǀŭ5!ƒ LJD ƨuǀ Ǵdždž ƒ ǾPkǀLj

Üýùöö Pk!ƒ ýƒǴùǀĂ LJdž ƶǾŏǀĂ LJƨĂ!ƒ DźNjƧǴukƶƒ LJǫĂ ƶŏuŏƶƧk!ƒĂ ƶŏ!ŭƥ!ƒ NJkǴŏĂkǀdžĂ ƒ ljǾ! ŎƶǴlŏŰƒ

DźùnjljŰ ÜƶùŢǴP!ƒ DźnjkƒƥǴùnjknƒ ĬǾƶ ýdžơk LJD Ɣηŏ Ŏk!ƒĂ ÜǴnjŏ!ǫ ƒĂŢǾP Ŏk!ƒ ƝƒǴkLj!ƒ DźNjD LJdž ƥzŏ

ĶŭŏùŏPk LJŏùuĂ ƶùnjη LJdž ƔŏƶƒƧk!ƒĂ UǴ5!ŰƒĂ ŎljǴƶdž!ƒ ĶŭŏöPk LJŏu ƶǾŢ!ƒ Oŏơ ĂkƒĂƶǴƷkǀƒ

.ăƧPD ƶnjη LJdž LJƒƨĂŰƒ

---

(1) Ŏƶ ǴuƧƒ ƶǴƥ!ƒ ƧǴ!!ƒ ƥuƶ :ŎƶǴuƧ!ƒ ƧƥǴ!!ƒ ƥuƶ ƚƷƷƷƷ ƒƷƷƷƷ

ƱǴƐƀǁƐ ƒ ƑǴǁƐ

ƲǴƐƀǁƐ ƒ ƑǴǁƐ ƱǴƐƀǁƐ ƒ ƑǴǁƐ ƱǴƐƀǁƐ ƒ ƑǴǁƐ Ʊ

:DžĭDŽǂƨDŽǁƐ hƨƨƨǵƨƨƨ

fĂùljƨfĂ LJdž Ư ƨhu ăþ! ƻƵP!f fŘNj ýfƨŏ ŬĂ ĂƵ]ƨD ĞŏĞưp fĂP]dž5 Oŏþdž!Ĝhu lĞ]ƻdž!fĂ ÜŧŏŋNjŪĞhu

.(1) "ɣƨƨ!f LJŏhuĂ ĂƵ]ƨD þl!j LJŏhu

þùdžơdž ýĂùlŏ ƨùŏƨƹŰf Ŏ]Ddž Ŧdžŋƨk ĬŇƵ CĞdžþl!f ɣƨƨ!f Dž!fþpŋ Dž!þƵ Ĭ!ŋ lƨĞTŰf þƨhuĂ

Ĝùdžnjdžŋƨk LJŏkŇ!f Ĝŏþŏdž Ă+!fĂ Ĝŏþŏŋ!fƨk!f ŎUƨ! Ŧdžŋƨk Ŏ5 Ĭkơ ĺþŏƨhu Űŭƨƨƨ

LJùƵ Ŏùʰƽƶ!ƒ ƽƶTù!ƒ ƥƓƶƭʰƓʰ ƊƵĵŏ ƝƵĵ‡!Ǎ ÜŎĵĜĵĜĵǍŏ!ƒ ƽƶT!ƒ ƒ Ƥŏ ƒƦƝj LJƊ ǁ ƽƥŏ ŎʰƒƽƓ!Ɠ5

.Ɣ ǀ‡ƭ!ƒǍ Ɵƥƶ!Ɠʰ ƝƊƓʰƭƽƒǍ "Ƭŏƚ‡!ƒ ƚƒƽŏƤ!ƒ"

Ǐù!ǫǍ ýù ưƓ5Ūƒ Ǐù!ǫ ƬʰǍǀĵƶ!ƒ" ƬŏĵƓǀĵŕƒ ýƓƶ5Ūƒ ýǍĜĵƭƭ ƚƓ‡Ɠƶƶ!ƒ ƥƝĵ ÜĜĵŏǀ LJʰƒ ƥĵƵǍ

ǁ !Ʀù! ƶʰƭ ƚƓ‡Ɠƶƶ!ƒ YǍ ưǍƶ Oʰ Ţŏ5 (1)"CƒƥƵū! ƓƝƭʰƓĜƶƶǍ ÜƶƝƭŏ ƶŏƚŏ Ɠƶƶ CƓƥŢŪƒ LJƶ LJŏƱǍƥƶƶ!ƒ

.ƶƶƵƦ ƓƶǫǍ ƶƱƥƶ Ɠƶǫ

Ʊŏƥùƶ!ƒ ƽƶùT Ǐ!ǫ ƝƝƝjƓʰƭĵƒ ƝƝǍ ƥƥ ƥTƽ LJʰƒ LJƵ5 ÜĜŏƥŏƝƒƽƭ!ƒ ýǍĜĵƭ ƥƥ ǍƱǀƽƊ LJƓ‡ ƒƦǫǍ

ƬùƚŏƦƽ ǍƊ Ƭŏƚ5 ýŏŏƤƭ Ǐ!ǫ ƝƝƭŏ ýŏƤƶ ýǍƥ ijƥĵƵ ƽƶT!Ɠ5 Üƴƽƶ!ƒ CƒƽƶT ƥƒƓŢƥ LJƶ ƝƭŏƚƶƊ ƦƤƓǍ

YƒǍĵŪƒ ƝʰƓTƭ ŎƝǍ ŎŢŢ!ƒ ƽƶT!ƒǍ CƓƭnj!ƒǍ Ɵƥƶ!ƒ ŎƝj ƥTƽ LJʰƒ ƥĵƵ ƽƶTƚ! ǏƶƶƵƶ!ƒ YƒǍĵŪƒǍ

.Ŏƶƶƚƚƶƶ!ƒ ƽƶT!ƒǍ ÜĜŏƦǍƶƶǍ!ƒǍ ĜŏƦǍƐƒƽƱ!ƒ ǐƊ ǍƱǀƽƊ ƥĵƵ Ƭ5Ǎƽƶƶƶ!ƒ ǏƶƶƵƶ!ƒ

ƥTƽ LJʰƒ ýǍ!ŏ ÜƬŏŏƦƽ!ƒ Ʊŏʰ!ƒ ŏ ƬŏƚŏƦƽ!ƒ LJŏǀƚƒ Ǐ!ǫ ƥŢ!ŏ ƥTƽ LJʰƒ ǐƊƽ Ŏ5 ƽƶƓT!ƒ LJǫ

LJùƵ ƒǍ5‡ŏ LJƊǍ ÜƬŏƥƒƽŪƒ ýƓƶ5Ūƒ Ưƶʰ ýƶƵ ǏƝƵ ƒǍλƚŏ LJƊ ƥŢ!ŏ Ɠƶĵǫ" LJǍnjʰTƶ!ƒǍ LJǍ‡Ɠƶƶ!ƒǍ

ƓùƶǫǍ ÜýƦƓưù5 Ɠùƶǫ :Ɠùnjƭ‡Ɠƶƶ ƥŢ!ƒ Ŏƭ!ƒ ƽǍƶŪƒ LJǍ‡ƭ LJƊ !ƽǍƽ ư Ɣŏ ƥ!5 ÜƓnjưʰ ýƶƵ

.(3)"ýƦƒƦƽ!ƒ ǍŋNjǍ ýƦƓư5!ƒ Ɵƥƶ ŎĵƵƊ ÜǍŋnj!ƒǍ Ʊŏƥƶ!ƒ ƥŋǍ" ƓĵNj LJƶ ƶưŏƊ ýǍ!ŏǍ .(2)"ýƦƒƦƽ

ÜƬŏƦƽ!ƒ LJƵ ƽ‡!ƒ ǍƊ Ƭŏƚ5 ǏƝƵ Ƭƚƚƚ

ƨƶTù!ƒ Ŏù5 Ơŏƥùdž!ƒ ƨƶT ƥŋĂĂ ÜƠŏƥdž!Ġu Ġŏƥŏŋƒƨk!ƒ LJƶ ƭŏƥơ!ƒ ƥTƨ LJhƒ ýƥhkƚƒ ƥl!

CƒƨùT ƥƑĠƚùp LJùdž NJkdždžD ΣNJkPŏ Ɵƒƨ5 Ġŏƥŏŋƒƨk!ƒ LJƶ ĂƱƚƨD ƭŏƥơ Ĭ!ǫ ĆŎT ƴƨpD Ŏhƨƶ!ƒ

.ƴƨƶ!ƒ

:hƶƹƥƢƚƨ üĭNjƥƭ .2

ĂƱƚƨD ĠNjƨ‡R ƥpĂ ÜƭŏdžNjŪƒ ƭŏơ LJdž ĠnjLjŏu Ġdžŏ5 ƨNJkPk CƒƨŋD ƭkƚ LJdž Ġŏƥŏŋƒƨk!ƒ LJĂ‡kk

CƒƨùŋD ƭkùƚ lƨĂƨư!Ġu lĠƚƋdž!ƒ Ŏ5" Ŏŏŏŏŏ‡ Ŏhŏkƨk DŽĂ Ŏŏdž‡ Ŏhŏkƨk ĠNjĠŏǫ Ŏhkƨdž ΣƥĠƚ!ƒ ýƚ5!ƒ Ŏ5

ÜŎơƨƚùdž!ƒ ƨùUljdž!ƒĂ ƨù‡5!ƒĂ Üƭ!Ăldž!ƒĂ Üƨŭ‡PŪƒĂ Üƭ5ƒƨP!ƒ :ŎNjĂ ÜŎNj Ġdž ŎNj ĠnjLjdž Ɣ‡ƨkk

.(1)"ƥŏTLj!ƒĂ

ƭù5ƒƨP!ƒĂ" (Muthos) ƭŏĠ‡ơ!ƒ ĬLjƶdžu ƭ5ƒƨP!ƒ lĠƚƋdž!ƒ CƒƨŋD LJdž ĂƱƚƨD NJdžƥlŏ Ġdž ýĂDĂ

.(3)"ĠnjơĂƨĂ lĠƚƋdž!ƒ Dƥhdž Ŏnj5" Ü(2)"ýƶ5!ƒ lĠ‡Ġơdž ŎNj

ƨùλŪƒ ƟĠùŋLjǫ Ŏù5 ĠùNjƨĂƥĂ ƭŏĠ‡ơ!ƒ ƨŏ!ƋĠk ƭlŏƨƱ" LJƶ ýĂŪƒ ýƚ5!ƒ RLjdž ƭƥơk ƥpĂ

.ƨŏƥƚùk!ƒ ĂD YĂpĂ!ƒ ƭLj‡dždž ƭƒƥơD LJdž ƭ5ƒƨP!ƒ ƨ!ƋĠkk LJD yƚĠk!ƒ ýƚ5!ƒ Ŏ5 ƱƨkTƒĂ Üĭƨƶ!ƒ

LJƭù5 ÜLJù‡dždž NJLjD ƭNJNjĂ ýĂŪ ƥlkƶLj Ŭ yƚŏ Dž! Ġdž LJĠ‡ ƒRƭ5 Nhu ƥlkƶŏ ƨdžD LJ‡dždž!ƒ LJD ƒRNj Ŏ5 Ɣhƚ!ƒĂ

.(4)"yƥĂ Ġdž! ĭŏơkƚdž LJĠ‡ Ă! NJjŪ ÜLJ‡dždž NJLjD LJŏhu!ƒ LJdž ĭƶ5 yƥĂ Ġdž

ÜyùƥĂ!ƒ Ưƨ D Ŏù5 Σŏ! LJ‡!Ă ƚTĠƶĂ ƚƥnĂ ƭŏƚPT ĬNJƶ ƨ‡ƨkk LJD LJ‡džŏ lĠƚƋdž!Ġ5

.ŎPŏƨĠk!ƒ LJ‡dždž!ƒ Ŭ ĭƨƶT!ƒ LJ‡dždž!ƒ Ŏ5 ĭD ýŏPkdž!ƒ Ŏ5 ĠdžljǫĂ

---

(1) ƚƱƚƨD ĂƱƚƨD : Σŏ!ĠƱ :Ơk ÜƨƶT!ƒ LJ5 : ƭƥhƶ LJdžơƨ!ƒ ƥhƶ .20 ƒ Üĭ

(2) ƭƚƚƚƨD ƨƥƚdž!ƒ ƭƚƚƚƚƚƚ .19 ƒ

(3) ƭƚƚƚƚƚƚ ƨƥƚdž!ƒ ƭƚƚƚƚƚƚ .21 ƒ

(4) ƭƚƚƚƚƚƚ ƨƥƚdž!ƒ ƭƚƚƚƚƚƚ .27 ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ŎŁjƶŏ [1]"NŏƵ5 Ǵdž DžNjD CŎT ý‡ Ŏ5 ƬŏǴƷ!fĂ lǴ ǁadž!f Ŏ5 ƬŏǴƷ!f ŎNj Ƭ5fƧP!fĂ ýǴƶ5Ū̄f LJƎ5" fƦ!

Cƒƨùηŭ̄f Ƨù!ƣk LJfĂ" NdžǴdžkĂ "ýƶ5!f lƥơĂ" Ŏƶƒƨŏ ƥhŏ‡Ƨk "ýǴƶ5Ū̄f Ɣŏ‡Ƨk" ĂNj Cƒƨη̄f DžNjD LJD

.[2]"YƨƶƨkĂ ý‡!f ƥlƶ ƱƧ5ljf Cƨη Ƨkh ĂD ýlLj fƦ ƬŏơƬ

ƬùljƧǴldž!f LJdž fĂƱhljkǁfĂ "ýdžƶ!f lƥơĂ" ĂƱǁƧD ƥƶh ƥǴlLj!f ljǴdžǁD Ǵdžŏ5 Ƭ5fƧP!f lƥơĂ Ĭ̈ηkk

Ŏdžùǁ Ǵdž ÜŎljdžƨ!f ăƥdž!f Ƭŏơ LJdž lǴǁadž!fĂ Ƭdžơ̈dž!f LJŏh ΣdžǴ!f ýŢ5!f Ŏ5 ĂƱǁƧD ǴNjƥlƶ Ŏk!f

Nùŏŭ̄ƶ ƧǴùǁ ĭƦù!f "Ƭƥùơ!f lƥùơĂĂ LJǴù‡dž!f lƥơĂĂ LJǴdžƨ!f lƥơĂ" Ƭŭλ!f ƚfƥơĂ!f LJĂLjǴlh

.ǴnjdžfƧkơƒ lƧĂƧư ýĂơ Ƭưnjlj!f ƧŢƶ Ŏ5 ţǴlLj ǁTLj ƥpĂ ÜLJĂŏ‡ŏǁŭ‡!f

Ǵùdž ýlLj Ĭ̈ƶ ƧŢkIŏ ĭƦ!f ƢƧƱdž!f ýdžƶ LJƶ Yƥhdž ĂNj Ǵdžh ƧƶǴT!f ýdžƶ ƨŏdžŏ Ǵdž ĂNj fƦNj

ƬùŏfĂƧ Ŏù5 Σŏ! Ƭŏlŏlơ!f ƧƶǴT!f Ƭdžnjdž5" ÜŎƒƨη!f Σŏ!Ă Ŏ̈‡!f ĂNj ƧƨT!f DžǴdžkNjf ýǴηdž LJŭ̄ yƥĂ

ƚǴùŏǴ‡ơ yƢǴùŢ LJĂù‡ŏ LJD Ɣηŏ ƧƶǴT!f LJŭ̄ .[3]"yƱŏ LJD LJ‡džŏ Ǵdž ƬŏfĂƧ ýh ƚƶpĂ Ǵdž‡ ƧĂdžŭ̄f

.[4]lǴ‡Ǵơdž!f ýưƨh ƧƶǴT Nljŭ̄ ƧǴƨŢD yƢǴŢ NljdžƧλ‡D ƚǴ5fƧPĂ

ĂùNjĂ Ŏơƨǁùdž!f ƨùUljdž!f ƥƶ Ǵdžƥljƶ ƱơưfĂ Ʊŏŭ̄ηk NƶĂƧTdž Ŏ5 Ƭ5fƧP!f ƬŏdžNjD Ĭ̈ηkkĂ

LJŭ̄ ÜƧƨTù!f ƬƶǴljŢh f ǴŢkPf Ǵnjŭ̄pDĂ LJƨ!f LJƶ CǴŏTŭ̄f ƥƶhD" lǴ‡Ǵơdž!f Ƭŏŭ̄džƶ Ŏ5 ŎǁǴǁD ƨŢljƶ

.[5]"LJŏŭ̄λdždž Ƨŏƨ LJdžĂ LJŏƥNjǴTdž Ƨŏƨ LJdž Ĭkơ ýUk lǴǁadž!f lĂp

lǴùǁadž!Ǵ5 ÜƧĂnjdžη!Ǵh LJƨ!f fƦNj Ƭpŭƶ Ĭ!ƹ ƧŏTLj ǴLjLj5 Ǵŏƥŏηƒƨk!f Ƭ5ŏUĂ LJƶ Ƭƥơkljƶ Ǵdžƥljƶ5

LJƹ" :ýĂùlŏ .(Phobos) ƧĂùP!fĂ (eleos) Ƭùdžơƨ!f lƧǴƹ ǴnjljaT LJdž ýfĂơD lǴ‡Ǵơdž Ʊưŏ̈D ŎNj

---

(1) Σŏ!ǴƱ ĂƱǁƧD : Ʊk ÜƧƨT!f LJ5 : ƥhƶ ÜƧƨT!f LJdžơƨ!f ƥhƶ Ü ĭĂƥh .20 f

(2) ÜNǁ‡lj ƧƥŢdž!f .26 f

(3) ÜNǁ‡lj ƧƥŢdž!f .26 f

(4) ÜNǁ‡lj ƧƥŢdž!f .28 f

(5) ÜNǁ‡lj ƧƥŢdž!f .22 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJŏk5ƵĠùz!f LJŏkĠNj Ƨ Ƨzƶ Ů ĂƵ ƻƧD LJD Ůƹ .[1]"ƧŏnjƵk!f Ĭ!ƹ ĭ ƥƋk5 Ƨ ĂP!fĂ Ƣžo Ƨ!f Ƨŏƛk lĠƻdž!f

.[2]"LJdžŪfĂ Ƨ ĂP!f Ŏ5" ƢĠƵP!f ƴĠk‡ LJdž ƢŏLjĠƛ!f Ƣ!ĠƻdŽ!f Ŏ5 ĭŭ Ţ5 f Ţ Pŏ NLj‡! ƧzT!f ƴĠk‡ Ŏ5

fĂLjĠ‡ fƦƹ Ƨ ŏ‡Ă ŬfƦĠdž LJdžĂ ŬLJĂ5ĠPŏ LJdždž ĠdžƵ5" :ŎŬŏ Ġdž‡ Ƣŏfƥw!f ƦLjdž Nŏŏŏŏŏ NƵĂ ư Ădž ƥƥoŏĂ

fƦ Ƣƻƻf!f ljƦNj Ŏ5 Ƨ ĂP!f LJƵ Nƛŏƥŏƥŏ LJ‡ŏ Dž! Ŏ!Ġk!ĠwĂ.[3]"ĠLjNj ĠNj NLjƵ LJĂƭwLjdž LJŏƻLj5 Ƨ ĂP!f DžnjŬPƥ

.ŎLjƭƥŋĂ Ŏ!ĠƵƻLjƭ Ŏƻ5Lj LJƻƭĂk LJdž Nƻllŏŏ ĠdžĂ Ŭŏŏƻƻƻdž ĭ ƥŏŋƭƻk!f ƻƛŪƭ ýwƻlkw lƻŢĠwdž ĬŬŢ

ĠùnjLjdž Yƻƻŏ ĠnjƵƦĠpĂ yĠdžƻŏ LJdž ýƵŋŏ Ăƻlj ĬŬƵ Ƨ!ĠĂk LJD Ƴŋŏ ĬŏĠ‡ƻ!f LJD" NŬ!Ăp LJdž Dznjƻlj

.[4]"ĠNjƥnjŢŏ Dž! LJƹĂ ĠNjĠƵƻƻ Ţw Ĭdžŋƻk!f ljƦPĂkĂ

ljĠùŋk ĬƻŢù!Ġw Σ Ġƻƻ Ĭ!ƹ Ŭƻƻkdž!Ġw yƻƥŏ LJŏƻPŬf lĠLjĠƵdž LJƵ ŃkĠLj ýĠƵƻLjƭ Ĭdžƻƻƻƭ LJƹ

ýùƛĠdždž ƻƥp Nw ýƻŏ LJD LJdž ĂD ýĂnjŋdž LJdž Ư džĠ ƻĂƵzT LJdž ƻTLjŏ5 Ŭƻƻkdž!f Ƨ ĂP Ġdž .ýĠƵwŪf

DžĠŋƻùLjŬfĂ Ŏƻƻ!f LJƻƭĂk!f ƻƻŏkĂ Ƨ ƵƭĂƵ!f ƻnjƵŏkk Ƨ ĂP!fĂ ĬƻŢ!f ýŭP LJdžĂ .ýƵw!Ġw ýƻ Ġdž!

."KƭƦ!f yĠdž Ĭƻ!Ġ Ţdž!Ġw" Ĭƛŏƥŏ NLjƵ ƻwƵLj Ġdž ĂD LJŏƻPŬf yĠdž

Ŏùŏƻƻ!f lƦùŬ!f ƻƥ Ţùdž LJƹ" :NŬ!ĂŬw ĬŏĠƵ!f ljƦNj ƻŏƻk Ĭ!ƹ ĬŏƥĠdž!f ýŏwƻ!f ĂƵƻƻD ƻƻwŏĂ

.[5]"KĠƵƻƻƵk!fĂ KŬĂƻk!f ŎLjƵD ĬƻƻP!f Cƭƻŋ D Ŏ5 ĂNj ĠdžLjƹ lĠƻdžŬ! ƥNjĠTdž!f Σ ƻLj!

ƻùŏƻƵ LJùƵ Ƨ ĠTk‡Ŭf lƦ!Ă Ĭƻƻzdž!f Ĭ!ƹ ýnjŋ!f LJdž ƥNjĠTdž!f ýƻLj ĬŬƵ lƻƥĠƥ ĬƻƻP!f LJƹ

Ƨ ĂùP!fĂ Ĭùdžƻƻƻƭ ƻĂƵzTù!f Ĭ!ƹ ĭ ƥƋk5 ýĠƵwŪf ƻƭĠŢdžĂ ĬƭƥƻŪf ƻĠƻdž Ŏ5 ŎƭĠŋƻ!f ýĂƻk!f

ĂùNj ƭƦùNjĂ ŬƻĠùƻdž!f Ŏ5 Ĭƥŏŏŏ Ġdž Cƭƻƹ ƴƻƻ!Ġw ƻĂƵzT!f LJdž f ŬPƭŏĂ ƻŏnjƵk!f Ĭƥŏŏŏŏ ƦƭƥƻƵĂ

.ŬdžĠƻdž ýŋDĂ ŬƻLjŋ ĬpƻD ƻĠƻdž!f KƻĠ‡ ƭƦnj!Ă (Kathrasis) ƻŏnjƵk!Ġw ƥĂŢƻdž!f

---

(1) Ü ĭ Ăƥw LJdžƻƻ!f ƥwƵ :Ŏk ÜƻƵzT!f LJ5 : Σ ŏ!ĠƵ ĂƵƻƻD .18 f

(2) Ü ĭ Ăƥw LJdžƻƻ!f ƥwƵ :Ŏk ÜƢwĠƵP!f : Σ ŏ!ĠƵ ĂƵƻƻD .98 -96 f

(3) ÜNƻƻƻƭ ƻƥŢdž!f .96 f

(4) Ü ĭ Ăƥw LJdžƻƻ!f ƥwƵ :Ŏk ÜƻƵzT!f LJ5 : Σ ŏ!ĠƵ ĂƵƻƻD .38 f

(5) ÜNƻƻƻƭ ƻƥŢdž!f .21 f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ƒùƓƓ Ƙùƛdž ăþdž ǐ Ǐ!ǫĂ Þ Üƴƨƶ!f Ƒ5Ɠƨ Ǒ5 Ƒƨ5ƴƨ!f ljƦNj ƨƧ

LJùdž ljƧùŏƷĂ Ĭkdž LJD ƀŏPŏƧĠk ƚhĠƛ!f" :ýĂlŏ .Ŏ5ƚĂŏ!f Nŏ!ƹ ƳNjƚ ĭƚ!f NƚƷlj ƧŏƚƷk!f ĂNjĂ

ƧƶTù!f LJŏh ƷƧĠƷ!f Dƶƞơ ýŏƛdžk ĬŇƶ ÜDƶnjk5Ġ1ƛĂ DƶnjLjŏĂ‡k Dƶ‡ơh ÜLJŏƧƥĠp ƒĂLjĠ‡ Ġdž LJĠŏƧƚ!f ƤdžƞƒƧk!f

.(1)" ĭƧNjĂƞ Ƨ ŭƚkƤƒ LJdž ‖!Ƚ LJƶ ƳkƧkŏ ĠdžĂ ŎƒĠLjƶ!f ƧƶT!fĂ ŎdžƒƧƥ!f

f ƬùƤdž!f Dƶƚù!f Ŏù5 ƚƥƧĂ Ŏùk!f ƚĠơŇŎƬùdž!f LJƎù5 Ĭkdž f Lj Ĭ!ƹ ĠLjƶƞƧ ƒƚƥĂ

Dƶ! Ănj5 ÜýĠƶ5ū! Ňŭŏƛdžk ĭD ĠdžƒƧƥ ĠNjƧĠhƚkƶĠh ĠŏƥŏƞƒƧĠŇ! ŎƎƚƧŪƒ ĬLjƶdž!f ĬŇƶ ýŏơk Ŭ ƚĠŏƥŏƞƒƧĠŇ!

ljƥùLjƶ Ăùnj5 ‖!Ƚù!Ă ÜŎŇŏƛdžk!f ŎơƧƚdž!f ĬLjƶdž!Ġh "ƧULjdž!f" ƤdžŇ‡! ŎơŭƎƬŭƒ ĬLjƶdž!f ŇƛdžDƶnjsŏ

LJùdž Dƶnjsŏ Ŭ Ġdž‡ ÜLJĂ!5ĠLjdž!f ĂD LJĂƋƒƧdž!f LJĂŇƛdždž!fĂ ÜĠLj‡ƚ ĂD ƤdžŏP ljƥLjƶ ƦƧƚdž!f LJĠ‡Ă Ü"NƞĂ!f"

.CĠƞnj!Ġh ĠnjdžƞƧkŏ5 ĠŏƥŏdžĂ‡!f ĠdžD ÜƤdžơŇdžĂ (OŏƥdžƶĠh ĠnjdžƞƧkŏ5Ă) ĠŏƥŏƞƒƧk LJŏh ƷƧĠƷ!f NŭkdžƞƧk

ƥnjTùkƚŏ Nŏ5Ă ÜƤŏ5Ƨơ!f NŏŇƶ ƳŇƶk ƳƒƧƎơƬŭƒ ƥŏƥT ƀdžƚƥ ƥnLj yhĠƚ!f ýƬƷ!f LJdž Ƥŏƒƥh

ĠdždžĂ ÜLJ‡ĠdžD CĠdžƚD ĠnjLjD ĬŇƶ ĠnjdžƞƒƧk5Ă Ġnjdžnjsŏ ÜĬkdž LJD Ƨŏƶ ÜŎLjĠLjĂŏ!f ƧƶT!f LJdž ƚƚƚĠdžLjh ĂƎƚƧD

ƷŇƶkk Ŏk!f ƤŏLjĠŏƧƚ!f NŭƧĠƶdžĂ ĠĠƷƒƧPĂ CĠdžƚD LJdž Ƥŏh‡ƶ!f NŭƧĠƶdž! Ĭkdž ƎĠ!ƚƹ NƚơĂdžƶ LJdž ƥƒƧ

.(2)ŎƬƬ!!f ƧƶT!Ġh

lƥơĂ DƶĂnjsdž‡ Ƥdžƶ ƧƶT!f Ƥŏ‡ULjh ƷŇƶkŏ Ġdž CƒƥD Ŏ5 ƀŏhƚLj ƀơƶƞLj ƩLjĂŏ LJh Ĭkdž ƠƞLj ƥ!!

NùƞĂ ĬùŇƶ ĠŏƥùŏƞƒƧk!Ġh ýƬkŏ ĠdžĂ ƤdžƶƵ ŎLjĠLjĂŏ ĂNj Ġdž ƤdžƞƧk Ŏ5 Ʒ5PD ĠdžLjŏh Ü ĭƧƶT!f ƧƛŪƒ

. f ĂƬP!f

ĠLjŏùƚ LJùhf DƶƞƧkŏ ÜýĠƶ5ŪƒĂ ƚƒƥơŪƒ ƥƧƚ Ŏ5 ýƛdžkŏ Ơƚƒ ŎdžƒƧƥ yhĠƎơ KƒƚƤ ƤƒƧP!Ġ5

:ƤkƚƚDƶNjƥLjƶ ƤŏƚĂƷƒƧƎơ!f CƒƧƞD" LJD ăƧŏ ƚŏơ ÜƤŏ5ƒƧP!fĂ ƤŏƧƶT!f ýƒĂpŪĠh ĂƎƚƧD ƥLjƶ ƤƒƧP!f

.(3) "...LJƧĂ!fĂ ÜĠnjŏŇƶ ƚơ!Ġh ljƥĠƶ!f KƧƞ Ŏk!f ŎLjĠƶdž!fĂ ÜƤŏ5ƒƧP!fĂ ƤŏƧƶT!f ýƒĂpŪƒ

---

(1) ƚƒ ÜƤŏƧƶT!fĂ ƧƶT!f :Ŏ5ƚĂŏ!f Ŏ5ƎƎ! .178

(2) ƚƒ ÜƧƶT!f Ŏ5 Ʃŏ!ĠƎơ ĂƎƚƧD :ƥĠŏƶ ĭƧ‡T .190 - 180

(3) ƚƒ Ü ĭĂƥh LJdžơƧ!f ƥhƶ :Ơk ÜĂƎƚƧŪ ƧƶT!f LJ5 ƳĠk‡ LJdžƚơ CĠ5T!f ƳĠk‡ LJdž ƧƶT!f LJ5 :ĠLjŏƚ LJhf .178

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

Ł ù!ƨLjdž Cƒƨ ù ŋŪƒ ljRùNj LJdž ýƨLjkŏ ĭ Ł!Ǵ5" :NJ!Ăp Ŏ5 lǴ‡Ǵơdž!ƒ ŎNj ƥTƨ LJhƒ ƥljƵ Ł5ƒƨP!ƒĂ

.(1)"Ŏ‡Ǵơdž!ƒ Ŏ5ƒƨP!ƒ ýĂl!ƒ ĂNj Σ ŬƒĂ Dƥhdž!ƒ

NJŏhTùk ýŏhù l Ĭ ùNJƵ LJĂ‡ŏ LJD Ǵdž5 Ł5ƒƨP ýλdž ý‡" :NJ!Ăl h Ł5ƒƨP!ƒ Ǵljŏl LJhƒ Ƶ ƨƵ Ǵdž‡

ĂùNjĂ Üýŏƥùhk!ƒ ýŏhù l Ĭ ùNJƵ ýh ÜNŏNJƵ ĂNj Ǵdž Ĭ NJƵ Ŭ NJ l ƨLj CŎT!ƒ ŁPD ýŏhl Ĭ NJƵ Ǵdžƨ Ă ÜƨPDh

.(2)"Ǵdžnjljdž Ɣŏkƨk!ƒ ýŏhl Ĭ NJƵ Ǵdžƨ Ă Üƨǵŋdž!ƒ ĂD lƨǴƵk l Ŭƒ

Ŏkƨljk! ÜlǴ‡Ǵơdž!ƒ Ǵnj l ƨLj ŎNj ƥTƨ LJhƒĂ Ǵljŏl LJhƒ ƥljƵ Ł‡ŏǴ‡ơ!ƒĂ Ł5ƒƨP!ƒ LJD ƨh l Ǵdždž Ơ ư kŏ

.Oŏƥdž!ƒ ƨƵT! ýh ÜŎdžƨƥ!ƒ ƨƵTNJ! Σ ŏ! ŁŏƵĂlj Łŏ Ţ ǴP Oh Ţ k!Ă lƨǴƵk l Ŭƒ Ă NJŏhTk!ƒ Ĭ NJƵ ǴNjƨĂƥh

3. :Ĭ DŽƐƥ q ll Ɛ üy2 ll Ɛ Ɣq ΘNj üĭNjÐŁ

LJƵ Ł ƥơk Ł ŏơ ÜLJĂƱŭ5D LJdž ŁKljǴ‡ ŎhƥŪƒ ýdžƵ!ƒ Ŏ5 lƥơĂ!ƒ DžĂnjƨdž Ĭ !ƨ lƨǴTƨ DžƥpD ýƵ!

.Σ ĂƨƥŏǴ5 Ĭ !ƨ Ł ŏƥơ!ƒ Ǵnjŋ Ă dž ƱƒƨI l LJǴ l! Ĭ NJƵ ŁhǴƱP!ƒ Ŏ5 lƥơĂ!ƒ

DžŏUljk!ƒ ýŭP LJdž Dżkŏ Ŏljƨ!ƒ ýdžƵ!ƒ Ŏ5 ƨPcĂ Ă ư Ƶ LJŏh ŁNJ Ţ!ƒ ƨŏlơk LJD" LJĂƱŭ5D ă ƨŏĂ

.(3)"Ŏơ!ƒ ƨ ĂNJPdž!ƒ DžUŁkljŏ Ǵdž‡ lƥơĂ!ƒ ƨ lơŏ ǴdžŏUljk Cƒƨ ŋ ū! ŎƵƒĂ!ƒ

Ǵù nj lŏhƱkh DžĂ lŏĂ ÜǴnjŏ5 ýĂl!ƒ ý Ţ ƨŏĂ ǴnjhŁnjŏĂ ljŁǴk l D LJdž lƨ‡ƨ!ƒ Ƶ l NJkŏ5 ÜĂƱ l ƨD CŎŋŏ DžĂ

DžĂnjƨdž LJƵ Ł ƥơkŏ Dż! ĂƱ l ƨD LJD ƨŏ Σ .(4)ljŁǴk l D ýdžnjŏĂ Ǵnjh Ƶ ƨƵŏ Ĭ kơ Łdžơ NJdž!ƒĂ Łŏơƨ l dž!ƒ Ĭ NJƵ

ƨĂƵùT lƨǴƵ Ǵnj5ƥNj Ŏk!ƒ lǴ l ddž!ƒ Ĭ NJƵ Ǵh Ţ ljdž NJŏƥơ LJǴ‡ ǴdžljƨĂ ŎƒǴljƵ!ƒ ƨƵT!ƒ Ŏ5 ŁŏĂ ư Ƶ!ƒ lƥơĂ!ƒ

---

(1) LJdžơƨ!ƒ ƥhƵ :Ơk ÜĂƱ l ƨŪ ƨƵT!ƒ LJ5 Ɣ Ǵk‡ LJdž ư ÜƨƵT!ƒ Ŏ5 Σ ŏ!ǴƱ ĂƱ l ƨD Ɣ Ǵk‡ f ŏPNJk :ƥTƨ LJhƒ
.210 f Ü ĭ Ăƥh

(2) .168 f Ü ĭ Ăƥh LJdžơƨ!ƒ ƥhƵ :Ơk ÜĂƱ l ƨŪ ƨƵT!ƒ LJ5 Ɣ Ǵk‡ LJdž ư CǴ5T!ƒ Ɣ Ǵk‡ LJdž ƨƵT!ƒ LJ5 :Ǵljŏl LJhƒ

(3) .8 f Ü1990 Ü1 Ʊ Üƥhƨƒ ÜlƥǴdžơ Ł l l ddž Ü Ł ŏƥơ!ƒ ŎhƨƵ!ƒ ƥlLj!ƒ Ŏ5 lƥŏ Ţ !!ƒ lƥơĂ : Σ ĂƱƥ DžǴ l h

(4) Ü1982 ÜŁĂƨŏh Ü Σ !ƥljŪƒ ƨƒƥ ÛŁĭq Θll Ɛ qƨdll Ɛ bNj Ţ Ĭ ƹ !ĭqƨll Ɛ ĬǴƥyll Ɛ qƨdll Ɛ Ĭ ƹ Ɣq ĭ Tƨll Ɛ bFdǴ :ƨǴ‡h Ƶ l Ăŏ
.277 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù ŏ d ž f S þ LJ Ă ł k LJ d h Y l Ž Ď Ř Ř Ü Ł d ž ơ l d ž ! f Ĭ l Ž Ă Ü " S ŏ n j Ď k ! f " ù h Ĭ d ž l ŏ Ć d ž Ĭ ! ę ý Ţ k ! Ƨ Ă P ! f Ă D Ł ı 5 T ! f

J N k ù L j D Ŏ ơ ! f LJ F Ć ł ! Ć ł Ć d ž Ć k ź þ ơ f Ă LJ Ć ł f Ř ę ý z 5 ! f LJ Ď Ü Ł ŏ Ć n j L j Ă Ď l Ă Ă Ł ŏ f þ h N ! N l ł D ž Ć k ý z 5 ý Ă ơ S Ă þ k

.[1] N h Ł Ţ Ć P ! f l Ř l ! f

K þ ù l 5 f Ř S Ă z T ù ! f ǁ ! R ŝ ŏ l ơ k y ŏ Ď k l j Ď Ć L j L j Ď Ý S h ł D l Ć l d ž ! Ć h Ă Ď l S D D ž Ć d ž k N j f LJ Ć ł þ p Ă

ĭ þ đ ŏ Ă Ü Ư z h Ĭ l Ž Ć n j ư z h Ŏ L j h ŏ Ł ŏ ơ h y F Ć p Ă ! f ý l l l k k Ă Ü Ł f þ ơ Ď f N ŏ 5 y h Ć k k k ĭ Ř ! f D ž ł ơ d ž ! f Ć N j C Ć L j h

.N l h p Ć d ž ! Ł η ŏ k L j Ă l j þ z h Ć d ž ! N l d ž þ l k LJ Ă ł ŏ ! Ü ý l l l k ! f f Ř N j Ŏ 5 l S Ă þ Ć n j F f S η D LJ d ž C S η ý ł

ź Ţ P T Ć n j Ž Ă ư Ă d ž LJ Ă ł LJ Ž Ư z h ! f D ž Ž S ŏ Ć d ž ł Ü d T L j k Ď Ł 5 f S P ! f l þ ơ Ă LJ D Ă Ď l S D ă S ŏ Ă

Ü l þ ù ơ Ă LJ Ă ù ł k Ď Ŏ k ! f Ł f þ ơ Ď f LJ d ž N ! ţ ơ Ď Ć d ž Ĭ l Ž ĭ Ă Ď L j k þ ơ f Ă ! f f P T ! f l Ć ŏ ơ LJ Ď ź þ ơ f Ă

.[2] f þ ơ f Ă ź ź 5 LJ Ă ł k Ü ź λ f þ ơ D S η L j ŏ LJ D LJ ł d ž ŏ þ ơ f Ă ! f f P T ! f ǁ ! R ł

Ü Ł ù ŏ l Ď L j d ž L j ŏ L j f Ă p Ă D Ł d ž S Ć Ţ þ Ž f Ă p S Ž Ć T ! f y h k ŏ LJ D ý z 5 ! f l þ ơ Ă h Ă Ď l S D LJ z ŏ D ž ! Ć L j N j LJ d ž Ă

Ł ù d ž Ć Ž Ł l ŏ p D l Ă p Ŏ 5 LJ Ă ł k Ł ŏ ơ h Ł ŏ Ć ł ơ ! f ý ŏ Ţ Ć 5 k ŝ Ă l ŏ LJ D S Ž Ć T ! f LJ d ž þ f S D Ć d ž L j ę Ü Ć n j L j Ž þ ŏ ơ ŏ Ď

.[3] Ł ŏ L j 5 ! f l S Ă S ư ! f Ă ý Ć λ d ž Ď f Y l ơ

Ć ù d ž Ă Ü " K Ć l Ă ŏ l ŏ λ " Ă D " K Ć ŏ L j p S N j " f Ă 5 ! D LJ ŏ Ř ! f C f S z T ! f y ŏ d ž η LJ D ă D S S Ă Ţ k ! f f Ř N j ŝ 5 Ă Ă

Ŏ ư ù k l ŏ Ü ź þ ù ơ f Ă ź Ţ P T ý Ď h ! f LJ Ă ł LJ D f Ă h l ơ D ž n j L j Ď Ý f Ă l ư Ă f Ă d Ď P D þ p þ F Ć Ţ p LJ d ž l j Ř N j ý ł Ć T

l þ ơ Ă " ŝ ŏ l ơ k Ŏ 5 Y f Ă Ţ ! f Ł l ł Ć T Y Ć Ţ D þ l 5 Ü Σ Ă S ŏ d ž Ă N j Ć d ž D Ü l þ ơ f Ă Ł 5 f S P ! f LJ Ă ł k LJ D l S Ă S ư ! Ć h

y ù ŏ d ž η Ă S ŏ D ž ! " Ć ŏ l Ă Ř Ă D " Ƨ ! D Ć d ž L j ŏ ơ N L j D Ř ę : N l k ŏ S l h Ž ý ư ŝ h Ă D LJ ŝ ! f S f S l d h N l k 5 S z d ž ý ư ŝ h " ý z 5 ! f

LJ ŏ Ř N j LJ Ď IJ ŝ ŏ S Ɛ Ď f þ T k ơ f Ć d ž L j ŏ ơ LJ Ă L j η ! Ć h S N j Ć Ď k Ă Σ Ă l Ć L j S Ć 5 Ŏ 5 Θ S η N L j D IJ Σ Ă l Ă þ Ă D l Ć ŏ ơ

Ƨ ù ! D Ć ù d ž L j ę Ă Ü Ď Ć ù d ž k ơ f Ă D l S Ă S ư ù ! Ć h S P Ď f y þ Ă þ ơ f Ă ! f y þ Ă f Ř ę Ł ŏ ơ h LJ Ć Ď h S k ŏ Ď LJ ŏ λ þ Ć ơ ! f

---

(1) Ü ĭ Ă þ h LJ d ž ơ S ! f þ h Ž : Ć k Ü S z T ! f LJ 5 : Σ ŏ ! Ć Ď Ă Ď l S D .64 f

(2) Ü N l ł L j S þ Ţ d ž ! f .24 f

(3) Ü Ł ŏ þ ơ ! f Ŏ h þ Ď f þ l L j ! f : ý ŭ N j Ŏ d ž ŏ L j Ɛ þ d ž ơ d ž .61 f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

Ŏù5 ýùz5 ǁ!Ŗù‡Ă Üljþ Ţ lk ĭ Ŗ!f Ĭ ljzdž!Ĝu þơfĂ ĈŎT ýĂơ Ĝnjŏ5 ýz5!f Ƨfþdž ýzη LJdu "Ĝŏ ǀĂŖĂD"

.(1)"lŖĜŏ!Ŭf"

DžUkùljdž!f Ŏùơ!f LJFĜù‡!Ĝu ĜnjnjuTùŏ Ŏk!f Ŧŏơƨǀdž!f lþơĂ Ŏ5 ĂƱǀƨD lƨ‡5 Ơưkk fŖ‡NjĂ

lþùơĂ!f lƨ‡5 ýlLj Σ ljĂŏ LJu Ĭkdž LJD Dž!zLj LJD þŏ5dž!f LJdžĂ .(2)NJkþơĂ Ŏ5 ýlz!f NJ‡Ƨþŏ ĭ Ŗ!f Cƨ ƨηŬf

NŏuTùk ŎùNj ýùdzz!f Ŏ5 Ŧ5fƨP!f ǁ!Ŗ‡Ă" Ŏ!Ĝk!f ý‡T!f Ĭ!Z Ĝnjdžηƨk Ă ƱơưfĂ ƱǀLj ĂƱǀƨD þljZ

Ĝdž ƱĈƨη LJĜǀljŬf ýlLj fŖ Ĭkơ ÜfŖ‡Nj ƨĂdžŬf DžĂlk Ʊưŏ D Cƨ ƨηŬf NJ!‡ fŖNjĂ Üþơf Ă! lþơfĂ lĜ‡Ĝơdž Ă

ƱfŏùT ýzŏ Dž! Yƨlŏ Dž! LJŋ YŏƨP ĂNj Ĝdž LJD ǁ!ŖĂ Üljƨǀdu NJ!‡ YƨƱưŏĂ ţ ĂTkŏĂ þǀŏ Üyƨ Ă D

.(3)"NJǀŏLj ý‡!! Cƨη ĂNj ĈŎT Ŭ ÜNJ!‡ LJĂ‡ŏ LJD Ĕ!huŏĂ

Ŏk!fĂ ÜŦŏuƨz!f Oŏþdž!f lþŏ Ţp Ĭ!ŋ ŦŏƱǀƨŬf ýzŏ!f lþơĂ ýlLj þp Σ ljĂŏ LJu Ĭkdž LJD Uơŭlj

ĜljŏùŢĂ þùpĂ" :ýĂùlŏ .þTƨ LJufĂ Ĝljŏǀ LJuf ŦŢĜP Ŧŏǀŭŏ!f lCƨƨp NŏηĂk Ŏ5 ƨŏu‡ ƨ D Ĝnj! LJĜ‡

Ĝùnj!‡ ŎNjĂ Ĝdž ƱdžUZ Ĝnj! LJfĂ lĜ‡Ĝơdž!fĂ NŏuTk!fĂ ýdzz!f yŏdžη ŦŏĜΣĂ DžĜdžkkǀf ĜnjljD Oŏþdž!f ŦZĜljŢ

.(4)"ƨPĂ ƱǀĂĂ Cƨþkuf NJ! Ĝdž ĂNj ý‡!fĂ ÜDžUz!f LJdž ĈŎT Ĝnj! Σŏ! LJDĂ

ÜŎùuƨz!f ƨzTù!fĂ ŎljĜljĂŏ!f ƨzT!f LJŏu ŦŏƨNjĂη!f KĜŏŭP!f LJĂdž!!ǀdž!f Ŧŏǀŭŏ!f ǁƨþD þl!

ăĂkǀùdž Ĭù!!ZĂ ĜŏĜ ùl!f ăĂkǀdž Ĭ!!Z ÜDžnj!!džZ Ŏ5 ŎŏkPk Ŧŏþŏηƨk!f ŦŏƨUlj!f Dž!Ĝzdž LJD Uơ!!ljĂ

ŎùŏkPk ÜŎdžƨþù!f ýdzz!f ƨNjĂη ĂƱǀƨD Ĝnj!!zηŏ Ŏk!f Ŧơƨǀdž!f Ŧ‡uơ!f lƨ‡5 þηlj5 ÜKĜơ!!ƱŢdž!f

Ŧơƨǀùdž!f CĜùlju5 ÜĂƱùǀƨD YĜùk‡ Ŏ5 NJ! þĂηĂ Ŭ ƨdžD ĂNjĂ "ýŏPdž ýĂp ƨzT!f" :Ĝnj!!ơdž ýơŏ!

Ŏù5 Ĝljŏùǀ LJùuf ýĂlŏ ÜŦŏljĜŏu!f KĜơ!!ƱŢdž!f NJ!!ơdž ýơk ǁ!Ŗ ý‡ ÜĜnjŏ5 Ŧ ƨfþơ!!Ŭf ƨĂƱŏkĂ Ĝnjk‡uơĂ

---

(1) Ü ĭ Ăþu LJdžơƨ!f þuZ :Ơk ÜƨzT!f LJ5 : Σŏ!ĜƱ ĂƱǀƨD .25 f

(2) ÜNJǀŏLj ƨþŢdž!f .41 f

(3) Ü ĭ Ăþu LJdžơƨ!f þuZ :Ơk ÜĂƱǀƨ!! ƨzT!f LJ5 YĜk‡ LJdžư ÜƨzT!f Ŏ5 Σŏ!ĜƱ ĂƱǀƨD YĜk‡ : ljĂŏ LJu Ĭkdž .103 f

(4) ÜNJǀŏLj ƨþŢdž!f .100 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Dżù ƒŭdž ýĂù lh ÜƦhkƧdž!f Ŏ!ĞZ ƦĦŏưs!f ýdžĞ‡ ýzƷ lĞ‡Ğơdž ŎNj ĞŏŘĂƐƒƧŎ!f LJǫ" :ĞŏþŏŋƒƧk!f ƧŏƧzk Ƨùnjŋ LJùdž ýùhŏ ÜƦ‡Ħdž!f Ƨnjŋ LJdž Ŭ ĶĞŏƑƨŋ!f Ŏ5 ƧƛƋk ƦŏƑŏƨŋ ƦĦŏưƷ Ħŏưshu ƒ kPŏ Ŭ Ü‡ƒþŋ

.(1) "ăĂlkĂ ƦdžơƧh Σ slj Ūƒ Ğnj! ýzsljk lĞ‡Ğơdž Üýzs!f

IJ ĞùljƧ‡Ř Ğùdž‡ IJ ƦĦŏưs!f ýdžĞ‡ ýzƷ lĞ‡Ğơdž ĂNj ÝƧzT!f Ŏ5 lĞ‡Ğơdž!f LJdž Ƨ ƒnj!f ýƒƨ Ğdž ĭDƧù!fĂ Dżù‡ơ!fĂ LJƨĂù!f Nŏ5 Ɣzĭŏ Ʀŏơ (ĞŏŘĂƐƒƧŎ!f) ŎljĞljĂŏ!f NJơĭŎ Ţdžh Ğljŏ ţ LJhƒ ljĞdž ţ ƥ15 ƧZĞT!f ýzƷ Ğdž‡) lĞ‡Ğơdž!f ljŘNj Ŏ5 ĬZƒƧŏĂ …ŎhƥŪƒ NJFĞljh Ŏ5 ƠưƒĂ!f ljƧĂƥ ÜĞĞZƥ!fĂ ƦĦhĞldž!fĂ ƦƥĂƥơdž Dżŭ‡!f LJĂ‡ŏ LJD Ŏƨhljŏ ýh ÜýƒĂơdh ýƒĂơD ĂD ýĞz5dh ýĞz5D ŎĭP Dżƥz (ýhp LJdž ΣĂƧŏdžĂNj ƧdžD Ăơlj ƥƥţŏĂ ÜýĞơ!f Ĭ ưkldž ăƥzkk Ŭ NŏljĞzdž LJĂ‡k LJƒĂ ÜĞzdž Ĭljzdž!f Ƨnjŋ LJdžĂ Ůsĭ!f Ƨnjŋ LJdž ý‡Tù!f ĬĭZ NdžŏĂlk DżkŏĂ ÜĞƒƧŬƒ lƥĞ5ǫ Ŭ ýŏŏPk!f ĂNj NLjdž Ư Ƨƨ!f ƧzT!f LJŪ ÝƥŋĂŏ Dż! ĂD ÜƥŋĂ :Ŏ!Ğk!f (2)

(1) LJĂ‡ŏ LJD ÜĞhkƧdž ŏƷ5 Ŏ!f ýƒĂƨ LJŪ ÜƧPĞĂ ŎţĂĂ ýĂD Nŏ5 Ɣĭŏ!f.

(2) LJĂ‡ŏ LJD Ĭ ưƷŪƒ Ğƨŋ!f Ŏ5 ýŎţĂ!f.

(3) LJĂ‡k LJD Ʀƥkzdž ƧŏƥĞldž!f.

(4) LJĂ‡ŏ LJD Ʀĭŏŏŏŭ Ŭ Ğdždž ÜljƧŏƨh ŎĭP Ŏ Ŭ ăƥzkŏ Ŭ Ü‡ƥĂƥơdž ƥĂ Ţldž!f.

(5) LJĂ‡ŏ LJD ƒ lkljƒĂ ƥţ5 ƥơƒĂ Ğƨŋ Nljdž YƨĮƒ Rǫ.

(6) LJĂ‡ŏ LJD Ĭdžţŏ Ğdž ƒRNjĂ ÜDżnjh ŏĭŏŏ Ğdžh LJŏơĂƥdždž!f Ĭ!ǫĂ ýưĞ5Ūƒ Ĭ!ǫ ƦhĂţljdž!f ýĞz5Ūƒ Ĭ‡Ğơŏ.DżR!fĂ Ŏƥdž!Ğh

---

(1) LJƨƒ ljĞdž Ţ!f ƧzT!f LJ5 :ĞljŏŋƧƨƒ ƥhƵ :Ğk ÜĂŎŋƧŪ ƧzT!f LJ5 Ɣĭk‡ LJdž ư ÜĞĞsT!f Ɣĭk‡ LJdž ƧzT!f LJ5 :ĞljŏŋƧƨƒ LJƨƒ ƒ Ü ĭĂƥh LJdžơƧ!f ƥhƵ :Ğk ÜĂŎŋƧŪ ƧzT!f LJ5 Ɣĭk‡ LJdž ư ÜĞĞsT!f Ɣĭk‡ LJdž ƧzT!f LJ5 :ĞljŏŋƧƨƒ LJƨƒ ƒ 176.

(2) ƒ ÜNŋsljƧƥ!f ƒ 177.

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

lĞù‡Ğơdž!f yùlk LJD Yùnŏ fRù‡NjĂ ÜNhlơh CŎT ý‡ SĂŢŏ NLj35 ÜSĂŢdž!Ğ‡ LJĂ‡ŏ LJD (7)

.sŭPū!

Łùlldžη!f ýùŏllơk ĂùNj ýùơ!Ğh ÞĂŢldž!fĂ IJ (ŏhS!fĂ ýơ!f) ýĞdžzklf sFfSŏ LJlơŏ LJD (8)

ŁŏĞƶ!f ĬllZ ýÞk ÜĞnjh ƏÞkhLj lSĞTŋ Ănj5 ŏhS!f ĞdžD .ĞNjSPĞ Ĭ!ŋ ŁllLj!f CfÞkhf LJdž Ğnjh Yhldž!f

.lSĂ‡Rdž!f ŁllLj!f Ĭ!ŋĂ

LJĞù‡Ă Üýùdžkơdž!fĂ LJù‡dždž!fĂ yùpfĂ!f Ł!aldž LJĂdžllldž!f Łslŭs!f N!ĞZ ŁŏLjĞX Łŏơ‡Lj LJdžĂ

SŢơLjŏ Ŭ Ğnjŏ5 YĂưĂdž!fĂ Üĭþŏηf Sk!f ýdžz!f ĞnjŏllZ DžĂlŏ Ŏk!f Łŏơ Slldž!f Ł‡hơ!f ýĂĞLjk þp ĂŏlSD

.lSĂSư!f ĂD ýĞdžkơŬf LJĂLjĞl! ĞI5Ă ylŏ LJD LJ‡džŏ Ğdž Ĭ!ŋ ljfþzkŏ ýh Üýzs!Ğh yþĂ Ğdžŏ5

.[1]lþSfĂ Ğdžnjljŏh ŁLjSĞldž!f LJE5 ÜŁŏLjĞlLjŬf ýĞz5Ūf LJdž NZĂưĂdž RPdŏ ơŏSĞk!fĂ SzT!f LJĞ‡ Ğdž!Ă

LJùZ Dznjŏŏþùơ Ŏù5 ll!RĂ Ü" f l!f" ydž ŁllhĞldž Ŏ5 "SzT!f" LJĂdžllldž!f Łslŭs!f yưĂ þpĂ

ýưùsdž!f ĭþSl!f WRĂdžLjŪf (ŁLjdžþĂ Łllŏll‡) KllkdžĂ .ýĞŏP!fĂ SzT!f LJŏh sSs!fĂ ÜŁŏSzT!f lĞ‡Ğơdž!f

.ŁllhĞldž!f fRNj LJĞŏh! þĞlLj!f CŬdNj þljZ

LJŏùh Łpŭz!fĂ SzT!f Ŏ5 "ýdžkơdž!f" Ă "ŎzpfĂ!f" ýĂơ ŁŏŏlSŪf lS‡s!f ĞLjŏl LJhf 2SZĂ

Rŋ .SzTù!f ydž ŁllhĞldž Ŏ5 Ğnjllzη Ŏk!f ŁLjdžþĂ Łllŏll‡h ŬĞXdž YSư ll!R sĞŏl Ŏ5Ă .ơŏSĞk!fĂ SzT!f

SzTù!f ýùh ÜCŎŢh SzT!f LJdž ĂNj Σŏ! f Ţl!fĂ ýĞXdžŪĞh LJĂ‡k Ŏk!f lĞ‡Ğơdž!f LLJD DllZfĂ" :ýĂlŏ

ll!R LJĂ‡ŏ ĞdžLjŋĂ .lSĂSư!f Ŏ5 ýPþ ÞηĂ Ğdž! ĂD ljÞĂηĂ SĂdžŪf Ŏ5 ĞLj‡dždž LJĂ‡ŏ Ğdž! Ư Szkŏ ĞdžLjŋ

Dzŭ‡!f LJĂ‡ŏ LJD Ĭ!ŋ WĞkơŏ ýh Ü ll!R‡ Σŏ!Ă ÜŏI5 LJsĂ!f KĞŏ‡Ğơdž!fĂ KĞ5fSP!f LJŏh sSs!f LJĞ‡ Ă!

ÜSzùT Nùŏ5 ĞdžNjþùơD :Dznj! LJŏLjĂsĂdž LJŏhĞk‡ LJŏh sSs!f Σŏ!Ă ÜÞηĂŏ Dz! ĂD ÞηĂ SdžD Ăơlj ĭÞÞldž

(1) LJŏdžllldž!f Łslŭs!f þljZ SzT!f ŁŏSUlj :ŎhĂS!f Ks!D :SUlD f ÜLJŏdžllldž!f Łslŭs!f þljZ SzT!f ŁŏSUlj :ŎhĂS!f Ks!D :SUlD (1)

.98 - 96

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ý‡ĠTùŏ LJù‡ŏ Dž! Ă!Ă Ĭkơ ƵI5 LJƨĂ!f Ɣhɭhu ƨƶThu Σŏ!Ă (ĦLjdžþĂ ĦĬŏĬ‡) Ŏ5 Ġdž ýλdž NŏƵ5 ƨPŬƒĂ ƝƒĠùkLj ŎNj Ŏk!f CƒƨŬƒ lþĠƵ5ǫ LJdž NĬĬƶ5 ýƶƵŏ ĂNj ýhu ÜNĬĬƶ5 ýƶƵŏ Ŭ ĠŤpĠLj ƨĠŤ ÜLJƨĂ ĦLjdžþĂ ĦĬŏĬ‡ NùŏƵ5 þƒƨdž!f ĠdžLjǫ ƨƶT!f LJŪ ‖!ŘĂ ÜLJƨĂĬŏ Dž! LJǫĂ þĂηĂ Ġnj! Σŏ! ƨĂdžD Ĭ!ǫ Ɣ‌LjĠk ýƒĂơD ƔƨĠηkĂ Ħùηŏ‌kLj lþĠù5ǫ NJùŏƵ Ưƨùƶ! ƨPŬƒ ĠdžǫĂ .ýŏŏPk!f ƒ lLj LJƨĂ!f ĶĠƵ LJƵ5 ÜCƒƨŬƒ lþĠƵ5ǫ Ŭ ýŏŏPk!f

.(1)"Ħhƨηk!f

lþĂùηĂdž ƨĂùdžD lĠù‡Ġơdž Ĭù‌ĬƶZ þdžkƶŏ ĭŘ!f ýŏŏPk!f ĠLjŏɭ LJhƒ ƨĂŤk! ƵI5Ă ƨƶT!f þŏƵŏĂ DžĂù!k ĠnjLjŪ ýŏŏPk!f LJdž YĂLj!f ƒRNj ƒ Ť!!ƒĂ ýĠλdžŪƒ þ!kƵk LJŏơ Ŏ5 þĂηĂ!f ĦLj‡dždž ĂD lƨĂƨư!Ġhu ĦùŏĠ‡ơ) ĭD ýƒĂùơDĂ ƝƒĠùkLj lþĠù5Ú ăþƶkk Ŭ ĠnjLjD Ġdž‡ ÜƵp þĂηĂ NJ! Σŏ! ĂD ƵĬkPdž Dž!ĠƶZ ĬĬƶZ ƨùULjŏ ĠLjŏɭ LJhƒ LJD Ġdž‡ .ƨƶT!f Nhu ƨŏdžkŏ ĭŘ!f ŎĬŏŏPk!f yhĠƵ!f ĠNjþ!ƵŏŏPk!f ĠNjLjD ĭD Ý"ĦơƨĠƶ ŬƒĂơD" Ġnj5ŤĂhu (ĦLjdžþĂ ĦĬŏĬ‡) Ĭ!ǫ .ƨƶT!f

yơĂ5 ÜƨƶT!f Ŏ5 ýdžkơdž!ƒĂ LJ‡dždž!f LJƶ Ħŏþơ LJdž ĠLjŏɭ LJhƒ ljƨĠλD Ġdž þTƨ LJhƒ yhĠk þpĂ Ġdždž ĠơŏD ƨNjĠUĂ" :þTƨ LJhƒ ýĂ!ŏ Ü ƒ Ť!!ƒĂ ýĠλdžŪƒĂ ƨƶT!f LJŏhu ĦLjƨĠ!dž!f ĦĠŏɭ Ŏ5 ĦLjdžþĂ ĦĬŏĬ‡ ýƶ5 LJdž ĶɭŏĬ! ĦhĠ‡!f ĦƶƨkPdž!f ƨĂdžŪĠhu LJĂ‡k Ŏk!f lĠ‡Ġơdž!f LJD ĦŏƨƶT!f ýŏĂĠpŪƒ þŤ!dž Ŏ5 ýŏp ĠùdžLjǫ ƨƶĠTù!f LJ‡! .(ĦLjdžþĂ ĦĬŏĬ‡) ƔĠk‡ Ŏ5 Ġdž ýλdž ÜĠŤŤpĂ ŬĠλdžD Ĭdžɭk Ŏk!f ŎNjĂ ÜƨƶĠT!f ĂD ĠùnjhĬƵ ĂD GnjLjdž Ɣƨnj!f þŤ!ŏ Ŏk!f ŎNj ljĠNj LJŪ þĂηĂ!f ĦLj‡dždž!f ĂD lþĂηĂdž!f ƨĂdžŪƒ Ŏ5 DžĬ‡kŏ LJƎù5 ƒ Ťù!!ƒĂ ýĠλdžŪƒ LJĂĬdžzŏ LJŏĠ!f ĠdžDĂ .lĠ‡Ġơdž!f ýĂŤ5 Ŏ5 ýŏp Ġdž ĬĬƶZ Ġnj! NŏhTk!f ĦlhĠƵdž .LJĂƨĂdž DžŭĦhu ĦƶƨkPdž!f ĦŏþĠơŪƒĂ ýĠλdžŪƒ ‖ĬĬk LJĂĬdžzŏ þp fĂLjĠ‡ LJǫĂ CƒƨƶT!f ýdžƶ ƨŏƐ DžnjĬdžƶ LJǫĂ ÜĦù5ƒƨP!Ġhu ljþŤ!ŏ ĭŘ!f ýdžz!f NJ! DžkŏĠdžNjþơƵ5 ÜLJƨĂ!f Ŏ5 LJĠ‡ƨkTŏ ĠLjĠ‡ LJǫĂ Ġdžnjŏ‌Ĭ‡ LJD ‖!ŘĂ Nù! ýŤùơŏ Ŭ ƨƶĠTù!ƒĂ ÜĦùƶƨkPdž!f ĦŏþĠơŪƒ LJdž þĠ5kɭŏ ĭŘ!f ýlƶk!f ĂNjĂ .ĦLjĂƨĂdž LJ‡k Dž!

(1) Ɣ‌LjĠk ýƒĂơD" Ġnj5ŤĂhu (ĦLjdžþĂ ĦĬŏĬ‡) Ĭ!ǫ LJhƒ (1) ƨƶT!f LJ5 :ĠLjŏɭ LJhƒ ƨƶT!f LJ5 ýĠk‡ LJdž ƨƶT!f LJ5 ýĠk‡ LJdž ƨƶT!f LJ5 ýĠk‡ LJdž ƨƶT!f LJ5 :ĠLjŏɭ LJhƒ (1) ƒ Ü ĭĂþhu LJdžơƨ!f þhƶ:Ok ÜĂƵɭƨŪ ƨƶT!f LJ5 ýĠk‡ LJdž ƨƶT!f LJ5 :ĠLjŏɭ LJhƒ (1) .183

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

YƧùkƤŏ ǴùdžĽĵǫ ƒ Ţ!ǀƒĂ ƧŻƧkƤdž!ƒ ýǴƛdžŭ! ýŻǴƽ!ǴƼ .LJƨĂ!Ǵŵ Ŭǫ ýŏŏƤk!ƒ LJdž DžǴdžk!ƒ ĬĹŻ ljƥĂŢ!dž

ǴŏùTŬ ǴǴdžùǫD ƴưùŏ ǴùdžĽĵƽƼ ƧŻǴT!ƒ ǴdžDĂ .ǴǴdžǫD Ǵnj! ƴưŏĂ ÜŬŢD ƥĂǫĂ Ǵnj! Σŏ! ǴŢǴƤTD

ƧŻǴĵùŢ LJùdž ƨǫĹƽ!ƒ Ĭ!ǫ ŲƧƥD ƧƨT!ƒ ƧŻǴĵŢ ƚĽĵǴ‡ ǁ!Ř!Ă .ƚǴŏĹ‡!ƒ Ŏƽ ƒĂdžĹ‡k ǴdžŵƧĂ .lƥĂǫĂdž

.(1)"ýǴƛdžŬƒ

ƧĂùdžŬƒ Ŏùƽ LJĂ‡k LJD Ŏǯŵĵŏ (ƧŏƧƨT!ƒ lǴ‡Ǵƙdž!ƒ) LJĂ‡ Ŏƽ ǴĵŏǫĽ LJŵƒ ƴdž ƥTƧ LJŵƒ ƽƽkŏĂ

ýǴùƙ ĂùNj Ǵdž‡ ƧŵŘǴ‡!ƒ ƧŻƧkƤdž!ƒ ƧĂdžŬǴŵ LJƧkǀk ǴdžƥĵŻ lǴ‡Ǵƙdž!ƒ LJƽƽ ƒŘnj!Ă ÜƧĵ‡dždž!ƒ ĂD lƥĂǫĂdž!ƒ

lƥùƒǴƽ ƧŢùƙk ƧùŏpŭƤD lƧùUĵ NŻkǴNj ƥTƧ LJŵƒ lƧUĵĂ .lǴ‡Ǵƙdž ƥzŻ Ŭ Ǵnjĵƽƽ (ƧĵdžƥĂ ƧĹŏĹ‡) ŲǴk‡

‡ùŏƥǴƙŬƒĂ ýǴùƛdžŬƒ DžùUĵ LJùdž ƥǴƽkǫŻ Ŏk!ƒ lƥŏƙĂ!ƒ lƥƒǴƽ!ƒĂ .ĭƧǴŵkŻŬƒ UŻĂ!ƒ Ŏƽ ƒ Ţ!ǀƒ

Ŏlŏlƙ ƥĂǫĂdž ĂNj Ǵdž ljƥĵŻ ƧƨT!ƒ YĂưĂdžĂ .ýŏŏƤk!ƒ Σŏ!Ă ýlƨk!ƒ ŎNj LJĂƨĂdž DžŭŻ‡ŵ ƧŻƧkƤdž!ƒ

ƥùTƧ LJùŵƒĂ ǴĵŏǫĽ LJŵƒ LJdž ƚŭ‡ LJƽƽ ƒŘnj!Ă .‡lŏlƙ!ƒĂ yƥƒĂ!ƒ Ŏƽ ƒƥĵǫĽ NJ! LJD ĭD ÝljƥĂǫĂ Ƨƥlŏ Ǵdž ĂD

."ƧŏƧƨT!ƒ lǴ‡Ǵƙdž!ƒ" YĂưĂdž LJŻ Ŏlŏlƙ ƥĂǫĂ NJ! Σŏ! Ǵdž ĂD YƧkƤdž ĂNj Ǵdž ŎŢlŏ

.4 ƽƽƥyƤǁƽNj üNjƟƤǁƽ (ü‹ƛǫƤƨƛƽ):

:ǴùdžNj ÜŎǫùƨĵ!ƒ Ƨŏƛdùk!ƒ ‡ƒƥùƙǫ ƤŏƙǴĵ LJdž ǴŏƥŏǫƒƧk!ƒ Ŏƽ lĂƥ DžUŻD LJD" ĂƟǫƧD ăƧŏ

Ƨùŏƽk" : ĂùNjĂ ýĂƙk!ƒ ĂƟǫƧD ƨƧƨŏ .(2)Ƥ‡ŵƙ!ƒ CƒƨǫD LJdž LJŏDƨǫ ǴdžNjĂ ."ƨƧƨk!ƒ" Ă "ýĂƙk!ƒ"

LJD ǁ!Ř!ù! ŬǴùƛdž ŎƟƨŏĂ Ü"lƧĂƧưƒ ĂD ýǴdžkƙŬƒ" LJĂĵǴ!! ƚƽ5Ă Ưŏlĵ!ƒ Ĭ!ǫ Ưŏlĵ!ƒ LJdž ƤƒƙŬƒ

Ŏƛdùŏ Ĭkƙ ĂNj LJdž ƧnjUŏ ƥǴ‡ŏ Ŭ NdžD ĬĹŻ NƽĂP LJdž NƽŢĹŻŏĂ ljƧTŵŏ! ŲŏƥĂD Ɛŏǫŏ ĭŘ!ƒ ýĂǫƧ!ƒ

.ƤŏdžƒƧƥ!ƒ ƤdžƨŬƒ ý‡Tkk Ü‡ƥƙ!ƒ Ŏƽ ýĂƙk!ƒ ƤƟlĵ ƧnjUk LJŏƙĂ .(3)ƥƒƧD Ǵdž ƥưŵ

.(4)"Ƥƽƨdž!ƒ Ĭ!ǫ ýnjǫ!ƒ LJdž ýǴlƛĵŬƒ" :NJ!Ălŵ ĂƟǫƧD Nƽƨŏƽ ƨƧƨk!ƒ ǴdžD

---

(1) ƒ ÜĭĂƥŵ LJdžƙƧ!ƒ ƥŵŻ :Ǵk ÜĂƟǫƧŬ ƨƧT!ƒ LJƽ ŲǴk‡ LJdžư ÜƨƧT!ƒ Ŏƽ ĂƟǫƧD ƒ ŏPŭk :ƥTƧ LJŵƒ .214 ƒ

(2) ƒ ÜĭĂƥŵ LJdžƙƧ!ƒ ƥŵŻ :Ǵk ÜƨƧT!ƒ LJƽ : Σŏ!ǴƟ ĂƟǫƧD .30 ƒ

(3) ƒ ÜĭĂƥŵ LJdžƙƧ!ƒ ƥŵŻ :Ǵk ÜƨƧT!ƒ LJƽ :ĂƟǫƧD .30 ƒ

(4) ƒ ÜNǫƨĵ ƧƥŢdž!ƒ .32

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

LJùdž LJĠ]ùlj ŁùsƵĠZ ýĂơk Ƨ ĠTk‡Ŭf Ĭ!Z Ɣk2kƀĂ [1]" Ƨ ĠTk‡Ŭf Ă 2ƀĂljk!f" ŁUơ! ĭ D

Łƀơ2]ùdž Ƀùs Ġùdž‡ ýĂơk!Ġh ƵhkƧdž!f ĂNj Ƨ 2zk!f YfĂljD ý ư 5DĂ Ü Ư ƀ!lj!f ĂD Cfƥz!f Ĭ!ǫ Łhơdž!f

.[2] Σ ƀĭ‡Ă5Ă] ĭ ƥƀŋfƧk!f ƧZĠTĭ! "Ĕ‡ĭdž Ɣƀ!Ăƥ"

KfƧĂùƵkĂ ýĠùz5Ŭf Ɣƀ‡2kh ĔlƀƀĂ ĔƵƵĠhkƧf Ƶhk2ƀ ýĂơk!f LJD ĂƵ]2D Ƨ ƀ2zk LJdž NljK]k

.Łƀơ2]dž!f Ƀ5 Ł ƥơĭ! ƀdžfƧƥ!f CĔĠljh!f

:LJfĆ2ùŋ Łù5fƧP!f Cf2ùŋDĂ" :Ġljƀùŋ LJhf ƥljz5 LJƀdžĭ]dž!f Ł5]ŭ5!f ƥljZ ýĂơk!f ýƀĂƋk ĠdžD

C2ŋ!fĂ ..."ŁhĠƵdž" ĠljjĠdž2 Ĭdž]ƀ ĭ Ł!f LJdž Ɣƀ2p ĂNjĂ Üƥ ư Ĭ!ǫ ƥ ư LJdž ýĠ!kljŬf ĂNjĂ ýĠdžkTŬf

.[3]"ĠnjĭhĠ!dž Oƀh!k Łƀơ LJdž ÜLJ]ơk!Ġh Łĭƀdžŋ!f Ł!Ġơ!f ƥ T!ƀ LJD ĂNjĂ Ł!Ŭƥ!f :ƀljĠƛ!f

ÜƀÙhƧz!f ƀfĠùljƨ!f ƧzT!fĂ ƀljĠljĂƀ!f ƵƧ]dž!f Dž!ĠZ LJƀh y]ĠT!f LJĂh!f Ĝljƀ] LJhf ‖ Ƨƥ ƥ!!

Łùĭƀdžŋ 2ùƀƨ Ł!Ġơ LJdž fĂĭ!kljƀ LJD ƀ5 DžNjĠƀŘĂƨfƧƵ ƀ5 ýdžzk]ƀ LJĠ‡ ýĠdžkTŬf ƥ T!ƀ NLj‡!Ă" :ýĂ!ƀ

.[4] "Łĭƀdžŋ!f ĠNjƥzh LJ]ơkĂ Łĭƀdžŋ 2ƀƨ!f Ł!Ġơ!f Oh!k LJĭh ÜjNƀƧƥk!Ġh Łĭƀdžŋ Ł!Ġơ Ĭ!ǫ

lƧfƥŬĠh ƀljZD" :(lƧfƥŬf) ýĂơk!f DžĂnjsdž LJZ NƛƀƥơƀƵ CĔ!T!fĂ lƥĠz]!f ƥTƧ LJhf ýĂĠljkĂ

ýùƛdž ÜƵĂƥùdždž!f lĠ‡Ġơdž Ĭ!ǫ NLjdž ý!kljƀ DžƛƵNLjZ Σ sljf Ƨsljƀ Ġdžh :ŬĂD Nơƥdž ƥĂ T!dž!f ƥ ư lĠ‡Ġơdž

ýNjD lĠ‡Ġơdž Ĭ!ǫ ý!kljf DžƛƵĠnjĭNjDĂ lĂĠ!T!f lĠ‡Ġơdžh ŬĂD Dƥkhf ĠnjĭNjDĂ lƥĠz]!f Ƀ‡Ġơƀ LJD ƥfƧD fĘǫ NLjD

.[5]"lĂĠ!T!f ýNjD Nhh Ĭ ‡Ġơ Ġdž ƥ ư h ‖ !ĘĂ ÜlƥĠz]!f

---

(1) Ü1994 Ü1 ƵƵ ÜKĂƧƀh ÜLJĠljh! Łhk‡dž Ü‡ƀ!ƀƧƨŬf ĠdžfƧƥ!f ŁƀƧUlj :DžƀNjfƧhǫ ĭ ƥdžơ ƥdžơdž .59 f

(2) .31 f Ü ĭ Ăƥh LJdžơƧ!f ƥhZ :Ok ÜƧzT!f LJ5 :ĂƵ]2D

(3) .179 f Ü ĭ Ăƥh LJdžơƧ!f ƥhZ :Ok ÜĂƵ]2Ŭ ƧzT!f LJ5 ƔĠk‡ LJdž ư ÜCĔ5T!f ƔĠk‡ LJdž :ĠljƀŋLJhf

(4) .179 f ÜN]5lj Ƨ T!dž!f

(5) LJdžơƧ!f ƥhZ :Ok ÜĂƵ]2Ŭ ƧzT!f LJ5 ƔĠk‡ LJdž ư ÜƧzT!f Ƀ5 Σ ƀ!ĠƵ ĂƵ]2D ƔĠk‡ f ƀPĭk :ƥTƧ LJhf

.216 f Ü ĭ Ăƥh

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƏƧĠù!ƒ LJNjR Ĭ!ǫ ƬöLjĠLjĂö!ƒ ƬöơƧǫdž!ƒ ƘĠơǹƱƬdž!ƒ ƔöƧlk ƒĂ!ĂĠơ LJödžǹǫdž!ƒ Ƭƽǫŭƽ!ƒ LJǫ

ÜƘŬŬƥkǫŬƒ YƒĂLjD Ĭ!ǫ ƘĠƽĠTƭkǫŬƒ ĂD ƘŬĂơk!ƒ YƒĂLjD ý!Lj LJD Ŭǫ ƥTƧ LJhƒ LJdž LJĠƭ Ġdž5 Ŏh0Ƨz!ƒ

LJùdž! ‖T!ƒ yƥĂk LJD ĠnjLjdT LJdž ƬǫĂǫơdž CĊöTdh ƬǫĂǫơdž CĊöTŬ̄ lĠƭĠơdž!ƒ LJĂƭk LJD :ĠnjLjdžĂ :ýĠl5

ƧĂùƮ Ưzhù! DžnjködžǫĂk ýλdž ‖!ƦĂ ÜƬǫĂǫơdž ýƒĂơD Ŏ5 Ġnjƭƒ0ƧkTŬ ÜŎNj ĠnjLjD DžNjĂkĂ Ġnjö!ǫ ƧULjö

.ŎùNj ŎùNj ĠnjLjD DžNjĂkö LJD LJƭdžö ýƭT!ƒ Ƭnjη LJdž ĠnjLjŬ̄ Ƭh0ơ!ƒ ‖ǫdždž Ġnjưzh!Ă ÜĠLjĠƱƧǫ Ɣƭƒ0Ăƭ!ƒ

ƧĂdžāùh ƬöĂLjzdž ƧĂdžŬ̄ lĠƭĠơdž!ƒ LJĂƭk LJD ĠnjLjdžĂ …yƥĂdž!ƒ ƒƦNj Ĭ!ǫ Ƭzηƒ0 ƔƧz!ƒ ƘĠnjöhTk ýηĂ

ƔöƱ!ƒ ĂhD ýĠp Ġdžƭ Üƥöp LJĠǫơŬƒ Ŏ5Ă Üƽ Ljz!ƒ ƽĂƱ ĠnjLjD ƬLjdž!Ġh DžnjƭĂp ýλdž ÜƬǫĂǫơdž

(1) "ƒƥ0lk ƭƥöp ƬLJĠǫơŬƒ ƥηĂ LJdžĂ .....

Nƽù ƮĂ Ŏ5 ƧZĠT!ƒ ƐNh ƒƦQ 2 ƮĂ!ƒ Ŏ5 N!ĠdžηĂ NdžĠdžkĂ ƥTƧ LJhƒ ƥLjZ ƧzT!ƒ lƥĂη yηƧk

2 ùƮĂ!ƒ LJùdž LJĂùN!ƒ ƒƦNj LJD ăƧöĂ ÜNLjĂƧƮhö DžnjdžĠdžD ΣĂǫơdž NLjd‡ LJözdžĠǫ!ƒ Ĭ!ǫ ýöPö ƭƷNhdž

LJùdž YĂùLj!ƒ ƒƦùNj N! ƥηĂö LJdž ýơ5D ŎhLjkdž!ƒ LJD Ĭ!ǫ ƳNjƦöĂ ÜŎh0Ƨz!ƒ ƧzT!ƒ NöNZ Ƨ5Ăkö yƒƒƧ!ƒ

ĭƦĂ Σöù!ƒ ƏƧùdžƒ ăƥù! ƧdžŬ̄ƒ ‖!Ƨƭ‡Ă Ü(2)ƳĂƧơ!ƒ Ŏ5 ƬzpƒĂ!ƒ ýƒĂơŬ̄ƒ 2 ƮĂ LJdžĂ ýööPk!ƒ

.ƬdžƧ!ƒ

:(3)ƬdžƧ!ƒ ĭƦ ýĂƥ ýλdž LJdž

ƒƧùƭĂ ĠùnjzpĂdž! ĠùLjdDNjĂ ĠùNjĠh0 ŎkhơùN̄Ʈ ƘƧĂĠZ ĊlÖƥ!ƒ LJöz‡ ƱƱƭǫĂ

ƒƧƥùp ƬùkökpƒĂ Ġùnj! N̄ùkkpƒĂ Ü‖ơĂƧh Ġùnjöơ0Ă ‖ùö!ƒ Ġùnjz5Ƨƒ :NJù! Ƙù!l5

ƒƧkǫ Ġnj! ƬÖƥö ýzηƒĂ ÜĠhWƮ!ƒ Ġnjö!ZZ LJzkǫƒĂ ƘPĬT!ƒ Σh0Ġö LJdž Ġnj! ƧNjĠUĂ

(1) LJdžơƧù!ƒ ƥùhZ :Ok ÜĂƱǫƧŬ̄ ƧzT!ƒ LJ5 ƳĠk‡ LJdžư ÜƧzT!ƒ Ŏ5 Σö!ĠƱ ĂƱǫ0 ƳĠk‡ ƒ öPĬk :ƥTƧ LJhƒ

.222 ƒ ÜĭĂƥh

(2) .230 ƒ ÜNǫ5Lj ƧƥƮdž!ƒ

(3) .230 ƒ ÜNǫ5Lj ƧƥƮdž!ƒ :ƘPT!ƒ .Ɣơơ!ƒ LJdž ƽƥ Ġdž

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĂùNjĂ ýùŏPk!Ĝu ƥùTƨ LJùhf NŏdžŢŏ Ĝdž ýĜdžzkŢf Ĭ!ǫ DźNjƨĜzTD Ŏ5 ƳƨƵ!f CfƨzT!f ďŋŰŏ

ÜKĜùhŭj!fĂ LJfĂùŏơ!fĂ ƥĜdžŋ!f LJdž ŧŏŋƨĜP!f CĜŏTŪf ƨ ŢĂ Ĭŭzdžŭ ÜƵ15 ŧhĜƵdž!Ĝu ljƥŭƵ ƥĂŢ!dž!f

ƥùTƨ LJhf ƨUŭj Ŏ5 ŎhƨƵ!f ƨzT!f ĬŰƵ ƳŰƵŏĂ ÜƳƨƵ!f ƨĜzTD Ŏ5 ƨŏλŧ ƨ ŢĂ!f LJdž LJĂŰ!f fRNjĂ

NŏhTùk Ĝnjŏ5 ƥŋĂŏ Ĝdž‡ .fRNj Ĭ!ǫ ŧzŋfƨ DźnjkĜnjŏhTk ýŋĂ ÜŧŢĂŢơdž CĜŏTdu ŧŢĂŢơdž CĜŏTD ŢĜ‡Ĝơdž

.Ţƨŏŧŭ ŧŢĂŢơdž ƨĂdždu ŧŏĂŭzdž ƨĂdžD

Dž! ÜŎhƨƵ!f ƨzT!fĂ ŎŭĜŭĂŏ!f ƨzT!f LJŏhu KĜnjhĜTdž!f LJƵ ŢŢĜŢD ŧơhŏ ƥTƨ LJhf LJĜ‡ Ĝdž!Ă

ƨzTù!f Ŏù5 ŢƨNjĜU NhTŏ Ĝnjŭdž ŢhŭĜŋ ƥŋŏ LJD LJĂƥ (ƨƨzk!f ĂD ƨĜT‡kŢŪf) ýĂơk!f YfĂŭD ‖ƨkŏ

ĂD Ĝùdž CŎùT ŧŏdƨ LJD ĭD ÜŢƨ‡fR!f ĬŰƵ ƥdžkzŏ) ĭD ÜƨŧRk!Ĝu Ŏkdŏ ƥp Ŏdžfƨƥ!f ýĂơk!Ĝ5 ÜŎhƨƵ!f

ÜŎưĜdž!f ƨŧRkŏ ƥpĂ ÜŎŏŧĜu ƨŋsŭjŏ5 ÜŢƨĂŢ ýƵhu!f ăƨŏ ƥ15 Ü"ŧŭjŏzdž ăƨŧR Σsŭj!f Ŏ5 UpĂŏ NƵĜdžŢ

ÜŭjƨŧRkŏ5 LJĜŢŭjǫ ƵP LJĜŢŭjǫ ăƨŏ LJD ýλdž ...ƨŧRk!Ĝu yŢk Ŏk!f ŢĜ‡Ĝơdž!f ƥŭjƵ ƥTƨ LJhf ƨpĂ5 ÜŎ‡hŏ5

ýùλdž Ü!ƨŏλŧ ƳƨƵ!f ƨĜzTD Ŏ5 ƥĂŋĂdž fRNjĂ ŏơ LJĜ‡ LJǫ Nŏ!ǫ ŧĂTkŏ ĂD ŏkŏdž LJĜ‡ LJǫ NŏŰƵ LJƨơŏ5

:ŢƨŏĂŭj LJhu Dźdžkdž ýĂƥ

‖Ĝ‡ƥù!fĂ ăĂùŰ!f LJŏùhu ăĂùĂ ŏhu! NùĂŏDƨ ŏùhƥ ŏùŧ Ŏùŧhk D fĂ!ĜƥĂ

(1)" ‖ù!Ĝdž ŏùhƥ NùŰŧ fRnj5 !ŎŭjĂƵƥ Ĭù Ţ Ū f ŧzhŏ Ĭ Ţ Ū f LJǫ Dźnj! KŰ15

ĜùŧĜơdž!f LJùdž ŧùŏhƵP!f KŬĜùλdž!f Ĭù!ǫ ƳƨùƥD" Nŭjŭhu Ŏhŭjŏkdž!f ƨzT ĬŰƵ Dźŧơŏ NŭjD ƥŏhu

ÜŎùŰŭƨ!f ŧƵŭjdž!ĜùhĂ ŧhĜƵP!Ĝu ŧŏŰŭŏ ĭR!f ƨdžŪf ŧŏƥŢk!fĂ YĜŭjƥŬf ýdžzkŢŏ NŭjD ‖!RĂ (2)"ŧŏƨzT!f

LJD NùŭhŭŎùŭjƵŏĂ ÜƨŧRk!Ĝu yŢk Ŏk!f ŢĜ‡Ĝơdž!f ĬŰƵ ƨƨŏλŧ ƥdžkzŏ ŎhƨƵ!f ƨzT!f LJD ƥTƨ LJhf UơŭŏĂ

(1) LJdžơƨù!f ƥùhƵ :Ok ÜĂƵŢƨŪ ƨzT!f LJ5 ƳĜkŧ LJdžư ÜƨzT!f Ŏ5 Σŏ!ĜƵ ĂƵŢƨD ƳĜkŧ f ŏPŰk :ƥTƨ LJhf

.225 f ÜĭĂƥhu

(2) .224 f ÜNŢsŭj ƨƥŢdž!f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

ƧĂnjTùdž ýŭƵŪƒĂ ƧĞŏþ!Ğŭ ƦŭơŪƒ ɣƧz!ƒ ČƒƧzT!ƒ Ƨ‡ŘĶƵ ÜƧƤƈ ČƒŏT Nĵŭ Ƨ‡ŘĶŏ ČƒŏT ƧZĞT!ƒ þƧĂŏ

.ýŏƤkdž!ƒ DžĞ!dž NĵkdžĞpǫĂ Ƨ ŏƵ!ƒ ĂD ýĞŏƤ!Ğŭ ƦŭơŪƒ Ƨ‡ŘĶ Ğ ư ŏD ɣƧ ư!ƒ ƒŘNj LJdžĂ ÜDžNjƧzT Ŏ5

Ƨŏλ‡ N! Dznj!Ğdžzk ƒ ČĞơLjDĂ ÜLJLj5kdž ýĞŏƤ!ƒ Ŏ5 LJŏλþơdž!ƒĂ ɣƧz!ƒ Ƨ Ƨ ƬkĂ" :þTƧ LJŭƒ ýĞþ

ýĞùþ Ğùdž‡ ČĞùλƧ!ƒ Ŏ5 ýƤþŏ þpĂ ɣŏ ƒLj!Ğŭ ƦƬĞƤ!ƒ ƦŏƧzT!ƒ ƴƳƒĂdž!ƒ LJdž LJĂ‡ŏ LJD NŭTŏ ǁ!Ř!Ă

:ĭƧkơŭ!ƒ

(1)þùŭŏ Ĭùŭƶ þŭŏ :ƧNjþŭ! Ğŭŋƶ Ğŏ5 NƬƤT þzŭ N5ŭŏ LJdž ĭƧŭĞLj ŭƤ

ƧzTù!ƒ Ŏù5 LJŏùLjơ!ƒ LJùƶ Ʀŏþơ!ƒ ŎdžƒƧþ!ƒ ýĂơk!ƒ LJdž ýzŋŏ LJD þTƧ LJŭƒ þƒƧD ƒŘ‡NjĂ

þùLjƶ ƴlŏ Ğdž‡ "ýŏƤkdž!ƒ DžĞ!dž NĵkdžĞpǫĂ ýĞŏƤ!Ğŭ ƦŭơŪƒ Ƨ‡ŘĶ LJdž ɣƧz!ƒ lþĞƶ Nĵŭ ƚƧŋ Ğdž" Ă ŎŭƧz!ƒ

ƧzTù!ƒ ƯƒƧƹ LJdž LJŏưƧƹ Ŏ5 ýĞŏƤ!ƒ LJdž YĂLj!ƒ ƒŘNj ƨlơkŏĂ "ýŭƵŪƒĂ ƧĞŏþ!Ğŭ ƦŭơŪƒ Ƨ‡ŘĶ"

.(2)ČĞŏλƧ!ƒĂ ɣŏ ƒLj!ƒ :ĞdžNj ŎŭƧz!ƒ

IJ ŭŭŘĞ‡ ƶĂƶƹ ljƧŭkƶƒĂ ŎŭƧz!ƒ ƧzT!ƒ Ŏ5 N! ŭnjŏŭT Σ Ğŏl!ƒ ĂD ƱĞkljk ƒ ŬĞŭ ýĂơkƶ! ýzŋ Ğdž‡

ɣŘù‡!ƒ Ŏù5 NŭơĞƬ ƹ!Ğŭŏ ĭŘ!ƒ YĂLj!ƒ ĂNjĂ IJ LJơƧl!ƒ NƬjƶ ljƶLjĂ LJŏλþơdž!ƒ ƧĞzTD Ŏ5 Ƨŏλ‡ ƒŘNjĂ

LJŏŏƒĞƵƒ5ƒ!Ğŭ DžNjĞƶþ LJdž Nƶdžzk ƒ ŏ Ğdž ĂNjĂ LJŏλþơdž!ƒĂ (3)ɣƧz!ƒ ƧĞzTD Ŏ5 NĵkƧλ‡ŭ þTƧ LJŭƒ þ!kzŏ5

ČƒƧzTù!ƒ LJdž YĂŭƵdžƶ! þŋĂŏ þp LJ‡!Ă ÜɣƧz!ƒ ƧĞzTD Ŏ5 þĂŋĂdž Ƨŏλ‡ ƒŘNjĂ" :ýĂ!ŏ ÜČƒƧzT!ƒ LJdž

:ŎŭLjkdž!ƒ ýĂp ýλdž þĂdžơdž ČŎT NƬjdž

ŬĞùdžŋ!ƒ NùŭƬùƶ Ŏù‡ ƬLJù‡!Ă ĞKŭdžŋkùùdž Ŭ ƶŎùùĞTĂ!ƒ ŁƶƬùùƶ!

---

(1) LJdžơƧ!ƒ þŭƶ :Ơk ÜĂƵƬƧƹŪ ƧzT!ƒ LJ5 ɣĞk‡ LJdžư ÜƧzT!ƒ Ŏ5 Σŏ!ĞƵ ĂƵƬƧD ɣĞk‡ ƒ ŏPƶk :þTƧ LJŭƒ

.226 ƒ ÜĭĂþŭ

(2) .226 ƒ ÜNƬ5Lj ƧþƬdž!ƒ

(3) .LJŏŏƶNjĞŋ!ƒ ĞLjNj ɣƧz!Ğŭ þƬlŏ NƬjD Ăþŭŏ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ťŭŭŭ

.6 :UƒFĞƀllƐNj üΘllƐ

Cƨη!f Ĭkơ ƨdžkƖŏĂ Ğnjkŏƒƀhhu Dƀhŏ ĭŘ!f lĞƖƌdž!f LJdž DžƖ!!f ll!Ř" :Ğnjljƌhu lƀlz!f ĂƱƖƨD Ƨ ƨzŏ

LJùdž DžƖ!!f ll!Ř" Ănj5 ýơ!f ĞdžD ."lĂĞlT!f Ĭ!ǫ ĂD lƀĞzƖ!f Ĭ!ǫ Ğdžǫ :ýĂơk!f ƨƀƤŏ NLjdž ĭŘ!f ƨŏPŪƒ

.[1]"ŁŏĞnjLj!f Ĭkơ ýĂơk!f ƒŘNj Łŏƒƀhhu Əƀkhdž!f Ł!ƌƖdž!f

CŎTĂ Üýơ Ğnjljdž CŎT5 Oŏƀdž ý‡Ă" Nl!Ăp Ŏ5 ΣLjĂŏ LJhu Ĭkdž ƀljZ ƚƀƨĂ Ŏk!f Łdžηƨk!f LJǫ

LJŏŘùNl!f LJŏƨƤùljz!f LJŏŘùNj ýŏĂƌk Ŏ5 Łs lŭs!f ƚƒCƒƨp NŏηĂk Ŏ5 ƨŏhu‡ ƨƌD Ğnj! LJĞ‡ [2]."ƱĞhƨ Ğdž

ŎùhƨZ!f ƨzT!f ljĞηkĞhu ll!ŘĂ Łŏdžƒƨƀ!f ŁŏĞ‡ơ!f LJŏĂ‡k Ŏ5 ýƤƀk Ŏk!f Łŏ lĞ lŪƒ ƨƤĞljz!f LJdž LJƒƀzŏ

.ŎƒĞLjƷ!f

LJùdž ýĞlkljŪƒ ýŏhp LJdž ýơ!fĂ Łŏ!ƨƷ!f Łdžƀldž!f ýŏhp LJdž lƀlz!f ĂD ƱhƨZ!f ĞLjŏ lƖhf ýzη ƀl5

ƀùpĂ ÜWƨĞP LJdž ýzsh ylŏ ƀp ƱhƨZ!fĂ ÜƱhƨZĂ ýơ ĞŏŘĂƷƒƨƱ!f Ŏ5 ylŏ ƀpĂ" : Ư ƨƷ!f Ĭ!ǫ Łdžƀldž!f

ýŏNơk ĂNj ýơ!fĂ ÜlƨZĂ‡Řdž!f ŁNlLj!f Ĭ!ǫĂ ŁŏĞƷ!f ĬNlZ ýƀk Ğnjhu DƀkhŏlƨĞTǫ ĂNj ƱhƨZ!fĂ ÜNl!Ğp ýĂlhu ylŏ

.[3]"ĞNjƨPc Ĭ!ǫ ŁNlLj!f CƒƀkhƒLJdž Ğnjhu YhTdž!f ŁNldžη!f

Łŏơ ÜŎhƨz!f ƨzT!f LJdž WŘĞdžLj ĬNlZ lƀlz!fĂ ýơ!f DžĂnjsdž ŧhƱŏ ljƀηLj ĞLjLj5 ƀTƨ LJhf ĞdžDĂ

ýù‡Ă" :ýĂùlŏ Łŏơƀdž!f Łŏhƨz!f lƀŏƤl!f Ŏ5 f NlPk!f LJlơ ĂD ƀƨƱƱklŪƒ ýŏhp LJdž ƱĞhƨ!f ýzηŏ

ĞnjhùT CĞŏùTŪƒ YƨùpD LJĂù‡ŏ LJD NhTŏĂ .ýơ Nŏ5 Ğdž NLjdžĂ ÜNJƒƨηD LJŏhu ƱĞhƨ Nŏ5 Ğdž NLjdž5 Oŏƀdž

ÜYŏlLj!f Cƨη ƱhƨZ ĂNjĂ ÜƀƨƱƱklŪƒ ĞLjƀljZ Ĭdžlŏ ĭŘ!f Cƨη!f ĂNj DžNjƨĞzTD Ŏ5 ƀĂηĂdž!f ƱĞhƨ!Ğhu

.[4]"Ŏơŏƀdž!f Cƨη!Ğhu lƀŏƤl!f ƨƀƤ :ŁNldžη!ĞhuĂ

---

(1) ƨƱĂƀhu LJdžơƨ!f ƀhuZ :Ơk ÜƨzT!f LJ5 : Σŏ!ĞƱ ĂƱƖƨD f 50.

(2) ÜNlƖsLj ƨƀƤdž!f f 122.

(3) LJdžơƨ!f ƀhuZ :Ơk ÜĂƱƖƨŪ ƨzT!f LJ5 YĞk‡ LJdžư ÜCĞ5T!f YĞk‡ LJdž ƨzT!f LJ5 :ĞLjŏ lƖhf f 190

(4) LJdžơƨù!f ƀùhuZ :Ơk ÜƨzT!f Ŏ5 ĂƱƖƨD YĞk‡ LJdžư ÜƨzT!f Ŏ5 Σŏ!ĞƱ ĂƱƖƨD YĞk‡ f ŏPlk :ƀTƨ LJhf

f Ü ĭ ĂƀhU 231.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

(1) :DźĞdžk ŐhD ýĂp ljƧ ư ơŏĂ ÜLJŏdźpłkdž!f LJdž ĞŢŃPk LJłơD LJŏλpơdž!f LJD pTƧ LJhf ăƧŏĂ

pĂPŏùù⁝Ţ ⁝ùùŏĂłjkĂ łƧĂŋłùùłž łùłŏpĂ LJŏùh Σŏz!f ńŹĞZĂ ŐdźĞZ

pùŏźz!f ĶĞùłjh LJùdž źpùŏZ Ƨùŏ5Ń! ŤńƵ!Ğùh DźĂùŏ ýù⁝ ƧpĞùƐD Ťkơ

pĂùùdźơdž!f pùùdźơdh ŢĞùùłjk Ťùùkơ łpĂùdźơdž łù ư ĂƧ Ğùnjłjdž ĶĞnjŏNj

ÜNJdźŭ⁝ ƧZĞT!f ýŢŏ LJD f ńPk!f LJłơ ĂD pfƧƵkłŬf Ő5 LJĂƧŏ pĞłłj!fĂ LJĂŏƐŭh!f LJĞ⁝Ă

Ŏùłkńŏ Ťùkơ NJzdž Ğŋƨkdźdž ÜNJh ŭŢkdž LJĂ⁝ŏ ýh ÜNDńhp Ğdźdž ŐłjĞλ!f Ťłjzdźń! ýĞŢƵłf ŭh ⁝ƵŏƵ! ⁝ńŢ

.(2)Ýŏłj!fĂ Θpdž!f Ğ5ƧƵ

Ýŏłj!f Cƨŋ ƵhƧ ĂNj ƵĞhƧ!f LJD Dźnj5 pł5 ÜLJŏŏƐŭh!f CfƧƨ Ť!ę ƧUłj pTƧ LJhf LJD ‖T ŬĂ

ýŏŢùƵk ĂNj ýơ!f" :ýĞp ÜLJŏDƨŋ!f LJŏRNj (ýŢ5) ýŏŢƵk Ănj5 ýơ!f ĞdźD ÜΘpdž!f Cƨŋh łpŏŢł!f Ő5

:ƧŏNjƨ ýĂp ýλdž ÜÝƧz!f ƧĞzTD Ő5 łƧŏλ⁝ pĂŋĂdž ĂNjĂ" Ü"ƧPŬf LJZ ĞdźNjpơD LJŏDƨŋ!f

.(3)"DźƧNj Ő5 ýĂł!f pZĂ fR Yp"

ÜŐùhƧz!f ƧzTù!f ŤńZ NJłhƵ ťR!f pTƧ LJhf pljZ f ńPk!f ł ơh LJę" Ÿf 2ńP pdźơdž ăƧŏ

ĂƵùłƧD pljZ łĞłdźł!f Ő5 ýơ!fĂ łpłz!f Ť!ę ƧUłj5 ÜĞŏpŏŋfƧkńł! ΣljĂŏ LJh Ťkdž łdźŋƧk NJkńưD LJD pzh

.(4)"ĞhŏŋZ łƵńP ƵńP5 łŏ5łzk ŭłłj łŏhƧz!f łpŏŢł!f CĞLjh Ť!ę ĞdźnjńłjĂ

---

(1) LJdźơƧ!f phZ :Ok ÜƧzT!f Ő5 ĂƵłƧD ýĞk⁝ LJdźư ÜƧzT!f Ő5 Σŏ!ĞƵ ĂƵłƧD ýĞk⁝ f ŏPńk :pTƧ LJhf
. ƯƧŨf łhŭŢ :pĂPŏŢ Üƨsp :łpĂljk .ýfƧłł!Ğh łCĂńdźdž :łƧĂŋłdź ÜƧơ!f łpT :łłŏpĂ .231 f ÜťĂph

(2) ýk⁝!f Ƨfp ÜƧĂƨƨƨ DźŏzLj łzŋfƧdź ÜƧĞkłł!f phZ ΣĞhZ :Ok ÜpyłłŁ pFťY :pdźơD LJh pdźơdź Üť ĂńZ!f ĞhƵĞhƵ LJhf (2)
:Ok ÜLJqłŧńNj pyłłŁ hYFńźT Ťƨ łqpŽyłłŁ :ŐljfĂƧŏł!f łŏTƧ LJhf .7 f Üźł1982 f Ü1 Ƶ ÜKĂƧŏh ÜłŏdźńZ!f
.234 /1 Üźł1981 Ü1 Ƶ ÜKĂƧŏh ÜłŏdźńZ!f ýk⁝dź!f Ƨfp Üłŏơdźp pŏsdź

(3) LJdźơƧù!f pùhZ :Ok ÜƧzT!f Ő5 ĂƵłƧD ýĞk⁝ LJdźư ÜƧzT!f Ő5 Σŏ!ĞƵ ĂƵłƧD ýĞk⁝ f ŏPńk :pTƧ LJhf
.231 f ÜťĂph

.43 f Üźł1970 ÜłƧNjĞł!f ÜłŏhƧz!f KĞłfƧp!fĂ łĂơh!f pnjzdź ÜĞnjłfpcĂ łŏhƧz!f Ő5 łĂơh :Ÿf 2ńP pdźơdź (4)

© Arabic Digital Library - Yarmouk University
© Arabic Digital Library-Yarmouk University

Ĭùźƶ ƥùƬƨ LJùɦƒ ljƨƬƥ ƥ15 ÜŎƣƱ!ƒ ƨĂƬƭ!ƒ ƒŘNj LJƶ ƶŭư5 Ÿƒ ƨźƤ ƥdžơdž ýĂlŏĂ

Ĭùźƶ ƒĂɦĠùƶĂ "ƶƬźƤƙ" ƥĠlljƒ ljĠdžƱ ƥơƒĂ ĆŎT ƭlŏlơƒ Ŏ5 ĠdžNj LJŏƒŏT LJŏɦ ƱźƤĂ ÜƱŏƥdž!ƒ lƥŏƬƥ

ýùơ!ƒ Ŏ5 ĂƱƱƨƲ DžĂnjƨdž ƥTƨ LJɦƒ ƨɦƱŏ LJŏơ Ŏ5 Ü"ƒŘ LJƶ ƥƶ" Ă " ƒŘ Yƥ" ýλdžŏ Dźnj ƬźƤk CĞdžƥl!ƒ

.Ġnjŏźƶ

LJƲ ƥƒƨƲ ĭŘù!ƒ ƒ źƤkù!ƒ LJŏɦĂ lƥlƶ!ƒĂ ýơ!ƒ LJŏɦ LJĞkT" :NLjƲ ƨĠ‡ɦ ƨ ƱĂŏ .ƥ ăƨŏ ǁ!Ř‡

lƥŏƬùl!ƒ ƨƥùƬ Ʊùɦƨ ƥĠlljƒ ƥljƶ Ŏljƶŏ Ŭ ƥƒƨƱkƱŭƒ LJŬ ÜYƒĂƬ!ƒ YljĠη5 ƥTƨ LJɦƒ ƥljƶ ƨɦƶŏ

ƥƒƨƱkùƱŭƒĂ ÜƨPŭƒ LJƶ ĠdžNjƥơƲ LJŏƲƨη!ƒ ýŏƬ‡k Ŏljƶŏ Ŭ " ƒŘ Yƥ" ýλdž LJŬĂ ÜŎźƬŬƒ Ġnjưƨƶɦ

ĞɦɦùƱ ýĂŬƒ ýƶη ƥpĂ ÜƨPƈ ĭljƶdž Ŏ5 ŘPdŏ Nŏ5 ĂNj Ġljŏɦ5 ÜŎljĠƶdž!ƒ LJdž ĭljƶdž Ŏ5 DźĬ‡kdž!ƒ ŘPdŏ LJƲ"

.[1]"Nŏ!ƺ

ƨƶTù!ƒ LJŏùɦĂ ŎljĠljĂŏ!ƒ ƨƶT!ƒ LJŏɦ ƚĠnjɦĠTdž!ƒ LJŏɦŏ LJƲ ýĂĠơ ƥTƨ LJɦƒ LJƲ ýĂl!ƒ LJ‡džŏĂ

ĆƒƨƶTù!ƒ LJĠ‡Ă ÜƚƒƥƒƨƱkƱƒ NLjdž ĭƥŏηƒƨk!ƒ ł ƥơ!ƒ Ŏ5 ylŏ ĠdžƶĂ ł ƥơƙŏ ĂƱƱƨƲ ƥηĂ Ġdžźƶŏ5 Ŏɦƨƶƶ!ƒ

lƨNjĠùU Ĭù!ƺ ƥùƬƨ LJùɦƒ NɦLj [2]"NLjŏƶɦ ƥơƒĂ źƶưƨƹ LJĂdžƨźŏ ŬĂ ÜĆŎT Ĭ!ƺ ĆŎT LJdž LJĂźƶlƚLjŏ"

YĠɦùƱ LJùdž Ġdž ĆŎT Dźnj! LJƶ ƒŘ "łƬĞPɦĂ" ÜLJŏλƥơdž!ƒ Yƨƶƶƒ ƨĠƶTƲ Ŏ5 ƨλ‡k Ŏk!ƒ ƥƒƨƱkƱŭƒ

.[3]"ÞĂƥdždž!ƒ ƨ‡Ř LJƶ ƒĂɦƨưƲĂ lĠ‡Ġơdžɦ ƒĂźƶkTƒ ÜΣĂp ĂƲ ƨŏƱ ýλdž ÞĂƥdždž!ƒ

ƒŘùNjĂ" :lƨTĞɦdž ǁ!Ř ƥƶɦ ýĂlŏ ÜŎljĠljĂŏ!ƒ ƨƶT!ƒ LJƶ Ŏɦƨƶ!ƒ ƨƶT!ƒ ƨ ŭƙPŭ NLjdž ĞƱ‡ƒƨƥƺĂ

."ƨƶT!ƒ Ŏ5 DźnjkƥĠƶ YƱơɦ ĂNj N!Ġp ĭŘ!ƒ

---

(1) ÜƱŏdźƶ!ƒ YƱk‡dž!ƒ ƨƒƥ ÜƱŏơdžp ƥŏ5dž :Ġk ÜLJqƨźNj ƥyƱ‹ hYƒźT Ĭƺ YqpŽy‹ :ŎljƒĂƨŏ!ƒ ƨŏTƨ :ابن ƨŏTƨ LJɦƒ

ƒ Üŏŏƥl!ƒ Ŏɦƨƶ!ƒ ƥlljƒ Ŏ5 Ʊŏɦƨƶ!ƒ lƥŏƬl!ƒ ĆĞljɦ ÜƨĠ‡ɦ ƨ ƱĂŏ :ƨUljƒ.236 /1 Üŏźƶ1،1981 ƱŏƱ ÜKĂƨŏɦ

.277

(2) ƨƒ ÜĂƱƱƨŬ ƨƶT!ƒ LJ5 YĠk‡ LJdžơ Ü ƨƶT!ƒ Ŏ5 ĂƱƱƨƲ YĠk‡ ƨƒ PźƤk :ƥTƨ LJɦƒ

.213 ƨƒ

(3) ƨƥƬdž!ƒ /NƱ‹lj ƨƥƬdž!ƒ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.6 :ƽúƣƢŬɛNj ƖɛƣƥƔƢɛ

ƺŽĂùƖk Ŏùk!f ŎNj Ğŏƥŏŋƒƨk!f Ŏƽ ƚĞŏƢƬPT!f LJǫ ƤŏơŬƚĞŏƢƬPT!f ƽŶƬP!Ğu ĂƵƢƨƨƨ

ϒĞĵĵkŋƒĂ ýƑĞưs!ƒ ϒĞ ǀk‡ƒ ȶŏƧƱ LJƵ ...ǀƥĞƶǀ!ƒ ȶŏlơk ŎNj LJĞǀĵĵŰƒ ƥĵƵ ăĂŢ!!ƒ ŁŏĞƶ!ƒ LJD ĬŇƵ

.(1)"ý‡‡ yďžkŋďž!ƒ ΘŭŢϱ Ĭ!ϱ Ĭƶǀk ȶŭPŪƒ ljRNj ....ýƑƒRƧ!ƒ

ýĞùƶ5ŪƒĂ ƧùŏP!ƒ ĬùŇƵ ŁơŁ NŇJD ÜŎĵĞĵĵĂŏ!ƒ ƧƶT!ƒ YƒĂĵĵD Ƨ‡Řŏ ĂNjĂ ŎŁƒƧĞȶ!ƒ ƱơŬ ƥ15

ƱŁkƧùŏ Ăùnj5 ŎŁƧƶ!ƒ ƧƶT!ƒ Ŏ5 ĞďžD ÜŎĵĞĵĵĂŏ!ƒ ƧƶT!ƒ ƒ Ŏ ƒŘNjĂ ÜŁŏĵĞǀĵĵŰƒ ýƑĞưs!ƒĂ ÜǀƥĂďžơďž!ƒ

.ŁŏŇ‡!ƒ ƚƒƧŏP!ƒ LJƵ ƥƶkŁŏĂ ϒǀ‡k!ƒĂ ΘƥďžĞŁ

Łsùǀŭs!ƒ LJĞùNjŘD LJƵ ŁŁƒĞȶ LJ‡k Dž! ŁŁŏƱ!ƒ ƚƒƥĞƶ!ƒĂ ĞŇƶ!ƒĂ Łŏƥŭ PŪƒ ƥZƒĂ!!Ğ5

ŰĞùŋĂƶƒ LJďž Σsĵ!ŁŁ Ğďž ΘŭŢϱ ĬŇƵ ýďžƶkĂ NďžŏĂ!kĂ yďžkŋďž!ƒ ΘŭŢϱ ĬŇƵ ýďžƶk Ŏk!ƒ ÜLJŏďžŇǀďž!ƒ

ŁùŏĂŁƧk ŁùďžĂƧD ƚƒŘ LJŏďžĞƱùďž ĬŇƵ ĭĂƱĵŏ LJD ŎƶŁĵŏ Dźnjŏƥ! ƧƶT!Ğ5 ǁ!Ř! Ü ǁ ĂŇǀ!ƒĂ lƧŏǀ!ƒ Ŏ5

Łùĵŏƥďž ýùPƒƥ ŎĵĞǀĵĵŰƒ ýĞďž‡!ƒ ȶŏlơk! ŁŏĂŁƧk ŁŏĞƶ ŎŁƒƧĞȶ!ƒ ƥĵƵ ƧƶT!ƒĂ ÜŁŏƥŭ PDĂ ŁŏďžŭǀϱĂ

ϒùĵĞŋ ϒùŇƶŏ NŇJƶ5 ÜYĞkďžϱĂ lŘ! LJďž ƧƶT!ƒ NŇlơŏ Ğďž Ƨ‡ĵŏ Ŭ LJĞ‡ LJϱĂ ĂNjĂ ÜǀƥĞƶǀ!ƒ ƥTĵk ŁŇƱĞ5

Ğďž! NŇƶ!Ă ÜNŇƶ5 ĬŇƵ ƨ5ơŏĂ ƧŏP!ƒ DźŇƶŏĂ DźĂlŏĂ NŋĂŏ ĭŘ!ƒ ĂNj ƥĞŋ!ƒ ƧƶT!Ğ5 ÜŁƶkďž!ƒ ĬŇƵ Łƶsĵďž!ƒ

.(2)"Łŏƥ‡!ƒĂ DźnjĵĵŁ!ƒ Ŏ5 ŎNj ĞďžĵĵŁ ϒƧƶ!ƒ ƧĞƶTD LJϱ" :ýĞƥ Łďžnjďž!ƒ ljRNj LJƵ ŎƧƶ!ƒ ƧƶT!ƒ ƥĞƶkƒ ƥŋĂ

Ŏùk!ƒ ŎùNj ÜŁŏĵs!ƒ lƧUĵŇ! ŁďžPĞkďž!ƒĂ ĭƧƶT!ƒ ƒ ĵŇ! Łơŭ ŭŢŰƒĂ Łŏƥŭ PŪƒ lƧUĵ!ƒ ljRNj

ŎùkƒR ŎƧƶ!ƒ ƧƶT!ƒ LJD ăƧŏ Ř ÜŎĵĞĵĵĂŏ!ƒĂ ŎƧƶ!ƒ : LJŏƥŭ PŪƒ LJŏƧ NŇlŏƧsk Ŏ5 Ğĵŏǀ LJƧƒ ĞnjŏŇƵ ƨ‡ĂĞk

ƒĂĵĞùƨ5 ljƨĞùƧƱPĂ LJĞĵĵĂŏ!ƒ CƒƧƶT ĞďžD ÜŁŏƥĞďž!ƒ ŁơơĞĵĵ!ƒ ĬŇƵ LJĂƨ‡Ƨŏ ƒĂĵĞ‡ CƒƧƶT!ƒ LJŪ ÜŎ!Ğƶsĵƒ

ĬùŇƵ lƧĂŢùlďž DźNjƥĵƵ lĞ‡Ğơďž!ƒ ĞĵĞ‡Ă Üýƶs!ƒ ĬŇƵ ŎlŇkďž!ƒ ƚơ Ĭ!ϱ Łŏƥŭ PŪƒ DźnjŢĂŢĵƥ LJĂ5ƥnjŏ

---

(1) Łĵŏƥďž!ƒĂ LJĂƱŭ5D ŁŏƧĂnjďžŋ LJŏƥ ŁĵƧĞlďž ŁŏŇŏŇơk ŁǀƒƧƥ ÜŎ!ĞĞďž!ƒ yďžkŋďž!ƒĂ ŁŏlŇP!ƒ Dźŏl!ƒ :Ƨƥŏơŋ ƥďžơD ĭƥnjďž!ƒ

.123 ƒ Ü2007 ÜĞƱŏ! ÜΣŇƒƧƱ ÜŁŏďžŏƥĞ‡ŪƒĂ ƧƥĞ!ƒ ƚƒƥĞƶ!ƒ ƚƒƥĞƶ!ƒ ƚƒƥĞƶ

ĂùNj LJĠ ùLjŪf LJĂǂ ÜĠnjh LJĂdžĂlŏ Ŏk!f ýĠz5ŪfĂ ƚfĂŘ!f ŘŇZ LJĂƨǂƨŏ fĂLjĠǂĂ ÜýfĂơŪfĂ ýĠz5Ūf

.(1)ǂŏƨzT!f ýfĂpŪf ƴưĂdž

Ŏǂùơŏ ŎLjĠLjĂŏ!f ƨzT!f LJĠǂ fŘƵ5 ÜǂŏlŏƨƹŰf Ġdžfƨƥ!f YĂưĂdž ĂNj ýz5 ýĠơ Ŏ5 LJĠ ùLjŰĠ5

Ăùnj5 Ülƨŏ Ġƹdžǂzŏh Ƶ N! Ŏhƨz!f ƨzT!f LJƵ5 ǂŏLjĠLjĂŏ!f ǂŏơƨ ùdž!f Ŏ5 ƚĠŏ ŢPT!f ƨĂŢŏ ĭD ýĠz5Ūf

Ü ĭƨùŏƹ ŎƵĂù ưĂdž ŎLjĠùLjĂŏ!f ƨzT!f LJD Ŗ Üǂŏ LjfƥŋĂ!f ƚŰĠzsLjŰfĂ ƚfĂŘ!f Ƶ ŢĂh Ŭ LjŏzŏŰ

ýùh ÜDžnj ùsLjD ΣĠùLjŇ! lĠǂĠơdž ĂNj ƚ ùŏ! ĠŏŘĂƹfƨƵ!f LJ" : ĠLjŏ ùLJhf ýĂlŏ ÜŎFĠLjƹ ŎkfŘ ŎhƨzfĂ

Ŏù5 NJùŏ5 Džŭùǂ!f LJùdž ƨùλǂD ýĠz5Ūf Ŏ5 Nŏ5 Džŭǂ!fĂ DžnjkƥĠzùĂ DžnjkĠŏơ ǂnjŋĂ Dznj!Ġz5DĂ DznjkfƥĠz!

.(2)"ýĠz5ū! ĠNjĂƨǂŘ ÜsŭPŪf fĂƨǂŘ fŘ Ü sŭPŪf

fŘùNj Ŏù5 ŎpŭPŪf ŲLjĠŋ!Ġh DžkNjf ƥl5 ƥTƨ LJhf ƥLjŽ ǂŏpŭPŪf lƨULj!f ljŘNj ƚLjĠǂ ‖!ŘǂĂ

LJĂ!Ălŏ fĂLjĂǂŏ DžŇ5 LJĂŏLjĠLjĂŏ!f ĠdžDĂ" :ýĠl5 ýĠŋdž!f fŘNj Ŏ5 ŲƨzfĂ LJĠLjĂŏ!f LJŏh LJƨĠp ‖!ŘĂ Üƨŏλƴk!f

ĠùhƥD ƥùŏsŏ Ġdž ĂD ÜǂŇŏŘƨ!f LJŽ ƨǂ!f ĂD ÜǂŇŏ ưs!f ŘŇZ ǂơ!f Ăơlj NŋĂdž ĂNjĂ Ŭ ƨzT ‖!Ř λǂD

ĠùdžD Ülj ƥùŋdžŏĂ ŎŇŇP!f ýzs!f ŘŇZ ǂơŏ ŎLjĠLjĂŏ!f ƨzT!Ġ5 .(3)" ƨĠzdž!f LJdž ǂ5ƨzdž ĂD ŲfƥŬf LJdž

LJdžơƨ!f ƥhŽ Nŏ!ŋ ŲNjŘŏ Ġdžŏ5 Ŏhƨz!f ƨzT!Ġ5 ÜƚŬĠzsLjŰfĂ ƚfĂŘ!fĂ CĠŏTŪf ƨ Ţŏ5 Ŏhƨz!f ƨzT!f

ĂŘ ŎLjĠùLjĂŏ!f ƨzTù!f LJD ĭD ÜĠŏZĂưĂdž LJĂǂŏ ƥĠǂŏ ĭƥfƨŋ ŎLjĠLjĂŏ!f ƨzT!fĂ ÜŎ5ƵĠZ ŎkfŘ ĭĂƥh

ÜlŘùŇ!fĂ ǂùzkdž!f ƨzùT Ăùnj5 Ŏ!Ġzsljf yhĠƵ ĂŘ Ŏhƨz!f ƨzT!f LJD LJŏơ Ŏ5 ÜýĠz5 ŎpŭPD yhĠƵ

ƥTƨ LJhf ƥnlj ‖!Ř! .ǂŏŇŇP!f ƨŏƹ sŭPŪf LJdž LJĂƨsLjŏĂ ǂŏŇŇP!f ýĠz5Ūf LJĂơƥdžŏ LJĠLjĂŏ!f CƨzT!Ġ5

LJùdž ǂŇŇP ŲƨzfĂ ƨĠzTD LJĂǂ!Ă" :ýĂlŏ ŎŇŇP ƨĠŏzdž ŘŇZ ĠdžFĠp ĠsŏLjŽ ĠdžĂŋNj ǂŏŇNjĠŋ!f ƨzT DžŋĠnjŏ

NJù!Ăp ŲƨưĂdž DznjLjdž ŘLjĂkŋfĂ DznjŏŇŇZ ƨŏƨzfĂ ŲĠkǂ!f ŘơLjD f ƦĠlLj!f DžŘĂ ÜǂŇưĠs!f ýĠz5Ūf OƦfƥdž

---

(1) ƚ ÜĭĂƥh LJdžơƨ!f ƥhŽ :ƠĠk ÜĂƵŋƨŪ ƨzT!f LJ5 ŲĠkǂ LJdžưĂ ÜĠĠsT!f ŲĠkǂ LJdž ƨzT!f LJ5 :ĠLjŏŋ LJhf 162

(2) ƚ ÜNŋsLj ƨƥŢdž!f 178.

(3) ƚ ÜNŋsLj ƨƥŢdž!f 205.

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

﴿ وَٱلشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ ٱلْغَاوُۥنَ ﴿٢٢٤﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِى كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَذَكَرُوا۟ ٱللَّهَ كَثِيرًا وَٱنتَصَرُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا۟ ۗ وَسَيَعْلَمُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ أَىَّ مُنقَلَبٍ يَنقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾ ﴾[2].

NÙŏ!ç YùNjR ĭ DƧ!f fRNjĂ ÜNJ ǀ ηƒĂNj LJĞdžŏNjĂ ÜNlkƒR ƧƵĞTdžĂ ÜNJ ǀ ₅Lj ăĂNj ƧĂŢŏ ƧƵĞT!Ğ5 Ƨ Ţ ùLj ĂhD ýĂlŏ Ğdž‡ ŎNj ĞdžLjç YƧz!f ƧĞzTD Ƨ‡D ƘLjĞ‡ LJçĂ" :þTƧ LJhƒ Ƨ‡Ŗŏ Ğdžŏ5 ƒĞ ư ŏD ŎhƒƧĞ5!f Ŏ5 "Ŧŏþ‡!fĂ DznjLj!f[3].

ĬNƵ Ŧh Ţ Ljdž ŦŏƵĞdžkηƒ Ŧ5ŏUĂ NJ! ýzη ŧ ŏơ ÜƵŏĂhƧk ƵŏpŭPD ƵǀĞŏldž ƧzTNJ! þTƧ LJhƒ ýzη CƒĂNjŰƒ LJƵ Ƨhzŏ NJhNJƐD Ŏ5 NJLjŰ ŎNJNjĞη!f ƧzT!f DznĞNj ǁ!Ŗ ĬNƵ CĞLjhĂ ÜŎLjĞǀLjŰƒ ǁĂNJǀ!f Ŏ5 ljƧ‡D ĭŖù!f YĂùLj!f LJD ǁù!ŖĂ" :þTƧ LJhƒ ýĂlŏ .YŏǀLj!f ŧ ŢĞPĂ Ɵþdž!Ğh YǀŧK!fĂ ƘĞhƐƧ!fĂ ƘƒŖNJ!fĂ "LJƒþ!Ă!f NJhLjηkŏ LJD ŎƷhLjŏ ǁ!Ŗ! Ü₮Ăǀ₅!f ĬNƵ ŧơ ĂNj ĞdžLjç YŏǀLj!f NJLjĂdžǀŏ[4].

Ğùdžŏŏ Ƨlŏ Ănj5 ÜŎNJNjĞη!f ƧzT!f Ŏ5 ýƒĞ ư ₅!f ƧĂŢ LJdž ƨƧþp þĂηĂhŏ Ƨ Ƨkzŏ Ănj5 ǁ!Ŗ yđžĂ NJùhŏ YŖùnjLj LJD ŎùƷhŏ ĭŖ!f ĂNj ƧzT!f LJdž YĂLj!f fRNjĂ ÜŧƵĞηT!fĂ DƧ‡!f LJƵ Ƨhzk ƜŖĞdžLj LJdž NJ! Σŏù! NJùLj35 DƧ‡!fĂ ŧƵĞηT!f ĬNƵ Dznjŏ5 ŧơŏ Ğdžŏŏŏ DƧNjƧĞzTD LJdž LJĂhþĐŏĂ" :ýĞ15 DznjhþĐLjĂ ýĞ₅ƵŰƒ DƧNƵ‡kùk Σŏ! ƘLjĞ‡ LJçĂ LJŏkNƵŏ ư ₅!f LJŏkĞNj ăĂǀ CŎT ĬNƵ ýƒĞ ư ₅!f LJdž DƧNjƧĞzTD Ŏ5 YƧz!f ŧơk "ƧP₅!f ₮ŏƧƵ ĬNƵ Ğdžnjŏ5 DƧNƵ‡kk ĞdžLjçĂ ÜĞdžnjŏNƵ ŧơ!f ₮ŏƧƵ ĬNƵ Dznjŏ5[5].

---

(1) ƒ Ü ĭ Ăþh LJdžơƧ!f þhƵ :Ok ÜƧzT!f Ŏ5 ĂƵǀ Ƨ D YĞk‡ ƒ ŏPNk :þTƧ LJhƒ .229

(2) ƒ ÜNJǀ₅Lj Ƨþ Ţ dž!f .229 IJ 224 :Ŧŏc ÜCƒƧzT!f lƧĂǀ .227

(3) ƒ ÜNJǀ₅Lj Ƨþ Ţ dž!f .205

(4) ÜNJǀ₅Lj Ƨþ Ţ dž!f 205.

(5) ƒ ÜNJǀ₅Lj Ƨþ Ţ dž!f .205

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƧdžD ĂNjĂ ÜƊŏ ƚơ!f ƚƒƦƚ!f Ƨ Ţ Ăh Ɲzŏ ƊŏƚNjĠƞ!f Ŏ5 Ɣƨz!f ƨzT LJD Ĭ!ǫ ƥTƨ LJhf ƔNjƦŏĂ

.[1]NƚnjhTD ĠdžĂ ƨzT!f ƒƦNj Ĭ!ǫ YĠdžkƚŬf LJdž ƔĠhT!f ƨŏƦơk Ɣƞŏ ƒƦ! ƔĠhT!Ġh ƨ ư ŏ

Ƌùdžƥ!P! ƶzù ưĠP NƚùƚzƞĂ ŎpŭPD Ŏ5ƚƚ5 ΣĠŏlدh ƨzT!f ΣĠp ƥTƨ LJhf LJƋh ýĂl!f LJƋdžŏ

yùdž NƚùƚƋ5 ÜƊŏ!Ġdžƞ!f lƦƚ!f ŎNj ĂƵƚƨD ƥƚjZ LJs!f LJdž ƊŏĠƷ!f ƚƦƚĂ ÜƊơ!ĠŢ!f Ɗŏhƨƚkƚ!Ă yƵžkƞdž!f

ƥùTƨ LJhf LJǫ ÜƶŏpŭPD Ƶlƚŏ LJD Ġŏƥŏƞƒƨk!f Ŏ5 ýƵhƚƚ! Ĭ ư ƨŏ Ŭ Ănj5 ÜƊŏlƚPƚ!f Ƌdžŏl!Ġh Ơ ư ŏ Dž! ‖!Ʀ

Ƌùdžŏl!f ƨ‡ƚjk ĠnjƚjD ƒƦNj Ĭƚjzdž Σŏ!Ă ŎpŭPD yhĠƵ ƚƒƦ lƨĠ ư ơ ƊŏdžŭƚŬf lƨĠ ư ơ!fĂ NƚkƨĠ ư ơ LJhf

.ýĠdžƞ!f ĬƚZ ÜƨdžŪf Ĭ ư kpf ƒƦǫ ƨŏPƚ!Ă ƨơƚ! ƊŏĂ!ĂŪf ŎƵƨk ĠdžƚjǫĂ Ƌŏ!Ġdžƞ!f

yùpfĂ!f LJ‡!Ă ÜƚĂƚ!f ƥŏƥT Ăƥhŏ Ŏhƨz!f ƨzT!f ĬƚZ ƥTƨ LJhf Dž‡ơ LJƋ5 ăƨPD Ƌnjƞ LJdžĂ

LJŏùh ‖!Ʀùh ƶƨùŏŏdžk "LJŏλơƥdž!f ƨzT!" ƶƚhĠldž "Ɣƨz!f ƨzT" ƨ‡ƦŏǫÜŎƚNjĠƞ!f ƨzT!f Nƚh ƥŢƚŏ NƚjD

ýùh ÜŎdžŭƚŬf ƨzT!f Ŏ5 ƊŏpŭPŪf ƨŢĠƚjz!f ƨ‡ƚjƚj LJD LJ‡džŏ ŭ5 LJŏŏdžŭƚŬf ƨzTĂ LJŏƚNjĠƞ!f ƨzT

Nƚƚ5ƚj ƥTƨ LJhf LJD ƦŏƚNjĠƞ!f ƨzT!f LJZ ƶŏƚ‡ ƶŏ5ƚj ƊŏpŭPŪf Ƌƚh Ţ!f Ŏ5ƚjƚj LJD ƶ ư ŏD Ġƚj! LJ‡džŏ Ŭ NƚjD

ƨzTù!f Ŏù5 ƊŏpŭPŪf Ƌƚh Ţ!f ƨŢƚŏ LJĠ‡ LJDĂ Dƨ‡ƚ! ƥŏƞdžk LJdž ŎƚNjĠƞ!f ƨzT!f Ŏ5 Ġdžƚh Ƨ ƨkzŏ

.Dƨ‡!fĂ ƊZĠƞT!f Ŏk5Ţ ĬƚZ ŎƚNjĠƞ!f

:ƥùTƨ LJùhf ýĠp ‖!Ʀ!Ă LJcƨ!f Ŏ5 ƥƞĂ ƥp ƊŏƚNjĠƞ!f Ŏ5 Ɣƨz!f ƨzT NƚjdžĂƚPŏ LJĠ‡ ĠdžĂ

Ŏù5 ƥĂùƞĂdž ƨùŏƹ ý ư Ġs!f ĭƥfƨŬf ýzsƚ! ƊzhƨŪf OƦfƥdž!f ljƦNj YfĂƚjD ýĠλdžD LJD Dƚƚzk LJD ŎƷhƚjŏĂ"

ƨzTù!f ƊŏdžNjD Ĭ!ǫ ƥTƨ LJhf NhƚjkĂ .[2]ƶƨŏλ‡ ƨŏƨz!f ƔĠk‡!f Ŏ5 lƥĂƞĂdž ŎNj ĠdžƚjǫĂ ÜƔƨz!f ƨĠzTD

ƥùƞĂk LJù‡!Ă ÜƨzTù!f ƒƦùNj Ŏ5 ýŏƚp NƚjD LJŏh5 ÜNŏƚZ ŎƚNjĠƞ!f ƨzT!f ƨ5Ăk DƥZ Ĭ!ǫĂ ŎŢŢ!!f

Ĭù!ǫ ƨĠùTDĂ ÜNh ƨƥŢ LJdžŏ5 Ƹ!Ġh ƨŏλdk N! ŎŢŢ!!f ƨzT!f LJD Ĭ!ǫ ƨĠTDĂ LJcƨ!!f Ŏ5 f Ţ!!f

---

(1) LJdžơƨù!f ƥùhƶ :Ġk ÜƨzT!f Ŏ5 ĂƵƚƨD Ɣ‡ LJdž ư ÜƨzT!f Ŏ5 Σŏ!ĠƵ ĂƵƚƨD Ɣ‡ f ŏPƚk :ƥTƨ LJhf
.205 Ü Ü ĭ Ăƥh

(2) f ÜNƚƚ5ƚj ƨƥŢdž!f 219 Ü220 Ü229.

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

CƒĂ ˥ Σ ˢLj!ƒ Ŏ5 ƧƛD LJdž Ǵdžnj! Ǵdž Ĭ!ǫĂ IJ Dž ŭ ˥!ƒ Ǵdžnjŏ Ƶ IJ ýŏ Ƶ P!ƒ DžŏNjƒƧ ˢ ǫ Ł Ţ p Ĭ!ǫĂ Ƨ ˥ Ăŏ Ł Ţ p

‖ ùŏƧσkĂ Σ ˢLj!ƒ ŁƲƵ Nˢ ˢ ˥ Ţ !ŏ ĭ Ř!ƒ ŎLjƈƧ!!ƒ ƒ Ţ !!ƒ LJdž ‖ !Ř Ĭ!ǫ ǴdžĂ Ü Ƨ ĂP!ƒ ĂD LJƨσ!ƒ LJǴ‡

Ǵ ù Nj Ƨ ŏƛƢk ˢ ù ˢ ˢk Ǵ ù nj LjƢ5 ƒ Ţ !!ƒ ljŘNj Ŏ5 ‖ T ĭ D yƥĂ ƒŘǫ NLJD ˢ TƧ LJˢƒ UσŭŏĂ ÜŁŏˢŭ PŪƒ yƧƒĂˢ!ƒ

.[1]"ýŘƒƧD LJĂƧŏ Ţ ŏ ŎƵƧT!ƒ ƒ Ţ !!Ǵˢ LJĂˢ˥ Ţ ŏ Ŭ LJŏŘ!ƒ LJdž ƨƧŏƛ‡ LJD Ŏ5 Ɣˢ ˥!ƒ ĂNj" : ‖ !ŘĂ

LJdž Ł ŏ ˢƢ LjdžƨƒĂ ÜŁnjη LJdž ŁŏƵǴdžkηŬƒĂ Łŏˢŭ PŪƒ ƧŏŏǴƵdžƨ!ƒ NŏƵ Ƶ Ƕˢ ˢ ˥ ˢ ˢ ˢ

7. ŘΘƥƨ ƥưƶƶƶ

NùLjĠ‡dž þùŋŏ LJD Ɣŋŏ þI5 Ƨ‡ƨ!Ġu ýƬkŏ Ġdž ĠdžD" :ÃŭƑĠp Ƨ‡ƨ!f LJĂdžưdž ĂƱƧD ƟƧTŏ DžĂ

Ġùdž ýù‡ Ƨ‡ƨ!f Ĭ!ǫ Ɣƨ!kLjŏĂ ÜNhu ĠNžƠƨ ŋΣdžD ĠnjLjŪ ÜŦhuĠƱP!f DžNz! ŦƬ ƬPdž!f ýƑĠƨ!f Ŏ5 ŎzŏhuƱ!f

ĠùdžĂ ƨĂP!fĂ Ŧdžƨ!f ýλdž ƚŬĠzƨLjŬf lƧĠλǫĂ ÜþŏLjƨk!fĂ ÜŦLjNjƨhu!f :ŎNj ljđfƨŋDĂ ÜŦǯNl!f ĬNlZ þdžzkŏ

.(1)"ƨŏlƠk!fĂ DžŏƱzk!f ƀưŏDĂ Ü‖!Ꝗ NhuĠT

LJǫ" Ŧùŏ!Ġk!f lƧĠuz!Ġu ĂƱƧD þLjZ Ƨ‡ƨNl! (Heffner) ƧLjƨŏNj ƨŏƧzk lþĠdžƠ DžŏNjfƧhuǫ ýIljŏĂ

ĠùnjLjžhu IJ ĠLjkĠzưfĂdž! ƀzhuk IJ Ġnjƨ Ƭlj Ŏk!f ƚĠƨƬk!f ý‡ Ŏ5 ýPþfkŏ ĭ Ꝗ!f ŎLjNjꝖ!f ƨƬljz!f ĂNj Ƨ‡ƨ!f

ƀƱĂƱùƠdž ƀùŏƧNjĠƱ ƀƧŏhuzk Ġnj! þŋk LJD ŦŏƬPT!f yŏƱŏkƱk Nl!ŭP LJdž ĭ Ꝗ!fĂ Ü‖!Ꝗ Ƨŏƨ ĂD ÜŦ!ĂIzdž

Ăùnj5 Ŧùdž LJdžĂ ÜNNlzƨk ĠdžĂ ÜŦĠŏƬPT!f Nl!ĂIk Ġdž ý‡ Ŏ5 ýλdžkŏ ÜĠdž ŦŏƠƧƱdž Ŏ5 Ƨ‡ƨ!f LJD ĬLjzdžhu

lþĠdž!f ĂNj Ƨ‡ƨ!f þzŏ fꝖnjhuĂ ÜŦŏNlzƨ!f ĠnjkfƧfƧpĂ Ü ĭ Ƨ‡ƨ!f ĠnjNldžzk Ŏ5Ă ÜŦĠŏƬPT!f ƧZĠTdž Ŏ5 ĬNlŋkŏ

Ŧ ùŏƠ LJùdž IJ ŦŏƠƧƱùdž ý‡ ƧĠhukZf LJ‡džŏ fꝖ‡NjĂ ÜŦŏdžfƧþ!f ŦŏƬPT!f ĠnjLjdž ƷĠƬk Ŏk!f ŦŏƱĠƱŪf

ÜýfĂùpŪfĂ ÜŦŭdžzk!fĂ ÜŦŬĠzƨLjŬfĂ Ü ƨpfĂdž!f Ġnjŏ5 þzk Ŏk!f lƧUĠLjdž!fĂ ţ pĠLjk!f LJdž ƀZĂLj IJ Ƨ‡ƨ!f

LJùZ ýŏ!þùk ŦùŏNldžZ Ŭǫ ŎNj Ġdž ŦŏƠƧƱdž ŦŏD NLJD ĭ D ÜŦĠhuλú!Ă ŦLjNjƧhuNl! ƒþfĂdž ĠNjƧŏƨĂ ÜýĠzƨŪfĂ

.(2)ŦIƱLjdždž!f ĂD lþƨŋdž!f ƨƑĠIƠ!f þƨƱ ƨŏƨƱ LJZ Σŏ!Ă ÜŎdžfƨþ!f ƨĂƬk!f ƨŏƨƱ

lƧĠk Ƨ‡ƨ!f Džŋƨŏkŏ ΣLjĂŏ LJhu ĬkdžLJD ‖TŬ ÜƨŦƨ!Ġu þĂƬIdž!f LJĂdžNlƱdž!f ŦƱƱŭƨ!f DžnjƨŏŎ ƨŏŦ

ĂùNj fꝖNjĂ ÜþĠIkZŬf ŦλI!ĠλI!fĂ" :ƨŦƨNl! ĂƱƧD ƨŏƨzk! NNlILj Ŏ5 ýĂIŏ ÜƨƨŏdžưĂ ƀLjNjꝖ lƧĠkĂ ƒþĠIkZf

(CƨƨzTù!f LJƎ5) ŦhuĠƱP!fĂ ŦƱĠŏƱ!f ýƨ5 ĂNj Ġdž‡ ŦI5fĂdž!fĂ lþĂŋĂdž!f ŎNj ĠdžŏD ƧĠhuPŪf ĬNlZ lƨI!f

---

(1) Σŏ!ĠƱ ĂƱƧD :Ơk ÜƨzT!f LJ5 : ĭ Ü ĂþhU LJdžưƨ!f þhuZ :Ơk ÜƨzT!f LJ5 : Σŏ!ĠƱ ĂƱƧD (1) .53 f

(2) Σŏ!ĠƱ ĂƱƧD ƔĠk‡ :lþĠdžƠ DžŏNjfƧhuǫ (2) .105 f ÜƨzT!f LJ5

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ĭùłz5 ĶùpĂ!f ƒŘNj Ŏ5 LJŏŘ!f (ĠdžD) ÜĦ ĺĠŏĺ!f ăƧηdž ĬłłZ ÜLJĂ!Ăłŏ Ġdž Ƨŏƹ ÜLJĂłłdžzŏ ƒĂLjĠ‡ ýƒƒĂŰƒ

.(1)"ĦhĠƱP!f ăƧηdž

ƴĠùk‡ Ŏ5 Ƨŏdžư!ƒĂ LJNjŘ!f Ăơlj ŎNj Ŏk!f CĈŏTŰƒ Ķzư Ă ƥpĂ" :ƧŏĠƷdž ŧĠŏĺ Ŏ5 ýĂłŏĂ

ƴηŏ ƥp LJNjŘ!f Ŏ5 Ŏk!f CĈŏTŰƒĂ ĠnjŢPŏ ĠdždžĂ ĦZĠljŢ!f ‖łk LJdT LJdž ĂNj ƒŘNj LJD ‖!ŘĂ "ĦƐŭh!f"

LJƨơ!f Ħ!ƨljdžh ÜDž!Ű ƧŏĂkĺŏ LJDĂ Üƥljƨŏ LJDĂ ÜLJŏhŏ LJD :ŎNj ljŘNj CƒƨηDĂ ýĂł!f Ķơĸ ƥzkĂ ƴkƧk LJD

.(2) "ƧƷŢ!ƒĂ Ƨh‡!f ĺưŏDĂ ljŘNj ljĠhTD ĂD (ƴưƷ!f) ƥƧơ!f ĂD Ƨ ĂP!f ĂD

ĂùNj CƒƨηŰƒ LJdž Ħ!ĠĂ!ƒĂ" :ýĂłŏ Ü"ĭDƧ!f" ĂNj NJh ƥĂŢłdž!f LJdh Ƨ‡ƨ!f DžnjƵ Ġljŏĺ LJhƒ LJD ƥŏh

‖!ŘĂ ĠnjƱĺhĂ Σƨlj!f Ưhp Ăơlj ƥzdž ýŏŏPk!f LJŰ Üýŏŏ Pk!f Ŏ5 ĶƒƥĠz!f LJdž ƥzhD ĭDƧ!f LJƵ5 :ĭDƧ!f

łĠ‡Ġơdž ĬłłZ ÜNŏ5 Ƨƥkpƒ Ġdž ĂNj DžNjƥljZ ƥĂdžơdž!f ŎŏDƧ!f Dž ŭ‡!f LJd‡Ă ÜƧdžŰƒ Ƨ‡D Ŏ5 ŧĠĶTŏ Ġdž Ăơlj

.(3) "LJĂ‡ŏ Ġdž LJłơD ĬłłZ ƥĂηĂdžłł! ŧhĠƱdž!f ýĂł!f ĂNjĂ Ü ĭDƧ!f

LJDĂ ÜĦhĠƱP!f Ŏ5 ƧĂ‡Ŗdž!f LJdž Nł!ĂŢD Ĭłkłk LJD ŎƷhljŏ5 ŎŏDƧ!f ýĂł!f ĠdžDĂ" :ĺưŏD ýĂłŏĂ

‖!Ř YƒĂLjD ƥηk ĶljDĂ ÜƧzT!f ‖!Ř Nh DžĂłŏ ĭŘ!f ýŏŏPk!Ġh ƥĠkƧdž!f ýĠzŧljŭ! ĺłhĠƱdž ŎŏDƧ!f ýĂł!f ƥzŏ

ĠùdžĂ ÜĶĠùdžŏUzk!ƒĂ Ķŭŏ Ănjk!f ŧhĠƱŏ Ġdž ‖!Ř‡Ă ÜĦhĠƱP!f Ŏ5 ýŏp Ġdžŏ5 ŰĠzŧljf ŰĠzŧljf ŧhĠƱŏ ĠdžĂ

Ƨŏƹ LJĠ‡ ĠdžĂ ÜNł!Ġơh ŘPD Ưƨ!ł! ĺŏ5ƒĂdžĂ ŧƥŢ!f LJŏh LJĠ‡Ă ÜĺpƥĠŢ ŎŏDƧ!f ýĂł!f LJdž ĺZƒĂLjD LJĠ‡

.(4) "ŎhĠƱP Ű ĭƧzT ŧŏƧƱh LJŏh LJŏh

---

(1) ƥùhZ :Ơùk ÜĂƱłƧŰ ƧzT!f LJ5 ƴĠk‡ LJdžư ÜƧzT!f Ŏ5 Σŏ!ĠƱ ĂƱłƧD ƴĠk‡ : ΣljĂŏ LJh ÜΣljĂŏ LJh Ĭkdž
.99 f ÜĭĂƥh LJdžơƧ!f

(2) ƧƥŢùdž!f ÜĭĂƥh LJdžơƧ!f ƥhZ :Ơk ÜĂƱłƧŰ ƧzTf LJ5 ƴĠk‡ LJdžư ÜCĠŧT!f ƴĠk‡ LJdž ƧzT!f LJ5 :Ġljŏĺ LJhƒ
.124 f ÜNłŧlj

(3) .179 f ÜNłŧlj Ƨƥ Ţdž!f

(4) .190 f ÜNłŧlj Ƨƥ Ţdž!f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Σ ƽlj ƶƶdžzkƺdž Ü Σ ljĂŏ LJhu Ǐkdž Ƒdžƞƨkhu ƨƛƣkŏ ljƥƞlj ǴljljƽƵ ÜƥTƨ LJhƒ ƥljƵ (ƨ‡ƽ!f) ýŏĂƣk ǴdžƵĂ

fƦùNjĂ ÜƥǴlkƵŬƒ :ĂNj ÜŎljǴƛƛ! Ŏ!Ǵk!f ŎljƵƴ ÜOŏƥdž!f ƑƵǴljƬ! ƑǴƛ!f Cƨƞ!fĂ" :ýĂlŏ .(ƶƥǴlkƵƒ) Uƽƛ!f

ÜƑùhǴƱP!f NùƽƛƑkk Ǵdž ýƛdž ǁ!ƦĂ ÜƒƦ‡ ƥĂƞĂdžhu Σŏ! ĂƴƴƴƦ‡ ƥĂƞĂdž ĂNj Ǵdž lǴ‡Ǵƣdž ǏƛƵ lƨƥl!f ĂNj

ýĂùlhu ƨƵT!fĂ yƴjldž ýĂlhu ǁ!Ʀ ƨƛ‡ƑkkƑhǴƱP!f LJƴ Ŭƺ ÜƥĂƞĂdž ƨŏƹ ĂƴƴƥĂƞĂdž ƶƦŏT LJƴ LJŏŏhuk LJdž

ǐƦù!f ǐƨƵT!f ýĂl!f LJŏhu ƽƨƽ!fĂ ÜƑŏƨƵT!f ýŏĂǴpŬƒ Ŏ5 lƥĂƞĂdž ƶƣŏƴ ŎNj lǴ‡Ǵƣdž!f ljƦNjĂ Ü ǁǴƣdž

Ăƴƴƴ

.2 ŘΘβƨƋƷƷ ƀưƷƋƷƷ (ƛƝƞƛƝƞƛƝƞ

ÜŎơƧ ǀ ùdž!ƒ ƧUljdž!ƒ LJƵ ĂƱ ǀƧD ł ŏƥơ ý!lj Σ ljĂŏ LJh Ĭ kdž Ǵnjŏ5 ýĂǴơ Ŏk!ƒ yŏ ư ƒĂdž!ƒ LJǫ

Ŏù5 Nŏdžǀ ùŏĂ [2]lƧǴk ȣǴ5lj!Ǵh LJŏǶĂdždž!ƒ ýǴƶ5D Ĭ džǀ ŏĂ [1]LJŏ!5Ǵljdž!Ǵh LJŏǶĂdždž!ƒ Ŏdžǀ ŏ ljƥŋlj ÜLJŏǶĂdždž!ƒĂ

ƧùUljdžǶ! Ŏù5Ƨơ!ƒ Ĭ ùljƶdž!ƒ LJùdž ƴƧk!ŏ ljƥŋlj ăƧƤD ƴ ư ƒĂdž Ŏ5Ă [3]ljĂŋĂ!Ǵh ƦPD ƧƤǴ ƴ ư Ădž

.[4]ƒƧ Ţh Nŏdžǀ ŏĂ ŎơƧǀ dž!ƒ

ƧùUlj!ƒ ŎùNjĂ Ǵljŏùǀ LJùhƒ ƥùljƵ łŏơƧǀ dž!ƒ ƧUǴljdž!ƒĂ ŎơƧǀ dž!ƒ Ư Ƨƶ!ƒ Ƨ ŢǴljƵ ƥƶk

Ĭ ùkơ N!Ăhp ƴĂŋĂĂ ýĂ!dž!ƒ ýǴơ Σ ȣlj!ƒ Ŏ5 ƧƧ!ŏ ĭ Ʀ!ƒ Ănj5 ƱǴŋkơŬƒĂ ƧUlj!ƒ ǴdžDĂ" :ƱǴŋkơŬƒĂ

ȣŏƥŢ ùk!ƒ ĭD ÜłƵǴljùŢ Ǵùnjŏ5 LJĂłŏ ŬĂ ÜǴŏƦĂƹƒƧƱh ƥĂŢ !dž!ƒ ýǴƶȣljŬƒ ýƶȣljŏĂ ƶƶ!ƒ LJƵ Ĭ ǀk

!ƧĂǴùơdž!ƒ Ĭ ƵƶǴŏljhdž ǴŏƦĂƹƒƧƱ Σ ŏ!Ă .ƧƶTƵ! ƴǀǴljdž Ƨŏƹ ǁ !Ʀ LJƷ5 ÜłhǴƱP!ƒ ƴǴk łŏ5 ƧĂłƦdž!ƒ

łƵǴljŢ ù!ƒ LJƷù5 ÜƧƶT!ƒ ƚǴŋƧƥ LJdž łŋƧƥ ĬƵƶD łƵǴljŢ!ƒĂ ÜljĂŋĂ!Ǵh ƦPŪƒ ĬƵƶ ŬĂ Ü!ƧUǴljdž!ƒĂ

.(5) "…ƚŬŬƒ ƥŏsk Ŏk!ƒ ŎNj

.łŏƧƶT!ƒ łƵǴljŢƵ! ƶŏ5ǴljdžljĂŋĂ!Ǵh ƦPŪƒ ƥTƧ LJhƒĂ Ǵljŏǀ LJhƒ LJǴ5ĂǀƵŏs!ƒ Ƨhkƶƒ

ÜƱƧǴùƤ LJùdž Ŏk!ƒ ƧĂdžŪǴh NkǴłǴơdž Dŏkk LJD ȣƵsdž!ƒ ƧƵǴT!ƒ ƱǴkơŏ ŬĂ" :ƥTƧ LJhƒ ăƧŏĂ

LJŏƦù!ƒ Ŏljƶƒ ÜǴƒƧƶT!ƒ LJdž LJĂNjĂdždž!ƒ NƵdžƶkǀ ŏ ǴdžLjƹ ǁ !Ʀ LJƷ5 ÜljĂŋĂ!Ǵh ƦPDĂ ƥpǴsLj ĬƵƥŏ ĭ Ʀ!ƒ ĂNjĂ

LJD LJĂƥŏƧŏ Ǵdžƥljƶ Ŭƹ NLjĂƵdžƶkǀ ŏ Σ ŏƵ5 łłŏ!ơ!Ǵh ǴƒƧƶT!ƒ ǴdžDĂ ÜǴƒƧƶT ƒĂǀŏ!Ă ǴƒƧƶT DƶnjljD LJĂǴƒƧŏ

.ŭùŢD NLjĂƵdžƶkǀ ùŏ Σ ŏƵ5 LJŏƥŋdž!ƒ ǴƒƧƶT!ƒ ƒĂƵhǴp ƒƦƹ ǴdžDĂ ÜN! ƧĂƨ!ƒ ǴƒƧƶT ýǴdžƶkǀ ƒ Nh ƒĂƵhǴłŏ

LJùdž ÜƧƶT!ƒ ƥĂdžƶ LJƵ łŋƧǴP!ƒ ǴǴŏTŪƒ ýǴdžƶkǀ Ǵh ƒĂljŏƶkǀ ŏ LJD ƴ ư ƒĂdž Ŏ5 LJĂłƵsdž!ƒ ƧƱ ư ŏ ƥpĂ

---

(1) Σ ŏ!ǴƱ ĂƱǀƧD : łŏƧƶT!ƒ LJ5 ƶƵ Ĭ Ăƥh LJdžơƧ!ƒ ƥhƶ :Ŏk ÜƧƶT!ƒ LJ5 ƒ 10.

(2) ÜNǀsLj ƧƥŢdž!ƒ ƒ 100 Ü 114.

(3) ÜNǀsLj ƧƥŢdž!ƒ ƒ 125.

(4) ÜNǀsLj ƧƥŢdž!ƒ ƒ 100 Ü 112.

(5) łŏ!ǴƱ łłŏƧƶT!ƒ LJ5 :łŏǀ LJhƒ ƒ ŏPƵk :ƥTƧ LJhƒ Ü108 ƒ ÜĂƱǀƧŪ ƧƶT!ƒ LJ5 ƴǴk łLJdž ư ÜǴƒƧƶT!ƒ ƴǴk łLJdž ƧƶT!ƒ LJ5 :łŏǀ LJhƒ ƒ ŏPƵk :ƥTƧ LJhƒ Ü108 ƒ ÜĂƱǀƧŪ ƧƶT!ƒ LJ5 ƴǴk łLJdž ư ÜƧƶT!ƒ Ŏ5 Σ ŏ!ǴƱ ĂƱǀƧD ƒ 211.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýùhu ÜDŽĞdžk!f Ĭ№Z ĞnjkĞ‡Ğơdž LJ‡džk Ŏk!f Ł№džĞ‡!f CĞŏTū! yƱĂdž ý‡ Ŏ5 LJĂ‡k Ƙ]ŏ! lĞ‡Ğơdž!f LJD ýhup

Łù]ĞPhuĂ ÜШSĞP LJdž Ŏk!f CĞŏTŪĞu ĞnjkĞ‡Ğơdž Ĭ№Z LJĞzk]ŏ5ÜýĂ!!Ğu ĞnjkĞ‡Ğơdž S]zk Ł]pĞj CĞŏTŪ

Ш2ùdžk ƥùpĂ ÜSNjfĂη ŎĂ ŎĞz5D Σŏ! ƘljĞ‡ Ƣ ÜS]zŏ ĞnjŏŏPk LJŪ ÜƘfƥĞ1kZŎf lĞ‡Ğơdž fĂƥ]p fƢ

Üƥ]up Sùŏɛ LJùdž ȘĞ5kŎĞu ƘzpĂ Ğnjŏa‡ ŏljĞŏơD Łŏ5SzT!f ƘĞŏ‡Ğơdž!Ğu ШSĞP LJdž Ŏk!f CĞŏTŪf ljƢNj

.(1) "Łuηzdž ȘĞ5kŎĞu y1k LJD ĞnjŏaT LJdž Ŏk!f CĞŏTŪf ƘljĞ‡ fƢ ÜYηzdž ýz5 Ğnj! LJĂ‡ŏ5

ĞnjzljƱ]ŏ Ŏk!f ƘĞFŏnj!fĂ ƘĞ‡Sơ!f ‖№k Ŭ9 Ƙ]! ljĂηĂ!Ğu ƢPŪf LJD Ł5]ŭ5!f Dŭ‡ LJdž Dznjsŏ

.SzT!f ƥĞT]9 ƥljZ SZĞT!f

Ĭù№Z ĺSùTĞudž ĺƥĞdžkZf fƥdžkZf ƥp ƥTS LJufĂ Ğljŏ] LJuf LJŏ5Ă]ŭŏ5!f LJD S‡Ƣ!Ğu Sŏƥη!f LJdžĂ

ljĞùljzdž ŎljĞŏSù] Sŏuzk! Łŏ5Sơ Łdžη2k "ljĂηĂ!Ğu ƢPŬf" Dŭη2k ĭƢ!f ÜŎFĞlj1!f ΣljĂŏ LJu Ĭkdž Łdžη2k

.(2) ȘĞ5lj!f

:Ğljŏù] LJuf ýĂ1ŏ ÜŎ№η ý‡Tu ŎơS]dž!f SUljdž!f Ł5]ŭ5!f N!ĞZ ƥ15 ŁuĞƱP!f YĞk‡ Ŏ5 ĞdžD

ƘĞFŏnju Ș№zkdž ĞnjƱzuĂ ÜYŏkSk!Ğu Ș№zkdž ĞnjƱzuĂ ÜU5№!Ğu Ș№zkdž ĞnjƱzu ÜƘĞljŏ]ơk!fĂ ƘĞuŏkSk!fĂ"

Ğùnjljdž Ĭ№IkdžzljĂ U5№!f ŁFŏnju Ș№zkŏ Ğdž Ğnjŏljdž5 ÜĬljzdž!f LJZĂ U5№!f LJZ ŁηSĞP SĂdžD ŎNjĂ ÜLJŏdž№‡kdž!f

fƢNjĂ ÜýĞzsljf Ăơlj ĂD ýĞz5D Ăơlj Ƙfƥfƥzk]fĂ ƥpŭPD ýŏPŏ ĂD ÜŎljĞzdž ýŏPŏ5 ÜýFĞ!!f ŁFŏnju Ș№zkŏ Ğdž

N]ùŏ5 Ğdž Łnjη LJdž SzT№! O№T]ŏ NljD Ğdž‡ fƢNjĂ .ƥpĞ5lj Ĭdž]ŏĂ ÜljĂηĂ!Ğu ƢPŪf Ĭdž]ŏ ĭƢ!f CŎT!f ĂNj

.(3) "ŁuĞƱP№! ƥƱơŏD O№T]ŏ ƥ15 ýŏŏPk!f LJdž

---

(1) LJdžơS]!f ƥùuZ :Ok ÜĂƱ]SŪ SzT!f LJ5 YĞk‡ LJdžƱ ÜSzT!f Ŏ5 Σŏ!ĞƱ ĂƱ]SD YĞk‡ f ŏP№k :ƥTS LJuf
.215 f ÜĭĂƥu

(2) SzT!f Ŏ5 Σŏ!ĞƱ ĂƱ]SD YĞk‡ :ƥĞŏZ ĭS‡T .189 f

(3) ÜĞĞ5T!f YĞk‡ LJdž ŁuĞƱP!f :Ğljŏ] LJuf .197 f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

NÙù! ÞÙpŭZ ŬĂ YĠdžùŲŬf ĬŇZ ĬŇŏ ĎdžŭÞ ljƧĠhkZĠh ŎhĠŎP!f ýĂI!f ĠljŏŲ LJhf ƝI!ĠZ ßpĂ

Ŏ5ưk ÜƯĠ5PljŬf ĂD ĂŇz!f ĂD ýIĂ!f ĂD lßơ!f Þŏơ LJdž ÞŏkĂŢ ƚĠljŏĂŇk NŇŇPkk ĠljNj LJdžĂ ŲĂk‡dž!Ġh

LJdž CƒƨŋD ĬŇZ ŲŏŎP!f ßßTŏ LJŏơ ‖!ŘĂ ÜDžǯlj!f ýƒĂơD LJdž ƧhLj!f ýƨŋ ĠljNj LJdž ÜƒƧƛƋdž Ďdžŏǯljk NŏŇZ

ÜƚƒƧùhLj!f :Džǯljù!f ýƒĂơD LJdžĂ" :ÞhĠŎP!f NhĠk‡ Ŏ5 ĠljŏŲ LJhf ýĂIŏ ÜĠnjk!ĠŎǫ Ĭ!ǫ ĭßƋŏ ĠdždŽ ÞdžŇ‡!f

.(1) "…ÞŏßdŽ Džǯlj!f LJdž ƚĠFŏNj ŎNjĂ

CĠljƛD NŇkdžŲĂ ýFĠI!f ÞFŏnjh LJĠIŇzkŏ ÜCĠI!ÚĠh LJĠŎhkƧdž Ü(2)U5ŇŇ!f LJZ LJĠƞƧĠP ƧhLj!fĂ Dŏŏǯljk!Ġ5

LJĠùŎhkƧŏ Ġdžnj5 .(3)ƨĠ5lj!f ĂD ljĂƞĂ!Ġh ŘPŪĠh ĠljŏŲ LJhf ljĠdžŲD Ġdž ĂNjĂ ÜNŇkdžǯljĂ U5ŇŇ!f ÞFŏNj ĂD ýĂI!f

ĠùdžLjǫ ÞùhĂk‡dž!f ÞŏhŎP!f ýFĠŲƧ!f" Ă .ÞhĂk‡dž!f ŲŎP!f Ŏ5 Ġdžnj! ÞŏdžNjD ŬĂ ÜĬŇŏ LJŏơ ƨĂŎljdž!Ġh

LJdž ÞŏĠǯ!fĂ Ü(4)"Ųk‡ŏ Ŭ ƨĠ5lj!f LJŪ Üƨ Ġ5lj!f ĬLjǯdž! Ŭ Ŏ15 U5ŇŇ!f Σ5lj Ŏ5 ýƒĂơƋh ĠNjƧŏƛk lĂp LJĂ‡k

.Σ5ljŪf ƧIkŲk LJD ÞŏkĂŢ!f ƚĠljŏĂŇk!fĂ ƚĠdžŏǯljk!f ljŘNj

UĠùs!Ūf ŲơĠŢŏ Ġdž Ƨ‡ŘĂ ÜlßƧsdž!f UĠs!Ūf Ŏ5 ýĂI!f ÞhĠŎP!f NhĠk‡ Ŏ5 ßTƧ LJhf ýĂĠljkĂ

ĬdžŲùŏ ĠùdžĂùNjĂ ÜCĠǯŢŬf Ĭ!ǫ LJŏǯdžĠŲ!f ýŏdžkŲŏ! ÜNŇkĂŢ ý‡Tkŏ Ƨŏ‡Ă ÜŲŏŎP!f ƚĠ‡Ƨơ LJdž

ĂD NŇùLjßh ‖Ƨùơŏ ŲùŏŎP!Ġ5 .(5)"ƨŏßŢkŇ! yßĂdž!f NŇŏŏPkĂ ĬLjǯdž!f Dŏŏnjƨk" NŇkŏĠƐĂ .ljĂƞĂ!Ġh ŘPŪĠh

ƚĂǯh" :ÞhŎP ƧPƨ Ŏ5 ýĠp NŇLjD (f) ŎhLj!f LJZ ĭĂƧ Ġdž‡ …ΣDƧ!fĂ NƞĂ!fĂ LJŏßŏ!Ġ‡" NŇLjdž CƒƨŋD

ƚŬĠùƨ5ljŬf ýùŏŏPk! DžǯljŇ!f ŲŏŎP!f ýdžǯkŲŏĂ .(6) ĠdžnjŇljƧIŏ NŏǯhŢEh ƧĠTDĂ Ü"LJŏkĠnj‡ ÞZĠŲ!fĂ ĠljD

ljĂƞĂ!ĠŇh ŘŇPŪf lßĠŇZ ýĠdžǯkŲf Ŏ5 ŲƧǯ!f lßĠZ LJD UơŭŏĂ ÜDžnjdžĠnjŏǫĂ LJŏǯdžĠŲ!f ‖ŏƧơk ßŢIh

---

(1) LJhf ljŏŲ: ÞhĠŎP!f LJdž ŲĠk‡ ÜCĠ5T!f f .199

(2) LJŇf :ƧUŇj :ŎhĂƧ!f ƚ5!f :ƧUŇj ÜƧǯT!f f .260

(3) ƧßŢdž!f ŇŇŲŲ5lj ÜŇŲŲ f .197

(4) LJhf ljŏŲ: ÞhĠŎP!f LJdž ŲĠk‡ ÜCĠ5T!f f .200

(5) LJhf :ßTƧ ŏPŇk f ÜÞhĠŎP!f f .249

(6) ƧßŢdž!f ŇŇŲŲ5lj ÜŇŲŲ f .250

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ŏùlƶ LJŏùlu ƙLjĠ‡ Ŏk!f ƴƱP!f Ŏ5 LJĠ‡ Ġdžlƛdž ƧƶƨĠLjdž!f ƴưĂdž Ŏ5 ‖!Ɽ Ĭ!ǫ ƜĠkơŏ LJĠ‡ ƥ15 ÜƦlŏlƥ

.(1)"ƭƥƨƨ5!fĂ ƨŏƨη LJŏu ƙLjĠ‡ Ŏk!f ƨĠƶTŪf Ŏ5 ‖!Ɽ ýĠƛdžDĂ ÜƦŏĂĠƶdžĂ

8. ƷƱƱƷ (ƷƱƱƷƥ):

ĂƱùlƨD ýdžNjD ƥpĂ ÜĭƥŏdžĂ‡!f Ŏdžƨƥ!f ƨƶTƱ! ƦŏsŏƦ!f ƨƤĠLjƶ!f LJdž ÜƨŏPŪf ƨƤLjƶ!f ĂNjĂ

.(2)ΣĠLj!f ƦdžĠƶ LJŏu lƨĂnjTdž!fĂ Ƨ5Ăƨƶdž!f ƨƤĠLjƶ!f LJdž DžnjLjD ƨĠlukƶf ĬƱƶ NƱsŏƨƶk

.(3)NƱŏηlĠu Ŏ5k‡ŏ ĂƱlƨD LJD LJĠdž5ĂĠ‡ƨk!fĂ ăƨŏĂ

ŎLjĠùLjĂŏ!f ƨƶTù!f ƨƤĠLjƶ LJdž LJfƨƤLjƶ LJơƱ!fĂ ƥŏTLj!f LJD LJŏdžƱlƱdž!f Ƨ5lŭ5!f ‖ƨƥD ƥ!!

CƨηD ƨƶT!f Ġnjlu LJĂLjơƱŏ Ŏk!f Dƶƨlj!f LJĂƱƶηŏ DdžŪf Ưƶlu" :ŎlufƨĠ5!f ýĠp ÜŎlƨƨƶ!f ƨƶT!f Nŏ!ǫ ƨ!ksŏ

‖ù!ƦĂ ÜNùLjdž Cƨηlu ýĂ!!f LJĂƱƶηŏ LJ‡!Ă ÜýĂ!!f ƨĂƨơ Ưƶlu‡ Dƶƨlj!f ýƶηŏ Ŭ DžnjưƶluĂ ÜƨƶTƱ!

.(4)"ƴƨƶ!f ƨĠƶTD ýƛdž

LJĂù‡k ƨùƤĠLjƶ ĠnjƱ‡Ă "LJƨĂ!f" Ă "Dƶŭ‡!fĂ LJơƱ!f" LJdž ý‡ ÜƴĠnjlƷlu ƦƨTŏ ĠLjŏl LJlufƒƦnj5

ƥùηĂŏ ƥpĂ ÜYĠlŏǫ ƨŏƹ LJdž LJơ! ƥηĂŏ ƥ15 ÜΣ5Lj!f Ŏ5 LJơƱ!f ƨƛđŏ ƨŏ‡ ƦƨTŏ Dƶƛ Üĭƨƶ!f ƒ Lj!f

Ŭ ƨƨŏƛdùk Σ5Ljù!f Ŏù5 ƨƛđŏ LJơƱ!f LJD" Ɽǫ ÜƶŏlŏlĂdž ƶŭŏŏPk ƨƶT!f ýƶη Ġdž‡ ÜLJơ! LJĂƥ LJdž YĠlŏǫ

.(5)"NƱu ƴĠkƨŏ

(1) LJlufƒ :ĠLjŏl ƴĠk‡ LJdž ƦuĠƱƱP!f ƴƴƴ

ƥƥĂ" :ýĂlŏ ÜĎĭŭ‡!ƒĂ LJơǁ!ƒĂ LJƨĂ!ƒ ýĥƥ LJďž LJĂ‡k ƦŏƧƶT!ƒ lǵ‡ǵơďž!ƒ LJĎ ƥTƧ LJĥƒ ǁ ƧƥŏĂ

.(1)"..ýǵŋƨŪƒĂ ƚǵơTĂďž!ƒ Ĭďž]ŏ ĭ Ɍ!ƒ YĂlj!ƒ Ŏ5 ǵljƥljƶ ƥŋĂŏ ǵďž ýƛďž ÜǵNjƧ]ƀĥ ƦƛŭƛĂ!ƒ ljɌNj yǵďžkŋk

LJùơǁ!ƒ Ĭǁƶ ýďžkTk Ɍ ÜƦŏ]!ƥljŪƒ ƚǵơTĂďž!ǵĥ NǁĥǵĬŏ ǵďž ƥŋŏ ƥŏTlj!ƒĂ CǵĬljƷ!ǵĥ ƨǁƶkŏ LJǵ‡ ǵďž5

.ĭ ƧƶT!ƒ ýĂl!ƒĂ LJƨĂ!ƒĂ

:ĥŭĎŽ|ǁƐ ɣƒ ƨĐĎŽǁƐ ƀƐɌǁƈ :ƒĭďƒk

ÜǵùNjƋǵljĥ ł ùŏơ LJùďž ÜƦŏďž‡!ƒ lǵ]ďž!ƒ CƒƨŋĐ LJƶ ƧTƶ ŎljǵƛĂ!ƒ ýŢƨ!ƒ Ŏ5 ĂƵ]ƧĐ ł ƥơk

Ŏù5 ĎǵùĎ ĎĭŢp ƦǁŏƤƥ!ƒĂ ÝƦƥĂŋ!ƒ ýĂƤƥ ƨĥŢŏ lǵ]ďž!ƒ ĎǵŢpĐ LJďž ĎǵĎk ĎĭŢp ýƤƥďž!ƒ" :ýĂlŏ ÜǵnjďǵŢpĐĂ

ƥŏùTǵljĐ NùĥlƶĎ Ů lǵ]ďž!ƒ Ŏ5 ĎǵĎk ĎĭŢp ǁƧƤďž!ƒĂ ÜƦƥĂŋ!ƒ ƥŏTǵljĐ LJďž LJŏďǵĎk LJŏƥŏTlj LJŏĥ yŏ lǵ]ďž!ƒ

ÜƦùƥĂŋǁ! ƥŏTlj ĂNj ĎǵĎlďž!ƒĂ ÜƦƥĂŋ!ƒ ljƥTljk ƥŏTlj ýĂĐ ƨǵŋďž!ƒ LJĂ‡ŏ ƦƥĂŋ!ƒ ƥŏTǵljĐ LJŏĥ LJďžĂ ÜƦƥĂŋ!ƒ

.(2)"ƶƶďž ƦƧ]ďž!ƒĂ ƦƥĂŋ!ƒ LJƶ ƧƥŢk ăĂ‡T ĂĐ ƦŏƛƧďž ƦơǵljďžƒĂ

ýùlj LJùƶ ĭŭơ5 ÜƦơƒĂ Ƨŏƹ ƦďžŋƧk ƚljǵ‡ Ŏƒǵljƒ Σ]Ăŏĥŭ LJĥ Ĭkďž ƦďžŋƧk LJĐ ǁT ŬĂ

ƦƶǵljùŢ LJùďž Ŏùǁǁƨŋ ĂNj ƶơŏĐ ýƤƥďž!ƒĂ" :ýĂlŏ ƦŏĥƧƶ!ƒ ƦƥŏŢp Ĭ!ƹ Ʀŏďžƨƨƨƒ CƒƨŋŪƒ

ƦƶǵljùŢ CƒƨŋĐ LJďž Ŏǁƨƨƨƒ CƨŋĂNj ƶơŏĐ ǁƧƤďž!ƒĂ Ü2Ţ!ƒ yŏďžŋ ƚĂŢ ƦďžƷ]j ƵŢĂ ĂNjĂ ÜƠŏƥďž!ƒ

ĭ Ɍù!ƒ Ĭù!ĂŪƒ Ƨù!Ălďž!ƒ Ănj5 2Ţ!ƒ ƨǵŋďž ǵďžĐĂ ÜƚĂŢ ljƥƶĥ 2Ţǁ! LJĂ‡ŏ Ů ĭ Ɍ!ƒ ĂNjĂ ÜƠŏƥďž!ƒ

ĭ Ɍ!ƒ 2Ţǁ! Ďǵƶƶ!ƒ ɣǵPkljŬƒ Ŏnj5 ƦljŏĬ!ƒ ǵďžĐĂ Ü…2Ţ!ƒ LJďž Cƒƨŋ!ƒ Ŏnj5 ƦƥpĂ!ƒ ǵďžĐĂ 2Ţ!ƒ yŏďžŋĥ

.(3)"LJ‡]ďž!ƒ LJďž

---

(1) ƦƧ]ďž!ƒ Ŏ5 ĂƵ]ƧĐ ɣǵk‡ f ŏPǁk ÜƧƶT!ƒ LJ5 :ƥTƧ LJĥƒ .203 f

(2) Ü ĭ ĂƥĥLJďžơƧ!ƒ ƥĥƶ :Ơk ÜƧƶT!ƒ LJ5 : Σŏ!ǵƵ ĂƵ]ƧĐ .33 f

(3) Ü ĭ ĂƥĥLJďžơƧ!ƒ ƥĥƶ :Ơk ÜĂƵ]ƧŪ ƧƶT!ƒ LJ5 ɣǵk‡ LJďžơ ÜƧƶT!ƒ Ŏ5 Σŏ!ǵƵ ĂƵ]ƧĐ ɣǵk‡ : ΣljĂŏ LJĥ Ĭkďž .108 f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ÞùŽ Þ15 ÞÖhƵƷ!f lÞöŢ!!f ŤŽ ĠnjưƷh ƭöhƵk ýĂĠơĂ ÜKĠơŽƵŢdž!f ljRNj ĠljöŲ LJhƒ ýĂĠljk

.(1)"ýPÞdž!f" ĂƵŲƷD ÞljŽ ŤdžŲö ťR!fĂ ÜYƷƵ!f ƷƵT Ö5 YöhƵTk!f DĠldž DĂlö CƷη!f

ŤùŽ ýdžkTùö ÖùŽ+ CƷη ĂNj ÃPÞdž N! LJD Ý(ĠöRĂƐfƷƵ!f) ƷƵT!f LJdž YĂlj!f fRNj ƷödžköĂ

ÝŽƷĠùηdžĂ ÜLJùơŽö Ü ťR!f CƷη!f ĂNjĂ ÝŽηƷPdžĂ ÜDžnjkĠZĠdžηh LJĂLjơŽdž!f ăÞkhö NƵŲĂ Ö5Ă CfƷηD

ÜÖơĂùlj ÞöTùljh ăÞDö CƷη ĂNjĂ ÜŽdžöĂlkĂ ÜYŲơ5 YĠlöÚĠh ýh LJơ! ŭh LJĂLjƵdž!f NöÞDö Ġdž ĂNjĂ

.(2)ƷƵT!f LJƷĂ Ůƹ YĠlöƹ LJĂÞh

ÜƷƵTù!f YfĂLjŪ Ġnjk!ŮÞĂ Ġnjl5fĂkĂ UĠs!Ūf +öơ LJdž NkdžŲp Ť!ƹ ÖLjs!f ýdžƵ!f fRNj Σöp fRƹĂ

:(3)Ö!Ġk!f NηĂ!f ŤŽ LJĂ+k ljCfƷηD LJ35

Ůƹ ýùhlk Ü Öùk!f +kdžĠŢ!f 2ĂƷơ!f LJdž 2!Dö ýĂŪĠ5 ÝƷĂŢldž!fĂ ÞĂÞdždž!f yƵldž!f (1)

ĠùdžDĂ ...lÞĂÞùdždž!f KĠkĂŢùdž!f LJdžĂ ÜKĂŢ 2ŢLj Ġnj! Ök!f 2ĂƷơ!f LJdžĂ ÜÞdž!f

IJ (+ùŢfĂ) NödžŲlj ťR!f ƵĠhƷ!f LJdžĂ Ü+Žz!f 2ĂƷơĂ ÜKĠ+Ʒơ!f LJdž 2!Dö5 ÝÖLjĠλ!f

.ýĂlh ýĂp ƵĠhkƷf ĠdžLjƹĂ ÜŤLjzdž ŤŽ ĠNjÞfƷ5LjĠh ýÞk Ü +ƵlLj +ŽŢfĂ!fĂ

LJö!ĂùI!f LJD ŤùŽ ýÞùk ýh ÜŤLjzdž ŤŽ ĠNjÞfƷ5LjĠh ýÞk Ü ŭơöD lfÞD ÖNjĂ Ý+ŽŢĠs!f (2)

.KĠpƷĠ5dž!fĂ ÞĂÞơ!f ŤŽ ‖!R+ ýÞkĂ .ýĠk ƷPŬfĂ DÞlldž ĠdžNjÞơD ÝLJfƷödžkdž

LJĠŲ! LJdž LJĂ+k ŮĂ ÜĠdž +dzD Ăf Ġdž +J5 ýhp LJdž ýdzzkŲk Ök!f UĠs!Ūf Ġnjh ÞŢlöĂ Ý+ƷŽ!f (3)

.ýöPÞ!f LJdž ÖNj ĠdžLjƹĂ ÜDžŽ+kdž!f

---

(1) LJhƒ ĠljöŲ: LJ5 ƷƵT!f LJdž SƷT!f LJ5 YĠk+ LJdžơ ÜCĠ5T!f YĠk+ LJdž ƷƵT!f LJ5 ÜĂƵŲƷŪ ƷƵT!f .186 f

(2) ÞŢdž!f ÜNŲ5Lj .186 f

(3) ÞŢdž!f ÜNŲ5Lj .191 f

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Σljùη!f LJdž ýlIj!f LJĂ‡ŏĂ .ƧPć Ĭljzdž Ĭ!ϱ ŰĂlIjdž ÜƊƵfĂk!fĂ ƴưĂ!f ýĂD ĂNjĂ Ýýlij!f (4)

NlnjhćTùŏ ćùdž Ĭ!ϱ ϒĂ ϱljdž LJdž ĂD ÜYĂlj Ĭ!ϱ YĂlj LJdž ĂD ÜΣ‡z!ćh Σ‡z!fĂ ÝYĂlj!f Ĭ!ϱ

..!lćŏơ!f Ƨ ŏƧP ĂD ÜƧdžz!f CćϱdŽ ćnjljD :ƦPĂPŏT!f LJZ Dźnj!Ăp ýλdž ÜƦhϱlj!f Ŏ5

LJùdž ýĂD ĂNj LJĂ‡ŏĂ ÜƧZćT!f ljƧ‡khŏ ĂD NlZƧkPŏ ĭ Ɍ!f Dźϱ ŰŎf ĂNjĂ ÝYĂưĂdž!f Dźϱ ŰŎf (5)

.ljƧzT Ŏ5 NlDdžzkϱf

ƥùdžh :NlDùƬD LJZ Ƨ Ƨơ LJD Ĭ!ϱ Ɲŏkơů ĭ Ɍ!f Dźϱ ŰŎf ĂNjĂ ÜƵDkPdž!fĂ ýƬ5ljdž!f Dźϱ ŰŎf (6)

.ϒDp ĂD ÜDźŏPƧk ĂD Üƥdž ƧƬpĂ ÜƧƬp

.ƦhćƵP!f Ŏ5 ýŏp ćdž Ăơlj ĬDZ NhTdž!fĂ Ƨćzkϱdž!f Dźϱ ŰŎf ĂNjĂ ÝƧŏƷkdž!f U5D!f (7)

ƦùƒŏNj LJùdž Nh LJƧklŏ ćdžh ýh ÜljƥơĂ ćnj5ĂƧơ ϒŏ‡Ƨk ýƥk Ŭ Ŏk!f ŎNjĂ ÝƦljŏƨ!f Uć5!D (8)

.ϒƧz!f LJćϱ! Ŏ5 ŎNj Ƙϱŏ!Ă ÜlƧhljĂ ƦdžƷljĂ

ƠùưĂ ƥùpĂ Üĭ ƧzT!f f lj!f Ŏ5 Ĭljzdž!fĂ U5D!f ƘćŏĂkϱdž LJZ fĂλƥơk ƥp Ʀ5ϱŭ5!f LJć‡Ă

ýù‡5 ÜƦZĂljkdž f ƒćƬP ƘfR Uć5!ŪĆ5 ÜćnjD‡Tk ƦlŏƧƵĂ Ü f lj!f Ŏ5 ƦŏhƥŪf ƨlơkk Ƨŏ‡ ćljŏϱ LJhf

LJD ćljŏùϱ LJhf ăƧŏĂ ÜƘćƷD!f ƧŏƷk! ćzhk ƧŏƷkk Uć5!Ūf ƘŬĂ!ƥdžĂ ÜlƥŏƥZ ƘŬŬƥ ĬDZ ĭ ĂƵljŏ U5!

LJdžùư Ƨljŏƨ!fĂ ŎhćƵP!f f lj!f Ŏ5 "ƧŏƷkdž!f" ýPƥŏ Ƨŏơh ƘŬŬƥ lƥZ LJdž LJĂ‡kŏ ĭ ƧzT!f f lj!f

DźćnjƵŰfĂ Dźnj5!f DźĂƧŏ LJć‡ fRϱ ÜćŏĂkϱdžĂ ćŏlŏlơ Űćdžzkϱf U5D!f ϒŏƥŪf ĂD ƧZćT!f DźƥPkϱŏ ƥpĂ ÜƦD!f

Ü f ljùD! ăƧPŪf ƧƒćUĂ!ćh ƨdžƧ!fĂ lƧćzkϱŰć‡ ăƧPŪf ƘŬŬƥ!f ƘfR Uć5!Ūf yDƵưk LJŏơ Ŏ5

Ŏù5 NlZfĂljD ϒϱơ ŎhƥŪf ýĂl!f ƘĂćskh Ŏzdžη ƧưPŪf ýĂlŏĂ ÜƦŏƧzT!f f ĂƬlj!f ƘĂćskk ll!Ɍ!

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ý‡Tùkk Ŏk!f Ł‡ŏ5ŏ‡!f Ŏ5 ýh Ł‡ŏdž‡!f Łh]Lj Ŏ5 Ƙ]ŏ! Ł‡ŏ2dž!f LJŪ .[1]Žŏŏŏŏ‡Ă Žŏŏŏŏ‡ DŽ]pŪf ljŘNj 2ŏUĂk

.2ĂdžƧ!fĂ ƘŽ5Ţ!f l]ŏ]ŏzkdž!f ĭƧzT!f f Lj!f UŽ5!D Ŏnjh

.Ł‡ŏhƧz!f l]ŏŢ!!f CŽ ư5 Ĭ!ŏ lŽ]ŏdž!f CŽ2ŋD fĂŬ!Lj LJŏdžŬ]dž!f Ł5]ŭ5!f LJD Uơŭ Lj

ƧzTù!f yùdž ŎhƧz!f ƧzT!f Ŏnjŏ5 ‖ƧkTŏ Ŏk!f Ł ŭŏ!f ƧŢŎLjz!f ljŘnj! ŏTƧ LJhf ýŏĂŏk ŎdžDĂ

DžNjƧŎzùTŏh ŁŢŎP CŽ2ŋD ĬLjzdž!f fŘNj Ŏ5 (ĂƵ]ƧD) ĭD Ƨ‡Ř ĂNjĂ" :N!Ă!h ‖!Ř Ŏ5 ăƧŏ5 ŎLjŎLjĂŏ!f

Ŏù5 Ƨ]ŢŏŢù!f ăƧŋdž DžNjŏLjZ ĭƧŋŏ ĭŘ!f CŽ2ŋ!f :Ł]ŭŏ Ŏnj5 YƧz!f ƧŎzTD Ŏ5 Ŏnjljdž ŏŋĂŏ ĭŘ!fĂ

CŽùŋ!fĂ Üŏŏùdž!f :ŎLjŎ]!f CŽ2ŋ!fĂ ÜNŏ5 LJĂ!ƧzkŏĂ ƧŎ]ŎfĂ ƧŎŏŏ!f Nŏŏŏŏ5 LJĂƧ‡Ř ĭŘ!f ĂNjĂ ÜŁhƵP!f

CŽùZŏ :ŎùdžD DžNjŏùLjZ ĂNj Ŏdždž Ƨ]‡D CŽ2ŋ!f fŘNjĂ ÜŁhƵP!f Ŏ5 ŁdžkŎP!f ăƧŋdž ĭƧŋŏ ĭŘ!f : Ł!Ŏ]!f

LJĂdžŏùŏ ‖!Ř!Ă ÜƧPŬf fŘNj LJdž ƧnjTD ýĂŪf CŽ2ŋ!fĂ .N!Ŏp ĭŘ!f ƧzT!f Ư ŏƧ!k Ŏ5 ŎdžDĂ ÜŎĂŏdždž!f

ŎùhD ýĂùp ý]dž ƧĂŏŢ LJĂŏ OŢŏŏdž!Ŏh fĂkD Ŏdžh Ƨ]ĂĂ .ŏŏŏƧƵk]f ŎLjŎ]!f Ĭ!ŏ ýĂŪf CŽ2ŋ!f LJdž ýŎ!kLjŬf

:DžŎdžk

ŭùzŏkĂ ýĂùl!Lj LJD Ŏùl]ŏŬZ ŁJŎùnj! .....

:YŏƵ!f ŎhD ýĂp ý]džĂ

fŏĂùzk Ŏùdž ŏƧNjŏ LJdž ŎƧdžf ý‡! .....[2]"

ŎnjŏŎ]hĂ Oŏŏdž!f l]ŏŢp ĬŬZ N!hƵĂ ÜƧzT!f LJ5 Ŏ5 ĂƵ]ƧD ŏLjZ CŽŋ Ŏdž Ĭ!ŏ ŏTƧ LJhf NhŏkLjf

ýùhŎ!ŏ Ŏŏdž!fĂ ÜĂƵ]ƧD ŏLjZ ýŢŏdž!f ýhŎ!ŏ Yŏ]Lj!f Łŏơ ÜŁdžkŎP!fĂ ÜŎŏdž!fĂ ÜYŏ]Lj!f :ĬŬZ ŁdžŏŎ!!f

.ƜƧŢdž!f ýhŎ!k ŁdžkŎP!fĂ ÜŁŬŏŢŏ!f

---

(1) Ü2001 ÜsTdžŏ YƧz!f YŎk‡ ŏŎơkf ƘfƧĂTLjdž ÜŎƐŭh!fĂ ĭŏ!Lj!f Ƨŏ‡sk!f Ŏ5 ĬLjzdž!fĂ UsŬ!f :Ŏzdžŋ ƧơŢŪf f .135

(2) LJdžơƧù!f ŏùhZ :Ok ÜĂƵ]ƧŪ ƧzT!f LJ5 YŎk‡ LJdžơ ÜƧzT!f Ŏ5 Σŏ!ŎƵ ĂƵ]ƧD YŎk‡ f ŏPŬk :ŏTƧ LJhf f .217 Ü ĭĂŏh

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ýĂù!f Ĭù!Z ýŭùNj Ŏdžŏlj ƹ ƥdžơdž .ƥ ýdžơ ƥp ÜŦŏhƧz!f lƥŏ Ţ!!f Cƒƨŋdh ƥĞlIj!f DžĞdžĞkNjf LJǫ

ŲƥŪf Ŏù5 Ƨ‡Řùŏ ƧƛD "ƧzT!f LJ5" ŲĞk‡! LJ‡ŏ Dž! NLjD ăƧŏ NLjŪ ƱI5 ŦhĞƱP!f Ŏ5 ĂƱlƧdh DžNjƧƛdĞkh

.(1)"Dźùơŭdž!fĂ ŘĞŏơƧldž!f :ŎŽĂưĂdž!f ƧzT!f Ɲ!Ğzŏ NLjŪĂ ÜljĂdžnjƽŏ Dž! ŲƧz!f LJŪ Üljƥ!LjĂ ŎhƧz!f

IJ ĭƧùŋnj!f Ł!Ğƛ!f LJƧI!f Řljdž IJ ƥĞ!Lj!fĂ CĈhƥŪf LJD Ĭ!Z" :N!!Ă!h DžĞdžĞkNjŬf ‖!Ř Ŧŏfƥh ýŭNj ƥƥơ ƥpĂ

.(2)"ƧƛLj!fĂ ƧzT!f Ŏ5 ŦdžĞkĞP!f DźĂ DžĞz!f Ư Ƨƹ!Ğh NJĞk!Ţ Ă Cƥh!f Ƨdžźh fĂLjZ LJD fĂƛh! Ğdž

LJù5 ŲĞùk‡ LJD CŬƱNj Ĭ!Z ƥƧ!f LJ‡džŏĂ ÜƧzT!f LJ5 ŲĞk‡! ź‡ŏƛ‡ ŘnjŋĂ Ŏk!f ŦLjfƥŬf ljŘNj

Ŏù5 ŎƱùlƧŪf f lj!f fĂDƧp LJŏdžĞ!ldž!f Ŧslŭs!f LJDĂ ÜŦŏhƧz!f ŦƧĞ!ƛ!f Ŏ5 lĂ!h ź‡ưĞơ LJĞ‡ ƧzT!f

LJŏh ŘĞnjhĞTdž!f LJZ Dźnjƛơh ýŭP LJdžĂ Ŧŏ5Ğ!ƛ!f DźnjkĞŏzŋƧdž LJdž ƥpŭƱlj ÜDźnjkĞZĞljpĂ DźnjkfƧĂŢk CĂưĂ

Ŧsùlŭs!f ĞùnjơƧkpf Ŏk!f ŘfƧŏlsk!fĂ ŘŭŏĂdk!f LJdž ljĞljUơŬ Ğdž fŘNjĂ ÜŎhƧz!fĂ ŎljĞljĂŏ!f LJŏƧzT!f

.ƧzTŪ! ŦŏƱlƧŪf ŘfƧĂŢk!fĂ ƏƥĞhdž!f LJdž Ƨƛ‡!

ƭĭƣĭDŽNj|ǁƐNj hƱDŽΘ‡DŽǁƐ :ƭkǁƭk

(hƱĭTTsǁƐ ƥƭylŬƐ) hƱDŽΘ‡DŽǁƐ üĭNjƥŦ .1

lĞù‡Ğơdž ýùƛdž ÜƧĂùdźD lƥZ Ŏ5 Ğnj‡ƧĞTkĂ ÜlĞldž!f ýƛdž Ğnjƛdž Ŧdžơdž!f LJD ĂƱlƧD ăƧŏ

Ŧù‡hơ LJdžưùkŏ Ğùdźnjŏl‡ LJDĂ .(4)ƥùơƒĂ ýùz5 ýĂơ ŧƒƥơŪf ƧĂơdźkĂ Ü(3)ΣĞlj!f LJdž ýưĞ5Ūf

Ŏù5Ă ÜŦùh‡Ƨdž ĂD ÜŦƱŏlùh LJĂù‡k LJD LJ‡dźŏ ÜĞdźnjŏl‡ Ŏ5 Ł‡hơ!f LJDĂ ÜŦƹ!Ă ź‡5Ă ÜKĞŏŢPTĂ

Ŧdžơdž!f Ŏ5 ƱưŏD Ŏƹhljŏ" ĂƱlƧD ýĂlŏ ÜýƒĞldž!f Ŧŋ!Ğzdźh Ódžlk lƥơĂ ĞnjdźTk LJD Ųŋŏ ÜLJŏk!Ğơ!f

(1) ƥdžơdž :ýŭNj Ŏdźŏlj ƹ ƥlIj!f ŎhƥŪf ƥ Ü Ł ŏƥơ!f 159.

(2) ÜNlslj yŋƧdž!f 219.

(3) Σŏ!ĞƱ ĂƱlƧD :Ŏk ÜƧzT!f Ŏ5 : ƥhZ LJdźơƧ!f ƥ Ü ĭ Ăƥh 17.

(4) ÜNlslj ƧƥŢdž!f 65.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĂD ƭùŏpŭPD ĂD ÜƭùhƭƧdž ĂD ÜƭƵŏ ƪhu LJĂƭk LJD Ŏƶhljŏ5 :lĠ ƪdž!f Ŏ5 ĠdžDŽkdž YfĂljŬf LJdž Ġnj! LJĂƭŏ LJD

.(2)ŎơƧ ƪdž!f ƧUljdž!fĂ ÜĬ lŏ ƪĂdž!f fþƵ Ġdžŏ5 IJ ƭŏsŏƭ!f Ƨ Ţ Ġljƶ!f Ŏ5 LJĠƭƧkTkĂ Ü(1)"ƭŏ!Ġƶs ljf

ý ƭùT Ŏù5 ƷĠ Ţ ùkĂ ƭfþơŬf ƭŏfĂƧ ĬDƵ þdžkƶk ƭdžơDdž!f LJƐ5 Ü Ƨ ŭkPŬf ƭŏơ LJdž ĠdžDĂ

ÜĠŏþùŏƞfƧk!f LJĠƭdžƹ LJdž þƶhD ĠŏhĠƶŏkƪf ăþdž ƭdžơDdžD! LJD Ġdžƭ ÜþơfĂ LJƨĂ Ƨŏƹ DžþPkƪk ŬĂ Üĭ þƧƪ

Ĭ ùDƵ ĠnjkƧþùlu ƭùdžơDdž!f ƨùŏdžkkĂ Ü(3)ydžĠƪ!f þljƵ Ƨŏŏƶk!f lR! ƨŏlơk ĬDƵ lƧþp Ƨλƭ D ĠnjDƶƞŏ Ġdždž

ƭljĠƶkùƪf LJdž Dž ƹƧ!f ĬDƵ LJĂƭƧơkŏ ĠljljĂŏƵ DžĠdžD f ĠPTŬf ăƧlj Ŭ ĠljljŬ ÜýĂlƶdžŭ!f Ĭ!ƹ ýĂ Ţ Ă!f

.(4)ƭdžơDdž!f ăĂkƪdž Ĭ!ƹ ý Ţk Ŭ Ġnjljƭ!Ă Üƭhŏƞƶ!fĂ ƭTNjþdž!f ƧĂdžŬĠu ŎƪDdž!f

Ƨƶ Tù!f Ŏdžƪùŏ Ăùnj5 ÜƭùdžơDdžD! ĬƵƵD ĭR!f ýŏĂƋkD! ƧĂþ ƩljĂŏ LJhu Ĭkdž ƭdžƞƧk! LJĠƭ

.(5)ŎŢĠkpŬf ƧƶT!Ġu ŎdžơDdž!f

NùhD Ƨ ù Ţ Ăk YĂlj Ănj5 ĭ ƧĂƵŏƧĂ Ŏlŏ5c ĠdžDĂ" :N!ĂIu ŎdžơDdž!f ƧƶT!f Ŏhf ƧĠs!f Ƨ Ƨƶŏ Ă

.(6)"DźnjFĠpĂĂ DźnjdžĠŏDĂ DźNjƧĠhPDĂ ‖ĂDdž!f Ƨŏƪ YĂlj!f fRnjhu Ƨƭ RŏĂ ƭŏƪhdžfĂlj!fĂ ƭŏƪĠŏƪ!f KĠdžþIdž!f

ƵùhƧĂ ÜƠŏþùdžD! ƭƶĠljù Ţ lĠƪdž!f Ƨhkƶƨƭ ƭŏơ ÜŎljĠljĂŏ!f ƧƶT!f YfĂljD Ġljŏƪ LJhf þþƵ þpĂ

.(7) ‖ĂDdž!f ƧĠhPDĂ ƭŏƪŏdžfĂlj!fĂ ƭƪĠŏƪ!Ġu (ŎlŏƵD) ƭdžơDdž!f

.DźnjdžĠŏDĂ ‖ĂDdž!f ƧĠhPD Ƨƭ RhD ƭdžknjdž!f ƭŏPŏƧĠk!f ƭŏƧƶT!f f Ţ!f ýŏhp LJdž ƭdžơDdž!f Ġljŏƪ LJhf þƶŏ

---

(1) Ü ĭ Ăþu LJdžơƧ!f þhƵ :Ok ÜƧƶT!f Ŏ5 : Σŏ!ĠƵ ĂƵƪƧD .67 f

(2) ÜNƪ ljƧ Ţdž!f .80 f

(3) ÜNƪ ljƧ Ţdž!f .68 f

(4) ÜNƪ ljƧ Ţdž!f .69 f

(5) Ţdž!f ƧNƪ ljƧ Ţdž!f :Σ ljĂŏ LJhu Ĭkdž ÜNƪ ljƧ Ţdž!f :Σŏ!ĠƵ ĂƵƪƧD YĠk ƭ :Ok ÜĂƵƪƧŬ ƶƶT!f LJ5 YĠk ƭ LJdž ư ÜƧƶT!f Ŏ5 Σŏ!ĠƵ ĂƵƪƧD YĠk ƭ :Ok ÜƶT!f LJ5 YĠk ƭ LJdž ư ÜƧƶT!f ƭƵĠljƢ LJŏljĂp Ŏ5 ƭ!ĠƪƧ :Ŏhf ƧĠs!f .136 f Ü ĭ Ăþu LJdžơƧ!f

(6) Ü ĭ Ăþu!f LJdžơƧ!f þhƵ :Ok Ü"ĂƵƪƧŬ ƶƶT!f LJ5" YĠk ƭ LJdž ư ÜĠƶƶT!f ƭƵĠljƢ LJŏljĂp Ŏ5 ƭ!ĠƪƧ :Ŏhf ƧĠs!f .154 f

(7) f Ü ĭ Ăþu LJdžơƧ!f þhƵ :Ok Ü"ĂƵƪƧŬ ƶƶT!f LJ5" YĠk ƭ LJdž ư ÜĠĠsT!f YĠk ƭ LJdž ƶƶT!f LJ5 :Ġljŏƪ LJhf .166

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ĠùdžDĂ Ɨùhŏŋz!f ƧĂdžŪĠh ĠŏŘĂƹƒƧƱ!f ǏTơk LJD ϒŋŏĂ" :Ġljŏǫ LJhƒ ýĂlŏ ƧPć ȿĠŏǫ ŎƵĂ

‖ơĠ ư ùdž!f Ǐ!ǫ ĠnjljdŽ ƒ ŃPkŏ DŽĂ ýĠƵƵŪƒ Ɨŏƶŏ‡h ȿŃzkŏ Ŭ Ġdž Ɨhŏŋz!f ŎljĠzdž!f LJdž Ġnjŏƶ ýPƥŏƶ (ŎƵD)

.[1]"LJ‡Ġǫdž!f ϒǫơh

ƧĠzùTŪƒĂ" Ɨŏ Ţ ù Ţ !!f ƧĠzùTŪƒ Ɨdžơ'dž!f Ǐdžǫŏ Ănjƶ ÜƗdžơ'dž!f Ǐ!ǫ ƥTƧ LJhƒ lƧUlj ĠdžD

Ƨ ùŏ‡ ljŘùNj Ŏƶ Ŏ‡Ġơŏ ĠdžLjǫ NLjD ‖!ŘĂ ÜýĠƵƵŪƒ ‖'k Ġnjŏƶ ƗzpƒĂ!f ƗljdžƨŪ! LJĂ‡k ĠdžLjǫ ...ƗŏŢŏŢ!!f

.[2]"DĠŏŪƒĂ ‖!Ġdždž!fĂ ýĂƥ!f ýƱljk Ƨŏ‡Ă ÜƧPdkdž!f ýƒĂơD yƱdž Dƥ!kdž!f ýƒĂơD ŘljĠ‡

Ġùnjk!ĠơÚ ƱơƱƒĂ ƱŏPŏƧĠk ƱƥƨLJdžƱkk ĠnjljŪ DŏŏƧ‡!f LJćƧ!!f ƒ Ţp Ǐ!ǫ ƥTƧ LJhƒ ĠljƱŏơŏĂ

LJĠǫù! Ŏù5 ýùŏƱp ƥĂùŋĂ!f LJdž YĂlj!f fŘNj lĠ‡ĠơdžĂ" :ýĂlŏ Dnj!fĂơD ýƥhkĂ LJŏdžƥ!kdž!f ƧĠhPD ǏƱZ

.[3]"ƗŏZƧT!f ϒk‡!f Ŏ5 Ƨŏλ‡ ĂNjĂ ÜϒƧƨ!f

ŎùhƧƨ!f ƧƨT!f Ŏ5 ŎljĠljĂŏ!f NdžĂnjsdžh ŎdžơƱdž!f ƧƨTƱ! ýhĠ!dž ƥĠŋŏǫ ƥTƧ LJhƒ ýĂĠơŏ ĠljNjĂ

ƥĂǫŪƒ ýĂƥ ϒƧƨƱ! Ǐljƨdž!f fŘNj ƥŏŋ LJdžĂ ýĂlŏ ÜϒƧƨ!f ƥljZ ƧƨT!f LJdž YĂlj!f fŘNj lƧƥlj ‖ƧƥŏNLjŪ

:ƧszŏLJhƒ[4]

ƥĠùùŏƒ ƥùùƨhĂ Dnj!ƨĠùùljdž fĂùù‡Ƨk ƤĠsƨƱùơƱƱ ýć ƥùƨh ýùdžƱƱ fŘĠùdž

ƥfƥbjùƱ LJùdž ĠĠ5ƧT!f ǐŘ Ƨ ŢƱ!!fĂ ĠsƧĠùhĂ ƧŏƥƱ!fĂ sljƧĂP!f ĉƯƧD

ƥfĂùƱD LJùdž ĠŎùŋŏ ĠfƧùs!f ĠĠdž DnjŏƱùƱZ ýŏǫƱùŏ ĠƧ!ljƱùh fĂƱù!ƨlj

ƥĠùùƨŏdž Ǐùù‡Z fĂljĠùù‡ DnjljƱùù‡5 DnjƧĠùŏƥ ýơdž ǏƱZ ĠĠŏƧ!f ĠĠƧŋ

ƥĠƱùsljĂ ǏƱùƱ Ǐùǫ!ǫ Ƨŏ Ţ ùŏ ĉƱùdžĂŏ NƱùh ǏùnjƱƱ Ġùdž ý‡Ă ĠŏƨljƱ!f ăƧƵ5

---

(1) LJƥ: :ĠljŏǫLJhƒ ϒĠk‡ LJdžơ ŎĠsT!f ϒĠk‡ LJdž ƧƨT!f LJ5" ϒĠk‡ LJdžơ ŎƵƧƨŪ ƧƨT!f LJ5 :ĠljŏǫLJhƒ ƒ ŎǐĂƥh LJdžơƧ!f ƥhƨ :Ok Ŏ"ĂƱƨŪ ƧƨT!f LJ5" ϒĠk‡ LJdžơ ŎƵƧƨT!f ϒĠk‡ LJdž ƧƨT!f LJ5 :ĠljŏǫLJhƒ
.195

(2) LJhƒ :ƥTƧ ƒ ŏPĠk ĂƱƨD ϒĠk‡ ƒ ŎƵĂƱƨŪ ƧƨT!f LJ5 ϒĠk‡ LJdžơ ŎƵƧƨT!f Ŏ5 Σŏ!ĠƱ ĂƱƨŪ ƧƨT!f LJ5 ϒĠk‡ LJdžơ ŎƵĂƱƨŪ ƧƨT!f LJ5 ϒĠk‡ LJdžơ ŎƵƧƨT!f Ŏ5 Σŏ!ĠƱ ĂƱƨD ϒĠk‡ ƒ

2. ÜĭNjÞƗ ƎǁĭǏDŽNj:Ƒĭƣ

…ƭƧƧùư ŬĂ ƭùdž!D ɣhǀǒ Ŭ ƭơhpĂ ƭhǒƵ Ɲ!ƶƶk ƶnjLjƶh ƶǒƥǒdžĂǂ!f Ƨ ŢĂĂ ĂƱǀƧD ǂƥơk LJùdž ýưù5D ƭǀƶLjD ƧĂŢk Ǒk!f ƶǒƥǒŋƒƧk!f ΣǂƵ ǁ!Ɍh ǑNjĂ ƱǀĂkdž!f LJdž ýpD ƭǀƶLjD ƧĂŢk ǑNjĂ ƒƶƶǒƥƶƶ!f Σƶ̄LjŪƒ.[1]

ƽùǒƧƱ LJùƵ ƧTùh!f ƒ ƑƶùǀLj Ư ƧƵ Ǐ!ǫ ǑdžƧǒ ƧPƶǀ ǑNjƶǂ5 YĂưĂdž ƶǒƥǒdžĂǂ!f LJǫ Ǒùk!f ƶƶùƱPŪƒĂ ɣĂùǒƵ!f LJdž ǁơư!f lƧƶǫ Ǐ!ǫ Ƨ ƥnjǒ Ƨƶư!fĂ ƒ Ljl!f Ƨ pƒĂdž Ǒ5 DžNjƧǒĂŢk ƱùǂP LJùƵ ƥùŋkƶLj!f Ǒnj5 ƶǒƥǒdžĂǂ!f Džnjk Ǒk!f ƒ ƑƶLj!fĂ ÜlƥƒƧǫ Ƨƶư Ă ýnjŋ LJƵ LJƶǀLjÚƒ ƶnjƶƵ5 ƥùơk ƥŢùǒlLj LJƶǀLjÚƒ ƥNjƶT ƶdž ƒRǫĂ ÜKƶ5ƧŢk!f Ǒ5 ƱhPkĂ Üƥdžǒƶǀ!f YƶưĂū! ɣƶpĂ ÜƧĂdžū! Ǐùƶ ƥùƵhǒ ƶdž" LJƶh ĂƱǀƧD NǒLjƵǒ ƶdž ƒRNjĂ ÜƶNjƧlǒ Ŭ NLjD ƒRNj ǏLjƵdž5 ƭƧPƶǀ ƶnjLjdž ǁơưĂ NdžƶdžD ."Dž!Ūƒ ɣhǀk Ŭ Ǒk!f ƥŢǒlLj!f ĂNj ǁơư!f

ɣNjRùdžĂ" :ýĂùlǒ lƶùnjƶdžƶ! ǏùƱƵ ǐR!f ýǒĂƶk!f Ǒ5 ƧĂþ ΣLjĂǒ LJh Ǐkdž ƥdžŋƧk! LJƶǂĂ

."…ƥƶǒRƧĂ ƧT ýǂ Ǒ5 Σǒ!Ă ƒĂƽǒƽkĂ ƒĂLjþ LJǒR!f lƶǂƶơdžĂ NǒhTk ǑNj …Cƶŋnj!f

DžĂùƶƵdž LJƽĂ Nù! ƧƵT!f LJdž YĂLj" :ƶnjLjƶh (ƶǒRĂdžĂl!f) :N!ĂlƵ ƶǒƥǒdžĂǂ!f Ƨ ƧƵǒ ǑhƒƧƶƽ!f ƶdžD Ǒù5 ƒĂþƒƽ ƶùdžƵƧĂ ÜƥǒưƧdž Ƨǒƶ!f DžNjƧǒǀĂ ƥdžĂdžRdž!f Džnjpŭ PDĂ Σƶ!f ǑŋƶNjDĂ ƧĂƧT!f Nǒ5 Ƨǂ̄Rk ƥùơƵl!f ƧĂŢù!fĂ DžFƶnjh!fĂ Σƶ!f ƶnjh ǁƧkTǒ Ǒk!f ƥdžĂdžRdž!f ƽŭPŪƒ Nǒ5 ƒĂƧǂ̄RĂ Kƶdžƶ̄Lj ljƶƒƽŋD ."ƭưǒD ƥǂƧkTdž!f[3]

---

(1) ƽƱǀƧD :ĂƱƧT!f LJ5 ƒ 16 - 18.

(2) ɣƶk̄ LJdžư ÜƧƽT!f Ǒ5 ĂƱǀƧD : ΣLjĂǒ LJh Ǐkdž ƧƽT!f LJ5 ÜĂƱǀƧŪ ƧƽT!f LJ5 ɣƶk̄ LJdžư ÜƶƒƧƽT!f ƥƶƶƽ :Ǒk Ü"ĂƱǀƧŪ ƧƽT!f LJ5" ɣƶk̄ LJdžư ÜƶƒƧƽT!f ƥƶƶƽ :Ǒhƒƶƶƽ!f ƒ 153.

© Arabic Digital Library-Yarmouk University
© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƨùljƵh ƭùƵĂłPdž CƬùηNj Nùh Ĭηnjŏ ƨƶT!f LJdž ɣƨư ĂNj ĠŏŘĂdžĂp" LJD Ġljŏ LJhf ăƨŏĂ

.(1)"ŦŏƨPlĂ

ýù‡h Σŏ!Ă ýŏŘƨk!f lƥŏƥT ŎNj Ŏk!f lĠ‡Ġơdž!f Ġnjh ƥfƨŏ ĠŏŘĂdžĂl!fĂ" :ƨPƈ ƭĠŏl Ŏ5 ýĂlŏĂ

Ü2ĠƭPklŬfĂ CƒƨnjklŬf Nh ƥĂTldž!f LJĂ‡ŏĂ Ü ţ ơƭklŏ ĭŘ!f ƨT!f LJdž Σljη!Ġh LJ‡!Ă ÜƨT ĂNj Ġdž

ɣưɛ ƨŏɛ LJdž ÜŦηĠdžl ƥfƥƶklfĂ ƨĠƷT ŦŏĠ‡ơ ĂNj ýƨnj!fĂ ÜCƒƨnjklŬf LJdž ƭƶĂlj ĠŏŘĂdžĂp LJĠ‡Ă

.(2)"Ĭ‡ơdž!Ġh ýơŏ Ŏljƥh Dž!D ƨŏɛ LJdžĂ ÜNh LJƨklŏ

Ŭ ΘŭùTŰf ĂùNj ĠŏƥŏdžĂ‡!f 2ƥNj LJdh ĂƵlƨD LJĂl5fĂŏ DnjljD Ŧ5lŭ5!f ýfĂpD LJdž Uơŭlj

.ŦƥƥĠnj!f Ŧdžlh!fĂ ‖ơư!f ƭŏƨƵ LJƶ ŦlƶĠlkdž!f Dždžnj!f Ư Ġnjljklf Ĭ!ǫ 2ƥnjk ĠnjljŬ ÜDžƥnj!f

ΘƨƵ ƥTlh ÜŦNjĠ‡5!f ƨTljƶ ƭlơk lĠ‡Ġơdž Dnjzdžkηdž Ŏ5 ƥfƨ5Ŭf f ƦĠlLj Ŏ‡Ġơk ĠŏƥŏdžĂ‡!Ġ5

.(3)Ġŏƥŏηfƨk!f Ŏ5 ƨŏnjƵkl! 2ƥfƨdž ĂNjĂ ƨŏŏɛk!f ĠnjkŏĠɛ ŦŏƨPl!Ġ5 ÜĠnjljƶ ƥĠzkhŬfĂ f ƦĠlLj!f ‖ŭk

Ġdž ý‡h lĠ‡Ġơdž!f ƥTlŏ Ġdž ĠdžLjǫ Σŏ! CĠηnj!f ŦƶĠljTĂ" :ƥƥT!f fŘNj Ŏ5 ýĂlŏ5 ƥTƨ LJhf ĠdžD

ýŏ!ƥù!fĂ …Nùh Dknjdž ƨŏɛ Oŏhp ýĂŘƨdž ĭD ÜNh Dƨnjklž ƨT ĂNj Ġdž ý‡hĂ ýh ÜƵl5 OŏhpĂ ƨT ĂNj

ljŘùNj Cĭƨnjkùdž!f NùηĂ Ŏ5 ƥηĂŏ NLjD 2ĠTĂŬf Ŧλŭλ!f ljŘNj yƶηŏ LJD Yηŏ CƒƨnjklŬf LJD Ĭƶƶƶ

Ŏù5 CĞùljƹǫ Ğùnj! Ħŏƨ̈Pl̈ù!fĂ Cƨùnj!f ýdžzklk Ŏk!f ýŏĂĞpŪf" :ĦhĞŎP!f NhĞk‡ Ŏ5 ýĂlŏĂ

Nùljǫ :LJŭù5 ýĞp ‖!ŘĂ ÜΘfƨdž!f Ğnjŏ5 ýPþk Ŏk!f ĶĞhŎĞPdž!f Ŏ5 ýPþk LJD Ŏƹhljŏ þl5 ÜĶĞƨƨĞljdž!f

LJùdž ϒfĂùŢ ‖ù!ŘĂ Üþùη!Ğh ĭD Üljþưh ýƨnj!f þlƨŏĂ Üýƨnj!Ğh ĭD Üljþưh þη!Ğh þlƨŏ LJD Ŏƹhljŏ

ĂùNjĂ ÜDžŏƨ‡!Ğùh ƨŏŇŏ Ğdž Þýƨnj!f YfĂLjD ĞdžĂ ÞƨzT!f YfĂLjD Dž‡ (ƨzT!f ϒĞk‡) Ŏ5 ýŏp þpĂ ...NŇ!Ăp

ýƨnj!Ğùh Nŏ5 DžŇ‡kŏ Ğdž LJĂ‡ŏ ýh ÜOŏhl!f Ưŏƨzk̆Ă LJŎĞh ƨdžD ĬŇZ NhơĞŢ Nŏ5 LJdž‡ŏ Ŭ ĭŘ!f ýƨnj!f

ĭŘù!f Ăùnj5 Ưƨùzdž!f Ğùdž̆DĂ ÜOŏhp ƨdžD LJZ ‖!Řh Ưƨƨ NŇljŪ Ŭ Üljþ̆Ţp ĭŘ!f CŎT!f Σƨlj ĂNj

.(1) "ÜOŏhp ƨPc̆ CŎT Ĭ!ǫ ýƨnj!f Ŏ5 ϒNjŘŏ ĂNjĂ ÜCŎT Ŏ5 DžŇ‡kŏ NŇljD ‖dźNjĂŏĂ ‖ƨƨĞPŏ

Üýƨùnj!f Ħŏhƨƨ!f ĶĞơŇŎŢdž!f ý‡ ϒƨĂkłŏ Ħŏƨ̈Pl̈!f DźĂnjƨdž LJD ĭƨdžƨ!f þdžơdž .þ ăƨŏĂ

ŎùNjĂ ÜĞnjlƨlj Ħŏƨ̈Pl̈ ĦdžŇ‡ LJZ ĭŭưƨ ...Ưŏƨzk!f ÜΘþdž!f Ưƨƨzdž Ŏ5 CĞηnj!f ÜDž‡njk!f ÜCĞƨnjklŬf

ýùdžĞzk!f LJD ƨŏƹ ÜŎhƨƨ!f Ŏƹŭh!f ł fƨk!f Ŏ5 Ħŏƨ̈Pl̈!f ƨĂươ ăþdž ĬŇZ ýþk lƨŏλ‡ ĶĞơŇŎŢdž

.(2)ƨlƨdž!f ƨŏUljk!f Ĭ!ǫ þŢƨ!f ăĂklдž þzŏ Dž! Ğnjzdž

ÜCĞƨnjkùlŬf ŎNjĂ ÜýpŪf ĬŇZ LJŏkdźŇ‡h Ŏhƨƨ!f ł fƨk!f Ŏ5 ĶưŏĂp þl5 ÜĦŏƨ̈Pl̈ ĦdźŇ‡ ĞdźD

:Dźŏƨùł!f LJcƨùl!f Ŏù5 þƨĂ Ğdź‡ ÜŎơþp ĬljzdźŇ ĭ þlLj!f ϒljĞη!f Ŏ5 Ğnjưŏ̆Ğlŏ CƨnjklŬĞ5 Üýƨnj!fĂ

ýơ þl5 .(3) ﴿ وَلَقَدِ ٱسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِٱلَّذِينَ سَخِرُوا۟ مِنْهُم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾ ﴾

ĂùNjĂ ŎùlĞ̆lŬf Ğdźnjùưƨzh ĞùzdźĦŏƨ̈Pl̈!fĂ ýƨnj!f ƯĂzŏ þpĂ ÜþŏŏlĞk LJĂþ Cƨnj!f ýơdź ƨPl̈!f

: Ĭ!Ğzk NŇ!Ăp Ŏ5 Ğdź‡ Ü2Ğ5PklŬf ‖ơưƨ Ü‖ơưƨ!f ﴿ فَلَمَّا جَآءَهُم بِـَٔايَٰتِنَآ إِذَا هُم مِّنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾ ﴾ .(4)

---

(1) ÜĦhĞŎP!f f ŏPŇk :þTƨ LJhf .330

(2) Üƨƨ̈T!f Ğŏlŏƨ5ǫ Ü"ýĂfþk!fĂ ýŏŏPk!f LJĞh lþŏþη!f Ħƹŭh!f" ϒĞk‡ LJdźưƨ ÜĦŏhþŪf Ħŏƨ̈Pl̈!f Ħƹŭh : ĭƨdźƨ!f þdžơdž
.85 f ÜϒƨƹdŽ!f

(3) Ħŏc̆ :DźĞzljŪf lƨĂl̈ .110 f ÜNl̈ƨlj yηƨdŽ!f .10

(4) Ħŏc̆ : 2ƨPƨ!f lƨĂl̈ .110 f ÜNl̈ƨlj yηƨdŽ!f .47

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

ƚƚƚ

ÜƧTù!ƒ Ɣljɳkŏǎ ƧŏP!ƒ Ǐ!ǫ ýŏdžŏ5 ÜƦlŏƦƧ!ƒǎ Ƨlŏ ư ƽ!ƒ LJŏʰ ƨŏdžŏ LJƊ yŏƵkǫŏ LJǵǫljŰƒǎ ÜýǎŰƒ Yƥhdž!ƒ

.ýNjǵɳ!ƒ NǂƧƥŏ Ǔ ǵdž ǫƥǵƨǫ!ƒǎ Ƨɳnjh!ƒ LJdž ǁ ƧƥƊ ǁ!Ƨ ýƨ5 ƒƦǫǎ

Ƨlŏ ư ƽ!ƒ LJƊ LJǎ5Ƨƨŏ ÜƊžnjljŰ Ƨlŏ ư ƽ!ƒ LJƵ LJǎǎơʰŏ ÜǴljǵŏơƊ Σ ǵlj!ƒ LJǫ" :ýǎlŏ LJǎƵŭ5Ɗ LJǵǂǎ

."ǫƥǵƨǫ!ƒ ƧƥơƧ

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

:LjШэҒНdžNj ҚѲҐІЄ ѳҒТѲ

ҚҐUơŭdž!fĂ ҂ҒҐkLj!f LJdž ҐІdžη ҐІfSþ!f ҚLjöhu ÜDžnj!ҐdžZDĂ Ґ5ІŭЅ!f ҚfCfS!! ҐLjzhkk ýŭP LJdž

LJŬ ŎdžfSþù!f SzTù!f ĂùNjĂ ĂѲùІS D NLjdž ѕІІѲLjf ҐdždžfĂІІѲLjö Dž! LJödžІІdž!f Ґ5ІŭЅ!f LJD ÜҐnjdžNjD

ýùöĂҐpŬf Ĭù!ϱ ýТùö! ҐdžҐZ ýöĂҐpŬf LJdž ŎhfSҐ5!f ѕІІѲLjҐ5 ÜҐІІѲdž SzTІІ! SöULjk!f ĂNj DžnjZĂSTdž

Ґdž Σö!Ă ҐöІІ+!f LJöLjfĂІ!f ĂNj NJdžnjö ĭR!f LJŬ ҐöLjҐLjĂö!f ҚҐơІІѲТdž!f ýöТҐ5k Ŏ5 ýPþö Dž!Ă ҐöSzT!f

ÜNJkІöІơĂ SzT!f SNjĂη ĂNjĂ ýööPk!fĂ ýöPdž!f Džŭ+!f ĂNj NJІІѲLjdž LJҐ+5 ҐLjöІ LJhf ҐdžD ÜLJҐLjĂö!f f Pö

.ҐІöPdž!f ýöĂҐpŬҐhu ҐöSzT!f ýöĂҐpŬf þơ Ŏ5 NöІhҐІ ҂NnjLjdž LJZ þTS LJhf ШSPö Dž!Ă

ҐùdžҐz!f Ґö5Szdž!f ҐdžĂULjdž!f Ŏ5 ĭSzT!f ýĂІ!f NJІkơf ĭR!f yþĂdž!f LJD ҐІfSþ!f ҚơưĂDĂ

"SzT!f LJ5" YҐk+ ýĂơ ҐNjĂsηLjD Ŏk!f ҐöІöĂdk!f lCfS!!f SöІ5k! ţĭSĂSư ýPþdž LJödžІІdž!f Ґ5ІŭЅІІ!

.Σö!ҐѲ ĂѲІSŬ

ÜҐùö5Szdž!f DžnjkdžĂULjdž LJdžư LJödžІІdž!f Ґ5ІŭЅ!f yþĂk ѕ5D CҐLjhu lþҐZϱ LJϱ ҐІfSþ!f Қ5T+Ă

Ґöηökf Skù І Ґhu ѕùІzkk ljRùNjĂ ÜҐöFҐLjz!f SzT!f DžöNjҐ5dž CҐĂư Ŏ5 Ґödžf Sþ!f DžöNjҐ5dž!f ýöĂdk LJdž DžnjkLj+dž

.ҐöhSz!f ҐFöhu!f Ŏ5 ҐІZҐ5 SzT!f ýĂơ ĂѲІSD CfSc ýzη ĬPĂkk ýöĂdk!fĂ lCfS!!f Ŏ5 ҐТҐP

ҐùzöhѲ Džùnjshu ѲІҐІD ѕІІzkö Σ5Lj!f SdžZhu LJödžІІdž!f Ґ5ІŭЅ!f ҐöҐLjZ LJD ҐІfSþ!f Қ5T+ Ґdž+

ăĂù! ҐùöZfþhŬfĂ ҐùöLjNjR!f f FҐТP!f ĬІІZ 2 SzkІІ! ҐöSULj ÃŭPþdž fRNj þzöĂ ÜŎ+fSþŬf ѲҐTLj!f

lþùöѲĂ ҐùpŭZ ĂR SĂТùk ĂùNjĂ ÜĬLjzdž!f ý+Tk ҚҐöĂkІdž! DžNjSĂТk LJD Ґdž+ .ĭSzT!f YfþhŬf

ÜŎІІööPk!f ýdžz!f β!Ăk ѕFfSѲ Ŏ5 Söѕ5kІІ! ҐöSULj!f Ґöư SŬf ýö+Tk Ŏ5 DžNjҐІ ßpĂ ÜҐöLjNjR!f Ґ+Sơ!Ґhu

.lþöþη ҐöSzT Dž!fĂZ ШҐkLjϱ Ŏ5 DžĂ LJdžĂ

SZҐTùІІ! ҐùöLjNjR!f ăĂ!Ґùhu ҐùöZfþhŬf ҐöІІdžz!f Ѳhs ýs5D ĂѲІSD LJD ҐІfSþ!f ҚSnjUDĂ

.Ґö+fSþŬf NJkҐ+ІІdžĂ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù hĞŎP!fĂ ƧzTù!f ŎhĞk‡! LJŏkdžŏþl!f LJŏkdžηƧk!f Ŏ5 ýŏŏPk!f DžĂnjsdž Ƨ ŏŬĂk LJD UơĂ! Ğdž‡

DžĂ ù njsdž LJƫù T ĂNj Ğdž‡ LJŏdžĭ l dž!f Łs l ŭs!f þljZ ÜŎdžĂnjsdž!f ljĞljzdž NŏĭZ DžĞp ĭ Ř!f Ŏ!Ŭþ!f Σ Ğ l Ŭf þzŏ

Y Ğù k‡ Dźη Ƨkdž ăþ! Ƨŏŏƺk!fĂ lĞ‡Ğơdž!f ŎdžĂnjsdž yĞž ljþljZ Ƨ þfƧkŏ ĭ Ř!f Σ ljĂŏ LJh Ĭ kdž ăþ! NŏhTk!f

Ł fƧù k!f lĞfƧp Ŏ5 LJĂdžĭ l dž!f ÜŁs l ŭs!f NUjdž ŝĭŎljŏ l ĭ Ř!f Σ Ğ l Ŭf ĞĞdžηƧk!f ljŘNj ýλdžkĂ .ŁhĞŎP!f

.NJ! DźnjsŏŬĂkĂ ÜŎs l ĭs!f

Łs ù l ŭs!f ĞĞơĂƧT þzk Ł ŏơ Üýŏŏ Pk!f DžĂnjsdž! Łs l ŭs!f Ƨ ŏŬĂk LJZ Ł l fƧþ!f Ƨ T‡ Ğdž‡

Ł ù ŏhƧz!f Ł ù 5Ğ lλ!f LJù dž lþdžk l ù dž Ł ù ŏ!ĞdžηĂ ŁŏƧ‡5Ă ŁŏƧĞ ư ơ ĞĞŏsĭPh ŁdžĂ‡ơdž ƧzT!f LJ5 Y Ğk‡!

.Łŏdžŭ l Ŭf

ĭ ƧùŬlj!f ljfĂù kơdž LJù dž ĂŎ l ƧD ŁŏƧzT Ŏ5 ĭ ƧNjĂη!f OĭŎ T dž!f fĂƨƧ5D DźnjljD UơŭŏĂ

.ŁŏhƧz!f Łŏƨŭh!f Ł ơĞhdž!f LJdž ƫþdžk l dž ƫŏ!ĞdžηĂ ƫŏƧŬlj ƫƧĂ T k ljĂljdž ư Ă Üsŏpþ!f

þù pĂ ÜŁù ŏƧŏhzk!f NĭkfþDĂ NĭksŏŬĂ Ĭ ĭZ DźfĞp Łs l ŭs!f ăþ! f lj!f DžĂnjsdž LJD Ł l fƧþ!f ĞljŏhĂ

ÜNù ŏ l ĭkdž Σ slj Ŏ5 f lj!f N‡Ƨkŏ ĭ Ř!f ƧλŬĞh ŎơĂk lþþzkdž ĞĞơĭĭŎT dž! DźnjdžfþPk l f ýŭP LJdž Ơ ư kf

ÜŁŏ l ù slj!f ŁhĞηk ù l Ŭf Łzŏh Ŏ Ĭ!ǫ ƧŏTk ĞĞdžĭ‡ ljŘNjĂ ÜýĞzsljŬfĂ ŎĞ l hljŬfĂ LJĞZŘŬfĂ ýŏŏPk!f ýλdž

Dźŭ ù‡!fĂ Ŏù hpŬf f lj!f LJŏh ĭ D ýŘkhdž!f Dźŭ‡!fĂ ýŏĂĞpŬf LJŏh fĂpƧ5 ŁhĞη k l Ŭf ljŘNj sŏƧŎ LJZĂ

þù pĂ ÜýpD ýŏŏPk fŘ LJĂ‡ŏ þpĂ ŁĭŏPdž ŬfĂpD LJĂ‡ŏ þ!5 Y kfƧdžĂ Σ ĞljηD ÜfŘǫ ŎhpŬf f lj!Ğ5 ĭ þĞz!f

ÜNù ŏ l ĭkdž Łŏ l slj Ĭ!ǫ Y ƧpD LJĞ‡ Ğdžĭ‡ ýdžTDĂ DźUZD ýŏŏPk!f Łη Ƨþ ĞLjĞ‡ Ğdžĭ‡Ă ÜĞŎŏ l h ĞdžŭŁ LJĂ‡ŏ

.ƫƧλlj DźD ƫƧzT f lj!f LJĞ‡D CfĂ l Ă

Ł ù ŏĭdžz!f Ŏù5 Ŏù l ĭkdž!f ƧĂþ - Ƨù ŏnjŎk!f Dþhdž LJdž ư ĂŎ l ƧD ýz5 Ğdžĭ‡dž - fĂƨƧhD þpĂ

Y h l ù h Ŭ ÜŎù l ĭkdž!f Ŏ5 LJĞZŘǫ LJdž ĭ ƧzT!f ýĂ!!f NĭĂþơŏ Ğdž Ƨŏ l sk Dźnjk!ĂĞơdž Ŏ5 ll !ŘĂ ÜŁŏƧzT!f

sþ T!f Y h l h Ŭ ƫŏljƫ5 ƫƧλD Ŏljs!f ƧλŬf ƧĞ T fŘnjhĂ ÜýŏŏPk!f Y h l h LJ‡!Ă ŁhĞŎP!f Ŏ5 Ğdž‡ sŏþ T k!f

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ŋ ŏ k L j ý ŏ ŏ P k ! f Ƨ Ġ h k Ƶ Ġ h Ă D l Ġ ǂ Ġ ơ d ž ! f Ă N j ý ŏ ŏ P k ! f Ƨ Ġ h k Ƶ Ġ h Ć f Ă ǀ ý ŏ ŏ P k ! f Ă D l Ġ ǂ Ġ ơ d ž ! f ý z 5 Ɣ h ǀ h L J ǂ ! Ă

.l Ġ ǂ Ġ ơ d ž ǁ !

l Ġ ǂ Ġ ơ d ž ! Ġ h D ž N j ƥ L j Ƶ Ƨ Ƨ z ŏ L J Ġ ǂ Ɍ ü Ł ǂ ǀ ŭ ǂ ! f ƥ L j Ƶ Ɓ 5 ý ŏ ŏ P k ! f Σ ŏ ! Ƨ z T ! f Ł ŏ N j Ġ d ž ƥ ƥ ơ ŏ Ġ d ž L J ǫ

.N ŏ h T k ! f Ă Ƨ ŏ ŏ ƺ k ! f Ă ý ŏ λ d ž k ! f Ă

l Ġ ù ǂ Ġ ơ d ž ! f L J ŏ ù h Ł p ŭ z ǁ ! D ž N j Ƨ Ă Ţ k Ŏ 5 Ł h Ġ Ɓ P ! f Ɣ Ġ k ǂ Ă Ƨ z T ! f L J s h Ł ǂ ǀ ŭ ǂ ! f D ž Ġ d ž k N j f Ĭ ǁ ŋ k ŏ

Ĭ ù ! ǫ Ĭ ǂ Ġ ơ d ž ! f ý Ţ ū ! ý ŏ Ă ơ k Ƨ z T ! f L J 5 Ŏ 5 Ă N j : ý ŏ Ă ơ k ! f Ĭ ǁ Ƶ D ž Ă l ŏ Ġ d ž N j ŭ ǂ 5 l Ƨ Ġ z k ǀ Ů f / N ŏ h T k ! f Ă

Ġ ù n j ! Ġ ŋ d ž Ł Ţ Ġ P Ɓ Ă Ƨ T ƽ 5 Ă Ł ŏ Ġ ǂ ơ C Ġ L j h ý ŭ P L J d ž D ž k k l Ġ ǂ Ġ ơ d ž ! f L J D Ƨ Ġ h k Ƶ Ġ h O h p D Ă Ă D ý d ž ŋ D Ă N j Ġ d ž

Ă ù N j Ă Ü N ŏ 5 Ƨ λ d ŏ Ă Ƨ Ă n j d ž ŋ ! f y C j l ŏ 5 y p f Ă ! f N h T ŏ Ġ d ž ĭ D N l ŏ ƥ Ţ k ý d ž k ơ d ž ! f Ă N Ƶ Ă p Ă ý d ž k ơ d ž ! f Ă L J ǂ d ž d ž ! f

Ƨ ù ŏ ƺ h Ă D L J ǀ ù ơ ! f ý Ă l ! Ġ ù h Y Ġ L j p Ú f N 5 ƥ N j Ш Ġ ŋ ơ ! f Ĭ ǁ Ƶ D ž Ă l ŏ L J 5 Ŏ N j Ġ d ž h - Ł Ɛ ŭ h ! f / Ł h Ġ Ɓ P ! f Ŏ 5

L J ŏ ƒ ŏ T L J ŏ h Ɣ ŏ Ƨ l k ! f ý ŭ P L J d ž l Ƨ Ġ z k ǀ Ů f Ă N ŏ h T k ! f Ł Ɓ ǀ f Ă h D ž k ŏ ý ŏ Ă ơ k - Ł l ŏ l ơ ! f

L J ŏ h Ă y p f Ă ! f L J ŏ h ý Ƶ Ġ s k ! f Ł ŋ ŏ k L j Ü Ł ǂ ǀ ŭ ǂ ! f Ƨ U L j Ŏ 5 ĭ Ƨ z T ! f f L j ! f L J ǫ Ł ǀ f Ƨ ƥ ! f Ƙ s T ǂ Ġ d ž ǂ

Ł ù h k Ƨ d ž l ƥ ƥ ù z k d ž ă Ă p Ƨ h Ƶ D ž k k l Ġ ǂ Ġ ơ d ž ! f l j Ɍ N j L J ǂ ! Ă l Ġ ǂ Ġ ơ d ž D ž N j ƥ L j Ƶ f L j ! Ġ 5 Σ s L j ! f Ŏ 5 Ł ǁ Ţ Ġ ơ ă Ă p

Ü Ł ù ŏ ŋ Ƨ Ġ P ! f Σ f Ă ơ ! f Ŏ 5 Ġ n j ǁ h Ġ l k Ĭ ! ǫ Ł ǀ Ġ ơ ! f Ƙ ǁ Ɓ z k Ġ n j L j d ž l Ă p Ƙ ǁ Ɓ z k L J D Ł ƥ ơ L J ǫ Ă Ü Ɓ ŏ l Ɓ L j d ž Ĝ h ŏ k Ƨ k

Ł ù ŏ 5 Ƨ z d ž l f ƥ D ý Ġ ù ŏ P ! f L J Ġ ǂ f Ɍ n j ! Ă Ü Ł j Ɓ Ġ h ! f ă Ă l ! f y d ž Σ f Ă ơ ! f Ƙ Ă Ġ s k k Ġ d ž ƥ L j Ƶ Ŏ h ƥ Ü f f L j ! f ƥ ! Ă k ŏ Ă

.Ƙ f ƥ Ƶ Ġ h k d ž ! f L J ŏ h Ɣ Ƨ l k

ƥ h Ƶ y d ž Ġ d ž ŏ ǀ Ů Ł Ɛ ŭ h ! f Ă ƥ l L j ! f ý Ġ ŋ d ž Ĭ ! ǫ Ł ǂ ǀ ŭ ǂ ! f ý Ġ ŋ d ž L J d ž ý ŏ ŏ P k ! f ý l k L j f Ł ǂ ǀ ŭ ǂ ! f ý ư s h Ă

Ł ù h Ġ λ d ž h D ž N j Ƨ Ġ ù ǂ 5 D Ƙ ù L j Ġ ǂ 5 (y h Ġ ǀ ! f L J Ƨ l ! f) Ŏ L j ŋ Ġ Ɓ Ƨ l ! f D ž s Ġ ơ Ă (Σ ƥ Ġ ǀ ! f L J Ƨ l ! f) Ŏ L j Ġ ŋ Ƨ ŋ ! f Ƨ N j Ġ l ! f

.Ł Ɛ ŭ h ! f D ž ǁ Ƶ Σ ŏ ǀ ǎ k Ŏ 5 l s ŏ ǂ Ƨ ! f

y ù d ž D ž Ć ŭ k k ! Ł ŏ ƒ Ġ L j ƺ ! f Ĭ ! ǫ Ł ŏ d ž f Ƨ ƥ ! f L J d ž Ƨ z T ! f Ƙ Ů Ă ơ k ! Ł ŏ l ŏ h Ɓ k Ш Ɍ Ġ d ž L j ! Ł ǀ f Ƨ ƥ ! f Ƙ u Ƨ Ƶ Ă

Ɣ Ġ k ǂ Ŏ 5 Ġ d ž Ġ N j ź s ŏ ơ ý k ơ ŏ ĭ s Ġ ŋ d ž ! f ĭ Ă ƺ ǁ ! f ƥ z h ! f L J D ǁ ! Ɍ L J d ž D ž N j Ů f Ă Ü Ŏ h Ƨ z ! f Ƨ z T ! f Ƙ Ġ ŏ Ţ Ă Ţ P

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ł ù ŏdžNjDĂ Ü Ư Ădžʒ!ƒ Łŏƨz T Ĭ ǁZ LJŏơǁdž Ü ĭ ƨz T!ƒ ƟĞŏƨLjŬƒ ýĞ‡TD ÜŁ5 ǀ ŭ5!ƒ Ɲ!ĞZ ƥ15 ÜƨzT!ƒ LJ5

LJù ‡džŏ ĭ Ɽ!ƒĂ ƥTƨ LJhƒĂ ĞLjŏǀ LJhƒ ƥLjZ ƨŏŏʒk!ƒ DžĂnj5dž ƒRnj5 ÜŁŏƨzT!ƒ lƨĂ Ţ!ƒ 2 ƒƨƱD LJŏhu ƥZĞhk!ƒ

.Łλŏƥơ!ƒ ƟĞŏƨLjŬƒ ƚĞŏƨULj! DžŏƥI!ƒ ýλdždž!ƒ ljƨĞhkZƒ

Ŏk!ƒ ĞŏƋƨ!ƒ ĂNj ĞLjǁdžZ ƨĞŏǀ Ŏ5 ĞLjdžnjŏ ĭ Ɽ!ƒ LJƎ5 ÜŁ5ǀ ŭ5!ƒ Ğnj||ơ Ŏk!ƒ ƝƒĞkLj!ƒ ƚLjĞ‡ ĞdžnjdžĂ

ÜŎǁù Ţ Ǖƒ ƒ Lj!ƒ ŁhƨĞldž Ŏ5 Dznjŋnljdž Ŏ5 ‖!Ɽ Ĭ ǁŋk 2 ŏ‡Ă Nŏ!ǵ ƒĂdžƨ ĭ Ɽ!ƒ 2 ƥnj!ƒ ĂD Ğnljdž ƒĂ|ǁƱLjƒ

LJĂƥ ƨPŬƒ ƨ‡5! 2 ĞTk‡ƒĂ Ł5ƨzdž!ƒ ýŏ Ţơk! ƨŏƨƱ ăĂǀ Ğnj!Ğ‡TD ý‡hu DžNjƥLjZ Łdžŋƨk!ƒ ƚLjĞ‡ ĞdžĂ

.NłkĞƒƨp ŎNj ł ƒƨk!ƒ ŁdžƥP! ŁdžŏĂl!ƒ ýhuǀ!ƒ LJD ‖!Ɽu ƒĂdžnj5 ƥpĂ ÜƱƨT ĂD ƥŏp

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

:ÜШЄƀDŽ‖ЄNj ƀƣF T DŽ‖Є

:ƀƣF T DŽ‖Є :ƤÚNjć

.1 .DžõƧ ǂ!f LJćƧl!f

.2 ÜƧƀĠù Ţ Ƨƀ ÜÕŁjĠk ţ h!f Σ ƧƱh :ƧTŁj ÜƒƨT‖Є DžЄNjƣ üƣƒ ƨƀ :Ġ5Ă!f LJŭƤĂ Ġ5Ţ!f LJƒĂƤ ǫ

.(Ƙ .ƀ) ÜƘĂƧõh

.3 Ł ù õ ƨ õ ł ŋ ł j f Ł d ž ŋ Ƨ k Nh ƨ ơ ł d ž Ü l ƀ Ġ d ž ơ DžõNjƒƧhǫ :Łdžŋ Ƨk Üƀy ţ ‖Є Dž ǯ Ü Σ õ!ĠƱ ĂƱ ţ Ƨ D :ĂƱ ţ Ƨ D

Ü Ł õ Ƨ Ţ d ž!f Ł ư ù n j ł j!f Ł ù h k ǂ d ž Ü ĭ Ă ƀ h LJdžơƧ!f ƀhƵ :ƨõlơk Üƀy ţ ‖Є Dž ǯ _____ .4

.Dž1953

Ł õ 5 Ġ l λ!f LJĂƣT!f Ƨƀ Ü ĭ Ă ƀ h LJdžơƧ!f ƀhƵ :ƨõlơkĂ Łdžŋ Ƨk ÜhƣĠƒƯƣ‖Є Dž ǯ _____ .5

.1986 Ü2 Ʊ Üƀƒƀ ǯ h ÜŁdžĠƶ!f

.6 Ł ù l j n l!f ÜÕ ţ ù!Ă h!f ljƧĠù h Ƨh Σ l j õ Ʊ ţ Ɛ Ă f Ɣ Ǖf :Łdžŋ Ƨk Üh ƨ ƒĭ ƨ ‖Є Ĭ ǯ _____

.Dž1970 Ü2 Ʊ ÜƘĂƧõh ÜyƒƒĂƧ!f :Ƨk ÜŁõ l j Ġ l j h l!f

.7 Ł ù h k ǂ d ž . ĭ Ă ƀ h LJdžơƧ!f ƀhƵ :Ơk ÜLJõ l j ơ LJõh ƨ ơ ţ f :Łdžŋ Ƨk Ü Ƨ ƨ d ž ‖Є Ĭ ǯ _____

.1954 ÜłƧNjĠl!f ÜŁõƧ Ţ dž!f Ł ư n j ł j!f

.8 Ł ù h k ǂ d ž ÜLJĂƧĠù Nj Dž ŭ ţ ù!f ƀ ù h Ƶ :ƨõlơk ÜDžЄNjĭƟ‖Є ÜƧơh LJh ĂƧdžƵ LJĠdžƶ Ăh D :ƲơĠŋ!f

.1945 ÜłƧNjĠl!f ÜÕ h l l ơ!f Õ h Ġh Ĭ 5 Ʊ Ţ dž

.9 Dž ƶ l j d ž!f ƀhƵ ƀdžơdž :ƨõl l ƶkĂ ƟƧT Û Ĭ dž F y D ž ‖Є !ǂY Ĭ ǯ Ł F ƱYŪЄ üƣÚq ÜƧNjĠl!f ƀhƵ :ÕŁjĠŋƧŋ!f

.(Ƙ .ƀ) ÜƧ Ţ dž ÜLJĠdžõÚf Łhk ǂ dž ÜĠLjnjdž LJfĂ ư Ƨ ƀdžơdžĂ ÜNŋĠ5Ƥ

.10 ýŭη LJŏþ!f LJŏƤƬƬƬ

.20 LJhf ŠŏTƧ Šŏlƒ!f :ŎLjfĂƧŏl!f ŎlƵZ ĂhD :ŎLJƧŏlƒ!f ÛLJqŠdžNj ƥyƲlΙΕ hYFdžT Ĭʒ YqDŽyΙΕ

.Dž1981 Ü1 ƱŏƧ ÜKĂƧŏh ÜŦŏdžlƵz!f Ɣk‡!f Ƨfƥ ÜŦŏƣdžp

.21 Ü ĭ ƥŏhƨ!f :Ĭ ưkƧdž ƧdžZ ƥŏl!f Ƨ NjƥyΙΕ ŦƑŦ :Ĭ ưkƧdž ƧdžZ ƥŏl!f Ü ĭ ƥŏhƨ!f

ÜlƧNjĠù!f Ü1 Ʊ Ü Ƨ NjDŽFøŠΙΕ ƥljΕNjøƱ DžDŽ Ƨ Njƥy

.ùNj 1306

.22 Ü ĭ ƥŏhƨ!f ÜŎT‡Ƨƨ!f Ƨƥh ƥŏƣdž LJŏƥ!f LJh ƥdžƣdž :Ÿf ƥhZ LJh ƥdžƣdž :Ƣùk ÜDžƆƥŠΙΕ !Nj‡Y Ĭʒ DžFljƥĠΙΕ

.1957 ÜlƧNjĠl!f ÜŎhƵƣ!f Ü1 Ʊ Üýưƨ!f

.23 LJh Ÿf ƥhZ) ŎƵZ ĂhD :ĠLjŏΙ LJhf Ü(LJŏΙƣ!f ƧƥŏΙ LJĠdžŏƵΙ :Ƣk Ü l FNJĭĠdžŦΙΕNj l ΕƥFΙŪΕ

.(Ƙ .ƥ) Ü2 Ʊ ÜƧΤdž Ü Ưƨ ƧĠzdž!f

.24 _____ DžFljƥĠΙΕ ƒFŦl DžDŽ hƥhZ :Ƣk ÛbF2ΙΕ ƒFŦl DžDŽ DžFljƥĠΙΕ ưùnjLj!f Ƨfƥ Ü ĭ Ăƥùh LJdžƣƧù!f

.1966 Ü2 Ʊ ÜŦŏƧΤdž!f

.25 _____ lFŠĭ‡yŦΙΕ Ă‡Y lΕNjΘ ƒFŦl Ĭ ΙΕNjΘ Ă‡Y lFŠĭ‡yŦΙΕ Ü ĭ Ăƥh :Šŏlƒk Ü Ƨ ĭΙFƯ NjƯƨƥŬ Ƨ ƨdžΙΕ

.1973 ÜlƧNjĠl!f ÜƳĠk‡Ƶ! ŦŏΤdž!f ŦdžĠz!f ŦFŏnj!f

.26 _____ ƒFŦl DžDŽ hĠFƯƢΙΕ ƒFŦl DžDŽ hĠFƯƢΙΕ Ü Ƨ Ăƥdž DžŏNjfƧhq :ŦznfƧdž ÜDz!Ġ Ι ƥdžƣdž :Ƣk ÜbF2ΙΕ

.1954 ÜlƧNjĠl!f Ü ƨ ƧĠzdž!f lƧƨƨĂ ƧTlj

.27 _____ ƥŏΙFƨƥ lƧƨĂ ƧTlj ƥŏΙFƨƥ ÜƧĠzdž!f Ü ƨ ƧĠzdž!f lƧƨƨĂ ƧTlj

.1949 ÜlƧNjĠl!f ÜŎhƧz!f

.28 _____ Nƥl (ƳFƱdžΙΕNj bF2ΙΕ) ĬĠFŦl DžDŽ ĂŠĭƨNjDŽΙΕ Nƥl (ƳFƱdžΙΕNj bF2ΙΕ) ĬĠFŦl DžDŽ ĂŠĭƨNjDŽΙΕ

Ü1 Ʊ ÜŦù5Ġl‡ƵΙ! Ĭ ùƵZŪf Σ ùƵηdž!f ÜŦhTP ΙΙ Ƶdž!f ƥhZ ΣĠƱΣ Ƣk Ü(ùNj ΣdžĠP!f LJƧl!f)

.2004

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.29 _____ ƒƑ! DžDŽ ƴƀƑǵƴ ØØƒ2ǀøØ ƒƑ! :Ǵk ØƀƑ2ǀØØ ƒƑ! DžDŽ ƴƀƑǵƴ ØØ

.Dž1970 ØlƧNjǵ!ƒ ØƧTljǵ! ƤƧǀdž!ƒ Ƥdžǵƶ!ƒ ƤƑǒnj!ƒ ØƧĂ‡ƀdž

.30 _____ ØƚØØƒ2ǀØØ ƒƑ! :Ǵk ØƀƑ2ǀØØ LJdžƧ!ƒ ƀƀƶ :Ǵk ØƀƑ2ǀØØ ƒƑ! DžDŽ ƴƀƑǵƴ ØØ

.1980 Ø2 ƱØƚĂƧƀƀ ØDžǵ!ƒ Ƨƒƀƀƀ

.38 _____ ülj؟ ƀɛƥƆ ƦƦƲƦƦ ƦƦƲƦƦ ƥƲƲƲ ƲƲƲ

.47 _____ ŁzŋƒƧdž ÜŁhTP ǁ ǁdž!ƒ ƥhƵ Σ ƓƱƐ :ƲƧTĂ ȿŏlơk ÜƥĭƓǀǁƐ ĂȿĭƨNjDŽǁƐ

.1967 ÜlƧNjƓǀ!ƒ ÜƧTŮ!ƒĂ ŁZƓhƱǁ! ŎhƧz!ƒ ƴƓk‡!ƒ Ƨƒƥ ÜŎȿŮơ!ƒ ƥdžơƊ ƥĂdžơdž :Ƨŏƥ ƬkĂ

.48 ŎhƓùh ÜƧǀùƬ ƥùdžơƊ ƥŏǀù!ƒ :Ơk ÜDžƆƥȿǁƐ üǀǀDŽ üĭNjƥŁ ÜDžǀǀdž LJhu Ÿƒ ƥhƵ :Łhŏkp LJhƒ

.1954 ÜlƧNjƓǀ!ƒ ÜŎhǀơ!ƒ

.49 ýƑƓǀƧ LJdžư Ü Ƨ ƨdžǁǁƐ hŭĭljƑDŽNj Ƨ ƨdžǁǁƐ njNjȿNj Ƨ ƨdžǁǁƐNj ƝNjƥǁǁƐ DžĭƓ ⱾƥƨǁǁƐ :ƓpĂ! LJhu ƓƱǀp

.Dž1953 ÜýĂhljƱǀƒ ÜLJ‡!ĂƊ CƓŏư Ŏdžǀơ ƧTŮ ÜƓŮŏǀ LJhƒ

.50 Ăùh ĭƥƓùnj!ƒ ƥhƵ ƥdžơdž :ȿŏlơk Ühuĭƨȿ‡ƨǁǁƐ ăqdžǀǁƐ üəƑȿƥ :ȿơǀƒ LJhu ƴĂlzŏ Üĭƥŭ‡!ƒ

.Dž1950 ÜlƧNjƓǀ!ƒ ÜŎhƧz!ƒ Ƨ‡ȿ!ƒ Ƨƒƥ ÜlƥŏƧ

:Ơk ÜĂƱǀƧŪ Ƨz T!ƒ LJȿ ƴƓk‡ LJdžư ÜƧzT!ƒ Ŏȿ Σŏ!ƓƱ ĂƱǀƧƊ ƴƓk‡ :ΣŭĂŏ LJhu Ĭkdž .51

.Dž1953 ÜŁư njŭ!ƒ Łhk‡dž Üĭ Ăƥhu LJdžơƧ!ƒ ƥhƵ

.Dž1955 ÜKĂƧŏhu ÜƧƥƓƬ Ƨƒƥ Üƒƥy ǁǁƐ DžFȿǁ :LJŏƥ!ƒ ýƓdžη ýưȿ!ƒ ĂhƊ :ƧĂUŭdž LJhƒ .52

Ƨƒƥ!ƒ Üƥǀǀ ƥƒƋȿ :Ơk ÜhuǁRŁyDŽǁǁƐ ǀƒȿƓŮNj üƐRŁYŮƐ üƬƷ ÜƥdžơƊ LJhu ƧƓhη!ƒ ƥhƵ :ŎŭƒRdžnj!ƒ .53

.Dž1986 ÜΣŭĂk ÜŁŏǀŭĂk!ƒ

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

:ÜŒŒÞDŽŒ :ƒĭdƒk

.54 ÜlƧNjĠù!ƒ ÜŦù5Ġlλ!ƒ Ƨƒþ Ühŭŝŭþ3ǕƐ ƒDŽÞqŒ hŭÞưž Ĭȝ hɔƨÞq Üŭþdžơ þdžơdž :DžŏNjƒƧhɔq

.Dž1977

.55 LJĂdTù!ƒ Ƨƒþ ÜƯĂùƵ þdžơdž ƯĂƵ :Ŧdžƨk ÜĬĠqŬɛ qŝdžŒ qYɛNjɔ Üýƚ̆Ů :ŎhdžĂƧ‡Ƨhɔc

.1986 Ü2 ʊ Üþƒþȝh ÜŦdžĠƶ!ƒ Ŧŏ5Ġlλ!ƒ

.56 ƚƒƧĂTljdž ÜhŭDŽűɔǕƐ hŭĠþyŒ hɔ2ɔ‡2Œ Ĭȝ lƒĭþ2Θ þyƚŒNj üĭĭQŦŒ Ü2ƚĂŏ :ŎƚŏƧþŭƒ

.Dž2008 Ü1 ʊ ÜYƧȝdž!ƒ ÜƚGhƧĠldž

.1952 ÜlƧNjĠl!ƒ ÜŦdžƨk!ƒĂ 2ŏ!ăk!ƒ Ŧljƨ! Ü!ŭɔǕƐ ĂΘŢ Üþdžơ :LJŏdžD.57

.58 ÜĠŏƧĂùƚ ÜŦù5Ġlλ!ƒ lƧƒɔĂ ƚƒƧĂTùljdž ÜYŏþ ƧƒĠλ Ŧdžƨk ÜƒqŬɛ hŭÞưž ÜŭƧŏk :LJĂkl̇ƨŏƒ

.Dž1995 ÜsTdžþ

.59 þùŏdžơ .þ Ŧùdžƨk ÛƒqŬɛ Ĭøȝ ƒNjFŒŦŒ hŭŒFDŽŒ hŭÞưž ÛYbɛþsŒ üyȝ ÜƐljĠȝ5!Ă5 :Ƨɔŏƨ

.Dž1987 ÜYƧȝdž!ƒ ÜΣĠ5 ÜýNjĠljdž!ƒ Ŧhk‡dž ƚƒƧĂTljdž ÜŦŏþ‡!ƒ ýŭƨ!ƒ .þ ÜŎljƒþŏdžơ!

.60 ÜĠŏƧĂùƚ ÜYl̇ơ ÜŭƧĠươ!ƒ CĠdžljŬƒ ɔ‡Ƨdž ÜŎTĠŏƵ ƧƵljdž :Ƨk Û ţ džŒ YPŒ ÜLJŬĂƧ :ƚƧGh

.Dž1992 Ü1 ʊ

.61 ƚƒƧĂTùljdž ÜŎl̇ŏĂdùk Ŏùl̇ŒƵ YĂƧTdž Ăơlj Üh2ɔ‡2ŒNj ƒŝŭNjŭŭDŽÞNJŒ ÜŎljĠƶ!ƒ þhƵ :lƧGh

.2008 Ü1 ʊ ÜƚĂƧŏh ÜDžĂl̇ƶ! Ŧŏh‡ƶ!ƒ Ƨƒþ!ƒ ÜƧƒƒɔƨ!ƒ Ü2ŭkPŬƒ

.62 ƚƒƧĂTùljdž ÜlƧŏĂùlj LJƚơ lƧŏdžD Ŧdžƨk Ûhŭqŝdž hDŽqŝDŽ ÛDžÞƒŝDŽŒ ƒqŬɛ ÜLJƒɔĂƚ ÛƚLjƚGh

.1999 ÜlƧNjĠl!ƒ Ü1 ʊ ÜŦ5Ġlλl̇! Ĭl̇ƵŬ̄ƒ Σl̇ƨdž!ƒ

.Dž1977 Ü2 ʊ ÜƚŏĂ‡!ƒ ÜƚĠƵĂhʊdž!ƒ Ŧ!Ġ‡Ă ÜƒþyŒ qdžY DžŭNj‡ƶc ÜLJdžơƧ!ƒ þhƵ :ŭĂþh

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.64 :Ŏllzhu ..huĭllNjɛqɨllɛ Ü ĭ ĂĞljsơ ƷɛƥĞllɛ ƒƦFDŽ ƒƦƯƢll ÛYqĭqlllɛ huĭɨFDŽ ƒƦøɨl DžDŽøŢ Ûhukɛqθllɛ qyĞ ƦDŽ
ɨùljĞdžD ÜƒƦøƯƢllɛ ƒ ĭNjsɨNj ţ dllɛ ƒ ĭNjƥɨ Ûhukɛqθllɛ qyĞ ƦDŽ l ɛƥɛqDŽNj qsdllɛ l ɛƥƦ ƨ DŽ
.Dž2007 Ü1 ʊ ÜLJƥƨǕƒ Üă ƨhu+!f LJĞdžZ

.65 :ƨĞ+hu ƨƥ Ûƙĭqøθllɛ qøsdllɛ bNjøŢ Ĭøʒ !ĭqslɛ ĬĞƥyllɛ qsdllɛ Ĭʒ YqĭTslɛ bƦdžĞ Ü2 ŢĂŏ
.1982 ÜƙĂƨöhu ÜΣ!ƥljǕƒ

.66 :pĞözljhu ÜΣpĞsŢ ÜÖljs!f ƨösŢk!f ÜüĭNjÞɨllɛ ƒ ƥƦŢDŽ Üƥdžơdž .2003 Ü1 ʊ ÜΣljĂk ÜΣpĞsŢ ÜÖljs!f ƨösŢk!f ÜüĭNjÞɨllɛ ƒ ƥƦŢDŽ Üƥdžơdž
.67 :Ŏnjhu!f Ü1972 ÜƙĂƨùöhu Üƨ+s!f ƨƥ Ü2 ʊ ÜĬDŽűɛǕɛ ƥĭ12ɨllɛ Ĭʒ ĬNJllǕɛ ƒ ƥƦƢllɛ Üƥdžơdž
.2 Ш

.68 :ĂözhuĂhu ĂhŢdžŋ Ü+zdžŋ ÜƙĞŢljdž ÜƙƥIlj ƙöƨUlj ƙhƨĞ1dž ÛYbɛƥslɛ huĭqqyƦNj üĭNjÞɨllɛ l ƦĭllC
.2009 Ü(8) ÜƙĞŢƒƨƥ!f ƙllŢllŢ Üs Tdžƥ ÜYƨz!f YĞk+!f

.69 :LJöƨTköTk .D :ƨk Üƒ Nj+ɛŬɛNj ƥƦ1ʒŬɛ Ü.2 Üsƨz!f Üƙöƨ5Ğ1λ!f LJĂdT!f ƨƥ ÜlƨƨT lĞöơ
.70 :ĭƨhĞŋ!f ƨƥù!f ÜƙĂƨùöhu ÜÖùhƨz!f Ö5Ğùlλ!f ƨ+ƨdž!f ÜĬĞƥyllɛ üsyllɛ huĭdžĞ ÜƥhuĞZ ƥdžơdž
.1993 Ü3ʊ ÜCĞưöhu!f

.71 _____ Ü6 ʊ ÜCĞưöhu!f ƨƥ!f -ƙĂƨöhu ÜÖhƨz!f Ö5Ğlλ!f ƨ+ƨdž!f ÜƙɛƥɨllɛNj DžΘdž
.Dž1993

.72 :ƨdžƥĞŋ ÜƠ!Ğù Ţ Dž+Ğùơ ÖùllZ ÜDžUĞlj LJlơ :ɨdžŋƨk ÜλNJdžDŽllɛNj hsĭsΘllɛ ÜШƨĂŋ ΣljĞNj
.2007 Ü1ʊ ÜĞöhö! ÜΣllhƨƨʊ ÜĞöĂD ƨƥ ÜlƨĂk+ ШƨĂŋ Nzŋƨƨƨƨƨ

.73 _____ ÖpĂùT ƥùdžơdž ɨùdžŋƨk ÜƐɛqljŬɛ ƨqƦĞDŽllɛNj üNjTŬɛ üĭNjÞɨllɛ hƨƨ+ʒ
Ü2 ʊ ÜÖùhƨz!f Ö5Ğùlλ!f ƨ+ƨdždž!f Ü2 ŭkPŬf ƙƨĂTljdž ÜDžĂllzll! ƙöhƨz!f ƨƥ!f ÜLJöƨ!f
.Dž2006

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.74 ŏ ŭ ŭ ŭ

Ûqlþ DžĜȆ ĂłΘ ăqđžlllȆ DžDŽ DžŽDŽłzDŽllȆ hv2zűzllȆ qđŽY þylllȆ hŭþurđž ÜýĜđžł ĆsłD :ŎhuĂƧłf.83

.Dž1984 ÜlƧNjĜlłf ÜYĜkłŭł łđžĜzłf łfönjłf

Ƨfþùłf ÜŎùhƧzłf ŎsĜlλłf złƧdžłf ÜŎĜqŬȆ qsFđllȆ üŭllq Üþzl :ŎZzĜhłfĂ ÝLJĜnŏdž :ŎŭŏĂƧłf.84

.Dž2007 Ü5 ƿ ÜYƧȝdžłf ÜCĜurŏhłf

ÜlƧNjĜùłf ÜŎùhƧzłf Ƨùłsłf Ƨfþ Ühuŭ2zł2llȆ ăqđžlllȆ üəFzþ Üŭ ĭþĜnjłf þhZ þdžordž :lþŏƧ ĂhD.85

.Dž1950

łznfƧdž ÜŎTĜŏZ ƧRljdž łdžnƧk Ühuŭsŭ'NjŭđDŽpŭlj lFzȆþq Ûlúŭ'NjÞllȆ ƿȆþT ÜýĂhu :ƧĂłŏƧ.86

.Dž2005 Ü2ƿ ÜĆĂƧŏhu Üþŏþnłf YĜkłf Ƨfþ ÜŎkĜljŏz ƦƧĂn

ÜŎùhƧzłf ŎsĜlλłf złƧdžłf Û(ĂđzyDŽllȆ f əFȝNj fFƯQllȆ) üŭ'NjÞllȆ hŭþurđž _____ .87

.2003 Ü1 ƿ ÜCĜurŏhłf Ƨfþłf

høTFQNj ŬøĜþyllȆ 5plDŽllȆ Ŭȝ !úzŬȆ ăpl2DŽ qđŽY ŬłsyllȆ üŭ'NjÞllȆ hłlDŽ Üþŏzl :þŏfz.88

ÜłlþĜlùłf łŏ!Ăơłf ÜYfþŬf łŏŭł ĆĜŏ!Ăơ ÜlƧNjĜlłf ÜłŏhƧzłf łȝŭłf yđžnđž ÛFđŭ'z DžĜȆ qđŽY

.Dž1985 ùNj 1405

Ƨfþ ÜDžŭ'þøTFyDŽllȆ fþȆllȆ hv2zűȝNj !úzŬȆ ăpl2DŽ qđŽY hvȝþyDŽllȆ hŭþurđž ÜþĂđžordž :LJfþŏz.89

.Dž1989 ÜĆĂƧŏhu ÜłŏhƧzłf łurnjłj!f

Ƨfþùłf ÜþøTFyDŽllȆ ŬøĜþȆllȆ pl2llȆ Ŭȝ üNjTȝ Ûlflŭ'l2łNj lúŭ'NjÞł ÜŎpĂT þdžordž :LJŏzłf.90

.2000 Ü1 ƿ ÜYƧȝdžłf ÜCĜurŏhłf

Σùłłηdžłf ÜƧzTłf Ŏ5 þTƧ LJhu þŏłĂłf ŎhD YĜkł LJdžur ÜþyYllȆ UDŽȆNjƦ ÜDŏŭłl þdžordž :DłłĜl.91

.1971 ÜlƧNjĜlłf ÜłŏdžŭlŬf LJĂđTłł ŬłZŬf

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Ü1 ʊ ÜlƧNjǵùl!ƒ ÜƳùŏƧƹ Ƨƒþ ÛNjƯøɜþƈNj hŭǵþƴǁƐ hƷúǵǁƐ Džĭǵǵǵ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

© Arabic Digital Library-Yarmouk University

.102 :Ŏpƒƨz!f ƨƨƨ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

.111 ŏƒĞùŭ!ƒ Σŭĭŏ ŭĭ Ĭkď ƨŤĭ ŏĭ ýĭŭ ûƥýŲĭ Ĭ ƨ ƨĭƒƯ ŭƨƥĞ ƒƭĭ ŭĭƨ‡Ť :ƥĞŏƶ
.1968 ŭƨŤŭ! ŲĞk‡!ƒ ƨƒƥ ŭŏĭƨƶ!ƒ Ĭ!ƨ ŏŭĞŏƨŲ!ƒ ŭĭď

.112 Ĭ(Ĭøƨ‡ĭĭ ĭøĭĭƒďƶƲ üƲĞ ďƶď) ŭƒýƨŭĭĭ 5ƨĞ ĂĭĭĞ ...ƥƒƱĭĭĞŏ 5ƨĞ ďƶď :ƥďƶďƨƨ ŏŭĞŲŏƶ
ŏŏƶĞùďƶŭ ŲĞùk‡ ŭƥĭƨ2ĭĭĭŭ !ŭ2ĭĭ ŭƒĭĭŏ ŭĞƥƒƨďƶ Ĭ"ĭďƶƲƥĭĭŭ ŭĭŭƥĭĭŭ" ƒƭĭ ďƶďŤ
ŏďƶĂùƶ! ĭùŏĭƨƶ!ƒ ƨƒƥù!ƒ ŭƥùďƶĞ ďŏŭƒƨĭ .ƥ ŭ2ƒƨŤ ŭŭŭŏŲŏ!ƒ ĭĂƒĂƨ!ƒ .ƥ .ď :ďŏƥĭk
.2009 ŭ1 ƶ ŭĞĂƨŏĭ ŭ2ŭkPŭƒ ĞƒƨĂŤŭďƶ

.113 ŭøƨďĭĭ ŭƒøĭĭ Ĭøƶ ĞŲĞ ŭĭŭƯƨƥŭ ƭ ďƶ‡ĭ ƒƥýĭĭ ýƥ€ƥ5 Ĭƶ ŭŭŭŲŏƶ ŭŭĞ5 :ĭĂĞŲŏƶ!ƒ
Ĭ"ƥkď‡ĭĭ ƥĭkď‡ĭĭ ďĭĭĞ ĭĭĭďĭĭƒýĭĭ ƒ€qŭ€ĭ ĭĞƥýĭĭ ƒqŭ€" ýĭĭqďƶ üƒďĭYĞ ďĭďŤ ûŭƭƒĭýƲƥďĭĭ
ýùk‡!ƒ ďƶĞ :ƥĭƨƨƨƨ ŭĭƥďƶŲĞ!ƒ ŭŲŏ ŭŭďƶŲĞ!ƒ ƥďƶďƶ :ƨŏŲŭk ŭΣĞ5 ŭƥďƶďƶ ĭƥďŲ ƭƶďĞĞ
.2011 ŭƭďƥƶ!ƒ

.114 .1987 ŭ1 ƶ ŭĞĂƨŏĭ ŭƨŤŭ! ƭƶďĭĭƶ!ƒ ƨƒƥ ŭ ƭ ďĭĭ ŭĭƥŲƭ ŭŸƒ ƥĭĭƶ :ŏďƶƒĭƶ!ƒ

.115 .1977 ŭ2 ƶ ŭĞĂƨŏĭ ŭƨŤŭ! ƭŏĭĭŭƯƒ ŭƨĭĭƒƯ ŭƨƥĞ ŭƥĭĞďƶ :ĭƨƨ5

.116 ƭùƶĞĭĭƶ! ŏĭĭƨƶ!ƒ ďĭĭ!ƒ ƨƒƥ ŭ!ĭqƨĭĭ ĭĞƥýĭĭ qƨďĭĭ ĭƶ ýƒ!ƒƱďĭĭ ĭĭƥďďĭ ŭďĞŤƶ :ŏŲĭŤƥ
.1980 ŭ1ƶ ŭƨŤŭ!ƒĂ

.117 ŭ1 ƶ ŭƥĭƨƨ ŭŲƥĞďƶ ƭŲŲďĭĭ ûĞĭqƱĭĭ ĭĞƥýĭĭ qƨďĭĭ ĭƶ ýqĭŤƨĭĭ ýqƱŭ ŭďĞŲĭ :ΣĂƶƥ
.1990

.118 .1975 ŭƨŤŭ!ƒĂ ƭƶĞĭĭƶ! ƭƶĞ!λ!ƒ ƨƒƥ ûýƒ!ƒƱďĭĭ ûƒqŭ€ďƶ ŭƨŏŲŭ :ĭĂĞďƶĭĭ!ƒ

.119 ƭùŏĭƨƶ!ƒ ƭŲŲďƶ!ƒ ŭŲŏŲŏ 2 ŲĂŏ ýďĞ‡ ƭďŲƨk ŭĭ2ƨ‡2ĭĭŭ ƒĭqĭĭĭƥƭĭĭ :ƨk!ƒĂ :ŲĞďƶ5ĂĞ‡
.1993 ŭĞĂƨŏĭ ŭ1 ƶ ŭƨŤŭ!ƒĂ ĞŲŲƒƨƥĭĭ!

.120 ÜŎhƧƶ!ƒ Ŏ5ǵlƛ!ƒ ƨ‡Ƨdž!ƒ Ü(N!ǵŋkƧƒ Ŏ5 DžĂnjƽdž!ƒ ƚŬĂơk) Û!ĭljƒ2DŽ‖ε hƱDŽ‡ƽć ÜƧdžƶ : ţ Ă‡

.2002 Ü1 ƱƱ ÜƚĂƧŏh ÜCǵưŏh!ƒ Ƨƒþ!ƒ

.121 :LJŏNjĂ‡ ÜLJǵŋ ÜŏĂ‡ƚ Üĭdžǵ hƱ‡‖ε hƱ‡‖ε Ühĭþƴƶ‖ε ƧkŋƧdžơdž ÜŎ!Ă!ƒ þdžơdž Ü‡ƶ!ƒ Ü‡Ƨdžƶ!ƒ

.1986 ÜCǵưŏh!ƒ Ƨƒþ!ƒ

.122 _____ Ĭ‖ƦNJ‖ε ÜăþƴƶƶNj Ü‡Ƨùdžƶ!ƒ þdžơdž :DžŏþlƚĂ ƚdžŋƧk LJdžùư Ü‡Ƨùƶƶƶ!ƒ

.Dž1996 ÜCǵưŏh!ƒ Ƨƒþ!ƒ Ü‡ƧT!ƒ ÜǵŏlŏƧ5D Ü"LJŏƧTƶ!ƒ LJƧl!ƒ Ŏ5 ƴþŪƒ ƚŏƧUƶ

.123 :ÞƶŎŬ hƱYNjƨNjDŽ ÜNŏŏƧÞƶƶ ÜhĭƲƨ‡Ʋ‖ε ƣŬŬ ÜƚĂƧŏh ÜƚƒþŏĂƶ ƚƒƧĂTƶdž

.2001 Ü2 ƱƱ

.124 :Ŏưǵdž ĭƧ‡T ƶƧŏƧƶ ĭƲ Ü‡ƣƶ‖ε hĭÞưdž Ĭƶ ÜƨŏƧƶ!ƒ Ü‡ƣƶƶƶƶ!ƒ Ü‡ƣƶƶƶƶ

130. ŠŤ ŠŤŽŽ: ŽŽŽŽ ŽŽŽŽ

141. ÜŐơ:Ł ùơ :ŁùzŋƒƧdž ÜŐơ'w Ţ LJŏþ!ƒ Ŏŏơdž :Ƨk Ûƒ ąŬε hŭĭþưdž LJkŀD :LJŏƧƒÅ NŏŀjŏƧ : ‖ ŀŏÅ
.Dž1987 ÜKĂƧŏw ÜƧTŀj!ƒÅ KĆŀƒƧþŀ! ŁŏwƧz!ƒ Łŀŀdž!ƒ ÜŶŏŬP!ƒ

142. Σ ĂĆŏ :Σ ŀĆNj ŀ ƑŸ‖ƒDŽŲ ÜKƧwĂƧ ŀ ąĭąŲ üĭNjÐŁ üŲć DžDŽ :Ĭ ŧ‡‖ε ąĭąŲ ‡ ‖ε ŀ ŀ ŀ

: l úШDŽllεNj lƒŭþNjσllε :ƒkllƒk

.144 ÄùhÄ ŁùNjƨlj Äƨơ ŁdžηƧk ÜÖll‡!f LJƨ!fÄ Öƒƨŋ!f LJƨ!f ýöÄdk!f Łöƶư Ä ÜƆljĠƷƨ!Ä5 :Ƨƨöϱ

.Dž1992 Ü6 Y Ûhŭdžƒƨll hŭĠσϲ lƒƨεþσ hułШDŽ ÜþdžơD LJlơ

.145 ÜhŭþTøDŽllε hŭƨƨ‡ƨllε hŭyDŽШllε hułШDŽ ÜýöÄdk!fÄ ΘƧT!f LJöh þTƧ LJhf Ü ŭ ÄfÄƨ!f :lƧÄƷh

.1990 Ü8 Y

.146 :þĠöƶljh ÜüŭNjÞłllεNj Ŭ‡łllε Üþdžơdž Łdžŭƶƶ łllηdž ÜƧhÄk‡D Ü10 Y .1995

.147 :ÖƶĠhƧ!f ÜÞĠl!f ÜÞƶ!f ÜƧ‡ƨ!f Dž!ĠƶƶÛη‡ƯTDŽllε 5ƒƷϽ ŬƷ hƨεþσ ÜýöÄdk!f ÜƧ‡ƨ!f 2 ÜÞƶ!f

.2002 ÜƧhdžlöþ ÜƧhÄk‡D Ü51

.148 :þöTƧ ÜNljödžD ÜýÄk!f ÜƶÄ!f Ö5 yÞfÄ!f ƧöÄTkÄ lĠ‡Ġơdž!f Ö‡öl ŭ‡!f ÖƶÄ!f ÜÖlljƧƨ!f

.25 ÞÞƶ .ŭĠÞyllε

.149 :ƧÄ‡öƧ ÜÞĠl‡!f ÜýĠơlj!f ŭƨTdž :łdžηƧk ÜƒƨŭƯNjŭdžDŽÞNJllεNj hŭÞyllεNj hƨƷúĠllε ÜýÄh

.ÞlljÄ

.150 :łhllϑ ÜŭlljdžƧnj!f ÜłöϑÄljödžƧnj!f ÜŭTdž!f ÜĠlöϑÄljödžƧnj!f łllηdž ÜDžÄnjƨdž!fÄ YfÞhσ łllηdž ÜhfƧ!f ÞÞùƶ!f ÜłöƧTdž!f

1988 ÜýöƧhσ

.151 :ŭƨĠ Üýŭƶƶ ÜϑÄϑk ƧTdž Ö5 ýööPk!f Ollϑ Ö5 ÜƶÞŭ‡łllηdž łljƶ ÖhÞŭ‡łllηdž łljƶ ÜÖlhø‡łłDŽ

.1988 ÜΣĠ5 Ûhŭdžƒƨdžŭε !Nj‡yllεNj ƒεσÖε hŭ‡l

.152 :LJlkdž!f ÜłÞdžơdž ŭƨ łllηdž!f Ü2 ÞÞùƶ!f ÜƧù‡ƨ!f Dž!ĠƶƶÜüŭNjÞłllεNj YbεÞƨllε ŭDŽNjNJ2DŽ łllηdž!f Ü33

.2004 Ƨhdžlöþ IJ ƧhÄk‡D

.153 :ƶĠdžƧP Þdžơdž łllηdž!f łö!Ġ‡TfÄ lĊƧl!f ýƶ5 : ƶĠdžƧP łllηdž!f łllηdž!f łllηdž!f

154. Σ ĂĞŏ :Σ ĵĞNj ŸŏĂđk!f DŽŽZ ÜKƧhĂƧ hŧŦŦDŽ ÜŦŧƧh DŽĞ ĵh :ŧđžηƧk ÜŎhþŪf

.1988 Ü2ŏŢ Ü3 ßßZ ÛŤDŽŦyŦŦ

:hŭŽŽNjßŧŦŦŦŰŧ ßŋFTDŽŦŦ :ŧyĞŧß

155. ßfƧùŧĵh ßŏzùĵ :ŤùĵŽ Üßŏzùĵ :Ťùŧ **Saidbengrad.free.fr/our/ sca**

./scal.htm.

156. _____ Ü ĵ ŧŭŭŧŭŧŭŧ

© Arabic Digital Library - Yarmouk University

Abstract

Hermeneutic of Muslim Philosophers in light of Modern Critics

Prepared by

Kawther Mahmoud Ali Obaid

Supervisor

Professor. Dr. Mahmoud Darabseh

The Hermeneutic Theory was the main driver in the current dissertation, as it is the art of understanding. Hermeneutic is the a literature intellectual activity the recipient seeks to achieve . the reader of a certain text pursuing the meanings of the accurate aesthetic of its vocabularies. Therefore, one can say that Hermeneutic is the accurate reading for a certain text and every reading is Hermeneutic.

The Art of Poetry Book for Aristotle (322BC) has occupied a great deal of thinking among scholars such as Al Farabi, (339H) Ibn Sina(428H) and , Ibn Rushed (595H) were not translators for this book, but they were in fact sincere readers and interpreters who worked on providing summaries and their own interpretations, and provide their own intellectual frame. in fact, the aforementioned Arab philosophers worked on reproducing the text as a party in the reproduction of this text., despite the variation in their approaches and methodologies and the volume of their production related to this text.

Arabs capitalized the notions presented by Aristotle and they missed several aspects of this philosopher's work due to the direct translation from Syriac to Arabic. Furthermore, it was difficult for an environment such as Arabic ignorant of theatre and drama to capitalize the notions presented in this language as Arabic on the holy texts of Holy Quaran.

Arab philosophers' interest was in the general common rules between the different nations as they realized the substantial difference between the Greek poetry and the rhythmic Arab poetry. Their discourse about the Arab poetry was based on these general common rules, leading to the formulation of a general poetic theory exceeding the narrow Greek or Arab poetry based on stimulation and not imaginary.

The current study was an attempt to reread the translations of Arab philosophers for "Poetry Book for Aristotle". In light of the Hermeneutic theory formulated by linguistic critics such as Hans George Goodmare (1900-2002) WOFGANGE ISER) (1926 – 2002) (H. R. Jauss) .(1921 – 1997) (Paul Ricoeur) (1916 – 2005) (Umberto Eco.(1932) the contribution of these philosophers ought to put the interpretation of Arabic philosophers for Aristotle's book" the Art of Poetry" in the right place and to reconsider the effect of Aristotle's ideas on the Arab rhetoric.

It was found in the current study that the Arabs' philosophers readings and interpretation for Aristotle's book was controlled by civilized backgrounds and intellectual references as their cultural base in mainly

© Arabic Digital Library - Yarmouk University
© Arabic Digital Library-Yarmouk University

formulated on the Islamic civilization, and not from the Dramatic Greek poetry. They used their poetic repertoire in understanding Aristotle's through their philosophical and logical interests and their concern in the art of discourse and the foundation of rhetoric.

It was also found that Aristotle had an impact on the Arab poetic theory through his books " poetry" and " discourse" and his other books, but his impact was not limited on taking what he said and wrote, but exceeded to the interpretation of his works and writings, and using his works in accordance to their cultural values.

Key Words: Hermeneutic, Muslim Philosophers, Mimesis, imaginary, Dramatic Greek poetry.

© Arabic Digital Library - Yarmouk University